Bu eserin;

kataloglanması, dijital ortama aktarılması ve

elektronik ortamda kullanıma sunulması

İstanbul Kalkınma Ajansı (İSTKA)'nın desteğiyle

İBB Kültür ve Sosyal İşler Daire Başkanlığı

Kütüphane ve Müzeler Müdürlüğü (Atatürk Kitaplığı)

tarafından gerçekleştirilmiştir.

Proje No	:	İSTKA/2012/BIL/233
Destek Programı	:	Bilgi Odaklı Ekonomik Kalkınma Mali Destek Programı
Projeyi Destekleyen	:	İstanbul Kalkınma Ajansı (İSTKA)
Proje Adı	:	Osmanlı Dönemi Nadir Eserlerin Kataloglanması, Dijital Ortama Aktarılması ve Elektronik Ortamda Kullanıma Sunulması
Proje Sahibi Kuruluş	:	İBB Kültür ve Sosyal İşler Daire Başkanlığı
Proje Yüklenicisi	:	Yordam BT Ltd. Şti.
Proje Uygulama Yeri	:	Kütüphane ve Müzeler Müdürlüğü - Atatürk Kitaplığı İSTANBUL – Beyoğlu

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ

Bu sayısal kopya; eğitim - öğretim, bilimsel araştırma veya haber amacıyla kullanılabilir.
Ticari ya da başka bir amaçla kullanımı yasaktır.

İSTANBUL
BÜYÜKŞEHİR
BELEDİYESİ
ATATÜRK KİTAPLIĞI

4

İ.B.B.
ATATÜRK KİTAPLIĞI
O
7-06
1924
Osmanlıca Kitaplar Koleksiyonu

İstanbul Belediyesi

İnkilâp Müzesi ve Kütüphanesi

Sayı : 36

Oda	Dolap	Raf
1	2	1

12

BELEDIYE KÜTÜPHANESİ No. 017-6

237611 AHM 6 1286 H. 1869

(فهرست جلد السادس من ترجمة الطحطاوى)

٠٠٢	باب الاستحقاق
٠١٥	باب السلم
٠٢٠	فى بيان شروط سلم
٠٣٠	باب المتفرقات
٠٤١	مايبطل بالشرط الفاسد
٠٥١	باب الصرف
٠٦٧	كتاب الكفالة
٠٨٢	مايصح من الكفالة ومالا
٠٩٧	تنبيه لطيف
١٠٢	باب كفالة الرجلين
١٠٦	كتاب الحوالة
١١٤	كتاب القضاء
١٣٣	فصل فى الحبس
١٦٥	باب التحكيم
١٦٩	باب كتاب القاضى الى القاضى
١٧٧	مسائل شتى
١٩٧	كتاب الشهادات
٢٠١	فى بيان شهادة حسبة
٢٠٦	تزكية شاهد
٢١١	فى بيان مواضع الشهادة بالتسامع
٢١٤	باب القبول وعدمه
٢٤٠	باب الاختلاف فى الشهادة
٢٤٨	باب الشهادة على الشهادة
٢٥٤	باب الرجوع عن الشهادة
٢٦٠	كتاب الوكالة
٢٦٨	باب الوكالة بالبيع والشراء
٢٧٩	فصل لايعقد وكيل البيع والشراء
٢٩٠	باب الوكالة بالخصومة والقبض
٣٠٠	باب عزل الوكيل
٣٠٨	كتاب الدعوى
٣٣١	باب التحالف
٣٣٩	فصل فى دفع الدعوى
٣٤٤	باب دعوى الرجلين
٣٥٩	باب دعوى النسب
٣٧١	كتاب الاقرار
٣٨٩	باب الاستثناء

BELEDIYE KÜTÜPHANESİ No.

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

T.C. İstanbul Belediyesi ... Kütüphanesi

الجلد السادس من ترجمة الطحطاوى
على الدر المختار

بسم الله الرحمن الرحيم

(باب الاستحقاق) اشبو بابك حق ابواب بيوعك تمامندنصكره ذكر
اولنمق ايدى زيرا استحقاق ظاهر ابعد التمام عدم صحتك ظهوريدر لكن
لفظا ومعنى حقوقه مناسبتى اولمغله آنك عقيبنده ذكر اولندى انتهى كمال هو
طلب الحق استحقاق لغتده حق مطالبه‌در اصطلاحده برشخصك برشيئه
مستحق اولمسيدر (الاستحقاق نوعان) احدهما (مبطل للملك) بالكلية
(كالعتق) والحرية الاصلية (ونحوه) كتدبير وكتابة (و) ثانيهما (ناقل له
من شخص الى آخر (كالاستحقاق به) اى بالملك بان ادعى زيد على بكران
ما فى يده من العبد ملك له وبرهن استحقاق ايكى نوعدر برى عتق وحريهٔ
اصليه وتدبير وكتابت مثلاو ملكى بالكليه ابطال ايدندركه بايعلرك برى ايچون
انده حق تملك اولمز ايكنجيسى ملكه استحقاق كبى ملكى برشخصدن شخص آخره
ناقلدر مثلا زيدك بكراوزرينه يدنده كى عبد كندونك ملكيدر ديو دعوى واقامهٔ بينه
ايتمسى كبى (والناقل لايوجب فسخ العقد) على الظاهر لانه لا يوجب
بطلان الملك (والحكم به حكم على ذى اليد وعلى من تلقى) ذو اليد (الملك منه)
ولو مورثه فيتعدى الى بقيه الورثة اشباه بس استحقاقك ناقل اولان نوعى

BELEDİYE KÜTÜPHANESİ No.

قول ظاهر اوزره عقدك فسخنى ايجاب ايتمز استحقاق مشترينك ملكنك
بطلاننى ايجاب ايتمكين امدى عقدك عدم فسخى عقد سابقك مستحقك
اجازتنه توقفنى ايجاب ايدر ومشترى بايعنه ثمنله رجوع ايتمدكجه عقد منفسخ
اولمز رجوع ايتديكى حينده عقد منفسخ اولور بس مستحق كندويه مال ايله
حكم اولنوب ويامالى قبض ايتدكدنصكره ثمنله رجوعدن مقدم اجازت ويرسه
صحيح اولور مال ايله مستحقه حكم ذى اليد اوزره وذى اليدك مالى كندودن
تلقى واخذ ايتديكى كسه‌يه شكمدر هرنقدر تلقى ايتديكى كندونك مورثى دخى
اولورسه ده امدى سائر ورثه‌يه دخى تعدى ايدركه انلردن برى اول مالى
من جهة الارث بزمدر ديو دعوى ايدەمز ومال ذى اليددن اخذ اولنور (فلا
تسمع دعوى الملك منهم) للحكم عليهم (بل دعوى النتاج) بس مستحقه
حكم ذى اليده وكندودن تلقى اولنانه حكم اولديسه كندولرينك اوزرلرينه
حكم اولنمغله كندولردن ملك دعواسى مسموعه اولمز بلكه نتاج دعواسى
مسموعه اولور مثلا بايعلردن برينك اوزرينه ثمنله رجوع اولندقده بن ثمنى
ويرمم زيرا مستحق كاذبدر مبيع بنم ويا بالواسطه ويا بلا واسطه بايعمك ملكنده
تولد ايلدى ديمك ايله امدى دعواسى مسموعه اولور ونتاجى اثبات ايدرسه
حكم سابق باطل اولور (ولا يرجع) احد من المشترين (على بائعه مالم يرجع
عليه ولا على الكفيل مالم يقض على المكفول عنه) لئلا يجتمع ثمنان فى ملك واحد
لان بدل المستحق مملوك مشتريلردن برى بايعنه رجوع ايدەمز مادام كندونك
اوزرينه رجوع اولنمدقجه وكفيلك اوزرينه رجوع اولنمز مادام مكفول
عنه اوزرينه قضا وحكم اولنمدقجه ملك واحدده ايكى ثمن مجتمع اولمسون ايچون
زيرا مستحق چيقيلان مالك بدلى مملوكدر اشبو تعليل مشترئ اخير ايله بايع اولك
ماعداسى متوسطين اولان بايعلرك حقلرنده ظاهر اولور زيرا كندولرينك
هربرينك عندلرنده ثمن واردر امدى كندولرينه رجوع اولنمزدن مقدم ثمنله
كندولرى آخره رجوع ايلسه ملكنده ايكى ثمن مجتمع اولمش اولور برى مشترئ
اخيردن اخذ ايتديكى وديكرى بايع اولدن اخذنى مراد ايتديكيدر ولو
صالح بشئ قليل اوابرأ عن ثمنه بعد الحكم له برجوع عليه فلبائعه ان يرجع
على بائعه ايضا لزوال البدل عن ملكه ولو حكم للمستحق فصالح المشترى لم
يرجع لانه بالصلح ابطل حق الرجوع وتمامه فى جامع الفصولين بدندن مبيع
مستحق چيقيلان مشترى بايعله برشئ قليله مصالحه ويا خود مشترى بايعى
كندويه انك اوزرينه رجوعله بعد الحكم ثمنندن ابرا ايلسه امدى بنه
بو يله بائعى ايچون بايعنه رجوع واردر ملكندن بدل زائل اولديغنه بناءً بس

بعدالحكم آنى ثمندن ابرا ايتمكله كانه آنى كندودن اخذ ايتمش اولور مستحق ايچون
حكم اولندقده مشترى ايله مصالحه ايلسه ثمنله رجوع ايدهمز صلحله حق رجوعى
ابطال ايدر ❊ (والمبطل يوجبه) اى يوجب فسخ العقود اتفاقا (فلكل
واحد من الباعة الرجوع على بائعه وان لم يرجع عليه) ❊ استحقاق ملكى
ابطال ايدن قسمى اتفاقا عقودك فسخنى ايجاب ايدر امدى بايعلرك هر برى
ايچون كندى بايعنه رجوع واردر هرنقدر كندونك اوزرينه رجوع اولنمش
اولورسهده ❊ (و يرجع) هو ايضا كذلك (على الكفيل ولوقبل القضاء عليه)
لعدم اجتماع الثمنين اذبدل الحر لايملك ❊ احد شريكين كفيل اوزرينه رجوع
ايدر هرنقدر اوزرينه قضا اولنمزدن مقدم اولورسهده حرك بدلى تمليك
اولنمغين ثمنين مجتمع اولمديغندن ❊ (والحكم بالحرية الاصلية حكم على الكافة)
من الناس سواء كان ببينة اوبقوله انا حر اذا لم يسبق منه اقرار بالرق اشباه ❊
حريت اصليه ايله حكم ناسك كليسنه حكمدر كرك بينه ايله وكرك بركسهنك
بونم عبدم در دیو دعوى ايتديكى كسهنك بن حرم قوليله اولسون
اكر كندودن رقيتله اقرار سبقت ايتمزسه ❊ (فلا تسمع دعوى الملك من احد
وكذا العتق وفروعه) بمنزلة حريت الاصل ❊ امدى حريت اصليه ايله حكم
اولنان كسهده براحدك ملك دعواسى مسموعه اولمز عتق وفروعيكه كتابت
وتدبير مثللو شيلردر مطلقده حريت اصل منزله سندهدر ❊ (واما) الحكم بالعتق
(فى الملك المورخ) فعلى الكافة (من) وقت (التاريخ) و (لا) يكون قضاء
(قبله) كما بسطه منلا خسرو و يعقوب باشا فاحفظه فان اكثر الكتب
عنه خالية ❊ ملك مورخده عتقله حكم وقت تاريخدن جميع و كافهٔ ناس
اوزرينه حكمدر تاريخدن مقدم قضا اولمز مثلا زيد بكره بش سنهدر سن بنم
عبدم ايدك ديوب اول دخى بن التى سنهدنبرو بشرك ملكيم وانى عتق ايلدى
ديوب وبوكا اثبات بينه ايلسه زيدك دعواسى مندفعه اولور بو حكم مضمون
مشروحى مولانا فاضل خسرو و يعقوب باشا بسط وتفصيل ايلديلر پس بو تحقيقدن
كتب فقهيهنك اكثريسى خاليه اولمغله حفظه شايادر ❊ (و) اختلفوا فى (القضاء
بالوقف قيل كالحرية وقيل لا) فتسمع فيه دعوى ملك آخرا و وقف آخر
(وهو المختار) وصححه العمادى وفى الاشباه القضاء يتعدى فى اربع حريت
ونسب ونكاح وولاء وفى الوقف يقتصر على الاصح ❊ علما برشيئه وقفيله
حكمده اختلاف ايدوب ديدیلر بعضيلر حريت كبى جميع ناسه حكمدر ديديلر و بعضيلر
حريت كبى دكلدر كندوده اخركسهنك ملك و وقف دعواسى مسموعهدر
ديديلر انجق مختار اولان قول بودر وعمادى بونى تصحيح ايلدى واشباهده

درت شيده قضا تعدى ايدر حريت ونسب ونكاح وولادر ديو مذكوردر پس قاضى
بركسهيه برعورتك مثلا نكاحيله ويا نسبيله حكم ايتدكدنصكره ديكر كسه آنى دعوى
ايلسه اول دعوى مسموعه اولمز وقفده اصح اولان مقضى له قصر اولنمقدر ❊ (و يثبت
رجوع المشترى على بائعه بالثمن اذا كان الاستحقاق بالبينة) لما سيجيء انها
حجة متعديه (اما اذا كان) الاستحقاق (باقرار المشترى او بنكوله او باقرار
وكيل المشترى بالخصومة او بنكوله فلا) رجوع لانه حجة قاصرة ❊
استحقاق مستحقك بينه سيله اولورسه مشترينك بايعنه ثمنله رجوعى ثابت اولور
زيرا قريبا كلور كه بينه حجت متعديه در اما استحقاق مشترينك اقرارى
ويا نكوليله ويا خود مشترينك خصومته وكيلنك اقرارى ويا معلومى اولمديغنه
يميندن نكوليله ثابت اولورسه مشترى ايچون بايعه ثمنله رجوعى اولمز
اقرار حجت قاصره اولمغله ووكيل اصيل كبيدر ❊ (و) الاصل ان (البينة
حجة متعدية) تظهر فى حق كافة الناس لكن لا فى كل شيء كما هو ظاهر
كلام الزيلعى والعينى بل فى عتق ونحوه كما مر ذكره المصنف (لا الاقرار)
بل هو حجة قاصرة على المقر لعدم ولايته على غيره بقى لو اجتمعا فان ثبت الحق
بهما قضى بالاقرار الا عند الحاجة فبالبينة اولى فتح ونهر ❊ استحقاقده
اصل اصيل وقاعده وتفصيل بودركه بينه كافهٔ ناس حقنده ظاهره
وجاريه اولور حجت متعديه در لكن زيلعىنك وعينىنك كلامنك ظاهرندن فهم
اولنديغنه نظرا هر برشيده دكلدر بلكه عتق امثالى ونسب ونكاح و ولاء كبى
شيلرده در نتكيم ماسبقده مصنف مرحوم ذكر ايلدى اقرار حجت متعديه
دكلدر بلكه مقرا وزرينه قاصره حجتدر كندونك غيره ولايتى اولمغين شول
بو مسئله بيان اولنمدى باقى قالديكى بينه ايله اقرار جمع اولسهلر كه مدعى
اقامهٔ بينه ايتدكدنصكره مدعى عليه ملكى اقرار ايلسه امدى حق ايكيسيله
بردن ثابت اولورسه اقرار ايله قضا اولنور لكن مشترينك بايعه ثمنله رجوعنه
حاجت كبى احتياج وقتنده بينه ايله قضا اولى در ❊ (فلو استحقت مبيعة ولدت
عند المشترى لا باستيلاده (ببينة يتبعها ولدها بشرط القضاء به) اى بالولد فى
الاصح زيلعى وكلام البزازى يفيد تقييده بما اذا سكت الشهود فلو بينا انه
لذى اليد او قالوا لا ندرى لا يقضى به نهر ❊ قچان برجاريهٔ مبيعه مشترينك
عندنده استيلادى اولمقسزين بينه ايله مستحق چيقلسه قول اصحده خاصة ولد ايله
قضا شرطيله ولد جاريهيه تابع اولور يوم قضاده انفصال واستقلالنه بناً
كندى باشنه براصل اولمغله بعضيلر ولد بالتبع مقضى به اولور ديديلر بزازينك
كلامى والدك تبعيتى شاهدلرك والدك ذى اليدك اولمسندن سكوتلريله تقييدى

انا ده ایدر بس ولد ذی الیدکدر د بو شاهدلر بیان و تصریح ایتسه لر
ویاخود بلمیز دیسه لر ولدایله مستحقه حکم اولنمز ❊ ثم استیلاده لایمنع استحقاق
الولد بالبینه فیکون ولد المغرور حرا بالقیمه لمستحقه کمامر فی باب دعوی النسب ❊
بعدازین مشترینك جاریه یی استیلادی بینه ایله ولدك استحقاقنه مانع اولنمز
امدی مغرور که وطئنی بیعله مالك اولمق ظننه بنا ایدن کسه نك ولدی مستحقه
قیمتنك دفعیله حر اولور نتکم باب دعوی النسبده مرور ایلدی ❊ (وان اقر)
ذوالید (بها) لرجل (لا) یتبعها فیأخذها وحدها والفرق مامر من الاصل
وهذا اذالم یدعه المقر له فلو ادعاه یتبعها وکذا سائر الزوائد نعم لاضمان بهلاکها
کزوائد المغصوب ولم یذکر النکول لانه فی حکم الاقرار قهستانی معزیا للعمادیة ❊ واکر ذی الید
جاریه ایله برکسه یه اقرار ایدرسه ولد جاریه یه تابع اولمز مستحق یالکز
جاریه یی اخذ ایدر فرق مرور ایدن اصلدر مسئله ماقبلنه تفریع اولنمغله بونده
والفرق مامر من الاصل کلامنه حاجت مس ایتمز و بو مقر لهك ولدی دعوی
ایتمدیکنه نظرا در امدی ولدی دعوی ایدرسه جاریه یه تابع اولور اغاجك میوه سی
کبی سائر زوائدده بنه بویله در که شجری مستحقه اقرار ده میوه شجره تابع
اولمز الا مقر له میوه یی دعوی ایدرسه تابع اولور ولد کبی بلی مغصوبك زوائدی کبی
بونده ده هلاکیله ضمان یوقدر اما تعدیله استهلاك ایدرسه ضمان اولور
❊ (ومنع التناقض) ای التدافع فی الکلام (دعوی الملك) لعین او منفعة
لما فی الصغری طلب نکاح الامة یمنع دعوی تملکها وکما یمنعها لنفسه یمنعها لغیره
الااذا وفق وهل یکفی امکان التوفیق خلاف ستحققه فی متفرقات القضاء ❊
تناقضکه کلامده تدافعدر عینده ویا منفعتده ملك دعواسنه مانعدر زیرا قاضی یه کلام
متناقضله حکم ممکن دکلدر بری آخردن اولی اولمامغین ایکیسیده ساقط اولورلر
وفتاوای صغراده مسطوردر که جاریه یی نکاحی طلب اتمك تملکی دعواسنه مانعدر
بو عینده ملك دعواسنه مثالدر منفعتده ملك دعواسنی منعك مثالی برکسنه نك
برعورتك نکاحنی دعوی بعده نکاحنی طلب کبی ومزبوره جاریه نك نکاحنی نفسیچون
طلب نفسیچون تملکی دعواسنه مانع اولدیغی کبی غیریچون دعوایه ده
مانع اولور الا کلامین متنا قضینك میانلری توفیق اولنورسه تناقض دعوایه
مانع اولمز بزازیه ده مزبوردر که برکسه برنسنه یی دعوی ایتسه که بو فلان
کسه نکدر بنی خصومتنه توکیل ایتمشدر بعده ادعا ایتسه که بو دیکر فلان
کسه نکدر بنی خصومتنه وکیل قلمشدر امدی دعوای مشروحه لری مقبوله
اولمز زیرا برشیئه برجهتدن برشخص ایچون خصومتنه وکیل آنی غیر ایچوندر
دیمکه قادر اولمز الا کلامینی میانلرینی توفیق ایدوب اول شی مقدما فلانك ایدی بنی

خصومتنه توکیل ایتمش ایدی بعده انی آخر فلان کسه یه بیع ایتمکله اول دخی
بنی توکیل ایتدی دیسه اولور ومجرد توفیقك امکانی کفایت ایدرمی بونده میان
علماده اختلاف واقع اولمشدر بعضیلر رفع تنا قضده توفیقك امکانی کفایت ایدر
دیدیلر بعض آخرلری بالفعل توفیقدن لازمدر دیدیلر شارح رحمه الله تعالی
آنی قضانك متفرقاتنده ان شاء الله تعالی تحقیق وتفصیل ایده رز دیر ❊ وفروع
هذا الاصل کثیرة ستجئ فی کتاب الدعوی ومنها ادعی علی آخرانه اخوه وادعی
علیه النفقة فقال المدعی علیه لیس هو باخی ثم مات المدعی عن ترکة فجاء
المدعی علیه یطلب میراثه ان قال هواخی لم یقبل للتناقض وان قال ابی اوابنی
قبل ❊ بو اصلك اوزرینه تفرع ایدن مسائل چوقدر قریبا کتاب الدعواده
کلور مسائل مشروحه دندر برکسه برآخر کسه یه بو بنم قرنداشمدر نفقدم
اوزرینه واجبدر دیو دعوی ایتدکده مدعی علیه بو بنم قرنداشم
دکلدر دیوب بعده مدعی براز میراث ترك ایدرك وفات ایتمکله مدعی علیه میراثنی
طلب ایلسه امدی اکر اول بنم قرنداشمدر دیه رك میراث دعواسی ایدرسه
تناقضه بنا دعواسی مسموعه اولمز واکر بابام ویا اوغلومدر
دیو دعوی ایلرسه مسموعه اولور ❊ والاصل ان التناقض (لا) یمنع دعوی
مایخفی سببه (کالنسب والطلاق و) کذا (الحریة فلو قال عبد لمشتر اشترنی
فانا عبد) لزید (فاشتراه) معتمدا علی مقالته (فاذاهو حر) ای ظهر حرا
(فان کان البائع حاضرا او غائبا غیبة معروفة) یعرف مکانه (فلاشئ
علی العبد) لوجود القابض ❊ اصل وقاعده بودر که تناقض نسب وطلاق
وحریت کبی سببی خفی اولان شیلری دعوایه مانع اولمز یعنی تناقضك مانع
دعوی اولمسی مارالذکر قابل توفیق اولان وهواب اوابنی ماده لرینه خاص
دکلدر بلکه قاعدهٔ مشروحه تحتنده داخل اولان هر بر محلده تناقض
مانع دعوی اولمز امدی برعبد برکسه یه بنی اشترا ایله بن زیدك عبدییم دیوب
اول دخی آنك قولنه اعتمادا آنی اشترا ایلدکده حر ظهور ایلسه امدی بائع حاضر
ویا مکانی معلوم غیبة معروفه ایله غائب اواورسه عبدك اوزرینه برشی لازم
اولمز قابض ثمن موجود اولمغله کندویه ثمنله رجوع ممکن اولدیغندن
❊ (والا رجع المشتری علی العبد) بالثمن خلافا للثانی ولو قال اشترنی فقط
اوانا عبد فقط لارجوع علیه اتفاقا درر (و) رجع (العبد علی البائع)
اذا ظفر به ❊ واکر بایعك مکانی معلوم اولمیوب غیبت غیر معروفه ایله غائب
اولوب ویاموتی تحقق ایتمش اولورسه مشتری ثمنله عبده رجوع ایدر زیرا
عبودیتیله اقراری سببیله کندینی نفسنك سلامتی ویا خود بایعدن ثمنك استیفاسی

ISTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

متعذر اولدیغنه نظرا انك سلامتنی عبد ضامن اولمش اولور کویا مشتری کندونك
طرفندن مغرور اولدی شرایه کندونك کلامنه اعتمادا مباشرت ایتمکله
عبده ظفر بولدقده بایعه رجوع ایدر امام ثانی ایچون اختلاف واردر مشار الیه
عبده رجوع اولمز دیدی زیرا رجوع یا معاوضه که مبایعه ویا کفالته مبنی اولملی
بس بو مقامده ایکیسیده معدومدر واکر عبد فقط اشترنی ویا انا عبد دیسه
کندویه اتفاقا رجوع اولمز ﴿ (بخلاف الرهن) بان قال ارتهنی فانی عبد لم
یضمن اصلا والاصل ان التغریر یوجب الضمان فی ضمن عقد المعاوضة لا الوثیقة ﴾
رهن صورت مشروحه نك خلافنه درکه عبدنی رهن ایله زیرا بن عبدم
دیسه عبد اصلا ضامن اولمز سید هرنقدر غیبة غیر معروفه ایله غائب اولسه
دخی زیرا رهن عقد معاوضه اولمغین کندوده تغریر اولمدیغندن کندی ایله
امر ایدن ضامن اولمز مثلا امن طریقدن سؤال ایدن کمسه یه برکسه بو طریق
امینلودر بوکا سلوك ایله دیمك برله اکا سلوك ایلدکده مالی نهب وغارت اولنسه
اکا ضمان لازم اولمدیغی کبی ومسموم اولان طعامه بو طعامدن اکل ایله مسموم
دکلدر دیمکله اکل ایله فوت اولسه ینه بویله در ضمان ایجاب ایتمز قاعده بودرکه تغریر
عقد معاوضه ده ضمانی ایجاب ایدر وثیقه ده ایتمز اجنبی ده صورت مشروحه نك
خلافنه درکه براجنبی اشبو کمسه عبددر بونی اشترا ایله دیمکله حر ظهور ایلسه
اجنبی یه برشی لازم اولمز ﴿ من حاشیة الشلبی انتهی ﴾ (باع عقارا ثم برهن انه وقف
محکوم بلزومه قبل والا لا) لان مجرد الوقف لا یزیل الملك بخلاف الاعتاق فتح
واعتمده المصنف تبعا للبحر علی خلاف ما صوبه الزیلعی وتقدم فی الوقف
وسیجیء آخر الکتاب ﴾ برکسه برعقاری بیع ایتدکدنصکره انك لزومیله
حکم اولنان وقف اولدیغنه اقامه بینه ایلسه مقبوله اولور وبیع منتقض
اولور وقفیتی هرنقدر کندونك جهتندن اولمش اولورسه ده واکر برهان
آیان ایدمزسه مقبوله اولمز زیرا مجرد وقف ملکی ازاله ایتمز لکن
بو امام اعظم رحمه الله تعالی قولیدر وفتوی حکم اولنسون ویا اولنمسون
مطلقا وقفله ملکك زوالنه در اعتاق بونك خلافنه درکه انده اقامه بینه
مقبوله اولمز مصنف مرحوم بحره تبعیله زیلعینك تصویب ایلدیکی قبول قولنك خلافی
اوزرینه اعتماد ایلدی شکم مضمون مشروح وقفده مرور ایلدی وآخر کتابده کلور
﴿ (اشتری شیئا ولم یقبضه حتی ادعاه آخر) انه له (لا تسمع دعواه بدون حضور
البائع والمشتری) للقضاء علیهما ولو قضی له بحضرتهما ثم برهن احدهما
علی ان المستحق باعه من البائع ثم هو باعه من المشتری قبل ولزم البیع وتمامه
فی الفتح ﴾ برکسه برشیئی اشترا ایدوب قبض ایتمدین برآخر کمسه انی بنمدر

دیو دعوی ایلسه اوزرلرینه قضا وحکم ایچون بایعله مشتری حاضر اولمقسزین
دعواسی مسموعه اولمز ملك مشترینك ید بایعك اولوب مدعی ایکیسنی دعوی
ایتمکله کندولرینك اوزرلرینه حکمده حضورلری لازم اولدی امدی مار الذکر
بایعله مشترینك حضورنده مدعی یه حکم اولندقدنصکره مزبورانك بری اقامه
بینه ایلسه که مستحق اول شیئی بایعه بیع بعده اول دخی مشتری یه بیع
ایلدی بینه سی مقبوله وبیعی لازم اولور قضاء اولی اقرار ایدوب نقض
ایتمکین ﴿ (لا عبرة بتاریخ الغیبة) بل العبرة لتاریخ الملك (فلو قال المستحق
عند الدعوی (غابت) عنی (هذه) الدابة (منذ سنة) فقبل القضاء بها للمستحق
اخبر المستحق علیه البائع عن القصة (فقال البائع لی بینة انها کانت ملکا لی
منذ سنتین) مثلا وبرهن علی ذلك (لا تندفع الخصومة) بل یقضی بها للمستحق
لبقاء دعواه فی ملك مطلق خال عن تاریخ من الطرفین ﴾ غیبت تاریخنه
اعتبار یوقدر بلکه اعتبار ملك تاریخنه در امدی مستحق حین دعواده
اشبو دابه بندن غائب اوله لی برسنه اولدی دیوب بس مستحقه دابه ایله
حکم اولنمزدن مقدم مستحق علیه که مشتری بایعه قصه دنکه مستحقك بایعه
دیدیکی مضموندن خبر وردکده بایعده بنم مثلا ایکی سنه دنبرو ملکم اولدیغنه
بینه م واردر دیوب وانك اوزرینه اقامه بینه ایلسه خصومت مندفعه اولمز بلکه
اول دابه مستحقه قضا وحکم اولنور مستحقك طرفینك تاریخ بیانندن خالی اولان
ملك مطلق دعواسنده دعواسی باقیه اولمغله بایعدن هرنقدر تاریخ بیانی اولدیسه
فقط انك بیاننه اعتبار اولنمدی ﴿ (العلم بکونه ملك الغیر لا یمنع من الرجوع)
علی البائع (عند الاستحقاق) فلو استولد مشتراة یعلم غصب البائع ایاها کان الولد
رقیقا لانعدام الغرور ویرجع بالثمن وان اقر بملکیة المبیع للمستحق درر ﴾
مشترینك مبیعی غیرك ملکی اولدیغنه علمی حین استحقاقده بایعه ثمنیله رجوعنه
مانع اولمز امدی برکسه بایعك کندوسنی غصب ایتدیکی معلومی اولان
اشترا ایتدیکی جاریه یی استیلاد ایلسه حقیقة حاله عالم اولمغله غرور منعدم
اولدیغندن ولد رقیق اولور وثمنله رجوع ایدر هرنقدر مبیعك مستحقك ملکی
اولدیغنی اقرار ایدرسه ده لکن ذخیره ده مسطوردرکه مشتریدن مبیعك مستحق
چیقلمسنك بایعه ثمنله رجوعنی ایجاب ایتمسی انجق استحقاقك بینه ایله
ثبوتنه نظرادر اما مشترینك اقرار یله ثابت اولورسه اقراری غیرك حقنده حجت
اولمغین رجوعنی ایجاب ایتمز بو سابق الذکر البینة حجة متعدیة لا الاقرار قاعده سنه
موافقدر ﴿ وفی القنیة لو اقر بالملك للبائع ثم استحق من یده ورجع لم یبطل اقراره
فلو وصل الیه بسبب ما امر بتسلیمه الیه بخلاف ما اذا لم یقر لانه محتمل بخلاف النص ﴾

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

وقنیه‌ده‌مرسومدر که برکسه بر ملکی کندی بایعنه اقرار ایتدکدنصکره اول
شیئه بررجل کندونك یدندن مستحق چیقوب وکندوسی ثمنله رجوع ایلسه
آنی بایعه اقراری باطل اولمز امدی شرا وهبه ووصیت مثللو برسببله مستحق
چیقیلان نسنه مشتری‌یه واصل اولسه بایعه تسلیمله امر اولنور اما اشترا ایدوب
بایعه ملکیله اقرار ایتمسه صورت مشروحه‌نك خلافندرکه آنده تسلیمله امر
اولنمز نفس شرا هرنقدر اشترا اولنان شیئك بایعه ملکیتنی اقرار ایسه‌ده لکن
محتملدر تصریح وتنصیص کبی دکلدر ❊ (لا یحکم) القاضی (بسجل الاستحقاق
بشهادة انه کتاب (کذا) قاضی) لان الخط یشبه الخط فلم یجز الاعتماد علی نفس
السجل (بل لا بد من الشهادة علی مضمونه) لیقضی للمستحق علیه بالرجوع
بالثمن ❊ قاضی اشبو سجل وحجت فلان قاضی‌نك کتب ایتدیکی حجتدر دیو
شاهدلرك شهادتیله مجرد سجل استحقاقله حکم ایدمز بلکه مشترینك ثمنله
بایعه رجوعله قضا ایچون مضمون حجته شهادتدن لازمدر زیرا خط خطه مشابه
اولمغله نفس سجله اعتماد جائز ومشروع دکلدر وذخیره‌ده مذکوردر که بخاراده
برکسه‌نك یدنده برحمار مستحق چیقیلوب ومستحق علیه حجت اخذ ایدوب
کندویه بیع ایدن کسه‌یی سمرقندده بولوب سمرقند قاضیسنه احضار ایتدیروب
ثمنله کندویه رجوع مراد ایدوب بخاری قاضیسنك حجتنی ابراز ایتدکده
بایع بیعی اقرار ایدوب لکن استحقاقی وسجلی بخاری قاضیسنك سجلی
اولدیغنی انکار ایتمکله مستحق علیه سجل بخاری قاضیسنك سجلی اولدیغنه
اقامهٔ بینه ایتسه سمرقند قاضیسنه اول سجل ایله عمل ایدوب مستحق علیهه
ثمنله رجوعیله قضا جائز ومشروع اولمز مادام شاهدلر بخاری قاضیسی مستحق
علیهه اشبو بایعدن اشترا ایلدیکی حمار ایله حکم ویدندن اخراج ایلدی دیو
شهادت ایتمدکجه ❊ انتهی هندیه ❊ (کذا) الحکم (فیما سوی نقل الشهادة
والوکالة) من محاضر وسجلات وصکوك لان المقصود بکل منها الزام الخصم
بخلاف نقل وکالة وشهادة لانهما لتحصیل العلم للقاضی ولذا لزم اسلامهم
ولو الخصم کافرا ❊ شهادت ووکالت نقللرینك ماعداسی محضرلر وسجللر وصکلرده
حکم بنه بویلجه‌درکه اشبو مذکور اندکی مضامین مکتوبه‌یه شهادتدن
لازمدر زیرا بونلردن مقصود الزام خصمدر اما وکالت وشهادت نقللری
صورت مشروحه‌لرك خلافندرکه کندولردن مقصود قاضی‌یه تحصیل علمدر
بنابرین مز بورلرده خصم هرنقدر کافر اولسه دخی بنه شاهدلرك اسلامندن
لازمدر شهادتلری مسلمك فعلنه شهادت اولمغله محضر قاضینك کتب ایتدیکی
خصملرك حضورینی ودعوی وشهادتی مشتمل اولان مکتوبدر سجل قاضینك

عندنده محفوظ اولان مکتوب مشروحدر صك مشتری وشفیع امثالی
کسه‌لر ایچون کتب اولنان سنددر نقل شهادت غائب اولان خصم اوزرینه
شاهدلرك شهادتی کبی امدی قاضی شهادت مز بوره‌یی استماع ایتدکده
انکله حکم ایده‌مز بلکه آنی دیکر بلده قاضیسنه انکله حکم ایتمك ایچون
کتب وارسال ایدوب یول شاهدلرینه تسلیم ایدر نقل وکالت برمدعینك
برقاضینك حضورنده برکسه‌یی دیکر قاضی بلده‌سنده برکسه‌دن دعوایه
توکیل ایدوب وکالة مشروحه‌یی مشعر قاضینك آکا مکتوب تحریریدر
❊ (ولا رجوع فی دعوی حق مجهول من دار صولح علی شیء) معین (واستحق
بعضها) لجواز دعواه فیما بقی (ولو استحق کلها رد کل العوض) لدخول
المدعی فی المستحق ❊ شیء معینکه مثلا یوز درهم اوزرینه مصالحه اولنوب
بعضیسی مستحق چیقیلان داردن حق مجهول دعواسنده رجوع یوقدر
دعواسی باقی قلان شیده اولمق جائز اولمغله یعنی برکسه برداردن مجهول اوله‌رق
برحق دعوی ومدعی علیه انکار ایتمکله اندن شیء معین اوزرینه صلح اولنوب
بعده اول دارك بعضیسی مستحق چیقلسه بدل صلحدن برشیئله مدعی‌یه رجوع اولنمز
واکر دار مشروحه‌نك کلیسی مستحق چیقیلورسه عوضك کلیسی رد اولنور
دعوی اولنان مستحق چیقیلانده داخل اولمغین تبین ایتدیکی مالك اولادیغی
شیدن عوض اخذ ایلدی ❊ (واستفید منه) ای من جواب المسئلة امران
احدهما (صحة الصلح عن مجهول) علی معلوم لان جهالة الساقط لا تفضی
الی المنازعة (و) الثانی (عدم اشتراط صحة الدعوی لصحته) لجهالة المدعی به
حتی لو برهن لم یقبل مالم یدع اقراره به ❊ مسئلهٔ مشروحه‌نك جوابندن
ایکی شی استفاده وفهم اولندی بری مجهولدن معلوم اوزرینه صلحك صحتیدر
زیرا مدعینك صلحا اخذ ایتدیکی شی مقابله‌سنده کندودن ابرا ایتدیکی ساقطك
جهالتی نزاعه مفضیه اولمز ایکنجیسی صلحك صحتنه دعوانك صحتنك عدم
اشتراطیدر زیرا مدعی‌یه مجهول درحتی حق مجهوله اقامهٔ بینه ایلسه مقبوله
اولمز مادام مدعی علیهك حق مجهولی اقرارینی دعوی ایتمدکجه امدی اقرار مشروحینه
اقامهٔ بینه ایدرسه بینه‌سی مقبوله اولوب مقربیانیله جبر اولنور ❊ (ورجع)
المدعی علیه (بحصته فی دعوی کلها ان استحق شیء منها) لفوات سلامة البدل
قید بالمجهول لانه لو ادعی قدرا معلوما کربعها لم یرجع مادام فی یده ذلك
المقدار وان بقی اقل رجع بحساب ما استحق منه ❊ دارك کلیسنی دعوی ایدوب
آندن برمقدار شی اوزرینه صلح اولوب بعده آندن برمقداری مستحق چیقیلورسه
بدل صلحك سلامتی فوت اولمغله مدعی علیه بدلدن اول مستحق چیقیلان

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

حصه ايله رجوع ايدر دعوى قلنان حقك مجهوليتله قيد لنديغى ربع كبى
مثلاقدر معلومى دعوى ايتديكنه نظرا ما دام يدنده اول قدر حصه باقى اولدقجه
برشيئله رجوع ايده مديكنه مبنيدر واكر يدنده بعد الاستحقاق داردن اقل
قالورسه مدعادن مستحق چيقيلان حصه سى حسابنجه رجوع ايدر
ربعى دعوى ايدوب بعد الاستحقاق مدعى عليهك يدنده انجق ثمن قالمق كبى
امدى مستحق چيقيلان ثمن حصه ايله رجوع ايدر ﴾ فرع لو صالح من الدنانير
على دراهم وقبض الدراهم فاستحقت بعد التفرق رجع بالدنانير لان هذا الصلح فى معنى
الصرف فاذا استحق البدل بطل الصلح فوجب الرجوع درر وفيها فروع
اخر فلتنظر ﴾ بركسه دنانير بدلنده دراهم اوزرينه مصالحه اولوب آنى قبض
ايتدكدنصكره بعد التفرق مستحق چيقلسه دنانير ايله رجوع ايدر اشبو صلح
صرف معناسنده اولمغله بدل مستحق چيقلدقده صلح باطل اولوب اصل
مدعى اولان دنانير ايله رجوع واجب اولور درر ده بشقه فرعلر وار در
اكا ده نظر ايديكوز ﴾ وفى المنظومة المحبية مهمة منها ❊ او مستحقا
ظهر المبيع ❊ له على بائعه الرجوع ❊ بالثمن الذى له قد دفعا ❊ الا اذا البائع
ههنا ادعى ❊ بانه كان قديما اشترى ❊ ذلك من ذا المشترى بلا مرا ﴾ ❊ يعنى
برمبيعك مستحق چيقلديغى ظاهر اولنجق مشترى ايچون بايعه ويرديكى ثمنله
رجوع واردر الا بايع مقدما آنى مشترئ مرسومدن بلاشك اشترا ايتديكنى دعوى
واثبات مدعى ايدرسه امدى ثمن متحد اولديغى تقديرجه رجوع ايده من
اما ثمن متحد اولميوب زياده اولورسه زياده يى آلور ﴾ لو اشترى خرابة
وانفقا ❊ شيئا على تعميرها وطفقا ❊ ذاك يسوى بعد اكامها ❊ ثم استحق رجل تما
مها ❊ فالمشترى فى ذاك ليس راجعا ❊ على الذى غدا التلاك بائعا ﴾ بركسه خرابه مشرف
بر ارضى اشترا واناك تعمير وترميمنه بر مقدار جه صرف وانفاق ايدوب بعده انك بعض
مرتفع دپه كبى يرلرينى تسويه دنصكره بركسه اول خرابه نك تماميله انده اولان بنانك
اخشاب واحجارينك جمله سى بنمدر ديو مستحق چيقوب اثبات مدعى ايتسه مشترى
بوخصوصده اول خرابه يى بيع ايدن كسه يه تعمير وتسويه سنه صرف اولنان
مبلغله رجوع ايده من واكامر همره نك مدى ايله اجال وزننده اكمه نك جمعيدر ﴾ ولا على
ذا المستحق مطلقا ❊ بذا الذى كان عليه انفقا ﴾ دخى اول خرابه يه انفاق وصرف ايتديكى
شيله مستحقه ده مطلقا كه مصارفيله ويا بنانك قيمتيله رجوع ايده من مستحق
چيقيلاننه ظاهر اولمغله مطلقا كه مصرفى تسويه اكام بنا ايله اولسون
ويا بناسز اولسون بوكاده اولسه اولور نهايتى مشترى بايعه ويرديكى ثمنله
رجوع ايدر ﴾ وان مبيع مستحقا ظهرا ❊ ثم قضى القاضى على من اشترى

به فصالح الذى ادعاه ❊ صلحا على شئ له اداه ❊ يرجع فى ذاك بكل الثمن ❊
على الذى قد باعه فاستبن ﴾ بر مبيعك مستحق چيقلديغى ظاهر اولوب بعده
قاضى انى اشترا ايدن كسه نك اوزرينه انكله حكم ايتدكدنصكره مشترى
مستحقله بر مقدار شئ اوزرينه مصالحه اولوب وانى مستحقه ادا ايتسه
بوصورتده كندوبه بيع ايدن كسه يه ثمنك كليسيله رجوع ايدر صلحله كويا
مستحقدن اشترا ايتمش اولمغله ايمدى فاستبن قوليله شاعر فتأمل مثللو دقت مقامه
اشارت ايلدى ﴾ وفى المنية شرى دار اوبنى فيها فاستحقت رجع بالثمن
وقيمة البناء مبنيا على البائع اذا سلم النقض اليه يوم تسليمه وان لم يسلم فبالثمن
لاغير كما لو استحقت بجميع بنائها لما تقرر ان الاستحقاق متى ورد على ملك
المشترى لايوجب الرجوع على البائع بقيمة البناء مثلا ﴾ ومنيه ده
مرسومدر كه بركسه بردارى اشترا وانده بر مقدار بنا احداث ايتدكدنصكره
اول دار مستحق چيقلسه امدى مشترى اول دارك ثمنيله وانقاض بنايى بايعه تسليم
ايدرسه يوم تسليمده كى بنانك مبنيا قيمتيله كندويه رجوع ايدر واكر
انقاض بنايى بايعه تسليم ايتمزسه انجق ثمنله رجوع ايدر نته كم دار بنانك جميعيله
مستحق چيقلديغنه نظرا بايعه يالكز ثمنله رجوع اولنديغى كبى داره مستحق
چيقان كرك بركسه اولسون وكرك متعدد اولسون زيرا اصول مقرره دندركه
قچانكه استحقاق مشترينك ملكى اوزرينه وارد اولورسه بايعه مثلا بنانك
قيمتيله رجوعى موجب اولمز ﴾ ولو حفر بئرا او نقى البالوعة اورم من الدار
شيئا ثم استحقت لم يرجع بشئ على البائع لان الحكم يوجب الرجوع بالقيمة
لا بالنفقة كما فى مسئلة الخرابة حتى لو كتب فى الصك فما انفق المشترى فيها
من نفقة اورم فيها من مرمة فعلى البائع يفسد البيع ﴾ بركسه مستحق
چيقلان دارده قيواشديروب ويا بالوعه كه قدمكاه تنقيه ايتديروب ويا دارى
تعمير وترميم ايتديردكدنصكره مستحق چيقلسه بايعه برشيله رجوع ايده من
زيرا قاضى نك استحقاقله حكمى قيمتيله رجوعدر نفقه ايله دكلدر نته كم خرابه
مسئله سنده مرور ايلدى حتى حجته قاضى مشترينك اكا انفاق ايتديكى نفقه
ويا تعمير ايتديكى عمارت مستحق چيقلديغى تقديرجه بايعك اوزرينه در ديو
كتب ايلسه بيع فساده كيدر عقدك اقتضا ايتديكى شرط اولمغله
﴾ ولو حفر بئرا وطواها يرجع بقيمة الطى لا بقيمة الحفر فلو شرطاه فسد ﴾
بركمسه دار مستحقده برقيو حفر ايتديروب اطرافنى طى ايدوب طاشله
چويروب بنا ياپسه بنانك قيمتيله رجوع ايدر حفر ككيله رجوع ايتمز انكده
رجوعنى شرط ايلسه لر عقد فاسد اولور ﴾ وكذا لو حفر ساقية ان قنطر عليها رجع

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

بقيمة بناء القنطرة لا بنفقة حفر الساقية وبالجملة فانما يرجع اذا بنى فيها او غرس
بقيمة ما يمكن نقضه وتسليمه الى البائع فلا يرجع بقيمة جص وطين وتمامه فى الفصل
الخامس عشر من الفصولين ﴾ يعنى بويله بركمسه بر مسلك حفر ايتديروب واوزرينه
بنا يا پارسه بايعه اول بنانك قيمتيله رجوع ايدر ساقيه حفرينك مصارفيله رجوع
ايتمز اكر قنطره بايعه تسليم اولنور سه صكره بايع قلعيله امر اولنور خلاصهٔ كلام
داره بنا وغرسده رجوع انجق نقضى وبايعه تسليمى ممكن اولان شيلرك قيمتيله
اولور پس كرج وچامور قيمتيله رجوع اولنمز اشبو بحثك تمام وتفصيلى فصولينك
اون بشنجى فصلنده در ﴿ وفيه شرى كرما فاستحق نصفه له رد الباقى ان لم يتغير
فى يده ولم يأكل من ثمره ﴾ فصولينده مذكور دركه بركمسه برقطعه باغ
اشترا ايدوب بعده انك نصفى مستحق چيقلسه كندويه نصف اخرى رد
مشتر وعدر اكريدنده متغير اولميوب وثمرندن اكل ايتمش ايسه ﴿ ولو شرى
ارضين فاستحقت احداهما ان قبل القبض خير المشترى وان بعده لزمه غير المستحق
بحصته من الثمن بلا خيار ﴾ بركمسه ايكى قطعه ارض اشترا ايتدكدنصكره بريسى
قبل القبض مستحق چيقبلور سه انده بيع باطل اولور باقيده مشترى مخير اولور
واكر بعد القبض مستحق چيقبلور سه مستحق چيقميان دكندويه ثمندن
حصه سيله بلا خيار لازم اولور ﴿ ولو استحق العبد او البقرة لم يرجع بما انفق ﴾
عبد ويا بقره مستحق چيقلسه مشترى بايعه انفاق ايتديكى شيله رجوع ايدهمز
بايعه انى تسليم ممكن اولمغين ﴿ ولو استحق ثياب القن او بردعة الحمار لم يرجع
بشئ ﴾ كندى ايله برابر اشترا اولنان قنك ثيابى وحمارك جولى مستحق چيقلسه
برشيله رجوع ايدهمز ﴿ وكل شئ يدخل فى البيع تبعا لا حصة له من الثمن ولكن
يخير المشترى فيه قنية ﴾ هر برشيكه بيعده ارضده بنا وشجر كبى بالتبع داخل
اولان اوصاف اولدى انك ايچون ثمندن حصه اولمز لكن مشترى انده مخير اولور
﴿ ولو استحق من يد المشترى الاخير كان قضاء على جميع الباعة ولكل ان يرجع
على بائعه بالثمن بلا اعادة بينة لكن لا يرجع قبل ان يرجع عليه المشترى
عند ابى حنيفة وقال ابو يوسف له ان يرجع قال الا ترى ان المشترى الثانى لو ابرأ
الاول من الثمن كان للاول الرجوع كما لو وجد العبد حرا فلكل الرجوع
قبله خانية لكن فى الفصولين ما يخالفه فتنبه ﴾ مشترئ اخيرك
يدنده برنسنه مستحق چيقلسه بايعلرك جمله سنك اوزرلرينه قضا
وحكم اولور وهر برلرى ايچون استحقاق شاهدلرينى اعاده ايتمكسزين
ثمنله كندى بايعلرينه رجوع واردر اكر قاضينك اول رجوعلره علمى لاحق
اولورسه واكر استحقاق ديكر قاضينك عندنده اولوب وياكندونك نزدنده

اولوبده نسيان واقع اولمش اولورسه پس معلومى اولمغين مجددا استحقاق
ورجوعلرى اثباتدن لازم اولور لكن شوقدر واردركه امام اعظم رحمه الله تعالى
قتنده مشترى كندويه رجوع ايتمدين كندوسى بايعنه رجوع ايدهمز امام
ابى يوسف رجوع ايدر كورمزمسنكه مشترئ ثانى مشترئ اولى ثمندن ابرا ايلسه
اولكى ايچون رجوع واردر ديدى حالبوكه كندويه رجوع اولنمدى تكم استحقاق
مبطلده اولديغى كبى عبد حر ظهور ايتسه هر برلرى ايچون كندولردن مقدمكى
بايعه رجوع واردر لكن فصولينده بوكا مخالف كلام مذكوردر متنبه اولوكز
(تنبيه) فصولينده مشترينك ثمنله رجوعى استحقاق قديم ايله قيدلدى اما
حديثده بايعنه رجوع اولمزديدى زيرا كندى نفسنك ملكنى بيع ايدوب كندونك
عندنده حادث اولان سببيله مستحق چيقلدى كورمزمسنكه بركمسه برنسنه اشترا
ايدوب برسنه كندونك عندنده مكث ايتدكدنصكره بركمسه اقامهٔ بينه ايتسه كه
اوشى برماهدن بروكندونكدر امدى بايعنه ثمنله رجوع ايدهمز بركمسه برمقدار
بز اشترا ايدوب بعده انى قيص ياپدقدنصكره بركمسه اشبو كوملك بندر ديو
اقامهٔ بينه ايلسه پس مشترى كندى بايعنه رجوع ايدهمز نفس مبيع كرباس
اولمغله كندوسى مستحق چيقميوب مستحق چيقيلان قيص اولمغله وبغداى اوله رق
اشترا اولنوب بعده اون ايدوب صكره اون مستحق چيقلسه ويالحم اشترا اولنوب
كباب اولدقدنصكره كباب مستحق چيقلسه حكم بنه بويله در بو بحثك تمامى
جامع الفصولينده در ﴿ ولو اشترى عبدا فاعتقه بمال اخذه منه ثم استحق العبد
لم يرجع المستحق بالمال على المعتق ﴾ بركمسه برعبدى اشترا بعده كندودن
اخذ ايتديكى برمقدار مال مقابلى انى عتق ايتدكدنصكره عبد مستحق
چيقلسه مستحق مال ايله معتقه رجوع ايدهمز كندونك مالنك عينى كندويه
واصل اولمغله ﴿ ولو شرى دارا بعبد واخذت بالشفعة ثم استحق العبد بطلت
الشفعة ويأخذ البائع الدار من الشفيع لبطلان البيع ﴾ بركمسه برعبد مقابلى
بردار اشترا ايدوب دار عبدك قيمتيله ويا بر طريق ايله شفيعه واصل اولديغنه نظرا
عينيله شفعه ايله اخذ اولندقدنصكره عبد مستحق چيقلسه بيع باطل اولمغله شفعه
باطله اولوب بايع دارى شفيعدن اخذ ايدر شفيعده مشترى يه ويرديكى مبلغ ايله
رجوع ايدر والله تعالى اعلم واستغفر الله العظيم

﴿ (باب السلم) ﴾

اشبو باب بلا غتصاب سلمه دائر مسائلى مشتملدر واحد عوضينى كندوده

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

قبض شرط اولان عقده شروعدر سلمك صرف اوزرينه تقديمى مركبدن مفرد
منزله سنده اولديغنه مبنيدر زيرا صرفده عوضينك ايكيسنى بردن قبض شرطدر
سلمده دكلدر مشروعيتى كتاب وسنتله در عبدالله بن عباس رضى الله تعالى عنهما
آية مداينه يى سلمه حمل بيورديلر رسول الله صلى الله عليه وسلم
مدينهٔ منوره يه قدوم وتشريف بيوردقلرنده ناس تمر ايله بر ايكى
واوچ سنه سلف وسلم ايدرلر ايدى ايمدى سعادتله بيورديلركه برشيده سلم
ايدن كمسه كيل معلوم ووزن معلومده اجل معلومه دك ايتسون اشبو سلمه
حاجت وضرورت مس ايتمكله جوازينه اجماع منعقد اولدى زيرا فقير احتياجنه
بناءً غنى استرباح وعيالنه انفاق ايچون اشبو سلمه مضطرلردر ✻ (هو
لغة كالسلف وزنا ومعنى وشرعا (بيع اجل) وهو المسلم فيه (بعاجل) وهو
رأس المال ✻ سلم لغتده وزنا ومعنى سلف كبيدر بعضيلر سلمهٔ استعجالدر ديديلر
وشرعده اجلكه مسلم فيهى عاجلكه رأس مال مقابلى بيعدر بعض علما هو عقد
على موصوف فى الذمة ببدل يعطى عاجلا ايله بيان وتعريف ايتديلر مآل بردر
✻ (وركنه ركن البيع) حتى ينعقد بلفظ البيع فى الاصح ✻ سلمك ركنى بيعك ركنيدركه
ايجاب وقبولدر مثلا متعاقدينك برى سكا شو مقوله شيئه سلم ايتدم دير آخريده
قبول ايتدم دير حتى قول اصحده سلم بيع لفظيله منعقد اولور بعضيلر اولمز ديديلر
اما بيعك سلمله انعقادى اوزره اتفاق روايات واردر ☼ ابو السعود ✻ (ويسمى
صاحب الدراهم رب السلم والمسلم) بكسر اللام (و) يسمى (الاخر المسلم اليه
والحنطة مثلا المسلم فيه) والثمن رأس المال ✻ پاره صاحبنه رب سلم ولامك
كسريله مسلم واخره مسلم اليه مثلا بغدايه مسلم فيه ثمنه رأس مال اطلاق
وتسميه اولنور ثمن وقتاكه حالا انجق كندوسى مقصود اولوب ومجلسده قبضى
لازم اولمغله سلم كندوده اولان مال قلندى بناءً عليه مالك باشى منزله سنده
اولدى انسانك رأسى كندوده بولنان اعضانك اشرفى اولمغله ✻ (وحكمه
ثبوت الملك للمسلم اليه ولرب السلم فى الثمن والمسلم فيه) فيه لف ونشر مرتب ✻ سلمك
حكميكه اوزرينه ترتب ايدن اثرى ملكك ثمنده مسلم اليه ومسلم فيهده رب السلمه
ومسلمه ثبوتيدر مؤجل اولان مطالبه در عبارهٔ مشروحه ده لف ونشر مرتب
واردر ✻ (ويصح فيما امكن ضبط صفته) كجودته ورداءته (ومعرفة قدره
كمكيل وموزون) وخرج بقوله (ثمن) الدراهم والدنانير لانها اثمان فلم يجز فيها
السلم خلافا لمالك (ومعدودٍ متقارب كجوز وبيض وفلس) وكمثرى ومشمش
وتين (ولبن) بكسر الباء (وآجر بملبن معين) بين صفته ومكان ضربه
خلاصه ✻ سلم جودت ورداءت كبى صفتنى ضبط وثمنله اشترا اولنان
اولنان مكيل وموزون مثلا جوز ويمورطه ومنغير وكافك ضمى وميمك فتحيله

كمثرى كه امرود وزردآلو وانجير وصفتى وضرب اولنديغى مكانى بيان ملبن
معينله بانك كسريله ابنكه كرپيج وكرمد كبى عددى متقارب مثللو مقدارينى
معرفت ممكن اولان شيلرده صحيح اولور زيرا سلم دين اولمغله انجق وصفله معلوم
اولور امدى صفتيله قدرك ضبطى ممكن اولمزسه نزاعه مفضيه اولان جهالتله
مجهول اولمغله جائز اولمز موزونك ثمنله تقييديله دراهم ودنانير خروج ايلدى
كندولرى اثمان مسلم فيه مبيع اولمغله كندولرده سلم جائز اولمدى امام مالكك
ايچوندر اختلاف عددى متقارب احاد وافرادى قيمتده متفاوت اولميوب مثليله
تضمين اولنان شيدر آجر كرپيج طبخ اولنانيدر وملبن ميمك كسرو بانك فتحيله
قالب لبندر ✻ (وذرعى كثوب بين قدره) طولا وعرضا (وصفته) كقطن
وكتان ومركب منهما (وصنعته) كعمل الشام اومصر اوزيدا وعمرو (ورقته) اوغلظه
(ووزنه ان بيع به) فان الديباج كلما ثقل وزنه زادت قيمته والحرير كلما خف وزنه
زادت قيمته فلابد من بيانه مع الذرع ✻ دخى كندوده سلمك صحيح اولوب صفت
وقدرينى ضبط ممكن اولان شى طول وعرضا قدرى وپنبه وكتان وايكيسندن
مركب كبى صفتى وشام ويامصر ويا زيد ويا عمرو عملى كبى صنعتى ورقت
وغلظتى واكر وزن ايله بيع اولنورسه وزنى بيان اولنان ثوب كبى ذراع ايله
اولچيلور مذروعات قبيلندن اولان شى كبى لكن قطنى صفته مثال بيان
ايتمدين جنسه مثال قياسه اولى ايدى صفتى بيان احمر واصفر كبى ديباجك وزنى
هرنقدر ثقيل اولورسه قيمتى اول قدر زياده اولور حرير هرنقدر خفيف اولورسه
قيمتى اول قدر زياده اولور امدى ديباجه ويا حريره سلم اولورسه آرشونيله برابر
وزنى ده بياندن لازمدر ✻ (لا) يصح (فى) عددى (متفاوت) هو ماتتفاوت
ماليته (كبطيخ وقرع) ودر ورمان فلم يجز عددا بلا تمييز وماجاز عددا جاز
كيلا ووزنا نهر ✻ قاون وقارپوز وقباق وانجير ونار كبى ماليتنده تفاوت اولان
عددى متفاوتده سلم صحيح اولمز امدى مزبورلر بلاتمييز كه مثلا درى وسختيان
ودرك امثالى سنده زه سلم اولنمغله جنسلرندن شى معلوم طول معلومله بيان
اولنمسزين عددا سلم جائز اولمز اما مثلا طول وعرضلرى بيان اولنمغله تمييز
اولنورلرسه عددى متقارب نوعندن اولمغله كندولرده سلم جائز اولور كندوده
عدا سلم جائز اولان شيلرده كيلا ووزنا ده سلم جائز اولور ✻ (ويصح فى سمك مليح)
ومالح لغة رديئة (و) فى (طرى حين يوجد وزنا وضربا) اى نوعا قيد لهما
(لاعددا) للتفاوت (ولو صغار اجاز كيلا ووزنا) وفى الكبار روايتان مجتبى ✻
طوزلو كه قارنى ياريلوب درونه طوز وضع اولنا تازه بالقده وزنا وضربا كه
نوعا سلم جائز وصحيح اولور اكر هربار بولنورسه ميانلرنده تفاوت اولمغله عددا
جائز اولمز واكر بالق اوفاق اولورسه وزنا وكيلا كندوده سلم جائز اولور

كبارنده ايكى روايت واردر يعنى ورنله سلمى بروايتده مشروعدر وبر روايتده
حيوانده سلم كبى اولمغله عدم مشروعيتيدر زيرا عظمى نزعده وبعض
عضولرينه رعبتده ناسك اختلافلرى واردر ﴿ (لافى حيوان) ماخلافا للشافعى
(واطرافه) كرؤس واكارع خلافا لمالك وجاز وزنا فى رواية ﴾ آدمى وآدمى نك
غيرى قنغى حيوان اولورسه اندهو باشلرى وپاچلرى كبى اطراف واجزالرنده
سلم مشروع دكلدر حيوانده سلفدن رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلمك
نهينك صحتنه بناً امام مالك ايچون اختلاف واردر برروايتده نوعى وساٸر شروطى
ذكر اولنورسه رؤس وكروعده وزنا سلم جاٸز اولدى ﴿ (و) لافى (حطب بالحزم
ورطبة بالجرز الا اذا ضبط بما لايؤدى الى نزاع) وجازوزنا فيهما (وجوهر وخرز الا صغار
لؤلؤ تباع وزنا) لانه انما يعلم به ﴾ اودونده حاتك ضمى وزانك فتحيله حزمكه
باغ ودسته وبندكيله كه رانك فتحى طانك سكونيله رطبه كه تازه ياش اوت ويونجه ده
حزم كبى جرز ايله كه قبضه ودسته ايله سلم جاٸز ومشروع دكلدر الانزاعه
مؤدى اولميه جق وجه اوزره ضبط وبيان اولنوب مثلا اودونك واوتك دسته سى
وبنده كه باغلنه جغى ايب وطولى بيان اولنوب نزاعه مؤدى اولمزسه كندوده
سلم صحيح اولور وجوهر ونحريكله خرز كه ايبلوكه دزيلان بونجقه سلم صحيح اولمدى
احادى متفاوت اولمغله الاوزنله بيع اولنور اوفاق خرده ايجولرده انجق وزنله معلوم
اولمغله سلم مشروع اولور ﴿ (ومنقطع) لايوجد فى الاسواق من وقت العقد الى
وقت الاستحقاق ولو انقطع فى اقليم دون آخر لم يجز فى المنقطع ولو انقطع بعد
الاستحقاق خيررب السلم بين انتظار وجوده والفسخ واخذ رأس ماله ﴾ دخى
عقد وقتندن استحقاق وقتنه دك كه مسلم فيهك حلولنه دك اسواقده موجود
اوليوب منقطع اولان نسنده سلم صحيح اولمدى زيرا حين عقددن حين حلولنه دك
مسلم فيهك وجودى شرطدر مقدور التسليم اولمق ايچون خانه لرده وجودينه
اعتبار اولنمز براقليمده منقطع اولوب اقليم آخرده منقطع اولمسه كندوده منقطع
اولان اقليمده سلم مشروع اولمز احضارى مشقت عظيمه ايله اولمغله تسليمندن
عجزينه بناً واكر بعد الاستحقاق منقطع اولورسه رب سلم وجودينه دك انتظارى
بينيله فسخ ايدوب رأس مالنى اخذى بيننده مخير قلنور ﴿ (ولحم ولو منزوع
عظم) وجوزاه اذا بين وصفه وموضعه لانه موزون معلوم وبه قالت الائمة الثلاثة
وعليه الفتوى بحر وشرح مجمع لكن فى القهستانى انه يصح فى المنزوع بلا خلاف
انما الخلاف فى غير المنزوع فتنبه لكن صرح غيره بالروايتين فتدبر ولو حكم
بجوازه صح اتفاقا بزازية وفى العينى انه قيمى عنده مثلى عندهما ﴾ دخى
لحمده هرنقدر كمكندن صويلمش اولورسه ده سلم جاٸز دكلدر اوقاتك اختلافيله

ات قليل وياكثير اولمغله سموز وياارىق اولديغندن نزاعه مفضيه جهالتى مشتمل
اولديغنه بناً لكن بو علت منزوع العظمده ومنزوع العظم اولميانده ايكيسنده ده ظاهره
اولور امامين همامين رحمهما الله تعالى لحم موزون ومعلوم اولمغله وصفيكه مثلا سموزلكى
وموضعيكه دوشى وياپودى كبى محلى بيان اولنورسه انده سلمى تجويز ايتديلر فاضل اتقانى
امامين نزدلرنده لحمده سلم جاٸزدر اكر جنسيكه مثلا قيون كبى وسنيكه طوقلى كبى
ونوعيكه اركك وصفتيكه سمزى وموضعيكه جنبى ومقداريكه اون من كبى شرطلرى
ذكروبيان اولنورسه ديدى ﴿ انتهى ﴾ وائمهٔ ثلثه بوقول ايله حكم ايتديلر وفتواده بونك
اوزرينه در لكن قهستانيده لحم منزوعده سلم بلا خلاف صحيحدر اختلاف انجق
غير منزوعده در ديو مذكوردر اولى اولان بو مقامده استدراكك حذفى ايدى
لكن قهستانيدنك غيريسى ايكى روايت واردر ديو تصريح ايتدى واكر لحمك سلمنك
جوازيله برقاضى حكم ايدرسه اتفاقا جاٸز اولور وعينى ده لحم امام اعظم قتنده قيمى
وامامين نزدنده مثليدر ديو مرسومدر ﴿ (و) لا (بمكيال وذراع مجهول) قيد
بهما وجوزه الثانى فى الماء قربا للتعامل فتح ﴾ دخى مجهول اولان اولچك وآرشونله
سلم مشروع اولمدى امام ابى يوسف صوده قربه ايله سلمى تجويز ايلدى انده
معامله ناس اولمغله ﴿ (وبرقرية) بعينها (وثمر نخلة معينة الا اذا كانت النسبة)
لثمرة اونخلة اوقرية (لبيان الصفة) لا لتعيين الخارج كقمح مرجى اوبلدى
بديار نا فالمانع والمقتضى العرف فتح ﴾ دخى قريهٔ معينه نك بغدايينه ونخلهٔ
معينه نك خرماسنه سلم جاٸز دكلدر كندويه آفت سماويه ايريشوب تسليمنه
قادر اولمغله غرر انفساخ احتمالنه بناً الاثمره يه ويانخله يه وياقريه يه نسبت
مسلم فيهك صفتنى بيان ايچون اولوب بزم ديارلرمزده اولديغى مثلاو مرجى
ويابلدى بغداى كبى خارجده بولنانى تعيين ايچون اولمزسه انده سلم مشروع
اولوراميدى سلمك جوازينه مانع وانى مقتضى وموجب عرف اولدى پس اكر
نسبتك مجرد صفتنى بيان ايچون اولمسى متعارف ايسه سلم جاٸز اولور يوقسه
جاٸز اولمز ﴿ (و) لا (فى حنطة حديثة قبل حدوثها) لانها منقطعة فى الحال
وكونها موجودة وقت العقد الى وقت المحل شرط فتح ﴾ دخى بغدايك حدوث
ووجودندن مقدم يكى حادثه اوله جق بغدايه سلم جاٸز دكلدر فى الحال منقطعه
اولمغين وبوصورنده بغدايك عقد وقتندن حلولى وقتنه دك موجوده اولمسى
شرطدر ﴿ وفى الجوهرة اسلم فى حنطة جديدة اوفى ذرة حديثة لم يجز لانه لايدرى
ايكون فى تلك السنة شئ ام لا قلت وعليه فمايكتب فى وثيقة السلم من قوله
جديد عامه مفسد له اى قبل وجود الجديد اما بعده فيصح كما لايخفى ﴾ دخى جوهره ده
مذكوردركه بركمسه يكى بغدايه وياطارى يه سلم ايلسه جاٸز اولمز زيرا

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

اول سنه ده آندن برشی اولورمی ویااولمزمی نامعلومدکلدر وحال عقدده موجود دکلدر شارح دیرکه بوکا بناأ سلم تمسک ووثیقه‌لرنده کتب واملا اولنان اول سنه ده یکی حاصل اولان مسلم فیه قولی سلمی فساده ویرر اکر جدیدک وجودندن مقدم اولورسه واکر سلم جدیدک وجودندنصکره اولورسه صحیح اولور نتکم ارباب نهایه پوشیده دکلدر

※ فی بیان شروط سلم ※

❊ (وشرطه) ای شروط صحته التی تذکر فی العقد سبعة (بیان جنس) کبرا وتمر (و) بیان (نوع) کسقی او بعلی (وصفة) کجید اوردیء (وقدر) ککذا کیلا لاینقبض ولاینبسط (واجل واقله) فی السلم (شهر) به یفتی ❊ دخی عقد سلمده ذکری لازم اولان صحتنک شرطلری یدیدر شارح رحمه الله تعالی ای شروط صحته تفسیریله شرطک اضافتی استغراق ایچون اولمغله هر نقدر مفرد ایسه ده عمومنه تنبیه واشارت ایدر وعقدده ذکری لازم اولمیوب مجرد وجودی کفایت ایدن بعض شرطلری دخی وارد ر رأس مالی قبض ونقد وعدم خیار وبدلینک رباعلتلرینک برینه شامل اولممسی کبی شرائط مشروحه بغدای ویاخرما کبی جنسنی ومسقی ویابعلیکه مجرد سما صوبی ایله صواریلان غیرمسقی کبی نوعنی بیاندر بعض اصول کتابلرنده جنس عند الفقها من حیث المقاصد والاحکام افراد مختلفه اوزرینه مقول هربرشیدر نوع من حیث المقاصد والاحکام افراد متفقه اوزرینه مقول هر برشیدر دیو مسطوردر دخی جید وردیء کبی صفتنی وانقباض وانبساط صاحبی اولمیان شوقدر کیل کبی مقدارینی واجلنیکه سلمده اقلی برماهدر بیاندر انجق بوقول ایله فتوی ویریلور بعضیلر اوچ کون وبعضیلر راضی اولدقلری مدتدر دیدیلر ❊ وفی الحاوی لابأس بالسلم فی نوع واحد علی ان یکون حلول بعضه فی وقت وبعضه فی وقت آخر ❊ دخی حاویده مرسومدر که بعضیسی بر وقتده وبعض آخری وقت آخرده حلول ایتمک اوزره نوع واحده سلمده بأس یوقدر ❊ (ویبطل) الاجل (بموت المسلم الیه لابموت رب السلم فیؤخذ) المسلم فیه (من ترکته حالا) لبطلان الاجل بموت المدیون لاالدائن ولذا شرط دوام وجوده لتدوم القدرة علی تسلیمه بموته ❊ مسلم الیهک موتیله اجل باطل اولور رب سلمک موتیله باطل اولمز امدی رب سلم مسلم الیهک ترکه‌سندن حالا که وقتک حلولندن مقدم اخذ ایدر مدیونک موتیله اجل باطل اولوب دائنک موتیله اولمغین مسلم فیه ترکه‌دن اخذ اولنمغله موتیله تسلیمنه قدرت دائمه اولسون ایچون وجودنک دوامی شرط قلندی ❊ (و) بیان

(قدر)

(قدر رأس المال) ان تعلق العقد بمقداره کما (فی مکیل وموزون وعددی غیر متفاوت) واکتفیا بالاشارة کمافی مذروع وحیوان ❊ دخی مکیلات وموزونات وعددی متفاوتده اولدیغی مثللو عقد کندونک مقدارینه تعلق ایدوب مسلم فیهک اجزاسی کندونک اجزاسنه منقسم اولورسه رأس مالک قدرینی بیاندر امامین همامین رحمهما الله تعالی رأس ماله اشارتله اکتفا ایتدیلر مذروع وحیوانده اولدیغی مثللو زیرا مذروعات قبیلندن اولان ثوبده آرشونلرینه علم شرط دکلدر عقد مقدارینه تعلق ایتمکین زیرا مسلم فیه عددذراعاته منقسم اولمز ذرع کندویه ثمندن برشی مقابل اولمیان وصف اولمغله کندینک جهالتندن مسلم فیهک جهالتی لازم کلمدی ❊ قلنا ربما لایقدر علی تحصیل المسلم فیه فیحتاج الی رد رأس المال ابن کمال وقد ینفق بعضه ثم یجد باقیه معیبا فیرده ولایستبدله رب السلم فی مجلس الرد فینفسخ العقد فی المردود ویبقی فی غیره فتلزم جهالة المسلم فیه فیما بقی ابن ملک فوجب بیانه ❊ شارح رحمه الله تعالی دیرکه بعض اولورکه رب سلم مسلم فیهی تحصیله قادر اولمغین رأس مالک ردینه محتاج اولورامدی معلوم اولمیجق نزاعه مؤدی اولور وبعض اولورکه مسلم الیه رأس مالک بعضیسنی انفاق وصرف ایتدکدنصکره باقیسنی عیبلو بولمغله انی رب سلمه رد ایدوب رب سلمده انی مجلس رده معیب اولمیان رأس ماله استبدال ایتمکله رد اولنان معیبده عقد منفسخ اولوب غیریسنده باقی قالمغله باقیده مسلم فیهک جهالتی لازم کلور غالبا صرف اولنان جهالتنه بناأ بس رأس مالک بیانی واجب اولدی ❊ (و) السابع بیان (مکان الایفاء) للمسلم فیه (فیماله حمل) ومؤنة ومثله الثمن والاجرة والقسمة وعینا مکان العقد وبه قالت الثلثة کبیع وقرض واتلاف وغصب قلنا هذه واجبة التسلیم فی الحال بخلاف الاول ❊ یدنجی شرط کندونک حملنده مؤنتکه کلفت ومشقت اولان مسلم فیهک مکان ایفاسنی بیاندر وثمنک مکان ایفاسنی بیانده بونک کبیدرکه برکسه برحاضر اولان عبدی برمدته دک ذمتده موصوف اولان مکیل ویاموزون مقابلی اشترا ایلسه امام اعظم رحمه الله تعالی قتنده مکان ایفانی بیان شرطدر امامین عندنده دکلدر اجرتده بونک کبیدرکه برکسه بردار ویادابه‌یی برمقدار اجل ایله ذمتده موصوف اولان مکیل ویاموزون مقابلی استیجار ایلسه ینه امام مشارالیه قتنده مکان ایفانی بیان شرطدر ومشارالیهما نزدلرنده شرط دکلدر قسمتده ینه بویله درکه مثلا ایکی کسه میانه‌لرنده مشترک اولان داری اقتسام وبری کندی قصیبندن زیاده اخذ ایتمکله زائدک مقابلنده بروقته‌دک ذمتده موصوف برمقدار مکیل ویاموزون التزام ایدنسه مکان ایفانی بیانک

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

اشتراطنده اختلاف بنه بويله در امامين مكان عقدى تعيين ايلديلر وائمهٔ ثلثه ده
بونكله حكم ايتديلر بيعده وقرضده واتلاف وغصبده مكان عقد تعيين
ايتديكى كبى مشار اليهما امام اعظم رحمه الله تعالى طرفندن جوابده
بذيرزكه بونلر فى الحال واجبة التسليملردركه مشترى ومقرض ومالى تلف وغصب
اولنان كمسه طلب ايدرسه امااولكيلركه مسلم فيه قبيلندن اولنلر بونلرك
خلافنه دركه مطالبه ايتسه لر دخى فى الحال تسليمى واجبه دكلدر تأجيل
شرطنه منافى اولمغله ❊ (شرط الايفاء فى مدينة فكل محلاتها سواء فيه)
اى فى الايفاء (حتى لواوفاه فى محلة منها برئ) وليس له ان يطالبه فى محلة اخرى
بزازية وفيها قبله شرط حمله الى منزله بعد الايفاء فى المكان المشروط لم يصح
لاجتماع الصفقتين الاجارة والتجارة ❊ بركمسه مسلم فيه مدينه ده ايفابى
شرط ايلسه امدى ايفا حقنده مدينه نك محلاتنك جمله سى بردر امدى
اندن بر محله ده ايفا و تسليم ايلسه تبرئهٔ ذمت ايتمش اولور كندويه انى
محلهٔ اخراده مطالبه بوقدر زيرا مدينه نك اطرافى هرنقدر متباينه ايسه ده
بوخصوصده بقعهٔ واحده كبيدر بزازيه ده كلام مشروحدن مقدم مرسومدركه
بركمسه مكان مشروطه ده ايفادنصكره كندى منزلنه انك حملنى شرط
ايلسه صحيح اولمز صفقتينكه صفقهٔ اجاره كه بعد الايفا منزلنه حملنى شرط
وصفقهٔ تجارتكه نفس عقد سلمله حاصل اولان مجتمع اولمغين ❊ (وما لا حمل له
كمسك وكافور وصغار لؤلؤ لا يشترط فيه بيان مكان الايفاء) اتفاقا (ويوفيه
حيث شاء) فى الاصح وصحح ابن الكمال مكان العقد (ولو عين) فيما ذكر (مكانا
تعين فى الاصح) فتح لانه يفيد سقوط خطر الطريق ❊ مسك وكافور واوفاق
اينجو كبى كندولر ايچون حمل ومؤنت اولميان نسنه لرده مكان ايفابى بيان
اتفاقا شرط دكلدر قول اصحده ديلديكى محلده ايفا ايدر ابن كمال عقد محلنده
تسليمى تصحيح ايلدى واكر ما الذكر كندولرنده حمل واجرت اولميان شيلر ايچون
مكان ايفا تعيين اولنورسه قول اصحده اول محل تعيين ايدر رب سلمدن طريقده
وقوعبولاجق هلاك خطرى ساقط اولمغى افاده ايتمكله ❊ (و) بقى من الشروط
(قبض رأس المال) ولو عينا (قبل الافتراق) بابدانهما وان ناما اومشيا فرسخا واكثر
اودخل ليخرج الدراهم ان توارى عن المسلم اليه بطل وان بحيث يراه لا وصحت
الكفالة والحوالة والارتهان برأس مال السلم بزازية ❊ شرطدن باقى قالدى
رب سلمله مسلم اليهك ابدانيله افتراقدن مقدم رأس مالى قبض ايتملرى رأس مال هرنقدر
عين اولوب وكندولرى نائم وياخود برفرسخ وياا كثر مشى ايدرلرسه ده اشبو
شرطى بيانده تغيير اسلوب اولنديغى كندونك ذكرى لازم اولان شرطلردن

اوليوب بلكه مجرد وجودى كفايت ايتديكنه مبنيدر رب سلم دراهمى چيقارمق
ايچون كندى خانه سنه دخول ايتمكله مسلم اليهدن غائب ومتوارى اولورسه
عقد سلم باطل اولور واكر كوزندن بالكليه غائب اوليوب انى كورر اولورسه
باطل اولمز رأس ماله كفالت وحواله وارتهان صحيحه اولور امدى مسلم اليه رأس
مالى محتال عليهدن وياكفيلدن ويارب سلمدن مجلس عقدده قبض ايدرسه
ميانه لرنده عقد تمام اولور اعتبار نفس عاقدينك مجلسنه در محتال عليه ايله كفيلك
مجلسنه دكلدر بس عاقدان قبل القبض افتراق ايتسه لر سلم وحواله وكفالت باطل اولورلر
ورأس مالى ايچون رب سلم رهن ويرديكى صورتده مجلسده رهن هلاك اولوب
وقيمتى رأس مال مقدارى وياا كثر اولورسه عقد تمام اولور واكر رأس مالدن اقل
اولورسه اول قدرده عقد تمام اولوب باقيده باطل اولور واكر رهن هلاك اولميه رق
متفرق اولورلرسه سلم باطل اولور لاعن قبض افتراق اولمغله ورهنى صاحبنه
رد واجب اولور كفالتك وحواله نك صحتنك ثمره سى كفيله ومحتال عليهه مطالبه نك
توجهيدر ❊ (وهو شرط بقائه على الصحة لا شرط انعقاده بوصفها) فينعقد
صحيحا ثم يبطل بالافتراق بلا قبض ❊ رأس مالى قبل الافتراق قبض سلمك صحتى
اوزرينه بقاسنك شرطيدر صحيح اوله رق انعقادينك شرطى دكلدر امدى
صورت مشروحه ده سلم صحيحا منعقد اولور صكره بلا قبض افتراقله باطل
اولور ❊ (ولو ابى المسلم اليه قبض رأس المال اجبر عليه) خلاصة ❊ مسلم اليه
بعد العقد رأس مالى قبضدن ابا وامتناع ايتسه قبضيله جبر اولنور ❊ و بقى
من الشروط كون رأس المال منقودا وعدم الخيار وان لا يشمل البدلين احدى
علتى الربا وهو القدر المتفق او الجنس لان حرمة النساء تتحقق به وعدها العينى
تبعا للغاية سبعة عشر وزاد المصنف وغيره القدرة على تحصيل المسلم فيه ❊ شروط
سلمدن باقى قالدى جيد وياردى اولديغى معلوم ومتميز اولسون ايچون رأس مالك
منقود اولمسى امدى رأس مالى نقدا پشين ادا ايتمزسه سلم صحيح اولمز دخى
عدم خيار شرطى باقى قالدى امدى بركمسه سلمده خيار شرط ايلسه سلم باطل
اولور رأس مال مسلم اليهك يدنده قائم ايكن قبل الافتراق خيارى اسقاط ايدرسه
سلم صحيح اولور واكر رأس مال هلاك اولمش اولورسه صحته منقلب اولمز دخى سلمك
شروطندن باقى قالدى سلمك بدللرينك وياعلتلرينك برينه كه قدر متفق وياخود
جنسدر عدم شموليدر وهو القدر المتفق عبارهسنده علته راجع ضميرك مذكر
اولمسى خبر اعتباريله در قدر متفق قوليله قدر مختلفدن احتراز اولندى مثلا
نقودى حنطه يه سلم كبى زيرا علت مزبوره لرك بريله حرمة نساء تحقق ايدر
غايه يه اتباعا عينى شروط سلمى اون يدى عد ايلدى النيسى رأس مالده دركه

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

جنسنی ونوعنی وصفتنی ومقدارینی ونقدنی وقبل الافتراق قبضنی بیاندر طقوزی
مسلم فیهده درکه جنسنی ونوعنی وصفتنی وقدرینی ومکان ایفاسنی واجلنی
بیاندر وکندونك عدم انقطاعیدر وتعیینله متعین اولوب واجناس اربعه که
مکیلات وموزونات ومذروعات وعددی متقارب کبی وصفله مضبوط اولمیدر بریده
عقده راجعدر کندوده خیار شرط اولمیان باتا اولان سلمدر بریده بدلینه نظرا درکه
رباعلتلرینك برینك بدلینه عدم شمولیدر * انتهی منح بتصرف * مصنف مرحوم
وغیریسی مسلم فیهی تحصیله قدرتی دخی زیاده ایلدی لکن عدم انقطاع
شرط اولدقدنصکره بوکا حاجت مس ایتمز * ثم فرع علی الشرط الثامن بقوله
(فان اسلم مأتی درهم فی کر) بضم فتشدید ستون قفیز او افیز ثمانیة
مکاکیك والمکوك صاع ونصف عینی (بر) حال کون المأتین مقسومة
(مائة دینا علیه) ای علی المسلم الیه (ومائة نقدا) نقدها رب السلم
(وافترقا) علی ذلك (فالسلم فی) حصة (الدین باطل) لانه دین بدین وصح
فی حصة النقد ولم یشع الفساد لانه طاری حتی لونقد الدین فی مجلسه صح
فی الکل ولو احد اهما دنانیر او علی غیر العاقدین فسد فی الکل * بوندنصکره
مصنف کتاب علیه رحمة الله الملك الوهاب شرط ثامنه کندی قولیله مسئله تفریع
ایدرکه برکسه ایکیوز درهمی بغدایدن التمش قفیزه یوزی مسلم الیهه دین ویوزی
نقد اولمق اوزره سلم ایدوب مفترق اولسهلر پس دینك حصه سنده سلم
باطل اولور زیرا بودینی دین متقابلی بیعدر بوایسه قبل شارعدن منهیدر نقد
حصه سنده سلم صحیح اولور سلم مقدما کلیسنده صحیحا واقع اولمغله فساد
طاری جمله سنه سرایت ایدوب شایع اولمدی حتی رب سلم دینی مجلس عقدده
صابوب ادا ایلسه سلم کلیسنده صحیح اولور واکر ایکی یوز درهمك یوزی دنانیر
ویا عاقدینك غیری اوزره شرط قلنسه کلیسنده سلم فاسد اولور صورت اولیده
دینه نظر افساد ظاهردر وعینك حصه سنده فساد کندویه خاص اولان مقدارك
جهالتنه مبنیدر کر کافك ضمی رانك تشدیدیله التمش اولچکدر که مکوکی مستوعب
اولور مکوك برچوق صاعدر صاع سکز بغداد بطمانیدر که بو اوتوز درهمدر
*(ولایجوز التصرف) للمسلم الیه (فی رأس المال و) لا لرب السلم فی (المسلم
فیه قبل قبضه بنحو بیع وشرکة) ومرابحة (وتولیة) ولو ممن علیه حتی
لو وهبه منه کان اقالة اذا قبل وفی الصغری اقالة بعض السلم جائزة * مسلم الیه
ایچون رأس مالده ورب سلم مسلم فیهده قبل القبض بیع وشرکة ومرابحه وتولیه
مثللو شیلر ایله تصرف جائز ومشروع عدکلدر هرنقدر کندونك اوزرنده اولان
کسه یه که مسلم الیهه اولورسه ده امدی رب سلم مسلم فیهی مسلم الیهه رأس

مالدن اکثره بیع ایلسه صحیح اولمز وبواقاله ده عد اولنمز اما رب سلم مسلم فیهی
مسلم الیهه هبه ایدرسه امدی بو اقاله اولوب کندویه رأس مالی رد لازم اولور
اکر هبه یی قبول ایدرسه وفتاوای صغرادهمرسومدر که سلمك بعضیسنی اقاله و بعض
اخری نصف کبی جزء معلوم اولورسه انی ابقا جائز اولور شرکتك صورتی
رب سلمك برآخر کسه یه رأس مالك نصفنی بکا ویر مسلم فیهك نصفی سنك اولسون
دیمسی کبی مرابحه ایله تولیه بیعده هرنقدر داخللر ایسه ده تخصیص بالذکر اولنملری
صاحب حاوی کبی سلمده مزبورانك جوازینه ذاهب اولنلرك قوللرینی
تضعیفه مبنیدر تولیه ایله مرابحه صورتلری بنه رب سلمك برآخر کسه یه بنم مسلم
الیهه ویردیکم ثمنك مثلنی ویا زیاده ربحله بکا ویرحتی مسلم فیه سنك اولسون
دیمسی کبی *(ولا) یجوز لرب السلم (شراء شیء من المسلم الیه برأس المال بعد الاقالة)
فی عقد السلم الصحیح فلو کان فاسدا جاز الاستبدال کسائر الدیون
(قبل قبضه) بحکم الاقالة لقوله علیه الصلاة والسلام لاتأخذ الا سلمك
او رأس مالك ای الا سلمك حال قیام العقد او رأس مالك حال انفساخه
فامتنع الاستبدال * رب سلم ایچون سلم صحیح عقدنی اقاله دنصکره اقاله
حکمیله رأس مالی قبضدن مقدم مسلم الیهدن رأس مال مقابلی برنسنه اشترا
ایتمك جائز دکلدر رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلمك عقدك قیامنه نظرا
سن انجق سلمیکی مسلم فیه انفساخنه کوره رأس مالکی اخذ ایدرسك
قول شریفنه بناء استبدال ممتنع اولدی زیرا بعد الاقاله رأس مال قبل الاقاله
مسلم فیه منزله سنده اولمغله انك غیره استبدالنك حرمتی حکمنی اخذ ایدر
واکر عقد سلم فاسد اولورسه رأس مال بایعك یدنده مغصوب کبی اولمغله
سائر دیون کبی استبدال جائز اولدی *(بخلاف) بدل (الصرف حیث
یجوز الاستبدال عنه) لکن (بشرط قبضه فی مجلس الاقالة) لجواز تصرفه
فیه بخلاف السلم * بدل صرف صورة مشروحه نك خلافنه درکه آندن
استبدال جائز اولور لکن اقاله مجلسنده قبضی شرطیله انده تصرفی جائز اولمغله
سلم بونك خلافنه درکه رأس مالی مجلس اقاله ده قبض شرط دکلدر انده
واجب اولان نفس قبض اولوب کندو ده مجلس اعتبار اولنمغله سائر دیون
کبی تأجیلی جائز اولور *(ولو شری) المسلم الیه فی کر (کرا وامر)
المشتری (رب السلم بقبضه قضاء) عما علیه (لم یصح) للزوم الکیل
مرتین ولم یوجد (وصح لو) کان الکر قرضا و(امر مقرضه به) لانه
اعارة لا استبدال (کما) صح (لو امر) المسلم الیه (رب السلم بقبضه منه له
ثم لنفسه ففعل) فاکتاله مرتین لزوال المانع * براولچك بغدایه مسلم الیه
اولان کسه براولچك بغدای دخی اشترا ورب سلمه اوزرنده اداسی لازم اولان

ISTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

مسلم فیهی تأدیه و قضا ایچون انك قبضیله امر ایلسه بس مزبور شرا ایله
امرده ایکی دفعه کیل لازم اولوب و بولنمغین صحیح اولمز زیرا بو مقامده ایکی
صفقه واردر بری مسلم الیه ایله بایعی بیننده و بری کندی ایله رب سلم میاننده در
امدی ایکیسنده ده کیل شرطدر بو تقدیرجه قبل القبض هلاك اولسه مسلم
الیه اوزره هلاك اولور رب سلم مجددا مسلم فیهی مطالبه ایدر واکر مسلم الیه
مزبور بغدایه شرا ایله مالك اولمیوب اسباب ملکدن ارث ویا هبه ویا وصیتله
مالك اولوب رب سلمه انی ایفا و برکره اکتیال ایلسه جائز اولور بو صورنده انجق
کیل شرطیله برعقد بولنمغله مکیلات نوعندن اولان کر ایله تقیید قید احترازی دکلدر
موزونات ومعدودات قبیلندن اولان شیلرده بویلجه در واکر اولجك قرض
اولوب انی استقراض ایدن کسه یه قرض ویرن کسه یه قبضیله امر ایدرسه
صحیح اولور زیرا قرض اعاره در استبدال دکلدر صورت مشروحه ده کی
صحت مسلم الیهك رب سلمه مزبور بغدایی بایعدن اولا کندی ایچون ثانیا
نفسیچون قبضیله امر ایدوب اول دخی ایشلیوب وایکی دفعه کیله لیوب قبض
ایندیکی صورنده مانعك زوالنه بناً صحیح اولدیغی کبیدر ❊ (امره) ای المسلم
الیه (رب السلم ان یکیل المسلم فیه) فی ظرفه (فکاله فی ظرفه) ای وعاء رب السلم
(بغیبته لم یکن قبضا) اما بحضرته فیصیر قابضا بالتخلیة (او امر) المشتری (البائع
بذلك فکاله فی ظرفه) ظرف البائع (لم یکن قبضا) لحقه (بخلاف کیله فی ظرف
المشتری بامره) فانه قبض لان حقه فی العین والاول فی الذمة ❊ مسلم الیه
رب سلمه مسلم فیهی رب سلمك ظرفنه اولچمکله امرینه بناً کندونك غیبتنده
قابنه اولچسه ویاخود مشتری بایعه کیلیله امر ایتمکله بایع کندی ظرفنه
اولچسه بو کندی حقلرینی قبض اولمز زیرا رب سلمك حقی ذمتده اولمغله انجق
قبضله مالك اولمغله امری ملکنه مصادف اولمغین صحیح اولمیوب و مسلم الیه
ظرفی مستعیر واکا کندی ملکنی وضع ایتمش اولور اما کیل مسلم الیهك
حضورنده اولورسه قاب کرك بایعك وکرك مشترینك اولسون تخلیه ایله
قبض ایتمش اولور اما مشترینك امریله کندونك ظرفنه کیلی صورت
مشروحه نك خلافنه درکه بو عیننده حق اولمغله قبض اولور اما اولکیکه سلم
ذمتده در ❊ (کیل العین) المشتراة (ثم) کیل (الدین) المسلم فیه وجعلهما
(فی ظرف المشتری قبض بامره) لتبعیة الدین للعین (وعکسه) وهو کیل الدین
اولا (لا) یکون قبضا وخیراه بین نقض البیع والشرکة ❊ ابتدا اشترا اولنان
عینی بعده مسلم فیه اولان دینی اولچوب مشترینك قابنه امریله وضع ایلسه
قبض ایتمش اولور دینك عینه تبعیته بناً یعنی بر رجل برکیله بغدایی سلم واجلی

حلول ایتدکده رب سلم برکیله دخی اشترا ومسلم الیهه برقاب ویرسه که کرك
مسلم فیهی وکرك صکره دن اشترا ایتدیکی ایکی کیله بغدایی اکا وضع ایده امدی
اولا اشترا اولان عین بغدایی قابه وضع ایدرسه انده امر صحیح اولمغله انی
ملکنه تصادف ایتمکله دین اولان مسلم فیهده قبض ایتمش اولور اما ابتدادینله
بدأ ایدرسه اصلا برینی قبض ایتمش اولمز دینده قابض اولمدیغی کندوده امرك
عدم صحتنه مبنیدر عینده اولمدیغی قبل التسلیم رب سلم انی ملکنه خلطله
امام اعظم رحمه الله تعالی قتنده مستهلك اولمغله بیع منتقض اولدیغیچوندر
وعکسیکه ابتدادینی کیل صورتنده قبض اولمز امامین رحمهما الله تعالی
مشتری بیعی نقضله شرکت اوزره ابقا بیننده مخیر قلدیلر خلط مشار الیهما
نزدلرنده استهلاك اولمغین کیل مبتداء وجعلهما اوزرینه معطوف قبض خبریدر
❊ (اسلم امة فی کر) بر (وقبضت فتقایلا) السلم (فماتت) قبل قبضها بحکم الاقالة
(بقی) عقد الاقالة (اوماتت فتقایلا صح) لبقاء المعقود علیه وهو المسلم فیه
(وعلیه قیمتها یوم القبض فیهما) فی المسئلتین لانه سبب الضمان ❊ برکسه برجاریه یی
براولچك بغدایه سلم وجاریه قبض اولنوب وسلمی اقاله واقاله حکمیله جاریه یی
قبضندن مقدم جاریه وفات ایتسه عقد اقاله باقی اولور ویاخود جاریه فوت
اولدقدنصکره اقاله ایتسه لر عقد اقاله صحیح اولور معقود علیه که مسلم فیه
مسلم الیه ذمتنده باقی اولمغله مسئلتینده رب سلمك اوزرینه جاریه نك
یوم قبضده کی قیمتی لازمه اولور موتیله ردندن عجزینه بناً وسبب ضمان قبض
اولمغله انك وقتی اعتبار اولندی ❊ (کذا) الحکم فی (المقایضة بخلاف
الشراء بالثمن فیهما) لان الامة اصل فی البیع والحاصل جواز الاقالة فی السلم
قبل هلاك الجاریة وبعده بخلاف البیع ❊ مقایضه ده حکم بنه بویلجه درکه
عوضلرك ایکیسیده کرك باقی اولسون وکرك بری هلاك اولسون اقاله صحیحه در
عوضینك هر بری برجهتدن مبیع و برجهتدن ثمن اولمغله باقی مبیع هالك ثمن اعتبار
اولنور قبل الاقاله وبعد الاقالة موتی صورتلرنده ثمنله شرا صورت مشروحه نك خلافنه در
زیرا جاریه بیعده اصلدر بس هلاك اولورسه اقاله ابتداً صحیحه اولمز ومحلی اولمغین
انتهاأده باقیه اولمز حاصل کلام سلمده جاریه نك هلاکندن مقدم ومؤخر اقاله
جائزه در بیع بونك خلافنه در ❊ (تقایلا البیع فی عبد فابق) بعد الاقالة (من
ید المشتری فان لم یقدر علی تسلیمه) للبائع (بطلت الاقالة والبیع بحاله) قنیة ❊
برعبدده کی بیعی متعاقدان اقاله ایتدکدنصکره عبد مشترینك یدندن اباق
وفرار ایتسه امدی انی بایعه تسلیمه مقتدر اولمزسه اقاله باطله اولوب بیع حالی
اوزره باقی اولور ❊ (والقول لمدعی الردائة والتاجیل لا لنافی الوصف) وهو

الزائدة (والاجل) والاصل ان من خرج كلامه تعنتا فالقول لصاحبه بالاتفاق
وان خرج خصومة ووقع الاتفاق على عقد واحد فالقول لمدعى الصحة عندهما
وعنده للمنكر ❊ سلمده قول رداءتكه فساد وتأجيلكه اجلك غايتنى بيان ادعا ايدنكدر
وصفكه رداءت واجلى نفى ايدنك دكلدر بو خصوصده اصل وقاعده بودر كه شول
بركسه كه كلامى تعنتا كه كندويه نفع وירن شيئى انكار ايدرك واقع اولورسه
اتفاقا قول كندونك صاحبنكدر امدى منفعت اولميان كندويه ضررلى شيئى انكار
ايدن كمسه اولور صورت تعنت رب سلمك اصلا برشى شرط ايتمدك ديو سلمك
فسادينه قائل اولمسيدر امدى قول شروط سلمه رعايت دعواسى ايدن مسلم
اليهكدر زيرا رب سلمك صحتى انكارى تعنتدر عادتا مسلم فيه رأس مالك اوزرينه
زياده سود مند اولمغله كويا رب سلم كندويه فائده لو شيئى تعنتا انكار ايتمش
اولدى ومسلم اليهك اجل بوقدر حقى اولان اجلى انكارى ايله منفعت اولمغين
واكر كلامى خصومتجه سنه صادر وواقع اولوب وبو مقامده اولديغى مثللو عقد
واحد اوزره اتفاق واقع اولورسه امدى امامينه كوره قول صحت دعواسى ايدنكدر
امام اعظم رضى الله عنهك نزدنده قول منكر كدر ❊ (ولو اختلفا فى مقداره فالقول
للطالب مع يمينه) لانكاره الزيادة (واى برهن قبل وان برهنا قضى ببينة المطلوب)
لاثباتها الزيادة ❊ رب السلمه مسلم اليه مقدارنده اختلاف ايتسه لر قول يمينيله
طالبكه رب سلمكدر زياده يى انكارينه بناء وقنغيسى اثبات بينه ايدرسه مقبوله اولور
واكر ايكيسى بردن اقامهٔ بينه ايدرلرسه مطلوبكه مسلم اليهك بينه سيله قضا وحكم
اولنور اجلك زياده سنى اثبات ايتمكله اثباتا اكثر اولمغين ❊ (وان) اختلفا
(فى مضيه فالقول للمطلوب) اى المسلم اليه بيمينه الان يبرهن الاخر وان برهنا فبينة
المطلوب ولو اختلفا فى السلم تحالفا استحسانا فتح ❊ واكر اجلك مضيسنده
اختلاف ايدرلرسه قول يمينيله مطلوبك يعنى مسلم اليهكدر طالب معنى مدت سببيله
استيفاى حق ادعا ايدوب كندوسى انكار ايتمكله الاخر كه طالب اقامهٔ برهان
ايدرسه قول كندونك اولمز واكر ايكيسى بردن اثبات بينه ايدرلرسه مطلوبك
بينه سى مقبوله اولور اجلك زياده سنى دعوى ايتمكين واكر سلمده كى رأس مالده
ويا مسلم فيهده اختلاف ايدرلرسه استحسانا تحالف ايدرلر بو اجمالدر تفصيلى
فتح قديرده در ❊ (والاستصناع) هو طلب عمل الصنعة (باجل) ذكر على سبيل
الاستمهال لا الاستعجال فانه لا يصير سلما (سلم) فتعتبر شرائطه (جرى فيه تعامل ام لا)
وقالا الاول استصناع ❊ بر وجه استمهال ذكر اولنان اجله عمل صنعتى طلب سلمدر
كندوده معاملهٔ ناس جاريه اولسون ويا اولمسون شرائط سلمه رعايت اولنور
استعجال طريقيله ذكر اولنان اجله استصناع سلم اولمز امامين رحمهما الله تعالى

كندوده معاملهٔ ناس جاريه اولان استصناعدر بيوريلر ❊ (وبدونه) اى الاجل
(فيما فيه تعامل) الناس (كخف وقمقمة وطست) بمهملة وذكره فى المغرب بالشين
المعجمة وقد يقال طسوت ❊ خفكه اياق قابى وقا فلرك ضميله قمقمه كه برداق
مثللو شيلر وسين مهمله ايله طست كبى كندوده تعامل ناس اولان شيلرده اصلا
اجل ذكر نسنز استصناع مشروعدر ومغرب نام لغت كتابنده طستى شين معجمه
ايله ذكر وبيان ايتدى جمعى طسوتدر معلوم اولسونكه اجل ذكرى بعض اولور كه
سلمك اجلى كبى برماه وزياده اولور بو صورتده استصناع سلم اولور وبعض اولور كه سلمه
اجله صالح اولمز برماهدن اقلى اولديغى كبى بوكا كوره اكر كندوده تعامل
ناس اولورسه استصناعدر يوقسه فاسددر ❊ (صح) الاستصناع (بيعا
لا عدة) على الصحيح ثم فرع عليه بقوله (فيجبر الصانع على عمله ولا يرجع الامر
عنه) ولو كان عدة لما لزم ❊ قول صحيح اوزره استصناع بيع اولهرق صحيح
اولدى وعد دكلدر بونده نصكره مضمون مشروح اوزره مصنف مرحوم مسئله
تفريع ايدر كه صانع انى عمله جبر اولنور امر ايدن رجوع ايدمز واكر بعضك
ديديكى كبى وعد اولسه لازم اولمز ايدى ❊ (والمبيع هو العين لا عمله) خلافا للبردعى
(فان جاء) الصانع (بمصنوع غيره او بمصنوعه قبل العقد) فاخذه (صح)
ولو كان المبيع عمله لما صح ❊ اشبو استصناعده مبيع عين معقود عليه در صانعك عملى
دكلدر بردعى ايچون اختلاف واردر پس صانع غير كمسه نك مصنوعنى وياخود كندونك
قبل العقد ياپديغى نسنه يى كتوروب مشتريده انى اخذ ايدرسه صحيح اولور واكر
مبيع عملى اولسه صحيح اولمز ايدى ❊ (ولا يتعين) المبيع (له) اى للامر (بلا رضاه
فصح بيع الصانع) لمصنوعه (قبل رؤية امره) ولو تعين له لما صح بيعه ❊ صانعك
مبيعنده تصرفى جائز اولمغله كندونك رضاسى اولمقسزين مبيع امره تعين
ايتمز ايمدى كورمزدن مقدم صانعك مصنوعنى بيع صحيح اولور اكر تعين ايتمش
اولسه بيعى صحيح اولمز ايدى ❊ (وله) اى للامر (اخذه وتركه) بخيار
الرؤية ومفاده انه لا خيار للصانع بعد رؤية المصنوع له وهو الاصح نهر ❊
امر ايدن كمسه ايچون استصناع اولنان نسنه يى اخذ وخيار رؤيتله ترك
مشروعدر مبيع عين اولمغله كندوده خيار رؤيت اولدى بوندن فهم
اولنان مصنوع لهك رؤيتندنصكره صانعه خيار اولمقدر اختيارى احتماله
بناءً انجق اصح اولان قول بودر ❊ (ولم يصح فيما لا يتعامل فيه كالثوب
الا باجل) كامر فان لم يصلح فسد ان ذكر الاجل على وجه الاستمهال وان للاستعجال
كعلى ان تفرغه غدا كان صحيحا ❊ ثوب كبى كندوده معاملهٔ ناس اولميان
شيده استصناع صحيح اولمز الا سلمده مرور ايتديكى مثللو اجل ايله اولورسه

سلم اولەرق منعقد اولور وشرائط سلمە مراعات اولنور واكر اجل برماهدن اقل اولمغله سلمە صالح اولمزسە عقد فسادە كيدر اكر اجل بروجە استمهال ذكر اولنورسە اوزرلرينه عقدك فسخى لازم اولور واكر يارنكى كون فارغ اولمق اوزرە ديمك كبى اجل استعجال ايچون اولورسە استصناع صحيح وبيع اولوب وعد اولمز
فرع السلم فى الدبس لايجوز لما فى اجارة جواهر الفتاوى لوجعل الدبس اجرة لايجوز لانه ليس بمثلى لان النار عملت فيه ولذا لايجوز السلم فيه فلايجب فى الذمة حتى لوكان عينا جاز دبسكە بكمزدە سلم جائز دكلدر زيرا جواهر الفتاوانك اجارەسندە مذكوردركە بكمز برشيئە اجرت قلنسە جائز اولمز نار كندودە عمل ايتمكلە مثلى اولمغين بناأ عليه كندودە سلمدە جائز اولمدى صفتنى ضبط ممكن اولمغين زيرا عمل نار مختلقدر بعضا اولوركە بوندە زيادە تنقيص ايدروبعضا اولوركە ازەجق تنقيص ايدر امدى ذمتدە واجب اولمز امابكمز حاضروموجودعين مبيع اولورسە معاينە اولنمغله جائز اولور قلت وسيجئ فى الغصب ان الرب والقطر واللحم والفحم والآجر والصابون والعصفر والسرقين والجلود والصرم وبرمخلوط بشعير قيمى فليحفظ والله اعلم شارح رحمه الله تعالى ديركە قريبا غصبدە كلوركە تحقيقا خرنوبدن سوزيلن شربت وقشدن حاصل اولان برنوع عسل بونلرك صنعتلرندە تفاوت اولمغله كندولرينە سلم مشروع اولميوب ذمتدە دين اولەرق ثابت اولمز وات وكور وكرمد وصابون وعصفر وزبل ودرى واربەيە مخلوط بغداى قيميلردر صاحب قاموس صرمى جلد ايله تفسير ايتمشدر معربدر بوكاكورە ماقبلنك عينى اولور وبرمخلوط عبارەسندە صواب اولان اعرابى نصبله اولمقدر والله تعالى اعلم واستغفر الله العظيم

(باب المنفرقات)

يعنى اشبوباب فوائد نصاب ابواب بيوعندر مؤلفين عليهم الرحمه نك عادت سنيەلرى اويله جاريەاولمشدركە ابواب متقدمەدە ذكروبيان اولنميان بعض مسائلى جمع بيوروب بومثللو اسملر ايله تسميە وتلقيب ايدرلر من ابوابها وعبر فى الكنز بمسائل منثورة وفى الدرر بمسائل شتى والمعنى واحد صاحب كنز مسائل منثورە ايله مولانا فاضل خسرو مسائل شتى ايله تعبير بيوردىلر ايكيسنك مآلى بردر (اشترى ثورا اوفرسا من خزف) اجل (استيناس الصبى لايصح و) لاقيمة له ف(لا يضمن متلفه وقيل بخلافه) يصح ويضمن قنية وفى آخر حظر المجتبى عن ابى يوسف يجوز بيع اللعبة وان يلعب بها الصبيان بركسە چوجوقلرە استيناس ايچون

خزفدن معمول اوكوزوآت اشترا ايدسە صحيح اولمز وانك ايچون قيمت اولميوب متلفى ضامن اولمز واكا مباشرت حرام اولور آلة لهو اولمغله بعضيلر مضمون مشروحك خلافنە قائل اولوب صحيح وضامن اولور ديديلر واكر چامور دن اولميوب شجردن معمول اولورسە اتفاقا صحيح اولور انكلە انتفاع ممكن اولمغله مجتبانك حظرينك آخرندە مسطوردركە لعب ولهو آلتلرينى بيعك وانلر ايله صبيانك لعبلرينك جوازى امام ابى يوسفدن مرويدر قول ثانى بو روايتە مبنى اولمق كرك (وصح بيع الكلب) ولوعقورا (والفهد) والفيل والقرد (والسباع) بسائر انواعها حتى الهرة وكذا الطيور (علمت اولا) سوى الخنزير وهو المختار للانتفاع بها وبجلدها كما قدمناه فى البيع الفاسد كلبك هرنقدر عقوراولورسەدە وفهدكە پارس ديدكلرى برنجى جانورك وفيلك وميمونك وخنزيرك ماعداسى سائر برتجى حيواناتك بجميع انواعها حتى هرەنك وسائر طيورك بيعلرى صحيح ومشروعدر تعليم اولنسونلر ويا اولنمسونلر كندولريله ودريلريله انتفاع اولنديغندە بناأ نتكم مضمون مشروحى بيع فاسددە تقديم ايلدك والتمسخر بالقرد وان كان حرا مالا يمنع بيعه بل يكره كبيع العصير شرح وهبانيه ميمون ايله مسخرەلق واشنالق هرنقدر حرام اولورايسەدە بيعنه مانع دكلدر بلكەاوزم صويونى خمر اتخاذ ايدن كسەيە بيع كبى مكروهدر فرع لاينبغى اتخاذ كلب الاخوف لص اوغيره فلا بأس به ومثله سائر السباع عينى وجاز اقتناؤه لصيد وحراسة ماشية وزرع اجماعا كلبى اتخاذكە آليقويوب بسلمك لايق ومشروع دكلدر الاخرسز وياغيرى برنسنە ايچون جائزدر سائر سباعدە بونك كبيدر صيد وحفظ حراسات حيوانات وزرع ايچون اجماعا جائزدر حديث شريف صحيحدە {من اقتنى كلبا الا كلب صيد اوماشية نقص من اجره كل يوم قيراطان} وارد اولمشدر كذافى الفتح (كما صح بيع خرء حمام كثير و) صح (هبته) قنية (و) ادنى (القيمة التى تشترط لجواز البيع فلس ولوكانت كسرة خبز لايجوز) قنية صورة مشروحەدە بيعك صحتى چوقكه قيمتى فلسە بالغه اولور كوكرچين نجاستنك بيعنك وهبەسنك صحتى كبيدر وبيعك جوازينه شرط اولان قيمتك ادناسى برفلسدر امدى برمبيعك قيمتى برازاكمك قريغى اولوب فلسه مساويه اولمزسە انك بيعى جائز اولمز (كما لا يجوز بيع هوام الارض كالخنافس) والقنافذ والعقارب والوزغ والضب (و) لاهوام (البحر كالسرطان) وكل مافيه سوى سمك نتكم حشرات ارضدن مخوف اولان اوصورغان بوجكلرى وكرپيلرو عقربلر وآلاجەكلرلر وسائرلر كبى ودريا حشراتندن

ينكيج وبحرده بولنسان هربر بالغك ماعـدا اسى حيوانات مثلو شيلرك بيعلرى جائز اولمديغى كبى ومحيطده مرسومدركه ناسك كندوينى تمول ايدوب ومص دمـده كندويه احتيـاجلرى اولمغله سلوكك بيعى جائزدر ❊(وجوز فى القنية بيع ماله ثمن كسقنقور وجاود خز وجـل الماء لوحيـا واطلق الحسن الجواز وجوز ابو الليث بيع الحيات ان انتفع بها فى الادوية والاورده فى البدائع بانه غير سديد لان المحرم شرعا لايجوز الانتفاع به للتداوى كالخمر فلا تقع الحاجة الى شرع البيع ❊ دخى قنيه صاحبى سقنقور وخزك دريسى وحى اولورسه صودوهسى كبى كندولرى ايچون ثمن وبهـاء اولان حيوانلرك بيعنى تجويز ايتـديلر امام حسن مطلقـا تجويز ايلدى ابو الليث يلانك بيعنى تجويز ايلدى اكرادويه ده كندى ايله انتفاع اولنورسه بوقـده اتمـدى بدايعده مضمون مشروحى غير سـديددر ديو رد ايلدى زيرا خمر كبى شرعـده حرام اولان شيله تداوى ايچون انتفاع جائز اولمغين بيعنك مشروعيتنه حاجت مس ايتمز لكن كتاب الطهـارنده مرور ايتـديكه انجق دواء كندوده اولديغى معلوم اولان محرمله تداوى جائزدر سقنقورسينك وقافك قتحلريله برنوع جانوردركه سواحل بحرنيلده نشئت ايدر لحمى تقويهٔ جماعده درجهٔ نهايته بالغدر ارككنك قضيبى ودبشنك فرجى ايكيشر اولور صـوده وقرهده تعيش ايدر خز بحرى برحيواندركه صوفيله ثوب اتخـاذ اولنور ❊(ويجوز بيع دهن نجس) اى متنجس كما قدمناه فى البيع الفاسـد (وينتفع به للاستصبـاح) فى غير مسجد كما مر ❊ دهن متنجسى بيع جائزدر نتكم بيع فاسـدده مرور ايلدى ومسجدك غيريده استصباح ايچون كندى ايله انتفـاع اولنور نتكم كتاب الطهارتده مرور ايتدى اى متنجس تفسيريله ميته وخنزيردن احتراز اولندى ❊(والذمى كالمسلم فى بيع) كصرف وسلم وربا وغيرهـا (غير الخمر والخنزير وميتة لم تمت حتف انفها) بل بنحو خنق اوذبح مجوسى فانها كالخنزير وقدامر نابتركهم ومايدينون ❊ ذمى خمرك وخنزيرك وكندى باشنه حتف انفها اولميوب بلكه بوغمق ويامجوسينك ذبحى مثللو شيئله هلاك اولان ميتهنك غيرينى بيعكه صرف وسـلم وربا وسـائر معـاملات مثللو شيده مسـلم كبيدر حتف انفهـا اولان كندولرك نزدنده دخى بيع اولنمز اماخنق وذبح مجوسـيله هلاك اولان خنزير كبيدر لكن مارالذكر خمر مثللو شيلرى بيعلرندن اعراضمز بعض علمـانك بيوردقلرى كبى مزبورلرك كندولرى حقنده مبـاح اولديغندن دكلدر بلكه شرعا حرمت كندولرى حقنده دخى ثابتهدر قول صحيح اوزره شرايعله مخاطبون اولملريله بيعلرندن منع اولنمدقـلرى حرمتنى اعتقـاد ايتميوب وانلرى تمـول ايدوب وبزلرك كندولرينى دين اتخـاذ ايلدكلرى شيده تركله مأمور اولديغمزه بناءً ❊(وصح شراؤه) اى الكافر كما قدمنـاه

فى البيع الفاسـد (عبدا مسلما اومصحفـا) اوشقصا منهما (ويجبر على بيعه) ولو المشترى صغيرا اجبر عليه وليه فلو لم يكن اقام القاضى له وليا وكذا لو اسـلم عبده ويبيعه طفله ولو اعتقه اوكاتبه جاز فان عجز اجبر ايضا ولو دبره اواستولدها سعيا فى قيمتهمـا ويوجع ضربا لوطئه مسلمة وذلك حرام ❊ كافرك عبد مسلمى ويا مصحف شريفى ويا كندولرندن نصف ويا ربع كبى بربلوكى اشتراسى صحيح اولور وعبد مسلمه كافره خدمتله ذلت ومصحف شريفى اتلافى خوفندن بيعه جبر اولنور واكر مشترى صغير اولورسـه بيعه وليسى جبر اولنور واكر وليسى اولمزسه قاضى برولى نصب ايدرينـه بويله كافرك عبدى شرف اسلامله مشرف اولسـه بيعيله جبر اولنور وطفلى كندويه تابع اولـور وكندوينى عتق ايدوب وياكتابتـه كسـرسـه جائز اولور مادام كتابتـده اولدقجه كندويه تعرض اولنمز واكـر كتابتدن عاجز اولورسـه ينـه بيعنه جبر اولنور واكر تدبيره كسـوب وياخـود جاريهيى استيلاد ايتمش اولورسه قيمتلرنده سعى ايدرلر واستيلاد ايدن ذمى مسلمهيى وطى ايتمكله ضربله ايجـاع اولنور وكندويه وطى واستيلادى حرامدر ❊(فرع من عادته شراء المردان يجبر على بيعه دفعا للفساد نهر وغيره وكذا محرم اخذ صيدا يؤمر بارسـاله ولو اسلم مقرض الخمر سقطت ولو المستقرض فروايتان ❊ عادتى ترتازه امرد غلام اشترا ايتمك اولان شخص نا برخوردار دفع الفساد انلك بيعيله جبر اولنور وصيد اخذ ايدن محرم ينه بويلهدر صيدينى ارسـاليله امر اولنور مالك اولديغندن انى بيع ايدهمز ذبح ايدسه ميته اولور خمرى قرض ويرن كسـه شرف اسلامله مشرف اولسه خمر سـاقطه اولور قبضى متعذر اولمغـله واكر مستقرض اسلامله مشرف اولورسـه امـدى ايكى روايت واردر برنده سـاقطه اولور برنده قيمتنى تاديه كندويه لازم اولور ❊(وطئ زوج) الامة (المشتراة) التى انكحها مشتريهـا قبل قبضها (قبض) لمشتريها لحصوله بتسليطه فصار فعـله كفعله ❊ برجاريهيى اشترا ايدن كسه انى قبضندن مقدم بركسهيه نكاح ايتمكله زوجى انى وطى ايلسه بس انك وطئى مشترى ايچون قبض اولور كندونك تسليطيله اولمغله انك فعلى كندونك فعـلى كبى اولدى ❊(لا) مجرد (نكاحها) استحسانا (فلو انتقض البيع) قبل القبض (بطل النكاح فى) قـول الثانى وهـو (المختار) وقيده الكمال بما اذا لم يكن بطـلانه بموتهـا فلو به قبل القبض لم يبطل النكاح وان بطـل البيع فيلزمه المهر للمشـترى فتح ❊ جاريهيى بلا وطئ مجرد نكاح استحسانا قبض دكلـدر قيـاس اولان تزويج عيب اولمغـله قبض اولمسـيدر امـدى بيع قبـل القبض منتقض اولورسـه مختار اولان امام ثانى قولنده نكاح باطل اولور وكمال بطلان مشروحى جاريهنك موتيله اولمق ايله تقييد ايلدى بس بيعك بطلانى قبل القبض

موئله اولورسه نكاح باطل اولمز واكر بيع باطل اولورسه زوجه مشتريچون
مهر لازم اولور شيخ شاهين اشبو وان بطل البيع الخ قولنه اشكال ايراد ايدركه
جاريه نه كيفيتله بايعك مالندن هلاك اولورده مهر مشترى ايچون
اولور بوفقهانك الغنم بالغرم قوللرينه مخالفدر ❊ (اشترى شيئا) منقولا
اذالعقار لايبيعه القاضى وغاب) المشترى (قبل القبض ونقد الثمن) غيبة
معروفة فاقام بائعه بينة انه باعه منه (لم يبع فى دينه) لامكان ذهابه اليه
(وان جهل مكانه بيع) المبيع اى باعه القاضى اومأموره نظرا للغائب وادى
الثمن ومافضل يمسكه للغائب وان نقص تبعه البائع اذا ظفر به ❊ بركسه
منقولاتدن برنسنه يى اشترا وقبل القبض ونقد الثمن غيبت معروفه ايله غائب
اولمغله بايعى انى كندويه بيع ايتديكنه بينه اقامه ايلسه دينيچون اول نسنه
بيع اولنمز بايعك مشتريه ذاهب اولوب حقنى تحصيلى ممكن اولمغله واكر مكانى
مجهول اولوب غيبت معروفه اولمزسه مبيع بيع اولنور كه قاضى ويا مأمورى
غائبه نظرا انى بيع ايدوب ثمننى ادا ايدوب زيادهسنى غائب ايچون اليقور واكر
مبيعك ثمنى دينندن ناقص اولورسه بايع مشتريه ظفرياب اولدقده اندن
طلب ايدر وبورهنك راهنى غيبت منقطعه ايله غائب اولمغله مرتهن رهنى بيع
ايچون قاضيه مرافعه اولسه بنه بويله لايق اولان بيعنك جوازيدر وعقارى
قاضى بيع ايدهمز (تنبيه) قاضى ايچون غائبك ومفقودك مالنى ايداع واقراض
واردر وغائبك مكانى معلوم اولميوب منقولاتنك تلف خوفى اولورسه انى دخى
بيع ايدر ❊ (وان اشترى اثنان) شيئا (وغاب واحد) منهما (فللحاضر دفع)
كل (ثمنه) ويجبر البائع على قبول الكل ودفع الكل للحاضر (و) له (قبضه
وحبسه) عن شريكه اذا حضر (حتى ينقد شريكه) الثمن ❊ ايكى كسه صفقهٔ
واحده ايله برشىٔ اشترا ايدوب برايسى غائب اولوب مكانى معلوم اولمسه حاضر
ايچون ثمنك كليسنى بايعه ويروب ومبيعك كليسنى قبض وشريكى حاضر
اولدقده ثمنى كندودن اخذ ايدهنه دك حبس واردر ❊ بخلاف احد المستأجرين
والفرق ان للبائع حبس المبيع لاستيفاء الثمن فكان مضطرا بخلاف المؤجر اللهم
الااذا شرط تعجيل الاجرة ❊ احد مستأجرين مسئلهٔ مشروحهنك
خلافندركه اجرتى ادادن اقدمجه غائب اولمغله حاضر جميعينى تأديه ايلسه
متبرع اولور مضطر اولمغين مبانلرنده فرق بايعه استيفاى ثمن ايچون
مبيعى حبس اولمغله مضطر اولمسيدر اماموجر حبس ايدهمز الاجرتك تعجيلنى
شرط ايدرسه شرا حكمنده اولور ❊ (باع) شيئا (بالف مثقال ذهب وفضة
تنصفا به) اى بالمثقال فيجب خمسمائة مثقال من كل منهما لعدم الاولوية ❊

بركسه بيك مثقال آلتونه وكمشه برنسنه اشترا ايلسه مثقالده تنصف
ايدرلركه هربرندن بشيوز مثقال واجب اولور اولويت اولمغين زيرا مثقالى
ايكيسنه بردن مضاف قلدى ❊ (وفى) بيعه شيئا (بالف من الذهب والفضة)
تنصفا وانصرف للوزن المعهود فالنصف (من الذهب مثاقيل و) النصف
(من الفضة دراهم) ومثله له على كرحنطة وشعير وسمسم لزمه من كل ثلث كروهذ
قاعدة فى المعاملات كلها كمهر ووصية ووديعة وغصب واجارة وبدل خلع
وغيره فى موزون ومكيل ومعدود ومذروع عينى وقوله (وزن سبعة) تقدم
فى الزكاة ❊ بركسه آلتوندن وكمشدن بيكه برنسنه بيعندهمز بوران تنصف
ايدوب هربرلرندن وزن معروفه صرف اولنورامدى هربر اون درهمى
آلور وزن سبعة قوانك ربطوبيانى ترجمه اولنديغى وجه اوزره زكات بحثنده
تقدم ايتدى بيان مشروحدكيدر بركسه فلان كمسهنك بنم اوزرمده
بغداى واربه وكنجوددن براولچهكى واردر ديسه كندويه هربرندن ثلث كراداسى
لازم اولور اشبو تفصيل مشروح مهر ووصيت ووديعه وغصب واجاره وبدل خلع
امثالى معاملاتك كليسنده موزون ومكيل ومعدود ومذروعده مضمون
مزبورك قاعدهسيدر امدى بركسه برعورتى التوندن وكمشدن بيك مثقال
مهر ايله تزوج ايلسه ايكيسندن اول قدر مثقال كندويه لازم اولور واكر التوندن
وكمشدن بيكه عقد اولورسه هربرندن وزن معهوده منصرف اولور سائرلرنده
بونك كبيدر بركسه موزوناتدن برآخر كمسهيه اقرار ايتسه كه بنده بالدن
وياغدن وزيتدن برقنطارى واردر كندويه هربرندن ثلث قنطار تاديه لازمدر
❊ وافاد الكمال ان اسم الدرهم ينصرف للتعارف فى بلد العقد ففى مصر ينصرف
للفلوس وافاد فى النهر ان قيمته تختلف باختلاف الازمان فافتى اللقانى بانه
يساوى نصفا وثلاثة فلوس ❊ كمال اسم درهم عقد بلدنده متعارفه صرف
اولنور ديو افاده ايلدى وصاحب نهر درهمك قيمتى ازمانك اختلافيله مختلفه اولور
ديو افاده بيوردى ولقانى اوچ بچوق فلوسه مساوى اولور ديو افتا ايلدى
❊ فلو اطلق الواقف الدرهم اعتبر زمنه ان عرف والا صرف للفضة لانه الاصل
كما لو قيده بالنقرة كواقف الشيخونية والصرغتمشية ونحوهما فقيمة درهمها
نصفان وافاد المصنف ان النقرة تطلق على الفضة وعلى الذهب وعلى الفلوس
النحاس بعرف مصر الان فلابد من مرجح فان لم يوجد فالعمل على الاستيمارات
القديمة للوقف كما عولوا عليها فى نظائره كمعرفة خراج ونحوه قال وبه افتى
المنلا ابو السعود افندى ❊ واقف درهمى بروجه اطلاق ذكر ايدرسه
واقفك زمانى معلوم اولورسه اول وقتدهكى درهم اعتبار اولنور

يوقسه فضه يه صرف اولنور اصل اولمغين نتكم شيخونيت وصرغتمشيت
واقفلري مثللو وقفلرينى نقره ايله قيد لديغى كبى بوكا كوره درهمينك قيمتى
ايكى قصنف اولور كه نصفى ذهب ونصفى فضه اولور ومصنف مرحوم دخى نقره
فضه ايله ذهبه اطلاق اولنور ديو افاده ايلدى والآن مصرعرفنده فلوس نحاسه
اطلاق اولنور امدى قنغيسى اراده اولنديغنه برمرجحدن لازمدر واكرمرجح بولنمزسه
عمل وتفك قديم اعطالرينه دركه قديمدنبرو نه وجهله ويريله كلمش ايسه
آنكله عمل وحركت اولنور نتكم خراج وجباياتى معرفتده عادت قديمه يه اعتماد
اولنديغى كبى مصنف مرحوم مولاناعلامهٔ ابوالسعود افندى انجق بوقول ايله افتا
ايلدى ديدى ❊ (واو قبض زيفا بدل جيد) كان له على آخر (جاهلا به)
فلو علم وانفقه كان قضاء اتفاقا (ونفق او انفقه) فلو قائما رده اتفاقا (فهو
قضاء) لحقه وقال ابو يوسف اذا لم يعلم برد مثل زيفه ويرجع بجيده استحسانا
كما لو كانت ستوقة او نبهرجة واختاره للفتوى ابن كمال قلت ورجحه فى البحر والنهر
والشرنبلالية فبه يفتى ❊ بركسه برآخر كسه اوزرنده اولان جيد حقى بدلنه
زيوف اولديغنى بلميه رك زيوف اقچه قبض ايدوب ورواجى اواوب ويا كندوسى
انى ترويج ايتمكله خرج وصرف ايلسه مقبوض حقى جنسندن اولمغله حقنى
استيفا ايتمش اولور نهايتى بر جودت وصفى باقيه قالور حالبوكه انكده قيمتى
يوقدر اكرعينى قائم ايسه اتفاقا آنى رد ايدر وزيوف اولديغنى بيله رك صرف
ايتمش اولورسه اتفاقا قضا وادا اولور امام ابى يوسف زيافتى معلومه اولميه رق
صرف ايتمش اولورسه آنك كبى زيوفى رد ايدوب استحسانا جيديله رجوع
ايدر ديدى نتكم ستوقه كه فضه ايله تمويه اولنان تونج ويا نبهرجه كه
ضربخانهٔ عامره ايشى اولميان قلب اقچه ده اولديغى كبى ابن كمال اشبو
امام ابى يوسف قولنى فتوايه اختيار ايلدى شارح دير كه قول مشروحى بحر
ونهر وشرنبلاليه ده ترجيح ايلدى امدى انجق بوقول ايله فتوى ويريلور
❊ (ولو فرخ طير او باض فى ارض رجل اوتكسر فيها ظبى) اى انكسر
رجله بنفسه فلو كسرها رجل كان للكاسر لا للآخذ (فهو للآخذ) لسبق
يده لمباح (الا اذا هيأ ارضه لذلك) فهو له (اوكان صاحب الارض قريبا
من الصيد بحيث يقدر على اخذه لو مديده . فهو لصاحب الارض) لتمكنه منه
فلو اخذه غيره لم يملكه نهر ❊ برقوش بر رجلك ارضنده يمورطه دن يوردى
چيقاروب ويا يمورطلسه ويا خود اول ارضده بر كيكك اياغى بنفسه منكسر اولسه
انلر اخذ ايده نكدر يدى مباحه سبقت ايتمكله الا ارضنى انك ايچون حاضر ليوب
ويا صاحب ارض النى او زاند قده اخذينه قادر اولور مرتبه صيده قريب

اولورسه امدى اشبو ايكى سببك بريله صاحب ارض صيده مالك اولور اكا متمكن
اولمغله واكر صاحب ارضك غيرى اخذ ايدرسه اكا مالك اوله مز بلكه صاحب
ارضك اولور بس اكر كيكك اياغنى بر رجل قرار ايسه صيد انك اولور
اخذ ايده نك اولمز ❊ (وكذا) مثل ما مر (صيد تعلق بشبكة نصبت للجفاف)
اودخل دار رجل (ودرهم اوسكر نثر فوقع على ثوب لم يعدله) سابقا (ولم يكف)
لاحقا فلو اعده اوكفه ملكه بهذا الفعل ❊ وبه مار الذكر صيده الى ايريشر
مرتبه قريب اولورسه كندونك اولوب يوقسه اخذ ايده نك اولديغى
كبى قوريمق ايچون نصب اولنان شبكه يه دوشوب ويا بركسه نك دارينه
دخول ايدن صيد وصاچيلوب مقدما كندى ايچون حاضر لنميوب وصكره
دوشرلوب طوپلنميان ثوبه واقع درهم وشكر اخذ ايده نكدر واكر ثوبى
انك ايچون اعداد ايدوب وياطوپلرسه آنكله اكا مالك اولور ❊ فروع عسل
النحل فى ارضه ملكه مطلقا لانه صادر من انزالها ❊ بركسه نك ارضنده آرى
بال پيدا ايتسه ارضى انك ايچون اعداد ايتسون ويا ايتمسون اكا مالك اولور
اول ارضك خير وبركاتندن اولمغله ❊ شرى دارا فطلب المشترى ان يكتب
له البائع صكا لا يجبر عليه ولا على الاشهاد والخروج اليه الا اذا جاء بعدول وصك
فليس له الامتناع من الاقرار ❊ بركسه بر منزل اشترا ايتمكله بايعك كندويه
بيعى اقرارينى وثمنى قبضنى مشتمل وثيقه كتبنى كندودن مطالبه ايلسه بو عقدك
اقتضا ايتديكى شيدن اولمغين بوكا واشهاده وخروجه بايع جبر اولنمز
الا مشترى بايعه شهود عدولى وكندونك غيرى كاتبى صك كتابتيچون كتوررسه
بس كندى ايچون اقراردن امتناع اولمز ❊ شرى قطنا فغزلته امرأته فكله له ❊
بركسه پنبه اشترا ايتمكله زوجه سى انى غزل ايلسه انك كليسى زوجك اولور
زوجه نك غزليله ملكندن خروج ايتمكين اجرت مقاوله سى اولميجق اجرته
ايجاب ايتمز ❊ المرأة اذا كفنت بلا اذن الورثة كفن مثله رجعت فى التركة
ولو اكثر لا ترجع بشئ قال رحمه الله تعالى ولو قيل ترجع بقيمة كفن المثل لا يبعد ❊
برعورت ورثه نك اذنى اولميه رق زوجنى كفن مثليله تكفين ايلسه تركه يه رجوع ايدر
كفن مثلندن اكثر اولورسه اصلا برشيئله رجوع ايده مز قائل مرحوم كفن
مثلك قيمتيله رجوع ايدر ديناسه بعيد دكلدر ديدى يعنى زياده ايله رجوع ايده مز
ديمك ❊ اكتسب حراما واشترى به اوبالدراهم المغصوبة شيئا قال الكرخى
ان نقد قبل البيع تصدق بالربح والالا وهذا قياس وقال ابو بكر كلا هما سواء
ولا يطيب له وكذا لو اشترى ولم يقل بهذه الدراهم واعطى من الدراهم ❊ بركسه
حرام كسب ايدوب انكله ويا دراهم مغصوبه ايله برنسنه اشترا ايلسه امام

كرخى قدس سره ثمنى قبل البيع تاديه ايدرسه ربحى تصدق ايدر يوقسه ايتمزديدى
بوقياسده ابوبكر ايكيسى بردر ربح كندويه طيب اولمز ديدى بونك ظاهرى
استحسانا اولمق كرك پس معتمد اولان بواولور وينه بويله حين اشترا ده اشبو
دراهم مغصوبه ايله اشترا ايتدم ديميوب لكن اندن اعطا ايلسه ربحى تصدق
ايدر هنديه ده صورت مسئله بويلجه تصوير اولنور كه بركسنه مثلا برعبدى
غصب ايدوب بعده برآخر عبد مقابلى انى بيع آنى ده برسلعه مقابلى
ساعه يى ده بر مقدار دراهمه بيع ايلسه امدى امام مشار اليهك قولى اوزره عبد
مغصوبك قيمتندن ضامن اولديغندن زياده يى تصدق ايدر ❊ دفع ماله مضاربة
لرجل جاهل جاز اخذ ربحه مالم يعلم انه اكتسب الحرام ❊ بركسنه كندى مالنى
برجاهل كسنه يه مضاربه يه ويرسه كندويه انك ربحنى اخذ جائزدر مادام
انك حرامدن كسب ايتديكى معلومى اولمدقجه ❊ من رمى ثوبه لايجوز لاحد
اخذه مالم يقل حين رمى ليأخذه من اراد ❊ بركسنه ثوبنى آتسه براحده انى اخذ
جائز دكلدر آتديغى وقتده انى مراد ايدن كسنه اخذ ايتسون ديمدكجه بوآخذه
اباحه اولور هبه اولمز موهوب له تعين ايتمكين ❊ باع الاب ضيعة طفله والاب
مفسد فاسق لم يجز بيعه استحسانا ❊ محمود الحال اوليان بابا صغير اوغلونك
بر ويورد وعقارينى بيع ايلسه استحسانا جائز اولمز ❊ شرت اطفلها على
ان لاترجع عليه بالثمن جاز وهو كالهبة استحسانا ❊ برعورت صغير ولديچون
انك اوزرينه ثمنيله رجوع ايتمك اوزره برنسنه اشترا ايلسه جائز اولور
بو استحسانا هبه كبى اولور ❊ قال الاسير اشترنى اوفكنى فشراه رجع بما ادى
كأنه اقرضه ولو قال بالف فشراه باكثر لم يلزمه الفضل لانه تخليص لاشراء ❊
براسير بركسنه يه بنى اشترا ايله وياخود خلاص ايله ديمكله اول دخى اشترا ايلسه ادا
ايتديكى ثمنيله رجوع ايدر كأنه اكا اقراض ايتمش اولور بوبرقولدر مفتى به اولان عدم
رجوعى قوليدر واكر بنى بيكه اشترا ايله ديوب اول دخى زياديه اشترا ايلسه زياده يى
ادا كندويه لازم اولمز بوتخليص اولوب شرا اولمغين جامع الفصولينده مذكور
اولان براسير بركسنه يه بنى بيك درهمه خلاص ايله ديو امر ايتمكله اول كسنه
ايكى بيكه خلاص ايلسه زياده يى ادا كندويه لازم اولور زيرا بو وكيل بالشراء
كبى دكلدر بونده عقد اولمغين بلكه بونده انجق كندونك تخليصيله امر ايتمكله كويا
كندويه بيك درهم انفاقله امر ايدوبده ايكى بيك انفاق ايتمش كبى اولدى
انتهى بوكا نظرا شارحك لانه تخليص قولى زياده نك لزومنى افاده ايدر عدم
لزومنى افاده ايتمز امدى لم كلمه سى اولميه رق يلزمه ديسه شارحك كلامى
حكما وتعليلا جامعه كى مضمونه موافق اولور ايدى ❊ شرى دار اودبغ وتأذى

جيرانه ان على الدوام يمنع وعلى الندرة يتحمل منه ❊ بركسنه برمنزل اشترا ايدوب
انده دباغت صنعتى ايتمكله قومشولرى متأذى اولسه لر پس انى دوام اوزره
ايدرسه منع اولنور نادرا ايشلرسه تحمل اولنور منع اولنمز بومثللو مسائلده
قياس عدم منعدر خالص ملكنده متصرف اولمغله هرنقدر غيرى متضرر
اولورسه ده لكن غيره ضرر بيننله اضرار صورتنده قياس ترك اولندى واكثر
مشايخ وفتوى بوقول اوزرينه در دارده تنور ودكرمان بناسيده بنه بويله در
❊ شرى لحما على انه لحم غنم فوجده لحم معزله الرد ❊ بركسنه قيون اتى
اولمق اوزره برمقدار لحم اشترا ايلمكله انى كچى اتى بولسه كندويه انى رد ايتمك
مشروعدر ❊ قال زن لى من هذا اللحم ثلثة ارطال فوزن له اجبره ومن هذا
الخبز فوزن لم يجبر ❊ بركسنه برقصابه بكا اشبو لحمدن اوچ بطمان ات چك
ديمكله اول دخى كندى ايچون اول قدر ات وزن ايتسه اخذيله اكا جبر ايدر واكر
اشبو اتمكدن وزن ايله ديمكله وزن ايدرسه جبر اولنمز ايكيسنده ده تبعيضك
ضررى يوق ايكن عجبا ميانلرنده نه فرق اوله ❊ شرى بزرا خريفيا فاذا هو
ربيعى اوشرى بزر البطيخ فاذا هو بزر القثاء ان قائما رده وان مستهلكا
فعليه مثله ❊ كوز تخمى ديه رك اشترا ايدوب بهار تخمى وياقاون چكرده كى
ديه رك اشترا ايدوب خيار وعجور چكرده كى ظهور ايتسه پس قائم وموجود ايسه عينى ويا
استهلاك اولنمش ايسه مثلنى رد ايدوب ويرديكى ثمنى اخذ ايدر اخذ ايتديكى
مبيعك غيرى اولمغين ❊ ساوم صاحب الزجاج فدفع له قدحا ينظره فوقع منه
على اقداح فانكسرت ضمن الاقداح لاالقدح ❊ بركسنه سرچه كاسه
صاحبندن بركاسه يه طالب اولمغله اول كسنه كندويه باقمق ايچون برقدح
ويردكده يدندن براز قدحلر اوزره دشمكله قدحلر منكسره اولسه لر اموال ناسده
خطا معفو اولمغين قدحلرى ضامن اولور سوم شرا طريقيله ثمن بيان ايتميوب
قبض ايتديكندن قدحى ضامن اولمز ❊ شرى شجرة باصلها وفى قلعها
من الاصل ضرر بالبائع يقطعه من وجه الارض من حيث لايتضرر به البائع ولو
انهدم من سقوطه حائط ضمن القالع ماتولد من قلعه ❊ بركسنه برشجره يى
اصليله اشترا ايدوب اصلندن قلعنده بايعه ضرر اولورسه بايعه ضرر اولمز مرتبه
وجه ارضدن قطع ايدر وسقوطندن برديوار منهدم اولورسه قالع قلعندن
متولد ضررى ضامن اولور ❊ دفع دراهم زيوفا فكسرها المشترى لاشئ عليه
ونعم ماصنع حيث غشه وخانه ❊ بركسنه زيوف درهملرى ويردكده مشترى
انى كسر ايلسه اوزرينه برشى لازم اولمز وكندويه خيانت وغش ايتمكله
نه كوزل مقابله بالمثل ياپمش اولور اولى اولان فكسرها المشترى بدلينه فكسرها
البائع دينلمك ايدى ياخود عقد صرفه محمولدر يوقسه مشترى نك دراهم زيوفى

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

قيرمقله كندويه برشى لازم كلمك برمعناسى يوقدر ﴿ وكذا لودفع اليه لينظر اليه فكسره ﴾ وينه بويله بركسه آخر كمسه يه دراهم زيوفى باقسون ديو ويرمكله انى كسر ايلسه كنديه ضمان لازم كلمز ﴿ ولابأس ببيع المغشوش اذا بين غشه او كان ظاهرا يراه وكذا قال ابو حنيفة رحمه الله تعالى فى حنطة خلط فيها الشعير والشعير يرى لابأس ببيعه وان طحنه لايبيع ﴾ مغشوش اولان نسنه يى بيعده بأس يوقدر اكر غشنى بايع بيان ايدوب ويا ظاهر اولوب انى مشترى كوررسه ينه بو يلجه امام اعظم رحمه الله تعالى كندويه اربه خلط اولنوب واربه مشاهده اولنان بغدايى بيعده بأس يوقدر بيورديلر واكر اربه ايله مخلوط بغدايى او كودوب اون ايدرسه انى بغداى اونى ديو بيع ايده مز الا مخلوطدر ديو بيان ايدرسه بيعى مشروعدر ﴿ وقال الثانى فى رجل معه فضة نحاس لايبيعها حتى يبين و كل شىء لايجوز فانه ينبغى ان يقطع ويعاقب صاحبه اذا نفقه وهو يعرفه ﴾ امام ثانى كه ابى يوسف كندوده نحاس فضه بولنان كمسه حقنده بيورديلر كه انى بيع ايده مز حتى انك خالص فضه اولميوب نحاس اولديغنى اخبار وبيان ايتمديكجه وهر بر زيوف اقچه مثلاو اخذ واعطاسى جائز اولميان شيلرده لايق وسزا وار اولان قطع وكسر اولنوب وصاحبى معلوم اوله رق انفاق وصرف ايتمش اولورسه عقاب وعتاب اولنمقدر زيرا بعضا اولوركه زيافتنى بيان ايتمين لاابالى مشرب شخص بدنه واصل اولمغله عامه يه ضرر اولور ﴿ شرى فلوسا بدرهم فدفعها اليه وقال هى بدرهمك لاينفقها حتى يعدها ﴾ بركسه براخر كمسه دن بر درهمه برمقدار فلوس اشترا ايتمكله فلوسى بايعنه درهمى مقابله سنده كيرورد ايدى ويرسه امدى بايعه كوره انى انفاق وصرف مشروع دكلدر مادام انى مجددا عد واحصا ايتمديكجه ذهبى فضه عدديه يه صرفده دخى بو حكم جاريدر ﴿ شرى بالدرهم الزيف ورضى باقل مما يشترى بالجيد حل له ﴾ بر رجل زيوف درهمله برنسنه اشترا وجيد ايله اشترا اولنان ميعدن اقله راضى اولسه كندويه اول نسنه حلال اولور ﴿ شرى ثيابا ببغداد على ان يوفى ثمنه بسمر قند لم يجز لجهالة الاجل ﴾ بركسه ثمنى سمرقندده ويرمك اوزره بغدادده برمقدار اثواب اشترا ايلسه اجلك جهالتنه بناءً جائز اولمز ثمنه ده ضميرك تذكيرى مبيع اعتباريله در ﴿ باع نصف ارضه بشرط خراج كلها على المشترى فهو فاسد ﴾ تزلا سنك نصفنى خراجنك كليسى مشترى اوزرينه اولمق شرطيله بيع ايلسه بو بيع فاسددر عقدك اقتضا ايتمكى شرط اولوب وغرم وغنم مقابله سنده اولديغنه مبنى مشترى انجق مالك اولديغى نصفك غرامتنى چكر ﴿ اخذ الخراج من الاكار له ان يرجع على الدهقاق

استحسانا ﴾ خراج طوپليان خراجكه عامل بزركركه اكنجيدن خراج ارضى اخذ ايلسه زارع تزلا صاحبنه استحسانا رجوع ايدر مستأجرده آكاركبيدر ﴿ شرى الكرم مع الغلة وقبضه ان رضى الاكار جاز البيع وله حصته من الثمن وان لم يرض لم يجز بيعه ﴾ بركسه غله سيله برابر برقطعه باغى اشترا وقبض ايلسه امدى غله ده حصه سى اولان اكنجى شرايه راضى اولورسه بيع جائز اولور وثمندن حصه سى كندونك اولور واكر راضى اولمزسه بيع جائز اولمز ظن ايده رمكه كندونك حصه سنده بيع موقوف اولمغله اول جائز اولمز يوقسه مالكك نصيبنده بيع نافذدر ﴿ قضاه درهما وقال انفقه فان جاز والا فرده على فقبله ولم ينفقه له رده استحسانا بخلاف جارية وجد بها عيبا فقال اعرضها او بعها فان نفقت والا ردها فعرضها على البيع سقط الرد ﴾ بركمسه برشخصه بردرهم ويردكده صرفله اكر رواجى اولوب كيدرسه نه كوزل يوقسه بكا رد ايله ديمكله اول كمسه ده قبول ايدوب وصرف ايتدكده كچمسه كندى ايچون آنى رد استحسانا مشروعدر اما كندوده عيب بولنان جاريه بونك خلافنده دركه بايع مشترى يه انى بيعه عرض ايله اكر طالبى بولنورسه فبها يوقسه كيرورد ايله ديمكله انى بيعه عرض ايدرسه ردى ساقط اولور ﴿ قال ابو حنيفة رحمه الله تعالى اذا وطئ رجل امته ثم زوجها مكانه فللزوج وطئها بلا استبراء وقال ابو يوسف رحمه الله تعالى استقبح ولايقربها حتى تحيض حيضة كما لو اشتراها كما سيجىء فى الحظر والكل من الملتقط ﴾ امام اعظم وهمام اكرم رحمه الله تعالى ورضى عنه بيورديلركه بركسه برآخر كمسه نك جاريه سنى وطئ ايتدكدنصكره درعقب اول مكانده سيدى جاريه يى اكا تزويج ايلسه زوجه آنى بلا استبراء وطئ مشروعدر امام ابى يوسف رحمه الله تعالى بن انى قبح عد ايده رم اكا زوج تقرب ايده مز حتى بر حيض كورمدكجه ديدى نتكم اشترا صورتنده استبرا لازم اولديغى كبى وحظرده قريبا كلور بونلرك كليسى ملتقطدن منقولدر

﴿ (ما يبطل بالشرط الفاسد ولا يصح تعليقه به) ﴾

﴿ ههنا اصلان احدهما ان كل ما كان مبادلة مال بمال يفسد بالشرط الفاسد كالبيع وما لا فلا كالقرض ثانيهما ان كل ما كان من التمليكات او التقييدات كرجعة يبطل تعليقه بالشرط والاصح لكن فى اسقاطات والتزامات يحلف بهما كحج وطلاق يصح مطلقا وفى اطلاقات وولايات وتحريضات بالملا بزازية ﴾ بو مقامده اصحاب متون برقاعده تمهيدينى

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

عادت ایدندکار بنه مبنی مصنف والاجنابده انلرك اثرینه اقتفاأ بیورر لرکه
شرط فاسد ایله باطل اولوب کندوبی اکا تعلیق صحیح اولمیان شیٔ بیع وماعطف
علیهدر مابطل بالشرط ترکیبی مبتداء البیع لفظی اوزرینه عطف اولنان
شیلر ایله خبریدر اسم موصولك عقود ایله تفسیری صحیح اولمز قسمت وعزل
وکیل کبی ایچلرنده بعض عزل اولمیان شیلر اولمغله وبومقامده بطلاندن
فساد مراددر بومقامده ایکی اصل اصیل و قاعده وتفصیل واردر بریسی
هر برشیکه بیع کبی مبادله مال بمالدر شرط فاسد ایله فساده کیدر
قرض کبی مبادله مال بمال اولمیان شیٔ شرط فاسد ایله فساده کتمز شروط
فاسده ربا قبیلندن اولمغله معاوضات مالیه یه مختص اولدی بنا برین
معاوضات غیر مالیه ده وتبرعاتده فقط شرط فاسد اولدی ایکنجیسی
هر برشیکه تملیکاتدن و یارجعت کبی تقییداتدن اولدی انی شرطه تعلیق
باطل اولور تملیکات مبادله مال بمالدن اعمدر هبه ده کندوسی منفرد
اولمغله امدی اصلین میانه لرنده عموم وخصوص مطلق اولور هرنه زمانکه
اصل اول بولنورسه اصل ثانی بولنور من غیر عکس که ثانی بولنمزدن اول
بولنمق لازم کلمز واکر تملیکات ویاتقییدات قبیلندن اولمیوب
بلکه کندویه یمین اولنور اسقاطات محضه و یااطلاقات وولایات وتحریضات
قبیلندن اولورسه شرط تعلیق صحیح اولور لکن کندولرینه حلف اولنان
حج کبی التزامات طلاق کبی اسقاطات قبیلندن اولان شیلرده شرطه
تعلیق مطلقا صحیح اولور کرك شرط ملایم وکرك غیر ملایم اولسون وتجارته
اذن کبی اطلاقاتده و قضا وامارات کبی ولایاتده { ومن قتل قتیلا فله سلبه } کبی
تحریضاتده شرط ملایمله عقد صحیح اولور ﴿ فالاول اربعة عشر
علی مافی الدرر والکنز واجارة الوقایة (البیع) ان علقه بکلمة ان لا بعلی علی ماینا
فی البیع الفاسد (والقسمة للمثلی اماقسمة القیمی فتصح بخیار شرط ورؤیته ﴾
بس درر وکنزده و وقایه نك اجاره سنده ذکر و بیان اولندیغنه نظرا اولکیکه
مبادله مال بمال قبیلندن اولوب شرط مفسدایله فساده کیدن شیلر اوندردر
شارح رحمه اللهك فالاول اربعة عشر قولی مصنف مرحومك مرادنه مخالفدر
زیرا مصنفك مرادی اصلینك ایکیسنه بردن جمیعا تمثیلدر بوقسه مجرد اصل اوله
تمثیل دکلدر امدی هر براصل اوله مثال اصل ثانی یه ده مثالدر عکسی دکلدر
ومز بور اون دردك اوزرینه مأذونك حجری وقاضی نك برکسه یی سفهیله حجری
واجل وخطأ قتلدن صلح ومالی موجب جراحت زیاده قلنور امدی بر قاضی
بر رجله سنی سفیه اولورسك حجر ایتدم دیسه حجریله حکم ایتمش اولمز واجل

شرط فاسد ایله باطل اولان قسمندر شارح بحر علی مافی الدرر قولیله اشبو زیادهٔ
مشروحه یه اشارت ایدر وابرا وعزل وکیل واعتکاف وتحکیم کبی بعض
مذکور اتدن مبادلهٔ مال بمال اولمیانلری ذکردرلك بیانی اوزرینه درشرط
فاسد ایله فساده کیدوب وکندوبی شرطه تعلیق صحیح اولمیان شیلرك
بری بیعدر بیع فاسده بیان ایتدیکمز وجه اوزره اکر شرطی ان کلمه سیله تعلیق
ایدوب علی ایله ایتمزسه بیع فساده کیدر الابر صورتده که بعت منك هذا ان رضی
فلان دیرسه بوجائز اولور اکر اوچ کونله توقیت ایدرسه زیرا بوخیاری اجنبی یه
شرطدر بوایسه مشروعدر دخی جنس واحددن مثلی اولان شیلری تقسیمدر
مثلا بر ترکه یی دین ورثه نك بریچون عین دیکریچون اولمق شرطیله ویابر داری
احدشریکین آخره بردار اشترا ویاهبه ویاصدقه شرطیله تقسیم کبی اما احدهما
آخره زیاده برنسنه ویابرمقدار تسمیه وتعیین اولنمش ثمن اعطاسنی شرط ایدرسه
بوجائزدر وقیمی نك واجناس متعدده صاحبی مثلینك تقسیمنده خیار شرط
ورؤیت مشروعدر ﴿ والاجارة الافی قوله اذاجاء رأس الشهر فقد آجرتك
داری بکذا فیصح به یفتی عمادیة وقوله لغاصب داره فرغها والا فاجرتها
کل شهر بکذا جاز کما سیجیٔ فی متفرقات الاجارة مع انه تعلیق بعدم التفریغ ﴾
دخی اجاره درکه مثلا مستأجر کندویه قرض ویا هدیه ویروب ویاحانوتی
تعمیر ایتمك شرطی کبی بونلر عقدی فساده ویرر الاآی باشی کلدکده منزلی
سکاشوبهایه ایجار ایتدم دیرسه صحیح اولور انجق بوقول ایله فتوی ویریلور
وبرکسه نك منزلنی غصب ایدن کسه یه کندونك داریمی تفریغ ایله یوقسه
بهرماهیه سی شوبهایه قولی جائزدر مسمی لازم اولور نتکم اجاره نك متفرقاتنده
کلور حالبوکه بوعدم تفریغه تعلیقدر ﴿ (والاجازة) بالزای فقول البکر اجزت
النکاح ان رضیت امی مبطل للاجازة بزازیة وکذا کل مالایصح تعلیقه بالشرط
اذا انعقد موقوفا لایصح تعلیق اجازته بالشرط بحر فقصرها علی البیع
قصور کما وقع فی المنح ﴾ دخی زا ایله اجازتدر امدی باکرك فضولا عقد
اولان نکاحه بن اجازت ویردم اکر انام راضیه اولورسه قولی اجازتی مبطلدر
وینه بویله هر برشرطه تعلیقی صحیح اولمیان کندوده تملیك ویا تقیید اولان شیٔ
موقوفا منعقد اولسه اجازتنی شرطه تعلیق صحیح اولمز امدی بونی بیعه قصرده
قصور اولور منحده واقع اولدیغی مثللو لکن منحه کی بیعله تمثیلدر حصر ایجاب
ایتمز بومثال ذاتنده هر نقدر صحیح ایسه ده لکن متنه ملایم دکلدر زیرا
متن شرط فاسد ایله باطل اولوب شرطه تعلیق صحیح اولمیان معاوضات مالیه دن
اولان شیلری بیان صددنده در نکاحه اجازت نکاح کبی اول قبیلندن دکلدر

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

شرط فاسد ایله باطل اولمز بلی معاوضات غیرمالیه‌دن اولمغله اجازت ونكاحی
شرطه تعلیق صحیح دكلدر بضع حین دخولده هرنقدر متقوم ایسه‌ده مال
اولمدیغندن پس لایق اولان بومقامده اجازتدن مراد مبادلهٔ مال بمال اولان
عقده اجازت اولمقدر ﴿ (والرجعة) قال المصنف انما ذكرتها تبعا للكنز وغيره
قال شيخنا فى بحره وهوخطأ والصواب انها لاتبطل بالشرط اعتبارا لها باصلها
وهو النكاح واطال الكلام لكن تعقبه فى النهر وفرق بانها لاتفتقر لشهود ومهر وله
رجعة امة على حرة نكحها بعد طلاقها وتبطل بالشرط بخلاف النكاح ﴾
دخی رجعتدر كه مثلا زوجك عورتنه سكا رجعت ایده‌رم بكا قرض ویرمكلكك
شرطیله ویازید كلورسه دیمسی كبی مصنف مرحوم دیركه اشبو رجعتی بنم
بومقامده ذكر ایتدیكم كنزه وسائرلره تبعیتله در یوقسه شیخمز بحرنام تألیف
الیقدنه بونی بومقامده ذكر خطادر صواب اولان رجعت اصلی اولان نكاح
اعتبار ایله شرطله باطل اولمامقدر امدی رجعت قسم ثانی‌دن اولور دیوب
اطالهٔ كلام ایلدی لكن نهرده بحرك كلامنی ردایدوب نكاحله رجعتك میاننده
فرق ایتدیكی رجعت شاهده ومهره محتاج اولمیوب وزوج ایچون طلاق ویردیكی
جاریه دنصكره نكاح ایتدیكی حره اوزرینه جاریه‌یه رجعت ایدوب وشرطله باطله
اولور نكاح بونك خلافنه در لكن نهرك ردی پك ظاهر دكلدر زیرا رجعتك
بعض احكامده نكاحه مخالفتی بو حكمده دخی مخالفتنی ایجاب ایتمز
﴿ (والصلح عن مال) بمال درر وغيرها وفى النهر الظاهر الاطلاق
حتى لوكان عن سكوت اوانكار كان فداء فى حق المنكر ولايجوز تعليقه ﴾
درر صاحبنك وسائرلرك بیانلرینه نظرا دخی مالدن ماله عن اقرار صلحدر
مثلا بنی دارده اسكان ایتمك اوزره ویازید قدوم ایدرسه سنكله مصالحه اولدم
دیمك كبی نهرده ظاهر اولان اطلاقدر كه بمال ایله تقیید اولنمقدر امدی
صلح عن سكوت ویا عن انكار اولورسه منكر حقنده یمیندن فدا اولمش اولور
وتعلیقی جائز اولمز دیو مسطوردر لكن علامهٔ طحطاوی علیه رحمة البارى
دیركه حق اولان تقییددر زیرا مصنف مرحوم شرط فاسد ایله باطل اولان
معاوضات مالیه قبیلندن اولان شیلری ایراد صددنده در پس صلح عن سكوت
ویا عن انكار اولورسه معاوضات مالیه‌دن اولمز ﴿ (والابراء عن الدين)
لانه تمليك من وجه الا اذا كان الشرط متعارفا اوعلقه بامر كائن كان اعطيته
شريكى فقد ابرأتك وقد اعطاه صح وكذا بموته ويكون وصية ولولوارثه
على مابحثه فى النهر ﴾ دخی دیندن ابرادر كه مثلا بكا برسنه خدمت ایتمك
اوزره ویافلان كسه قدوم ایدرسه حتی دیندن ابرا ایتدم دیمك كبی زیرا

بومن وجه تمليكدر حتی رد ایله مرتد اولور كندوده هرنقدر اسقاط معناسی
وار ایسه‌ده ینه تملیكله معتبر اولمغله شرطه تعلیق صحیح اولمدی الا شرط
متعارف اولورسه مثلا بائنا بر طلاق تطلیق اولنان عورت زوجنه سنی ابرا
ایتدم مهر مسمی ایله تجدید نكاح شرطیله دیمك كبی بونده شرطسز ابرا
تحقق ایتمز ویاخود ابرایی بر اولمش ایشه تعلیق ایلسه مثلا سنده اولان
حقمی شریكمه ویررسك تحقیق سنی ابرا ایتدم حالبوكه انی اعطا ایتمش اولسه
بودخی صحیح اولور وینه بویله هرنقدر وارث دخی اولورسه‌ده ابرایی بركسه‌نك
موتنه تعلیق ایدرسه‌ده كویا طالبدن وصیت اولمش اولورده صحیح اولور
صاحب نهرك بحثی اوزره مثلا مدیوننه بن اولورسم سن دینمدن بریسك
دیمك كبی ﴿ (وعزل الوكيل والاعتكاف) فانهما ليسا مما يحلف به فلم يجز
تعليقهما بالشرط وهذا فى احدى الروايتين كما بسطه فى النهر والصحيح الحاق
الاعتكاف بالنذر ﴾ دخی وكیلی عزل ایله اعتكافدر زیرا بونلر كندولریله حلف
اولنور شیلردن اولمدیغندن كندولرنی شرطه تعلیق صحیح اولمدی لكن بونهرده
بسط اولندیغی كبی ایكی روایتك بریدر وصحیح اولان اعتكافك نذره الحاقیدر
محشی طحطاوی رحمه الله تعالی دیركه اشبو عزل وكیل قسم ثانی قبیلندندر
كندوده تملیك یوقدر پس كندویی قسم اولدن عد ایتمك خطادر ﴿ (والمزارعة
والمعاملة) اى المساقاة لانهما اجارة ﴾ دخی مزارعه ایله مساقاتدر زیرا بونلر
اجاره قبیلندندر مثلا بركسه ارضمی سكا مزارعه‌یه وباغمی مساقاته ویردم
بكا شوقدر قرض ویرمك اوزره ویافلان قدوم ایدرسه دیمك كبی ﴿ (والاقرار)
الا اذا علقه بمجیء الغد اوبموته فيجوز ويلزمه للحال عینی ﴾ دخی اقراردر
فلان كسه‌نك بنده شوقدر حقی واردر اگر بكا قرض ویروب ویافلان قدوم
ایدرسه دیمك كبی صاحب بحر دیركه اشبو اقرار هرنقدر معاوضات مالیه‌دن
دكل ایسه‌ده كندویی شرطه تعلیق صحیح دكلدر وشرطله باطل اولور
لكن اقراری مجیء غده تعلیق ایدوب مثلا فلان كسه‌نك بنم اوزرمده بیك
غروشی واردر اگر آینك باشی گلوب ویاناس افطار ایدرسه دیرسه بو اقرار اولوب
اجل دعواسی باطله اولور لكن اجل بینه ایله ثابت اولوب ویاطالب كندوسی
اقرار ایدرسه جائز اولور ویاموتنه تعلیقله فلان كسه‌نك بنده شوقدر درهمی
واردر اگر بن وفات ایدرسم دیسه جائز اولوب فى الحال كندویه اول قدر مبلغی
تأدیه لازمه اولور وفات ایتسون ویا ایتمسون ﴿ (والوقف و) الرابع عشر
(التحكيم) كقول المحكمين اذا اهل الشهر فاحكم بيننا لانه صلح معنى فلا يصح
تعليقه ولا اضافته عند الثانى وعليه الفتوى كما فى قضاء الخانية وبقى ابطال

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

الاجل فی البزازیه انه یبطل بالشرط الفاسد وکذا الحجر علی مافی الاشباه ❋
دخی وقفدرکه برکسه بن داریمی وقف ایتدم اکرفلان کسه کلورسه دیمک کبی
بوکندویه حلف اولنور شیء مقوله سندن اولمغین کندوبی شرطه تعلیق
صحیح اولمدی ویادار اصلی کندونك اولوب اندن ملکی زائل اولمیوب ویاآنی بیع
ایدوب ثمنی تصدق ایتمك شرطیله وقف کبی امدی بووقف باطلدر اوندردنجیسی
تحکیمدرکه ایکی حکم نصب ایدن کسه نك برآخر کسه یه ماه کورندکده بیننزده
حکم ایله قولاری کبی بس بومعناده صلح اولمغله امام ثانی نزدنده برشیئه تعلیقی
واضافتی صحیح اولمدی وخانیه نك قضاسنده ذکر اولندیغی مثللو وفتواده
بوقول اوزرینه در ویاخود برعبده اکر عتق اولنور سك میانه مزده
حکم ایله قولاری کبی اجلك ابطالی باقی قالدیکه مدیون بنم اوزرمده
اولان دیندن شو مقداری بکا هبه ایدر سك اوزر مده کی اجلی
ابطال ایدرم دیمکله داینده راضی اولسه ابطال اجل باطل اولوب اجل
باقی اولور بزازیه ده مسطوردرکه اجل شرط فاسد ایله باطل اولور شرط صحیحله
باطل اولمز مثلا مدیونه هرزمانکه قسط حلول ایدوب انی ادایتمزسك مال حالدر
دیسه اشبو شرط صحیحدر مال حال اولور اشباهده بیان اولندیغنه نظرا
مأذونه حجرده بنه بویله در عزل وکیل کبی شرطه تعلیق صحیح اولمز مثلا
برقاضی برجله اکر سفیه اولورسك سنی حجر ایتدم دیسه حکم ایتمش
اولمز بوماسبقده مرور ایلدی ❋ (ومایصح ولا یبطل بالشرط الفاسد) لعدم
المعاوضة المالیة سبعة وعشرون علی ماعده المصنف تبعا للعینی وزدت ثمانیة
(القرض والهبة والصدقة والنکاح والطلاق والخلع والعتق والرهن والایصاء)
کجعلتك وصیا علی ان تتزوج بنتی ❋ شرط فاسد ایله باطله اولمیوب بلکه
صحیحه اولان مسائل قرض واوزرینه عطف اولنانلردر بونلرده معاوضهٔ
مالیه اولمغین شروط فاسده ربا قبیلندن اولمغله مبادلهٔ مالیه یه خاص
قلندی مسائل مشروحه مصنف علیه الرحمه نك عد واحصا ایتدیکی
اوزره یکرمی یدیدر شارح سکزده بن زیاده ایتدم دیر زیاده قلنان سکز
دم عمددن ابرا وغصب وودیعه وعاریه جنایتلرندن صلح ونسب ومأذونه حجر
وغصب وقفه امادر قرضده شرط بکا برماه خذمت ایتمك شرطیله سکا شوقدر
قرض ویردم دیمك کبی امدی بوشرطله قرض باطل اولمز هبه یه مثال شوجاریه یی
سکا هبه ایتدم حملی بنم اولمق اوزره کبی صدقه یه شرط سکا اشبو یوز درهمی
تصدق ایتدم بکا برهفته خذمتك شرطیله کبی بس صدقه جائزه شرط باطلدر
نکاحه مثال مهر اولمق شرطیله سنی تزوج ایتدم دیر نکاح صحیحدر شرط

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

فاسددر مهر مثل واجبدر طلاق سنی تطلیق ایتدم بنم غیرم براحده تزوج ایتمك
اوزره کبیدر خلع سنی شومقوله شیء مقابلی خلع ایتدم اوچ کون بنم ایچون مخیرلك
اولمق اوزره در شرط باطل طلاق واقع مال واجب اولور عتق سنی عتق ایتدم
بنم ایچون اوچ کون خیار اولمق اوزره کبی رهن عبدیمی سکا رهن ایلدم کندوبی
بن استخدام ایتمك ویاضایع اولورسه بغیر شیء ضایع اولمق ویافلان وقتده دك
حقکی ادا ایتمزسم رهن مالك مقابلی سنك اولمق شرطیله دیمکله دربونده شرط
باطل رهن صحیح اولور ایصاسنی قزیمی تزوج ایتمکه وصی ایتدم دیمك کبی
❋ (والوصیة والشرکة و) کذا (المضاربة و القضاء والامارة) کولیتك
بلد کذا مؤبدا صح وبطل الشرط فله عزله بلا جنحة وهل یشترط لصحة عزله
کمدرس ابده السلطان ان یقول رجعت عن التأبید افتی بعضهم بذلك واختار
فی النهر اطلاق الصحة ❋ وصیتده ایصاء کبیدرکه حتی برکمسه تزوج ایتمك
شرطیله مالمك ثلثنی ام ولدیمه وصیت ایتدم دیوب اول دخی قبول ایتدکصکره
بعدزمان برزوجه وارسه وصیت حکمیله ثلثه مستحق اولور شرکت بکا شوقدر شیء
هدیه ایتمك اوزره سنی شریك ایتدم دیمك کبی مضاربه برکمسه یه بیك درهم ویروب
رب المال کندویه برسنه زراعت ایتمك ایچون برتارلا ویاسکنا ایچون بردار
ویرمك شرطی کبی بونده شرط باطل مضاربه جائزه در ویاخود مضارب سفر
ایدرسه نفقه سی کندونك اوزرینه اولمق شرطی کبی قضا ایله امارتده بنه
بویله درکه مثلا سکا مکهٔ مکرمه نك قضاسنی ویاامارتنی ویردم ابدی عزل
اولنمق اوزره دیسه اشبو تقلید قضا ایتمسی صحیحدر شرطی باطلدر بلا جنحه
کندویه عزلی مشروعدر سلطانك بروجه تأبید مدرسی کبی عزلنك صحتنده
عازلك تأبیددن رجوع ایتدم دیمسی شرطمیدر بعضیلر شرطیله افتا ایتدیلر
صاحب نهر عزلك صحتنده اطلاقی اختیار ایلدیکه الفاسیله تصریح
اولنسون ویااولنمسون بهمه حال منعزل اولور دیدی ❋ وفی البزازیه لو شرط
علیه ان لایرتشی ولایشرب الخمر ولایمتثل قول احد ولا یسمع خصومة زید
صح التقلید والشرط ❋ بزازیه ده مرسومدرکه قاضی یه ارتشاء وشرب خمر
وبرکسه نك قولنه امتثال وزیدك خصومت ودعواسنی استماع ایتمکی شرط ایلسه
تقلید وشرط صحیح اولور مز بورلردن برینی ایشلسه منعزل اولور وماضی ده کی
قضاسی باطل اولمز ❋ (والکفالة والحوالة) الا اذا شرط فی الحوالة الاعطاء
من ثمن دار المحیل فتفسد لعدم قدرته علی الوفاء بالملتزم کما عزاه المصنف للبزازیه
واجاب فی النهر بان هذا من المحتال وعد ولیس الکلام فیه فلیحرر ❋ دخی
کفالتدر بن سنك دینکه کفیل اولورم بکا شوقدر قرض ویرمك اوزره

وحواله درسنی فلان کمسه یه حواله ایده رم توی تحقق ایدرسه که اندن حقك
بترسه بکا رجوع ایتمك اوزره کبی الا حواله ده محال علیه محال بهی
محیلك دارینك ثمندن اعطا یی شرط ایدرسه بس حواله فساده کیدر اندن
التزام ایدندیکی مبلغی ایفایه عدم قدرتیله زیرا محیلك دارنی بیعه جبر اولنمز
اما کندی دارینك ثمندن ایفایی التزام ایدینورسه بو صورت مشروحه نك خلافنده در که
محال علیه بونده کندی نفسنك دارنی بیعه مقتدردر تکم مضمون مشروحی
مصنف رحمه الله تعالی برازیه یه عز وایلدی نهرده ابو محتالدن وعددر کلام
ایسه بونده دکلدر دیو جواب ویردی بو یلجه تحریر اولنسون ﴿(والوکالة
والاقالة والکتابة) الا اذا کان الفساد فی صلب العقد ای نفس البدل ککتابته
علی خمر فتفسد به وعلیه یحمل اطلاقهم کما حرره المنلا خسرو﴾ دخی وکالتدرسنی
وکیل ایتدم اوزرمده اولان حقکدن بنی ابرا یتمك اوزره کبی لکن وکالتی شرطه
تعلیق جائزدر دخی اقاله در ثمن اولدن اقل ویا اکثرمنه اقاله کبی امدی اقاله
صحیحه شرط لغو اولوروقنیه ده اقاله یی شرطه تعلیق جائز دکلدر دیومرسومدر
دخی کتابتدر سیدك عبدینی سنی بیك غروشه کتابته قطع ایتدم بلده دن خروج
ایتمك اوزره قولی کبی بس بونده کتابت صحیحه شرط باطلدر الافساد صلب
عقدده کی خمر اوزره کتابته کسمك کبی نفس بدلده اولورسه امدی بو شرطله
کتابت فساده کیدر فقهانك بر وجه اطلاق فساده کیدر قوللری فسادك
صلب عقدده اولمسنه حمل اولنور منلا خسروك تحریر ایتدیکی کبی ﴿(واذن
العبد فی التجارة ودعوة الولد) کهذا الولد منی ان رضیت امرأتی﴾ دخی
سیدك عبدینه برماه فلان تجارته سکا تجارته اذن ویردم دیمسی کبی عبده
تجارته اذندر بس اشبو اذن تجارتك واوقاتك جمیعسنه عامدر شرط
باطلدر دخی شوولدبندندر اکر عورتم راضیه اولورسه دیمك کبی ولدك نسبی
دعوادر بونده نسب ثابت اولوب شرط باطل اولور لکن بو تعلیقدر شرط دکلدر
بو ولدك نسبی بندندر وارث اولمق شرطیله قولی مثللو ﴿(والصلح عن دم العمد)
وکذا الابراء عنه ولم یذکروه اکتفاء بالصلح درر﴾ دخی دم عمددن صلحدر
مثلا عمدا قاتلدن مقتولك ولیسی کندویه قرض ویا هدیه اهداسی شرطیله برشی
اوزره صلح اولمق کبی امدی صلح صحیح شرط فاسددر اسقاطاتدن اولمغله دم
ساقط اولور شرطه احتمالی اولمز دم عمددن ابرا دخی بونه بویله در فقهانك
انی ذکر ایتمدکلری صلحله اکتفادر زیرا میانه لرنده فرق کثیر یوقدر
مثلا عمدا قاتله ولی مقتول اشبو بلده ده اقامت ایتمك اوزره سنك دمتکی ابرا
ایتدم دیوب ویا کندی ایله صلح اولسه ابرا وصلح صحیح اولور

﴿(و) عن (الجراحة) التی فیها القود والا کان من القسم الاول وعن
جنایة غصب وودیعة وعاریة اذا ضمنها رجل وشرط فیها حوالة او کفالة درر
والنسب والحجر علی المأذون نهر والغصب وامان القن اشباه﴾ دخی کندوده
قصاص اولان جراحتدن صلحدر مثلا اهداء ویا اقراض شرطیله جراحتدن
صلح کبی واکر کندوده قود اولمیوب دیت اولان جراحت اولورسه قسم اولدن
اولور کندی ایله مسائلك امواله سلوك اولنمغله کأنه مبادلة مال بمال قبیلندن اولمغله
دخی مغصوبه وودیعه یه وعاریه یه جنایتدن صلحدر اکر بدل صلحه بر رجل
ضامن اولوب انده حواله ویا کفالتی شرط ایدوب مثلا بن مغصوبه ویا ودیعه یه
ویا عاریه یه اولان بدل صلحه ضامنم اکر اوزرینه جنایت واجبه اولان کمسه یه
فلان شخص کفیل اولوب ویاخود انکله بنی فلانه حواله ایدرسه دیرسه امدی
اشبو صلح صحیح شرط فاسددر دخی ولدك نسبی دعوی ومأذونه حجرومنعدرکه
مثلا تجاردن براحد کندویه برشی ویرمك شرطیله سیدك حجری کبی دخی
ذات مغصوبه ضمان وامان قندر ﴿(وعقد الذمة وتعلیق الرد بالعیب و
تعلیقه (بخیار الشرط وعزل القاضی) کعزلتك ان شاء فلان فینعزل ویبطل
الشرط لما ذکرنا انها کلها لیست بمعاوضة مالیة فلا تؤثر فیها الشروط
الفاسدة﴾ دخی عقد ذمتدرکه پادشاه عالمپناه حضرتلرینك دار اسلامده
اقامت مراد ایدن بر حربی کفره سنه کندویه بر هدیه اهدا ایتمك اوزره اکا
جزیه وضع ایتدم دیمسی کبی دخی مبیعك ردینی عیبه وخیار شرطه
تعلیقدرکه مشترینك اکر مبیعده عیب بولورسم انی سکا رد ایده رم ثمنك بعضیسندن
سنك ذمتکی ابرا ایتمك شرطیله واوچ کونه دك بیعی امضا وانفاذ ایتمزسم
بر مقدار هدیه شرطیله انی سکا رد ایده رم دیمسی کبی دخی قاضی یه سنی عزل
ایتدم اکر فلان کمسه دیلرسه دیمك کبی عزل قاضیدر بس قاضی منعزل اولوب
شرط باطل اولور ماسبقده ذکر اولندیکه مذکوراتك کلیسی معاوضه
مالیه اولمغین کندوده شروط فاسده تأثیر ایتمز ربا قبیلندن اولمغله انجق معاوضه
مالیه یه خاص اولدی لکن عزل قاضی مسئله سی تعلیقدر مانحن فیهدن دکلدر
مقامه مناسب تصویر عزلنی التماس ایدن قاضی یه امامك سنی فلان بلده نك
قضاسندن عزل ایتدم بلدهٔ اخری قضاسنی تقلید شرطیله دیمکدر ﴿ وبقی
ما یجوز تعلیقه بالشرط وهو مختص بالاسقاطات المحضة التی یحلف بها کطلاق
وعتاق وبالالتزامات التی یحلف بها کحج وصلاة والتولیات کقضاء وامارة عینی
وزیلعی زاد فی النهر الاذن فی التجارة وتسلیم الشفعة والاسلام وحرر المصنف

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

دخول الاسلام فى القسم الاول لانه من الاقرار ودخول الكفر هنالانه ترك ❊ شرطه تعليق جائز اولان شيلر باقى قالديكه طلاق وعتاق كبى كندولرينه حلف اولنان محضا اسقاطاته وحج وصلات كبى كندوليله حلف اولنان التزاماته مختص اولان وقضا وامارت كبى تولياتدر بونلرى شرط فاسد ابطال ايتمز طلاق وعتاق والتزامات امثالى شيلرى ملايم وغير ملايم شرطلره تعليق صحيح ومشروعدر توليتى شرط ملايمه تعليق صحيحدر نهرده تعليق جائز اولان شيلره تجارته اذنى وتسليم شفعه‌يى واسلامى زياده ايلدى مصنف والا جناب اسلامك قسم اولكه شرطه تعليق صحيح اولميانلرده وكفرك بومقامده كه شرطه تعليق جائز اولانلرده دخولنى تحرير ايلدى اسلام اقرار وكفر ترك قبيلندن اولمغله لكن تحقيق اولان اسلام تصديق بالجناندر اقرار احكام دنيويه‌نك اجراسنه شرطدر ❊ ويصح تعليق هبة وحوالة وكفالة وابراء عنها بملائم ❊ هبه‌يى وحواله‌يى وكفالتى واندن ابرايى شرط ملايمه تعليق صحيح ومشروعدر علامهٔ سيد حموى شرط فاسد ايله باطل اولميان شيلرى نظمله بيان بيورمشلركه ❊ قرض نكاح رهن ثم وصية خلع طلاق ثم ايصاء تلا ❊ ووكالة هبة تصدق شركة ❊ اذن لعبد فى التجارة قد علا ❊ وكفالة تعليق رد حاصل ❊ بخيار شرط او بعيب يافلا ❊ واقالة عقد لذمة كافر ❊ صلح الدمافى العمد مع جرح علا ❊ وحوالة عتق مضاربة كذا ❊ عزل القاضى بالمظالم سربلا ❊ وكذاك دعوى الاصل فرعا والقضا ❊ وكتابة وامارة من ذى علا ❊ فاحفظ نظامى ان اردت تفقها ❊ فى مذهب النعمان كى ترقى علا ❊ انتهى ❊ (ومالا تصح اضافته الى) الزمان (المستقبل الاجارة وفسخها والمزارعة والمعاملة والمضاربة والوكالة والكفالة والايصاء والوصية والقضاء والامارة والطلاق والعتاق والوقف) فهى اربعة عشر وبقى العارية والاذن فى التجارة فيصحان مضافين ايضا عمادية ❊ زمان مستقبله اضافتى صحيحه ومشروعه اولان عقود اجاره وما عطف عليهادر لكن صيغهٔ تعليقله اولمق اوزره صحتنك ثمره‌سى كندويه مضاف قلنان زمان حلول ايتدكده مستأجرايچون عين مستأجره‌يى مطالبه‌نك جوازيدر امدى موجرانى غيره ايجار ايده‌مز سائرلريده بويله كبيدر مثلا هر برآى باشنده اشبو داريمى سكا شويهايه ايجار ايتدم ديمك كبى دخى اجاره‌يى فسخدر مثلا يارين فلان اجاره‌يى فسخ ايتدم ديمك كبى مزارعه ومعامله ده اجاره حكمنده‌در دخى مضاربه ووكالت وكفالتدر بونلرده اطلاقات واسقاطات قبيلندن اولمغله تعليق قبول ايتمزلر ايله اضافتده قبول ايدرلر دخى وصيتله ايصادر بونلرك فائده‌لريده انجق بعد الموت ظاهر اولمغله تعليق واضافتى جائز اولدى دخى قضاء وامارتدر بونلرده

توليه وتفويض محض اولمغله اضافتلرى مشروعه اولدى دخى طلاق وعتاقدر پس بركسه سنى آى باشنده تطليق ويا عتق ايتدم ديسه صحيح اولور دخى وقفدر بونكده موندنصكره يه اضافتى جائزه در امدى اشبو مذكورات اون درت اولدى عاريه ايله اذن فى التجارة باقى قالديكه انلرى دخى مزبورلر كبى مضاف قلمق صحيح اولور ❊ (ومالا تصح) اضافته (الى المستقبل) عشرة (البيع واجازته وفسخه والقسمة والشركة والهبة والنكاح والرجعة والصلح عن مال والابراء عن الدين) لانها تمليكات للحال فلا تضاف للاستقبال كمالا تعلق بالشرط لمافيه من معنى القمار وبقى الوكالة على قول الثانى المفتى به ❊ مستقبله اضافتى صحيحه اولميان شيلر اوندر بيع وبيعه اجازت وبيعى فسخ وقسمت وشركت وهبه ونكاح ورجعت وصلح عن مال ودينندن ابراددر زيرا بونلر فى الحال تمليكات اولمغله استقباله مضاف اولمزلر نتكم شرط فاسدده قمار معناسى اولمغله اكا تعلق اولنمديغى كبى امام ابى يوسفك مفتى به اولان قولى اوزره وكالت باقيه قالدى علامهٔ مقدسى اضافتى صحيحه اولوب واولميانلرينى نظمله ذكر وبيان بيورلركه ❊ مالا يصح ان يضاف للزمن ❊ البيع والقسمة والابراء عن ❊ دين نكاح رجعة وهبة ❊ وصلح مال فسخ بيع شركة ❊ ومايضاف للزمان عشر وا اربع قد احتواها الحصر ❊ اجارة امارة طلاق ❊ وقف وايصاء قضا عتاق ❊ سقاية زراعة مكاتبة ❊ وكالة كفالة مضاربة ❊ والله سبحانه وتعالى اعلم واستغفر الله العظيم

❊(باب الصرف)❊

اشبو باب فوائد نصابك سائر ابواب بيوعدن تأخيرينه باعث وبادى كندونك قيودينك كثرت ووفرتنه بناً وجودينك قلتى وكندوده عقد فى الجمله تبع اولان ثمن اوزرينه اولمسيدر بيعدن اصل مقصود مبيعدر ❊ عنونه بالباب لابالكتاب لانه من انواع البيع ❊ مصنف كتاب عليه رحمة الملك الوهابك اشبو مسائل صرف بياننى بابله عنوانليوب كتاب ايله عنوانلمديغى بيعك انواع اربعه‌سندنكه بيع العين بالعين والعين بالدين والدين بالعين والدين بالديندن اولديغنه مبنيدر انصكره كيكه بيع الدين بالدين صرفدر خاصة سلمه صرف بيننده مناسبت رأس سلم احد نقدين اولورسه دينكه مسلم فيه دينكه رأس سلم اولان نقد مقابلى بيع اولمسيدر ❊ (هو) لغة الزيادة وشرعا (بيع الثمن بالثمن) اى ماخلق

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

BELEDİYE KÜTÜPHANESİ

للثمنية ومنه المصوغ (جنسا بجنس او بغير جنس) كذهب بفضة ✻ صرف
لغـده زياده معناسنه در نفـله ده اطـلاق اولـور حـديث شـريفـده
{من انتمى الى غيرابيه لايقبل الله منه صـرفا ولاعدلا} بيور لمشـدر صرف توبه
عـدل فديه در وبعضـيلر نافله ايله فرضـدر ديديلر وحـديث شريف آخرده
{من لم تنهه صلاته عن الفحشاء والمنكر لن يتقبل الله منه صرفا ولا عدلا} وارد
اولمشدر وشرعـده ثمنيت ايچـون خلق اولنان شئ ثمن مقـابلى جنسى جنسنه
وباآلتـونى كمش مقـابلى كـبى خلاف جنسـنه بيعـدر خاتم وكـوپه امثـالى
التوندن وكمشـدن مصـوغ شيلر ثمنيت ايچون خلق اولنان قبيلدندر زيرا انلرك
بيعى دخى صـرفدر كرك كندولرى مثللو مصـوغ مقابلنده وكرك نقده بيـع
اولسـون شوقدر واردركه كندولرينه متصل اولان صنعت سببيله صريحا ثمن
اوله رق باقى قالمدى بنـا برين عقـدده كندولرى تعين ايدر نقودده تعين ايتمز
✻ (ويشـترط) عدم التأجيل والخيار و(التماثل) اى التساوى وزنا (والتقابض)
بالبراجم لابالتخلية (قبل الافتراق)وهـو شرط بقائه صحيحا على الصحيح (ان اتحدا
جنسا وان)وصلية (اختلفـا جودة وصياغة) لمامر فى الربا (والا) بان لم يتجانسا
شرالتقابض)لحرمـة النساء ✻ صرفده عـدم تأجيـل وعدم خيار وتماثلكه
وزنا تساوى وجنسـا متحد اولورلرسه قبل الافتـراق براجـله تقـابض شرط
قلندى تخليه تقابض عد اولنمز براجم بانك وجيـك ضملريله برجه نك جمعيـدر
پارمقلرك مفاصليكه بوغملريدر مراديكى وانكى كبى كنـدويه متصـل اولان شيلره
عام اولاندر يدينه وكيسه سينه صابمق بنه بويله در قول صحيح اوزر ينه بو صحيحـا
بقـاسـنك شرطيـدر امدى بركسه صرفك ابكى بدلينك برينى تأجيـل ايدوب
بعـده صاحب اجل قبـل التفرق اجلى ابطـال ايليـوب اوزرنده اولان مبلغى
نقد اتأديه وطرفـين عن قبض متفرق اولسه صـرف جائزه منقلب اولور بدلين
هر نقدر جودة وصيا غة مختلف اولسـه لر دخى جنس متحـد اولدقدنصكره
اولور دبرا رباده مرور ايلديكه اموال ربانك جيدى ورديسى برابردر واكرجنس
متحد اولمزسـه فقط تقابض كفايت ايدر نسائك حرمتنه بناً ✻ (فلوباع)
النقدين (احدهما بالاخر جزافااو بفضل وتقابضافيه) اى المجلس (صح و) العوضان
لايتعينان) حتى لواستقر ضافا ديا قبـل افتراقهما اوامسكا ماشارا اليه فى العد
واديا مثلهمـا جاز ✻ مصنـف عليه الرحمة والاشرط التقـابض قولنـه
مسئله تفريع ايتـديروب ديركه امدى بركسه نقدينك برينى آخرى مقـابلى جزافا
وبازياده سيله بيع ايدوب ومجلسـده تقـابض بولنسه بيع صحيح اولور وعوضلر
تعين ايلمزلر امادهبى ذهب مقابلى مجازفة بيع ايتسه لر جائز اولمز

حتى انلرى استقراض ايدوب وقبل القبض ادا ايتسه لر وياخود عقدده اشارت
ايلدكلرينى امساك وانلرك مثلرينى تأديه ايتسه لر جائز اولور ✻ (ويفسد) الصرف
بخيارالشـرط والاجل) لاخلالهما بالقبض (ويصح مع اسقاطهما فى المجلس)
لزوال المـانع وصح خيار رؤية وعيب فى مصـوغ لانقد ✻ خيـار شـرط
واجل ايله صرف فساده كيـدر قبضه خلل ويرملريله زيراخيار باقى اولدقجه
قبضه استحقاق ممتنـع اولور اجلده قبض واجبه مانعدر مزبورلرك مجلسـده
اسقـاطـلريله مانع زائل اولمغـله صرف صحيح اولـور اوانى وحـلى امثـالى
مصوغ اولان شيلرده خيـار رؤيت وعيب صحيح اولـور نقـدده اولمز ✻ فرع
الشرطالفاسـد يلتحق باصـل العقد عنده خلافا لهما ✻ صرفده صكره دن
لاحـق اولان شرط فاسـد امام اعظم رحمه الله تعالى نزدنده اصـل عقـده
يلتحـق اولـور امامين ايچـون اختلاف واردر مثلا ايكى كمسـه جنسا بجنس
مـلا بمثل تصـارف وقبـض ايدوب متفرق اولـدقـلرندنصكره بريسـى
ديكرينـه برمقـدار شـى زيا ده وياحط ايد وب اول دخى قبـول ايلسـه
امام اعظم رحمه الله تعالى قتنده عقد مشروح فاسد اولور امامين قتنده فاسد اولمز
✻ (ظـهر بعض الثمن زيوفا فرده ينتقض فيه فقط) ✻ صرفده ثمنـك بعضيسى
زيوف ظـاهر اولمغـله صاحـبى انى رد ايلسـه فقط مردودده قبض مرتفـع
اولمغله انده صـرف منتقض اولور ✻ (لايتصرف فى ثمن الصرف) قبل قبضه
لوجوبه حقا لله تعالى (فلو باع دينارا بدرا هـم واشـترى بهـا) قبـل قبضهـا
(ثوبا) مثلا (فسـد بيـع الثوب) والصـرف بحـاله ✻ بدل صرفـده قبض
حق الله اوله رق واجب اولمغـله قبل القبض ثمن صـرفده تصـرف مشروع
دكلدر امدى بركسـه برديـنارى دراهـم مقـابلى بيـع ودراهمى قبض ايتمزدن
مقـدم انكله مثلا برثوب اشـترا ايلسـه ثوبك بيعى فاسـد صرف حالى اوزره
باقى اولوردى بدل صرفى عقد ايديكى كمسـه دن اخذ ايدر ✻ (باع امة تعدل
الف درهـم مع طوق فضة) فى عنقهـا (قيمته الف) انمابين قيمتهمـا ليفيـد
انقسام الثمن على المثمن اوانه غير جنس الطوق والا فالعـبرة لوزن الطوق لا لقيمته
فقدره مقـابل به والباقى بالجـارية (بالفـين) متعلق بباع (ونقد من الثمن الفا
اوباعهـا بالفين الف نقـد و الف نسـيئة) ✻ بركسه بوغازنده بيك درهم قيمتلو
كمش طوقـله برابر بيـك درهـم دكرجاريه يى ايكى بيـك درهـمه بيـع وثمنك
بيكنى پشين تأديه ايلسه وياخـود جاريهٔ مطوقه يى بيكى پشـين وبيكى ويره سـيه
اولمق اوزره ايكى بيكه بيع ايلسـه نقد اولان بيك طوقك ثمنى عد اولنور هرنقدر
انك ثمنيدر ديو تصـر يح اولنمز ايسـه ده زيرا مهمـا امكن برشيئه مباشـرت

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

بر وجه صحت اولور بر وجه بطلان اولاز صورة ثانيه ده اجل جاريه يه صرف
اولنور طوقه اولنمز جاريه ايله طوقك هر برلرينك قيمتلرينك يكان يكان بيان اولنديغى
ثمنك ثمن اوزره انقسامنى افاده ويا خود ثمنك طوق جنسندن اولمديغنه مبنيدر واكر
ثمن طوق جنسندن اولورسه اعتبار طوقك وزننه در قيمتنه دكلدر امدى ثمنك
طوق مقدارى كندويه باقيسى جاريه يه مقابل اولور ✻ (او باع سيفا حليته خمسون
ويخلص بلاضرر) فباعه (بمائة ونقد خمسين فما نقد) فهو (ثمن الفضة سواء
سكت اوقال خذ هذا من ثمنهما) تحريا للجواز وكذا لوقال هذا المعجل حصة السيف
لانه اسم للحلية ايضا لدخولها فى بيعه تبعا واوزاد خاصة فسد البيع
لازالته الاحتمال ✻ وياخود بركسه حليه سى اللى درهم كمش اولوب و بلا ضرر
كندودن خلاص بولوب منفصل اولان سيفى يوز درهمه بيع واللى سنى نقدا
اخذ ايلسه امدى اخذ اولنان نقد فضه نك ثمنى اولور كرك حين اداده سكوت
ايتسون وكرك بونى ايكيسنك ثمنندن اوتورى اخذ ايله ديسون جوازى تحرى يه
بناً بعضا اولور كه تثنيه دن واحد مراد اولنور ﴿نسيا حوتهما﴾ نظم كريمنده
اولديغى كبى ناسى بريسى اولمغله بنه بويله اشبو پشين تأديه اولنان اللى سيفك
حصه سيدر ديسه بنه فضه نك اولور سيف حليه يه دخى اسم اولمغله زيرا سيفك
بيعنده تبعا حليه ده داخل اولور هذا المعجل حصة السيف قولنده خاصة
قيدينى دخى زياده ايدرسه بيع فساده كيدر قيد مشروح احتمالى ازاله ايتمكله
✻ (فان افترقا من غير قبض بطل فى الحلية فقط) وصح فى السيف (ان يخلص
بلاضرر) كطوق الجارية (وان لم يخلص) الابضرر (بطل اصلا) والاصل
انه متى بيع نقد مع غيره كمفضض ومزركش بنقد من جنسه شرط زيادة الثمن
فلو مثله اواقل اوجهل بطل ولو بغير جنسه شرط التقابض فقط ✻ صورة
مشروحه ده بايعله مشترى من غير قبض مفترق اولورلرسه عقد فقط حليه ده
باطل سيفده صحيح اولور اكر جاريه نك طوقى كبى بلاضرر تخلص اولورسه
واكر تسليمنه قدرت وتخلص انجق ضرر ايله اولورسه اصلا كه كرك حليه ده
وكرك سيفده بيع باطل اولور بونده اصل وقاعده بودر كه فنجان اوزرينه كمش وضع
اولنوب ويا آلتونله يالدزلنان اغاجدن ايرمثللو نسنه كندى جنسندن نقده
بيع اولنسه يقينا ثمنك زياده سى شرط قلنور بس نقدك مثلى ابرده اولان كمش
والتونك مثلنه مقابل قلنور ده باقى كمشلنان ويا لدزلنان اغاجه مقابل اولور
امدى ثمن انك مثلى ويا اندن اقل ويا مجهول اولورسه بيع باطل اولور مثلى اولديغنه
نظرا مثلا ابر ويا قلجك قنى وحمائل عوضدن خالى اولوب مجهول اولديغنه
كوره مساوات معلومه اولمغين توهم زياده وشبهه ربا ايچون حقيقة ربا ثابت

اولمسيدر واكر كمشلى ويا آلتونلى شيلردن نقد دن خلاف جنسلرينه بيع اولنورلرسه
فقط تقابض شرط قلنور ✻ (ومن باع اناء فضة بفضة اوبذهب ونقد بعض ثمنه)
فى المجلس (ثم افترقا صح فيما قبض واشتركا فى الاناء) لانه صرف (ولاخيار
للمشترى) لتعيبه من قبله بعدم نقده (بخلاف هلاك احد العبدين قبل القبض)
فيخير لعدم صنعه ✻ بركسه كمشدن برقابى برمقدار فضه ويا ذهب مقابلى
بيع وثمنك بعضيسنى مجلسده صايوب بعده مفترق اولسه لر قبض اولنانده
بيع صحيح اولوب صرف اولمغله اناده مشترك اولورلر لانه صرف على صح فيما
قبض قولنك مفهوم مخالفيكه لم يصح فيما لم يقبض مضموننه علتدر ومشترى ايچون
خيار يوقدر ثمنى تماما صايمديغنه بناً تعيب كندونك طرفندن اولمغله اماقبل
القبض بيع اولنان ايكى عبدك برى هلاك اولسه صورت مشروحه نك خلافنه دركه
مشترى هلاك اولميان برى اخذده مخير در هلاكده كندونك صنعى اولمغين
✻ (واذا استحق بعضه) اى الاناء (اخذ المشترى مابقى بقسطه اورد) لتعيبه
بغير صنعه قلت ومفاده تخصيص استحقاقه بالبينة لابالاقرار فليحرر ✻
واكر مزبور انانك بعضيسى مستحق چيقيلورسه مشترى باقى بعضى ثمندن
حصه سيله اخذ ويارد ايدر تعيبى كندونك صنعيله اولمغين زيرا شركت
عيبى بايعك عندنده عقده مقارن اوله رق موجود در شارح رحمه الله تعالى
ديركه مضمون مشروحك مفادى استحقاقك بينه ايله
اولوب اقرار ايله اولمامسنه تخصيصدر يعنى خيارك مشترى يه ثبوتى
صورت مشروحه ده در اما استحقاق كندونك اقراريله ثابت اولورسه كندى
ايچون مخيرلك اولمز عيب صنعيله اولمغله وثمنيله بايعه رجوع ده ايدمز ✻ (فان
اجاز المستحق قبل فسخ الحاكم العقد جاز العقد) اختلفوا متى ينفسخ البيع اذا
ظهر الاستحقاق وظاهر الرواية انه لاينفسخ مالم يفسخ وهو الاصح فتح (وكان الثمن له
يأخذه البائع من المشترى ويسلمه له اذا لم يفترقا بعد الاجازة ويصير العاقد
وكيلا للمجيز فتتعلق احكام العقد به دون المجيز) حتى يبطل العقد بمفارقة العاقد
دون المستحق جوهرة ✻ مسئله مزبوره ده قاضى عقدى فسخ ايتمدين
مستحق بيعه اجازت ويررسه عقد جائز اولوب وثمن كندونك اولور وبايع ثمنى
مشتريدن اخذ ايدوب مستحقه تسليم ايدر اكر بعد الاجازة مفترق اولمزلرسه
وعاقد مجيزه وكيل اولمش اولور واحكام عقد عاقده تعلق ايدوب مجيزه تعلق
ايتمز حتى عاقدك مفارقتيله عقد باطل اولور مستحقك مفارقتيله اولمز
✻ (واو باع قطعة نقرة فاستحق بعضها اخذ) المشترى (مابقى بقسطه بلاخيار)
لان التبعيض لايضرها (و) هذا (لو) كان الاستحقاق (بعد قبضها وان قبل

قبضهاله الخيار) لتفرق الصفقة وكذا الدينار والدرهم جوهرة ✤ بركسه
برقطعه نقره‌يى كه كمشدن ويا آلتوندن ارغمش سبكه‌يى بيع ايدوب بعده انك بعضيسى
مستحق چيقلسه مشترى باقى قلانى قسطيله بلا خيار اخذ ايدر اكر استحقاق
كندويى قبض ايتدكدنصكره اولديسه تبعيضك كندويه ضررى اولمديغنه
بناً بلا ضرر حصه‌سنى قطع ممكن اولمغله واكر استحقاق نقره‌يى قبض ايتمزدن
مقدم اولورسه مشتريچون مخيرلك اولور صفقه قبل تمامها متفرق اولمغين
دينار ودرهم بنه بويله‌دركه بعضيسى مستحق چيقلديغنه نظراً باقيسنى قسطيله
بلاخيار اخذ ايدر كندوده شركت عيب عد اولنمغله وانى پوزوب هركس بدلندن
استيفاى حق ايتمك ممكن اولمغله ✤ (وصح بيع درهمين ودينار بدرهم ودينارين
بصرف الجنس بخلاف جنسه ✤ برجنسى خلاف جنسنه صرفله ايكى درهمله
بردينارى بردرهمله ايكى دينار مقابلى بيع صحيح اولدى ✤ (و) مثله (بيع
كربر وكر شعير بكرى بر وكرى شعير) كذا (بيع احد عشر درهما بعشرة دراهم
ودينار) ✤ بيع مشروحك مثليدر براولچك بغدايى وبراولچك اربه‌يى بغدايك ايكى
اولچه كيله آر په‌نك ايكى اولچكى مقابلى بيع بنه بويله اون بردرهمى اون درهمله بر دينار
مقابلى بيع بومسئله هرنقدر ماسبقدن معلوم اولديسه ده تكرار ذكر اولنمسى
جنسى خلاف جنسه صرف جنسانك بدلنك هربرلرنده بولنمسيله فقط
برنده بولنمسنده فرق اولمديغنه اشارت ايچوندر ✤ (و) صح (بيع درهم صحيح
ودرهمين غلة) بفتح فتشديد ماردّه بيت المال ويقبله التجار (بدرهمين صحيحين
ودرهم غلة) للمساواة وزنا وعدم اعتبار الجودة ✤ دخى برصحيح درهمله ايكى غله
درهميكه بيت المالك رد ايدوب تجارك قبول ايتديكى بعض مكسوره ومقطوعه‌يى
ايكى صحيح درهمله وبرغله مقابلى بيع صحيح اولدى وزنا مساوات بولنوب وجودته
اعتبار اولنمغين ✤ (و) صح (بيع من عليه عشرة دراهم) دين (ممن هى له)
اى من دائنه فصح بيعه منه (دينارا بها) اتفاقا وتقع المقاصة بنفس العقد
اذلا ربا فى دين سقط (او) بيعه (بعشرة مطلقة) عن التقييد بدين عليه (ان دفع
البائع (الدينار) للمشترى (وتقاصا العشرة) الثمن (بالعشرة) الدين ايضا
استحسانا ✤ اوزرنده اون درهم دين اولان مديون دائننه دينى اولان اون درهم
مقابلى بردينار بيع ايتسه اتفاقا بيعى صحيح اولور نفس عقد ايله تقاص واقع اولور
ساقط اولان دينده ربا احتمالى اولمغين زيرا تعيين ثمن نسيئه ربا سندن احتراز ايچوندر
وياخود اوزرنده كى دينله تقييددن مطلقه عشره‌يه بيع ايلسه استحسانا اينه صحيح اولور
اكر بايع دينارى مشترى‌يه دفع ايدوب وثمن اولان عشره‌يى بنه دين اولان عشره‌يه
تقاص ايدرسه ✤ (وماغلب فضته وذهبه فضة وذهب) حكما (فلا يصح

 (الخالص)

الخالص به ولا بيع بعضه ببعض الامتساويا وزنا و) كذا (لايصح الاستقراض بها
الاوزنا) كما مر فى بابه ✤ فضه‌سى وذهبى غالب اولان شئ خالص كمش وآلتون حكمنده‌در
امدى خالص غالب تقابلنده بيع صحيح اولمز دخى بعضى بعض مقابلنده بيع اولمز لكن
متساويا ووزنا اولور دخى بنه بويله بعضيسى غالب اولان نقدى استقراض صحيح اولمز انجق
وزن جهتندن صحيح اولور نتكم باب القرض ده مرور ايتدى ✤ (والغالب) عليه (الغش
عروض) اعتبارا للغالب (فصح بيعه بالخالص ان كان الخالص اكثر) من المغشوش ليكون
منهما فى حكم قدره بمثله والزائد بالغش كما مر (وبجنسه متفاضلا) وزنا وعددا بصرف
الجنس بخلافه (بشرط التقابض) قبل الافتراق (فى المجلس) فى الصورتين لضرر التمييز ✤
كمشدن وآلتوندن غشى كندولرينك غالب اولان اعتبارا للغالب عروض حكمنده‌در
نتكم مرور ايلدى امدى انى خالص مقابلنده بيع صحيح اولور اكر خالص مغشوشدن
اكثر اولورسه كه حتى خالص مقدارى كندى مثلنه وزائد غشى مقابلى اوله وصورتين
مشروحتينده مجلسده قبل الافتراق تقابض شرطيله جنسى خلاف جنسنه صرفله
وزنا وعددا متفاضلا مغشوشى كندى جنسنه بيع جائز اولور آلتونده وكمشده
تقابضك شرطيتى صرف اولوب غشده تمييز ضررينه مبنيدر ✤ (وان كان
الخالص مثله) اى مثل المغشوش (او اقل منه او لا يدرى فلا) يصح البيع
للربا فى الاولين ولاحتماله فى الثالث (وهو) اى الغالب الغش (لا يتعين بالتعيين
ان راج) لثمنيته حينئذ (والا) يرج (تعين به) كسلعة وان قبله البعض فكزيوف
فيتعلق العقد بجنسه زيفا ان علم البائع بحاله والا فبجنسه جيدا ✤ واكر بيع اولنان
خالص مغشوشك مثلى ربا انده اقل ويا اكثر اولديغى نامعلوم اولورسه
بس ايكى اولكى صورتده ربا اولمغله اوچنجيده ربا احتمالنه بناً بيع صحيح اولمز
غالب الغش اولان آلتون وكمش رواجلو اولورسه ثمنيته بناً تعيينله
متعين اولمز واكر رايج اولمزسه سلعه كبى تعيينله متعين اولور واكر
بعض قبول ايدوب وبعضى رد ايدرسه زيوف اقچه كبيدر امدى انك
زيوف اولديغى بايعك معلومى اولورسه عقد زيوف اوله‌رق انك جنسنه تعلق
ايدر يوقسه جيد جنسنه تعلق ايدر ✤ (و) صح (المبايعة والاستقراض
بما يروج منه) عملا بالعرف فيما لانص فيه فان راج (وزنا) فيه (او عددا) فيه
(او بهما) فبكل منهما ✤ غشى غالب اولان نقددن وزنا رايج اولانى وزنله
وياعددا رايج اولانى عدد ايله ويا ايكيسيله رايج اولان هربرليله مبايعه
واستقراض صحيح اولور كندوده نص اولميان شيده عرفله عمله بناً
✤ (والمتساوى) غشه وفضته وذهبه (كالغالب الفضة) والذهب (فى تبايع
واستقراض) فلم يجز الا بالوزن الا اذا اشار اليهما كما فى الخلاصة ✤ غشى

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

وفضه‌سی وذهبی متساوی اولان تبایع استقر اضده فضه وذهبی غالب کیدر
امدی اشبو متساویده معامله انجق وزنله جائز اولور الا خالص فضه وذهبده
اولدیغی مثللو کندولرینه اشارت اولنورسه وزنه حاجت مس ایتمزکویا قدر
ووصفی بیان ایتمش اولور ❊ (و) اما (فی الصرف) ف(کغالب غش) فیصح
بالاعتبار المار ❊ اما صرفده غشی متساوی غالب الغش کبیدر امدی سابق
الذکر اعتبار ایله صحیح اولور که مثلا کندی جنسندن کمشه بیع
اولندیغنه نظرا خالص اکثر اولملی یوقسه اکثر اولمق لازم دکلدر ❊ (اشتری شیئا به
بغالب الغش وهو نافق (او بفلوس نافقة فکسد) ذلک (قبل التسلیم)
للبائع (بطل البیع کالو انقطعت) عن ایدی الناس فانه کالکساد وکذا
حکم الدراهم لوکسدت اوانقطعت بطل وصححاه بقیمة المبیع وبه یفتی رفقا بالناس
بحر وحقائق ❊ برکسه غالب الغش اولان رواجلو اقچه ایله ویا فلوس رایجه
ایله برنسنه اشترا ایلیوب آنی بایعه تسلیم ایتمدین اول اقچه
ویا فلوس کاسد اولسه بیع باطل اولور ایادی ناسدن منقطع اولدقده
بیع باطل اولدیغی کبی زیرا انقطاعده کساد کبیدر دراهمک حکمیده
ینه بویله‌در کاسده ویا منقطع اولورسه امام اعظم رحمه الله تعالی نزدنده باطل
اولور امامین هما مبیعک قیمتنک لزومیله بیعی تصحیح ایلدیلر ناسه
رفق ایچون وانجق امامین قولیله افتا اولنور بقیمة المبیع عبارسنده صواب
اولان بقیمة الکاسدایدی علامهٔ نوح بیوردیلرکه عقد باقی اولدقده امام ابی یوسف
قتنده کاسدک یوم بیعده کی قیمتی امام محمد نزدنده یوم کساده کی قیمتی
واجبه اولور ❊ (وحد الکساد ان تترک المعاملة بها فی جمیع البلاد) فلوراجت
فی بعضها لم یبطل بل یتخیر البائع لتعیبها (و) حد (الانقطاع عدم وجوده
فی السوق وان وجد فی ایدی الصیارفة و فی البیوت) کذا ذکره العینی وابن الملک
بالعطف خلافا لما فی نسخ المصنف وقد عزاه للهدایة ولم اره فیها والله تعالی اعلم ❊
وکسادک حدو تعریفی جمیع بلادده کندی ایله معامله‌نک ترک اولنمسیدر امدی
بعضیسنده رواجی اولورسه بیع باطل اولمز بلکه تعیبنه بناءً اکر بایعک کندی
بلده‌سنده رواجی اولمزسه مخیر اولور دیلرسه اخذ ایدر ودیلرسه قیمتی اخذ
ایدر انقطاعک حدو بیانی سوقده اول نوع اقچه‌نک بولنمامسیدر هرنقدر ایادی
صرافده وبیوتده بولنور ایسه ده عینی وابن ملک مضمون مشروحی برمنوال محررو
فی البیوت ترکیبنده واو عطفله ذکر ایلدی اختلاف مصنف مرحومک نسخه‌لرنده
واوک حذفیله اولان عباره ایچوندر مصنف واوک حذفنی هدایه‌یه نسبت
ایلدی شارح دیرکه بن انی انده کورمدم ❊ وفی البزازیة لوراجت قبل فسخ
البائع البیع عاد جائز العدم انفساخ العقد بلا فسخ وعلیه الفتوی

فقول المصنف بطل البیع ای ثبت للبائع ولایة فسخه والله الموفق ❊ دخی فتاوای
بزازیه‌ده مذکوردرکه بعد الکساد بایعک بیعی فسخندن مقدم دراهم ثانیا رایجه
اولسه عقدک بلافسخ عدم انفساخنه مبنی جائزه عودت ایدر عاد جائز ابدلینه
بنی علی الصحیح دیسه اولی اولور ایدی زیرا عقد انجق فسخله منفسخ اولور
بس اشبو لعدم انفساخ العقد بلا فسخ تعلیلنه بناءً مصنف مرحومک
بطل البیع قول بایع ایچون بیعک فسخی ولایتی ثابته اولور معناسنه اولور
❊ (و) قید بالکساد لانه لونقصت (قیمتها قبل القبض فالبیع علی حاله) اجماعا ولایتخیر
البائع (و) عکسه لوغلت قیمتها (وازدادت فکذلک البیع علی حاله ولایتخیر
المشتری ویطالب بنقد ذلک العیار الذی کان) وقع (وقت البیع) فتح ❊
سابق الذکر رایج فی الوقت اولان غالب الغش ایله برنسنه اشترا اولنوب قبل
التسلیم للبائع کاسد اولمق مسئله‌سنی کساد ایله قیدلدیغی مناسبدر زیرا انک
قیمتی قبل القبض ناقصه اولسه امدی بیع اجماعا حالی اوزره باقی قالور
وبایع ایچون مخیرلک اولمز بونک عکسیکه انک قیمتی قبل القبض غالیه اولوب
بهاسی زیاده لنسه ینه بویله بیع حالی اوزره باقی اولور مشتری ایچون
مخیرلک اولمیوب حین بیعده واقع اولان عیارکه مقدارک نقدیله مطالبه اولنوب
هنوز قیمتنک زیاده لنمسنه نظر اولنمز ❊ وقید بقوله قبل التسلیم لانه (لو
باع دلال) وکذا فضولی (متاع الغیر بغیر اذنه بدراهم معلومة واستوفاها فکسدت
قبل دفعها الی رب المتاع لایفسد البیع) لان حق القبض له عینی وغیره ❊ دخی بنه
ماسبقده کی مسئلهٔ مشروحه‌یی مصنف والاجناب قبل التسلیم قیدیله قید لدی
وقیدلدیغی مناسبدر زیرا بردلال ویا برفضولی برکسه‌نک متاعنی کندونک اذن
ورضاسی اولقسزین برمقدار دراهم معلومه‌یه بیع ایدوب وانی تماما استیفاء وقبض
ایدوب صاحب متاعه ویرمکسزین کاسده اولسه حق قبض کندونک اولمغله
بیع فساده کتمز عینی‌نک عبارسی بغیر اذنه مکاننده باذنه واقع اولمشدر وظاهر اولانده بودر
زیرا دلال انجق مال صاحبنک اذنیله بیع ایدر ظن ایده رمکه شارحک وکذا فضولی
قولنی ذکره باعث بودر امدی انک ذکری کندویه بغیر اذنه قولنک مرتبط اولمسی
ایچون اولور ❊ (وصح البیع بالفلوس النافقة وان لم تتعین) کالدراهم (وبالکاسدة
لاحتی یعینها) کسلع ❊ فلوس رایجه ایله بیع مشروعدر هرنقدر دراهم کبی تعین
ایتمز سه ده فلوس کاسده ایله بیع جائز اولمز حتی سلعه کبی انی تعیین ایتمدکجه
اولی اولان کسلع یرینه مصنفک قولی کبی لانها سلع ایدی ❊ (ویجب) علی
المستقرض (رد) مثل (افلس القرض اذا کسدت) واوجب محمد قیمتها یوم الکساد
وعلیه الفتوی بزازیة وفی النهر وتأخیر صاحب الهدایة دلیلهما ظاهر فی اختیار

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

قولهما ✽ مستقرض اوزره قرض ایتدیکی فلسلر هلاك وكاسد اولدیغی صورتنده
انك مثلنی رد واجب اولور امام محمد رحمه الله تعالی یوم كساده كی قیمتی واجبه
اولور بیوردیلر فتواده بوقولك اوزرینه در اما هلاك اولیوب حالا عندنده موجود
اولورسه اتفاقا عینی رد ایدرونهرد: صاحب هدایه‌نك امامینك قیمتی واجبه
اولور قوللرینی اختیارده كندولرینك دلیللرینی تأخیر ظاهردر ✽ (اشتری) شیئا
(بنصف درهم) مثلا (فلوس صح) بلا بیان عددها للعلم به (وعلیه فلوس
تباع بنصف درهم وكذا بثلث درهم اوربعه) ✽ بركسه مثلا نصف درهملك
منقوره برنسنه اشترا ایلسه فلوسك عددینی بیان ایتمسه‌ین صحیح اولور معلوم
اولمغله وكندونك اوزرینه نصف درهمه بیع اولنور فلوس تأدیه‌سی لازمه اولور
ثلث ویاربع درهملك فلوسه اشتراده ینه بویله در مصنفك اشبو وكذا بثلث
درهم اوربعه قولی شارحك مثلا قولندن مغنیدر ✽ (وكذا لو اشتری بدرهم فلوس
اوبدرهمین فلوس جاز) عند الثانی وهو الاصح للعرف كافی ✽ دخی ینه بویله
بركسه بر ویا ایكی درهملك فلوسه برنسنه اشترا ایلسه امام ثانی نزدنده صحیح
اولور وعرفه بناً انجق اصح اولان قول بوقولدر ✽ (ومن اعطی صیرفیا درهما
كبیرا (فقال اعطنی به نصف درهم فلوسا) بالنصب صفة نصف (ونصفا
من الفضة صغیرا (الاحبة صح) ویكون النصف الاحبة بمثله ومابقی بالفلوس
ولو كرر لفظ نصف بطل فی الكل للزوم الربا) ✽ بركسه برصرافه برتمام كامل
درهم ویروب بونك مقابلنده بكا فلوسدن یارم درهم واوفاق فضه‌دن نصفدن
برحبه نقصان ویردیسه صحیح اولور نصفدن برحبه نقصان كندی مثلنه باقی
فلوسه مقابل اولور واكر نصف لفظنی تكرار ایدوب اعطنی بنصفه فلوسا
وبنصفه نصفا الاحبة دیسه ربا لازم كلمكله عقد كلیسنده باطل اولور ✽ (و)
بما تقرر ظهران (الاموال ثلثة) الاول (ثمن بكل حال وهو النقدان) صحبته
الباء اولا قوبل بجنسه اولا (و) الثانی (مبیع بكل حال كالثیاب والدواب و)
الثالث (ثمن من وجه مبیع من وجه كالمثلیات) فان اتصل بها الباء
فثمن والا فمبیع واما الفلوس فان رایجة فكثمن والا فكسلع ✽ بیوعك ابتداسندن
بومقامه دكین تقریر وبیان اولنان مضامیندن ظاهر ونمایان اولدیكه تحقیقا اموال
اوچ قسمدر اولكی بهم حال ثمندر كه التوندن وكمشدن مضروب نقدلاندر كندویه
باء جاره مصاحبه اولسون ویا اولمسون وكندی جنسنه مقابل اولسون ویا اولمسون
دخی ایكنجیسی اثواب وحیوانات كبی هر حالده مبیع اولاندر ینه باء ومقابله اولسون
ویا اولمسون بعض بیع بالمقا یضه‌ده سلعه‌لرك هر برینه من وجه مبیع ومن وجه
ثمن دینیلور اوچنجیسی من وجه ثمن ومن وجه مبیعدر نقدینك غیری مثلیات كبی

امدی كندویه باء داخل اولورسه ثمن یوقسه مبیعدر اما فلوس رواجلو اولورسه
ثمن كبیدر یوقسه سلعه كبیدر ✽ (و) الثمن (من حكمه عدم اشتراط وجوده
فی ملك العاقد عند العقد وعدم بطلانه) ای العقد (بهلاكه) ای الثمن (ویصح
الاستبدال به فی غیر الصرف والسلم) لا فیهما ✽ ثمنك حكمندندر حین عقدده
عاقدك ملكنده وجودینك عدم اشتراطی وكندونك هلاكیله عقدك عدم بطلانی
وصرفله سلمك غیریده ثمنده استبدال وتصرف صحیح اولور كندولرنده اولمز
✽ (وحكم المبیع خلافه) ای الثمن (فی الكل) فیشترط وجود المبیع فی ملكه
وهكذا ومن حكمهما وجوب التساوی عند المقابلة بالجنس فی المقدرات
كما تقرر ✽ احكام مشروحه‌نك كلیسنده مبیعك حكمی ثمنك حكمنك خلافیدر
امدی مبیعك حین عقدده بایعك ملكنده بولنمسی شرط قلندی وینه بویله
مبیعك هلاكیله بیع باطل اولور وانی استبدال صحیح اولمز ومبیع ایله ثمنك
حكملرندندر باب الربا ده تقریر اولندیغی مثلا و مكیلات وموزونات كبی مقدراتدن
اولان نسنه‌لرده جنسله مقابله صورتنده تساوینك وجوبی ✽ تذنیب
فی بیع العینة ویأتی متنا فی الكفالة وبیع التلجئة ویأتی متنا فی الاقرار وهو ان
یظهرا عقدا وهما لا یریدانه یلجأ الیه لخوف عدو ✽ تذنیب مصدر اسم مفعول
معناسنه در برشیئك اخرنده كندویه متعلق وكندویه تابع اوله‌رق ذكر اولنان كلامه‌در
یعنی بیوعك آخرنده بیع العینه حقنده برنوع كلامدر اشبو بیع العینه نك بیانی
بو كتابده متن اوله‌رق كفالتده وبیع التلجئه اقرارنده متن اوله‌رق كلور عینه‌نك
تفسیرنده مشایخ فقها اختلاف ایتمشلردر بعضیلر بیورمشلركه عینه مثلا اون درهمه
محتاج اولان كمسه برآخر كمسه‌دن انی استقراض ایتدكده مقرض برمقدار
فیض طمعیله انی سكا قرض ویرمم لكن دیلرسك سكا قیمتی اون درهم اولان اشبو
ثوبی اون ایكی درهمه بیع ایدیم سنده انی سوقده اون درهمه بیع ایله دیمكله
ایكی درهم انتفاع ایتمكدر وعند البعض میانه‌لرینه ثالث ادخالیله تفسیر اولندی مثلا
مقرض ثوبنی اون ایكی درهمه مستقرضه بیع وتسلیم ایتدكدنصكره مستقرضده اول
ثالثه اون درهمه بیع وتسلیم ایدوب بعده ثالثده انی مقرضكه صاحب ثوبه اون درهمه
بیع وتسلیم وكندودن اون درهم اخذ وصاحب قرضه تسلیمله كندویه اون درهم
وصاحب ثوب ایچون كندونك اوزرنده اون ایكی درهم حق ثابت اولور ✽ كذا
فی المحیط ✽ امام ابی یوسفدن مرویدركه عینه مشروعدر وانی ایشلیان مأجوردر امام محمد
رحمه الله تعالی بیوردیلركه اشبو بیع بنم قلبمده طاغلر كبی مذموم وداغ دروندر اقچه
فائده‌سی اكل ایدنلر پیدا ایتدیلر رسول اكرم و نبی افخم صلی الله علیه وسلم سعادتله
بیوردیلركه {اذا تبایعتم بالعین واتبعتم اذناب البقر ذللتم وظهر علیكم عدوكم} یعنی سز

او قاتكزى تجارته و زراعتـه حصر ايدوب فى سبيل الله غزا و جهـادى ترك
ايدرسكز دشمان سزلرك اوزرلرينـه غالب اولوب خور و ذليـل اولورسـكز
ديمك وفتح القـديرده بيع مزبورده كراهت يوقـدر غايتى ترك اولى واردر
قرض ثوابندن اعراض اولمغله ديو مسطوردر ☼ انتهى ☼ تلجئه طريقيله بيع متعاقدانك
حقيقة مراد ايتدكلرى عقدى بروجه هزل صورتا اظهار ايتمليدر اكا اقدامليرنه
باعث خوف عدو اولملى مثلا دارينى سكا الجاء ايتدمكه انى ظاهر اسكا بيع ايتدم حيققة
بيع دكلدر مرامم بنى ارقه ايدينوب بعض ذواتك استيلا وظلمليرينى دفعدر ديمك كبى
﴾ وهو ليس ببيع فى الحقيقة بل كالهزل كما بسـطته فى آخر شرحى على المنـار
ونقلت عن التلويح ان الاقسام ثمانية وسبعون وعقدله قاضى خان فصلا آخر الاكراه
ملخصه انه بيع منعقد غير لازم كالبيع بالخيار وجعله البـاقانى فاسـدا ﴿ سـابق
الذكر بيع تلجئه حقيقتده بيع دكلدر بلكه هزل كبيدر نتكم انى منار اوزرينه اولان
شرحمزك آخرنده بسط وتفصيل ايدوب وتلويحدن اقسامى يتمش سكز ديو نقل
ايلدم وقاضيخان اكراه بحثنك آخرنده انكچون برفصل عقد ايتديكه انك ملخصى
بيع بالتلجئه بيع بالخيـار كبى بيع منعقد غير لازمدر وامام باقانى انى بيع فاسد قلدى
اشبو تلجئه اوچ قسمدر برى نفس مبيعده در مثلا بر رجلك اخره سكا ظاهرا داريمى
بيع ايدرم حقيقتده بانابيع دكلدر ديمسى كبى وبوكا اشهـاد ايدوب بعده بيع ايدر
امدى اشبو بيع باطل اولور ايكنجيسى تلجئه نك بدلده اولمسيدر مثلا شرا بيكه ظاهر
ايكى بيكه بيع كبى اولوب ظـاهرده يوز دينـار اولمسـيدر بس يوز دينـاره بيع
صحيح اولور دخى مناره مذكوردركه متعاقدان اصل مبيعك هزل اوزره اولمسنه
مواضعه بنـاكه عـدم اعراضه اتفـاق ايتسـه لر بيع فاسـد اولور مواضعه دن
اعراضه اتفـاق ايدرلرسه بيع صحيح ولازم اولوب هزل باطـل اولور واكـر
كندولرينك خاطرلرينـه بنـا واعراضدن برنسنه خطور ايتديكنه اتفاق ويابنا
واعراضده اختلاف ايتسـه لر امام اعظم رحمه الله تعـالى قتنده عقد صحيح اولور
بس اقسـامك يتمش سكز اولمسى متعاقـدان يامتفق ويا مختلف اولورلر امـدى
اتفـاقلرى ايكيسنك بردن يا اعراضلرى ويابنالرى وياذهوللرى وياخود فقط برينك
بناسى وآخرك اعراضى وياذهولى اوزره ويابرينك اعراضى وآخرك ذهولى اوزره اولور
بس اتفاق صورتلرى التى اولور اختلاف ايتدكلرينه نظرا احد متعاقدينك دعواسى
ياايكيسنك بردن اعراضى ويابنـاسى ويا ذهوللرى ويابرينـك بنـاسى و اخرك
اعراضى و يا ذهولى ويا برينـك اعراضيله ديكرينـك بناسى ويا ذهوليـله
ويا برينـك ذهـولى آخرك بنـاسى ويا اعراضى اولورده قسـم طقـوز اولور
واشبو طقوز تقديردن هر برتقدير اوزره خصمك اختلافى حلبى نك نقل ايتـديكى

سكز صورتدن برينى دعوى ايتمكله در ﴾ ولو ادعى احدهما بيع التلجئة وانكر الآخر
فالقول لمدعى الجـد بيمينه ﴿ متعـاقـدينك برى بيعك بروجـه تلجئه اولديغنى
دعوى وآخرى انكار ايلسـه قول يمينيله دعوى ايدهنكدر اصل اولان جد اولمغله
﴾ ولو برهن احـدهما قبل ولو برهنا فالتلجئة ﴿ واكر برى اقامهٔ بينه ايدرسـه
مقبوله اولور واكر ايكيسى بردن اقامـهٔ بينه ايدرلرسـه تلجئه بينه سى مقبوله اولور
بينه خلاف ظـاهرى اثبـات ايچون اولمغين ﴾ ولو تبـايعـا فى العلانية ان اعترفا
ببنـائه على التلجئة فالبيع باطل لاتفـاقهمـا انهما هزلا به والا فـلازم ولولم
تحضرهما نيـة فباطل على الظاهر منية ﴿ متعـاقـدين ظاهرده مبايعه ايدوب
تلجئه اوزرينه بيعك بناسنى اقرار ايدرلرسه بس بيعى هزل ايله ايتدكلرنده اتفاقلرى
اولمغله بيع باطـل اولور واكر بويله اولميوب اعراضده اتفـاقلرى وياختـلافلرى
وياذهـوللرى اولوب اصـلا برشيئه نيتلرى اولمزسـه بيـع لازم اولور واكر
كندولرينـه نيت حاضره اولمزسـه قول ظاهر اوزره باطل اولور امـدى ذهول
صورتنـده اختلاف اولمش اولور بو مضمون منـارك عبارهسـندن مستبـان اولان
اقسـام متقدمـه جملهسندندر ﴾ قلت مفاده انهما لوتو اضعـا على الوفاء قبل
العقد ثم عقدا خاليا عن شرط الوفاء فالعقد جائز ولاعبرة للمواضعه˚ وبيـع الوفاء
ذكرته هنا تبعـا للدرر ﴿ شارح عايه ازجه ديركه مضمون مشروحك مفـادى
بودركه متبـايعـان قبل العقد بيع بالوفاء اوزره مـواضعة عقد ايتسـهلر بعده
وفا شرطندن خالى عقـد ايتسـهلر امـدى عقد جائز اولوب مواضعه يه اعتبـار
اولنمز وبيع بالوفايى بنم بومقـامده ذكر ايتديكم درره اتبـاعادر ﴾ وصـورته ان
يبيعه العين بالف على انه اذا رد عليه الثمن رد عليه العين وسماه الشافعيه بالرهن المعاد
ويسمى بمصر بيع الامانه وبالشام بيع الاطـاعـه˚ قيل هو رهن فتضمن زوائده
وقيل بيع يفيد الانتفـاع به وفى اقاله˚ شرح المجمع عن النهـايه˚ وعليه الفتوى ﴿ بيع
بالوفانك صورتى بايع مشترى يه برعينى بيك درهمه بيع ايتمكدر مشـترى يه ثمن رد
اولنديغى تقديرجه بايعه مبيع رد اولنمق اوزره شـافعيه بونوع بيعه رهن معـاد
تسميه ايتـديلر راهن قبض ايتديكى مبلغى ايفا ايتـدكده رهن كندويه عودت
ايتديكندن بناءً مصرده بيع الامانه˚ تسميه ايدلر متعاقدين ميانلرنده بيع على وجه
الامانة كه هر برلرنده صاحبنه تأمين اوزره صادر اولمغله زيراپاره صاحبى كندويه
امين اولمغله انى بايعه ايفا ايلدى مبيع صاحبيده شرط بولنمغله اكا امين اولمغله انى
مشترى يه دفع ايلدى شـامـده بيع مشروحه بيع الاطـاعه اطلاق اولنور ثمنى
كتورديكى تقديرجه مبيعى دفعـله ميانهلرنده طواعيه بولنمغله بعضيلر عقد مزبور
رهندر زوائدى تضمين اولنور ديورديلر بعضيلر بيعدر كـندى ايله انتفاعى افاده

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

ایدردیدیلر نهایه‌دن نقلا مجمع شرحنك اقاله بحثنده فتوی بو قول اوزرینه‌در دیو
تصریح اولندی ﴿ وقيل ان بلفظ البيع لم يكن رهنا ثم ان ذكر الفسخ فيه اوقبله
اوزعماه غير لازم كان بيعا فاسدا واوبعده على وجه الميعاد جاز ولزم الوفاء به
لان المواعيد قد تكون لازمة لحاجة الناس وهو الصحيح كما في الكافي
والخانية واقره خسرو هنا والمصنف في باب الاكراه وابن الملك في باب الاقالة
بزيادة ﴾ عند البعض بیع بالوفا لفظیله تفوه اولنورسه رهن اولمز زیرا رهنله
بیعك هر برلری عقد مستقلدر شرعا هر برلری ایچون احکام مستقله واردر
بوندنصکره بیع بالوفاده حین عقدده ویامقدمجه فسخی ذکر ایدوب شرط ایدرلرسه
ویاخود آنی عقد غیر لازم زعم ایدرلرسه بیع فاسد اولور بیع کندوده فسخ شرط
اولمغله فاسد اولور صکره کنده ده زعملرینه مبنی فاسد اولمغله واکر فسخی بعد العقد
علی وجه الوعد ذکر ایدرلرسه بیع جائز اولوب واکا وفا لازم اولور ناسك
احتیاجلرینه بناءً بعضا مواعید لازمه اولدیغندن و کافیده وخانیه ده ذکر
اولندیغی مثلو انجق صحیح اولان قول بودر منلا خسرو بومقامده ومصنف
اکراهده وابن ملك باب الاقاله ده براز زیاده ایله مضمون مشروحی اقرار ایلدی
﴿ وفي الظهيرية لو ذكر الشرط بعد العقد يلتحق بالعقد عند ابي حنيفة لم يذكر انه
في مجلس العقد او بعده ﴾ ظهیریه‌ده ذکر اولندیکه شرط عقددنصکره ذکر
اولنورسه امام اعظم رحمه الله تعالی نزدنده عقده ملتحق اولور مجلس عقدده
ویاصکره اولمغه دائر کلام ذکر اولنمدی امامین عندنده ملتحق اولمز
﴿ وفي البزازية ولو باعه لاخر باتا توقف على اجازة مشتريه وفاء ولو باعه المشتري
فللبائع اوورثته حق الاسترداد وافاد في الشرنبلالية ان ورثة كل من البائع
والمشتري تقوم مقام مورثه نظرا لجانب الرهن فليحفظ ﴾ بزازیه‌ده مذکوردرکه
بایع بیع بالوفا ایله بیع ایلدیکی مبیعی باتا مشتری آخره بیع ایلسه وفا مشترینك
اجازتنده توقف ایدر حتی اکا تعلق ایتمکله وفا اشترا ایدن کمسنه غیری کمسه‌یه
بیع ایلسه امدی بایع اول ویاورثه‌سی ایچون آنی استرداد حقی واردر
جانب رهنه نظرا شرنبلالیه‌ده افاده ایتدیکه بایعله مشتری نك هربرینك ورثه‌سی
مورثی مقامنه قائمدر رهنیتی طرفنه نظرا ﴿ ولو استأجره بائعه لا يلزمه
الاجر لانه رهن حكما حتى لا يحل الانتفاع به قلت وفي فتاوى ابن الجلبي ان صدرت
الاجارة بعد قبض المشتري المبيع وفاء ولو للبناء وحده فهي صحيحة والاجرة
لازمة للبائع طول مدة التواجر انتهى فتنبه ﴾ وفا ایله بیع اولنان مثلا داری بایعی
استئجار ایلسه رهن حکمنده اولمغله کندوه اجرت لازمه اولمز حتی کندی ایله انتفاع
دخی حلال اولمز شارح رحمه الله تعالی دیرکه ابن جلبینك فتاواسنده مذکوردرکه

وفا ایله بیع اولنان مبیعی مشتری نك قبضندنصکره هرنقدر بالکز بناسی ایچون
صادره اولورسه ده اجاره صحیحه‌در ومدت اجاره نك طولنجه بایعه اجرت لازمدر
بوده بیع اولندیغنه نظرا در شرنبلالیه‌ده بیع بالوفاده طقوز قول واردر دیو
مرسومدر بری فسادیدر حتی هربرلری فسخه مالك اولور وبعض احکامده
صحیحدر غله ومنافعنك حلال اولمسی کبی وبری رهن اولمسیدر حتی بیعنه
ورهننه مشتری مالك اوله من صاحب بحر دیرکه لایق اولان بو قول ایله افتادر
﴿ قلت وعليه فلو مضت المدة فبقي في يده فافتى علماء الروم بلزوم اجر المثل
ويسمونه بيع الاستغلال ﴾ شارح رحمه الله تعالی دیرکه ابن شلبی نك ذکر ایتدیکنه
کوره مدت تواجر کچوب بایعك یدنده مبیع باقی قالسه علماء روم اجر مثلك
لزومیله افتا و بیع مشروحه بیع الاستغلال تسمیه ایتدیلر ﴿ وفي الدرر صح بيع
الوفاء في العقار استحسانا واختلف في المنقول ﴾ درر ده مرسومدرکه عقارده
استحسانا بیع بالوفاء صحیح اولدی اما منقولده اختلاف اولندی صحیحدر دینلدیکنه
کوره بایعله مشترینك هربرلرینك حقی تعلق ایتمکله مشترکه حکمنده اولدی
واکر مأکولات ویاملبوساتدن اولورسه اکلی ویالبسی ینه بویله حلال اولمز
وعقار اولدیغنه نظرا کندوده شفعه‌ده ثابته اولمز بایعك حقی بالکلیه منقطع اولمغین
﴿ وفي الملتقط والمنية اختلفا ان البيع بات او وفاء جد او هزل فالقول لمدعي
الجد والبتات الا بقرينة الهزل والوفاء قلت لكنه ذكر في الشهادات ان القول
لمدعي الوفاء استحسانا كما سيجيء فليحفظ ﴾ ملتقطده ومنیه ده ذکر اولندیکه
ایکی کمسه برشینك باتا ویاوفا جد اویاهزلا بیع اولنمسنده اختلاف ایدوب مثلا
بریسی جد دیکری هزلدر دیسه قول جد ایله بتات دعوی ایدنکدر الا هزل
ایله وفایه قرینه دلالت ایدوب مثلا ثمن مبیعه نسبتله قلیل اولورسه قول جد
وبتات دعوی ایده نك اولمز شارح رحمه الله تعالی دیرکه لکن صاحب ملتقط
شهاداتده ذکر ایتدیکه استحسانا قول وفادعوی ایدنکدر امدی بونده ذکر اولنان
قیاسه حمل اولنور تنکم قریبا باب الاختلاف في الشهادات دن مقدمجه فروعده کاورکه
ملتقطده مرسومدرکه ایکی کمسه بیعله رهنده اختلاف ایتسه‌لر بیع اولیدر
بتات ووفاده اختلاف ایتسه‌لر استحسانا وفا اولیدر * انتهی ﴿ ولو قال البائع بعتك
بيعا باتا فالقول له الا ان يدل على الوفاء نقصان الثمن كثيرا الا ان يدعي صاحبه
تغير السعر ﴾ بر بایع مشتریه سکا اشبو مبیعی باتا بیع ایلدم دیسه قول کندونکدر
الا ثمنك چوق نقصانی کبی وفایه دلالت ایدر قرینه بولنورسه قول وفادعا ایدنکدر
الا صاحبیکه بتات ادعا ایدن سعرك تغیرینی ادعا ایدرسه ینه قول کندونك
اولور بو مسئله سابق الذکر ملتقطدن منقوله صورت اختلافی تکراردر

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

﴿ وفى الاشباه فى اواخر قاعدة العادة محكمة عن المنية لودفع غزلا الى حائك لينسجه
بالنصف جوزه مشايخ بخارى للعرف ثم نقل فى آخرها عن اجارة البزازية
انه افتى مشايخ بلخ وخوارزم و ابو على النسفى ايضا قال والفتوى على جواب
الكتاب للطحان لانه منصوص عليه فيلزم ابطال النص ﴾ واشباهده العادة
محكمة قاعده سنك اواخرنده منيه دن نقلا مرسوم در كه بركمسه جلاهه
طوقوديغى بزك نصفى كندونك اولمق اوزره برمقدار ايلك ويرسه عرفه بناءً مشايخ
بخارى عقد مشروحى تجويز بيورديلر بوندنصكره شيخ زين قاعدهٔ مشروحه نك
آخرنده بزازيه نك اجاره سندن نقل ايدييكه انجق بو قول ايله مشايخ بلخ
وخوارزم وابو على النسفى افتا ايدييلرينه شيخ مشار اليه ديركه فتوى
كتابيكه امام قدورينك طحانك جوابيكه عدم جوازى اوزرينه در
زيرا كتابك جوابندن مأخوذ اولان عدم جواز قفيز طحاندن
نهيله منصوص عليهدر مسئلهٔ نساجده قفيز طحان قبيلندندر پس جوازينه
ذاهب اولندقده نصى ابطال لازم كلور مسئلهٔ طحان بركمسه نك طحانى بغدايدن
بعضيسنى كندويه طحن ايچون ويرمك اوزره استيجاردر عند الفقهاء كتاب
مطلق ذكر اولنورسه قدورى مراددر حلبى ده امام محمد رحمه اللهك كندودن
اصل تعبير اولنان مبسوطى مراددر زيرا اشباهك ابتداسنده انى ذكر ايتمشدر
ديو مسطوردر ﴿ وفيها من البيع الفاسد القول السادس فى بيع الوفاء انه صحيح
لحاجة الناس فرارا من الربا وقالوا ماضاق على الناس امر الا اتسع حكمه
ثم قال والحاصل ان المذهب عدم اعتبار العرف الخاص ﴾ و بزازيه ده بيع فاسد
بحثنده مذكوردركه بيع وفاده اولان اقوالدن قول سادس ربادن تحرز
ايچون ناسك احتياجنه مبنى انك صحيح اولمسيدر وفقها بيورديلركه ناس اوزرينه
بر امر ضيق اولمدى الا انك حكمى اتساع اولندى بوندنصكره مشار اليه شيخ
بيورديكه خلاصهٔ كلام مذهب عرف خاصك اعتبار اولنمسيدر ﴿ ولكن افتى كثير
باعتباره فاقول على اعتباره ينبغى ان يفتى بان مايقع فى بعض الاسواق من خلو الحوانيت
لازم ويصير الخلو فى الحانوت حقا له فلا يملك صاحب الحانوت اخراجه
منها ولا اجارتها لغيره ولوكانت وقفا ﴾ لكن فقهادن چوق ذوات عرف
خاصك اعتبارى ايله افتا ايتديلر كتاب البيوعك اواندهده بوكا دائر كلام
مسنوفى سبقت ايتدى شارح رحمه الله تعالى ديركه عرف خاص اعتبار
اولنديغنه نظرا لايق اولان بعض اسواقده واقع دكانلرك خلوى لازمدر وصاحبنه
حق اولور ديو افتا اولنمدى دكان هرنقدر وقف دخى اولورسهده صاحبى
خلو صاحبنى اندن اخراجه وغيرى كمسه يه اجاره يه قادر اوله من ﴿ وكذا اقول

على اعتبار العرف الخاص قد تعارف الفقهاء النزول عن الوظائف بمال
يعطى لصاحبها فينبغى الجواز وانه لونزل له وقبض منه المبلغ ثم اراد الرجوع
لايملك ذلك ولا حول ولا قوة الا بالله العلى العظيم ﴾ شارح رحمه الله تعالى ديركه بويله
عرف خاصك اعتبارينه كوره فقها بعض صاحب وظائفه برمقدار مال
اعطاسيله اندن نزول وقصر يد ايتمكى عرف وعادت ايتديلر پس لايق وسزاوار
اولان بومثللو فراغلك جوازيدر وصاحب برات كندى جهتنى آخره فراغ
واندن برمقدار مبلغ اخذ وقبضدنصكره رجوع ايده جك اولسه اكا مالك
وقادر اوله من ﴿ قلت وايده فى زواهر الجواهر بمافى واقعات الضريرى رجل
فى يده دكان فغاب فرفع المتولى امره للقاضى فامره القاضى بفتحه واجارته
ففعل المتولى ذلك وحضر الغائب فهو اولى بدكانه وان كان له خلو فهو اولى
بخلوه ايضا وله الخيار فى ذلك فان شاء فسخ الاجارة وسكن فى دكانه وان
شاء اجازها ورجع بخلوه على المستأجر ويؤمر المستأجر باداء ذلك ان رضى به
والا يؤمر بالخروج من الدكان انتهى بلفظه والله اعلم ﴾ شارح رحمه الله تعالى
ديركه مضمون مشروحى زواهر الجواهر نام كتابده واقعات ضريريده كى مذكور
اولان مسئله ايله تأييد ايدركه يدنده برباب وقف دكان بولنان كمسه غائب
اولمغله متولى مزبور دكانك خصوصنى قاضى يه اعلام واشتكا ايتمكله قاضى كندويه
انك فتح واجاره سيله امر ايتمكله متولى انى ايشلبوب وغائب حاضر اولسه امدى
مزبور غائب اول دكانه اولى واحق اولور وكندونك خلوى اولورسه بينه
بو يله خلو بنده ده احق واولى اولور ودكان مرقوم خصوصنده كندى ايچون
مخيرلك واردرديلرسه اجاره يى فسخ ايدوب دكاننده كندوسى ساكن اولور
وياخود اجاره يه اجازت ويروب خلو يله مستأجره رجوع ايدر وانك اداسيله مستأجر
امر اولنور اكر راضى اولورسه دكاندن خروجله امر اولنمز والله تعالى اعلم
واستغفر الله العظيم

﴿ كتاب الكفالة ﴾

﴿ مناسبتها للبيع لكونها فيه غالبا ولكونها بالامر معاوضة انتهاء ﴾ اشبو كفالتك
بيعه مناسبتى غالبا بيعده بولنديغنه مبنيدر زيرا غالبا ثمنده ومبيعده اولور واصيلك
امريله اولمغله نهايتده معاوضه اولديغى ايچوندر ﴿ (هى) لغة الضم وحكى ابن
القطاع كفلته وكفلت به وعنه وتثليث الفاء ﴾ كفالت لغتده ضم والتزام وتحمل معناسنه در
ارباب لغتدن ابن القطاع بايله وعن ايله صله لنوب وانلرسز وفانك حركات

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

ثلثه‌سیله استعمال اتدیکنی حکایه ایلدی ابن انباری تکفلت بالمال التزمت به والتزمته نفسی
معناسنه‌در دیدی وابوزید تحملت به دیمکدر دیدی کفیل و کافل ایکیسی
بر معنایه‌در لیث کفیل ضامن کافل برکسه‌نك نفقه و مؤنه‌سنی التزام ایدندر
دیو میانه‌لرینی فرق ایلدی ﴿ وکفلها زکریا ﴾ نظم مجیدنده ضمها الی نفسها معناسنه‌در
﴿ اناوکافل الیتیم ﴾ حدیث شریفنده ضام الیتیم الی نفسه معناسنه‌در ﴿ وشرعا (ضم
ذمة) الکفیل (الی ذمة) الاصیل (فی المطالبة مطلقا) بنفس اوبدین اوعین
کمغصوب ونحوه کما سیجیء لان المطالبة تعم ذلك ﴾ دخی اصطلاح شرعده کفالت
مطلقا که نفسی و یادینی و یا مغصوب مثللو عینی مطالبه‌ده کفیلك ذمتنه که عهد
امان ضمانتی اصیلك ذمتنه ضم و جمعدر تکم قریبا کفالت مالده کلور زیرا مطالبه
اشبو اقسام ثلثه‌یه عام و شامل اولور زیلعی دیرکه اصل کفالت ایکی نوعدر
کفالت بالنفس و کفالت بالمالدر کفالت بالمالده ایکی نوعدر بری مغصوب و مهور
و بدل خلع و صلح عن دم العمد امثالی کندولرینه کفالت جائزه اولان اعیان
مضمونه یه کفالتدر بریده ودائع و مضاربات و شرکات مثللو ابتداءً واجبة التسلیم
اولمیان امانة اعیانه کفالتدر امدی بو کا کفالت و اصلا کندی نفسنه ونه‌ده تسلیمنه
صحیحه اولمز بریده مدتی منقضیه اولان عاریه و مستأجره کبی واجبة التسلیم
اولان امانة اعیانه کفالتدر انتهی ﴿ ومن عرفها بالضم فی الدین انما اراد
تعریف نوع منها وهو الکفالة بالمال لانه محل الخلاف وبه یستغنی عماذکره منلاخسرو ﴾
کفالتی دینده ذمتی ذمته ضمله تعریف ایدن کمسه انجق کفالتدن برنوعیکه
کفالت بالمالی تعریف ایتمش اولور محل خلاف اول اولمغله زیرا فقها اختلاف
ایتمشلر که دین کفیلك ذمتنده ثابت اولورمی و یا اولمزمی ومارالذکر مطالبه‌ده
اطلاق ایله مولانا علامه خسروك ذکر ایتدیکی هی ضم ذمة الی ذمة فی مطالبة
النفس او المال او التسلیم قولندن استغنا حاصل اولور زیرا انك غایتی مطالبه
یی تنویعی ذکر در انکده بروجهی یوقدر ﴿ ورکنها ایجاب وقبول)
بالالفاظ الآتیة ولم یجعل الثانی رکنا ﴾ دخی کفالتك رکنی ذکر آتی الفاظ ایله
ایجاب وقبولدر امام ثانی یعقوب انی علیه رحمة الصمد انی ایکنجیکه قبولی رکن
قلمدی امدی کفالتی یالکز ایجاب ایله تمام اولور دیدی ﴿ وشرطها کون
المکفول به) نفسا اوما لا (مقدور التسلیم) من الکفیل فلم تصح بحد
ولاقود (وفی الدین کونه صحیحا قائما) لاساقطا بموته مفلسا ولاضعیفا کبدل
کتابة ونفقة زوجة قبل الحکم بها فانیس دینا بالاولی نهر ﴾ دخی کفالتك شرطی
مکفول بهك کرك مال و کرك نفس کفیلدن مقدور التسلیم اولمسیدر مالده کرك
عین و کرك دین اولسون لکن عین اولورسه مغصوب کبی بنفسها مبیع کبی بغیرها

مضمونه اولمسی شرطدر مبیعك نفسنه کفالت صحیحه دکلدر تسلیمنه کفالت
صحیحه‌در امدی حد وقود انجق جنایت ایدن کمسه لره اجرا اولنوب کفیله
اولنمغین انلره کفالت صحیحه اولمدی دینده شرط صحیحکه انجق ادا و یا ابرا
ایله ساقط اولان دین قائم اولمغدر اصیلك مفلسا موتیله ساقط اولان دین
اولملی و بدل کتابت و کندی ایله حکم اولنمیان نفقهٔ زوجه کبی دین ضعیفده
اولملی بدل کتابتك ضعفی عجزیله ساقط اولوب نفقه‌نك انجق قضا و یارضا
ایله قائم اولمسیدر بس انجق قضا و یارضا ایله ثابت اولوب دین اولمیان نفقهٔ
زوجه‌نك کفالتی صحیحه اولمد یعنی بالطریق الاولی در ﴿ (وحکمها لزوم المطالبة
علی الکفیل) بما هو علی الاصیل نفسا اومالا ﴾ دخی کفالتك حکمیکه اوزرینه ترتب
ایدن اثری اصیلك اوزرینه لازم اولان کرك نفس و کرك ماله و یا عین و یا تسلیمك
کفیل اوزرینه مطالبه سنك لزومیدر امدی اصیل اوزرینه دین اولوب کفیلده
بر اولورسه دینك کلیسی اندن مطالبه اولنور ایکی اولورسه هر برلری
نصفیله مطالبه اولنور کفالت بالنفسده احضاریله مطالبه اولنور اکر کندویه
احضاری ممکن اولورسه تکم قریبا کلور عینه کفیل اولان کمسه اکر عین قائم
اولورسه انك تسلیمیله مطالبه اولنور و اکر هلاك اولمش اولورسه بدلینی تسلیمیله
مطالبه اولنور ﴿ (واهلها من هو اهل للتبرع) فلا تنفذ من صبی ولا مجنون
الا اذا استدان له ولیه وامره ان یکفل المال عنه فتصح ویکون اذنا فی الاداء محیط
ومفاده ان الصبی یطالب بهذا المال بموجب الکفالة ولولاها لطولب الولی نهر ﴾ کفالته
اهل اولان تبرعه اهل اولان عاقل و بالغ اولان کمسه‌لردر بونلر انعقادینك شرطیدر
حریتده نفاذینك شرطیدر عبد بعد العتق کفالتیله مؤاخذه اولنور امدی مجنونك
و صبینك کفالتی نافذه اولمز الا ولیسی و یا وصیسی کندونك نفقه سی ایچون استدانه
و کندودن ناشی ماله کفیل اولمقلغله کندویه امر ایدرسه امدی کفالت صحیحه
اولور کو یا اداء ایه اذن اولمش اولور مال ایله تقییدی نفسدن احترازدر بونك
مفادی بر موجب کفالت مال مشروحه صبینك مطالبه اولنمسیدر و اکر
کفالت اولمسیدی ولی مطالبه اولنور ایدی ﴿ ولامن مریض الامن الثلث ولامن
عبد ولومأذونا فی التجارة و یطالب بعد العتق الا ان اذن له المولی ولامن مکاتب
ولو باذن المولی ﴾ دخی مریضدن کفالت نافذه اولمز الا تبرع قبیلندن اولمغله
ثلثدن معتبر اولور و عبددن نافذه اولمز هر نقدر تجارته اذن ویرلمش اولورسه‌ده
و بعد العتق مطالبه اولنور الا کندویه مولاسی اذن ویرمش اولورسه
بعد العتق مطالبه اولنمیوب حالا مطالبه اولنور مکاتبدنده نافذه اولمز هر نقدر
مولانك اذنیله اولورسه‌ده ﴿ (والمدعی) وهوالد ائن (مکفول له والمدعی

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

علیه) وهوالمدیون (مکفـول عنه) ویسمی الاصیـل ایضا (والنفس اوالمال
مکفـول به ومن لزمتـه المطالبة کفیل) ﴾ اصطـلاح فقهاده مدعیکـه دائن
مکفـول له در مدعی علیهکه مـدیون مکفـول عنهدر واصیلده اطـلاق اولنور
نفس ویامال مکفـول بهـدر کندو دن مطالبه لازمـه اولان کمسـه کفیـلدر
﴿ ودلیلها الاجماع وسنده قوله علیه الصلاة والسلام الزعیم غارم وترکها احوط
مکتـوب فی التـوراة الزعامـة اولها مـلامة واوسطها ندامـة واخرها غرامة
مجتبی ﴾ اشبو کفالتك دلیلی اجماع وسـندی رسـول الله صلی الله تعالی علیه
وسلمك { الزعیم غارم آه } کلام نصیحت انجامیدر زعیم قاموسك بیاننـه نظرا
کفیـل وبر قومك سـیدی ورئیسی معناسـنه‌در احوط واولی اولان کفالتی
ترکدر توراتده کفالتك اولی ملامت واوسطی ندامت وآخری ضررلق دردیو مسطوردر
شـارح رحمه الله تعالی مسـاویسنی ذکر ایدوب محاسننی بیاندن اعراض وغفلت
ایلدی علامه سید حموی کرك طـالبك وکرك مطـلوبك خوفلری کربت ومحنت
والملرندن تفریج وتفریح محاسنـلری واردر دیدی وحق سبحانه وتعالی وتقـدس
حضرتلری امتنان مقامنده حضرت مریم رضی الله تعـالی عنها حقنده { وکفلها
زکریا } بیوردی امدی کفالت امور جلیله دن اولور وپیغمبران فخـامـدن برذات
محمدت انجام ذی الکفل نام ساملریله بنام اولدیلر کندولری بعض انبیای عظامك
قتلنی مراد ایدن بر ملك جباره کفیـل اولدقـلرینـه بنـاًء لکن حضرت مریم
رضی الله تعـالی عنها حقنـده کی تکفیـل امور ومصالحنه قیام معنـاسـنه‌در
کندو دن ضمـان مراد دکلـدر ﴾ (وکفالة النفس تنعقد بکفلت بنفسه ونحوها
ممایعبر به عن بدنه) کالطلاق وقد منـا ثمة انهم لوتعـارفوا اطلاق الید علی الجملة
وقع به الطلاق فکذا فی الکفـالة قهح (و) بجزء شائع ککفلت (بنصفه اوربعه) ﴾
نفسـه کفـالت طـلاق کبی مکفول عنهك نفسـنه کندی ایله بدندن تعبیر اولنور
بدورقبه‌سـنه ونصفنه ویاربعنه کفیل اولدم دیـك کبی جزء شایعنه کفیـل اولدم
دیمکله منعقده اولور طلاق بحثنده ذکری سبقت ایتـدیکه برقوم میانلرنده جمله
بدنه یدا طلاق وتعبیری متعـارف ومشهور اولسه انکله طلاق واقع اولور کفالتده
دخی بنـه بویله‌در ﴾ (و) تنعقد (بضمنته اوعلی اوالی) اوعنـدی (او انا به
زعیم) ای کفیل (اوقبیل به) ای بفلان اوغریم اوحمیل بمعنی محمـول بدائع ﴾
دخی بن فلان کسـه‌یه ضامن اولدم ویاخود اول بنم اوزریمه‌در ویادعه الی مضمونی
آنی بکا ترك ایله ویااول بنم عندمـده‌در ویابن اکا کفیلم ویاغریمم ویاحمیلکه محمـولم
دیمکله کفالت منعقده اولور زعیم قبیل کفیل معنـاسنه‌در حمیل حامل معناسـنه
اولسـه‌ده اولور کفـالتی تحماینه بنـاًء ﴾ (و) تنعقد بقوله (اناضامن حتی

مجتمعـا او) حتی (یلتقیـا) ویکون کفیلا الی الغایة تاتارخانیة (وقیل لا) تنعقد
(لعدم بیان المضمون به) اهونفس اومال کمانقله فی الخانیة عن الثانی قال المصنف
والظاهرانه لیس المذهب لکنه استنبط منه فی فتاواه انه لوقال الطالب ضمنت بالمال
وقال الضامن انمـا ضمنت بنفسـه لایصح ثم قال وینبغی انه اذا اعترف انه ضمن
بالنفس ان یؤاخذ باقراره فراجعه ﴾ دخی کفیلك بن ضامنم حتی انلر مجتمع ویاملتقی
اولنه دك قولیله‌ده منعقده اولور ونهایتی اجتمـاع والتقایه قـدر کفیل اولور
تتارخانیـه‌نك اصل عباره‌سی هـوعلی حتی یجتمعـا فهو کفیل الی الغـایة التی
ذکرها‌در بوکا کوره مکفول به اولان عین مذکور اولور بعضیلر صورت مشروحه‌ده
مضمون به نفسمی ویامالمی بیـان اولنمدیغی کفالت منعقده اولمز دیدیلر لکن اشبو
مضمون مشروحی خانیـه‌ده امام ثانیـدن نقل وروایت ایلدی لکن امام مشـار
الیهك مذهبی دکلدر مصنف مرحوم دیرکه ظاهر اولان قول مشروح مـذهب
دکلدر لکن فتاواسـنده اندن استنباط اولنورکه طالب سن ماله ضـامن اولدك
دیوب ضامنده انجق نفسـنه کفیل اولدم دیرسـه بس کفالت صحیح اولمز مضمون به
مال ویانفس اولدیغنه اتفاقلری اولمدیغی بعده مصنف رحمه الله تعـالی بیوردیلرکه
لایق اولان کفیل نفسـه کفالتنی اعتراف واقرار ایتـدیکنه نظرا اقراریله مؤاخذه
اولنمقدر ﴾ (کما) لاتنعقد (فی) قوله (اناضامن) اوکفیل (لمعرفتـه) علی المذهب
خلا فاللثـانی لانه لم یلتزم المطالبه بل المعرفة واختلف فی اناضامن لتعریفـه
اوعلی تعریفـه والوجـه اللزوم فتح کأناضـامن لوجهه لانه یعبربه عن الجمـلة
سراج وفی معرفة فلان علی یلزمـه ان یدل علیه خانیـة ولایلزم ان یکون کفیلا
نهر ﴾ صورت مزبوره‌ده کفالتك منعقـده اولمدیغی لکن مـذهب مختـار اوزره
قائلك بن فلان کمسـه‌نك معرفتنه کفیل وضـامنم قولنده منعقد اولمدیغی کبیدر
زیرا قائل مذکور مطالبه‌یی التزام ایدمیوب معرفتی التزام ایلدی امام ثانی ایچوندر
اختلاف امابن انك تعریفنه ضامنم ویاتعریفی بنم اوزریمـه لازم اولسون قولنده
اختلاف اولندی وجـه وجیه بونده کفـالتك لزومیدر زیرا تعریف ایکی مفعوله
متعدی مصدردر امـدی مـدیونی دائنـه تعریفی التزام ایدمش اولور لکن بن
وجهنه ضامنم قـولنده کفـالت لازمه اولدیغی مثلاو وجهـله جمیع بدندن تعبیر
ولندیغنه بنـاًء فـلان کمسـه‌یی معرفت بنم اوزریمـه دیمکده کـندویه اکا دلالت
ایدوب انی کوسترمك لازمـدر دلالتك لزومندن کفیل اولمسی لازم کلمز ﴾ (واذا
کفل الی ثلثة ایام) مثلا (کان کفیلا بعدالثلاثة) ایضا ابدا حتی یسلمه لما فی الملتقط
وشرح المجمع اوسلمه للحال بریء وانمـا المدة لتـأخیر المطـالبة ولوزاد وابریء
بعد ذلك لم یصر کفیلا اصلا فی ظاهر الروایة وهی الحیلة فی کفـالة لاتلزم درر

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

واشباه ﴿ بركسه مثلا اوچ كونه‌دك كفيلم ديسه اول اوچ كونده كفيل اولديغى
كبى كفيل اولديغى نسنه‌يى تسليم ايده‌دك ابدا اوچ كوندنصكره‌ده كفيل اولور
زيرا ملتقطده وجمع شرحنده مرسومدركه كفيل مكفول بهى درحال مكفول لهه
تسليم ايلسه كفالتدن برى وخلاص اولور مدت انجق مطالبه‌يى تأخير ايچون
اولوب كفالتى تأخير ايچون اولمغين لمافى الملتقط قولى ايضادن منفهم اولان اوچ
كونده دخى كفيل اولمقلغه تعليلدر واكر اوچ كوندنصكره بن كفالتدن برى‌يم
مفادينى زياده ايدرسه ظاهر روايتده اصلا كه كرك اوچ كونده وكرك اندنصكره
كفيل اولمز اعتبار آخر كلامنه اولوب آخر كلامنده اندن برى اولمغله بوكفالتك لازمه
اولمسنه حيله‌در ﴿ قلت ونقله فى لسان الحكام عن ابى الليث وان عليه
الفتوى ثم نقل عن الواقعات ان الفتوى انه يصير كفيلا انتهى لكن تقوى الاول بانه
ظاهر المذهب فتنبه ﴿ شارح رحمه الله تعالى ديركه صورت مشروحه‌ده
كفالتك عدم لزومنى فتوى بوقول اوزرينه‌در ديه‌رك لسان الحكام صاحبى ابى
الليثدن نقل ايلدى بعده واقعاتدن فتوى كفيل اولمسى قولنه‌در ديو بوقولى حكايه
ايلدى لكن قول اول ظاهر روايت اولمغله تقوى ايلدى زيرا افتاده تعارض
اولدقده ظاهر روايت قولنه مراجعت اولنور ﴿ (ولايطالب) بالمكفول به
(فى الحال) فى ظاهر الرواية (وبه يفتى) وصححه فى السراجية وفى البزازية كفل على
انه متى اوكلما طلب فله اجل شهر صحت وله اجل شهر منذ طلبه فاذاتم الشهر فطالبه
لزم التسليم ولااجل له ثانيا ثم قال كفل على انه بالخيار عشرة ايام اواكثر صح
بخلاف البيع لان مبناها على التوسع ﴿ صورت مشروحه‌ده اوچ كوندن مقدم
فى الحال ظاهر روايتده كفيل مكفول بهله مطالبه اولنمز اوچ كونه‌دك كفيل اولمقدن
انده مطالبه لازم كلمز انك ذكرى همان انده مطالبه‌يى تأخير ايچوندر يوقسه
كفالتى تأخير ايچون دكلدر امدى اول اوچ كونده مكفول بهى تسليمك صحتى
قرينه‌سيله آنده كفيل اولمش اولور وانجق بوقول ايله فتوى ويريلور سراجيه‌ده
بونى تصحيح ايلدى كفيل اولوب مطالبه اولنمه‌نك ثمره‌سى اول اوچ كونده
مكفول بهى كفيل مكفول لهه تسليم ايلسه قبولنك وجوبيدر بزازيه‌ده مرسومدركه
بركسه هرنه زمانكه مطالبه اولنورسه اول حيندن برماه اجل ايله تأجيل اوزره كفيل
اولسه امدى اشبو كفالت صحيحه اولوب حين مطالبه‌ده كندويه برماه وعد ويريلور
وعدك حلولنده مطالبه اولنورسه كندويه انى تسليم لازم اولور ثانيا اجل
اولنمز بعده بزازيه صاحبى ديديكه بركسه اون كون وياكثر خيار شرطيله كفيل
اولسه صحيح اولور اما بيع بوينك خلافنه‌در اوچ كوندن زياده اولمز زيرا كفالتك
مبناسى توسع اوزرينه‌در ﴿ (وان شرط تسليمه فى وقت بعينه احضره فيه ان طلبه

كدين مؤجل حل (فان احضره) فيها (والاحبسه الحاكم) حين يظهر مطله
ولوظهر عجزه ابتداء لايحبسه عينى ﴿ مكفول بهى معين بروقتده تسليم شرط
قلنسه وعدى حلول ايدن دين مؤجل كبى مكفول له انى طلب ايدرسه اول وقتده
انى احضار ايدر شرطله انى التزام ايدنمكله حين مطالبه‌ده اكا ايفا واجب
اولور امدى احضار ايدرسه نه كوزل يوقسه مادام مطليكه دينك تأديه‌سنى
اوزادوب ويرمسى ظاهر اولدقجه حاكم كندويى حبس ايدر حبس جزاى ظلم
اولوب مطل اولمدقجه ظالم اولمغين واكر مكفول بهى احضاردن عجزى اول
امردن ظاهر ونمايان اولورسه انى حبس ايتمز ﴿ (فان غاب) امهله مدة
ذهابه وايابه ولودار الحرب عينى وابن ملك (و) لو (لم يعلم مكانه لايطالب
به) لانه عاجز (ان ثبت ذلك بتصديق الطالب) زيلعى زاد فى البحر (او ببينة
اقامها الكفيل مستدلا بما فى القنية غاب المكفول به فللدائن ملازمة الكفيل
حتى يحضره ﴿ قچن مكفول به غائب اولوب كفيل انى اولديغى محلدن كتوره‌جك
اولورسه مكفول له كندويه كيدوب كله‌جك قدر وقتله مهلت ويرر ذهابى
وايابى هرنقدر دار حربه اولورسه‌ده واكر مكفول بهك مكان معلوم اولمديغى
طالبك تصديقيله وياخود بحرك زياده سنه نظرا كفيلك اقامه ايتديكى بينه
ايله اولورسه احضارندن عجزينه بناء انكله مطالبه اولنمز مصنفك احضار
ايدر قولى قنيه‌ده تصريح اولنان مكفول به غائب اولورسه دائن ايچون كفيله
ملازمت واردر حتى انى احضار ايده‌نه‌دك مضمونله استدلالادر ﴿ وحيلة دفعه
ان يدعى الكفيل عليه ان خصمك غائب غيبة لاتدرى فبين لى موضعه فان برهن
على ذلك تندفع عنه الخصومة ولو اختلفا فان له خرجة للتجارة معروفة امر
الكفيل بالذهاب اليه والا حلف انه لايدرى موضعه ﴿ كفيلك طالبى دفعنك
حيله‌سى كندويه سنك خصمك محلى معلوم اولميان غيبتله غائبدر موضعنى
بكا بيان ايله ديو دعوى ايتمكدر امدى كفيل دعواى مشروحه‌سى اوزره اقامه
بينه ايدرسه كندودن خصومت مندفعه اولور واكر كفيل ايله طالب اختلاف
ايدوب برى محلنى بلم ديكرى بيلورسك ديرسه امدى كندى ايچون تجارتدن
ناشى برنوع خروج معروفى اواورسه كه مكانى معلوم اولورسه كفيله اكا
ذهابله امر اولنور واكر مكان معروف اولمزسه موضعى بلميور ديو كفيل
تحليف اولنور ﴿ ثم فى كل موضع قلنا يذهب اليه للطالب ان يستوثق بكفيل
من الكفيل لئلا يغيب الآخر ﴿ بعدازين هربر موضعكه كندوده كفيلك مكفول بهه
ذهابيله حكم ايدرز طالب ايچون كفيلدن كفيل اخذيله استيثاق واردر ﴿ (ويبرأ)
الكفيل بالنفس (بموت المكفول به ولو عبدا) ارادبه دفع توهم ان العبد مال فاذا

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

تعذر تسلیمه لزمه قیمته وسیجیء مالو کفل برقبته (و بموت الکفیل) وقیل یطالب
وارثه باحضاره سراج ✻ نفس مطلوبه یه کفیل اولان کسه مکفول بهك موتیله کفالتدن
بری اولور هرنقدر کندویه بر شخصك کفیل بالنفس اولدیغی عبد مدیون اولورسه ده
مصنف دقت پناه اعلی الله تعالی فی الجنة سعك بناه ولو عبدا قوایله عبد مالدر امدی
کندونك تسلیمی متعذر اولیجق قیمتی لازمه اولور توهمنی دفع مراد ایدر قریبا لو
کفل برقبته مسئله سی کلور که بر شخص بر عبدك نفس رقبه سنی دعوی ایتمکله اکا
برشخص آخر دخی کفیل اولسه امدی انك موتیله اول کسه کفالتدن بری اولمز
بلکه قیمتنی ضامن اولور بو متنده کی مسئله نك غیریدر دخی کفالت بالنفسده کفیلك
موتیله ده کفیل بری اولور که وارثی مکفول بهی احضار ایله تکلیف اولنمز
بعضیلر احضار بله مطالبه اولنور دیدیلر اما کفالت بالمال بونك خلافنه در که
کفیلك موتیله حکمی باطل اولمز مالندن تأدیه اولنور بعده ورثه مکفول عنهه
رجوع ایدر اکر امریله ایسه ✻ (لا) بموت (الطالب) بل وارثه اووصیه
یطالب الکفیل وقیل یبرأ وهبانیة والمذهب الاول ✻ طالبك موتیله کفیل کفالتدن
بری اولمز بلکه وارثی ویاوصیسی کفیلدن مطالبه ایدر بعضیلر بری اولور دیدیلر
مذهب مختار قول اولدر ✻ (و) یبرأ (بدفعه الی من کفل له حیث) ای فی موضع
یمکن مخاصمته) سواء قبله الطالب اولا (وان لم یقل) وقت التکفیل (اذا دفعته
الیك فانا بریء) ویبرأ بتسلیمه مرة قال سلمته الیك بجهة الکفالة اولا ان طلبه
منه والا فلابد ان یقول ذلك ✻ کفیل مکفول عنهی مخاصمه سی ممکن اولان
محلده مکفول لهه دفع و تسلیمیله کفالتدن بری وخلاص اولور کرك طالب انی
قبول ایتسون و کرك ایتمسون وحین کفالتده هرنقدر انی سکا تسلیم ایتدیکم
وقتده بن بری اولورم دیمز ایسه ده ومکفول له مکفول بهی کفیلدن طلب ایدرسه
بردفعه تسلیمیله بری اولور جهة کفالتدن ناشی انی سکا تسلیم ایتدم دیسون
و یا دیمسون واکر مطالبه ایتمدین تسلیم ایدرسه مضمون مشروحی تکلمدن لازمدر
واکر مخاصمه سی ممکن اولمیان یازوو یابان محلده تسلیم ایدرسه ومدیون دخی
حرامیلر خروج ایتدیکی وقتده تأدیه ایلسه بری اولمز ✻ (ولو شرط تسلیمه
فی مجلس القاضی سلمه فیه ولم یجز) تسلیمه (فی غیره) به یفتی فی زماننا لتهاون
الناس فی اعانة الحق ولو سلمه عند الامیر اوشرط تسلیمه عند هذا القاضی فسلمه
عند قاض آخر جاز بحر ✻ برکسه مکفول عنهك قاضی مجلسنده
تسلیمنی شرط ایلسه انجق انده تسلیم ایده بیلور غیری مجلسده تسلیمی جائز
اولمز فی زماننا اعانة حقده ناسك تهاون وعدم مبالاتنه مبنی انجق بوقول ایله
فتوی ویریلور مجلس قاضیده تسلیمنی شرط ایتمش ایکن امیرك عندنده ویاخود

قاضیء معینك عندنده تسلیمنی شرط ایدوب قاضیء آخرك نزدنده تسلیم ایلسه
جائز اولور ✻ ولو سلمه فی السجن لو سجن هذا القاضی او سجن امیر البلد فی هذا
المصر جاز ابن ملك ✻ واکر کندونك مجلسنده تسلیمی شرط قلنان قاضینك
وياخود اول بلده نك امیرینك مجلسنده تسلیم ایلسه جائز اولور ✻ (وکذا یبرأ)
الکفیل (بتسلیم المطلوب نفسه) لحصول المقصود (وبتسلیم وکیل الکفیل)
لقیامه مقامه (ورسوله الیه) لان رسوله الی غیره کالاجنبی وفیه یشترط قبول
الطالب ویشترط ان یقول کل واحد من هؤلاء سلمت الیك عن الکفیل درر
(من کفالته) ای بحکم الکفالة عینی والا لایبرأ ابن کمال فلیحفظ ✻ وینه بویله کفالت
مطلوبك امریله اولورسه کفالتدن ناشی کندی نفسنی تسلیمیله و کفیلك وکیلنك
تسلیمیله کندویه رسولنك تسلیمیله ده کفیل کفالتدن خلاص اولور متنك من کفالته قولی
صور ثلثه نك هر برینه قیددر یعنی تسلیم کفالتدن ناشی اولمیوب و کفالت مطلوبك
امرنسز اولوب ومطلوبی کفیلك وکیلی ورسولی تسلیم ایتمزسه بری اولمز کندی
نفسنی تسلیمده مقصود حاصل ووکیلك تسلیمنده کندونك مقامنه قائم اولدیغنه
مبنیدر ورسولك طالبه بالذات تسلیمی لازمدر زیرا رسول طالبك غیری یه ارسال
اولنوب اول دخی اکا تسلیم ایلسه اجنبی کبی اولور ده انده طالبك قبولی شرط
قلنور ومزبورلردن هر برینك بونی سکا کفیلدن ناشی تسلیم ایلدم دیمسی شرط
قلندی بو مضمون متنك من کفالته قولنی تکرار ایدر کندویه حاجت یوقدر ✻ (فان
قال ان لم اواف) ای آت (به غدا فهو ضامن لما علیه) من المال (فلم یواف به
مع قدرته علیه) فلو عجز لحبس اومرض لم یلزمه المال الا اذا عجز بموت
المطلوب او جنونه کما افاده بقوله (اومات المطلوب) فی الصورة المذکورة (ضمن
المال) فی الصورتین لانه علق الکفالة بالمال بشرط متعارف فصح ✻ امدی
کفیل اکر بن یارین اشبو کسه یی کتورهمزسم انده کی ماله ضامنم دیوب وایفاسنه
قدرتی وار ایکن آنی توفیه ایتمیوب ویا صورت مشروحه ده مطلوب وفات
ایتسه صورتینك ایکسنده ده مالی ضامن اولور زیرا کفالت بالمالی متعارف اولان
شرطه تعلیق ایتمکله شرط صحیح اولور عدم ایفاسی حبس ویامرض کبی شیلره
بناءً اولورسه کندویه مالك ایفاسی لازم کلمز الا مطلوبك موتی ویا مجنونیله
عجزی تحقق ایدرسه مالی ضامن اولور مطلوبك موتی هرنقدر کفالتی ابطال
ایدرسه ده لکن طالبه کندوبی تسلیم حقنده در مال حقنده دکلدر ✻ ولا یبرأ
عن کفالة النفس لعدم التنافی فلو ابرأه عنها فلم یواف به لم یجب المال لفقد شرطه
قید بموت المطلوب لانه لومات الطالب طلب وارثه ولومات الکفیل طولب وارثه
درر فان دفعه الوارث الی الطالب بریء وان لم یدفعه حتی مضی الوقت کان المال

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

علی الوارث یعنی من ترکة المیت عینی ❊ صورت مشروحه‌ده کفالت نفسدن
کفیل بری اولمز بلکه طالب نفسی ومالی جمیعا مطالبه ایدر انده منافات اولمغین
بس کندوبی طالب کفالتدن ابرا ایدوب و کندوسی آنی کتورمسه مال واجب
اولمز مالك وجوبی شرطی بولنمغین مسئله‌ده مطلوبك موتیله تقیید اولندیغی
طالبك وفاتی صورتنده وارثنك طلبنه مبنیدر کفیل وفات ایدرسه وارثی مطالبه
اولنور امدی وارث مالی طالبه ویررسه بری اولور واکر ویرمیوب ووقتده
مرور ایدرسه مال وارثك اوزرینه اولورکه ترکه‌سندن لازم کلور ❊ (ولو
اختلفا فی الموافات) وعدمها (فالقول للطالب) لانه منکرها (و) حینئذ
(فالمال لازم علی الکفیل) خانیة وفیها ولوا ختفی الطالب فلم یجده الکفیل نصب
عنه القاضی وکیلا ولایصدق الکفیل علی الموافات الابحجة ❊ طالبله کفیل موافاتله
عدم موافاتده اختلاف ایتسه‌لر امدی طالب موافاتی منکر اولمغین قول کندونکدر
بس یمین ایتدیکی تقدیرجه مال کفیلك اوزرینه لازم اولور زیرا مالك
وجوبنك سببی کفالتله مالی التزامدر شوقدر وارد رکه موافات برائته شرطدر اولده
کفیلك قول مجردیله ثابت اولمز وخانیه‌ده مرسومدرکه طالب اختفاسنه بناء کفیل
کندوسنی بولمسه قاضی کندی ایچون برکفیل نصب ایدرو کفیل موافات قولنده انجق برهان
وحجتله تصدیق اولنور ❊ (ادعی علی آخر) حقا عینی او (مائة دینار ولم
یبینها) اجیدة ام ردیة ام اشرفیة اتصح الدعوی (فقال) رجل للمدعی دعه فانا کفیل
بنفسه و (ان لم اوافك به غدا فعلیه) ای فعلی (المائة فلم یواف) الرجل (به غدا فعلیه
المائة) ای التی بینها المدعی اما بالبینة او باقرار المدعی علیه ❊ برکمسه برآخر
کمسه‌یه لاعلی التعیین برحق ویاخود مقدارینی تعیین وجید ویاردی
ویا اشرفیه دیه‌رك صحة دعوی ایچون صفتنی بیان ایتمکسزین یوز التون دعوی
ایتدکده بررجل مدعی‌یه آنی صالی ویرن انك نفسنه کفیلم یارین کتورمزسه
یوز التون بنده‌در دیوب ارته‌سی کون من بور رجل مطلوبی کتورمسه امدی
مدعینك یا بینه ایله ویا مدعی علیهك اقراری ایله بیان ایتدیکی یوز دینار
کندونك اوزرینه لازم اولور ❊ وتصح الکفالتان لانه اذا بین التحق البیان
باصل الدعوی فتبین صحة الکفالة بالنفس فترتب علیها الثانیة (والقول له)
ای الکفیل (فی البیان) لانه یدعی صحة الکفالة وکلام السراج یفید اشتراط اقرار
المدعی علیه بالمال فلیحرر ❊ صورت مشروحه‌ده ایکی کفالت صحیحه اولور
زیرا مدعی دعواسنی بیان ایتدکده بیان اصل دعوایه ملتحق اولمغله کفالت
بالنفسك صحتی تبین ایدوب وانك اوزرینه‌ده کفالت ثانیه که ماله ضامن اولمق
ترتب ایلدی و مکفول له کفالتك صحتنی دعوی ایتمکله بیانده قول کندونکدر

(صواب)

صواب اولان له ضمیرینك مکفول لهه ارجاعیدر وسراجك کلامی بیانده مدعی
علیهك مالی اقراری شرط اولمغی افاده ایدر لکن معتمد اولان عدم اشتراطیدر
فقهای عظام مجرد مدعی نك بیانیله اکتفا ایتدیلر بو بابده تحریر واملا اولنسون
❊ (لایجبر) المدعی علیه (علی اعطاء الکفیل بالنفس فی) دعوی (حد وقود)
مطلقا وقالا یجبر فی قود وحد قذف وسرقة کتعزیر لانه حق آدمی والمراد بالجبر
الملازمة لا الحبس ❊ کرك حد قذف وکرك حد سرقت
وقود که قصاص دعواسندن مدعی علیه کفیل بالنفس اعطاسیله
جبر اولنمز و امامین همامین رحمهما الله تعالی تعزیر کبی ادمی حقی اولمغله
من بورلرده جبر اولنور بیوردیلر جبردنده مراد کندی ایله برابرنه محله دور
ایدرسه دوران ایدوب کزمکدر یوقسه کندوبی برمحله صالی ویرمك دکلدر
❊ (ولو اعطی) برضاه کفیلا فی قود وقذف وسرقة (جاز) اتفاقا ابن
کمال فظاهر کلامهم انها فی حقوقه تعالی لایجوز نهر قلت وسیجیء انها لا تصح
بنفس حد وقود فلیکن التوفیق ❊ برکمسه قودده وقذف وسرقه‌ده کندی
رضاسیله کفیل ویرسه اتفاقا جائز اولور فقهانك کلاملرینك ظاهری زنا وشرب
خمر حدلری مثللو حقوق اللهده کفالتك عدم جوازیدر شارح رحمه الله تعالی
دیرکه قریبا کلورکه نفس حد وقودك کفیلدن استیفاسی ممکن اولمغین انلرده
کفالت صحیحه اولمز امدی بو مصنف کبی مطلق حدود خالصه‌ده تبرعا کفالت
جائزه اولور دین کمسه‌لرك کلاملری بینیله انك غیریسنك جوازه مانع ظاهر کلاملری
بیننده توفیق اولور ❊ (ولا حبس فیهما حتی یشهد شاهدان مستوران او) واحد
(عدل) یعرفه القاضی بالعدالة لان الحبس للتهمة مشروع وکذا تعزیر المتهم بحر ❊
حد وقود دعوالرنده مستور الحال ایکی شاهد ویا برعادل کمسه شهادت ایتمدکجه
حبس اولمز زیرا تهمته بناء حبس مشروعدر وعدالتده قاضی نك علمی کافیدر
عدالتنه اثباتی لازم دکلدر شرب خمر وسرقت مثللو شیلر ایله متهم اولان کمسه‌نك
تعزیرده بنه بویله در ❊ فوائد لایلزم احدا احضار احد فلا یلزم الزوج
احضار زوجته لسماع دعوی علیها الافی اربع کفیل نفس وسجان قاضی والاب
فی صورتین ❊ برکمسه‌یه برکمسه‌یی احضار لازم دکلدر امدی زوجه عورتی اوزرینه
دعوی استماعی ایچون احضار لازم اولمز لکن خروجندن منع ایده‌من الادرت
نوع کمسه‌یه که کفیل بالنفسه کفیل اولدیغی شخصی احضاره قدرتی اولدقده
احضاری لازم اولور وقاضی نك سجانی محبوسی صالیویردکده حق صاحبی
کندویه احضار ایتدیرر وایکی صورتده که بابا مثلا بر اجنبی کمسه‌یه اوغلونه
کفیل اولمغه امر ایتمکله کفالتنه بناء انی مطالبه ایتسه باباسنه آنی احضار

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

لازم اولور ایکنجیسی بابا قزینك مهرینی زوجندن دعوی ایتدكده زوج كندویه
دخول ومهرینی اكا تأدیه وتسلیمنی ادعا ایتدكده كندویه ایفا ایتدیكی مبلغی
اثبات ایچون باباسندن احضارینی طلب ایتسه كندویه احضاری لازم اولور
اكر حوایج بیتیچون طشره خروج ایدر مقوله دن ایسه واكر مخدراتدن ایسه
قاضی امیننی ارسال ایدر ❊ فی الاشباه وفی حاشیتها لابن المصنف معزیا بالاحكامات
العمادیة الاب یطالب باحضار طفله اذ انغیب ❊ اشباهده ومصنفك
اوغلونك اشباه حاشیه سنده عمادیه نك احكاماتندن نقل ایله مرسومدركه بربابا
اوغلونه تجارته اذن ویرمكله برمقدار مدیون اولوب غائب اولسه اول طفلك
احضاریله بابا مطالبه اولنور ❊ وفیها القاضی یأخذ كفیلا باحضار المدعی وكذا
المدعی علیه الافی اربع مكاتبه ومأذونه ووصی ووكیل اذا لم یثبت المدعی الوایة
والوكالة ❊ واشباهده مسطوردركه دعوی اولنان نسنه منقولاتدن ایسه قاضی
انك احضار ینه كفیل اخذ ایدر مدعی علیهدن بویله دركه قاضی انك
نفسنه كفیل اخذ ایدر مدعی هرنقدر طلب ایتمزسه ده اكر شاهدلری
شهادت ایدوب تزكیه اولنمشلر ایسه ویاشاهدك مجرد بری اقامه اولنوب
ویاخود دعوی ایدوب شاهدلرم حاضرلردر دیرسه الا درت محلده كه سید
كندی مكاتبندن بدل كتابت ویاسائر برحق دعوی ایدرسه وعبد مأذوننسدن
ووصایت ووكالتلرینی مدعینك اثبات ایده مدیكی وصیله وكیلدن قاضی كفیل
اخذ ایتمز یعنی وصی ایله وكیلدن بركسه برشی دعوی ایدوب میتله موكل
اوزره حق اثبات ایده جك اولدقده مادام وصایت ووكالتلری اثبات اولنمدقجه
كندولری خصم اولمغین اعطاء كفیل ایله جبر اولنمزلر ❊ وفی شرح المجمع
عن محمد اذا كان المدعی علیه معروفا لایجبر علی الكفیل ولو كان غریبا لایجبر
اتفاقا بل حقه فی الیمین فقط انتهی ❊ ومجمع شرحنده امام محمددن نقل ایله
مرسومدركه مدعی علیه معروف ومشهور كمسه اولورسه اعطاء كفیل ایله
جبر اولنمز واكر غریب اولورسه اتفاقا كفیل ایله جبر اولنمز بلكه حقی فقط
یمینده در ❊ بابراء الاصیل یبرأ الكفیل الا كفیل النفس الا اذا قال لاحق لی قبله
ولا لموكلی ولا لیتیم انا وصیه ولا لوقف انا متولیه فحینئذ یبرأ الكفیل اشباه ❊ اصیلك
ابراسیله كفیل بری اولور الا نفسه كفیل اولان كمسه اصیلك ابراسیله بری اولمز
مكفول به كندودن ابرا اولنان نسنه نك غیری اولمغله الا اصیل بنم وبنی توكیل
ایدن كمسه نك ووصیسی اولدیغم یتیم ایچون ومتولیسی اولدیغم وقف ایچون انك
طرفندن حق یوقدر دیرسه بس بوتقدیرجه كفیل بری اولور هر بر وجهدن
حقوق ساقطه اولمغله ❊ (و) اما (كفالة المال) ف(تصح به ولو) المال (مجهولا

اذا كان) ذلك المال (دینا صحیحا) الا اذا كان الدین مشتركا كما سیجیئ لان
قسمة الدین قبل قبضه لایجوز ظهیریة والا فی مسئلة النفقة المقررة فتصح مع انها
تسقط بموت وطلاق اشباه ❊ اما ماله كفالت صحیحه اولور هرنقدر مال مجهول
اولورسه ده اكر مال دین صحیح اولورسه الا دین ایكی كمسه بیننده مشترك
اولمغله بری آخره كفیل اولورسه جائز اولمز نتكم قریبا كلور زیرا دینی قبل
القبض تقسیم مشروع دكلدر الا قضا ویارضا ایله مقرره اولان نفقه مسئله سنده
كفالت صحیحه اولور حالبوكه نفقهٔ مشروحه موتله وطلاقله ساقطه اولور ❊ وكانهم
اخذ وافیها بالاستحسان للحاجة لا بالقیاس والا فی بدل السعایة عنده بزازیه
وكانه الحق ببدل الكتابة والا فهو لایسقط لانه لایقبل التعجیز فیلغز ای دین
صحیح ولا تصح الكفالة به وای دین ضعیف وتصح به ❊ ظن ایده رمكه فقهانفقه
مسئله سنده ناسك احتیاجنه بناء استحسانله عمل ایتدیلر قیاسله عمل ایتمدیلر دخی امام اعظم
قتنده بدل سعایه كه مال مقابلی عتق اولنان عبده كفالت صحیحه اولمز ظن اولنور كه
بدل سعایه بدل كتابته الحاق اولندی یوقسه بدل سعایه تعجیز قبول ایتمكین
ساقط اولماز لكن كندویه كفالتك عدم صحتی دین غیر صحیح اولدیغنه مبنیدر
بدل كتابته الحاقنه بناء دكلدر دیو نقلده واردر امدی مستور المرام نازكانه
استفسار اولنور كه قنغی دین صحیحدر كه بدل سعایه كبی كندویه كفالت صحیحه
دكلدر وقنغی دین ضعیفدر كه كندویه كفالت صحیحه اولور بوده دین نفقه در ❊ (و)
الدین الصحیح (هو ما لایسقط الا بالاداء او الابراء) ولو حكما بفعل یلزمه سقوط
الدین فیسقط دین المهر بمطاوعتها لابن الزوج للابراء الحكمی ابن كمال ❊
دین صحیح انجق ادا ایله ویا ابرا ایله ساقط اولان دیندر ابرا هرنقدر دینك
سقوطنی مستلزم اولور عورتك زوجنك اوغلونه مطاوعتی فعلی كبی حكما ده
اولسه اولور امدی ابراء حكمی یه مبنی زوجنك اوغلونه مطاوعت ایدن عورتك
مهر دینی ساقط اولور ❊ (فلا تصح ببدل الكتابة) لانه یسقط بدونهما
بالتعجیز ولو كفل وادی رجع بما ادی بحر یعنی لو كفل بامره وسیجیئ قید آخر
(بكفلت) متعلق بتصح (عنه بالف) مثال المعلوم ❊ بس بدل كتابتك عبدك
كندی نفسنی تعجیز ایله ادا وابراسز سقوطنه بناء كندویه كفالت صحیحه
اولمز امدی بركسه بدل كتابته عبدك امریله كفیل اولوب وكفالتنه بناء اوزرینه
تأدیه سی لازمه ظنیله ادا ایلسه ادا ایتدیكی مبلغه سیده كیرو رجوع ایدر قید
آخردن مراد تأدیه سی كندونك اوزرینه جبرا لازم كلان ظنیدر نتكم ترجمه ده
درج اولندی بكفلت ده با تصح فعلنه متعلقدر یعنی بركسه ماله بروجه التزام بن
فلان كمسه ده اولان بیك غروش حقیكه كفیل اولدم دیسه امدی اشبو ماله

ISTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

كفـالت صحيحه اولور اما فـلان كسـه ده اولان حقكى بن ادا و تسـليم وقبض
ايده‌رم ديسـه كفيل اولمز وعـد قبيلندن اولمغله بومالك معلوم اولديغنه مثالدر
❊ (و) مثل المجهول باربعة امثلة (بمـالك عليه وبمـايدركك فى هـذا البيع)
وهذا يسمى ضمان الدرك (وبمـا بايعت فلا نافعلى) وكذاقـول الرجل لامرأة
الغير كفلت لك بالنفقة ابدامادامت الزوجية خانية فليحفظ ❊ مصنف كتاب عليه رحمة
الملك الوهـاب مال مجهوله كفالته درت مثـال ايله تمثيل ايدوب ديركه دخى سنك
فلان كسـه‌نك اوزرنده اولان مالكه واشبو بيعده سكا ايريشك ضرره كفيل اولدم
ديمكله كفـالت بالمال صحيحه اولور بوكا ضمان درك دينلور كه يعنى بومبيع مستحق
چيقلورسـه ثمنيله بكا رجوع ايله ديمك لكن بايعك اوزرينه ثبوت بولدقدنصكره
مشترى قنيغسـندن ديلرسـه اخذ ايدر قبل الثبوت كفيلدن نسنه طلب اولنمز وفلان
ايله ايتديككك مبـايعه بنم اوزريمـه‌در ديمكله‌ده كفـالت بالمال صحيحه اولور ينه
بويله بركسه نك غيرك عورتنه مادام ميانه كزده زوجيت دائمه اولدقجه ابداسنك
نفقه نه كفيلم ديسـه كفالت صحيحه اولور ❊ (وما غصبك فـلان فعلى) ماهنا
شرطية اى ان بايعتد فعلى لاما اشتريتـه لما سيجئ ان الكفـالة بالمبيع لاتجـوز
وشرط فى الكل القبول اى ولو دلالة بان بايعه او غصب منه للحـال نهر ❊ دخى
سـندن فلان كسـه نك غصب ايتـديكى نسنه بنم اوزريمـه‌در بن ثمننه ضامنم
ديمكله‌ده كفـالت صحيحه اولور بومقـامده‌كى ماشرطيه‌دريعنى فلان كسه يه بيع
ايدرسك ديمك فلان كسه‌دن اشترا ايدرسك ديمك دكل زيرا قريبـا كلور كه مبيعه
كفـالت جائزه دكلدر صورت مشروحـه لرك كـلمسنده مكفول لهك قبولى
شرط قلندى هرنقدر قبولى دلالة دخى اولورسـه ده مثلا فلانله مبايعه ايدرسـك
ويافلان كسـه سـندن برشى غصب ايدرسـه بن كفيلم ديوب انلكده بن كفالتكى
قبول ايتدم ديمكسزين همـان انكله فى الحـال مبـايعه ايدوب وياندن برنسـنه
غصب ايتمسى كبى ❊ ولو باع ثانيـا لم يلزم الكفيل الافى كلما وقيل يلزم الافى اذا
وعليه القهستـانى والشر نبلالى فليحفظ واو رجع عنه الكفيل قبل المبايعة صح ❊
بمابايعت فلا نافعلى ديديكى صورتده ايكنجى مرتبـه‌ده بردخى مبـايعه ايتسه كفيله
ضمـان لازم كلمز الا كلمـا امثـالى هرنه زمانكه مبـايعه ايدرسـك بنم اوزريمـه
مفـاديني افاده ايدر اداتله تعبير ايدرسـه مرة بعد اخرى مبـايعه سـنده دخى
كفيـل اواش اولور بعضيلر اذا كلمه‌سـنك غيريده تكرار ضمـان لازم كلور ديديلر
وقهستـانى وشر نبلالى بوقول اوزرينه لردر وكفيل قبل المبـايعه كفـالتندن رجوع
ايدرسه رجوعى صحيح اولور ❊ بخلاف الكفالة بالذوب وبخلاف ماغصبك الناس
اومن غصبك من الناس اوبايعك اوقتلك اومن غصبته اوقتلته فانا كفيله فانه باطل كفوله

ماغصبك اهل هذه الدار فانا ضـامنه فانه باطـل حتى يسمى انسـانا بعينه ❊
كفـالت بالذويكه‌سـنك ناس اوزرينه ثبوت بولان حقكه كفيلم ديمك صورت
مشروحـه‌نك خـلافنه‌دركه قبل المبـايعه اندن رجوع صحيح دكلدر زيرا بونده
كفـالت ظهورى متـاخر اولان دينـه‌در اماما بايعت مضمونى استقبـالده اولور
وعد محضدر دخى نـاسـك سـندن غصب ايتـديكنه وياسنكله مبـايعه ايدوب
وياسنى قتل ايده‌نه وياسنك غصب وياقتل ايتديككك خصوصه بن كفيلم ديمك ينه
صورت مشروحه‌نك خلافنـه‌در وباطلدر اشبو خانه اهاليسنك سندن غصب
ايتـديكى مبلغه بن ضـامنم قولى باطـل اولديغى كبى حتى بعينه برانسانى تعيين
ايدوب فلان كسه‌نك غصب وقتلنه ضامنم ديدكجه كفـالت صحيحه اولمز مكفول
عنه مجهول اولمغله اما حضورلرنده برجـاعته فلانله ايتـديككز مبايعه‌يه ضامنم
ديسه اشبو كفالت صحيحه اولور قنغيسيله اخذ واعطا ايدرسه كفيله لازم اولور
❊ (اوعلقت بشرط صريح ملائم) اى موافق للكفـالة باحـد امور ثلثة بكونه
شرطا للزوم الحق (نحو) قوله (ان استحق المبيع) او جحدك المودع اوغصبك كذا
اوقتلك اوقتـل ابنك اوصيدك فعلى الدية ورضى به المكفول جاز بخلاف ان اكلك
سـبع ❊ مصـنفك اوعلقت قـولى سـابق الـذكر اذا كان دينـا صحيحـا
قولنده كى كان اوزرينه معطوفدر يعنى ماله كفـالت يا صحيحه اولور اكرامور ثلثة
آتيـه‌نك بريله كـفـالته ملايم ومـوافق صريح شرطه تعليق اولنور سـه
ايعدى بكونه شرطا قولى باحد امور قولندن بدل المفصل من المجمل اوله‌رق بيلدر
يعنى كفالته موافق صريح شرطه تعليق كفيلك مثـلا مبيع مستحق چيقلورسـه
وياخود مودع سكا انكار ايدرسـه وياخود فلان كسـه سـندن غصب ايدوب
وياسنى ويا اوغلوكى وياصيديكى قتل ايدرسه ديت بنم اوزريمه‌در ديوب مكفول
لهك بوكا راضى اولمسيله اصيله حقك لزومنه شرط اولمسى كبى امدى بو جائزدر
اما سبع اكل ايدرسه بن كفيلم ديمك مزبور لرك خلافنه در زيرا سـبع مكفول له
اولمغه صالح اولمديغنـدن بشـقه فعـلى هدر در ❊ (او) شرطـا (لامكان
الاسـتيفاء نحو ان قـدم زيد) فعلى ماعليـه من الدين وهو معنى قوله (وهو)
اى والحـال ان زيدا (مكفول عنـه) اومضـاربه اومودعه اوغاصبه جازت
الكفـالة المتعلقة بقدومه لتوسـله للاداء ❊ وياخـود مكفول عنـه اولوب
ويا مكفول عنهك مضـاربى ويامودعى ويا غاصبى اولان زيد كلورسـه انك
اوزرنده‌كى دين بنم اوزريمـه‌در ديمك كبى كـفيلك اصيلدن استيفا سنك
امكاننه شرط ايتمكله قدومنه متعلقه كفالت جائزه اولور كندولردن اخذ ايدوب
طالبه ويرمكله ادايه توسلنه بنـاءً ❊ (او) شرطا (لتعذره) اى الاسـتيفاء

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

(نحوان غاب زيد عن المصر فعلى) وامثلته كثيرة فهذه جملة الشروط التى
يجوز تعليق الكفالة بها ﴾ وياخود اكر زيد مصردن غائب اولور سه بن انده
اولان اقجه نه كفيلم ديمك كبى طالبك اصيلدن استيفاسنك تعذرينه شرط
اولمسى كبى اشبو كفالته شرطك مثاللرى چوقدر مثلا فلان كسنه نك اوزرنده
حقك ضايع اولوب وياكندوسى فوت اولوب وياغائب اولورسه بن ضامنم
ديمك كبى امدى كفالتى كندويه تعليقك جائز اولديغى شرطلرك جمله سى بودر
﴿(ولاتصح) ان علقت بغير ملائم (نحوان هبت الريح اوجاء المطر) لانه تعليق
بالخطر فتبطل ولايلزم المال ومافى الهداية سهو كما حرره ابن الكمال نعم اوجعله
اجلا صحت ولزم المال للحال فليحفظ ﴾ واكر كفالت روزكارك هبوبى ويغمورك
ياغمه سى كبى شرط غيرملايمه تعليق اولنورسه صحيحه اولمز وخطرلى نسنديه
تعليق اولمغله باطله اولوب مالده لازم اولمز وهدايه ده كى كفالت صحيحه اولور
مضمونى سهودر نتكم ابن كمال آنى تحرير ايلدى بلى هبوب ريحى ونزول مطرى
اجل قبلوب هبوب ريحه دكين كفيل اولدم ديرسه كفالت صحيحه اولوب
مال فى الحال لازم اولور تأجيل باطل اولور

﴾ مطلب مايصح من الكفالة ومالا ﴿

﴿(ولاتصح) ايضا (بجهالة المكفول عنه) فى تعليق واضافة لا تخيير
ككفلت بمالك على فلان اوفلان فتصح والتعيين للمكفول له لانه صاحب الحق ﴾
بنه بويله تعليقده واضافتده مكفول عنهك جهالتيله كفالت صحيحه اولمز
مثلا سنك ناس اوزرينه ثبوت بولان حقيكه بن ضامنم ديمك كبى بوكا نظرا اضافتدن
مراد كفالتك زمان مستقبله اضافتى اولور لكن بو تنجيزه مثال اولسه ده اولورامدى
شارح رحمه الله تعالى فى تعليق وتنجيز ديسه زياده واضح اولور ايدى بووجه تخييرسنك فلان
ويافلان اوزرنده اولان مالنه كفيلم ديمك كبى تخييرده مكفول عنهك جهالتى كفالته ضرر
ويرمز بووجه منوال مشروح كفالت صحيحه اولور صاحب بحر بونى جهالت يسيره دن
عد ايلدى مكفول له صاحب حق اولمغله تعيينده كندويه مفوضدر ﴾(و
لا (بجهالة المكفول له) وبه مطلقا نعم اوقال كفلت رجلا اعرفه بوجهه
لا باسمه جاز واى رجل اتى به وحلف انه هو برئ بزازية وفى السراجية قال
لضيفه وهو يخاف على دابته من الذئب ان اكل الذئب حمارك فانا ضامن فاكله
الذئب لايضمن ﴾ كرك تعليقده وكرك اضافتده مكفول له وبهك جهالتيله
كفالت صحيحه اولمز بو مقامده مكفول بهدن مراد نفسه كفالتيدر ماله دكلدر

زيرا ماسبقده مرور ايتديكه مالك جهالتى كفالتك صحتنه مانع دكلدر
ونعم لفظيله استدراك آنى بوكا قرينه در لكن كفيلى وجهيله بيلوب اسميله بلمديكم
رجله كفيلم ديسه جائز اولور اقرارده جهالت صحتنه مانع اولمامغين وقنغى رجليكه
كتورب بنم كفيل اولديغم شخص بودر ديو يمين ايدرسه كفالتدن برى اولور
سراجيه ده مسطوردركه بركسنه دابه سنى قوردك اتلافندن خوف ايدن
مسافرينه اكرسنك حماريكى قورد اكل ايدرسه بن ضامنم ديدكده فصكره
انى قورد اكل ايلسه ضامن اولمز ﴿(نحوماذاب) اى ماثبت (لك على الناس او
على (احد منهم) فعلى مثال للاول ونحوه مابايعت احدا من الناس معين
المفتى (اوماذاب) عليك (للناس اولاحد منهم عليك فعلى) مثال للثانى ﴾
مكفول لهك جهالتنك مثالى مثلا بركسنه نك براخر كسنه يه سنك ناس اوزرينه
ويا انلردن برينك اوزرينه ثابت اولان حقك بنم اوزريمه در ديمك كبى
بومقصدمكى قوله مثالدر دخى ناسدن مبايعه ايتديكك ماله كفيلم ديمكده
بونك كبيدر وياخود ايكنجيكه مكفول لهك جهالتنه مثال مثلا سنك اوزريكه
ناسك ويا ناسدن برينك ثابت اولان مالنه كفيلم ديمك كبى ﴿(ولا) تصح (بنفس
حد وقصاص) لان النيابة لاتجرى فى العقوبات ﴾ دخى نفس حدوقصاصه
كفالت صحيحه دكلدر عقوباتده نيابت جاريه اولميوب وكفالتك صحتنك
شرطى كفيلدن مكفول بهك مقدور التسليم اولمقلغنه بناأ بونلرايسه اويله دكلدر
﴿(ولا بحمل دابة معينة مستأجرة له وخدمة عبد معين مستأجر لها) اى للخدمة
لانه يلزم تغيير المعقود عليه بخلاف غير المعين لوجوب مطلق الفعل لا التسليم ﴾
دخى حمل ايچون استيجار اولنان دابۀ معينه يه وخدمت ايچون استيجار
اولنان عبد معينه كفالت صحيحه دكلدر مثلا بركسنه اوزرينه حمل تحميلى
ايچون بردابۀ معينه يى استيجار ايتمكله براخر كسنه اكا كفيل اولسه اشبو
كفالت صحيحه اولمز زيرا دابه معينه اولديغنه نظرا اموجره واجب اولان دابه يى
تسليمدر حمل دكلدر بس حمله كفيل اولدقده كفيل مكفول عنهه واجب اوليان
شيئه تكفل ايتمش اولمغله تكفلى صحيح اولمز امادابه معينه اولمزسه بويله اولمز زيرا بوتقديرجه
موجره لازم اولان كفيلدن استيفاسى ممكن اولان حمل اولمغله كفالت صحيحه
اولور عبدك تصويريده ينه بويله در ومعقود عليهك تغييرى لازم اولور غير معين
بونك خلافنده در مطلق فعل كندوده واجب اولوب تسليم واجب اولمامغين
﴿(و) لا (بمبيع) قبل قبضه (ومرهون وامانة) باعيانها فلو بتسليمها
صح فى الكل درر وحجه الكمال فلو هلك المستأجر مثلا لاشئ عليه ككفيل
النفس ﴾ دخى قبل القبض مبيعه ومرتهنك يدنده كى رهنه وودیعه ومال مضاربه

امثالی امانتلرك بالذات كندولرینه كفالت صحیحه اولمز واكر مزبورلرك
تسلیمنه كفیل اولورسه كلیسنده صحیح اولور ومضمون مشروحی كمال ترجیح
ایلدی امدی مثلا ایجار اولنان نسنه هلاك اولسه كفیل بالنفس كبی كندویه برشی
لازم اولمز زیلعیده مسطوردركه اما نتك كرك بالذات عینلرینه وكرك تسلیملرینه
كفالت صحیحه اولمز ظن ایده رمكه بو برقولدر ﴿ (وصح) ایضا (لو) المكفول به
(ثمنا) لكونه دینا صحیحا علی المشتری الا ان یكون صبیا محجورا علیه فلا
یلزم الكفیل تبعا للاصیل خانیه ﴿ مكفول به ثمن مبیع اولورسه یینه اكا كفالت
صحیحه اولور مشتری اوزرینه دین صحیح اولمغین الا مشتری صبی محجور اولورسه
امدی اصیله تبعیتله كفیله دخی برشی لازم اولمز ﴿ (و) كذا لو (مغصوبا
اومقبوضا علی سوم الشراء) ان سمی الثمن والا فهو امانة كمامر (ومبیعا
فاسدا) اوبدل صلح عن دم وخلع ومهر خانیة والاصل انها تصح بالاعیان
المضمونة بنفسها لابغیرها ولا بالامانات ﴿ وینه بویله مكفول به مغصوب
اولوب ویاثمنی تسمیه اولنوب سوم وطلب شرا اوزره قبض اولنان و فاسدا بیع
اولنان مبیع ویاده دن صلح ویاخلع بدلی ویامهر اواسه كندویه كفالت
صحیحه اولور بونلرك عینك هلاكیله باطل اولمغین اشبو كفالت حقنده اصل
اصیل و قاعده وتفصیل بودركه كفالت بنفسها مضمونه كه هلاكی وقتنده قیمتی
واجبه اولان اعیانه صحیحه اولور مغصوب امثالی مذكورلر كبی بنفسها مضمونه
اولمیان مرهون وسائر امانتلره صحیحه اولمز ﴿ (و) لاتصح الكفالة بنوعیها
(بلا قبول الطالب) اونائبه ولوفضولیا (فی مجلس العقد) وجوزها الثانی
بلا قبول وبه یفتی درر وبزازیة واقره فی البحر وبه قالت الائمة الثلثة لكن نقل
المصنف عن الطرسوسی ان الفتوی علی قولهما واختاره الشیخ قاسم هذا حكم
الانشاء ﴿ كرك كفالت مالیه وكرك كفالت نفسیه بكلا قسمیها مجلس عقدده
حق صاحبی ویافضولی دخی اولورسه ده نائب ویاوكیلی قبول اتمدكجه صحیحه
اولمز امدی طالبك قبولندن مقدم اصیل راضی اولورسه رجوع ایدر بعدالقبول
رجوع ایده مز فضولینك قبولنده كفالت صحیح اولور لكن طالبك اجازتنه
توقف ایدر وقبل الاجازة كفیل ایچون كندی نفسنی كفالتدن اخراجده
مشروعدر امام ثانی یعقوب علیه رحمة الصمد انی بلا قبول الطالب كفالتی
تجویز ایتدیلر انجق بوقول ایله فتوی ویریلور وصاحب بحر بوقولی اقرار
ایدوب وائمۀ ثلثه بونكله حكم ایلدی لكن مصنف رحمه الله تعالی طرسوسی
رحمه الله تعالیدن نقل ایدركه فتوی امامین قولنه در بوقولیده شیخ قاسم اختیار
ایلدی واشبو بیان مشروح كفالتك بروجه انشا حكمیدر ﴿ (ولوا خبر
عنها) بان قال انا كفیل بمال فلان علی فلان (حال غیبة الطالب اوكفیل

اصل اولان صحة عقد اخبارده اولدیغنه بناأ ﴿ (و) لاتصح (بدین) ساقط
ولومن وارث (عن میت مفلس) الا اذا كان به كفیل اورهن معراج اوظهرله
مال فتصح بقدره ابن ملك اولحقه دین بعد موته فتصح الكفالة به بان حفر بئرا
علی الطریق فتلف به شیء بعد موته لزمه ضمان المال فی ماله وضمان النفس
علی عاقلته لثبوت الدین مستندا الی وقت السبب وهو الحفر الثابت حال قیام
الذمة بحر ﴿ میت مفلسدن ساقط اولان دینه كفالت صحیحه اولمز هرنقدر
وارثندن اولورسه الا اول دینه حال حیاتنده كفیل اولمش كمسه ویارهن
بولنورسه ویاخود میتك صكره مالی ظهور ایدرسه اول قدرده كفالت صحیحه
اولور ویادین كندویه وفاتندنصكره لاحق اولورسه مثلا میتك حال حیاتنده
طریق اوزرینه كه ملكینك غیری یه برقیو حفر ایدوب بعد وفاته انده برنسنه تلف
اواسه امدی اشبو كفالت صحیحه اولوب كندویه مالندن ضمان مال
عاقله سندن ضمان نفس لازم اولور دینكه ضمان سببكه ذمتك قیامی حالنده كی حفر
ثابت وقتنه مستندا ثابت اولمغله زیرا متوفانك ذمتی اول تلفله تقویت بولمغله اكا
كفالت صحیحه اولدی هرنقدر مفلسا وفات ایتمش ایسده ده حال حیاتنه
استنادینه بناأ ﴿ وهذا عنده وصححاها مطلقا وبه قالت الثلثة ولوتبرع
به احد صح اجماعا ﴿ واشبو مارالذكر كفالتك عدم صحتی امام اعظم رحمه الله
تعالی نزدنده در امامین همامین كفالت مشروحه بی مطلقا كه مال ظهور ایتسون
ویا ایتمسون صحیحدر بیوردیلر نتكم ماسبقدن معلوم ومستبان اولور وائمۀ ثلثه
اشبو امامین قولیله حكم ایتدیلر واكر مزبور دینی بركمسه تبرعا تأدیه ایلسه
اجماعا صحیح اولور تبرع قیام دینه اعتماد ایتمكین ﴿ (و) لاتصح كفالة
الوكیل (بالثمن للموكل) فیما وكل ببیعه لان حق القبض له بالاصالة فیصیر ضامنا
لنفسه ومفاده ان الوصی والناظر لایصح ضمانهما الثمن عن المشتری فیما باعاه
لان القبض لهما ولذا لو ابرآه عن الثمن صح وضمنا ﴿ وكیلك بعینه توكیل
ایتدیكی شیئك ثمننه موكله كفالتی صحیحه اولمز حق قبض اصالة كندونك
اولمغله كندی نفسنه ضامن اولمش اولدیغنه بناأ حتی بوصورتده موكلك موتیله
ووكیلی عزلیله بیع باطل اولمز وموكل وكیل طرفندن ثمنی قبضه وكیل اولوب
ووكیل كندوبی عزله قادر اولور ومشتری موكلك بنده برشیء بوقدر دیو یمین
ایتسه حانث اولمز وكیلك بنده برشیئی یوقدر دیو یمین ایدرسه حانث اولور
وكیل بلا ضمان ثمنی تأدیه ایدرسه جائز اولور ومشتری یه رجوع ایده مز تعلیل
مشروحك مفادی وصی ایله متولی یتیمك ویاوقفك مالندن بیع ایتدكاری شیئك
ثمننه مشتری طرفندن كفیل اولسه لر صحیح اولمز قبض كندولرینه مفوض

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

اولمغين بنا برين وصى ايله ناظر مشترينك ذمتنى ثمندن برى قلسه‌لر ابرالرى صحيح
اولور غابتى بتمله وقفه ثمنى ضامن اولورلر ﴿(و) لاتصح كفالة المضارب
(لرب المال به) اى بالثمن لمامر ولان الثمن امانة عندهما فالضمان تغيير لحكم الشرع ﴾
مضاربك رب الماله ثمنه كفالتى صحيحه اولمز وكيلده مرور ايدن علته بناً وثمن
كندولرينك عندنده امانت اولمغله ضمان شرع شريفك حكمنى تغيير اولمش
اولور ﴿(و) لاتصح (للشريك بدين مشترك) مطلقا ولو بارث لانه لو صح
الضمان مع الشركة يصير ضامنا لنفسه ولو صح فى حصة صاحبه يؤدى الى
قسمة الدين قبل قبضه وذا لايجوز نعم لو تبرع جاز كما لو كانا صفقتين ﴾ شريك
ايچون دين مشتركه شريك آخرك كفالتى صحيحه اولمز شركتى هرنقدر ارثله
اولورسه‌ده زيرا شركتله برابر ضمان صحيح اولسه كندى نفسنه ضامن
اولق لازم كلور واكر شريكنك حصه‌سنده صحيح اولسون ديلسه قبل القبض دينى
تقسيمه مؤدى اولور بونلر ايسه جائز دكلدر اما بروجه تبرع شريكنك دينندن
حصه‌سنى تأديه ايدرسه جائز اولور نتكم صفقه‌لر بشقه اولوب شريكلرك
هربرينك ثمندن حصه‌لرى تفصيل وبيان وياخود بعت لفظى تكرار اولنورسه
هربورلرينك حصه‌لرى ممتازه اولمغله شركت اولمغين كفالتلرى صحيحه اولور
﴿(و) لا تصح الكفالة (بالعهدة) لاشتباه المراد بها (و) لا (بالخلاص)
اى تخليص مبيع يستحق لعجزه عنه نعم لو ضمن تخليصه ولو بشراء ان قدر
والا فيرد الثمن كان كالدرك عينى ﴾ عهده‌يه كفالت صحيحه اولمز كندودن مرادنه
اولديغى معلوم اولمغين زيرا عهده معانئ عديده بينده مشترکه‌در صك
قديمه كه مثلا بايعك بدنده بولنان ملكيت حجتى كبى سنده ونفس عقده
وحقوق عقده وضمان دركه وخيار شرطه اطلاق اولنور امدى حجت مشروحه
بايعك ملكى اولمغله انى مشتريه تسليمه كفالت صحيحه اولمز مقدورى اولميان
شيئه كفيل اولمغين ومستحق چيقلان مبيعك تخليصنه كفالت صحيحه اولمز كفيل
اندن عاجز اولمغين اما تخليصنه ممكن اولورسه شراسنه بوقسه ثمنك ردينه
كفيل اولسه ضمان درك كبى اولمغله مشروع اولور ﴿ فائدة متى ادى بكفالة
فاسدة رجع كصحيحة جامع الفصولين ثم قال ونظيره لو كفل ببدل الكتابة
لم يصح فيرجع بما ادى اذا حسب انه مجبر على ذلك لضمانه السابق واقره المصنف
فليحفظ ﴾ بركسه كفالت فاسده ايله برمقدار اقچه‌يى مكفول لهه قچانكه تأديه
ايلسه كفالت صحيحه كبى ويرديكى مبلغله مكفول عنهه رجوع ايدر كفالتك
فسادى مكفول عنهك جهالتيله وياعهده‌يه ويا خلاصه كفالتله اولور بوندنصكره
جامع الفصولين صاحبى مسئلهٔ مشروحه‌نك نظيرى بركسه‌نك بدل كتابته كفيل

(اولمسنك)

اولمسنك صحيح اولمسى كبيدر ديدى امدى كفالتنه بناً تأديه‌سى اوزرينه
لازمه اولور ظنيله ادا ايلسه ويرديكى مبلغله مكفول لهه رجوع ايدر مصنفده
بونى اقرار ايلدى ﴿(ولو كفل بامره) اى بامر المطلوب بشرط قوله عنى او على
انه على وهو غير صبى وعبد محجور ابن ملك (رجع) عليه (بما ادى) ان ادى
بما ضمن والا فبما ضمن وان ادى ارداً لملكه الدين بالاداء فكان كالطالب
وكما لو ملكه بهبة او ارث عينى ﴾ بركسه صبى وياعبد محجور اولميان مطلوبك
امريله كذا كفل عنى لفلان وياعلى انه على ديمك شرطيله كفيل اولورسه پس
ادا ايتديكى مبلغله كندويه رجوع ايدر اكر ضامن اولديغى نسنه‌يى تأديه ايتمش
اولورسه واكر كفيل اولديغى شيئك خلافنى ضامن اولوب مثلا جيده كفيل اولوب ردى
ادا ايدوب وياعكسى صورتنده اولديغى كبى اولورسه انجق ضامن اولديغى
شيله رجوع ايدر هرنقدر ردى ادا ايتمش اولورسه‌ده انكله رجوع ايده‌مز
ادا ايله اكامالك اولمغله طالب كبى اولور هبه ايله ويا ارثله اكامالك اولديغى كبى
اولور امر حقيق اوليوب حكمى دخى اولسه اولنور مثلا بابا صغير اوغلونك
عورتنك مهرينه كفيل اولوب ووفات ايتمكله تركه‌سندن اخذ اولنسه ورثه صغيرك
حصه‌سنه رجوع ايدر ولايتك ثبوتنه بناً حكما صبينك امريله كفالت اولمغين
﴿(وان بغيره لا يرجع) لتبرعه الا اذا اجاز فى المجلس فيرجع عمادية وحيلة
الرجوع بلا امر ان يهبه الطالب الدين ويوكله بقبضه ولوالجية ﴾ واكر
مطلوبك امرى نسز كفيل اولورسه تبرع ايتمش اولمغله رجوع ايده‌مز الا مجلس
كفالتده اصيل اجازت ويررسه پس كفيل كندويه رجوع ايدر بلا امر كفالتده
رجوعك حيله‌سى طالبك دينى كندويه هبه ايدوب وكندويى قبضنه وكيل
ايتمسيدر لكن اشبو حيله‌نك ثبوت وصحتى كفيلك دين مقدارى مبلغى تأديه
سنده اصيلك دينى اولديغنه تعرض ايتمديكنه نظرادر اما اصيلك دينى ديه‌رك
ادا ايتمش اولورسه اصيل دينندن برى اولمغله هبه وتوكيل مشروع اولماز
﴿(ولا يطالب كفيل) اصيلا (بمال قبل ان يؤدى) الكفيل (عنه) لان تملكه
بالاداء نعم للكفيل اخذ رهن من الاصيل قبل ادائه خانية ﴾ كفيل طالبه
مالى ادا ايتمدين اصيلدن برشئ مطالبه ايده‌مز زيرا كفيلك دينه تملكى انجق
آنى اصيله اداسيله‌در لكن قبل الاداء اصيلدن رهن اخذى مشروعدر اما وكيل بالشرا
قبل الاداء ثمن مبيعله موكله رجوع ايدر كندولرى موكله نسبتله بايعله مشترى منزله‌سنده
اولمغله ﴿(فان لوزم) الكفيل (لازمه) اى لازم هو الاصيل ايضا حتى يخلصه
(واذا حبسه له حبسه) هذا اذا كفل بامره ولم يكن على الكفيل للمطلوب دين
مثله والا فلا ملازمة ولا حبس سراج ﴾ كفيله مكفول له ملازمت ايدرسه

كنـدوده آنك كبى اصـيله ملازمت ايدر حتى كنـدوبى تخليص ايده نه دك
واكر كندوبى حبس ايدرلرسه كندى ايچونده آنلرى حبس واردر اكر اصيلك امريله
كفيل اولوب وكفيلك اوزرنده مكفول عنهك اول قدر حقى اولمزسه والا كفالت امريله اولميوب
ويا مطـلوبك انك اوزرنده دينى اولوب ويا دائن مكفول عنهـك فروعى اولورسه
امدى حبس وملازمت اولمز ❊ وفى الاشـباه اداء الكفيـل يوجب برآئتهما للطالب
الا اذا احاله الكفيل على مديونه وشرط برآئه نفسه فقط ❊ دخى اشباهده مرسومدركه
كفيلك طـالبه دينى اداسـى كندى ايله اصيلك برآئتلرينى موجبدر الا كـفيل
طالبى مديونى وياغيرى بركسـه اوزرينه حواله ايدوب ومجرد كندى نفسنك برآئتنى
شرط ايدرسـه بو صـورتده فقط كفيـل برى اولور طالبه محتال عليه له اصيلك
قنغيسندن ديلرسه طلب ايدر توى تحقق ايتدكجه كفيلدن مطالبه ايده مز ❊ (وبرئ)
الكفيـل (باداء الاصيل) اجماعا الا اذا برهن عـلى ادآئه قبل الكفـالة فيبرأ فقط
كالو حلف بحر ❊ كفيـل اصيلك اداسيله اجمـاعا دينندن ومطالبه دن برى اولور
كـندونك اوزرنده دين اولميوب مجرد اصيلده اولان دينى مطـالبه اولمغله
اصيلك برائتى كندونك برآئتنى موجب اولور الا اصيل قبل الكفالة دينى اداسنه اثبات بينه
ايدرسه فقط كنـدوسى برى اولور حلف ايتديكى تقديرجه اولديغى كبى امدى
كفيـل اقرارينـه بنأ برى اولمز لكن مكفول به دين واحد اولمغـله كفيلك عدم
برائتى پك ظـاهر دكلـدر ديو قـول مشر وحـه سـؤال ايراد اولنور واصيل
مدعى ايكن كنـدويه يمين ترتب ايتمز بس نيجه يمـين ايدر ❊ (ولوابرأ) الطالب
(الاصيل اواخر عنه) اى اجله (برئ الكفيل) تبعـا للاصيل الا كفيل النفس كامر
(وتأخر) الدين (عنه) تبعـا للاصيل الا اذا صالح المكاتب عن قتـل العمد بمال
ثم كفـله انسان ثم عجز المكاتب تأخرت مطالبة المصالح الى عتـق الاصـيل وله
مطـالبة الكفيـل الآن اشبـاه ❊ طـالب اصيـلى ابرا ايدوب ويادينى تأخير
وتأجيل ايدرسـه كفيل اصيله تبعيتله كفالتدن برى اولور الا نفسه كفيل اولان
اصيلك ابراسيله برى اولمز نتكم ماله كفالت بحثندن مقدمجه فوائد اثناسنده بابرآء
الاصيل يبرأ الكفيل الا كفيل النفس قولنده مرور ايلدى واصيله تبعيتله كندودن دينده
تأخير ايدر الا عبد مكاتب عمدا قتل ايتديكى كسـه نك وليسـندن بر مقـدار ماله
صلح اولوب بعده بركسه اكا كفيل اولوب صكره مكاتب كسبدن عاجز اولورسه
صلح اولان قان صاحبنك مطالبه سى تأخر ايدر حتى اصـيلكه مكاتب عتـق
اولنه دك ولى دم ايچـون فى الحـال كـفيلدن مطالبه واردر ❊ (ولاينعكس)
لعدم تبعية الاصل للفرع نعم لوتكفـل بالحال مؤجـلا تأجل عنهما لان تأجيـله
على الكفيل تأجيل عليهما وفيه يشـترط قبـول الاصيل الابرآء والتأجيل لا الكفيل

الا اذا وهبه اوتصدق عليه درر ❊ حكم مشروح منعكس اولمز كه كفيلك برائتى
اصيلك برآئتنى مـوجبه اولميوب وكفيلـدن تأخير اصيلدن تأخـيرى ايجاب ايتمز
اصلك فرعـه تبعيتى اولمغـين طـالب كفيـلى ابرا ايتـدكدنصكره اصيله
رجـوع ايده مز لكن بركسـه حالا پشين اولان دينـه مؤجلا تكفل ايلسه
اصيل وكفيلك ايكيسـنه بردن دين مؤجل اولور زيرا كفيله تأجيل ايكيسنه ده
تأجيلدر وبحرده مرسـومدركه اصيلك ابرايى وتأجيلى قبولى شرط قلندى كفيلك
قبولى شرط دكلدر الا كفيله طـالب دينى هبه وياتصدق ايلرسه قبولندن لازمدر
زيرا هبه وتصدقك حكمى قبـولدر دينى كنـدونك اوزرنده اولميان آخر
كمسـه يه هبه صحيحه اولور اكر آنى مـديوندن اخذ وقبضه مسلط ايدرسه كفيلده
نوعا مسلط عد اولنور ❊ قلت وفى فتاوى ابن نجيم اجله على الكفيل يتأجل عليهما
وعزاه للحاوى القدسى فليحفظ ❊ ابن نجيمك فتاواسنده ذكر اولنديكه مكفول له
حقنى كفيله تأجيل ايدرسـه ايكيسـنه بردن تأجيل اولور ابن نجيم بونى حاوى
القدسى يه نسبت ايلدى بودخى مستثنالردن اولمغله منافات مندفعه اولور ❊ وفى
القنية طالب الدائن الكفيل فقـال له اصبر حتى يجئ الاصيل فقـال لا تعـلق لى
عليه انما تعلق عليك هل يبرأ اجاب نعم وقيل لا وهو المختار ❊ قنيه ده مرسـومدركه
داين كفيلى مطـالبه ايتمكله كندويه صبر ايله حتى اصيل كلسون ديدكده بنم
انك اوزرنده بر تعلقم يوقدر انجق تعلق ومطالبهم سنك اوزريكه در ديمكله اصيل
مطالبه دن برى اولمش اولورمى اولور ديو جواب بيورديلر بعضيلر اولمز ديديلر انجق
مختـار اولان قولده بودر زيرا بو قـدرجه قول ايله اصيلدن مطـالبه باطله اولمز
بلكه مراتى تضييقدر دينيلور ❊ (واذا حل) الدين المؤجل (على الكفيل بموته لايحل
على الاصيل) فلواداه وارثه لم يرجـع لو الكفـاله بامره الا الى اجله خلا فالزفر
(كما لايحل) المؤجل (على الكفيل) اتفـاقا (اذا حـل على الاصيل به) اى بموته
ولو ماتا خير الطـالب درر ❊ كفيلك موتيله اوزرنده كى دين مؤجل حلول ايلسـه
اصيل اوزرينه حلول ايلمز زيرا كفيلك موتيـله غرمانك حقوقى تركه يه تعلق ايتمكله
تعجل ايدر اما مكفول عنه كه اصيلده حقـوق ذمتنده اولان دين مؤجله تعلق
ايدر امدى دينى كفيلك وارثى وياكندوسى قبل مضى الاجل تأديه ايلسـه مادام
اجل حلول ايتمدكجه اصيله رجـوع ايده مزلر اكر كفالت امريله اولديسـه امام
زفر رحمه الله تعالى ايچون اختلاف واردر صورت مشروحه ده اجلك عدم حلولى
اصيلك وفات ايتديكنه نظرا كفيله دين مـؤجلك اتفاقا عدم حلولى كـبيدر
واكر ايكيسى بردن وفات ايتمش اولورلرسه طالب مخير قيلنور ايكى تركدنك قنغيسندن
ديلرسـه اندن اخذ ايدر حيا تلرى صورتنـدكى كبى ❊ (صالح احدهما رب المال

عن الف) الدين (على نصفه) مثلا (برأ الا) ان المسئلة مربعة فاذ اشرط
برآئتهما او برآئة الاصيل اوسكت برأو (اذاشرط برآئة الكفيل وحده) كانت
فسخا للكفالة لااسقاطا لاصل الدين (فيبرأهو) وحده عن خمسمائة (دون
الاصيل) فتبقى عليه الالف فيرجع عليه الطالب بخمسمائة والكفيل بخمسمائة
او بامره ولوصالح على جنس آخر رجع بالالف كاملا ❋ كفيل ايله اصيلك برى
رب المالك بيك غروش دينندن مثلا نصفيكه بعضيسى اوزرينه صلح اولسه‌لر
ايكيسيده برى اولورلر الا يالكز كفيلك برائتنى شرط ايدرسه مصالح عنه مقدارنده
كفالتى فسخ اولور اصل دينك كليسى اسقاط اولنمغين فقط بش يوزدن كفيل
برى اولوب اصيل برى اولمز امدى اصيلك اوزرنده بيك باقى قالمق ايله طالب
كندويه بشيوز ايله امريله اولديسه كفيلده بشيوز ايله رجوع ايدر مسئله
مربعه‌دركه كندوده درت احتمال واردر برى متنده ذكر اولنان‌در ديكرلريده
ايكيسنك ويامجرد اصيلك برائتلرينك شرط اولنوب وياخود اصيل مسكوت عنه
قالمقدر مصالح اصيل وياكفيل اولديغى اعتباريله مسئله مثمنه اولور واكر كفيل
جنس آخردن برنسنه يه صلح اولسه مبادله اولمغله دينه مالك اولديغندن بيكله
رجوع ايدر نتكم مرور ايلدى ❋ (صالح الكفيل الطالب على شئ ليبرئه
عن الكفالة لم يصح) الصلح (ولايجب المال على الكفيل) خانية وهوباطلاقه
يعم الكفالة بالمال والنفس بحر ❋ كفيل طالبله كندوبى كفالتدن برى قلمق
ايچون برنسنه اوزرينه صلح اولسه اشبو صلح صحيح اولمز كندويه مالى ادا واجب اولمز
بومقامده كفيل مطلق ذكر اولنمغله ماله ونفسه كفالته عام اولور ❋ (قال
الطالب للكفيل برئت الى من المال) الذى كفلت به (رجع) الكفيل بالمال (على
المطلوب اذا كانت) الكفالة (بامره) لاقراره بالقبض ومفاده برائة المطلوب
للطالب لاقراره كالكفيل ❋ طالب كفيله كفيل اولديغك مالدن بكامنتهى اوله‌رق
برى اولدك ديسه بس كفالت اصيلك امريله اولمش اولديسه كفيل ماللة
كندويه رجوع ايدر قبضى اقرارينه بناً زيرا الى انتهاء غايت ايچون اولمغله
متكلم كه رب المال منتهى ومخاطب اولان كفيل مبتدا اولمغله كانه رب المال بكا
دفع ايتدك ديمش اولدى و اشبو تعليلك مفادى كفيل مثللو قبضى كندودن
اقرار ايتمكله مطلوبك طالبدن برائتيدر يعنى كفيل كبى اصيلدنده مطالبه
ايده‌مز دين واحد ايكى كره قبض اولنمامغين ❋ (وفى قوله) للكفيل (برئت) بلا الى
(او ابرأتك لا) رجوع كقوله انت فى حل لانه ابراء لااقرار بالقبض (خلافالابى
يوسف فى الاول) اى برئت فانه جعله كالاول اى الى قيل وهوقول الامام واختاره
فى الهداية و هو اقرب الاحتمالين فكان اولى نهر معزيا للعناية و اجمعوا على انه

لوكتبه فى الصك كان اقرارا بالقبض عملا بالعرف ❋ حق صاحبنك كفيله
الى ديمكسزين مجرد برئت ويا ابرأتك قولنده رجوع ايده‌مز انت فى حل قولنده
رجوع ايده‌مديكى كبى زيرا بو ابتدأ ابرا واسقاطدر قبضله اقرار دكلدر
وابرابى كفيلك نفسنه نسبت ايتمكله بلا ايفاء اتفاقا كفيل اصيله رجوع ايده‌مز
بلكه طالب دينيله اصيله رجوع ايدر ابراسى انجق كفيلى مطالبه‌دن اولمغله
بركسه‌نك بر آخر كسه‌يه سكا حلال اولسون ديمسى ائمه اربعه‌نك اجماعيله
ابرا وحقنى آندن اسقاطدر قبضله اقرار دكلدر اولكنده كه برئت قولنده
امام ابى يوسف ايچون اختلاف واردر زيرا مشار اليه بونده اولكى مثللو
قيدلديكده الى قيلندن اولمغله قبضى اقرار اولديغندن رجوع ايدر ديدى عدم رجوع
امام اعظم رحمه الله تعالى‌نك قوليدر هدايه‌ده آنى اختيار ايلدى امام ابى يوسف
رحمه الله تعالى‌نك قولى اقرب الاحتماليندركه برى برائة استيفا وبرى برائة
اسقاطدر بناً عليه اولى اولدى وفقها اجماع ايتديلركه طالب برائة لفظنى برصكه
كتب ايتسه كه فلان كسه‌نك كفيل اولديغى دراهمدن برى اولدى ديو بس بومسئله
خلافه راجعدر لكن عرفه بناً قبضى اقرار اولور زيرا عرفده ايفاسز كتابت اولمز
❋ (وهذا) كله (مع غيبة الطالب ومع حضرته يرجع اليه فى البيان) لمراده
اتفاقا لانه المجمل ومثل الكفالة الحوالة ❋ اشبو سابق الذكر اوچ مسئله‌ده‌كى
تفصيل طالبك غائب اولديغنه نظرادر اما حاضر وموجود اولورسه قبض ايدوب
ويا ايتمديكنده مرادينى بيانده اتفاقا كندويه مراجعت اولنور برئت قولى
مجمل بركلام اولمغله حواله دخى كفالت كبيدر امدى محال محتال عليهه برئت
الى ديسه محتال عليه محيله رجوع ايدر ابرأتك ديسه رجوع ايده‌مز ❋ (وبطل
تعليق البرآئة من الكفالة بالشرط) الغير الملائم على مااختاره فى الفتح والمعراج
واقره المصنف هنا وفى المتفرقات لكن فى النهر ظاهر الزيلعى وغيره ترجيح
الاطلاق قيد بكفالة المال لان فى كفالة النفس تفصيلا مذكورا فى الخانية ❋
ثمن مبيعدن ومهردن برائت كبى صاحب فتحك ومعراجك اختياراتيديكى
اوزره كفالتدن برائتيده شرط غير ملايمه تعليق باطل اولدى ومصنف مرحومده
بومقامده ومتفرقاتده مضمون مشروحى اقرار ايلدى لكن نهرده مرسومدركه
زيلعينك وغيريلرينك ظاهر كلاملرى اطلاقى ترجيحدركه ملايم وغير ملايم
شرط ابرايى تعليق مشروع دكلدر كفالت بومقامده كفالت بالمال ايله
قيدلندى زيرا كفالت بالنفس ايچون خانيه‌ده ذكر اولنان تفصيل واردر
لكن كفالتك متنده مال ايله تقييدى بوقدر مكركه بحث وكلام كندوده اولمق
ملابسه‌سيله اوله ❋ (لايسترد اصيل مادى الى الكفيل) بامره ليدفعه الى الطالب

(وان لم يعطه طالبه) ولا يعمل نهيه عن الاداء لو كفيلا بامره والاعمل لانه حينئذ
يملك الاسترداد بحر واقره المصنف لكنه قدم قبله مايخالفه فيحرر ❊ اصيل طالبه
ويرديو كفيل بالامره ادا ايتديكی مبلغی كير واسترداد ايده مز هرنقدر طالبه
تأديه ايتمش اولورسه‌ده اصيلك ادادن نهينه عمل اولنمز اكر امريله كفيل
اولمش اولمزسه نهينه عمل اولنور زيرا بوتقديرجه ادا ايتديكی مبلغ ملكی اولمغله
آنی استرداده مالك اولور مصنف كتاب عليه رحمة الملك الوهاب مضمون
مشروحی اقرار ايلدی لكن بوندن مقدم بوكا مخالف كلامی تقديم ايلدی
ايمدی تحرير اولنور ❊ (وان ربح) الكفيل (به طاب له) لانه نماء ملكه حيث قبضه
على وجه الاقتضاء فلو على وجه الرساله فلا لمحضه امانة خلافا للثانی ❊
واكر كفيل اصيلك كندويه ويرديو تأديه ايتديكی درهمله ربح ايدرسه
كندويه طيب اولور على وجه الاقتضاء قبض ايتديكنه نظرا كندونك
ملكنك نماسی اولمغله واكر على وجه الرساله قبض ايتمش اولورسه ربح مشروح
كندويه طيب اولمز محضا امانت اولمغين امام ثانيچون اختلاف واردر ❊ (وندب
رده) على الاصيل ان اقضی الدين بنفسه درر (فيما يتعين بالتعيين) كحنطة لا فيما لا يتعين
كنقود فلا يندب ولو رده هل يطيب للاصيل الاشبه نعم ولو غنيا عناية ❊ واكر
اصيل دينی بنفسه كندوسی قضا ايدرسه بغدای كبی ما يتعين بالتعيين قبيلندن
اولور شيلردن اولورسه كفيلك كندويه ربحی ردی مندوب اولدی واكر دين
نقود كبی ما لا يتعين بالتعيين نوعندن اولورسه ربحی مندوب اولمز رد ايتديكی
صورتده ربح اصيله حلال وطيب اولورمی اشبه اولان اولدر هرنقدر غنی
اولورسه‌ده ❊ (امر) الاصيل (كفيله ببيع العينة) ای بيع العين بالربح نسيئة ليبيعها
المستقرض باقل ليقضی دينه اخترعه اكلة الربا وهو مكروه مذموم شرعا لما فيه
من الاعراض عن مبرة الاقراض (ففعل) الكفيل ذلك (فالمبيع للكفيل و) زيادة
(الربح عليه) لانه العاقد و (لا) شیء (على الامر) لانه اما ضمان الخسران
او توكيل بمجهول وذلك باطل ❊ براصيل كفيلنه بيع عينه كه برعينی نسيئة ربحله
بيعله كه اشترا ايله امر ايليوب اول دخی ايشلسه اهدی مبيع كفيلك اولوب عاقد كندوسی
اولمغله زياده ربح كندويه لازم اولوب آمره برشی لازم اولمز زيرا آمر كنكی
يا ضمان خسران ويا مجهول ايله توكيلدر بونلر ايسه باطللردر عينة عين مهمله نك كسريله
سلف معناسنه‌در بيع مشروحه عينه تسميه اولنديغی كندوده دينه دن بيع عينه
ميل اولنمسنه مبنيدر بيع مرسومك صورتی بركمسه اون غروش دكر بر ثوبی آخر
كمسه‌يه اون بش غروشه ربح ايله نسيئة بيع اول دخی كندويه كيرو اون
غروشه بيع ايدوب اول آنی ثمن مبيعدن اولان اون بش غروش دينتك اونه تقاص

بشنی دخی تحمل ودين ايدنمكدر بعضا شراء ما باع باقل مما باع قبل نقد الثمن
فسادندن تحرير ايچون صورت مشروحه‌ده مشتری بر آخر كمسه‌يه اول‌ده
كيرو بايعه بيع ايدرديو تصوير ايتديلر وبشقه صورتلر دخی واردر محلندن
تتبع اولنسون اصيلك كفيله امری اول اشترا ايتديكی عينی مستقرضكه
كفيل دينی ادا ايچون نقصان بها ايله بيع ايتمك ايچوندر بونده قرضدن
حاصل اوله‌جق مبرات وثواب واحساندن اعراض اولمغله بو شرعا مذموم
ومكروه اولدی آكل ربا اولان شخص نابر خور دارلرك مخترعاتندن برشيدر
امام محمد عليه الرحمه اشبو بيع بنم قتمده طاغلر كبی مذمومدر بيور ديلر
وذمی حقنده بيع العينة والتلجئة بحثنده حديث شريفده روايت اولندی
❊ (كفل) عن رجل (بما ذاب له او بما قضی له عليه او بما لزمه له) عبارة الدرر
لزم بلا ضمير وفی الهداية وهذا ماض اريد به المستقبل كقوله اطال الله بقائك
(فغاب الاصيل فبرهن المدعی) على الكفيل (ان له على الاصيل كذا لم يقبل)
برهانه حتی يحضر الغائب فيقضی عليه فيلزمه تبعا للاصيل ❊ بركمسه بركمسه‌نك
بر رجل اوزرينه ثابت ويا حكم اولنان ويا كندويه تأديه‌سی لازم كلان
نسنه‌سنه كفيل اولوب اصيل غائب اولمغله برشخص كفيل اوزرينه بنم اصيلده
شوقدر حقم واردر ديو دعوی واقامهٔ بينه ايتسه بينه‌سی مقبوله اولمز مادام
غائب حاضر اولوب اوزرينه قضا وحكم اولنمدقجه حكمٔ اولنديغی تقديرجه
كندويه اداسی لازم اولور اصيله تبعيتله دررك عبارەسی بلا ضمير
لزم واقع اولمشدر بنه تقدير اولنور وهدايه‌ده اشبو ذاب قضی لزم صيغه‌لری
ماضيلردر كندولريله مستقبل مراددر اطال الله بقائك وادام عزك تركيبلرنده
اولديغی مثللو ديو مرسومدر بوكا نظرا كفيل مستقبلده قضا وحكم اولنه‌جق
حقه كفيل اولمش اولور بو ايسه جائزدر ❊ (وان برهن انه له على زيد الغائب
كذا) من المال (وهو) ای الحاضر (كفيل قضی) بالمال (على الكفيل)
فقط (ولو زاد بامره قضی عليهما) فللكفيل الرجوع لان المكفول به هنا مال
مطلق فامكن اثباته بخلاف ما تقدم وهذه حيلة اثبات الدين على الغائب ❊
بركمسه غائب اولان زيد اوزرنده شوقدر حقم واردر واشبو حاضر عمروده
كفيلدر ديو اقامهٔ بينه ايلسه مجرد كفيل اوزرينه مال ايله حكم اولنور واكر
مدعیٔ مزبور دعواسنده زيدك امريله كفيل اولدی مضمونی زياده ايدرسه
ايكيسنك اوزرينه حكم اولنور امدی كفيل اصيله رجوع ايدر حتی مكفول عنه
حاضر اولدقده تكرار كندويه‌ده اقامهٔ بينه ايتمكه حاجت مس ايتمز زيرا بو مقامده
مكفول به مال مطلقدر ومال دعواسيده مطلقه اولمغله دعوی صحيحه وبينه مقبوله

اولور بيننده صحة دعوايه مبنى اولمغين امامتنك سابق الذكر كفل بماذاب له آلخ مسئله سى
بونك خلافنه دركه انده مكفول به مال مقيددر يعنى بعد الكفالة كفيل اوزرينه ثابت
اولان مال ديمك مدعى نك دعواسى مطلقه اولمغله اكا تعرض اولنمغين دعواسى فساده
كتمكله مقبوله اولمدى اشبو مسئلهٔ ثانيه غائب اوزرينه دين اثباتنك حيله سيدر
بونده هر نقدر غائب اوزرينه قضا وار ايسه ده ضمنيدر چوق شى اولور كه ضمنا
ثابت اولور قصدا اولنمز مثلا برعبد حاضر بركسه دنك اوزرينه دعوى ايتسه كه بنى
اشبو كسنه سيدم غائب فلان كسه دن اشترا وعتق ايلدى مزبور حاضر دخى
انلرى انكار ايلسه كندوسى غائب طرفندن خصم اولمغله عبد شرا وعتق اثبات
ايتمكله غائب اوزرينه نافذ اولور حتى بعدالحضور غائب عبددن دعوى ايده من
❊ ولوخاف الطالب موت الشاهد يتواضع مع رجل ويدعى عليه مثل هذه
الكفالة فيقر الرجل بالكفالة وينكر الدين فيبرهن المدعى على الدين فيقضى به على
الكفيل والاصيل ثم يبرأ الكفيل فيبقى المال على الغائب وكذا الحوالة وتمامه
فى الفتح والبحر ❊ طالبكه داين غائب اوزرنده اولان حقنه شهادت ايدن شاهدلرك
موتندن خوف ايدرسه بر رجل ايله بروجه مواضعه توافق وتعاهد ايدركه
كندويه فلان كسه دن ناشى بن كفيلم ديو اقرار ايده بس كندويه كفالت
دعواسنى ايتدكده اول كسه كفالتى اقرار و دينى انكار ايتمكله مدعى دين
اوزره آيتان برهان ايتدكده كفيل واصيل اوزره دينله حكم اولنوز بعده كفيلى
ابرا ايدوب مال غائب اوزره باقى قالور حواله دخى بنه بو يلجه در اشبو بحثك
تمام وتفصيلى فتحده و بحرده در ❊ (كفالته بالدرك تسليم) منه (لمبيع) كشفعة فلا
دعوى له (ككتب شهادته فى صك كتب فيه باع ملكه او باع بيعا نافذا باتا)
فانه تسليم ايضا كما لوشهد بالبيع عند الحاكم قضى بها اولا ❊ برشخصك
دركى كه مستحق چيقلان مبيعك ثمننه كفالتى كندى طرفندن مبيعى تسليم
و بايعك ملكى اولديغنى اقرار وتصديقدر حتى بوندنصكره اول دار بنمدر ديو
دعوى ايلسه دعواسى مسموعه اولمز زيرا كندونك كفالتده اقدامى حين بيعده
انك بايعك ملكى اولديغنى اقرار در امدى بوندنصكره انده دعواسى صحيحه اولمز
كفالت مشروحه شفعه يى تسليم اولديغى كبى امدى بوندنصكره شفعه واجاره
دعواسى مسموعه اولمز نتكم بيع سندنده فلان كسه كندى ملكنى بيع ايتدى
وياخود بيع نافذ باتله بيع ايتدى ديو كندى شهادتنى كتب واملاسى كبى
بو دخى مزبورلر كبى ملك بايعك اولديغنى تسليمدر نتكم حاكمك حضورنده بيعه
شهادت ايلسه شهادتيله حكم اولنسون ويا اولنمسون تسليم و اقرار اولديغى
مثللو ❊ (لا) يكون تسليما (كتب شهادته فى صك ببيع مطلق) عما ذكر
(اوكتب شهادته على اقرار العاقدين) لانه مجرد اخبار فلا تناقض ولم يذكر

الختم لانه وقع اتفاقا باعتبار عادتهم ❊ بركسه نك بيع حجتنه كندى شهادتنى
مار الذكر ملكيت ونافذ وبات اولمق قيدندن مطلق اوله رق كتبى آنى تسليم
اولمز بلكه انده صكره ملكيت دعواسى مسموعه اولور زيرا بو صورتده ملكك
بايعك اولديغنى اقراره دلالت ايدر برشى يوقدر و بعضا اولوركه بيع مالكك
غيريدن صادر اولور شهادتنى كتبى وقعه يى حفظ بعده اقامهٔ بينه يه سعى وانده
مصلحت ومنفعت فهم ايدرسه اجازت ايچون منتظر اولور وياخود عاقدينك
اقرارلرينه شهادتنى كتب ايتسه بو دخى مبيعى تسليم اولمز زيرا بو مجرد اخبار
اولمغله كندويه حكم ترتب ايتمكين كندوده تناقض اولمز كنز صاحبى
حافظ الدين مثللو مرحومك ختمى ذكر ايتمديكى ختم باعتبار العادة اتفاقى وقوع
بولديغنه مبنيدر كنزك عباره سى وشهادته وختمه لادر يعنى لايكون تسليما ديمكدر
❊ (قال) الكفيل (ضمنته لك الى شهر وقال الطالب) هو (حال فالقول للضامن)
لانه ينكر المطالبة ❊ كفيل بن برماهه دك مؤجلا كفيل اولدم ديوب طالب بلكه
كفالتك حالا پشين تأديه در ديسه قول يميننه ضامن ايچوندر حالا مطالبه يى
انكار ايتمكين ❊ (وعكسه) اى الحكم المذكور (فى) قوله (لك على مائة
الى شهر) مثلا (اذا قال الآخر) وهو المقر له (حالة) لان المقر له ينكر الاجل ❊
حكم مشروحك عكسيدر بركسه بر آخر كسه يه سنك بنم اوزرمده مثلا
برماهه دك يوز غروشك واردر ديو اقرار ايدوب مقرله ده برماه وعد خلافدر
بنم حقم حاله در بو كون تأديه سى لازمه دردیسه زيرا بونده مقرله اجلى انكار
ايتمكله قول كندونكدر ❊ والحيلة لمن عليه دين مؤجل وخاف الكذب
اوحلوله باقراره ان يقول اهو حال اومؤجل فان قال حال انكره ولا حرج
عليه زيلعى ❊ كندونك اوزرنده مؤجلا دين اولان كسنه انكار ايتديكى
تقديرجه كذبدن خوف و احتراز ايدوب اقرار ايتديكنه نظرا دينك حلوليله
مؤاخذه دن خوف ايتسه كندويه حيلهٔ شرعيه وجاى خلاص مديوننه اشبو دين حالميدر
ويامؤجلميدر ديو استفسار ايتمكدر بس مدعى حالدر ديرسه انى انكار ايدر حلولى انكارنده نه
كندويه برحرج يوقدر صادقدر ❊ (ولا يؤاخذ ضامن الدرك اذا استحق
المبيع قبل القضاء على البائع بالثمن) اذ بمجرد الاستحقاق لاينتقض البيع على الظاهر
كافى ❊ دركى ضامن اولان كسه يه مجرد مبيع مستحق چيقمغله بايعك اوزرينه
ثمنله حكم اولنمزدن مقدم مؤاخذه اولنمز زيرا مجرد استحقاقله قول ظاهر
اوزره بيع منتقض اولمز نتكم ماسبقده مرور ايلدى حتى مستحق قبل الفسخ
بيعه اجازت ويرسه جائز اولور مادام بايعه ثمنله حكم اولنمدقجه اصيله ثمنى
رد واجب اولمزكه كفيله ده واجب اوله ❊ (وصح ضمان الخراج) اى الموظف

فی کل سنة وهو ما یجب علیه فی الذمة بقرینة قوله (والرهن به) اذ الرهن بخراج المقاسمة
باطـل نهر علی خلاف ما اطلقه فی البحر وتجویز الزیلعی الرهن فی کل ما تجوز به
الکفالة بجامع التوثق منقوض بالدرك لجواز الکفالة به دون الرهن ﴾ خراج
موظفکه بهرسنه صاحب ارضك ذمتنده اوزرینه واجب اولان مبلغه ضمان
واکا رهن صحیح ومشروع اولدی عباد طرفندن مطالبه اولنان دین اولمغین
سائر دیون کبی اولدی اما خراج مقاسمه که حاصلاتندن جزء اولان
نسنه‌یه ضمان ورهن باطلدر بحرك خراج موظفه ومقاسمه‌یه بروجه اطلاق
بیاننك خلافی اوزره زیلعی‌نك توثق جامعیله کندوده کفالت جائزه اولان
هر برشیده رهنی تجویزی ضمان درکله منقوضدر کندوده کفالت جائزه
اولوب رهن اولمغین ﴿(وکذا النوائب) ولو بغیر حق کجبایات زماننا
فانها فی المطالبة کالدیون بل فوقها حتی لو اخذت من الاکار فله الرجوع
علی مالك الارض وعلیه الفتوی صدر الشریعة واقره المصنف وابن الکمال وقیده
شمس الائمة بما اذا امره به طائعا فلو مکرها فی الامر لم یعتبر امره بالرجوع
ذکره الاکمل ﴾ دخی ینه بویله ضمان نوائبده صحیحدر هر نقدر زمانه مزده بولنان
ظلمه‌نك اخذ ایتدیکی سالیانه‌لر مثللو بغیر حق اولورسه‌ده زیرا بونلر مطالبه‌ده
دیون کبیدر بلکه انك فوقنده‌در حتی اراضی اوزرینه موضوعه اولان
جبایات اکنجیدن اخذ اولنسه مفتی به اولان قول اوزره کندویه صاحب
ارضه رجوع واردر مضمون مشروحی مصنف وابن کمال اقرار ایتدیلر شمس
الائمه قول مذکوری کندویه رجوع شرطیله تأدیه‌سیله امر ایتدیکی نوائبی
بالطوع الصادر امریله تقیید ایلدی پس امری بروجه اکراه اولورسه رجوع‌له امرینه
اعتبار اولنمز نوائب مصیبت معناسنه اولان نائبه‌نك جمعیدر اما یکیچی وکری نهر
وتجهیز جیوش وفك اسیر امثالی بحق اولان نسنه‌لره کفالت صحیحه‌در
مثلا بعض کسه‌لر بر نهرده شرکت خاصه ایله مشترك اولملریله انلردن بری انك
کری وتعمیر وترمیمندن ابا وامتناع ایتسه امدی قاضی انك کری وعمارتیله
حکم ایتمکله شریکلرندن بری امر قاضیله اکا برمقدار غروش صرف وانفاق
ایتمکله امتناع ایدن کسه‌نك حصه‌سی کندونك ذمتنده دین
اولمغله اکا کفالت صحیحه اولور اصیله ضمانی لازم اولان نسنه‌یه کفیل اولمغین
وبیت المالده مضایقه اولیجق تجهیز جیوش وفداء اسیر ایچون پادشاه
اسلامیانه مسلمین اوزرینه برمقدار نوائب ووظیفه وضعی جائز ومشروعدر
﴿وقالوا من قام بتوزیعها بالعدل اجر وعلیه فلا یفسق حیث عدل وهو نادر﴾
فقهای کرام نوائب سلطانیه‌ده بروجه عدالت توزیع وتقسیمنه مباشرت ایدن کسه

ماجوردر دیو تصریح بیوردیلر بنابرین بر منوال محرر توزیعه مباشرت
ایدن کسه تفسیق اولنمز لکن بوده نادر ونایابدر ﴾ وفی وکالة البزازیة قال
لرجل خلصنی من مصادرة الوالی او قال الاسیر ذلك فخلصه رجع بلا شرط
علی الصحیح قلت وهذا یقع فی دیارنا کثیرا وهو ان الصوباشی یمسك رجلا
ویحبسه فیقول لآخر خلصنی فیخلصه بمبلغ فحینئذ یرجع بغیر شرط الرجوع
بل بمجرد الامر فتدبر کذا بخط المصنف علی هامشها فلیحفظ ﴾ دخی بزازیه‌نك وکالتنده
مسطوردرکه برکسه برآخر کسه‌یه والینك مصادره‌سندن بنی تخلیص ایله دیسه
ویاخود آنی براسیر دیمکله اول کسه‌ده کندوبی تخلیص ایلسه قول صحیح اوزره
بلا شرط الرجوع رجوع ایدر شارح علیه الرحمه دیرکه اشبو مسئله بزم
دیارمزده چوق وقوع بولور که مثلا صوباشی دیدکاری ضابط بر رجلی تهمت
محلنده اخذ وکرفت ایتمکله برکسه‌یه بنی بوندن خلاص ایله دیمکله اول کسه‌ده
کندوبی برمقدار مبلغله خلاص ایدر امدی مجرد امرینه بناءً رجوع
شرطنسز کندویه مبلغ مشروحله رجوع ایدر بزازیه‌نك کنارنده مصنفك
خطیله بویلجه مرسومدر پس کوزلجه حفظ وتدبر اولنسون

﴿تنبیه لطیف﴾

اصحاب حنفیه‌دن بعض علمای کرام بیوردیلرکه انسانه افضل اولان سالیانه توزیعنده
قومشولرینی واهالئ محله‌یی تسویه درشمس الائمه جواب مقامنده بیوردیلرکه بوسوزلرك
بیوردقلری زمان اوائلده ایدی امور خیریه‌یه وجهاده اعانه اولمغین اما فی زماننا
اکثر نوائب ظلمیه اولمغله برکسه کندی نفسندن ظلمی دفعه قادر اولورسه حقنده
خیردر کندوسی تسویه ایچون وره‌جك اولورسه دفع ظلمه مقتدر اولمیان عاجز
فقرایه اعطا ایلسون ﴿(والقسمة) ای النصیب من النائبة وقیل هی النائبة
الموظفة وقیل غیر ذلك وایا ما کان فالکفالة بها صحیحة صدر الشریعة ﴾
دخی نائبه‌دن شخص معینه حصهٔ مقسومه‌یه کفالت صحیحه اولور بعضیلر قسمتدن
مراد مثلا بهر ماه شو قدر وظیفه اولان نائبه‌در دیدیلر وبعضیلر بونلرك غیری
احتمال بیان ایتدیلر تفسیری اولورسه اولسون انلره کفالت صحیحه‌در ﴿(قال) رجل
(لآخر اسلك هذا الطریق فانه امن فسلك واخذ ماله لم یضمن ولو قال ان کان مخوفا
واخذ مالك فانا ضامن) والمسئلة بحالها (ضمن) هذا وارد علی ما قدمه بقوله ولا تصح
بجهالة المکفول عنه کما فی الشرنبلالیة والاصل ان المغرور انما یرجع علی الغار
اذا حصل الغرور فی ضمن المعاوضة او ضمن الغار صفة السلامة للمغرور نصا درر

وتمامه فى الاشباه ومر فى المرابحة ﴾ بر رجل دیکر بر رجله سن اشبو طریقه سلوك
ایله امینلو وسلامت بر راهدر دیمکله اول دخی اکا متراهی اولوب وانده مالی اخذ
ونهب اولنسه اول کمسنه ضامن اولمز اشبو مسئله‌یه مماثلدر شو طعامدن اکل ایله
مسموم دکلدر دیوب اکلیله وفات ایتمك واشبو عورت حره در دیمکله تزوج ایدوب
بعده مملوکه ظهور ایتمسی مسئله‌لری واکر اشبو طریق مخوف وخطرناك اولوب مالك
اخذ اولنورسه بن ضامنم دیوب مسئله بحالها درکه اول راهه متراهی اولوب
ومالی یغما اولنسه ضامن اولور اما اوغلوکی برتیجی حیوان اکل ایدوب ویامالکی
اتلاف ایدرسه ضامنم دیسه بو کفالت صحیحه دکلدر زیرا ماسبقده مرور ایتدیکه
سبعه کفالت اولنمز وفعلی جبار وهدردر لکن اشبو متنك ولوقال ان کان مخوفا آلخ
مسئله سنه مار الذکر ولا تصح بجهالة المکفول عنه مضمونیله شارح علیه الرحمه
اعتراض ایدرکه بونده مکفول عنه مجهول اولمغله لاتسلم ضمانك لازم اولدیغنی علامه
طحطاوی سندی ابطال ایله جواب ویروب اعتراض مشروحی دفع ایدرکه بونده
ضمانك صحتی کفالتك صحتندن ناشی دکلدرکه حتی مار الذکر منعله اشکال
وارد اوله بلکه بونده ضمان قائل مز بورك تغریرینه مبنیدر زیرا غرور ده رجوع
شرط اولنجق رجوعی ایجاب ایدر غرورده اصل اصیل وقاعده وتفصیل
بودرکه مغرور غاره رجوع ایدر اکر غرور عقد معاوضه ضمننده اولورسه مثلا
دکرمانجینك کلنه جیه بغدایکی سبه ده وضع ایله دیمسیله اول دخی وضع ایتمکله
بغدای صویه کتسه بس طحان آنك صویه کیده جکنی بیلورسه ضامن اولور
عقد ضمننده غار اولمغله ویاخود متسده کی صورت مثللو غار صفة سلامتی
مغروره نصا که {انا ضامن} قولی کبی صراحة ضامن اولمغله در بو بحثك تمام وتفصیلی
اشباهده دز ومرابحه ده مرور ایلدی ﴾ فروع ضمان الغرور فى الحقیقة
هو ضمان الکفالة ﴾ حقیقتده ضمان غرور ضمان کفالتکیدر ضمان اتلاف کبی
دکلدر ﴾ للکفیل منع الاصیل من السفر لو کفالته حالة لیخلصه منها باداء وابراء ﴾
کفیلك کفالتی حاله اولوب مؤجله اولمزسه کندوبی یا ادا ایله ویا ابرا ایله آندن
تخلیص ایچون اصیلی سفردن منع وکندویه ملازمت واردر طالب کندویه
هرنقدر ملازمت ایتمز ایسه ده ﴾ وفى الکفیل بالنفس یرده الیه کما فى الصغری ای
لو بامره ﴾ دخی منع مشروح کفیل بالمالده در کفیل بالنفسده کفالت اصیلك امریله
اولمش اولورسه کندوبی طالبه رد ایدر امریله اولمزسه منع ایدمز ﴾ من قام
عن غیره بواجب بامره رجع بما دفع وان لم یشترطه کالامر بالانفاق علیه وبقضاء
دینه الافى مسائل امره بتعویض عن هبته وباطعام عن کفارته وباداء عن زکاة ماله
وبان یهب فلا نا عنى الفا ﴾ برکسنه برآخر کسنه‌نك اوزرینه اداسی واجب
اولان برشیئی کندونك امریله تأدیه ایلسه ادا ایتدیکی مبلغله کندویه رجوع

ایدر هرنقدر رجوعی شرط ایتمزسه ده دیننك قضاسیله واوزرینه نفقه‌سی واجبه
اولان کمسه‌لره انفاقله امر ایدن کمسنه کبی الا بعض مسائلده امره رجوعی
شرط ایتمدکجه رجوع ایده‌مز مثلا برکسنه بر رجله برنسنه هبه ایتدکده
موهوب له برآخر شخصه کندونك مالندن واهبه برمقدار عوض تأدیه‌سیله امر
ایتمکله اول دخی مأموریتی یرینه کتوروب کندی مالندن برمقدار عوض ادا ایلسه
جائز اولور وآمره رجوع ایده‌مز مادام امر بنم اوزریمه رجوع ایتمك شرطیله
دیمدکجه وکفارت یمیندن ویاظهارندن اطعامله ویامالنك زکاتنی مأمورك
مالندن ادا ایله وفلانه بنم طرفمدن اولمق اوزره بیك غروش هبه ایله امرلرده‌ینه بویله در
رجوع شرطنسز رجوع ایده‌مز ﴾ فى کل موضع یملك المدفوع الیه المال المدفوع الیه
مقابلا بملك مال فان المأمور یرجع بلا شرط والا فلا وتمامه فى وکالة السراج والکل من
الاشباه ﴾ هر بر محلده که کندویه مال ویریلان شخص اول ماله دیکر ماله
مالکیت مقابلنده مالك اولورسه مأمور بلا شرط الرجوع رجوع ایدر مثلا
بایعك ثمنه مشترینك مبیعه مالکیتی مقابلنده مالك اولدیغی مثللو امدی مشتری به
برکسنه کندی طرفندن ثمنی دفعله امر ایلسه امری صحیح اولور وثمنله آمره
رجوع ایدر غاصبك بر رجله غصب ایتدیکی نسنه‌نك بدلنه کندودن اوتوری
برشی اعطاسیله امر ایده‌ینه بویله در مغصوب منه بدله مغصوب مقابله‌سنده
مالك اولمغین واکر منوال مشروح اوزره مالکیت مال مقابله‌سنده اولمزسه بلا
شرط الرجوع رجوع ایده‌مز مثلا کندونك کفارتندن ناشی اطعامله
ویاکندی ایچون حجله امرده مدفوع الیهك طعامه ویاماله مالکیتی مال
مقابله‌سنده اولمدیغی کبی امدی مأمور بالدفع انجق رجوع شرطیله رجوع
ایدر بو بحثك تمامی سراجك وکالتنده در وکلیسی اشباهدندر ﴾ وفى الملتقط
الکفیل للمختلعة بمالها على الزوج من الدین لایبرأ بتجدد النکاح بینهما ﴾
ملتقطده مرسومدرکه برکسه برعورتك زوجی اوزرینه ثابت اولان دیننه کفیل
اولوب بعده اول عورت زوجندن برازمال اوزرینه اختلاع ایلسه صکره میانه‌لرنده
نکاح تجدد ایتمکله کفیل مشروح کفالتندن بری اولمز ﴾ ثوب غاب عن دلال
لاضمان علیه ﴾ دلالك یدنده برثوب بلا تعد ولا تقصیر ضایع اولسه کندویه
ضمان لازم اولمز وکیل بالاجر اولمغله ﴾ ولوغاب عن صاحب الحانوت وقد
ساوم واتفقا على ثمن فعلیه قیمة الثوب ولو طاف به الدلال ثم وضعه فى حانوت
فهلك ضمن الدلال بالاتفاق ولاضمان على صاحب الحانوت عند الامام لانه مودع
المودع ﴾ واکر ثوب مشروحی ثمنی تعیین اولنوب سوم شرا اوزره صاحب
حانوت اخذ ایتدکدنصکره ضایع اولورسه دکان صاحبنك اوزرینه

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

قیمتی لازمه اولور اما قبل المسا ومه ضایع اولورسه امانت حکمنده اولور
واکر ثوبی برمقدار طواف ایتدکدن صکره بردکانه وضع ایتمکله آنده هلاك
اولورسه اتفاقا دلال ضامن اولور مالکك اکا اذنی اولمغین امام اعظم
رحمه الله تعالی قتنده دکان صاحبنه برشی لازم کلمز مودع المودع اولمغله
﴿ دلال معروف فی یده ثوب تبین انه مسروق فقال رددت علی الذی اخذت
منه بری ﴾ دلاللقده معروف ومشهور اولان زجلك یدنده مسروقیتی
تبین ایدن برثوب بولنمغله کندودن مطالبه اولندقده اخذ
ایتدیکم کمسه یه رد وتسلیم ایتدم دیسه مخاصمه دن بری اولور اما معروف
اولمیجق حیله اولمق احتمالندن بری اولمز ﴿ ولو قال طالب غریمی فی مصر
کذا فاذا اخذت مالی فلك عشرة منه یجب اجر المثل لایزاد علی عشرة ملتقط ﴾
برکسه برآخر کمسه یه بنم فلان شهرده اولان غریمی مطالبه ایله اکر کندودن
حقمی اخذ ایدرسك اندن اون درهم سنکدر دیسه اول کمسه یه اجر مثلی اخذ
واجب اولور لکن اجر مثل اونك اوزرینه ده زیاده اولمز ﴿ وافتیت بان ضمان
الدلال والسمسار الثمن للبائع باطل لانه وکیل بالاجر وذکروا ان الوکیل
لایصح ضمانه لانه یصیر عاملا لنفسه فلیحرر انتهی ﴾ شارح رحمه الله تعالی دیرکه
بن دلال ایله سمسارك مبیعك ثمننی بایعه ضماننك بطلانیله افتا ایلدم اجرتله
وکیل اولدقلرینه بناً وفقهای عظام ذکر وبیان بیوردیلرکه وکیل کندی
نفسیچون عامل اولمغله ضمانی صحیح اولمز زیرا ولایة قبض وکیلدر ضامن
غیر ایچون عمل ایدندر بس بو یلجه تحریر اولنور ﴿ فائدة ذکر الطرسوسی فی مؤلفه
ان مصادرة السلطان لارباب الاموال لا تجوز الا لعمال بیت المال مستدلا
بان عمر رضی الله تعالی عنه صادر ابا هریرة انتهی وذلك حین استعمله
علی البحرین ثم عزله واخذ منه اثنی عشر الفا ثم دعاه للعمل فابی رواه الحاکم
وغیره واراد بعمال بیت المال خدمته الذین یجبون امواله ومن ذلك کتبته
اذا توسعوا فی الاموال لان ذلك دلیل علی خیانتهم ﴾ فاضل طرسوسی مؤلفنده بیان
ایتدیکه سلطان زمان نصره الله تعالی ایچون ارباب اموال اولان اغنیادن
اخذ اموال ایله مصادره جائزه ومشروع دکلدر الا بیت المال اوزرینه مولی
اولوب اندن دولت وثروت پیدا ایدن کمسه لردن مال اخذی مشروعدر
زیرا حضرت عمر رضی الله تعالی عنه ابو هریره رضی الله تعالی عنه جنابلرینی
بحرین نام محلده بیت المالده استعمال ایدوب بعده عزل وکندولرندن اون ایکی بیك
درهم اخذیله کندولرینی مصادره ایتدیلر صکره ینه امین بیت المال ایدوب
استعمال ایده جك اولدقده ابا وامتناع ایتدکده حضرت عمر رضی الله تعالی

BELEDİYE
KÜTÜPHANESİ
No

عنه کندولرینه نه عجب امتناع ایدیورسك حضرت یوسف علیه السلام سندن
خیرلو ایکن { اجعلنی علی خزائن الارض } بیوروب کندونزی طالب اولدیلر
دیدی جوابلرنده ابو هریره رضی الله تعالی عنه بیوردیلرکه حضرت یوسف
علیه وعلی نبینا ازکی الصلوات وانما ها نبی ابن نبی ابن نبی ابن نبیدر بن امیه اوغلویم
بغیر علم برکلام تکلم ایدوب ویا برفتوی ویروب تکدیر اولنوب عرضم هتك
ومالم اخذ اولنمقدن خوف ایده رم اشبو حدیثی محدثیندن حاکم وغیریلری
روایت بیوردیلر عمال بیت المالدن مراد انی طوپلیوب جمع ایدن خدمه
دولتدر کاتبلری دخی عمالدن عد اولنور اکر رفاهیت وثروت ووسع حال پیدا
ایدرلرسه خیانتلرینه دلیل وشاهد اولور ﴿ ویلحق بهم کتبة الاوقاف ونظارها
اذا توسعوا وتعاطوا انواع اللهو وبناء الاماکن فللحاکم اخذ الاموال
منهم وعزلهم فان عرف خیانتهم فی وقف معین رد المال الیه والا وضعه
فی بیت المال نهر وبحر ﴾ اوقاف کاتبلری وناظر ومتولیلری دخی عماله لاحق
اولورلر وسع حال پیدا ایدوب انواع لهو ولعب وسفاهته میل ورغبت
ایدوب مصارف کلیه یه محتاج ابنیه بنا واحداث ایدرلرسه حاکم ایچون کندولرك
مالارینی یدلرندن اخذ وکندولرینی عزل واردر بس وقف معینده خیانتلری
تبین ایدوب معلوم اولورسه مال وقف جانبنه رد اولنور یوقسه بیت الماله
وضع اولنور لکن زمانه مز حکامنه اشبو فتوی ویرلمك مناسبدر زیرا نه اوقافه
ونه بیت الماله اصلا برینه رد ایتمیوب بلکه کندولری من غیر استحقاق اکل
وبلع ایدرلر ﴿ وفی التلخیص لو کفل الحال مؤجلا تأخر عن الاصیل ولو قرضا
لان الدین واحد قلت وقد منا انها حیلة تأجیل القرض ﴾ وتلخیصده
مرسومدرکه اداسنك وقتی حلول ایدن دینه برکمسه مؤجلا کفیل
اولسه اصیلدن تأخیر ایدر هرنقدر قرض اولورسه ده دین بر اولمغین شارح
رحمه الله تعالی دیرکه ماسبقده بز تقدیم وبیان ایتدککه صورت مشروحه
قرضی تأجیلك حیله سیدر وکفیلدن تأخیر اصیلدن تأخیری ایجاب ایتمز
انجق بومسئله ده ایدر ﴿ وسیجیء ان للمدیون السفر قبل حلول الدین ولیس
للدائن منعه ولکن یسافر معه فاذا حل منعه لیوفیه ﴾ وقریبا کلورکه دینك
وعدی حلول ایتمزدن مقدم مدیونه سفر واردر داین کندوینی سفردن
منع ایده مز نهایتی کندی ایله برابر مسافرت ایدوب وقتی حلول ایتدکده
حقنی ایفا ایچون کندوینی سفردن منع ایدر وتسویف تأخیرندن خوف ایدرسه
کفیل اخذ ایدر ﴿ واستحسن ابو یوسف اخذ کفیل شهر الامرأة طلبت
کفیلا بالنفقة لسفر الزوج وعلیه الفتوی وقاس علیه فی المحیط بقیة الدیون

لكنه مع الفارق ﴾ امام ابی یوسف همدانی علیه رحمة الصمدانی زوجی سفر
مراد ایدن عورت نفقه سنه کفیل طلب ایتدکده برماه کفیل اخذینی استحسان
واستصواب بیوردیلر وفتواده بوقولك اوزرینه‌در قیاس اولان نفقه‌دن صحیح
اولمغین کندویه کفالتك عدم صحتیدر ومحیطده سائر دیون مؤجله‌یی دخی بونك
اوزرینه قیاس ایلدی لکن قیاس مع الفارقدر دیون مرور وقتله وموتله ساقط اولمیان
نسنه اولمغله اقوی اولدیغندن نفقه کبی دکلدر لکن محیطك کلامنده ده ناسه
رفق واردر ﴿ کما فی شرح الوهبانیة للشرنبلالی لکن فی المنظومة المحبیة ﴾
محیطك قولی شرنبلالینك وهبانیه شرحنده ذکر ایتدیکی کبیدر لکن
منظومهٔ محبیه‌ده مرسومدرکه ﴿ لو قال مدیونی مراده السفر ❊ واجل
الدین علیه ما استقر ❊ وطلب التکفیل قالوا یلزم ❊ علیه اعطاء کفیل یعلم ﴾
برکسه بنم مدیونم سفر مراد ایدیور واوزرنده بوقدر مؤجل ومستقر حقم واردر
کندودن برکفیل مطالبه ایده‌رم دیسه فقهای عظام معلوم ومعتمد کفیل اعطاسی
لازمدر دیدیلر لکن منتقاده مدیون دینینی تأخیر وتسویف ایدر مقوله
کسنه‌دن اولمزسه کفیل مطالبه ایده‌مز دیو بونك خلافی مسطوردر
﴿ اوحبس الکفیل قالوا اجازله ❊ اذا اراد حبس من قد کفله ❊ لانه قد کان ذا الاجله
❊ حبس فلیجازه بفعله ﴾ برکفیل حبس اولندقده کندویه‌ده کندویی کفیل ویرن
کسنه‌یی حبس جائز ومشروع اولور کندولری انك ایچون حبس اولنمغله انك
فعلیله اکا مجازاتی مناسبه اولدی بیت اولده جاز واراد فعللری حبس لفظنده
تنازع ایتدیلر امدی جازیه فاعل اوله‌رق رفعی ارادیه مفعول اوله‌رق نصبی
جائز اولور ﴿ ثم الکفیل ان یمت قبل الاجل ❊ لاشك ان الدین فی ذا الحال حل
علیه فالوارث ان اداه لم ❊ یرجع به من قبل ما التأجیل تم ﴾ دین مؤجله کفیل
اولان کسنه قبل حلول الاجل وفات ایدرسه اجل اوزرینه حلول ایدر
بوتقدیرجه وارث دینی ادا ایدرسه مدة اجل تمام اولمزدن مقدم اصیله رجوع
ایده‌مز والله تعالی اعلم واستغفر الله العظیم

﴿ باب کفالة الرجلین ﴾

اشبو باب مفردك بیانندن فارغ اولدقدنصکره مرکبك بیاننه شروع
بیاننده‌در یعنی برکسه‌نك کفالتنی بیاندن فارغ اولندقده ایکی کسه‌نك برخصوصه
کفالتی حقنده اولان بابدر دیمك ﴿ (دین علیهما لآخر) بان اشتریا منه عبدا
بمائة (وکفل کل عن صاحبه) بامره (جاز ولم یرجع علی شریکه الا بما اداه

زائدا علی النصف) لرجحان جهة الاصالة علی النیابة ولانه لورجع بنصفه
لادی الی الدور درر ﴾ ایکی شخص برکسه‌دن مثلا یوزغروشه برعبد اشترا ایتمکله
هربری آخرك امریله بایعه کفیل اولمش اولسه‌لر اشبو کفالت جائزه اولور وهربری
ویردیکی مبلغله شریکنه رجوع ایده‌مز الا نصف اوزرینه زائد ادا ایتدیکیله
رجوع ایدر جهة اصالت نیابت اوزرینه راجحه اولمغین زیرا اصالة ادا اولنان دین
نیابت اولان مطالبه‌در وادا ایدن ویردیکنك نصفیله رجوع ایدرسه دوره
مؤدی اولور ﴿ (وان کفلا عن رجل بشیء بالتعاقب) بان کان علی رجل
دین فکفل عنه رجلان کل واحد منهما بجمیعه منفردا (ثم کفل کل) من الکفیلین
(عن صاحبه) بامره بالجمیع وبهذه القیود خالفت الاولی (فما اداه) احدهما
(رجع بنصفه علی شریکه) لکون الکل کفالة هنا (او) یرجع ان شاء
(بالکل علی الاصیل) لکونه کفل بالکل بامره ﴾ ایکی کسه‌نك هربری بررجلك
دیننك جمله‌سنه متعاقبا کفیل اولوب بعده هربری دیکرینك امریله بربرلرینه
کفیل اولسه‌لر بری ویردیکنك نصفیله شریکنه رجوع ایدر بومقامده کلیسی
برکفالت اولمغین شایعا واقع اولدی اما مسئلهٔ اولی بونك خلافنه اولدیکه‌انده
اصالة کفالت اوزرینه ترجح ایلدی صکره کندولریده اصیله رجوع ایدرلر دینی
امریله تأدیه ایتدکلرینه بناءً نهایتی بری بنفسه ودیکری نائبیله ادا ایتمش
وادیلر واکر دیلرسه ادا ایدن کلیسیله اصیله رجوع ایدر امریله کلیسنه کفیل
اولدیغی ایچون واشبو قیود ثلثه که بالتعاقب وبالجمیع وبجمیعه‌در بونلر ایله
بومسئله ماقبلنده‌کی مسئله‌یه مغایر اولدی زیرا متعاقبا کفیل اولمسه‌لرده بلکه
ایکیسی بردن دینك طوپونه کفیل اولوب بعده هربری آخرینه کفیل اولسه‌لر
مسئلهٔ اولی کبی اولور زیرا دین ایکیسنه منقسم اولمغله اصیلدن جمیعنه کفیل اولنمدی
وهربری دینك طوپونه کفیل اولمیوب نصفنه کفیل اولوب بعده احدهما آخره کفیل اولسه‌لر
ینه مسئلهٔ اولی کبی اولور بوده بجمیعه قیدینك محترزیدر وهربری دینك کلیسنه
متعاقبا کفیل اولدقدنصکره احدهما آخره نصفنه کفیل اولسه ینه مسئلهٔ
اولی کبی اولور بوده بالجمیع قیدیله خارج قالدی ﴿ (وان ابرأ الطالب احدهما
اخذ) الطالب الکفیل (الاخر بکله) بحکم کفالته ﴾ واکر صورت مشروحه‌ده
طالب کفیلك برینك ذمتنی مطالبه‌دن ابرا ایدرسه دینك کلیسیله کفیل آخری
مؤاخذه ایدر کفالتنه بناءً ﴿ (ولو افترق المفاوضان) وعلیهما دین (اخذ
الغریم ایا) شاء (منهما بکل الدین) لتضمنها الکفالة کامر (ولا رجوع) علی
صاحبه (حتی یؤدی اکثر من النصف) لما مر ﴾ شرکة مفاوضه که وکالت وکفالتی
متضمن اولوب مالده مساوی اولان شریکلر اوزرلرنده برمقدار دین اوله‌رق
مفترق اولسه‌لر غریم دینك کلیسنی شریکلرك قنغیسندن دیلرسه اخذ ایدر کفالتی

متضمن اولمغين تتكم شركتده مرور ايلدى ونصفندن اكثرى ادا ايتمدكجه
صاحبنه رجوع ايده مز ماسبقده مرور ايدن مسئلهٔ اولى ده كه نصفده اصيل
نصف آخرده كفيل اولمق تعليلنه بناً ✲ (كاتب عبديه كتابة واحدة وكفل كل)
من العبدين (عن صاحبه صح) استحسانا (و) حينئذ فا (ادى احدهما
رجع) على صاحبه (بنصفه) لاستوائهما ✲ بركسه ايكى رأس عبدلرنى
كتابة واحده ايله كتابته كسوب وعبدك هربرى ديكرينه كفيل اولسه اشبو
كفالت استحسانا صحيحه اولور قياس اولان عدم صحتيدر زيرا بونده مكاتبك
كفالتى وبدل كتابته كفالت واردر حالبوكه بونلرك هربرى على حدة باطلدر
زيرا كفالت تبرعدر مكاتب ايسه اكا مالك اوله مز وكفالت انجق دين صحيحه
اولور بدل كتابت دين صحيح دكلدر امدى هربرى ويرديكنك نصفيله صاحبنه
رجوع ايدر ايكيسيده بدل كتابتده برابر اولمغله ✲ (ولو اعتق) المولى (احدهما
والمسئله بحالها (صح واخذ اياشاء منهما بحصة من لم يعتقه) المعتق
بالكفاله والاخر بالاصاله (فان اخذ المعتق رجع على صاحبه) لكفالته (وان
اخذ الاخرلا) لاصالته ✲ مارالذكر ايكى عبدينى بردن كتابته قطع ايدن مولى
صورت مشروحه ده عبدلرك برينى عتق ايلسه صحيح اولور عتق ايتمديكى
عبدك بدل كتابتدن حصه سنى عبدلرك قنغيسندن ديلرسه اخذ ايدر معتقدن
كفالتيله ديكرندن اصالة اخذ ايدر بس معتق مؤاخذه ايدرسه كفالتنه مبنى رفيقنه
رجوع ايدر واكر عتق اولنميانى مؤاخذه ايدرسه اصالتنه بناً رجوع ايده مز
✲ (واذا كفل) شخص (عن عبد مالا) موصوفا بكونه (لم يظهر فى حق مولاه
بل فى حقه بعد عتقه (كمال لزمه باقرار اواستقراض اواستهلاك وديعة فهو)
اى المال المذكور (حال وان لم يسمه) اى الحلول لحلوله على العبد وعدم مطالبته
لعسرته والكفيل غير معسر ويرجع بعد عتقه لو بامره ولو كفل مؤجلا تأجل
كامر ✲ بركسه برعبده مولاسنك حقنده اولميوب بلكه بعد العتق كندونك حقنده
ظاهر اوله جق مثلا كندويه اقرارى ويا استقراضى ويا وديعه يى استهلاكى
سببيله لازم اولان مال كبى برماله كفيل اولسه مال كندويه حال اوله رق
لازم اولور هرنقدر حلولى ذكر وتسميه اولنمز ايسه ده زيرا عبده لزومى پشين
اولمق اوزره در مطالبه اولنمديغى العبد ومافى يده لمولاه اولمغله عسرتنه بناً در
كفيل ايچون اداده عسرت يوقدر كفالت عبدك امريله اولديسه بعد العتق
كندويه رجوع ايدر واكر كفالت مؤجلا اولورسه مالده تأجل ايدر دين مؤجلى
التزام ايدمش اولمغله ✲ (ادعى) شخص (رقبة عبد فكفل به رجل فمات)
العبد (المكفول) قبل تسليمه (فبرهن المدعى انه) كان (له ضمن) الكفيل (قيمته)

لجوازها بالاعيان المضمونة كامر ✲ برشخص برعبدك رقبه سنى دعوى ايتمكله
بررجل اكا كفيل اولدقدنصكره قبل التسليم عبد وفات ايتمكله مدعى اثبات بينه
ايدسه كه اول عبد مكفول كندونك ماليدر امدى كفيل قيمتنى ضامن اولور اعيان
مضمونه نك بالذات كندوسنه كفالت جائزه اولمغين تتكم ماسبقده مرور ايلدى
✲ (ولو ادعى على عبد مالا فكفل بنفسه) اى نفس العبد (رجل فمات العبد برئ
الكفيل) كامر فى الحر ✲ بركسه برعبد اوزرينه برمقدار مال معين ادعا ايدوب مثلا
بندن شوقدر نسنه غصب ويا استهلاك ايلدى ديمكله بركسه كندونك نفسنه
كفيل اولدقدنصكره عبد فوت اولسه كفيل برى اولور تتكم حره كفالتده
مرور ايتديكه مكفول بهك موتيله كفالت باطله اولور بعد الموت تسليمى متعذر
اولمغله بس عبدده حركبيدر ✲ (ولو كفل عبد غير مديون مستغرق عن سيده
بامره جاز) لان الحق له فاذا عتق فاداه (او كفل سيده عنه) بامره (فاداه) ولو (بعد
عتقه لم يرجع واحد منهما على الاخر) لانعقادها غير موجبة للرجوع لان كلا منهما
لايستوجب دينا على الاخر فلا تنقلب موجبة له بعد ذلك ✲ دينى رقبه سنى مستغرق
اولميان عبد سيدنك امريله كندى ايچون ويا سيدى كندودن ناشى امريله كفيل
اولسه لر جائز اولور عبدك ماليتنده مولانك حقى اولمغين امدى عبد عتق
اولندقدنصكره كفيل اولديغى مبلغى كندوسى تأديه ايلسه وياخود سيدى
عبدندن ناشى كفيل اولديغى مبلغى عتقندنصكره دخى اولسه ده ادا ايلسه لر
هربرلرى ديكرلرى اوزرينه رجوع ايده مز اصل كفالتلرى رجوعى موجب
اولميه رق منعقده اولمغين زيرا مزبورلرك هربرلرى آخرلرى اوزرينه ذاتنده
دينى استيجاب والزام ايده مزلر امدى كفالتلرى رجوعى غير موجبه اوله رق
منعقده اولدقدنصكره موجبه اولمقلغه منقلبه اولمز ✲ (كما لو كفل رجل عن رجل
بغير امره فبلغه فاجاز) الكفاله (لم تكن الكفاله موجبة للرجوع) لماقلنا ✲
تتكم بركسه برآخر كمسه دن ناشى امرنسز كفيل اولوب كندويه خبر بالغ اولدقده
اذن واجازت ويرسه كفالت مشروحه رجوعى موجبه اولمديغى مثللو زيرا ديديكمز
كبى رجوعى موجبه اولميه رق منعقده در ✲ (و) قالوا (فائدة كفالة المولى عن عبده
وجوب مطالبته بايفاء الدين من سائر امواله وفائدة كفالة العبد عن مولاه تعلقه)
اى الدين (برقبته) وهذا لم يثبته المصنف متنا فى شرحه والله تعالى اعلم بالصواب ✲
فقهاى ذيشان مولانك عبدينك دينه كفالتنك فائده سى دينى سائر اموالندن ايفا
ايله مطالبه نك وجوبيدر عبدك مولايه كفالتنك فائده سى دينك رقبه سنه واكسابى
وار ايسه اكا تعليقدر ديديلر واشبو وفائدة كفالة المولى قولنى مصنف والاجناب
متن اوله رق كندى شرحنده اثبات وبيان ايتمدى والله تعالى اعلم

واستغفر الله العظيم

﴿ كتاب الحوالة ﴾

حوالهنك كفالته مناسبتی هر برلرنده التزامك وجودیدر ﴿ (هی) لغة النقل وشرعا (نقل الدین من ذمة المحیل الی ذمة المحتال علیه) وهل توجب البرآئة من الدین المصحح نعم قهستانی ﴾ حواله لغتده وشرعده دینی محیلك ذمتندن محتال علیهك ذمتنه نقلدر امدی محال علیه دینی محیله ادا ایتسه محتال کندویه تضمین ایتدیرر محتالك حقنی تعلق ایتدیکی نسنهیی استهلاك ایتدیکنه بنا مثلا رهنی برکسه استهلاك ایلسه مرتهنه ضامن اولدیغی مثللو زیرا رهنه مرتهن احقدر حواله محیلك دیندن برائتنی ایجاب ایدرمی قول مصححه نظرا ایدر ﴿ (المدیون محیل والدائن محتال ومحتال له ومحال ومحال له) ویزاد خامس وهو حویل قهستانی ﴾ اصطلاح فقهاده مدیونه محیل داینه محتال ومحتال له ومحال ومحال له اطلاق اولنور وخامسده زیاده اولنورکه حویلدر اشبو حوالهنك جوازینه دلیل رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلمك {مطل الغنی ظلم واذا احیل احدکم علی ملیء فلیحتل} حدیث شریفیدر رواه احمد وابن ابی شیبة یعنی اغنیادن وسع حالی اولان کسهنك دینی تأدیهیی تأخیر ظلمدر وسزلردن بریکز برفاه حالی اولان کسهیه حواله اولنورسه اول حوالهیی قبول ایتسون فقهادن کمال پرکال دیرکه حق وظاهر اولان اشبو حدیث شریفدهکی امر اباحه ایچوندر وشرعا دینی ویامطالبهیی نقلك مشروعیتنه دلیلدر ﴿ (ومن یقبلها محتال علیه ومحال علیه) فالفرق بالصلة وقد تحذف من الاول (والمال محال به) ﴾ حوالهیی قبول ایدن کسه محتال علیه ومحال علیه مال محال بهدر امدی فرق صلهلری اولان اولکنده لامله ایکنجیده علی ایله اولور وبعضا اولورکه اولکندن لام حذف اولنور بلکه اندهله کلمهسی لغو اولور اسم فاعل اولان محتالده له صلهسنه حاجت مس ایتمکین ﴿ تنبیه ﴾ حوالهنك رکنی ایجابله قبولدر محیلدن ایجاب محتال علیهله محالدن قبولدر امدی ایجاب محیلك طالبهسنی فلان کسهیه شوقدر غروشه حواله ایتدم دیوب قبولده محتال علیهله محتالك هر برلرینك راضی اولدم وقبول ایتدم دیمهلریله اولور محیلده عقل وبلوغ نفاذینك شرطیدر امدی صبی عاقلك حوالهسی ولیسنك اجازتنه توقف ایدهرك منعقده اولور صحتنه حریتیده شرط دکلدر عبددن حواله صحیحه اولور مأذون اولسون ویا محجور اولسون شوقدر واردرکه مأذن اولورسه

محال علیه کندویه فی الحال رجوع ایدر یوقسه بعد العتق رجوع ایدر وصحتنده شرط دکلدرمی یعنی دخی صحیحه اولور محیلك رضاسی شرطدر کرها اولورسه جائزه اولمز محتالده دخی عقل وبلوغ شرطدر امدی ماسبقده مرور ایتدیکی مثللو صبینك احتیالی ولیسنك اذن واجازتنه موقوف اولهرق منعقده اولور اکر ایکنجیکیه محتال علیه اولکیکه محیلدن ملی وغنی اولورسه ورضاسیده لازمدر کرها اولمز ومجلسده حضوری لازمدر غائب ایکن اولمز حتی صکره خبر کندویه بالغ اولمغله اجازت ویرسه منعقده اولمز محال علیهده دخی عقل وبلوغ شرطدر امدی محیلك کرك امریله وکرك امر نسز صبینك حوالهیی قبولی مشروع اولمز وضرر محض اولمغله صکره ولینك قبولیله دخی صحیحه اولمز ورضاسندن ومجلسده حضورندن لازمدر کرها اولورسه اولمز بوانعقادینك شرطیدر ومحتال بهك دین لازم معلوم اولمسی دخی لازمدر بس بدل کتابته حواله صحیحه اولمز کفالت صحیحه اولمیان شیئه حوالهده صحیحه اولمز بو بحثك تمام وتفصیلی بحرده وهندیهده مسطوردر ﴿ (و) الحوالة (شرط لصحتها رضی الکل بلا خلاف الا فی الاول) وهو المحیل فلا یشترط علی المختار شرنبلالیة عن المواهب بل قال ابن الکمال انما شرطه القدوری للرجوع علیه فلا اختلاف فی الروایة ﴾ حوالهنك صحتیچون بلا خلاف من بورلرك کلیسنك رضالری شرط قلندی الا اولکیکه محیلدر قول مختار اوزره رضاسی شرط دکلدر زیرا محال علیهك دینی التزامی کندی حقنده برتصرفدر محیله انده برضرر یوقدر بلکه نفع واردر انجق امریله اولدیسه رجوع ایدر ابن کمال امام قدورینك محیلك رضاسنی شرط قلدیغی انجق کندویه رجوعك صحتی ایچوندر دیدی امدی محیلك رضاسنك لازم اولوب ویا اولمسنده روایتده اختلاف یوقدر امدی رضاسنی شرطدر دینلرك قولی محتال علیه محیله انجق حوالهنك کندونك رضاسیله اولدیغی صورتده رجوع ایدر دیمهیه حمل اولنور شرطدکلدر دینلرك قولی ذاتنده صحتنك شرطی دکلدر دیمهیه محمولدر ﴿ لکن استظهر الاکمل ان ابتداءها ان من المحیل شرط ضرورة والا لا واراد بالرضی القبول فان قبولها فی مجلس الایجاب شرط الانعقاد بحر عن البدائع لکن فی الدرر وغیرها الشرط قبول المحتال اونائبه ورضی الباقین لا حضورهما واقره المصنف ﴾ لکن اکمل عنایهده اظهار ایدوب دیدیکه ظاهر اولان اکر حوالهنك ابتداسی محیلدن اولدیسه بالبداهه کندونك رضاسی شرطدر کندی اراده ورضاسیله ایجاب ایتمش اولور حضرت قدورینك روایتنك محملیده بودر واکر ابتدا ایجاب محیل طرفندن اولمزسه کندونك رضاسی شرط اولمز ورضادن مراد قبولدر دیدی زیرا مجلس ایجابده حوالهیی قبولی انعقادینك شرطیدر لکن دررده وسائر خانیه وبزازیه امثالی کتب معتبرانده شرط محتالك

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

ويانائبنك وباقيلرينك رضالريدر حضورلرى دكلدر ديو مسطوردر ومصنفده بونى
اقرار ايلدى ﴿فرع﴾ بزازيه‌ده مذكوردر كه بركمسه حواله‌يى قبول ايتسه كه هرنه زمانكه
ديلرسه محيله رجوع ايده جائز اولور وقنغيسندن ديلرسه اكا رجوع ايدر زيرا
بومعناده كفالتدر ﴿ (وتصح فى الدين) المعلوم (لافى العين) زاد فى الجوهرة
ولافى الحقوق انتهى وبه عرف ان حواله الغازى بحقه من غنيمة محرزة لاتصح
وكذا حواله المستحق بمعلومه فى الوقف على الناظر نهر ثم قال بعد ورقتين وهذا
فى الحواله المطلقة ظاهر واما المقيدة ففى البحر ان مال الوقف فى يد الناظر ينبغى
ان تصح كالاحاله على المودع والالا لانها مطالبة انتهى ومقتضاه صحتها بحق
الغنيمة وعندى فيه تردد ﴿ حواله دين معلومده كه محتالك محيل اوزرينه اولان
حقنده صحيحه اولور معلوم اولميان ماله كه سنك فلان كمسه‌نك اوزرنده ثابت اوله جق
حقيكه بن حواله‌يى قبول ايتدم ديسه اشبو حواله صحيحه اولماز مال مجهول
اولمغله محتال عليهده دينك ثبوتى شرط دكلدر عينده حواله صحيحه اولماز عين ذمتده
ثابت اولمغين انى برذمتدن برذمته نقل صحيح اولماز لكن بو حواله مطلقه‌ده كه محال عليه
اوزرينه ثابت اولان دين ويا يدنده‌كى غصب ويا وديعه امثالى شيله موجود اولان
عينه حواله اولميوب همان على الاطلاق حواله‌ده اولور اما قيود مشروحه‌نك
بريله مقيد اولورسه حواله مقيده اولور امدى كندوده عينه حواله مشروع
اولور صاحب جوهره شفعه مثللو حقوقده دخى حواله‌نك عدم مشروعيتنى
زياده ايلدى مثلا مشترى اوزرينه ثابت اولان حق شفعه‌يى بركمسه‌يه حواله كبى
شارح رحمه الله تعالى حقوقه غازى ايله وقفه مستحقك حقلريله تمثيله اشارت
ايلبوب بيورديلركه اشبو جوهره‌نك كلاميله معلوم وظاهر اولديكه غازى‌نك غنيمت
محرزه‌دن حقنى حواله‌سى ووقفدن ارباب استحقاقك حصه‌سنى ناظره حواله‌سى صحيحه
اما مال غنيمت محرز ومحفوظ اولوب بعده غازى وفات ايدرسه ورثه اندن غازى‌نك
حصه‌سنى اخذ ايدرلر واكر حرز وحفظ اولنمش اولورسه اول مال متوهم
برنسنه اولمغله نه ورثه اندن برشى مطالبه ايده بيلور ونه‌ده حواله‌سى مشروعه
اولور بوندن ايكى ورقه صكره صاحب جوهره بيان بيورديكه اشبو معلوم
وقف كبى حقوق مقوله‌سى شيلرده حواله‌نك عدم صحتى حواله مطلقه‌ده
ظاهر ونمايان در زيرا فقهانك تصريحلرى حواله‌نك نقله مبتنى اولديغنه بناءً
ديونه اختصاصيدر اما حواله مقيده‌ده صاحب بحرك بيانه نظرا اكر مال متولى‌نك
يدنده موجود اولورسه لايق اولان حواله‌نك صحتيدر مودع اوزرينه حواله‌نك
صحيحه اولديغى كبى ايكيسيده امين اولوب اوزرلرنده دين اولممق ملابسه‌سيله
واكر مال وقف ناظرك يدنده موجود اولمزسه حواله جائز
اولماز زيرا حواله‌ده مطالبه ثابتدر حالبوكه ناظرك يدنده مال وقف موجود

اولمجق كندودن مطالبه مشروعه اولمز صاحب بحرك اشبو بحثك مقتضاسى
مال غنيمتده‌ده مال وقف كبى محرزه اولديغنه نظرا حواله‌نك صحتيدر زيرا امامده
ناظر وقف كبى اوزرنده دين اولميان اميندر شارح رحمه الله تعالى ديركه مال
غنيمتده حواله‌نك صحتنده وعدم صحتنده بنم عندمده تردد واردر لكن معتمد فقهانك
محرز اولان مال غنيمتدن غازى‌نك ورثه‌سى ميراث اخذ ايدر ديو تصريحلرى
صحتنى تأييد ايدر ﴿ (وبرئ المحيل من الدين) والمطالبة جميعا (بالقبول)
من المحتال للحواله (ولايرجع المحتال على المحيل الابالتوى) بالقصر ويمد هلاك
المال لان برائته مقيدة بسلامة حقه وقيده فى البحر بان لايكون المحيل هو المحتال
عليه ثانيا ﴿ محيل محتالك ومحتال عليهك حواله‌يى قبوليله دينندن ومطالبه‌دن
جميعا برى وخلاص اولور لكن شوقدر واردركه برائتى موقته ايله كه توى تحقق
ايتمديكى وقتده برى اولور ديمك محيلك برائتنك فائده‌سى محيل وفات ايدرسه
محتال دينى تركه‌سندن اخذ ايده‌مز شوقدر واردركه ورثه‌دن وياغرمادن
بركفيل اخذ ايدر حقنك هلاك وضياعى خوفندن امدى محتال محيله حواله باقيه
اولديغى حالده رجوع ايده‌مز الا قصر ايله حصى وزننده توى كه مالك هلاكيله
رجوع ايدر مدده اولنور فعلى واوك كسريله توى درتعديه‌سى همزه ايله
اولور زيرا محيلك دينندن برائتى برآنه استيفا ونقلدر برآنه اسقاط دكلدر قچانكه استيفا
متعذر اولورسه رجوعى واجب اولور وبونى تأييد ايدر برحديث شريف حضرت
عثمان رضى الله تعالى عنهدن موقوفا ومرفوعا مرويدركه محتال عليه مفلسا وفات
ايتسه دين محيلك ذمتنه عودت ايدر وحواله باقيه قالميوب محيل ايله محتال
فسخلريله منتقضه اولديغى تقديرجه محتال محيله حقيله رجوع ايدوب محتال
عليهده برى اولور صاحب بحرتوايى محيلك ثانيا محتال عليه اولممسيله قيدلدى
مثلا بركمسه كندونك اوزرنده دينى اولان بركمسه‌يى برآخر كمسه‌يه حواله ايدوب
بعده محتال عليهده انى اصل دين كندونك اوزرنده اولان محيله حواله ايلسه
مقدمكى محتال عليه برى اولور امدى حالا محتال عليه اولان محيل اولده
مال هلاك اولسه مقدمكى محتال عليهه رجوع اولنمز ﴿ (وهو) باحد امرين
(ان يجحد) المحال عليه (الحواله ويحلف ولابينة له) اى للمحتال وللمحيل (اويموت)
المحال عليه (مفلسا) بغير عين ودين وكفيل وقالا بهما وبان فلسه الحاكم ﴿
توانك معناى لغويسنى شارح رحمه الله تعالى هلاك المال ايله تفسير ايتدى
معناى شرعىٔ اصطلاحيسنيده مصنف مرحوم ايضاح بيوردكه توى ايكى
شيئك بريله تحقق ايدر يامحال عليهك حواله‌يى انكار ويمين ايدوب محتال ايله
محيلكده هر برلرينك شاهدلرى اولممغين وياخود محال عليه عين ودين

وكفيلدن برشى اولميه‌رق مفلسا فوت اولمغله در امامين مارالذكر توانك
تحقق جحود وموتله وقاضى‌نك محال عليهك افلاسيله حكميله در بيورديلر
✲ (ولواختلفا فيه) اى فى موته مفلسا وكذا فى موته قبل الاداء وبعده (فالقول
للمحتال مع يمينه على العلم) لتمسكه بالاصل وهوالعسرة زيلعى وقيل القول للمحيل
بيمينه فتح ✲ محيل ايله محتال محال عليهك مفلسا وياقبل الاداء وبعدالاداء
وفاتنده اختلاف ايدوب مثلا محتال محال عليه بلاتركة وفات ايتدى ديوب
محيل عن تركة فوت اولدى ديسه بس محتال اصل اولان عسرته تمسك ايتمش
اولمغله يسارينه عالم اولمديغنه يمينيله قول كندونكدر بعضيلر يمينيله قول محيلكدر
ديديلر دينك كندويه عودتنى انكارينه بناً ✲ (طالب المحتال عليه المحيل بما) اى بمثل
ما (احال به) مدعياقضاء دينه بامره (فقال المحيل) انما (احلت بدين) ثابت
(لى عليك) لم يقبل قوله بل (ضمن) المحيل (مثل الدين) للمحتال عليه لانكاره
وقبول الحوالة ليس اقرارا بالدين لصحتها بدونه ✲ محتال عليه محال به اولان مالى محتاله
تأديه و تسليم ايتدكدنصكره محيله سنك امرك‌له دينكى قضا ايتدم ديه‌رك
حواله ايتديكى مبلغك مثليله مطالبه ايلدكده محيل بن سنى انجق اوزرنده
ثابت اولان دينمله احاله ايتدم ديسه قول مشروحى قبول اولنماز بلكه محتال
عليه محيل ادا ايتديكى دينك مثلنى ضامن اولور زيرا سبب رجوع اولان امريله
دينى قضا تحقق ايتدى شوقدر واردركه محيل كندونك اوزرينه برمقدار
دين ادعا ايدر كندوده انى انكار ايتمكله قول منكرك اولور وحواله‌يى قبولى دينى
اقرار عد اولنمز حواله دينسز دخى صحيح اولمغله اما امرى اولمقسزين بركسه برآخر
كسه‌نك دينى ادا ايلسه تبرع اولور دعواى مشروحه‌يه حاجت اصلامس
ايتمز محيلك محال عليه دينك مثلنى ضامن اولوب ادا ايتديكنك مثلنى
ضامن اولمديغى مثلا محال به دراهم اولوب بدلنه دنانير وياعكسى اوله‌رق
صرفا ادا اولنسه انجق محال به اولان مبلغ ايله رجوع اولنديغنه مبنيدر
بنه بويله محال به بدلنه عرضياتدن وياجيادبدلنه زيوف اعطا ايلسه ويابرنسنه
ايله مصالحه اولنسه انجق محال بهله رجوع ايدر ✲ فرع ✲ مأمور بقضاء
الدين آمره انجق قضا ايتديكى مبلغك مثليله رجوع ايدرالا ادا ايتديكى اجود
وياجنس آخر اولورسه انكله رجوع ايدمز ✲ (وان قال المحيل للمحتال
احلتك) على فلان بمعنى وكلتك (لتقبضه لى فقال المحتال) بل (احلتنى بدين لى
عليك فالقول) للمحيل لانه منكر ولفظ الحوالة يستعمل فى الوكاله ✲ محيل محتاله بن
سنى فلان كسه‌يه حواله ايتدمكه وكالتجه سنه بنم ايچون انده‌كى حقمى قبض
ايده‌سين ديوب محتالده بلكه سن بنى اكا سنده‌كى حقم دين مقابلى حواله ايتدك

ديسه قول محيلك اولور محتال كندودن دين ادعا ايدوب كندولرى انى انكار
ايتديكلرينه بناً وحواله لفظى مجاز او كالتده دخى استعمال اولنور ✲ (احاله
بماله عندزيد) حال كونه (وديعة) بان اودع رجلا الفا ثم احال بها غريمه
(صحت فان هلكت) الوديعة (برئ) المودع وعادالدين على المحيل لان الحواله
مقيدة بها بخلاف المقيدة بالمغصوب فانه لايبرأ لان مثله يخلفه ✲ بركسه كندونك
زيدك عندنده امانت اولان بيك غروشنى غريمى عمروه حواله ايلسه اشبو حواله صحيحه
اولور واكر وديعه هلاك اولورسه مودعى برى اولوب دين محيل اوزرينه عودت ايدر
حواله وديعه ايله مقيده اولمغين مغصوبله مقيده حواله وديعه ايله مقيده‌نك خلافنه دركه
بونده غاصب برى اولمز مثليكه بدلى اكا خلف اولمغله ✲ وتصح ايضا بدين خاص
فصارت الحوالة المقيدة ثلثة اقسام وحكمها ان لايملك المحيل مطالبة المحتال
عليه ولا المحتال عليه دفعها للمحيل مع أن المحتال اسوة لغرماء المحيل بعد
موته بخلاف الحوالة المطلقة كما بسطه خسرو وغيره ✲ وديعه ايله مغصوبده
حواله صحيحه اولديغى مثلاو حواله دين خاص ايله ده صحيحه اولور كه مثلا سنده كى
قرضدن اولان شوقدر حقمى فلانه حواله ايلدم ديو حواله تقييد اولنق كبى امدى
حوالهٔ مقيده اوج قسم اولور وحوالهٔ مقيده‌نك حكميكه اوزرينه ترتب ايدن
اثرى محيلك حواله ايتديكى دين وياعينى محتال عليهدن مطالبه ايده‌ميوب
ومحتال عليهده حواله اولنان نسنه‌يى محيله ويرمكدر حتى محيله ويرسه
ضامن اولور محتال لهك حقنك تعلق ايتديكى نسنه‌يى استهلاك ايتمش
اولمغله حالبوكه محتال عليهك وفاتندن صكره غرمالرينه برابردر يعنى محتال
محال بهى قبض ايتمزدن مقدم محيل فوت اولسه حواله اولنان عين ويادين
حصه‌لرنجه غرمانك اولور حالا محيلك مالى اولوب غيرك يد استيفاسى اوزرينه
ثابته اولمغين زيرا مجرد حواله ايله محتال اكامالك اوله‌مز دينى اوزرنده اولميانى
كسه‌يه تمليك لازم كلمك ايله اما حوالهٔ مطلقه احكامده مقيده‌نك خلافنه دركه
محيل محتال عليهدن حواله اولنان نسنه‌يى مطالبه ايدوب ومحتال عليهده محيله
اعطايه قادر اولور زيرا محتالك محال عليهك اوزرنده‌كى نسنه‌ده برحق يوقدر
بلكه انك ذمتنده‌كى نسنه‌ده برمطالبه‌سى واردرنتكم بو بحثى مولانا علامهٔ خسرو دررنده
وساٸرلرى بسط وتفصيل بيورديلر ✲ (باع بشرط ان يحيل على المشترى
بالثمن غريماله) اى للبائع (بطل) ✲ بركسه برنسنه‌سنى بيع ايتدكده ثمن
مبيعى كندونك غريمنى مشترى اوزرينه حواله ايتمك شرطيله عقد ايلسه اشبو
عقد باطلكه فاسد اولور عقدك اقتضا ايتمديكى شرط اولوب وكندوده بايعه
نفع اولمغله وضمننده‌كى حواله‌ده باطله اولور ✲ (ولوباع بشرط ان يحتال بالثمن

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

صحح) لانه شرط ملائم كشرط الجودة بخلاف الاول ❊ واكر ثمنى فلان كمسه يه
حواله ايتمك شرطيله بيع ايدرسه بو بيع صحيح اولور جودت شرطى كبى شرط
ملايم اولمغله زيرا بو شرط موجب عقدى مؤكد اولور عادتده حواله قضاء واداء
احسن واملاء اولان كمسه اوزرينه اولمغله جودت ثمن شرطى كبى اولدى اما
صورت اولى بونك خلافنده در ❊ (ادى المال فى الحواله الفاسدة فهو بالخيار
ان شاء رجع على) المحتال (القابض وان شاء رجع على المحيل) وكذا فى كل
موضع ورد الاستحقاق بزازية ❊ حواله فاسده ده محال عليه مالى محلنه ادا
ايلسه امدى مؤدى مزبور مخيردر ديلرسه مالى قبض ايدن محتاله وديلرسه
محيله رجوع ايدر وهر بر استحقاق وارد اولان محلده كه محال عليهه رجوع
ايجاب ايدن يبرده ينه بويله در مثلا بر كمسه بر سلعه بيع ايدوب ثمنى بر آخر
كمسه يه حواله ايتدكدنصكره بعد دفع الثمن سلعه مستحق چيقسه محال عليه
ايچون خيار مشروح واردر ❊ وفيها ومن صور فساد الحواله مالو شرط
فيها الاعطاء من ثمن دار المحيل مثلا لعجزه عن الوفاء بالملتزم نعم او اجاز جاز كما
لو قبلها المحتال عليه بشرط الاعطاء من ثمن داره ولكن لا يجبر على البيع ولو باع
يجبر على الاداء ❊ دخى بزازيه ده مذكوردر كه حواله نك فسادى صورتلرندندر شول
بر حواله كه كندوده محال به اولان ثمنك اعطاسى مثلا محيلك وياسائر بر شخص
اجنبى نك دارينك ثمنندن اعطا اولنمسى شرط قلنه زيرا محال عليه التزام ايلديكى
مبلغى ايفادن عاجزدر واكر محيل كندى دارينك بيعنه اجازت ويررسه حواله
جائز اولور نتكم محتال عليه حواله يى كندى دارينك ثمنندن اعطا ايتمك شرطيله قبول
ايتدكده جائز اولديغى كبى لكن دارينك بيعيله جبر اولنمز واكر بيع ايدرسه
ادا ايله جبر اولنور اداتك وجوبى تحقق ايتمكله ❊ (ولا يصح تأجيل عقدها)
فلو قال ضمنت بمالك على فلان على ان احيلك به على فلان الى شهر انصرف
التأجيل الى الدين لانه لا يصح تأجيل عقد الحوالة بحر عن المحيط ❊ عقد
حواله يى تأجيل صحيح اولمز امدى بر كمسه آخر بر كمسه يه بن سنك فلان شخصده
اولان مالكه ضامن اولورم سنى انكله فلان كمسه اوزرينه بر ماه وعديله حواله
ايتمك شرطى اوزره ديسه تأجيل دينه صرف اولور عقد حواله يى تأجيل صحيح اولمغين
امدى طالب بر منوال مشروح راضى اولمش اولورلرسه مالى انجق بر ماهدنصكره طلب
ايدر ❊ (وكرهت السفتجة) بضم السين وتفتح وفتح التاء وهى اقراض لسقوط
خطر الطريق فكانه احال الخطر المتوقع على المستقرض فكان فى معنى الحواله
وقالوا اذا لم تكن المنفعة مشروطة ولا متعارفة فلا بأس ❊ سفتجه سينك ضمى وفانك
سكونيله وتانك فتحيله خطر طريقك سقوطيچون اقراضدر كه ديار آخرده غريمى

اولان كمسه اول دياره عازم اولان كمسه يه دينى مقدارى مبلغى امنيت
طريق اولمغين قرض ويروب انى غريم مزبوره دفع ايده كانه خوف متوقعه
بناءً غريمنى مستقرضه حواله ايتمش اولمغله معناده حواله اولدى بو مكروهدر
كراهت شارعك طرف باهر الشرفلرندن وارد اولان كندوده جر نفع بولنان
قرضدن نهيه مبنيدر فقهاى عظام اشبو نوع قرضده منفعت مشروطه ومتعارفه
اولمزسه بأس يوقدر ديو ديلر حالا تجار ميانه لرنده مشهور ومعروف پولجه وپولس
تعبير ايتدكلرى معامله بودر ❊ فرع فى النهر والبحر عن صرف البزازية
ولو ان المستقرض وهب منه الزائد لم يجز لانه مشاع يحتمل القسمة ❊ نهر وبحرده
بزازيه نك صرفندن نقلا مذكوردر كه مستقرض مقرضه قرض ايتديكى
مبلغدن زياده ادا ايدوب واول زياده يى هبه ايلسه هبه سى جائز اولمز قابل قسمت اولان
مشاع اولمغين اما قابل قسمت اولميان مشاعك هبه سى مشروعه در ❊ (ولو توكل
المحيل عن المحتال بقبض دين الحواله لم يصح) ولو شرط المحتال الضمان
على المحيل صح ويطالب ايا شاء لان الحواله بشرط عدم برائة المحيل كفاله
خانية ❊ محيل محتال طرفندن حواله اولنان دينى محتال عليهدن قبضه وكيل اولسه
صحيح اولمز محيل كندى نفسيچون عمل ايتمش اولمغين محتال ضمانى محيل اوزرينه
شرط ايلسه يعنى محال عليهدن حواله اولنان مبلغى اخذ واستيفا ايده مديكى
صورتده ينه محيلدن اخذى شرط ايلسه صحيح اولوب وقنغيسندن ديلرسه
مطالبه ايدر زيرا محيلك عدم برائتى شرطيله حواله كفالتدر اصيلك برائتى
شرطيله كفالت حواله اولديغى مثللو ❊ وفيها عن الثانى لو غاب المحال عليه
ثم جاء المحال وادعى جحوده المال لم يصدق وان برهن لان المشهود عليه غائب
فلو حاضرا وجحد الحوالة ولا بينة كان القول له وجعل جحوده فسخا ❊ دخى خانيه ده
امام ابى يوسفدن نقلا مرسومدر كه محال عليه غائب اولدقدنصكره
محال كلوب محال عليهك مال جحودنى ادعا ايلسه هر نقدر اثبات بينه دخى
ايلسه ينه دعواسنده تصديق اولنمز مشهود عليه غائب اولمغين امدى محال عليه
حاضر اولوب وحواله يى انكار ايدوب وبينه ده اولمزسه يمينيله قول كندونك
اولوب وحواله يى انكارى فسخ اولور بو سابق الذكر متنده كى دينك تواسى
مسئله سيدر زيرا محيلك دينندن برائتى محالك حقنك سلامتيله مشروطه در
❊ فرع الاب او الوصى اذا احتال بمال اليتيم فان كان خيرا لليتيم بان كان
الثانى املأ صح سراجية والا لم يجز كما فى مضاربة الجوهرة قلت ومفادهما
عدم الجواز لو تساويا او تقاربا وبه جزم فى الخانية والوجه له لانه حينئذ اشتغال
بما لا يفيد والعقود انما شرعت للفائدة ❊ باباويا وصى يتيمك ماليله

حواله اولسه‌لر امدی ثانیکه محتال علیه اصل مدیوندن پك غنی اولمغله یتیم حقنده
خیرلو اولورسه احتیاللری صحیح ومشروع اولور یوقسه مضاربه‌ده اولدیغی
مثللو جائز اولماز مزبورانك تصرفلری نفع وفائده‌یی متضمن اولمغله مشروط
اولمغین ایمدی محیل محال علیهدن غنی ورفاه حال صاحبی اولیجق حواله‌ده بر منفعت
ظاهره اولمز شارح رحمه الله تعالی دیرکه سراجیه وجوهره‌ده‌کی مضمون مشروحك
مفادی محیل ایله محتال علیهك یسر وعسر حاللری مساوی ویا متقارب اولورسه
حواله نك عدم جوازیدر وخانیه صاحبی بونکله جزم ایلدی صورت مشروحه‌ده مفید
اولمیان شیئه مشغول اولوب عقود ایسه انجق فائده ایچون مشروعه اولدی والله
سبحانه وتعالی اعلم واستغفر الله العظیم

﴿ (کتاب القضاء)

قضا ناقص یائی در اصلی قضای ایدی فعلی قضیت اولمغین یا الفدن صکره
بولنمغله همزه‌یه قلب اولندی جمعی اقضیه در لغتده حکم وفراغ وهلاك واداء
وانهاء ومضی وضع وتقدیر معنالرینه کلور {وقضی ربك ان لاتعبدوا الا ایاه} نظم
مجیدنده قضا حکم معناسنه‌در ﴿لما کان اکثر المنازعات تقع فی الدیون والبیاعات
اعقبها بما یقطعها﴾ وقتا که اکثر منازعات کندوده کفالت وحواله
وقوعبولان دیون وذممده وبیوع وتوابعی اولان حقوق واستحقاقده اولدیسه
مصنف انلری منازعاتی قطع ایدر قضا ایله اعقاب ایدوب بیوررکه
﴿(هو) بالمد والقصر لغة الحکم وشرعا (فصل الخصومات وقطع المنازعات)
وقیل غیر ذلك کما بسط فی المطولات﴾ قضاء مد وقصر ایله لغتده
حکمدر وشرعده بروفق شرع شریف خصامات ومنازعاتی فصل وقطع
وحسمدر مطولاتده بسط وتفصیل اولندیغی مثللو بونك غیری معانی شرعیه
دخی ذکر وبیان اولندی قول ملزم صدر عن ولایة عامة کبی قضانك مشروعیتی
کتاب وسنت واجماع امتله در محاسن ومنافعی اظهر من ان یخفی وجمله عندنده
مسلم وبدیهیدر واکر اشبو حاکم شرع شریف اولمسه امور عباد عاطل وبلاد
اسلامیه خراب ویباب اولور بلکه ارسال رسل وانزال کتب بونك ایچوندر وافضل
عمل وفرض کفایه‌در براحد ایتمیه‌جك اولورسه جمله‌سی آثم وکنهکار اولورلر
﴿وارکانه ستة علی ما نظمه ابن الغرس بقوله ۞ اطراف کل قضیة حکمیة ۞
ست یلوح بعدها التحقیق﴾ وقضانك ارکانی التیدر نتکم وقتنك ارباب کمالندن
فواکه بدریه صاحبی ابن الغرس نظما کندی قولیله بیان ایدر غرس غین معجمه ایله‌در

معنای بیت هر برحکمه منسوب اولان قضیه وحادثه‌نك اطراف وارکانی التیدر انلری
عد واحصا ایله تحقیق و بیان ظاهر اولور بیت بحر کاملدندر ﴿حکم ومحکوم به وله ۞
ومحکوم علیه وحاکم وطریق﴾ بری حکمدرکه قاضی نك قولا الزمت ویا حکمت
ویا قضیت وانفذت علیك القضاء اقتله و محضره بوندن اشبو مبلغی مطالب
وتحصیل ایله دیمسیدر ویتیمك مالنی برآخر کمسه‌یه بیعی فعلا حکمدر ومحکوم
بهکه دعوی قلنان نسنه‌در وبونك معلوم اولمسی شرطدر ومحکوم له که
دعواسی صحیحه اولان مدعیدر ومحکوم علیهکه مدعی علیهدر وحاکمکه
قاضیدر وبونك قضاسنك شرطی عقل وبلوغ واسلام وحریت وسمع وبصر ونطق
وحد قذفدن سلامت وطرف سلطنت سنیه دن حکمه مولی اولمقدر مجرد
دعوایی استماعه مولی اولمق کفایت ایتمز وذکورت واجتهاد شرط دکلدر اشبو
شروط مشروحه‌یی علامهٔ حموی بحر طویلدن نظمله بیان بیوردیلر
۞ شروط القضا تسع علیك بحفظها ۞ لتحور سبقا فی طلابك للعلی ۞ بلوغ
واسلام وعقل ومنطق ۞ فصیح به فصل الخصومة قد حلا ۞ تولیه حکما دون
سمع لدعوة ۞ وحریة سمع والابصار قد تلا ۞ وفقدان حد القذف قد شرطوا
له ۞ کذا قال زین الدین فی البحر مجملا ۞ وطریق قضا اوچدرکه بینه
ویا اقرار ویا نکولدر مصراع ثانی مرهوندرکه وحی وزنا مصراع اولدندر ﴿(واهله
اهل الشهادة) ای ادائها علی المسلمین کذا فی الحواشی السعدیة ویرد علیه
ان الکافر یجوز تقلیده القضاء لیحکم بین اهل الذمة ذکره الزیلعی فی التحکیم﴾
قضایه اهل ومستحق اولوب قضاسی صحیح اولان ویاخود قاضی اولمغه اهل
وسزا اولان کمسه شهادته که مسلمین اوزرینه شهادتی ادایه اهل ولایق اولان
کمسنه‌در تحملی وقتنده اهل اولمسه مثلا رقبه ویا کفر کبی ضرر ایتمز بوکا بعض
سؤال ایراد ایتمشلرکه اهل ذمت بیننده حکم ایتمك ایچون کافرك قضایی تقلیدی
جائز اولور حالبوکه مسلمه شهادته اهل دکلدر جواب ممکنکه مقضی علیهم اوزرینه
شهادته اهل اولملی کفار ایسه کندی امثاللرینه شهادته اهللردر بس آنلره
قضالری ده جائز اولور ﴿(وشرط اهلیتها شرط اهلیته) فان کلا منهما من باب
الولایة والشهادة اقوی لانها ملزمة علی القاضی والقضاء ملزم علی الخصم
فاذا قبل حکم القضاء یستقی من حکم الشهادة ابن کمال﴾ شهادته اهلیتك
شرطی قضایه اهلیتك شرطیدر نتکم ابیات مشروحه‌ده مرور ایتدی
زیرا بونلرك هر بری ولایت قبیلندندر شهادة قاضی اوزره قضایی ملزمه اولوب
قضا خصم اوزره مالی ملزم اولمغله شهادت قضادن اقوی اولوب وحکم قضا
حکم شهادت اوزرینه ترتب ایدر دینلدی متنك وشرط اهلیتها قولی واهله

اهل الشهادة كلامنی تكراردر بلكه ذكرآتی متنك والفاسق اهلها قولی وشرط اهليتها
قولنك اوزرينه ترتب ايتسون ديوذكر اولنمش اوله ❊(والفاسق اهلها فيكون اهله
لكنه لايقلد) وجوبا ويأثم مقلده كقابل شهادته به يفتی وقيده فی القاعدية بما اذا
غلب علی ظنه صدقه فليحفظ درر واستثنی الثانی الفاسق ذا الجاه والمروئة فانه
يجب قبول شهادته بزازية ❊ فاسقكه كناه كبائری مرتكب صغائره اصراری
اولان كمسه شهادته اهلدر امدی قضايه ده اهلدر لكن وجوبا تقليد اولنمز
مقلدی آثم وكنهكار اولور زيرا قضا امانت نوعندندر فاسقه ايسه امنيت اولنمز
عدم مبالاتنه مبنی نتكم فاسقك شهادتی قبول اولنميوب قبول ايدن قاضی آثم
اولديغی مثللو انجق بو قول ايله فتوی ويريلور لكن قبول ايدوب حكم ايتديكی
تقديرجه حكمی نافذ اولور وفتاوای قاعديه ده قاضی نك فاسقك شهادتی
قبولنی صدقنه غلبهٔ ظنی اولمغله تقييد ايلدی امدی كذبنه ظن غالبی اولورسه
شهادتنی قبول ايتمز يعنی قبولی صحيح اولمز امام ابی يوسف فاسقك شهادتنی
قبوليله قاضی نك آثم اولمدنده جاه ومروئت واعتبار صاحبی اولان فاسقی استثنا
ايتديكه انك شهادتنك قبولی واجب اولور ديدی ❊ قال فی النهر وعليه فلا يأثم
ايضا بتوليته القضاء حيث كان كذلك الا ان يفرق بينهما انتهی قلت سيجیء
تضعيفه فراجعه ❊ صاحب نهر ديركه امام مشار اليهك استثناسنه نظرا جاه ومروئت
واعتبار صاحبی اولان فاسقه قضايی توليه ده دخی شهادتی قبول ايدن قاضينك
اثم اولمديغی كبی قضايه مولی قيلان سلطان نصره الله تعالی نك اثم اولماسيدز
لكن امام مومی اليه شاهد ايله قاضی ميانلرينی فرق ايدرسه سلطان قاضی كبی اولمز
شارح رحمه الله تعالی ديركه فرقكده تضعيفی قريبا كلور اكا مراجعت ايديكز
❊ وفی معروضات المفتی ابی السعود لما وقع التساوی فی قضاة زماننا فی وجود
العدالة ظاهرا ورد الامر بتقديم الافضل فی العلم والديانة والعدالة ❊ ومفتی
ابی السعودك وقتنك پادشاهنه عرض ايدوب وانلر حقنده امر سلطانی
وارد اولان مسائلدندركه زمانه قاضيلرنده ظاهر اعدالتكه كبائردن وصغائره
اصراردن ومروئته خلل ويرن شيلردن اجتنابده تساوی بولنسه علم وديانت
وعدالتده افضل وارجحی تقديم اولنملی ديو امر وارد اولمشدر لكن بونلرده
تساوی كندولرينك زمانلرنده ايمش فی زماننا تساوی بونلرك عدملرنده
متحققدر ❊(والعدو لاتقبل شهادته علی عدوه اذا كانت دنيوية) ولو قضی
القاضی بها لاينفذ ذكره يعقوب پاشا ❊ ميانلرنده عداوت دنيويه اولان كمسه لرك
برينك اخری اوزرينه شهادتی مقبوله اولمز انك عليهنه كلام تكلمندن امنيت
اولنمغين اما عداوت دينيه ديانتدن اولديغندن بونك خلافنده در امدی برقاضی

شهادت مشروحه ايله حكم ايده جك اولسه حكمی نافذ اولمز ❊(فلا يصح
قضائه عليه) لما تقرر ان اهله اهل الشهادة قال وبه افتی مفتی مصر
شيخ الاسلام امين الدين بن عبد العال قال وكذا سجل العدو لا يقبل علی عدوه
ثم نقل عن شرح الوهبانية انه لم ير نقلها عندنا وينبغی النفاذ لو القاضی عدلا ❊
پس قضايه اهل اولان شهادته اهل اولديغنه بناءً قاضی نك عداوت دنيويه سی
اولديغی كمسنه يه قضا وحكمی صحيح اولمز مصنف رحمه الله تعالی ديركه مضمون مشروحله
مصر مفتيسی شيخ الاسلام عبد العال اوغلو امين الدين افتا ايلدی امين الدين
ديركه بنده بويله عدونك عدويه سجلی دخی مقبول دكلدر يعنی برقاضينك
عدوسی حقنده وقوعبولان برحادثه يی ديكر قاضی يه كتابتی ديمكدر بوندنصكره
مصنف رحمه الله تعالی كندی شرحنده وهبانيه شرحندن نقل ايله بيان
ايتديكه بزم عندمزده اشبو قضاء القاضی علی عدوه مسئله سنك نقلی
كورلمشدر لكن لايق وسزاوار اولان قاضی عادل اولورسه حكمنك نافذ
اولماسيدر كرك علميله وكرك بينه ايله حكم ايلسون بو علامهٔ عبد البرك بحثيدر
❊ وقال ابن وهبان بحثا ان بعلمه لم يجز وان بشهادة العدول بمحضر من الناس
جاز انتهی قلت واعتمده القاضی محب الدين فی منظومته فقال ولو علی عدوه
قاض حكم ❊ ان كان عدلا صح ذاك وانبرم ❊ وابن وهبان بحثاكه نص وتصريح
اولنمه رق ديديكه اكر برقاضی كندی عدوسنه مجرد علميله حكم ايدرسه حكمی
جائز ومشروع اولماز واكر ناس محضرنده عدول احرار رجال شهادتيله حكم
ايدرسه جائز اولور قاضی محب الدين كندی منظومه سنده ابن وهبانك بحثنه
اعتماد ايدوب بيورديكه برقاضی كندی عدوسنه قضا وحكم ايلسه ايمدی
عدل ايلسه حكمی صحيح ومحكم ومضبوط اولور ❊ واختار بعض العلما وفصلا ❊
ان كان بالعلم قضی لن يقبلا ❊ بعض علماكه ابن وهبان اشبو ذكری آتی قولی
اختيار ايدوب تفصيلا بيورديلركه مزبور قاضينك حكمی مجرد كندونك علميله
اولورسه البته قبول اولنماز ❊ وان يكن بمحضر من الملا ❊ وبشهادة العدول
قبلا ❊ واكر جماعت محضرنده عادل شاهدلر شهادتيله اولورسه حكم مشروح
مقبول ومعتبر اولور بيورديلر ❊ قلت لكن نقل فی البحر والعينی والزيلعی والمصنف
وغيرهم عند مسئلة التقليد من الجامع عن الناصحی فی تهذيب ادب القاضی للخصاف
ان من لم تجز شهادته لم يجز قضاؤه ومن لم يجز قضاؤه لايعتمد علی كتابه انتهی وهو
صريح او كالصريح فيما اعتمده المصنف كما لايخفی فليعتمد وبه افتی محقق الشافعية
الرملی ❊ شارح رحمه الله تعالی ديركه لكن بحرده وعينيده وزيلعيده
ومصنفك متننده وسائر كتب معتبرانده ظالم وجائردن قضايی تقليد مسئله سی

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

بیانده خصافك تهذیب ادب القاضیسنده ناصحیدن نقلا مرسومدر که
شهادتی جائزه اولمیان کمسه‌نك قضاسیده جائز اولمز قضاسی جائز اولمیان
ذاتك کتابیکه سجلنه ده اعتماد اولنماز بو مصنف مرحومك متننده اعتماد ایدوب
فلا یصح قضاؤه علیه قولنك صریحی و یا صریحی کبیدر نتکم اولوا النهایه خفی
دکلدر بس قول معتمد بودر وانجق بونکله محقق شافعیه رملی افتا ایلدی
﴿ومن خطه نقلت انه لو قضی علیه ثم اثبت عداوته بطل قضاؤه فلیحفظ﴾
محقق رملینك کندی خطیله اولان مکتوباتندن منقوله درکه برقاضی عدوسنه
حکم ایتدکدنصکره مدعی علیه عداوتی اثبات ایلسه قضاسی باطل اولور
﴿وفی شرح الوهبانیة للشرنبلالی ثم انما تثبت العداوة بنحو قذف وجرح وقتل ولی
لا بمخاصمة نعم هی تمنع الشهادة فیما وقعت فیه المخاصمة کشهادة وکیل فیما وکل فیه
ووصی وشریك﴾ وشرنبلالینك وهبانیه شرحنده مذکوردرکه بوندنصکره
عداوت آنجق قذف وجرح وقتل ولیله ثابت اولور یوقسه مجرد مخاصمه ایله
عداوت ثابته اولماز ایمدی چوق کمسه‌لرك مدعینك حقنی ابطال ایچون شاهدلره
بنم حقمده بونلر ایله عداوة دنیویه واردر دیرلر اصغا اولنماملی بلی خصومت
کندوده وقوع بولان موادده مخاصمه شهادته مانعه اولور مثلا وکیلك وکیل
اولدیغی خصوصده ووصینك وصیسی اولدیغی ماله وشریکك مال شرکتده‌کی
دعوایه شهادتی کبی ﴿(والفاسق لا یصلح مفتیا) لان الفتوی من امور الدین
والفاسق لا یقبل قوله فی الدیانات ابن ملك زاد العینی واختاره کثیر من المتأخرین
وجزم به صاحب المجمع فی متنه وله فی شرحه عبارات بلیغة وهو قول الائمة
الثلاثة ایضا﴾ فاسق مفتی اولمغه صالح وشایان اولمز یعنی پادشاه عالمپناه حضرتلرینه
فاسق مفتی قلمق جسبان ومناسب اولمز زیرا فتوی امور دینیه‌دندر حالبوکه
دیاناتده فاسقك قولی مقبول اولمز عینی تعلیل مشروحك اوزرینه اشبو والفاسق
لا یصلح مفتیا قولنی علماء متأخریندن چوق ذوات معالی سمات اختیار ایدوب
وصاحب مجمع متننده اشبو قول ایله جزم ایتدی وکندونك متن مشروحی
شرحنده نیجه عبارات بلیغه‌لری واردر و بو مضمون ائمهٔ ثلثه نکده قولیدر
مفادنی زیاده ایلدی شرح مرسومده‌کی مفاد عباراتندرکه وقوعیافته اولان
مسائل شرعیه وامور دینیه‌یی کماینبغی تحقیق وکنه حقیقتنه وصول ایله
تدقیقده حق سبحانه وتعالی حضرتلرینك فیوضات قدسیه والهامات بهیه‌لرینك
استنزال واستحصالنده اولی واحق اولان ذات اجل واعلاسنه اطاعت
وانقیاد وحبل متین تقوایه استمساك واعتماددر نتکم قرآن جلیلده ﴿واتقوا الله
ویعلمکم الله﴾ بیورمشدر شول برکسه‌که معاصی ومناهیله مألوف وموصوف

(ایکن)

ایکن دقایق فقهیه وخفایای علمیه‌یی استخراج واستکناه ادعاسنده کندی رأی
وعقلنه اعتماد ایده بس خذلان وطغیانه مظهریتده حقیق وسزاوار اولور
﴿ومن لم یجعل الله له نورا فما له من نور﴾ انتهی ﴿وظاهر ما فی التحریر انه لا یحل
استفتاؤه اتفاقا کما بسط المصنف﴾ تحریرده مسطور مضمونك ظاهری فاسق
مفتیدن استفتا اتفاقا حلال وجائز اولمز نتکم مصنف آنی بسط وتفصیل ایلدی
﴿(وقیل نعم) یصلح وبه جزم فی الکنز لانه یجتهد حذار نسبة الخطأ ولا خلاف
فی اشتراط اسلامه وعقله وشرط بعضهم تیقظه لا حریته وذکورته
ونطقه فیصح افتاء الاخرس لا قضاؤه﴾ بعضیلر فاسق کمسه مفتیلکه
صالح وقابل اولور دیدیلر وصاحب کنز بو قول ایله جزم ایلدی شارح
رحمه الله تعالی وبه جزم بدلنه وقدمه فی الکنز دیسه اولی اولور ایدی دیدی
زیرا مشار الیه اشبو قولك ایکیسندده ذکر ایدوب و بو قولی تقدیم ایلدی زیرا
مزبور فاسقك خلقك کندوبه خطایه نسبتلرندن حذر واجتناب ایتدیکندن
اجتهاد وجد وسعی ایدر لکن اشبو تعلیل فی زماننا ظاهر وموقعنده دکلدر زیرا
زمانه مفتیلرنده و کاتبلرنده ارتکاب وارتشاونیجه اغراض فاسده‌یه مبنی عن
قصد بالبداهه ظاهر و باهر نصوص قاطعه‌دن اعراض ایدوب وکندولرینه
بعض وقتلرنده بولنان علما وفقهادن صریح نصله معارضه ایدوب نقل ابراز
ایده‌جك اولسه‌لر عناد واستکبارلرندن انلره بعض جواب ناصواب ایراد ایله و یا نصك
فسادنی ادعا ایله رد ایدرلر فتاوای هندیه‌ده مرسومدرکه مفتی مروته خلل
ونقصان و یرر اخلاق ردیه‌دن وارتکاب وارتشا امثالی اوصاف نامرضیه‌دن
متنزه ومتبعد اولوب فقیه النفس سلیم الطبع حسن التصرف تتبع تام صاحبی
اولمق لایق بلکه واجبدر زیرا الله عظیم الشانك شریعتندن مخبرامین شریعتدر
بس انده یالوب بلمیه‌رك خیانت وقباحت عظمی ووقاحت کبرادر کمال اجتناب
وتحرز لازم وواجبدر صحیح اولان فقیه متقن ارباب درایته افتامکروه دکلدر
والیلره اربابنی تفتیش وتفحص ایدوب اهلنی بولمق واجبدر وفتوایه صلاحیتی اولمیان
جاهل ونادانلری منع وحجر لازمدر فتوانك شرائطندندر مستفتی میانلرنده بر وجه
عدالت ترتیبه رعایت ایدوب الاول فالاول استماع واغنیایه واعوان ظلمه‌یه
میل ورعایت ایتمیوب اغنیا وفقرا هرکسك نوبتیله فتوالرینی کتب ومع الکراهة
اجر مثلنی اخذ ایده‌لر وکتب فقهیه‌لری حرمت وتعظیمله اخذ ومحانه مراجعتله
ماده‌یه مطابق نقل صریح بولمغله بصر بصیرتله مرة بعد اخری تتبع ودقت
وسؤال وجوابك کشف وایضاحنده سعی تام وجهد مالا کلام ایدوب جوابلرینك
عقیبلرنده الله تعالی اعلم مثللو کلام کتب ایده‌لر وحلیم وقور وکلامی ملایم

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

بنيش الوجه اولوب خطاسى تبين ايتدكده قولندن رجوع ايدوب استنكاف وعار
ايتمه‌لر وامر فتواده مساهله ايتمه‌لر امام ابى يوسف رحمه الله تعالى استفتا
اولندقلرنده عمامه‌لرنى وردالرينى آلوب دېزلرى اوزره مستوى اولدقدنصكره
افتا بيوررلر ايدى امر فتوايه تعظيما بناء واخلاقى متغيره اولوب حداعتدالدن
خروج ايتديكى غضب حالنده افتا ايتميوب اغراض فاسده‌يه مبنى حيل شرعيه‌يه
ميل واتباع ايتمه‌لر اسلامنك وعقلنك شرط اولمسنده اختلاف يوقدر
بعضيلر تيقظنى وقوت ضبطنى شرط ايتديلر غفلت سهو اوزرينه غالب اولان
كمسه‌دن احتراز ايچون اما اجتهادنى شرط ايدنلره كوره تيقظنى شرطه
حاجت مس ايتمز بو غير مجتهد حقنده اولمش اولور حريتى وذكورتى ونطقى شرط
دكلدر امدى اخرسك اشارتيله مرام فهم اولنورسه افتاسى صحيح اولور
قضاسى صحيح اولمز وهنديه‌ده مفتى اهل اجتهاددن اولمغله فقهانك اتفاقى واردر
ديو مسطوردر وملتقطه‌ده صوابى خطاسى اوزرينه غالب اولورسه اول كمسه‌يه
افتا مشروع اولور ديو مذكوردر اما ارباب اجتهاددن اولمزسه انجق اقوال
فقهايى حكايه طريقيله افتا ايدر ❊ (ويكتفى بالاشارة منه لامن القاضى)
للزوم صيغة مخصوصة كحكمت والزمت بعد دعوى صحيحة ❊ مفتيدن جواب
مقامنده اشارتيله اكتفا اولنور قاضيدن اولنمز قاضيده دعواى صحيحه‌دن
صكره حكمت والزمت امثالى صيغهٔ مخصوصه‌لردن لازم اولمغين وبحرده قضانك
شرائطندندر ايكى خصمك برينك ديكرى اوزرينه دعواى صحيحه‌سنك تقدمى امدى
خصملر حاضر اولمزلرسه اكا حكم ديلمز افتا دينيلور ديو مرسومدر ❊ واما
الاطرش وهو من يسمع الصوت القوى فالاصح الصحة بخلاف الاصم ❊ اما
اطرشكه صاغرلغى خفيف اولوب يك اوازى ايشيدوب حكم ايدن قاضينك حكمنده
اصح اولان صحتدر اما اصمك قضاسى بونك خلافندر ❊ (ويفتى القاضى)
ولو فى مجلس القضاء وهو الصحيح درر (من لم يخاصم اليه) ظهيرية وسيتضح ❊
قاضى كرك معاملاتده وكرك دياناتده كندويه مخاصمه طريقيله كلميوب مجرد
استفتا ايله كلان ذواته مفتيجه‌سنه افتا ايدر هرنقدر مجلس قضاده اولورسه‌ده
انجق صحيح اولان قول بودر ❊ (ويأخذ) القاضى كالمفتى (بقول ابى حنيفة
على الاطلاق ثم بقول ابى يوسف ثم بقول محمد ثم بقول زفر والحسن بن زياد)
وهو الاصح منية وسراجية وعبارة النهر ثم بقول الحسن فتنبه وصحح فى الحاوى
اعتبار قوة المدرك والاول اضبط نهر ❊ قاضى امام اعظم رحمه الله تعالى قولنى
على الاطلاقكه امامين رحمهما الله تعالى كندى ايله كرك اجتماع واتفاق
ايتسونلر ويا ايتمسونلر اخذ وعمل ايدوب انكله قضا وحكم ايدر مفتى انكله افتا

ايتديكى كبى صكره امام ابى يوسف بعده امام محمد بعده امام زفر وحسن بن زياد
رحمهم الله تعالى ورضى عنهم قوللريله قضا ايدر انجق اصح اولان قول بودر
ونهرك عبارەسى صكره امام حسن قولنى اخذ ايدر مفاديدر يعنى امام حسنك
مرتبه‌سى امام زفرك رتبه‌سندن صكره‌در ديمك اولور وحاوى القدسيده قوت
مدركله قوت ادراكى اعتبارى تصحيح ايلدى مدرك ادراك معناسنه مصدر
اولمش اولور يعنى ادراك قويكه دليلى قوتلو اولان ذاتك قولى اعتبار اولنور لكن
پك مضبوط اولان قول اولدر زيرا قول اول خاص وعامده مطرددركه قوة مدركى
فهم ايدوب واتمامنده ديمك يعنى بعض كمسه‌يه دليلك قوتى ادراكنه كوره ظاهره
اولور حالبوكه واقعده اويله دكلدر ودليله نظرا اولوركه صاحب مذهبك اندن قوتلو
دليلى اولور كندولرى مطلع اولمزلر ❊ (ولا يخير الا اذا كان مجتهدا) بل المقلد متى
خالف معتمد مذهبه لا ينفذ حكمه وينقض هو المختار للفتوى كما بسطه المصنف فى فتاواه
وغيره وقدمناه فى اول الكتاب وسيجيئ ❊ قاضى مجتهدكه قرآن عظيم الشانك
حقايق ودقايقنه ووجوه معانيسنه واقف واحاديث نبويه‌نك
اسانيد ومفاهيم خفيه‌لرينى جامع وقوانين شرعيه‌يى حاوى برذات
متفنن ومتبحر اولمجق ائمهٔ فخامك قنغيسنك قوليله اولورسه اولسون
انى كندولرى اختيار ايدوب انكله حكم ايده‌مز بلكه برقاضئ مقلد قچانكه
كندى مذهبنك معتمد امامنك قولنه مخالفت ايدوب انكله حكم ايلسه حكمى
نافذ اولمز بلكه نقض اولنور انجق فتوايه مختار اولان قول بودر تكم مصنف
رحمه الله تعالى كندى فتاواسنده وسائرلرى انى بسط وتفصيل ايلديلر وبزده اوائل
كتابده كتاب الطهارتدن اقدم بحجه رسم المفتيده مضمون مشروحه دائر كلام
وبحثى ذكر وبيان ايلدك وبوكا متعلق بحث قريبا كلور ❊ وفى القهستانى
وغيره اعلم ان فى كل موضع قالوا الرأى فيه للقاضى فالمراد قاض له ملكة الاجتهاد
انتهى ❊ دخى قهستانى وسائر معتبراتده مرسومدركه هر بر محلده كه فقها انده رأى
قاضينكدر بيوررلر اندن مراد كندى ايچون اجتهاد واستخراجه ملكه وقدرت
اولان فقيه ومتبحر قاضيدر زيرا مقلد انجق مذهبنك معتمد امامنه اتباع ايدر
❊ وفى الخلاصة وانما ينفذ القضاء فى المجتهد فيه اذا علم انه مجتهد فيه والا فلا ❊
خلاصه‌ده مذكوردركه مجتهد فيه اولان محلده قضانك نفوذى انجق قاضينك
انك مجتهد فيه اولديغنى عالم اولديغنه كوره اولور بو ايسه انجق قاضينك مجتهد
اولديغى تقديرجه اولور امدى مقلد انجق مذهبنده اولان معتمد ومفتى به قول
ايله عمل ايده بيلور واكر قاضى وصف مشروحله موصوف اولمزسه محل
مذكورده حكمى نافذ اولمز ❊ (واذا اختلف مفتيان) فى جواب حادثة

(اخذ بقول افقههما بعد ان يكون اورعهما) سراجية ❊ برحادثه نك جوابنده
ايكی مفتی اختلاف ايتسه‌لر زياده ورع وتقوی ايله موصوف اولدقدنصكره
فقهيسی زياده علم فقهده ماهر وامثالنی فائق ذات بی نظير ايسه انك قوليله عمل
وحكم اولنور ❊ وفی الملتقط واذا اشكل عليه امر ولا رأی له فيه شاور العلماء
ونظر احسن اقاويلهم وقضی بمارآه صوابا لابغيره الاان يكون غيره اقوی
فی الفقه ووجوه الاجتهاد فيجوز ترك رأيه برأيه ❊ ملتقطده مرسومدركه قاضی
برخصوصده شبهه ايدوب اندهٔ بر رأی ايله دعوايی حسم وقطع ايده‌مسه وقتنك
علماسيله مشاوره ايدوب انلرك قوللرينك احسن واعلاسنه نظر برله كندولرينك
صواب وحسن كوردكلری قول ايله قضا وحكم ايدوب سائر رأينه موافق
كلميان قول ايله عمل ايتمز الاغيری كنسه فقهده و وجوه اجتهادده كندولرندن
اقوی واعلم اولورسه بس انك رأی صواب قرينلرينی اختياريله كندی رأيلرينی
ترك جائز اولور ❊ ثم قال وان لم يكن مجتهدا فعليه تقليدهم واتباع رأيهم فاذا قضی
بخلافه لاينفذ حكمه ❊ بوندنصكره صاحب ملتقط بيوررلركه واكر قاضی مجتهد
اولمزسه كندويه وقتك علمای اعلامنك رأی صواب قرينلرينه اتباع وانلری
تقليد لازم و واجب اولور امدی انلرك رأيلرينك خلافيله حكم ايدرسه حكمی
نافذ اولمز ❊ (المصر شرط لنفاذ القضاء فی ظاهر الروايه وفی رواية النوادر
لا) فينفذ فی القری وفی عقار لافی ولايته علی الصحيح خلاصة (وبه يفتی) بزازية ❊
ظاهر روايتده مصر قضانك نفاذينه شرطدر امدی بركمسه طرف سلطنت
سنيه‌دن برقريه‌نك قاضيلغنی تحصيل ايدوب يدينه برقطعه منشور دخی آلسه
تقليدی صحيح اولوب قاضی اوله‌مز روايت نوادرده مصر قضانك نفاذينه
شرط دكلدر مختار اولان قولده بودر بوكا كوره قول صحيح اوزره قريه‌ده
وولايتی تحتنده داخل اولميان محلده كائن عقارده قضاسی نافذ اولور وانجق
بوقول ايله فتوی ويريلور ❊ (اخذالقضاء برشوة) للسلطان اولقومه وهوعالم
بها اوبشفاعة جامع الفصولين وفتاوی ابن نجيم (اوارتشی) هوا واعوانه
بعلمه شرنبلالية (وحكم لاينفذ حكمه) ❊ بركمسه قضايی سلطان نصره الله
تعالی يه وياخود كندونك معلومی اوله‌رق اطراف واعوانه رشوتله
وياشفاعتله اخذ وتحصيل ايلسه وياخود كندوسی وياعونه‌لری كندولرينك
معرفتيله ارتشا ايدوب وحكم ايلسه حكمی نافذ اولمز بلكه عقود وفسوخی‌ده
صحيح اولمز رسول الله صلی الله تعالی عليه وسلم رشوتی ويره‌نه واخذايده‌نه
وميانلرنده توسط ايدوب كندولرينك يدلريله رشوت آلنوب ومصلحت
كوريلان كمسه‌لره لعنت ايتديلر زمانه‌مز قاضيلرينه تمام تبشيردر سراج

الوهاجده ينابيعدن نقلا مذكوردركه امام اعظم رحمه الله تعالی ورضی عنه
بيورمشلردركه برقاضی برمدت ارتشا وارتكاب ايله قاضيلق ايلسه بس قاضی
آخر ايچون آنك قضا وحكم ايتديكی دعوالر كندويه تكرار عرض اولنسه انلری
ابطال لايق ومناسبدر ❊ ومنه مالوجعل لمولاه مبلغا فی كل شهر يأخذه منه
ويفوض اليه قضاء ناحية فتاوی المصنف لكن فی الفتح من قلد بواسطة الشفعاء
كمن قلد احتسابا ومثله فی البزازية بزيادة وان لم يحل الطلب بالشفعاء ❊ قضايی
رشوتله اخذ قيلندندر قضايه كندولرنی مولی قيلان ذواته بهرماه شوقدر
غروش آيلق تخصيصيله كندولرندن انی اخذ وفلانجه ناحيه‌نك قضاسنی
كندولرينه تفويض وتوجيه ايتمك لكن فتحده شفعا واسطه‌سيله قضايی تقليد ايدن
قاضی احتسابی تقليد ايدن صوباشی وتوفنكجی باشی كبی ضابطلردن عد اولنور
كندولرينه حاكم الشرع اطلاق اولنمز ديو مذكوردر ومضمون مشروحك
مثلی زياده ايله بزازيه ده دخی مسطوردر شفعا ايله طلبی هرنقدر حلال
دكل ايسه‌ده رشوت ايكی محلده ويره‌نه وآلانه حرام اولور بری قضايی تقلدده
رشوت معطی يه وآخذه ايكيسينه‌ده حرامدر وبری قاضی يه برجلك كندی
ايچون حكم ايتسون ديو ويرديكی رشوت طرفينه حرامدر حكم كرك بحق
اولسون وكرك بغير حق اولسون بعض محلده دافعه حلال آخذه حرام اولور
بو بركمسه‌نك نفسندن وياما لندن خوفنه مبنی ويرديكی رشوتدر وياخود بركمسه‌نك
سلطان ويا وكلاسی قپولرنده بولنسان بعض مصلحتنی تسويه ايچون نسنه
ويرمك جائز آلمق جائز دكلدر مكركه اخذی دافع مدت معلومه ايله مثلا
بركون وبركيجه استيجار ايده بوتقديرجه ويرديكی مبلغ اجرت اولمغله آلانه‌ده
حلال اولور وضرب مثلده البراطيل تنصر الاباطيل وارد اولمشدر بركمسه ديكر
كمسه‌نك قپويه متعلق بعض امورينی رؤيت ايتدكدنصكره بلاطلب كندويه برمقدار
نسنه اعطا ايلسه امدی بو اكرام واحسانله مجازات قبيلندن اولمغين حلال
ومشروع اولور هديه ده‌ينه بويله درو قنيه ده مرسومدركه متعاشقانك
بربرينه ارسال ايتدكلری نسنه رشوتدر ردی واجب اولور وبركمسه‌ده‌كی
حقندن ابرا اولسه كه كندونك سلطان عندنده اولان امورينی تسويه ايده بودخی
رشوتدر ابراسی صحيح اولمز ❊ (ولو) كان (عدلا ففسق باخذها) او بغيره
وخصها لانها المعظم (استحق العزل) وجوبا وقيل ينعزل وعليه الفتوی
ابن الكمال وابن ملك ❊ برقاضی ذاتنده عادل ايكن رشوت اخذيله وياخود
سائر اسباب فسقدن استماع تغنی ورقص امثالی كبائری ارتكابله فاسق اولسه وجوبا
عزله مستحق اولور كه پادشاه عالمپناه حضرتلرينه آنی عزل ايتمك واجب اولور

بعضیلر کندوسی منعزل اولور دیدیلروفتوی بو قولکاوزرینه در ظاهر مذهب عدم انعزالیدر ماتنك فسق اخذ رشوته تخصیصی اسباب فسقك معظمی اولمسیله در صاحب مفتاح عدل شرع شریفك هر بر اوامریله مؤتمر اولوب ایشلمك وهر بر نواهیدن مجتنب اولوب احتراز ایتمکدر دیو بیان ایلدی اصل فسق ارتکاب کبائر ایله حدود اللهی تجاوز در ﴿ وفی الخلاصة عن النوادر لوفسق او ارتد اوعمی ثم صلح او ابصر فهو علی قضائه وما قضی فی فسقه ونحوه باطل واعتمده فی البحر ﴾ دخی خلاصه ده نوادر دن نقلا مرسومدر که بر قاضی اسباب فسقدن برنی اتیانله فاسق ویامرتد ویااعمی اولوب بعده صالح وبصیر اولسه امدی قضاسی اوزرینه ابقا اولنور فسق حالنده مثلا رشوتله ایتدیکی حکم باطلدر وصاحب بحرده بوقوله اعتماد ایلدی ﴿(وفی الفتح اتفقوا فی الامارة والسلطنة علی عدم الانعزال بالفسق لانها مبنیة علی القهر والغلبة لکن فی اول دعوی الخانیة الوالی کالقاضی فلیحفظ ﴾ وفتحده مرسومدر که فقهای کرام امارت وسلطنتده فسقله عدم انعزال اوزرینه اتفاق ایتدیلر بونلرك مبنالری قهر وغلبه اوزره اولمغین لکن خانیه نك دعواسنك اولنده والیده قاضی کبیدر فسقله عزله مستحق اولور منعزل اولمز دیو مذکور در امدی استدراك والینك عدم عزلی اوزرینه اتفاقه اولمش اولور ﴿(وینبغی ان یکون موثوقا به فی عفافه وعقله وصلاحه وفهمه وعلمه بالسنة والاثار ووجوه الفقه والاجتهاد شرط الاولویة)لتعذره علی انه یجوز خلو الزمن عنه عند الاکثر نهر فیصح تولیة العامی ابن کمال ﴾ قاضی محرماتدن ومروئته خلل ویرر شیلردن عفیف وپرهیزکار اولوب عقل وزکاوفطانتده وصلاح سداد حسن حالنده وسنت سنیۀ نبویه یه وآثار جلیلۀ خیریه یه ووجوه فقهکه کندودن مسائل فقهیه استنباط واستخراج اولنور اصول ومبانی طریقلرنده کندویه اعتماد وامنیت اولنور ذات فضائل سمات اولمق لایق وسزاوار در زیرا قضا اهم امور موحدیندن والزم لوازم مسلمیندن اولمق ایله اوصاف مشروحۀ پسندیده واخلاق حمیدۀ زیبنده ایله موصوف اولمق پك مناسب وبلکه واجبدر اما اجتهاد که بذل مجهود ایدوب بحسب الطاقة البشریه صرف مقدرتله حکم شرعی ظنی تحصیل ایتمكدر قضانك اولویتنك شرطیدر اکثر علما قتنده بوندن زمانه خالی اولمق جائز اولدیغنه بناً اجتهاد متعذر اولمغله امدی عامی نك قضایه مولی اولمسی صحیح ومشروع اولور زیرا قضادن مقصود حق مستحقنه ایصالدر بوایسه غیرك فتواسیله عمل ایله دخی اولور لکن عامیدن مراد صرف جاهل نادان دکلدر بلکه بنه کتب فقهیه دن مسائل شرعیه یی استخراجه مقتدر حوادث ووقایعی فهم وادراکه وحسم وقطعه

اهل ارباب درایتدن اولمق لازمدر ﴿ ویحکم بفتوی غیره لکن فی ایمان البزازیة المفتی یفتی بالدیانة والقاضی یقضی بالظاهر دل علی ان الجاهل لایمکنه القضاء بالفتوی ایضافلابد من کون الحاکم فی الدماء والفروج عالما دینا کالکبریت الاحمر واین الکبریت الاحمر واین العلم ﴾ ماراالذکر عامی غیرك فتواسیله حکم ایدر ولکن بزازیه نك ایماننده مسطوردر که مفتی دیانتله افتا ایدر قاضی لفظك ظاهریله وقرینه نك دلالت ایتدیکی شیله حکم ایدر بو دلالت ایدرکه جاهل قاضی کندی رأیله حکم ایده مدیکی کبی کندویه مفتی نك فتواسیله ده حکم ممکن اولماز زیرا بعضا اولورکه آنك فتواسی دیانتله اولور ایمدی هرحالده قاضینك عالم ومتدین بر ذات بی نظیر اولمسی لابد ولازمدر و باخصوص دماء وفروج حقنده نظیر ومثلی نایاب کبریت احمر کبی عالم عالمتاب اولمق پك اهم والزمدر زیرا سفك دماء اختلاط انساب دقته شایان برامر عظیملردر هیهات هیهات کبریت احمر نره ده علم ودین نره ده عنقا مثللو اسمی موجود رسمی ناموجود درلر ﴿(ومثله) فیماذکر (المفتی) وهو عند الاصولیین المجتهد اما من یحفظ اقوال المجتهد فلیس بمفت وفتواه لیس بفتوی بل هو نقل کلام کمابسطه ابن الهمام ﴾ ومفتی ده سابق الذکر علم ودیانتده قاضینك معتمد ومؤتمن اولمسی کبیدر که بونکده عفیف وصالح پرهیزکار اولمسی لایق و بلکه واجبدر بلکه ابن همامك بیان وتفصیل ایتدیکی مثللو اصولیین نزدلرنده مفتیده مجتهد اولمق لازمدر ایمدی اقوال مجتهدینی حفظ وضبط ایدوب بروجه حکایه کندولرندن نقل ایدن ذات فخیم الشان مفتی اولمز وبعض مستفتیلره صورت فتواده ویردکلری نقل کلام اولور یوقسه فتوی اولمز ﴿(ولایطلب القضاء) بقلبه (ولایسأله بلسانه) ﴾ وارباب درایتدن اولان ذات فتوت نشان قلبیله درونندن قضایه طالب وراغب اولوب ولسانیله انی سؤال واستدعا ایتمز زیرا رسول اکرم ونبی افخم صلی الله تعالی علیه وسلم سعادتله بیورمشلرکه قضایه طالب اولان کسه کندی نفسنه توکیل اولنوب اصمرلنمش اولور واکر کندونك میل ورغبتیله وکندویه راه رشادی وحکم صوابی الهام وتلقین ایدر برملك نازل اولوب بروجه استقامت اجرای شرع شریف ایدر ﴿ ذکره الصدر الشهید ﴾ امدی مصنف مرحومك ولایطلب القضاء قولنده کی نهی تحریمی اولورکه طلب قضا حلال اولمز دیمك اولور وسراجده نهیك علتنی شو وجهله ذکر وبیان ایدرکه قضایه طالب اولان کسنه علم عزیزی ذلیل ومهان قلمش اولور زیرا هر بر قضایه تعرض ایدن ذات هرنقدر بروجه شرع مستقیم حکومت ایتسه دخی بنه مهان ومبغوضدر بس قلبی اولان میل طلب ولسانی اولان سؤال اولمش اولور ﴿ فی الخلاصة طالب الولایة لایولی الا اذا تعین علیه القضاء

او كانت التولية مشروطة له اوادعى ان العزل من القاضى الاول بغير جنحة نهر ❊
دخى خلاصده مرسومدركه ولايته طالب اولان كمسه مولى قيلنمز يعنى بركمسه
قضابى وياوقفه نظارتى وياوصايتى طلب ايتسه كندويه ويرلمز زيرا بومقوله
شخص كندى نفسنه موكول اولمغله عاجز وحقوق عبادى تضييعه باعث
وسبب اولور و بزازيه نك وصاياسنده مرسومدركه ابومطيع البلخى بيورديلركه يكرمى
سنه دن متجاوز افتاده بولندم مال يتيمده عدالت ايدر بركمسه يى كوره مدم
❊ انتهى ❊ امدى وصايتدن تحرز وتجنب ايتمك هركسه لازم و بلكه واجبدر بنا برين
كلام كبارده { اتقوا الواوات} وارد اولمشدر مراد وكالت ووصايت وولايت واوليدر
ديو تصريح اولنمشدر الا كندودن غيرى قضايه صلاحيتى اولور كمسه بولنمغين
كندويه تعين ايدرسه حقوق مسلمينى حفظ و صيانت وظالمينك ظلمنى دفع ايچون
كندويه طلب واجب اولور وياخود مثلا اولاد واقفدن اولمغله توليت كندويه
مشروطه اولورسه بوتقديرجه طلبى شرط واقفى تنفيذه مبنى اولمغين مشروع
اولور وياخود متولى كندويى قاضئ اولك عزلنى بلا جنحة ايتدى ديو دعوى
ايدرسه بو كا نظرا قاضئ جديدن كندونك توليتنك عودنى طلبى جائز اولمش
اولور ❊ قال واستحب الشافعية والمالكية طلب القضاء لخامل الذكر نشر العلم ❊
صاحب خلاصه بيورديلركه شافعيه ومالكيه نشر علم واجراى شريعت غرا ايچون
علم وشرفله شهرتياب اولميان خمول عالم نايابه طلب قضايى مستحب كورديلر
❊ (ويختار) المقلد (الاقدر والاولى به ولايكون فظا غليظا جبارا عنيدا)
لانه خليفة رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم ❊ پادشاه عالمپناه
حضرتلرينه لازم اولان قضايه زياده مقتدر واولى واليق اولان عالم وفاضل
مقلدى اختيار ايتمكدر رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم بيورمشلركه بركسه
برعمله اهلنك غيرى بى مولى ايتسه حالبوكه رعيه سنده اندن اولى و قابليتلو ذات
بولنسه اول كمسه الله ذوالجلال حضرتلرينه ورسولى صلى الله تعالى عليه وسلمه
وسائر مسلمين وموحدينه خيانت ايتمش اولور امر قضا اهم امور دينيه دندر مولى
اولان ذات حليم وسليم هربر اخلاق حميده ايله موصوف اولوب فظكه سيئ
الخلق غليظكه قلبى قاسى متكبر معاند اولمق لازمدر كندولرى هربر اوصاف
حميده ايله موصوف شان عاليلرنده { وانك لعلى خلق عظيم} وارد اولمش ذات همايون
مثالك خليفه سى اولمق ملابسه سيله قضادن مقصود اولان رفع فساد واجراى
احكام شرعيه انجق بومقوله هدايت مآب ذوات عالى جنابلرك همت عليه لرينه
منوط ومربوطدر ❊ وفى اطلاق اسم خليفة الله خلاف تاتار خانية ❊ وقاضى يه
خليفة الله اسمى اطلاقنده ميان علماده اختلاف وقوع بولمشدر جوازينه

ذاهب اولان احكام شرعيه يى امضا وانفاذده خليفه سى اولمغه حمل ايتمك كرك
منعنه قائل اولان الله تعالى اعلم آدم وداود عليهما وعلى نبينا الصلاة والسلام
كبى الله جليل الشانه خليفه اولمق انبياى فخام عليهم السلام حضراتنه خاص اولمغه حمل
ايدر ❊ (وكره) تحريما (التقليد) اى اخذ القضاء (لمن خاف الحيف) اى
الظلم (اوالعجز) يكفى احدهما فى الكراهة ابن كمال ❊ حكومتنده حيف وظلمندن
وياعجزندن خوف ايدن كمسه يه قضايى اخذ وتقليد تحريما مكروهدر بلكه
كراهتده فقط بريسى كفايت ايدر ❊ (وان تعين له اوامنه لا) بكره فتح ثم ان
انحصر فرض عينا والا كفاية بحر ❊ واكر امر قضا بركمسه يه تعين ايدوب
كندودن غيرى اربابى بولنميوب وياخود كندويه ظلم وعجزدن امنيت حاصله
اولورسه تقلدنده كراهت اولمز بلكه انحصار صورتنده فرض عين اولور منحصر
اولمزسه فرض كفايه اولور ❊ (والتقليد رخصة) اى مباح (والترك عزيمة)
عند العامة بزازيه فالاولى عدمه ❊ قضايى تقلد رخصتدركه مباحدر واكثر علما
قتنده ترك عزيمتدر زيرا غالبا كندى نفسنه عدالت ظن ايدن كمسه خطا
ايدوب وكندودن خلافى ظهور ايدر امدى اولى اولان عدم تقلددر دنيوى
واخروى اصلح اولان عدم دخولدر ❊ (ويحرم على غير الاهل الدخول فيه قطعا)
من غير تردد فى الحرمة ففيه الاحكام الخمسة ❊ اربابى اولميان عوام كالهوامه
قطعا وقاطبة حرمتنده شبهه وتردد اولمقسزين قضايه دخول حرامدر امدى
اشبو ولايه قضا امتدنصكره مناصب اسلاميه نك اشرف واعظمى اولمغله هربر
بياغى جاهل نادانه مناسب كورلميوب لااقل مجتهد اولمز ايسه ده دين وديانتنده
وعفت وامانتنده وعقل وفهمنده كندويه اعتماد اولنور ارباب شهادتدن
فقه وسنت عليه يه عالم موثوق به ذاتى بى مثل اولمق واجبدر مفتيده بونك كبيدر
بس وكره التقليد قوندن بر وقضا حقنده ذكر اولنان بش مسئله در
❊ (ويجوز تقلد القضاء من السلطان العادل والجائر) ولو كافرا ذكره مسكين
وغيره الا اذا كان يمنعه عن القضاء بالحق فيحرم ❊ قضايى عادل يعنى هر برشيئ محلنده
ولايقنده ايشليان وهر نقدر كافر اولور ايسه ده جوره مائل سلطاندن
تقلد جائز اولور الا كندويه بروفق شرع شريف حقله حكمدن مانع اولورسه
امدى قضادن مقصود اولان احقاق حق حاصل اولمغين تقلد حرام اولور
حضرت صديق اكبر رضى الله تعالى عنه دن منبرده اولديغى حالده عدلدن سؤال
اولندقده بالبداهه بلا توقف اشبو بيت بلاغت مشحون ايله جواب بيوردقلرى
العدل ان تأتى الى اخيكا ❊ مامثله فى الناس ان يرضيكا ❊ ولو فقد وال لغلبة
كفار وجب على المسلمين تعيين وال وامام للجمعة فتح ❊ كفار خاكسارك

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

غلبه واستیلا سنه مبنی بربلده ده والی بولنمسه اول محلده‌کی مسلمین اوز رینه بروالی وجمعه ایچون برامام تعیینی واجب اولور قتحده بویله جه مسطوردر ❊ (ومن) سلطان الخوارج (واهل البغی) واذا صحت التولیة صح العزل ❊ دخی فرق ضاله دن خارجیلرك سلطاننندن واهل بغیدن قضایی تقلد جائز وصحیح اولور بس مزبورینك تولیه ونصبلری صحیح اولیجق عزلریده صحیح اولور ❊ واذا رفع قضاء الباغی الی قاضی العدل نفذه وقیل لاوبه جزم الناصحی ❊ باغی اولان برقاضینك قضا وحکمی عدل قاضیسنه رفع وعرض اولندقده اکر حکم مشروح شرع قویمه موافق ویامختلف فیه برمسئله‌ده ایسه قاضیٔ عدله آنی تنفیذ لازم اولور اما بعضیلر اولمز دیدیلر امام ناصحی بوقول ایله جزم ایلدی لکن معتمد اولان قول اولدر ❊ (فاذا تقلد القضاء طلب دیوان قاض قبله) یعنی السجلات (ونظر فی حال المحبوسین) فی سجن القاضی ❊ امدی برکسه قضایی تقلد ایدوب محکمه‌یه قعود ایتدکده سلفلری اولان قاضینك دیوان وسجلاتنی کتوردوب آنده اولان دعاوی ومکتوباتی یکان یکان سؤال وتفتیش ایدوب وحبس خانه‌سنده محبوسلرك حاللرینه نظر ایدوب معتمد برآدمی واسطه‌سیله کندولرینی ابتدا محبسده عد واحصا واسملرینی ودعوالرینی وسبب حبسلرینی ودعواجیلرینی کتب واملا ایدر وحبسلرینه سبب اولان مواد لئقاضیٔ اولك حضورنده ثبوتی قاضیٔ ثانیچون حبسلرینه معتمد حجت اوله‌مز عزلیله قولی حجت اولمقدن خروج ایتدیکنه بناً ❊ واما المحبوسون فی سجن الوالی فعلی الامام النظر فی احوالهم فمن لزمه ادب ادبه والا اطلقه ولایبیت احدا فی قد الا رجلا مطلوبا بدم ونفقة من لیس له مال فی بیت المال بحر ❊ اما والینك حبسنده‌کی محبوسلرك حاللرینه نظر ودقت پادشاه عالمپناه وپاشالر امثالی نائبلری اوزرلرینه لازمدر تأدیبه مستحق اولان ارباب فساددن طاغی ومتلصص جانیلری کندولری لایقله تأدیب وسیاست ایدر بوقسه اطلاق وتخلیهٔ سبیل ایدوب وبراحدی بلاموجب قید وحبسده بیتوتت ایتدیرمز لکن دم ودیت خصوصیله مطلوب ومتهم اولان رجلی حبسده الیقور ومالی اولمیوب نفقه‌یه محتاج اولان محبوس فقیرك نفقه‌سی بیت المالده در بحرده بویلجه سنده مذکوردر ❊ (فمن اقر) منهم (بحق اوقامت علیه بینة الزمه) الحبس ذکره مسکین وقیل الحق (والانادی علیه) بقدر ما یری ثم اطلقه بکفیل بنفسه فان ابی نادی علیه شهرا ثم اطلقه ❊ ایمدی محبوسلردن بری قاضیٔ ثانی حضورنده برحق اقرار ایلسه ویاخود اوزرینه بینه اقامه اولنسه قاضی حبس وکندویه الزام وادامه ایدر وبعضیلر حقی الزام ایدر دیدیلر واکر اقرار ویااقامهٔ بینه اولمزسه کندونك رأی ایتدیکی قدر چندروز اوزرینه برمنادی مولی ایدوب محله‌سنده‌بهر کون ندا ایدرکه

محبوسده‌کی فلان اوغلو فلانده هرکیمك حقی وارایسه کلسون حاضر اولسون مرافعه‌لری کورلسون امدی حاضر اولور برکسه بولنورسه مقتضای شرعیسی اجرا اولنور یوقسه برکفیل بالنفس اخذیله تخلیهٔ سبیل ایدر واکر کفیل اعطاسنده امتناع ایدرسه برمنوال محرر برماه منادی نداسندنصکره قاضی کندوبی صالیویرر ❊ (وعمل فی الودائع وغلات الوقف ببینة اواقرار) ذی الید (ولم یعمل) المولی (بقول المعزول) لالتحاقه بالرعایا وشهادة الفرد لاتقبل خصوصا بفعل نفسه درر ومفاده ردها ولو مع آخر نهر قلت لکن افتی قاریٔ الهدایة بقبولها وتبعه ابن نجیم فتنبه ❊ قاضیٔ ثانی معزولك انجق بینه ایله ویاخود ذی الیدك اقراریله عمل ایدر یوقسه مجرد معزول قولیله عمل ایتمز کندولری رعایایه ملتحق احاد رجالدن بررجل اولوب بررجلکده شهادتی مقبوله اولمز وباخصوص فعل نفسنه اوله اشبو خصوصا بفعل نفسه قولنك مفادی معزولك شهادتنك ردیدر هرنقدر برآخر کسه‌نك شهادتنك ضمیله دخی اولورسه‌ده شارح رحمه الله تعالی دیرکه لکن قاریٔ الهدایه برآخر کسه ایله شهادتنك قبولیله افتا ایلدی ابن نجیمده فتواسنده کندویه تبعت ایلدی ❊ (الا ان یقر ذوالیدانه) ای المعزول (سلمها) ای الودائع والغلات (الیه فقبل قوله فیهما) انها لزید الا اذا بدأ ذوالید بالاقرار للغیر ثم اقر بتسلیم القاضی الیه فاقر القاضی بانها لاخر فیسلم للمقرله الاول ویضمن المقر قیمته اومثله للقاضی باقراره الثانی یسلمه لمن اقرله القاضی ❊ لاصورت مشروحه‌ده ذوالید ودایعی وغلاتی کندویه قاضیٔ معزول تسلیم ایتدی دیو اقرار ایلرسه امدی معزولك که انلر زیدکدر قولی قبول اولنور ذوالیدده زیدکدر دیو اقرار ایلسون ویاکیمك اولدیغنی بلمم دیسون الا ذوالید قاضینك ودیعه‌یی کندویه تسلیمنی اقرارندن مقدم انی غیری کسه‌یه اقرار ایدوب بعده قاضینك کندویه تسلیمنی اقرار قاضیده انك غیری کسه‌نك اولدیغنی اقرار ایدرسه اول اقرار اولنان نسنه مقدمکی مقرلهه تسلیم اولنوب تکرار مقر قیمی ایسه انك قیمتنی مثلیسه مثلنی اقرار ثانیسنه بناً قاضی‌یه ضامن اولوب قاضیده انی مقدمکی اقرار ایتدیکی کسه‌یه تسلیم ایدر ❊ (ویقضی فی المسجد) ویختار مسجدا فی وسط البلد تیسیرا للناس ویستدبر القبلة کخطیب ومدرس خانیة ❊ قاضی قضایی مسجدده اجرا ایدر عبادت نوعندن اولوب ورسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم وخلفای راشدین قضایی مسجدده اجرا ایتدکلرینه بناً لکن بوکندولرك وقتلرنده اولور ایدی اما فی زماننا اهالیز مسجدده حرمت وتعظیمده قصور ایتدکلرینه بناً اولمز زیرا زمانمز خلقی ممکنکه جنابت اولارق

مرافعه مناسبتیله مسجده دخول ایدرلر وتیسیراللناس وسط بلدده بولنان
مسجدی اختیار ایدر وخطیب ومدرس کبی قبله‌یه استدبار ایدر ❊ واجرة
المحضر علی المدعی هوالاصح بحر عن البزازیه وفی الخانیة علی المتمرد وهوالصحیح ❊
ومحضرك اجرتی مدعینك اوزرینه‌در اصح اولان قول بودر خانیه‌ده تمرد وتعنت ایدن
مدعی علیه اوزرینه‌در صحیح اولان ده بودر دیو مرسومدر اختفا ایدرسه قاضی
ایچون خانه‌سنك قپوسنی تمهیر ایدوب منزلنی کندویه محبس ایتمك مشروعدر
❊ (وکذا السلطان) والمفتی والفقیه (او) فی (داره) ویأذن عموما (و یرد هدیة) ❊
سلطان نصره الله تعالی ومفتی وفقیه تدریس وتعلیم ایدر مدرسده قاضی کبی
مسجدده ویادارنده هرکسه عموما دخوله اذن ویره‌رك قعود ایدر وآز چوق
هدیه هرنه اولورسه رد ایدر ❊ التنکیر للتقلیل ابن کمال وهی مایعطی بلاشرط
اعانة بخلاف الرشوة ابن ملك ولوتأذی المهدی بالرد یعطیه مثل قیمتها خلاصة ❊
هدیه کلمه‌سنده‌کی تنکیر تقلیل ایچوندر هدیه اعانه شرطی اولقسزین اعطا اولنان
نسنه‌در رشوت هدیه‌نك خلافنه‌در واکر هدیه ویرن کمسنه ردندن متأذی
اولورسه کندویه اول قیمتده برشی اعطاسیله انی تلطیف ایدر ❊ واو تعذرالرد لعدم
معرفته اوبعد مکانه وضعها فی بیت المال ومن خصوصیاته علیه الصلاة والسلام ان
هدایاله تاتارخانیة ومفاده انه لیس للامام قبول الهدیة والالم تکن خصوصیة ❊ واکر
هدیه‌نك مهدیسی معلوم اولمیوب ویامکانی بعید اولمغله ردی متعذر اولورسه انی بیت الماله
وضع ایدر رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلمك خاصهٔ شریفه‌لرندندر کندولرینه
اهدا اولنان هدایانك کندولرینك اولمسی وبونك مفادی امام که خلیفه ایچون
هدیه‌یی قبول ایتمك یوقدر والا آنلرده قبول ایتسه خاصهٔ نبی اولمز لکن ما سبق قده
جزیه فصلنده مرور ایتدیکه اهل حربك سلطانه اولان هدیه‌سی مصالح
مسلمینه صرف اولنور کویا بیت الماله وضع اولنمش اولور ❊ وفیها یجوز للامام
والمفتی والواعظ قبول الهدیة لانه انما یهدی الی العالم لعلمه بخلاف القاضی ❊
وتاتارخانیه‌ده مسطوردر که جامع امامی وواعظ ومفتی ایچون هدیه‌یی قبول واردر
زیرا مزبورلر علماء زمره‌سندن اولمغله هدیه‌لری عملرینه حرمة اهدا اولنمش اولور
اما قاضی مذکورلرك خلافنه‌در ❊ (الامن) اربعة السلطان والپاشا اشباه وبحر و
(قریبه) المحرم (اومن جرت عادته بذلك) بقدرعادته ولا خصومة لهما درر ❊
الاقاضی درت نوع کمسه‌دن هدیه‌یی رد ایتمز خلیفه‌دن وپاشادن ومحرمی اولان
قریبندن واهدا عادت مستمره‌سی اولان احبا واصدقاسندن اکر اتنده‌کی عادتی
مقدارنجه اولوب ودعوالری اولمزسه ❊ (و) یرد اجابة (دعوة خاصة وهی
التی یتخذها صاحبها اولا حضور القاضی) ولو من محرم ومعتاد وقیل هی
کالهدیة ❊ دخی انجق کندونك حضوری ایچون اتخاذ اولنان دعوت
وضیافته اجابتی رد ایدر هرنقدر محرمندن ودعوت عادتی اولان کمسه‌دن

اولورسه‌ده امام محمد رحمه الله تعالی صلهٔ رحم اولق ملابسه‌سیله اجابت ایدر
دیدی بعضیلر بونده هدیه کبیدر دیدیلر ❊ وفی السراج وشرح المجمع ولا یجیب
دعوة خصم وغیر معتاد ولو عامة للتهمة ❊ وسراجده و مجمع شرحنده محکمه‌ده
دعواسی اولان ودعوت عادتی اولمیانك دعوتنه قاضی تهمت محلی اولمغله اجابت ایتمز
هرنقدر دعوت عامه ایچون اولورسه‌ده دیو مرسومدر ❊ (و یشهد الجنازة
و یعود المریض) ان لم یکن لهما ولا علیهما دعوی شرنبلالیة عن البرهان ❊
قاضی اولان کمسه جنازه نمازینه حاضر اولور ومریضی عیاده ایدر اکر
مزبور انك لهلرینه وعلیهلرینه بردعوالری اولمزسه مزبوران مسلمك مسلم اوزرینه
اولان حقلرندندر قضا ایله ساقط اولمز امام بخاری علیه رحمة الباری کتاب
الادبده ابا ایوب الانصاری رضی الله تعالی عنهدن روایتله بیوررلرکه سعادتله
رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم بیوردیلرکه هر بر مسلمك مسلم قرنداشی اوزرنده آلتی
حق واردر اندن برینی ترك ایدرسه اوزرنده مؤمن قرنداشنك واجب اولان حقنی
ترك ایتمش اولور ملاقی اولدقده سلام ویرمك ودعوت ایتدکده اجابت ایلمك
وعطاسنده تشمیت ایلمك ومرضنده عیاده ووفاتنده جنازه‌سنه حاضر اولمق وکندی
ایله مشاوره واستنصاح ایتدکده نصیحت ایدوب حقنده خیرمراد ایتمك ❊ (ویسوی)
وجوبا (بین الخصمین جلوسا واقبالا واشارة ونظرا ویمتنع عن مسارة
احدهما والاشارة الیه) ورفع صوته علیه (والضحك فی وجهه) وکذا
القیام له بالاولی (وضیافته) نعم لوفعل ذلك معهما معا جاز نهر ❊ جلوس
واقبال توجه واشارت ونظر ایله ایکی خصمك میانه‌لرینی قاضی وجوبا تسویه
ایدوب بریله مساره که خفیة کزلیجه مکالمه‌دن واکا اشارتدن ورفع صوتدن
و یوزینه ضحك و بالطریق الاولی کندویه قیام وضیافت ایدوب دیکرینه ایتمکدن
امتناع واحتراز ایدر اما معامله‌ٔ مشروحه‌لری ایکیسنه بردن ایدرسه
جائز اولور ❊ (ولا یمزح) فی مجلس الحکم (مطلقا) ولولغیرهما لذهابه بمهابته ❊
مجلس محاکمه‌ده مطلقا که دعواجیلر ایله ویاسائر کمسه‌لر ایله مزاح وملاعبه ایتمیه
زیرا مهابتنی ازاله ایدر ❊ (ولا یلقنه حجته) وعن الثانی لابأس به عینی ❊ احد
خصمینه تلقین حجت ایدوب کندولرینه اعانه ایتمیه دیکرینك کسر قلبنه وتهمته
بادی اولور وامام ابی یوسفدن لابأس به مرویدر ❊ (ولا) یلقن (الشاهد شهادته)
واستحسنه ابو یوسف فیما لایستفید به زیادة علم والفتوی علی قوله فیما یتعلق بالقضاء
لزیادة تجربته بزازیة ❊ وشاهده شهادتنی تلقین ایتمیه امام ابی یوسف رحمه الله
تعالی شاهده علم زیاده ایتمین کلامله تلقینی مستحسن کوردی مثلا شاهد بن
بوخصوصی بو یلجه بیلورم دیو تقریر ایتسه قاضینك شهادت ایدرم دی دیو تلقینی

کبی بونده شاهده زیادهٔ علم افاده ایده جك برشی بوقدر زیادهٔ علم افادهسی
مثلا مدعی بیك بشیوز ادعا ایدوب شاهدلر بیکه شهادت ایتدکده مدعا علیه
بشیوزی انکار ایتمکله قاضی نك ممکنکه بشیوزدن سزی ابرا ایتمش اوله دیو
شاهدلرك شهادتلریله مدعی نك کلامی بیننی توفیق تلقینی کبی قضایه متعلقه مسائلده
فتوی امام ابی یوسف رحمه الله تعالی قوله در تجربه ومهارتلری آنده زیاده اولمغین
﴿ وفی الولواجیة حکی ان ابا یوسف وقت موته قال اللهم انك تعلم انی لم امل الی احد
الخصمین حتی بالقلب الافی خصومة نصرانی مع الرشید لم اسو بینهما وقضیت
علی الرشید ثم بکی انتهی ﴾ دخی ولواجیهده مذکوردرکه امام ثانی بیدانی علیه
رحمة الصمدانی حین وفاتلرنده بیوردیلرکه یارب سنك معلوم شریفك در قلبا
وقالبا اصلا ایکی خصمك برینه میل ومساعده طریقلرینه کتمدم الاوقتك خلیفهسی
هارون رشیدك برنصرانی ایله مرافعهلرنده میانهلرنده تسویه ایدهمیوب کندولرینه
قضا وحکم ایتدم یوربعده آغلدی ❊ انتهی ❊ ﴿ قلت ومفاده ان القاضی یقضی
علی من ولاه وفی الملتقی ویصح لمن ولاه وعلیه وسیجئ ﴾ شارح رحمه الله تعالی
دیرکه ولواجیهنك کلامنك مفادی قاضی قضایی کندویه توجیه ایدن والی یه حکم ایدر
وملتقاده کندو یی قضایه مولی ایدن کمسهنك نفعنه وضررنه قضا صحیح اولور
دیو مرسومدر ﴿ فروع فی البدائع من جملة ادب القاضی انه لایکلم
احدالخصمین بلسان لایعرفه الاخر ﴾ بدایعده مذکوردرکه قاضینك ادبی
جملهسندندر ایکی خصمك بریله دیکرینك بیلدیکی لسان ایله تکلم ایتمك
﴿ وفی التتار خانیة والاحوط ان یقول للخصمین احکم بینکما حتی اذا کان فی التقلید
خلل یصیر حکما بتحکیمهما ﴾ وتتارخانیهده مرسومدرکه قاضی یه احوط اولان
دعواجیلره میانهکزده حکم ایدهیم دیمککه تقلیدك رشوتله اولدیغی مثلو محلده
تقلیدده خلل اولدیغنه نظرا کندولرینك حکم نصب ایتملریله حاکم اولمش اوله
﴿ قضی بحق ثم امره السلطان بالاستیناف بمحضر من العلماء لم یلزمه بزازیة ﴾
برقاضی برمادهده بروفق شرع شریف حقله حکم ایتدکدنصکره پادشاه عالم پناه
حضرتلری اول دعوانك تکرار علمادن بعض ذوات محضرلرنده استماع واقامهٔ بینه
اولنمسیله امر ایتسه قاضی یه استینافی لازم اولمز اما حکمك خلاف شرع اولدیغی
فهم اولنورسه استیناف دعوی مشروع اولور ﴿ طلب المقضی علیه نسخة
السجل من المقضی له لیعرضه علی العلماء اهو صحیح ام لافامتنع الزمه القاضی بذلك
جواهر الفتاوی ﴾ مقضی علیه مقضی لهدن صورت مرافعه کندویه کتب
اولنان سجل نسخهسنی مطالبه ایتسه که وقتك بعض علماسنه عرض ایتمکله
انك صحیح ویا فاسد اولدیغنه مطلع اوله بس اوده امتناع ایدرسه قاضی آنك

(تسلیمله)

تسلیمله حکم ایدر ﴿ وفی الفتح متی امکن اقامة الحق بلا ایغار صدور کان اولی ﴾
دخی فتحده مسطوردرکه قیچان قلوبده عداوت وغضب حرارت وشدت بولنقسزین
احقاق حق واجرای شرع بروجه سهولت ممکن اولورسه اولی اولان اولیجه
یاپمقدر مقضی علیه ایچون وجه شرعیسنی بیانله سنك یدکده مساغ شرعی
خصمیکه حکم اولندی دیو اعتذار ایله کندولرینی الزام واسکات ایتملی ایغارکلمهسنك
اصلی اوغاردر یاواودن منقلبدر وغره شدة وتوقد الحرات معناسنهدر
﴿ وهل یقبل قصص الخصوم ان جلس للقضاء لاوالا اخذها ولایأخذ بما
فیها الا اذا اقر بلفظه صریحا ﴾ قاضی دعواجیلرك قضایه متعلق مثلا
مضاربك مال مضاربهیی فلان بلدهیه کتوردم وانده برماه مکث ایلدم وفلان
بلدهده بیع ایلدم وانکله شومقوله متاع اشترا ایتدم دیمسی مثللو قصص وکلاملرینی
قبول ایدوب آنکله مؤاخذه ایدرمی الجواب قضا وحکومت مجلسنده اولورسه
اول مقوله افواهی کلاملری قبول ایتمز زیرا اول مجلسده دعوایی وبینهیی واقراری
سماع وحکم مجلسیدر واکر مجلس قضا اولمزسه اخذ وقبول ایدر مباح کلاملر
کبی اولور وانده انجق صریحا اقرار ایتدیکی مثلا مضاربك مال مضاربهیی
ساحل بحرده بلا حافظ ترك ایدوب انی نقل ایدرحمال احضاری ایچون ذاهب
اولوب کلدیکمده ضایع اولمش قولی امثالی قصهلریله مؤاخذه اولنور والله سبحانه
وتعالی اعلم واستغفر الله العظیم

﴿ فصل فی الحبس ﴾

اشبو فصل حبس حقندهاولیجی برفصلدر حبسده هرنقدر احکام قضادن ایسهده
لکن کندولرینه خاص اولهرق احکام وفیرهسی اولمغله مستقل فصل ایله بیان وتفصیل
اولندی حبس لغتده منع معناسنهدر ﴿ هو مشروع بقوله تعالی او ینفوا من الارض ﴾
اشبو حبسك مشروعیتی قرآنله ثابتدرکه الله جلیلك {او ینفوا من الارض} قول
شریفلهدر بومحلده نفیدن مراد حبسدر روی زمیندن بالکلیه ازاله ممکن
اولمغین ﴿ وحبس علیه الصلاة والسلام رجلا بالتهمة فی المسجد ﴾ ومشروعیت
حبس سنتلهده ثابتدرکه رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم تهمت زیلنده بررجلی
مسجدده حبس وتأدیب بیوردیلر حبس حقنده اجماع عده وارد رکه اصحاب کرین
ومن بعدهم رضوان الله تعالی علیهم اجمعین اتفاق ایتمشلردر
﴿ واحدث السجن علی رضی الله تعالی عنه وبناه من قصب وسماه نافعا فنقبه
اللصوص فبنی غیره من مدر وسماه مخیسا بفتح الیاء وتکسر موضع التخییس

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

وهو التذليل ✻ رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلمك وصديق اكبر
وعمر الفاروق وعثمان ذى النورين رضوان الله تعالى عليهم اجمعين حضراتنك وقت
ميامن اقترانلرنده حبس مسجدده ويادهليزده ربطله اولور ايدى ✻ حضرت امام
على كرم الله وجهه حبس خانه احداث ايدوب وآنى قشدن بنا وكندويه نافع
تسميه بيورديلر بعده آنى خرسزلر ياروب فرار ايتملريله مجددا آنك غيرى بى مدردن
بنا واكا يانك فتحى وكسريله مخيس تسميه ايلدى يعنى تخييسكه تذليل محلى ديمك
حالك اسمى محله اطلاق قبيلندن تشديد ايله تفعيل بابندندر ✻ وفيه يقول
على رضى الله تعالى عنه الاترانى كيسا مكيسا ✻ بنيت بعد نافع مخيسا ✻
حصنا حصينا وامينا كيسا ✻ مشاراليه حضرت امام على كرم الله تعالى وجهه انك
حقنده بيورمشلركه بنى بك عاقل وفطانت وذكاوت صاحبى وغيرى كمسه لره
تعليم علم وهدايتله انلرى كيس ايديجى بلرمسك خبر وير نافعدن صكره مخيسى
حصن حصين واكا ارباب درايتدن برامين ذاتى سجان قلدم مرام شريفلرى
تحديث نعمتدر مكيس اسم فاعل اوله رق ترجه اولندى اسم مفعولده اولسه
اولور يعنى ربم تعالى بنى كسوهٔ كياست وفطانتله خلعتلدى ديمك اولور حصين
كلمه سنك حصندن صكره ذكرى تأكيدا در يعنى مبالغه ايله مانع ديمكدر بنيت
جعلت معناسنه در امينا اوزرينه تسلطى صحيح اولمق ايچون متقلدا سيفا
ورمحا قولنده اولديغى كبى اميرا روايتيده واردر بوتقديرجه نصبت اميرا
تأويلنده اولور ✻ (صفته ان يكون بموضع ليس به فراش ولاوطاء) ليضجر
فيوفى ومفاده انه لوجئ له به منع منه ✻ حبسك صفتيكه حال وشانى كندوده
دوشنه جك واورتنه جك كليم ويتاق امثالى نسنه اولميان محل اولمقدركه
حتى كندويه ضجرت واذيت اولمغله حق صاحبنك حقنى ايفا وادا ايده بوندن
فهم اولنان محبوسه اول مثللو شيلركتورلورسه منع اولنمقدر وطاء كتاب
وزننده در ✻ (ولايمكن احد ان يدخل عليه للاستيناس الااقاربه وجيرانه)
لاحتياجه للمشاورة (ولايمكثون عنده طويلا) ✻ الفت واستيناس ايچون
محبوسك قتنه دخوله براحده رخصت ويرلز الامشاورهيه احتياجندن مبنى اقارب
وجيرانته مكنت ويريلور ولكن آنلرده عندنده طويلا مكث ايتديرلمز ✻ ومفاده
ان زوجته لاتحبس معه لوهى الحابسةله وهو الظاهر ✻ ماسبقدن فهم اولنان
بركمسه نك زوجه سى حبس ايتديرسه كندوسى برابر حبس اولنمز لكن
بوما تقدمك منادى دكلدر انده ذكر اولنان فقط اقارب ايله جيران اولمغين
لكن اشبو مفاد نهرك عبارهسنك مفاديدر سبب خلل عبارهٔ مشروحه نك
صدرينك حذفيدر عبارهنك تمامى واذا احتاج للجماع دخلت عليه زوجته اوامته

ان كان فيه موضع سترة وفيه دليل على ان زوجته لاتحبس معه لوكانت هى
الحابسةله وهو الظاهر انتهى ✻ حلبى ✻ عورتنك فسادندن خوف ايدرسه
عند المتأخرين زوجيله معا حبس اولنور ✻ وفى الملتقى يمكن من وطئ جاريته
لوفيه خلوة ✻ وملتقاده مسطوردركه حبس خانه ده خالى محل بولنورسه جاريهسيله
ويازوجهسيله جماعه محبوسه تمكين ويريلور ابعضيلر جماع حاجت اصليهدن
اولمغين منع اولنور بيورديلر جوازك وجهى شهوة فرجك اقتضاسنك شهوة
بطنك اقتضاسى كبى اولمقدر ✻ (ولايخرج لجمعة ولالجماعة ولالحج فرض) فغيره
اولى (ولالحضور جنازة ولو) كان (بكفيل) زيلعى ✻ محبوسه جمعه
وجماعت وفرض اولان حج وحضور جنازه ايچون خروجه رخصت ويرلمز هرنقدر
كفيل ايله اولورسه ده سائر واجب ونوافل امثالى شيلر ايچون خروجه عدم
رخصت بالطريق الاولى در ✻ (وفى الخلاصة يخرج بكفيل لجنازة اصوله وفروعه
لاغيرهم وعليه الفتوى) دخى خلاصه ده انجق اصول وفروعك جنازهسنه كفيل
ايله خروج ايدر ديو مرسومدر وفتوى بوقولك اوزرينه در ✻ (واومرض مرضا
اضناه ولم يجد من يخدمه يخرج بكفيل والالا) بهيفتى ✻ برمحبوسى مرضى
آغرلشديروب وكندويه خذمت ايدر خادم بولمسه حبس خانه دن كفيل ايله
خروج ايدر واكر خادم بولنورسه ويا كفيل اولمزسه خروج ايدهمز انجق
بوقول ايله فتوى ويريلور ✻ (ولايخرج لمعالجة وكسب قيل ولايتكسب فيه
واوله ديون خرج لمخاصم ثم يحبس خانيه ✻ حبس خانه ده معالجه ممكن اولمغين
انك ايچون وكسب ايچون محبوس طشره خروج ايدهمز بلكه انده دخى
اكتسابه رخصت ويرلز واكر خلقك اوزرنده حقى اولورسه مخاصمه ايچون
قاضى كندويى چيقاروب بعده ينه حبس ايدر ✻ (ولايضرب) المحبوس
الافى ثلاث اذا امتنع عن كفارة الظهار والانفاق على قريبه والقسم بين نسائه
بعد وعظه ✻ محبوسه انجق اوچ محلده ضرب اولنور اولا كفارة ظهارى ادايه
قدرتى وار ايكن امتناع ايدرسه زيرا تأخيرنده زوجهيه ضرر اولور ثانيا نفقهسى
اوزرينه واجبه اولان كمسهيه انفاقدن امتناع ايتديكى تقديرجه حبسنده
قريبه ضرر اولور مدتك مضيله نفقه ساقطه اولمغله هرنقدر قضا ويا رضا
بولنور ايسه ده ثالثا زوجهلرى ميانندهقسمدن امتناع ايدرسه بعد الوعظ
والنصيحة ضرب اولنور حبسنده حقلرى فوت اولمغين ✻ والضابط مايفوت
بالتأخير لا الى خلف اشباه ✻ اشبو محبوسك ضرب اولنمسى حقنده ضابط
وقاعده تأخير ايله لا الى خلف حقك فوتيدر ✻ قلت ويزاد مافى الوهبانية
✻ وان فريضرب دون قيد تأديبا ✻ وتطيين باب الحبس فى العنت يذكر ✻

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

شارح رحمه الله تعالى ديركه محبوسك ضربنده مساغ شرعى اولان
مواضع ثلثهٔ مشروحه‌نك اوزرينده وهبانيه ده مذكور اولان مضمونده زياده
اولنوركه اكر محبوس فرار ايده‌جك اولورسه تأديب ايتسون ايچون
بلاقيد ضرب اولنور و اداء حقده تعنت ايدرسه محبوسك قاپوسى
قپانوب صو وطعام ويرمك ايچون برثقب ترك اولنمق مشروعدر ﴿(ولا يغل
الا اذا خاف فراره فيقيد او يحول الى سجن اللصوص وهل يطين الباب الرأى
فيه للقاضى بزازية﴾ قاضى محبوسك بوينونه دمور وضع ايتمز الا فرارندن خوف
ايدرسه باغلر وياخرسزلر حبس اولديغى محله نقل وتحويل ايدر وقاپونك چامور
ايله ياپلمه سنده رأى قاضينكدر ﴿(ولا يجرد ولا يؤجر) وعن الثانى يؤجره
لقضاء دينه﴾ محبوسى اثوابندن صويمز واجرتله ايشلتمز امام ابو يوسفدن
دينى ادا ايچون كندوبى ايجار ايدر ديو مروى در {انه باع حرافى دينه} حديث
شريفى بوكا حمل اولنمق كرك بيعدن اجاره مراد اولنور ﴿(ولا يقام بين يدى
صاحب الحق اهانة) له﴾ محبوسه اهانة كندوبى حق صاحبنك
قارشوسنده اياق اوزره قائم قيلمز ﴿ولو كان ببلد لاقاضى فيه لازمه ليلا ونهارا
حتى ياخذ حقه جواهر الفتاوى﴾ مديون كندوده قاضى اولميان بربلده ده
اولورسه داين كندويه ليلا ونهارا ملازمت ايدر حتى حقنى تماما اخذ ايدنه‌دك
لكن كسبندن وحانه‌سنه دخولدن منع ايده‌مز ﴿(وتعيين مكانه) اى مكان
الحبس عند عدم ارادة صاحب الحق (للقاضى الا اذا طلب المدعى مكانا
اخر) فيجيبه لذلك قنية﴾ حبس محلنى حق صاحبى تعيين ايتمزسه تعيين
قاضينكدر الا مدعى بشقه مكانده حبسنى مراد ايدرسه قاضى اكا اجابت ايدر
﴿وافق المصنف تبعا لقارئ الهداية بان العبرة فى ذلك لصاحب الحق لا للقاضى
انتهى﴾ حبس محلنى تعيينده مصنف رحمه الله تعالى قارئ الهدايه‌يه تبعيتله بونده
اعتبار حق صاحبنه‌در قاضى‌يه دكلدر ديو افتا ايلدى بونكله ماسبقده‌كه
تعيين مكان حبس قاضينكدر بيننده منافات يوقدر اوصاحب حقك عدم
اراده سنه نظرا بو اراده سنه نظرادر ﴿وفى النهر ينبغى ان لا يجاب لو طلب
حبسه فى مكان اللصوص ونحوه﴾ نهرده مرسومدركه لايق اولان حق صاحبى
مديونك خرسزلرك حبس اولنجغى زندان امثالى پك موحش مخوف محللرده
حبسنى استرسه اكا اجابت اولنمقدر ﴿فرع فى البحر عن المحيط ويجعل
للنساء سجن على حدة نفيا للفتنة﴾ بحرده محيطدن نقلا مسطوردركه
نسا ايچون فتنه خوفندن مستقل برحبس خانه اتخاذ اولنور ﴿(واذا ثبت الحق
للمدعى) ولو دانقا وهو سدس درهم (ببينة عجل حبسه بطلب المدعى)

لظهور المطل بانكاره﴾ مدعينك حقى بينه ايله ثابت اولدقده هرنقدر بردانقكه
بردرهمك سدسى اولورسه ده مدعينك طلبيله مدعا عليهك حبسى تعجيل
اولنور انكارنه بناءً مطل وتاخيرى تبين ايتمكين ﴿(والا) يثبت ببينة بل باقرار
(لم يعجل) حبسه بل يأمره بالاداء فان ابى حبسه﴾ واكر دعوى اولنان
نسنه بينه ايله ثابت اولميوب بلكه مدعا عليهك اقرار يله ثبوت بولمش اولورسه
حبسنده عجله اولنمز بلكه كندويه قاضى اداسيله امر ايدر واكر دعوى
قيلنان نسنه مدعا عليهك يدنده حالا موجود برعين ويا وديعه ويادين اولديغى
ثابت اولوب قاضى يه آنى حق صاحبنه تسليم ممكن اولورسه انى الوب تسليم
ايدر امره حاجت مس ايتمز حق صاحبى مديونك مالندن حقى جنسندن
برمقدار مبلغه ظفرياب اولدقده كندونك اذن وخبرى اولمقسزين انى اخذ
مشروع اولديغى كبى قاضى يه دخى اولور واكر ابا وامتناع ايدرسه قاضى
كندوبى حبس ايدر اكر فقير دكلسه ﴿وعكسه السرخسى﴾ امام سرخسى
عليه رحمة القدسى مضمون مشروحى عكس ايتديكه بينه ايله اثبات صورتنده
حبسك عدم تعجيلنه اقرارده تعجيلنه قائل اولدى زيرا بينه ايله اثباتده ممكنكه
مدعا عليه تعلل ايدوب بنى اوزرمده دين اولديغى شمدى بيلدم مقدما ذهول
ايتمشدم ديدرك قضا ايده اقرارده بو اولمز ☼ حلبى انتهى ﴿وسوى بينهما فى الكنز
والدرر واستحسنه الزيلعى﴾ كنز ودررده صورتين مشروحتين ميانلرنى تسويه
ايتديكه حبسده ايكيسنده ده تعجيل اولنمز احتمالكه تأديه ايده حبس تعنت
وتمردى تبين ايتدكدنصكره اولور زيلعيده مضمون مرسومى استحسان بيوردى
﴿والاول مختار الهدايه والوقايه والمجمع قال فى البحر وهو المذهب عندنا انتهى﴾
اولكى قول هدايه نك ووقايه نك ومجمعك مختاريدر بحرده انجق بزم عندمزده
مذهب بودر ديدى ﴿قلت وفى منية المفتى لو ثبت ببينة يحبس فى اول مرة
وبالاقرار يحبس فى الثانية والثالثة دون الاولى فليكن التوفيق﴾ شارح رحمه الله
تعالى ديركه منية المفتى نام كتابده مسطوردركه بردعوى بينه ايله ثابته اولورسه
امدى مدعا عليه مدعى نك دفعيله امر اولندقدنصكره ابتدا امتناعنده
اقرار ايله ثبوت بولمش اولورسه ايكنجى واوچنجى اباسنده حبس اولنور
اولكنده اولنمز قولين ميانى بوبيان توفيق اولسون ايچون لكن توفيقده پك ظاهر
دكلدر ☼ (ويحبس) المديون (فى) كل دين هو بدل مال اوملتزم بعقد درر
ومجمع وملتقى مثل (الثمن) ولو لمنفعة كالاجرة (والقرض) ولو لذمى
(والمهر المعجل وما لزمه بكفالة) ولو بالدرك او كفيل الكفيل وان كثروا
بزازية لانه التزمه بعقد كالمهر﴾ مديون هر برمال بدلى ويا عقد ايله

التزام اولنان ثمن مبيع امثالی نسنه ایچون ویاهرنقدر ذمینکده
اولورسه قرض ومهر معجل وکفالتله کندویه لازم اولان هربر دین
ایچون حبس اولنور کفالت درکله ویا کفیله کفالتله هرنقدر کثیر اولورلر
ایسه ده مثلا کفیلك کفیلنه کفالت کبی اولسه ده اولور زیرا مهر کبی
آنی عقد ایله التزام ایتمشدر وثمن هرنقدر منافع مقابلنده واجبه اجرت ثمنی
اولسه ده اولور کفالتده وتزوجده اعسار دعواسنه اعتبار اولنمز کندی
رضاسیله کفالتی اختیار یسارنه دلیلدر انسان اداسنه قادر اولمدیغی شیئی
التزام ایدنمز ✻ وهذا هو المعتمد خلافا لفتوى قاضیخان لتقديم المتون والشروح
على الفتاوى بحر فليحفظ نعم عده فى الاختيار لبدل الخلع هنا خطأ فتنبه ✻
واشبو مواضع اربعده مدیونك حبسی و فقر دعواسنده تصدیق اولنمسی
انجق معتمد اولان قول بودر متون وشروح فتاوی اوزرینه تقدیم اولنغین اختلاف
قاضیخانك انجق ثمن مبیعله قرضده حبس اولنور قولنه مبنیدر امدی بو لرده
اعسار دعوالرنده تصدیق اولنمزلر مهر ایله کفالتله لازم اولان دین قسم ثانیدن
اولمش اولور انده فقر ادعا ایدرسه حبس اولنمز بناءً علیه صاحب اختیارك بدل
خلعیده اشبو حبس محللرندن عد ی خطا اولدی ✻ وزاد القلانسی انه يحبس
ايضا فى كل عين يقدر على تسليمها كالعين المغصوبة ✻ امام قلانسی تهذیب
نام کتابنده عین مغصوبه کبی عینی تسلیمه مقتدر اولدیغی هر برشیده ده مدعا
علیهك حبسنی زیاده ایلدی امانتده بوندر ✻ (لا) يحبس (فى غيره)
اى غير ما ذكر وهو تسع صور بدل خلع ومغصوب ومتلف ودم عمد وعتق حظ
شريك وارش جناية ونفقة قريب وزوجة ومؤجل مهر قلت ظاهره ولو بعد
طلاق ✻ مواضع مشروحه نك ماعداسنده مدعا علیه حبس اولنمز اولدی
طقوز صورتدر یعنی خلع ومغصوب ودم عمد وشریکنك نصیبنی عتق
وجنایت ارشنك بدللری ونفقه لری اوزرینه واجبه اولان قریبلرینك وزوجه سنك
نفقه لری و مهر مؤجل ایچون حبس اولنمز شارح رحمه الله تعالی دیرکه
مؤجل ایچون حبس اولنمز دیمنك ظاهری هرنقدر طلاقدنصکره ده اولورسه
دیمکدر ✻ وفى نفقات البزازية يثبت اليسار بالاخبار هنا بخلاف سائر الديون
لكن افتى ابن نجيم بان القول له بيمينه ما لم يثبت غناه فراجعه ✻ وبزازیه نك
نفقاتنده مذکوردرکه نفقه خصوصنده ایکی عادل کمسه دن استفسار
اولندقده یساریله خبر ویررلرسه ثابت اولور نفقه دیننك ماعداسی دینلر بونك
خلافنده درکه یساری اخبار ایله ثابت اولمز بلکه شهادتدن لازمدر لکن ابن نجیم
افتا ایلدیکه مادام غناسی ثابت اولمدقجه یمینله قول کندونکدر ثبوت تعبیری

شهادت ایجاب ایدر ✻ ولو اختلفا فقال المديون ليس بدل مال وقال الدائن
انه ثمن متاع فالقول للمديون ما لم يبرهن رب الدين طرسوسی بحثا واقره فى النهر ✻
مدیونله دائن میانه لرنده اختلاف وقوع بولسه که مدیون مدعا بدل مال دکلدر
دیوب دائن متاع ثمنیدر دیرسه قول مدیونك اولور مادام حق صاحبی
مدعاسنه اقامهٔ بینه ایتمدکجه حبس اولنمز حتی یساری ثابت اولنه دك ✻ فرع
لا يحبس فى دين مؤجل وكذا لا يمنع من السفر قبل حلول الاجل وان بعد وله
السفر معه فاذا حل منعه منه حتى يوفيه بدائع وقدمناه فى الكفالة ✻ دين
مؤجلده قبل حلول الاجل مدیون حبس اولنمیوب وسفرنده منع اولنمز واکر
سفر مسافهٔ بعیده یه اولوب قدومندن مقدم وعدی تمام اوله جق قدر اولورسه
کندی ایله برابر دائن ایچون سفرمشروعدر بس اثنای سفرده وعدی حلول
ایده جك اولورسه اول وقتده کندوبی سفردن منع ایدر حتی حقنی ایفا ایده نه دك
بو بحثی کفالتنده دخی تقدیم ایلدك ✻ (ان ادعى) المديون (الفقر)
اذ الاصل العسرة (الا ان يبرهن غريمه على غناه) اى قدرته على الوفاء ولو باقتراض
او بتقاضى غريمه (فيحبسه) حينئذ (بما رأى) ولو يوما هو الصحيح ✻ صورة
مشروحهٔ تسعه ده مدیون فقرا دعا ایدرسه حبس اولنمز انسانده اصل اولان عسرتدر
عدیم المال اوله رق خلق اولنمغله الا غریمی کندونك غناسنه که دینی هرنقدر
استقراضله ویا کندونك مدیوننددن تقاضی و تأدیه ایله ایفاسنه قدرتنه
برهان اتیان ایدرسه امدی قاضی کندونك رأی ایتدیکی مدتله حبس ایدر
هرنقدر برکون اولسه ده اولور انجق صحیح اولان قول بودر امدی قاضی یه
ظن غالب حاصل اولسه که اکر بونك مالی اولسیدی کندوسنی حبس رزالتندن
تخلیص ایدردی دیو حالندن بعض معتمد کمسه لردن سؤال ایدوب تخلیهٔ
سبیل ایدر بر مدیون استقراض ایدوب دینی ادایه قادر ایکن ایتمسه ظالم
اولمغله حبسه مستحق اولور ✻ بل فى شهادات الملتقط قال ابو حنيفة اذا كان المعسر
معروفا بالعسرة لم احبسه ✻ بلکه ملتقطك شهاداتنده مرسومدرکه امام اعظم
رحمه الله تعالى ورضی عنه بیورمشلردرکه بر فقیر فقر وفاقه ایله معروف ومشهور
اولورسه بن آنك حبسیله اصلا برشی ایچون حکم ایتم ✻ وفى الخانية ولو فقره
ظاهرا سأل عنه عاجلا وقبل بينته على افلاسه وخلى سبيله نهر ✻ دخی خانیه ده
مسطوردرکه برکمسه نك فقری ظاهر اولوب شبهه اولمزسه قاضی آنك حالندن
عاجلا سؤال ایدوب و افلاسنه اولان بینه سنی قبول ایدوب وتخلیهٔ سبیل ایدر
اما فقرنده خفا اولورسه حبسدنصکره اعسارینه بینه مقبوله اولمز الا قاضی نك
رأینه تفویض اولنان مدتك مرورندنصکره اولور ✻ وفى البزازية قال المديون

حلفه انه مایعلم انی معسر اجابه القاضی فان حلف حبسه بطلبه وان نکل خلاه
واقره المصنف وغیره ❊ وبزازیه‌ده مذکور درکه مدیون قاضی‌یه دائنک بنم
معسر اولدیغمه علمی یمدیکنه کندویه یمین ویر دیسه امدی قاضی کندونك
بو استدعاسنه اجابت ایدر اکر یمین ایدرسه کندونك طلبیله آنی حبس ایدر
واکر نکول ایدرسه تخلیهٔ سبیل ایدوب صالی ویرر اشبو مضمون مشروحی
مصنف وسائر مؤلفین اقرار بیوردیلر لکن ظاهر اولان بونك قسم اولده اولمسیدر
زیرا قسم ثانیده مدیونك مجرد فقر ادعاسنده کندولری تصدیق اولنور حبس
اولنمغین تحلیفه حاجت مس ایتمز ❊ قلت قد منا ان الرأی لمن له ملکة الاجتهاد
فتنبه ❊ شارح رحمه الله تعالی دیرکه ماسبقده بیان ایتدککه رأی کندی
ایچون ملکهٔ اجتهاد اولان قاضی‌نکدر ظن ایدرمکه بو متنك بما رأی قولنده
مرتبطدر اما بو مثلو شی قاضی‌نك مجتهد اولمسنه توقف ایتمز ❊ (ثم) بعد حبسه
بما یراه لو حاله مشکلا عند القاضی والاعمل بما ظهر بحر واعتمده المصنف
(سأل عنه) احتیاطا لا وجوبا من جیرانه ❊ مدیونك حالی قاضی‌نك عندنده مشکل
اولوب فقر وغناسی معلوم اولمغین کندی رأیله حبس ایتدکدنصکره
واجب اولمیه‌رق بر وجه احتیاط قومشولرندن انك حالندن سؤال واستکناه ایدر
واکرذاتنده قاضی‌نك قتنده حالی ظاهر ونمایان اولورسه فوری انك حالندن
سؤال ایدوب وافلاسنه بینه‌سی قبول وسبیلنی تخلیه ایدر قاضی‌یه بو قدر
مدتدر مالی اولسیدی حبسده مکث ایتمزدی دیو ظن غالب کلدیکی مدتدنصکره
آنك یسارینه مدعی اقامهٔ بینه ایده‌مزسه بلا سؤال وجوبا قاضی آنی اطلاق
ایدر ❊ ویکفی عدل بغیبة دائن ❊ حق صاحبی حاضر اولمقسزین غائب ایکن
بر عادل کمسنه‌نك مدیونك فقر حالنی کفایت ایدر توکیلده وعزلده اولدیغی
مثلو ایکی احوطدر کیفیت اخباری نفقه وکسوه سنده فقرا حالدر یدر سرا
وعلانیة استخبار ایتدك معیشتی ضیقدر دیمکله‌در ❊ واما المستور فان وافق
قوله رأی القاضی عمل به والا لا انفع الوسائل بحثا ❊ واکر محبوسك حالندن
خبر ویرن کمسه عادل وفسقی نامعلوم مستور الحال اولوب قولیده قاضی‌نك رأینه
موافق اولورسه آنك قولیله عمل اولنور یوقسه عمل اولنمز فاسق اولورسه خبرینه
اصلا عمل اولنمز ❊ ولا یشترط حضرة الخصم ولا لفظ الشهادة الا اذا تنازعا
فی الیسار والاعسار قهستانی ❊ واخبارده خصمك حضوری وشهادت لفظی
شرط دکلدر الا یسار واعسارنده اختلاف ایدرلرسه لفظ شهادتدن لازمدر
خبر واحدك قبولیده عدم منازعه صورتنده‌در ❊ قلت لکنها بالاعسار للنفی
وهی لیست بحجة ولذا لم یجب السؤال انفع الوسائل فتنبه ❊ شارح رحمه الله تعالی

(دیرکه)

دیرکه اعساره شهادت نفیه شهادتدر اول ایسه حجت دکلدر بنابرین سؤال
واجب اولمدی بو استدراك محلنده دکلدر لا وجوبا قولنك عقبنده اکا علت
اوله‌رق اشبو قولی ذکر ایتسه‌یدی ظاهر اولوردی حتی انفع الوسائل صاحبی
اویلجه یاپدی ودرر محشیسی وانی افندی مرحوم اعساره پریشان حال کثیر العیالدر
دیو شهادتده نفی اولمز دیو تصریح ایلدی ❊ (فان لم یظهر له مال خلاه)
بلا کفیل الا فی ثلث مال یتیم ووقف واذا کان الدائن غائبا ❊ بعد الحبس والسؤال
محبوسك مالی ظاهر اولمزسه قاضی کندونك سبیلنی بلا کفیل تخلیه ایدر
کندونك عندنده عسرتی ثابته اولمغله {فنظرة الی میسرة} نظم مجیدنك
مقتضاسنجه وقت یسرینه‌دك نظر ومهلته مستحق اولمش اولور امدی بوندنصکره
حبسی ظلم اولور الا اوچ محلده که یتیم ووقفماللرنده ودائن غائب اولدیغی
صورتده اطلاق ایده‌مز ❊ ثم لا یحبسه ثانیا للاول ولا لغیره حتی یثبت غریمه غناه
بزازیة ❊ مزبور محبوسی بعد التخلیه قاضی کرك مقدمکی غریم وکرك سائر
غریم ایچون تکرار حبس ایده‌مز حتی غریمی یسارینی اثبات ایده‌نه‌دك ❊ وفی القنیة
برهن المحبوس علی افلاسه فاراد الدائن اطلاقه قبل تفلیسه فعلی القاضی
القضاء به حتی لا یعیده الدائن ثانیا ❊ وقنیه‌ده مرسومدرکه بر محبوس
افلاسنه اتیان بینه ایتسه قبل الحکم دائن اطلاقنی مراد ایدوب محبوسده
اطلاقندن امتناع ایله افلاسیله حکم اولنمقجه محبسدن خروج ایتمم دیسه امدی
قاضی انك افلاسیله حکم ایدرکه حتی دائنی کندویه بردخی تکرار حبسه اعاده
ایتمیه ❊ فرع احضر المحبوس الدین وغاب ربه یرید تطویل حبسه ان علمه
وقدره اخذه او کفیلا وخلاه خانیة ❊ محبوس دینی حاضر ایوب کتوردکده
دین صاحبی حبسك تطویلی ایچون اختفا ایدوب غائب اولورسه امدی قاضی
دینی ومقدارینی وصاحبنی بیلورسه انی ویا ماله ونفسنه کفیلی آلوب
وکندونك سبیلنی تخلیه ایدر ❊ وفی الاشباه لا یجوز اطلاق المحبوس الا برضی خصمه
الا اذا ثبت اعساره او احضر الدین للقاضی فی غیبة خصمه ❊ واشباهده مذکوردرکه
محبوسی اطلاق جائز دکلدر الا یا خصمنك رضاسیله ویا اعسارینك ثبوتیله
ویا خصمی غائب ایکن دینی قاضی‌یه احضار وتسلیمیله مشروعدر غیبت تطویل
حبس اراده سیله اولسون ویا اولمسون ❊ (ولو قال) من یراد حبسه (ابیع
عرضی واقضی دینی اجله القاضی) یومین او (ثلثة ایام ولا یحبسه) لان الثلاثة
مدة ضربت لابلاء الاعذار ❊ حبسی مراد اولنان مدیون بکا رخصت ویرك متاعمی
فروخت ایدوب دینمی ادا ایده‌یم دیرسه قاضی ایکی ویا اوچ کون کندویه وعد ویرر
حبس ایتمز اوچ کون عذرلرینك اختبار اولنوب قالمسنه دلالت ایدر مدت اولمغین

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

یعنی اوچ کوند نصکره عذری مقبول اولمز ﴾ (ولوله عقار یحبسه) ای (لیبیعه ویقضی الدین) الذی علیه (ولو بثمن قلیل) بزازیة وسیجیء تمامه فی الحجر ﴿ برمدیونك عقاری اولورسه قاضی کندوبی حبس ایدرکه حتی انی هرنقدر نقصان ثمنله اولورسه ده بیع ایدوب دینی ادا ایده واشبو بحثك تمامی قریبا حجربابنده کلور قهستانیده مرسومدرکه برمدیونك ذی قیمت اعز بهالی ثوبی ویامسکنی اولسه انلری بیع ایدوب دون بها ایله حالنه مناسب اثواب ومسکن الوب زیاده سنی حق صاحبنه ویرمك مشروعدر رضاسی اولسون ویا اولمسون امام ابی یوسف رحمه الله تعالی دن مرویدرکه اکرمدیون ایجار اولنور مقوله لردن ایسه ایجار اولنوب بدل اجاره دن کندونك وعیالنك قوت یومیه لرینك ماعداسی داینه ادا اولنور ﴾ (ولم یمنع غرماؤه عنه) علی الظاهر فیلازمونه نهارا لا لیلا الا ان یکتسب فیه ﴿ محبوسك مالی ظاهر اولمدیغی تقدیرجه تخلیهٔ سبیل قیلنور لکن قول ظاهر اوزره غریملری کندویه ملازمتدن منع اولنمز کوندز قیامنده وقعودنده آرقه سنه دوشوب ملازمت ایدرلر کیجه ملازمت ایتمزلر الا انده کسب ایدرسه انده دخی ملازمتله ارقه سنی صالیورمز ﴾ ویستأجر للمرأة امرأة تلازمها قنیة ﴿ مدیونه عورت اولد یغنه نظرا حق صاحبی ملازمت ایچون برعورت استیجار ایدوب ارقه سنه صالیویرر استیجار امرلازم دکلدر کندوسی دخی ملازمت ایتسه اولور کندی ایله برابر قعود ایدوب اثوابندن اخذ ایدر زیرا بوحرام دکلدر بوخلوتده ضرورت واردر تنکم برکسه برجلك متاعنی قاپوب منزلنه دخول ایتدکده ارقه سنه دوشوب آنك خانه سنه دخول مال صاحبنه جائز اولدیغی مثلاو ﴾ فرع لواختار المطلوب الحبس والطالب الملازمة ففی حجر الهدایة یخیر الطالب الا لضرر وکلفه فی البزازیة بکفیل بالنفس ﴿ مدیون حبسه راضی اولوب داین ملازمتی اختیار ایلسه هدایه نك حجرنده طالب مخیر قیلنور الاملازمتده خانه سنه عدم دخول مثلاو ضرر بین ظاهر اولورسه دفعا للضرر حبس اولنور دیو مرسومدر بزازیه ده ملازمتده ضرر اولورسه برکفیل بالنفس ویرمسیله تکلیف ایدر دیو مسطوردر ﴾ وللطالب ملازمته بلا امر قاض لومقرا بحقه ﴿ مطلوب طالبك حقنی مقر ایسه طالب ایچون قاضینك امرنسز کندویه ملازمت واردر ﴾ (ولا یقبل برهانه علی افلاسه قبل حبسه) لقیامها علی النفی وصححه عزمی زاده وصحح غیره قبولها والمعول علیه رأیه کامر ﴿ نفیه شهادت اولمغله مدیونك حبسندن مقدم افلاسنه اقامهٔ بینه مقبوله اولماز کویا حبسله افلاسی تقویه بولمش اولور زیرا مالی اولان کسه مرارهٔ حبسه وضیق سجنه تحمل ایده مز

عزمی زاده بوقولی تصحیح ایلدی وغیریلری قبولنی تصحیح ایلدی لکن معتمد علیه اولان قول قاضینك رأینه مفوض اولمقدر نتکم ماسبقده مرور ایلدی اکر قاضی تمرد وتزویرنی فهم ایدرسه قبول ایتمز یوقسه ایدر ﴾ فان علم اعساره قبلها والالا نهر فلیحفظ ﴿ امدی قاضی مدیونك اعسارینی بیلورسه افلاسنه بینه سنی قبول ایدر یوقسه ایتمز ﴾ (وبینة یساره احق) من بینة اعساره بالقبول لان الیسار عارض والبینات للاثبات ﴿ برمحبوسك یسارینه بینه اعسارینه بینه دن احق واولیدر یسار امر عارضی اولوب وبینه لر اثبات ایچون اولمغله یسار بینه سنده زیادهٔ علم واردر ﴾ نعم لو بین سبب اعساره وشهدوا به فتقدم لاثباتها امرا عارضا فتح بحثا واعتمده فی النهر ﴿ بلی مدعا علیه سبب اعسارینی بیان ایدوب شاهدلرده اکا شهادت ایتسه لر امدی بو بینه امر عارضی اثبات ایتمکله تقدیم اولنور ونهرده بوکا اعتماد ایلدی ﴾ وفی القنیة ان لم یبینوا مقدار ما یملك قبلت والا لم یکن قبولها لانها قامت للمحبوس وهو منکر والبینة متی قامت للمنکر لاتقبل ﴿ قنیه ده مذکوردرکه شاهدلر تعارض ایتدکده یسار شاهدلری محبوسك مالك اولدیغی مالك مقدارینی بلمزلرسه شهادتلری مقبوله اولور واکر مقدارینی تعیین ایدرلرسه قبولی ممکن اولمز زیرا شهادت مشروحه منکر اولان محبوس ایچون اولوب منکره اقامت اولنان بینه ایسه مقبوله اولمز لکن بوپك ظاهر دکلدر ﴾ (وابد حبس الموسر) لانه جزاء الظلم قلت وسیجیء فی الحجر انه یباع ماله لدینه عندهما وبه یفتی وحینئذ فلا یتأبد حبسه فتنبه ﴿ مار الذکر ایکی قسمده محبوس موسرك حبسی تأبید اولنور زیرا ظلمك جزاسی تأبیددر شارح رحمه الله تعالی دیرکه قریبا حجرده کلورکه موسر متعنتك عروض وعقار مالی امامین رحمهما الله تعالی قتنده دینی ایچون بیع اولنور وانجق بوقول ایله فتوی ویریلور دینی ایفا ایده جك مالی فروخت اولندیغی تقدیرجه حبسی تأبید اولنمز ﴾ (ولا یحبس لما مضی من نفقة زوجته وولده) اذا ادعی الفقر وان قضی بها لانها لیست بدل مال ولا لزمته بعقد علی مامر حتی او برهنت علی یساره حبس بطلبها ﴿ زوجه سنك ووالدینك نفقهٔ ماضیه سی ایچون زوج فقرا دعا ایدرسه حبس اولنمز هرنقدر اوزرینه انکله قضا اولنمغله واجبه اولورسه ده عینیله قولده کندونکدر زیرا نفقهٔ مشروحه ماسبقده مرور ایتدیکی اوزره مال بدلیده دکلدر وبرعقد ایله ده لازمه اولمش دکلدر حتی عورت یسارینه اقامهٔ بینه ایدرسه کندونك طلبیله حبس اولنور ﴾ (بل یحبس اذا) برهنت علی یساره بطلبها کما لو (ابی ان ینفق علیهما) او علی اصوله وفروعه فیحبس احیاء لهم بحر ﴿ بلکه زوجه زوجك یسارینه بینه اقامه ایدوب

وحبسنی طلب ایدرسه حبس اولنور تکم مز بورانه واصول وفروعنه انفاقدن
ابا وامتناع ایتدیکی تقدیرجه کندولری احیا ایچون حبس اولندیغی
مثللو ﴿قلت وهل یحبس لمحرمه لوابی لم اره وظاهر تقیید هم لا لکن مامر
عن الاشباه لایضرب المحبوس الا فی ثلاث یفیده فتأمل عندالفتوی﴾ شارح
رحمه الله تعالی دیرکه برکسه ذی رحم محرمینک انفاقندن امتناع ایدرسه
حبس اولنورمی فقهانك بوكا دائر كلامنی كورمدم امامسئلهٔ سابقه‌ده
حبسی اصول وفروع وزوجه ایله تقییدلرینك ظاهری محرمی ایچون عدم
حبسیدر لکن ماسبقده اشباهدن نقلا محبوس انجق اوچ محلده ضرب اولنور دیوب
قریبنك انفاقندن امتناع ایدن کمسه‌یی اندن عد ایتمسی حبسنی افاده ایدر
امدی مفتی به حین افتاده تأمل لازمدر ﴿وسیجیٔ حبس الولی بدین الصغیر﴾
صغیرك ذمتنه ترتب ایدن دین ایچون ولیسنك حبسنك مشروعیتی قریبا كلور
﴿(لا) یحبس (اصل) وان علا (فی دین فرعه) بل یقضی القاضی دینه من عین ماله
اوقیمته والصحیح عندهما بیع عقاره كمنقوله بحر فلیحفظ﴾ اصل هرنقدر
عالی اولورسه‌ده فرعیچون حبس اولنمز زیرا حبس عقوبتدر والدایسه ولد ایچون
عقاب اولنمز حبس منهی اولان تأفیفدن اشد اولمغین بلکه قاضی فرعك
دینی موجود مالی جنسندن ایسه آنك عیندن یوقسه قیمتندن تأدیه ایدر امامین
قتنده صحیح اولان صغیرك دینی ایچون منقولی کبی عقارینده بیعك جوازیدر
﴿(ولایستخلف قاض) نائبا (الا اذا فوض الیه) صریحا كول من شئت
اودلالة كجعلتك قاضی القضاة والدلالة هنا اقوی لان فی الصریح المذكور
یملك الاستخلاف لاالعزل وفی الدلالة یملكهما كقوله ول من شئت واستبدل
اواستخلف من شئت فان قاضی القضاة هوالذی یتصرف فیهم مطلقا تقلیدا
وعزلا﴾ قاضی برینه غیری کمسه‌یی نائب نصب ایده‌مز الا کندویه دیلدیکنی
قضایه مولی ایله دیمك کبی صراحة ویاخود سنی قاضی القضاة ایتدم کبی دلالة
پادشاه عالمپناه طرف سنیه‌لرندن استخلاف تفویض اولنورسه ایدر بومقامده
دلالت صراحتدن اقوادر زیرا صریح مشروحده قاضی استخلافه مالك اولور
عزله اوله‌مز دلالتده ایکیسنه ده قادر اولور دیلدیکنی والی ایله دیلدیکنی
استبدال ویااستخلاف ایله قولی کبی امدی قاضی القضاة شول برکسه اولورکه
امور قضاتده مطلقا که تقلیدا وعزلا متصرف اولور ﴿(بخلاف المأمور
باقامة الجمعة) فانه یستخلف بلاتفویض للاذن دلالة ابن ملك وغیره﴾ خطیب
قاضی نك خلافنه درکه کندویه تفویض اولنمسزین غیری استخلاف ایدر
کندویه دلالة اذن اولنمغین لکن مستخلفك خطبه‌یی سماعی شرطیله خطبه

جمعه‌نك افتتاح وشروعنه شرط اولمغله استماع ایتمین کمسه‌نك استخلافی
مشروع اولمز جمعه‌یه استخلافه دلالة اذن موقت اولمغله وقتنده خطیبه جمعه‌یه
مانع برنسنه ظهور ایتسه خلفله فوت اولور امدی انسان عوارض كونیه‌دن
خالی اولمامغین خطابته مولی ایتدیکی کمسه‌یه سلطان نصره الله تعالی دلالة
استخلافه اذن ویرمش اولور امام اعظمدن مروی اولان اذن وتوجیهه‌دك تأخیره
وقتك تحملی اولمز ﴿وما ذكره منلا خسرو قال فی البحر لا اصل له وانما هو فهم
فهمه من بعض العبارات وقد مر فی الجمعة﴾ دخی مولانا فاضل خسروك ذكر ایتدیکی
خطیب ایچون استخلاف یوقدر الاذن سلطانله واردر مفادی حقنده بحرده انك
اصلی یوقدر انجق انی بعض عباره‌لردن خلاف واقع فهم ایتمشدر دیدی
وجمعه بابنده مرور ایلدی ﴿(نائب القاضی المفوض الیه الاستنابة) فقط
لاالعزل (نائب عن الاصل) وهوالسلطان وحینئذ (فلا) یملك ان (یعزله القاضی
بغیر تفویض منه) للعزل ایضا كوكیل وكل (و) كذا (لاینعزل) ایضا (بعزله)
ولا بموته ولا بموت السلطان بل بعزله زیلعی وعینی وابن ملك وغیرهم فی الوكالة
واعتمده فی الدرر والملتقی﴾ مجرد غیری کمسه‌یی برینه قائممقام ایتمك کندویه
تفویض اولنان قاضینك نائبی اصلكه سلطاندن نائبدر بوتقدیرجه کندویه
طرف سلطاندن استنابت کبی عزلده تفویض اولنمیان قاضی انی عزله مالك اوله‌مز
موكلنك اذنیله غیری وكیل ایدن وكیل کبی امدی وكیل ثانی وكیل اولك موتیله
عزل اولمز اصل موكلك موتیله ایکیسیده منعزل اولور ونائب مشروح
قاضی‌نك مز بورك کندوینی عزلیله وموتیله وسلطانك موتیله دخی منعزل اولمز
بلکه سلطانك عزلیله منعزل اولور بومضمون مشروحی زیلعی وعینی وابن ملك
وسائر مؤلفین وكالت بحثنده ذكر ایتدیلر درر وملتقاده بوكا اعتماد ایتدیلر
﴿وفی البزازیة وعلیه الفتوی وتمامه فی الاشباه﴾ وبزازیه‌ده فتوی اشبو قاضینك
عزلیله ویاموتیله نائبك منعزل اولمامسنه در دیومرسومدر وبو بحثك تمام وتفصیلی
اشباهده محرردر ﴿وفی فتاوی المصنف وهذا هوالمعتمد فی المذهب لا ماذكره
ابن الغرس لمخالفته للمذهب﴾ ومصنف مرحومك فتاوا سنده مذهب حنفی‌ده
انجق معتمد اولان قول بودر یوقسه ابن غرسك فواكه بدریه نام كتابنده ذكر ایتدیکی
منعزل اولور قولی دكلدر مذهبه مخالف اولمغین دیومرسومدر ﴿(ونائب غیره)
ای غیر المفوض الیه (ان قضی عنده او) فی غیبته و (اجازه) القاضی (صح)
قضاؤه لو اهلا﴾ امر استنابت کندویه تفویض اولنمیان قاضینك نائبی کندونك
حضورنده حكم ایتسه ویاغیبتنده ایدوبده بعده قاضی کندویه اجازت ویرسه
امدی نائب مشروح قضایه اهل اولان محدود بالقذف اولمیان حر مسلم اولورسه

قضاسی صحیح اولور ﴿بل لوقضى فضولی اوهو فی غیر نوبته و اجازه جاز
لان المقصود حصول رأیه بحرقال و به علم دخول الفضولی فی القضاء﴾ بلکه اصلا
استخلاف اولنمیان برفضولی و یاخود نوبتنك غیریده که پادشاهك کندویه
قضایی انده تعیین ایتدیکی ایامك غیرنده فضولی حکم ایتسه ده قاضی نوبتی
ایامنده اکا اجازت ویرسه حکم مشروح جائز اولور مرام کندونك رأینك انضمامی
اولمغین اشبو مضمون مشروحله قضاده فضولینك دخولی معلوم اولدی ﴿فرع
فی الاشباه والمنظومة المحبیة لو فوض لعبد ففوض لغیره صح ولو حکم بنفسه
لم یصح ولو عتق فقضى صح بخلاف صبی بلغ﴾ واشباهده و منظومهٔ محبیه ده
مسطوردرکه پادشاه عالمپناه حضرتلری امر قضایی بر عبده تفویض
ایدوب اول دخی برآخر کسه یه تفویض ایتسه صحیح اولور واکر عبد کندوسی
بالذات قاضی اولوب حکم ایده جك اولورسه حکمی صحیح اولمز واکر عتق
اولندقدنصکره قضا ایدرسه صحیح اولور بالغ اولان صبی بونك خلافنه درکه
حال صباوتنده سلطان ویا والی اولوب بعده بالغ اولسه تقلید جدیده محتاج
اولور ﴿(واذا رفع الیه حکم قاض) خرج المحکم ودخل المیت والمعزول
والمخالف لرأیه لانه نکرة فی سیاق الشرط فتعم فافهم (آخر) قید اتفاقی اذ حکم
نفسه قبل ذلك کذلك ابن کمال (نفذه) ای الزم الحکم والعمل بمقتضاه لو مجتهدا
فیه عالما باختلاف الفقهاء فیه﴾ بر قاضی یه قاضیٔ آخرك حکمی رفع وعرض
اولنه جق اولورسه آنك موجبیله حکمله ومقتضاسیله عمل ایله آنی نافذ و لازم قیلر
اکر اول حکم مختلف فیه خصوصده وقوع بولوب فقها و مجتهدینك اول مسئله ده
اختلافی اولدیغنه قاضی اول عالم مجتهد اولورسه اما قضاء مختلف فیه ده
اولیوب مجمع علیه اتفاقی بر خصوصده اولورسه آنی تنفیذك لزومی
بالطریق الاولی در امدی او مجتهدا فیه قولی قید احترازی اولمامش اولور تنفیذ
مشروح قاضیٔ ثانی یه واجبدر آنی رد ایده مز اکر ایده جك اولورسه قاضیٔ ثالثه
مرافعه اولندقده قضاء اولی امضا ثانی یی رد ایدر متنك قاض قولیله حکم نصب
اولنان کسه خروج ایتدیکه آنك حکمی قاضیٔ آخره رفع اولندقده اکر مذهبنه
موافق اولورسه امضا ایدر یوقسه ابطال ایدر آنك حکمی اختلافی رفع
ایتمدیکندن قول مشروحله میت ومعزول و رأینه مخالف اولان کسه دخول
ایتدی زیرا قاض کلمه سی سیاق شرطده بولنمغله عموم افاده ایدر ومتنده کی اخر
کلمه سی قید اتفاقیدر زیرا کندونك حکمیده بویله در کندویه تکرار رفع اولنسه
انی امضا ایدر ﴿فلو لم یعلم لم یجز قضاؤه ولا یمضیه الثانی فی ظاهر المذهب
زیلعی وعینی وابن کمال لکن فی الخلاصة ویفتی بخلافه وکانه تیسیرا فلیحفظ بعد

(دعوی)

دعوی صحیحة من خصم علی خصم حاضر﴾ پس قاضیٔ اول مسئله نك مختلف
فیه اولدیغنی بلمزسه ظاهر مذهبده قضاسی جائز اولمز قاضیٔ ثانیده انی
امضا ایتمز لکن خلاصه ده بونك خلافیله افتا اولنوردیدی وعلمادن چوق
ذوات علم مشروحك عدم شرطیتنی ترجیح ایلدی باخصوص فی زماننا قاضیلر
کندولری مذهبلرنده بولنان مسائل شرعیه یی پك بیله مزلر سائر بقیهٔ
مجتهدینك خلافلرینی نه بیلورلر ظن ایدرمکه امور عبادده تیسیر ایچون مسئلهٔ
مشروحه نك خلافیله افتا ایتدیلر بعد دعوی صحیحة قولی الزام الحکم قولنه
ظرفدر یعنی قاضیٔ ثانی حکم سابقی کندونك حضورنده بر خصمدن دیکر حاضر
بالمجلس خصم اوزرینه دعوای صحیحه دنصکره الزام و تنفیذ ایدر دیمك متنك حکم
قاض قولنه متعلق اولسه اولی در واصل شاهدلری احضار شرط دکلدر
بلکه قاضینك قضاسنی اثبات کفایت ایدر ﴿والا کان افتاء فیحکم بمذهبه لا غیر
بحر وسیجیٔ آخر الکتاب﴾ واکر حکم مزبور دعوای صحیحهٔ مشروحه اوزرینه
اولمزسه امدی افتا اولمغله انجق کندی مذهبیله حکم ایدرکه افتا ایدر بو مسئله آخر
کتابده فرائضدن مقدمجه مسائل شتی ده قریبا کلور ﴿وانه اذا ارتاب فی حکم
الاول له طلب شهود الاصل قال وبه عرف ان تنافیذ زماننا لا تعتبر لترك ماذکر﴾
بو مضمونده محل مشروحده کلورکه قاضیٔ ثانی حکم اولك صحتنده شبهه ایدرسه
کندویه اصل شاهدلرینی طلب وار در صاحب بحر دیرکه مضمون مشروحدن
معلوم اولدیکه زمانه مزده بولنان تنفیذلر معتبر دکلدر مارالذکر تداعی واحضار
خصما ترك اولنمغین ﴿وقد تعارفوا فی زماننا القضاء بالموجب وهو عبارة عن المعنی
المتعلق بما اضیف الیه فی ظن القاضی شرعا من حیث انه یقضی به﴾ صاحب
بحر دیرکه موجب ومقتضا ایله حکم وقضا فی زماننا متعارف اولدی سلفده یوق
ایدی بلکه صراحة مثلا فلانه دار ایله و یا فرسله حکم اولندی دینور ایدی موجبدن
مراد شرعا قاضی نك ظننده بر عقدك کندویه مضاف و متعلق اولدیغی معنادن
عبارتدرکه آنکله حکم ایدر مثلا بر کمسه بیع صحیحله بر نسنه یی بیع ایتدکده قاضی
موجبیله حکم ایلسه بونده بیعك موجب ومقتضاسی مبیعك بایعك ملکندن
خروج مشترینك ملکنه دخول ایدوب ثمنله مثمنك هر برینك تسلیم وتسلمه
مستحق اولمسیدر پس بو صورتده شرعا قاضی نك ظننده بیعه مضاف ومتعلق
اولوب کندی ایله حکم اولنان معنی موجب وعقد بیعك اقتضا ایتدیکی شیدر
﴿فاذا حکم حنفی بموجب بیع المدبر کان معناه الحکم ببطلان البیع﴾ بر کمسه
عبد مدبرینی بیع ایتکله مشتریله کندولری میاننده دعوی ونزاع وقوع بولمق ایله
حنفی قاضیسی بیع مشروحك موجبیله حکم ایلسه بونك معناسی بیعك بطلانیله

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

حكمدر و بو حكم صحيحدر امدی بونده موجب شرعا قاضینك ظننده كندی ایله
حكم اولنان بیعه مضاف اولان معنادر كه اول بیعك باطل اولمسیدر ﴾ ولو قال
الموثق وحكم بمقتضاه لایصح لان الشیٔ لایقتضی بطلان نفسه وبه ظهر ان الحكم
بالموجب اعم نهر ﴾ واكر موثق ویا قاضی بیع مدبری دیوب و مقتضاسیله
حكم ایدرسه صحیح اولمز برشی كندی نفسنك بطلانی اقتضا ایتمكین زیرا
حنفیه نزدنده بیع مشروحك مقتضاسی یوقدر امدی آنكله اولان حكم باطل
اولور كندی ایچون برمعنی اولمز وشافعی قاضیسیچون مزبور بیعك صحتیله
حكم وار در كندولری قتنده بیع مزبور جائز اولمغین وحنفی قاضیسنك ایتدیكی
بطلانیله حكم اكا مانع اولمز بیع مرقوم كندونك قتنده باطل اولمغله
مقتضاسیله حكمك وجهی اولمز زیرا بیع مشروحك كندی نفسنك بطلانی
اقتضا ایتمزكه حتی كندونك مقتضاسی اوله وفواكه بدریه ده بویلجه مرسومدر
بوندن ظاهر ومستبان اولدیكه موجبله حكم مقتضا ایله حكمدن اعمدر زیرا
مار الذكر مدبری بیع صورتنده موجب بولندی مقتضا بولنمدی بیع صحیح
صورتلرنده موجبله قضا ده ایكیسیده مجتمع اولور نتكم ما سبقده مرور ایتدی
﴾ (الاما) عری عن دلیل مجمع او (خالف كتابا لم یختلف فی تأویله السلف كمتروك
التسمیة ﴾ الاقاضیٔ ثانی كندویه رفع اولنان قاضیٔ اولك حكمنی شول برمحلده
تنفیذ ایتمزكه مثلا داینك برقاچ سنه دینی مطالبه یی تركیله حقنك سقوطیله
قضا وحكم كبی حقنده اجماع واتفاق فقها اولان دلیلدن عاری اوله ویاخود
عمدا متروك التسمیه نك بیعنك صحیح اولوب ثمننك لزومیله قضا كبی تأویلنده سلفك
اختلاف ایتمدكلری قطع الدلالة اولمیان متروك التسمیه آیت كریمه سی كبی كتابه
مخالفت ایده لكن امام شافعی رحمه الله تعالی عمدا متروك التسمیه نك اكلنی حلال
ویبعنی صحیحدر دیدی بوكا نظرا سلفدن مراد امام مشار الیهدن مقدم اولان
اصحاب كزین ومجتهدین رضوان الله تعالی علیهم اجمعین اولور وامام قهستانی كتابه
مخالفت صورتنه وارثی داینك اوزرینه تقدیمله قضایی تمثیله مناسبدر دیدی ﴿من بعد
وصیة توصون بها او دین﴾ نظم مجیدنه مخالفتنه بناءً متروك التسمیه عمدا
﴿ولا تأكلوا مما لم یذكر اسم الله علیه وانه لفسق﴾ آیت كریمه سنه مخالفدر
﴾ (او سنة مشهورة) كتحلیل بلا وطیٔ لمخالفته حدیث العسیلة المشهور ﴾ ویاخود
سعید بن مسیبك قولیله عملا مجرد محللك عقدیله مطلقهٔ ثلاثك بلا وطیٔ
زوج اوله حلیله حكم كبی مشهوره ویا متواتره قطعی الدلالة اولمیان سنتكه حدیث
شریفه مخالفت ایدن قاضینك قضاسنی تنفیذ ایتمز مشهور عسیله حدیث
شریفنه مخالفتنه بناءً ﴾ (او اجماعا) كحل المتعة لاجماع الصحابة علی فساده

وكبیع ام الولد علی الاظهر ﴾ ویاخود حل متعه كه نكاح متعه نك صحتیله
قضا كبی اجماعه مخالفت ایدرسه انك قضاسی تنفیذ اولنمز نكاح مشروحك
فسادینه صحابهٔ كزینك اجماعنه مبنی دخی قول اظهر اوزره ام ولدك بیعنك
صحتیله حكم كبی بو امام محمد رحمه الله تعالینك قولیدر وفتوی بو قوله در
اجماع متأخر خلاف متقدمی رفع ایتدیكنه بناءً ﴾ وقیل ینفذ علی الاصح ﴾
و بعضیلر قول اصح اوزره قضاء اول تنفیذ اولنور دیدیلر ﴾ (و) من ذلك ما
(لوقضی بشاهد ویمین) المدعی لمخالفته للحدیث المشهور البینة علی من ادعی
والیمین علی من انكر ﴾ مواضع مشروحه دندر فقط برشاهد ومدعی یه یمینله
قضا امدی بو قضایی قاضیٔ ثانی تنفیذ ایده مز سنتكه حدیث شریف مضمونی
شاهد دعوی ایدنه ویمین انكار ایدنه لازمدر اكا مخالف اولمغین ﴾ (او بقصاص
بتعیین الولی واحدا من اهل المحلة) ﴾ ویاخود قاتل اودر دیو یمینله برابر اهالیٔ
محله دن برینی ولینك تعیینیله قصاص ایله قاضیٔ اولك حكمنی تنفیذی اجماعه
مخالفت اولمغله در بو امام شافعی رحمه اللهك مذهبیدر حنفیه عندنده بونده دیت
وقسامه لازمه اولور اول نقض اولنور ﴾ (او بصحة نكاح المتعة او الموقت) ﴾ ویاخود
نكاح متعه كه برعورته بر رجلك نفسنی بكا شوقدر دراهمه تمتیع وتسلیم ایله
ویا موقت شوقدر وقته دك نفسنی بكا تزویج ایله دیمكله عقد اولنان نكاحك
صحتیله حكم ایدن قاضینك قضاسی دخی تنفیذه شایان اولمیان مواضعدندر
متعه ایله موقتك فرقی موقت انجق اون كون ویا برماه كبی تعیین وقتله تزویج
ونكاحدر ﴾ (او بصحة بیع) عبد (معتق البعض) ﴾ ویاخود معتق البعض
عبدك بیعنك صحتیله حكم مواضع مشروحه دندر یعنی بركسنه عبدینك
نصفنی عتق ایدوب ویاخود عبد ایكی كسنه میانه لرنده مشترك اولوب بریسی
معسر اولدیغی حالده حصه سنی عتق ایلسه امدی برقاضی دیكرینك
حصه سنی بیعنك جوازیله حكم ایتمكله بیع ایتدكدنصكره انی رأی ایتمیان قاضیٔ
آخره مرافعه اولسه بیع وقضایی ابطال ایدر ﴾ (او بسقوط الدین بمضی سنین) ﴾
ویاخود مرور سنه لر ایله دینك سقوطیله حكم كبی ﴾ (او بصحة) طلاق (الدور
وبقاء النكاح) كما مر فی بابه ﴾ ویاخود طلاق دورك صحیح اولوب نكاحك
بقاسیله حكم ایلسه تنفیذ اولنمز نتكم كتاب الطلاقده تعلیق بابنده مرور ایلدی
یعنی بركسه زوجه سنه اكر بن سنی تطلیق ایدرسم اندن مقدم اوچ طلاق بوشسون
دیسه قبلیت لغو اولوب عورتی اوچ طلاق بوش اولور زیرا اوچه تعلیقك صحتی
طلاقك ابطالنه مؤدی اولور امدی بقاغی تعلیقك صحتی وطلاقك
بطلانی ونكاحك ابقاسیله حكم ایلسه نافذ اولمز طلاق دور بودر ﴾ (وقضاء

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

عبد و صبی مطلقا و) قضاء (کافر علی مسلم ابدا ونحو ذلك) کالتفریق
بین الزوجین بشهادة المرضعة (لا ینفذ) فی الکل ✻
دخی عبدك وصبینك مطلقا که حر ویا عبد بالغ ویا صبی مسلم ویا کافر
اوزرینه وابدا کافرك مسلم اوزرینه و بونك امثالی مرضعه نك شهادتیله
ار ایله عورت بینلرینی تفریق کبی شیلر ایله قضابونلرك کلیسنده نافذ اولمز ✻ وعد
منها فی الاشباه نیفا واربعین وذکر فی الدرر لما ینفذ سبع صور منها مالو قضت
المرأة بحد و قود وسیجیء متنا ✻ واشباهده نافذ اولمیان قضادن قرقدن
زیاده سنی عد واحصا ایلدی مثلا زوجك غیابنده نفقه دن عجزینه بناءً میانه لرینی
تفریقی ویاخود باباسنك ویا اوغلونك مزنیه سنك نکاحنك صحتیله ویاخود
کندونك مزنیه سنك اناسنك ویا قزینك نکاحنك صحتیله ویا عنینك عدم تأجیلی
ایله ویا عورتك رضاسی اولمیجق رجعتك عدم صحتیله ویا حامل عورته اوچ
طلاقك عدم وقوعیله حکم امثالی تمامی کتاب مذکوردن مطالبه ایله درر ده
نافذ اولان صوردن یدیسنی ذکر ایتدیکه بری قاضیه اولان عورتك حد
ویاقود ایله حکم ایتمسی بومسئله قریبا اشبو کتابك کتاب القاضی الی القاضی
بابنده متن اوله رق کلور ✻ خلافا لما ذکره المصنف شرحا ✻ خلاف مصنف
مرحومك بو مقامده شرح اوله رق ذکر ایتدیکی مضمون ایچوندر
✻ والاصل ان القضاء یصح فی موضع الاختلاف لا الخلاف والفرق ان للاول دلیلا
لا الثانی ✻ اصل وقاعده بودرکه تحقیقا قضا اختلاف محللرنده صحیح اولور
لکن خلافده صحیح اولمز میانه لرنده فرق اختلافده دلیل اولوب خلافده اولمغله در
بعضیلر اختلاف سلف میانلرنده وقوع بولان اختلافدرکه امام شافعیدن
مقدم اولان ذوات عالی همملرك اختلافلریدر خلاف صکره دن کلنلرنکیدر
دیدیلر وعند البعض اختلاف آثار رحمتدندر خلاف آثار بدعتدندر ✻ وهل اختلاف
الشافعی معتبرا الاصح نعم صدر الشریعة ✻ امام شافعی رحمه اللهك اختلافی
معتبر میدر اصح اولان معتبردر بعضیلر خلاف معتبر انجق صدر اولده
وقوع بولاندر دیدیلر لکن معتمد اولان امام اعظمك ومالك وشافعی ارباب
اجتهاد ورفعتدنرلر اختلافلری محل اجتهاددر ✻ (یوم الموت لا یدخل تحت
القضاء بخلاف یوم القتل) ✻ یوم موتکه نفس موت ووقتی تحت قضاده داخل
اولورکه کندویه برحکم تعلق وترتب ایتمز یوم قتل بونك خلافنه درکه
تحت قضاده داخل اولوب تاریخنه اعتبار اولنور زیرا بینه ایله قضا رفع نزاع
ایچوندر موت ایسه موت اولدیغی حیثیتدن نزاعه محل دکلدرکه حتی رفع
اولنه اما قتل موتك خلافنه درکه قتل اولدیغی حیثیتدن محل نزاعدر نکاحده

قتل کبیدر ✻ فلو برهن علی موت ابیه فی یوم کذا ثم برهنت امرأة ان المیت نکحها
بعد ذلك قضی بالنکاح ✻ اما بر کمسه باباسنك فلان کونده موتی اوزرینه اقامهٔ
بینه ایله میراثی حصرا کندونك اولدیغنی ادعا بعده برعورت اتیان برهان ایتسه که
اول تاریخدن صکره مزبور میت کندوسنی نکاح ایتمشدر پس نکاحله
حکم اولنوب عورت مهریله حصهٔ ارثیه سی ثمنه اوغلو ایله برابرجه مستحقه
اولور زیرا موت کونی حکم تحتنده داخل اولمیوب میراث ایسه موت اوزرینه
سابق اولان سببله مستحق اولندیغندن موت تاریخنك وجود وعدمی سیان اولدی
کویا بینه لرك ایکیسیله ده حکم اولنوب هر برلرینك حقلریله قضا اولنمش اولدی
ایکیسیله ده عمل ممکن اولمغله قاضیخان اشبو مسئله نك ایضاح وتوجیهنده
بیور مشلرکه موتك حکمی وقت موته تعلق ایتمز بلکه هرنه وقت برکمسه وفات
ایدرسه مالی ورثه سنك اولور امدی کانه اوغلو باباسنك موتنه بلا ذکر الوقت
اقامهٔ بینه ایتمش اولمغله عورتك بینه سنك قبولنه مانع اولمز ✻ ولو برهن علی
قتله فیه فبرهنت ان المقتول نکحها بعده لا تقبل وکذا جمیع العقود والمداینات ✻
برکمسه باباسنك فلان وقتده قتل اولندیغنه برهان کتوروب وعورتده
اول تاریخدن صکره مقتولك کندوبی نکاح ایتدیکنه اقامهٔ بینه ایدیورسه امدی
عورتك بینه سی مقبول اولمز بیع ووصیت وهبه وصلح امثالی هر برعقود وقرض
وودیعه مسئله که امثالی مداینات بینه بویله درکه قتل کبی کندولرینه قضا تعلق
ایدر ✻ الا فی مسئلة الزوجة التی معها ولد فانه تقبل بینتها بتاریخ مناقض لما قضی
القاضی به من یوم القتل اشباه ✻ الاشول برعورتك مسئله سنده که کندی ایله برابر
بر ولدی اوله امدی انك یوم قتلدن قاضی نك حکم ایتدیکی تاریخه مناقض
تاریخ ایله بینه سی مقبوله اولور صورت مسئله ولوالجیه ده برمنوال محرر
مسطوردرکه بر رجل دیکر رجل اوزرینه سن بنم بابامی یکرمی سنه ظرفنده قتل
ایتدك بن آنك حصرا وارثی یم دیو دعوی واقامهٔ بینه ایتدکده برعورت بر ولدیله
برابر کلوب اشبو والدهٔ باباسی مقتول مشروح بنی اون بش سنه خلالنده
تزوج ایدوب حالا بو ولد کندودندر اشبو اوغلو ایله برابر وارثلرز دیو دعوی واقامهٔ
بینه ایلسه امدی بوخصوصده امر نسبده احتیاطا مستحسن اولان عورتك
بینه سی مقبوله وولدك نسبی ثابت وابنك قتل بینه سنك باطله اولمسیدر
اما عورت مجرد نکاحه بینه اقامه ایتسه ابنك بینه سی مسموعه اولور
عورتنکی اولمز ✻ واستثنی محشوها من الاول مسائل منها ادعیاه میراثا فلاسبقهما
تاریخا ✻ واشباه محشیلری اولکنده نکه قضاده داخل اولمیان یوم موتدن بعض
مسائل استثنا ایتدیلرکه انلردن بعضدر مثلا ایکی کمسه دن هر بری بر رجلك یدنده

بولنسان بر باب منزل ایچون اشبو منزل بنم بابامدن منتقل ملك موروثمدر دیو
دعوی ایتسه‌لر امدی اول منزل مدعیلرك قنغیسی تاریخا اسبق ایسه آنك
اولور واكر تاریخ بیان ایتمیوب ویا تاریخلری بر اولورسه مناصفة مالك اولورلر
بونده شاهدك قبولی نزاعك قصدا تقدم ملكده وقوعنه مبنیدر ﴿ برهن
الوكیل علی وكالته وحكم بها فادعی المطلوب موت الطالب صح الدفع ﴾
قبض دینه وكیل وكالتنه اقامهٔ بینه ایدوب وآنكله حكم اولندقدنصكره كندودن
دین مطالبه اولنسان كمسه بعد التوكیل طالب وفات ایتدی سن دینی بندن مطالبه
ایده‌مزسن دیو دعوی ایتسه مطلوبك وكیلی دفعی صحیح اولور لكن بو خصوصده
حكم یوقكه حتی یوم موت تحت حكمده داخلدر دینیله بلكه بو مجرد دفع
دعوادر ﴿ برهن انه شراه من ابیه منذ سنة وبرهن ذوالید علی موته منذ
سنتین لم تسمع وقیل تسمع ﴾ زید عمروك یدنده بولنسان بر متاعه بن بونی بر سنه
طرفنده باباكدن ثمن معلومه اشترا ایتمشیدم دیو دعوی واثبات بینه ایتدكده عمرو
دفعله مقابله ایدوب باباسنك ایكی سنه مقدم وفاتنه اقامهٔ بینه ایتسه بینه‌سی
مسموعه اولمز بو صاحب قنیه حافظ عمرك قولیدر بورلركه صواب اولان
بودر زیرا طرفنیدن تاریخ ذكری لغو اولمغله باباسندن شرا دعواسی بلا ذكر
الوقت ثابته اولمغله كندویه حكم اولنور اما تاریخلره عمل اولنسه متوفانك
اوغلو عمروك دعواسی زیدی دفع اولوب مسموعه اولور ایدی و بعضیلر مسموعه
اولور دیدیلر بو بعضك قولنه نظرا بو مستثنالردن اولور ﴿ وسره ان القضاء بالبینة
عبارة عن رفع النزاع والموت من حیث انه موت لیس محلا للنزاع لیرتفع
باثباته بخلاف القتل فانه من حیث هو محل للنزاع كما لا یخفی ﴾ موتله قتل بیننده
فرقك سرو حكمتی بینه ایله قضانك رفع نزاعدن عبارت اولوب موت ایسه موت
اولدیغی حیثیتدن نزاعه محل دكلدركه حتی اثباتیله نزاع رفع اوله زیرا موت
برحكم تعلق ایتمز وسبب ارث اولان قرابت ذاتنده منعقددر هرنه وقت وفات
ایتسه مال ورثه‌نك اولور اما قتل بونك خلافنه‌دركه قتل اولدیغی حیثیتدن
محل نزاعدر ظلما قتل قصاص ویادیتدن خالی اولمز نتكم ارباب درایته خفی
دكلدر ﴿ (وینفذ القضاء بشهادة الزور ظاهرا وباطنا) حیث كان المحل قابلا
والقاضی غیر عالم بزورهم (فی العقود) كبیع ونكاح (والفسوخ) كاقالة وطلاق ﴾
قاضی‌نك قضاسی امام اعظم رضی الله تعالی عنه قتنده بیع و نكاح كبی عقودده واقاله
وطلاق كبی فسخلرده ظاهرا و باطنا یلانجی شاهدلرینك شهادتیله نافذ اولور محل
قابل اولوب وقاضی شاهدلرك كندولرینه عالم اولمادیغی محلده وشاهدلر اثم عظیمله
آثم اولورلر نفاذ ظاهریدن مراد قاضی نكاحده عورتی رجله تسلیم ایدوب كندویه

نفسكی تسلیم ایله بوسنك زوجكدر دیوب نفقه وقسمله حكم ایتمكدر نفاذ باطنیدن
مراد اره عورتی وطئك حلال اولوب عورته ده فیما بینها و بین الله تعالی‌ده
اره تسلیم اولوب جماعه مكنت ویرمنك حلال ومشروع اولمسیدر واكر محل
قضایه قابل اولمیوب مثلا عورت غیری كمسه‌نك تحت نكاحنده و یامعتده ویا مرتده
ویا مصاهرتله ویارضاعله محرمه اولورسه قضا نافذ اولمز انشایی قبول ایتمامكین
واكر قاضی شاهدلرك كذبنی بیلورسه ینه نافذ اولمز ﴿ لقول علی
رضی الله تعالی عنه لتلك المرأة شاهداك زوجاك وقالا وزفر والثلاثة ظاهرا فقط
وعلیه الفتوی شرنبلالیه عن البرهان ﴾ قضاء مشروحك نفاذی حضرت
امام علی كرم الله وجهه ورضی عنهك كندولرینك حضور شرف موفورلرنده
بر رجلك بر عورتك اوزرینه نكاحنی دعوی واقامهٔ بینه‌سیله میانه‌لرنده نكاحك ثبوتیله
حكم بیوردقلرنده عورتك عندنده شاهدلر كاذب اولوب نكاحك وجودی
اولمدیغنه مبنی ایتدی یاامیر المؤمنین امدی بنم بو رجلك یدندن تخلیص كریبانم
ممكن دكل ایسه مجددا بنی كندویه تزویج ایدیكز بس جوابنده اول ذات فطانت
سمات سنك حقنده بو عورت بو رجلك منكوحه‌سیدر دیو شهادت ایدن شاهدلرك
سنی اكا تزویج ایتدیلر قول صواب قرینه‌لرینه مبنیدر كویا قاضی‌نك قضاسیله
عقدجدید بولنمش اولدی بویله اولمسه تجدید نكاحدن امتناع ایتمزلر ایدی زیرا
انده عورتی زنادن تحصین وار در قصه‌نك مقتضاسی شاهدلرك شاهد زور
اولمسیدر لكن قاضی انی بیلمز قضاده شهادت اوزرینه ترتب ایدر امدی حاللرینی
صلاحه حملا قاضی‌نك عندنده شهادت صادقه اولمغله قاضیدن لازم اولان
انشای عقد اوزرینه حل ترتب ایلدی امامین وامام زفر وائمهٔ ثلثه قضای مشروحه
فقط ظاهرا نافذ اولور باطنا اولمز شهادت زور ظاهرا حجة اولوب باطنا اولمغین
بیوردیلر فتوی بو قولك اوزرینه در ﴿ (بخلاف الاملاك المرسلة) ای المطلقة
عن ذكر سبب الملك فظاهرا فقط اجماعا لتزاحم الاسباب ﴾ سبب ملك ذكرندن
مطلقه ومرسله املاك خصوصنده قضا عقود وفسوخك خلافنه‌دركه اسباب
بربرینه مزاحم اولمغله اجماعا فقط ظاهرا نافذ اولور زیرا عقود قبیلندن
اولان نكاحده بطریق الاقتضا كه لازم مقدمه‌سنه نكاح قضا اوزرینه متقدم
اولمش اولوركه كانه قاضی قطعا للمنازعة سنی اشبو رجله تزویج ایدوب و بینكزده
نكاحله حكم ایتدم دیمش اولور اما املاك مرسله بونك خلافنه‌در زیرا ملكده
بر سببدن لازم اولوب واسباب ایسه بر برینه مزاحم اولمغله بعضیسی بعضیسندن اولی
اولمامغین بطریق الاقتضا قضانك اوزرینه سببك تقدمنی اثبات ممكن اولمز
﴿ حتی لو ذكر سببا معینا فعلی الخلاف ان كان سببا یمكن انشاؤه والا لا ینفذ

اتفاقا كالارث ❊ حتى صورت مشروحه ده مدعى مثلا كبى شرا سبب معين ذكر
ايده جك اولورسه بس خلاف مشروح اوزره نافذ اولور اكر مجددا انشاسى
ممكن اولور سبب يوق ايسه ارث كبى اتفاقا باطنا نافذ اولمز دعوا ده ارثده املاك مطلقه
كبيدر ❊ وكما لوكانت المرأة محرمة بنحو عدة او ردة وكما لو علم القاضى بكذب
الشهود حيث لاينفذ اصلا كالقضاء باليمين الكاذبة زيلعى ونكاح الفتح ❊ برعورت
غيرك عدتنده اولوب ويا مرتده اولمغله محرمه اولوب نكاحه قابل اولميوب وياخود
شاهدلرك كذبى قاضينك معلومى اولورسه يمين كاذبه ايله قضا كبى اصلا نافذ اولمز
اشبو وكما لو كانت المرأة الخ قولنى اولى اولان كالارث اوزرينه عطف ايتميوب شرطين
سابقينه مفهوم مخالف اولهرق مسئلهٔ مستقله قلمق ايدى ❊ (قضى فى مجتهد فيه
بخلاف رأيه) اى مذهبه مجمع وابن كمال (لاينفذ مطلقا) ناسيا اوعامدا
عندهما والائمة الثلاثة (وبه يفتى) مجمع ووقاية وملتقى ❊ برقاضى مختلف فيه
اولان مسئله دن كندى مذهبنك خلافنده كه مثلا حنفى المذهب اولان قاضى
مذهب شافعى ايله حكم ايلسه حكمى مطلقا كه ناسيا وياعامدا امامين وائمهٔ ثلاثه
رحمهم الله تعالى قتنده نافذ اولمز انجق بوقول ايله فتوى ويريلور اما قاضئ
مشار اليه امام اعظم رحمه اللهك اصحابندن مثلا امام ابى يوسف ويا امام
محمد رحمهما الله تعالينك ذاهب اولدقلرى قول ايله حكم ايدرلرسه خلاف
مذهبيله حكم ايتمش اولمز ❊ وقيل بالنفاذ يفتى ❊ دخى بعضيلر حكم مشروحك
نفاذيله افتا اولنور ديديلر ❊ وفى شرح الوهبانية للشرنبلالى قضى من ليس
مجتهدا كالحنفية زماننا بخلاف مذهبه عامدا لاينفذ اتفاقا وكذا ناسيا عندهما ❊
شرنبلالينك وهبانيه شرحنده مرسومدركه فى زماننا ولنسان حنفيه قاضيلرى
كبى مجتهد اولميان برقاضى قصدا مذهبنك خلافيله حكم ايلسه اتفاقا نافذ اولمز
امامين قتنده بنه بويله ناسياده ايتسه نافذ اولمز ❊ ولو قيده السلطان بصحيح
مذهبه كزماننا تقيد بلا خلاف لكونه معزولا عنه انتهى ❊ وزمانه مزده كى
قضاار مثلا وسلطان نصره الله تعالى قضاتى قاضينك مذهبنده كى قول
صحيحله اولمغله تقييد ايدرسه بلاخلاف آنكله تقييد اولنور خلافيله حكمدن
معزول اولمغين ❊ وقد غيرت بيت الوهبانية فقلت ❊ ولو حكم القاضى
بحكم مخالف ❊ لمذهبه ماصح اصلا يسطر ❊ شارح رحمه الله تعالى
ديركه وهبانيه نك ❊ ولو حكم القاضى بحكم مخالف ❊ مقلده ماصح ان كان يذكر ❊
بيتنك مصراع ثانيسنى تغيير ايله بيت مشروحى بن ديدم يعنى قاضى
مذهبنه مخالف قول ايله حكم ايدرسه اصلا كه عامدا ويا ناسيا صحيح اولمز
ديو سطر وتحرير اولنور وهبانيه نك بوندنصكره كى بيتى ❊ وبعضهم ان كان

سهوا اجازه ❊ عن الصدر لاعن صاحبيه يصدر ❊ بيتيدر وهبانيه نك عباره سى
اختلافى افاده ايديور شارحك تعبير ايتديكى آنى افاده ايده ميور ❊ قلت واما
الامير فتى صادف فصلا مجتهدا فيه نفذ امره كما قدمناه عن سير التتارخانية
وغيرها فليحفظ ❊ شارح ديركه اميرك امرى يخود كه مختلف فيه اولان مسئله يه تصادف
ايدرسه نافذ اولور نتكم آنى تتارخانيه نك سيرندن نقلا ماسبقده بيان ايتدك ❊ (ولايقضى
على غائب ولاله) اى لايصح بل ولاينفذ على المفتى به بحر ❊ غائبك عليهنه وله سنه
بينه ايله قضا مفتى به اولان قول اوزره صحيح ونافذ اولمز اما مقدما غائب قاضينك
حضورنده برشى اقرار ايدوب قبل الحكم غائب اولسه غائب اولديغى حالده
اوزرينه حكم اولنور زيرا ممكنكه غائب شاهدلره طعن ايده اقرارده بو اولمز
واقرار ايله قضا اعانه قضاسيدر امدى قاضى غائبك اقرارينى انفاذ ايتدكده
عين ويادين وياعقار حقنى دعواجى يه تسليم ايدر وبينه ايله قضانك غائب اوزرينه
صحيح ومشروع اولمديغى رسول اكرم ونبى افخم صلى الله تعالى عليه وسلمك
حضرت امام على كرم الله تعالى وجهه يه سن ايكى خصمك برينه آخرك كلامنى
ايشتمدكجه حكم ايتمه زيرا آخرك كلامى استماع اولندقجه نه كيفيتله حكم اولنه جغى
معلومك اولمز بيوردقلرينه مبنيدر وقضانك مشروعيتى قطع منازعه ايچوندر
غائبده انكار اولمامغين منازعه اولمزكه حتى قضا اولنه ❊ (الا بحضور نائبه) اى من يقوم
مقام الغائب (حقيقة كوكيله ووصيه ومتولى الوقف) ❊ الا غائبك وكيلى
وميتك اولاد صغارينه نصب ايتديكى وصيسى ووقفك متوليسى امثالى
حقيقة نائبيكه كندونك مقامنه قائم اولان كمسه نك حضورنده قضا ايدر
غلهٔ وقف سائر كمسه لره مشروط اولديغى تقديرجه ❊ افاد بالاستثناء ان القاضى
انما يحكم على الغائب والميت لاعلى الوكيل والوصى فيكتب فى السجل
انه حكم على الميت وعلى الغائب بحضرة وكيله وبحضرة وصيه جامع الفصولين ❊
مصنف كتاب عليه رحمة الملك الوهاب استثناسيله افاده ايدركه قاضى صورت
مشروحه ده انجق غائب وميت اوزرينه حكم ايدوب وكيل ووصى اوزرينه حكم
ايتمز امدى محكمه كاتبلرينه خصوص مرسومى سجلاته كتب واملا ايتدكلرنده
لازم اولان قاضى وكيلنك ووصيسنك حضورنده ميت وغائب اوزرينه حكم
ايتدى ديو كتب ايتمكدر ❊ وافاد بالكاف عدم الحصر فان احد الورثة كذلك
ينتصب خصما عن الباقين ❊ وينه مصنف مرحوم كوكيله قولنده كاف ادخاليله
مستثنالرك مزبورلره عدم حصرنى افاده ايدر زيرا ينه بويله ميتك له سنه
وياعليهنه اولان خصوصده احد ورثه باقيلرندن ناشى خصم نصب اولنور
اكر دعوى قلنان دين اول احدك يدنده بولنورسه امدى بررجل تركه دن برعينى

يدنده اولميان بر وارثدن دعوى ايلسه مسموعه اولمز اما دين دعواسنده احد ورثه
آخرلرى مقامنده قائم اولور يدنده هر نقدر برشى بولنمز ايسه ده ✽ وكذا احد
شريكى الدين ✽ وبنه بويله ايكى دين شريكلرينك برى ارثده ديكرى مقامنده
خصم نصب اولنور ✽ واجنبى بيده مال اليتيم ✽ ويدنده يتيمك مالى بولنوب وصى
ووارث اولميان اجنبيده بنه بويله در ✽ وبعض الموقوف عليهم اى لو الواقف ثابتا
كما مر فى بابه ✽ وباب الوقفده مرور ايتديكى مثلاو اكر اصل وقف ثابت اولورسه
موقوف عليهم اولان ارباب مرتزقه‌نك بعضيسى ديكرلرى مقامنده خصم نصب اولنور
مثلا ايكى قرنداشى بيننده بر وقف اولوب بريسى وفات ايدوب وقف انك اولاديله
حى اولان قرنداش بيننده حياتده كى برادر زاده‌لرينك برينك اوزرينه وقفك بطنا
بعد بطن اولديغنه اقامهٔ بينه ايدوب ديكرلرى غائب اولوب وقفده براولورسه
اول برسائرلرندن خصم نصب اولنمغله بينهٔ مشروحه مقبوله اولور ✽ (او) نائبه
(شرعا كوصى) نصبه (القاضى) خرج المسخر كما سيجئ ✽ وياخود قاضى نك
نصب ايتديكى وصى كبى شرعا غائبك نائبنك حضورنده حكم اولنور اشبو مضمون
مشروحله مسخركه غائبك اوزرينه دعوى استماع ايتمك ايچون كندويه قاضى نك
وكيل نصب ايتمسى خروج ايتدى تنكم مسخرك بيانى قريبا كلور ✽ (او حكما
بان يكون مايدعى على الغائب سببا) لامحالة فلوشرى امة ثم ادعى ان مولاها
زوجها من فلان الغائب واراد ردها بعيب الزواج لم يقبل لاحتمال انه طلقها وزال
العيب ابن كمال (لما يدعى على الحاضر) ✽ وياخود حاضر حكما غائبك نائبى اولور
مثلا غائب اوزرينه دعوى ايتديكى كندودن انى اشترانك حاضر اوزرينه دعوى
ايتديكى ملكيت لامحاله البته سبب لازم اولمسى مثلاو امدى مدعى لامحالة سبب
اولمز سه مثلا بركسه بر جاريه اشترا ايتدكدنصكره ادعا ايتسه كه بايعه انى غائب فلان
كمسه‌يه مقدما تزويج ايتمكله عيبلو اولمغله انى رد ايده دعواى مشروحه‌سى
مقبوله اولمز زيرا احتمالدركه غائبك انى تطليقيله عيبى زائل اوله امدى غائب اوزرينه
ادعا ايتديكى تزويج حاضره ادعا ايتديكى رد بالعيب دعواسنه لامحالة سبب اوله‌من
✽ مثاله (كما اذا) ادعى دارا فى يد رجل و (برهن) المدعى (على ذى اليد
انه اشترى) الدار (من فلان الغائب فحكم) الحاكم (على) ذى اليد
(الحاضر كان) ذلك (حكما على الغائب) ايضا ✽ اولى اولان شرحك
مثاله قولنى حذفدر متنك كما اذا برهن قولنده‌كى كاف آندن مغنى اولمغله يعنى
صورت مشروحه نك مثالى مثلا بر رجل ديكر رجلك يدنده‌كى دار بنم ملكمدر ديو
دعوى وآنى فلان غائبدن اشترا ايتمشمدر ديو اثبات بينه ايتمكله حاكم حاضر
ذى اليدك اوزرينه اول دارى مدعى يه تسليمله حكم ايلسه امدى بو حكم حاضره

حكم اولديغى مثللو غائبه ده حكم اولور ✽ حتى لوحضر وانكر لم يعتبر لان الشراء
من المالك سبب الملكية لامحالة وله صور كثيرة ذكر منها فى المجتبى تسعا وعشرين ✽
حتى مار الذكر غائب حاضر اولوب يعنى انكار ايلسه انكارينه اعتبار اولنمز
مالكدن شرا لامحالة ملكيته سبب اولمغين وغائبه حكمك مشروعيتى ايچون
صور كثيره واردر انك يكرمى طقوزى مجتباده مذكوردركه هر بركسه‌كه
دعوى ايتديكى نسنه ثابت اولميور الا غائب اوزرينه قضا ايله اوليور بس انده
حاضره قضا غائبه قضا اولور بونك فائده‌سى براز مسائلده ظاهره اولور كه
مثلا بركسه اقامهٔ بينه ايتسه كندونك غائب فلان كمسه‌ده اولان شو قدر
حقنه اشبو كمسه مزبور غائبك امريله كفيلدر ديو امدى آنكله غائب وحاضرك
اوزرلرينه حكم اولنور اما امريله ديمزسه غائبه حكم اولمز مسائل
مشروحه‌دندر بركسه‌يه قذف ايدن بن فلانك عبديم بكا حد ايجاب ايتمز ديوب
مقذوفده اقامهٔ بينه ايتسه كه بنى فلان كمسنه عتق ايتدى ديو امدى كندويه
حد اجرا اولنور بو دخى غائبه عتقله قضا اولور سائر صورتلرده بونلر كبى
منحده مسطوردر ✽ (واو كان مايدعى على الغائب شرطا) لما يدعيه على الحاضر
كما اذا ادعى عبد على مولاه انه علق عتقه بتطليق زوجة زيد وبرهن على التطليق
لغيبة زيد (لا) يقبل فى الاصح (اذا كان فيه ابطال حق الغائب) ✽
واكر مدعينك غائب اوزرينه ايتديكى دعوى حاضر اوزرينه ايتديكى دعوايه شرط
اولورسه قول اصحده غائب اوزرينه اقامهٔ بينه‌سى مقبوله اولمز انده غائبك
حقنى ابطال اولورسه تنكم بر عبد مولاسى اوزرينه دعوى ايتسه كه كندونك
عتقنى مولاسى زيدك زوجه‌سنى تطليقنه تعليق ايدوب وزيدك غيبتنده
تطليقنه اقامهٔ بينه ايتدكده اولديغى كبى زيرا شرط مشروطه نسبتله اصل دكادر
اما سبب شرطك خلافنه دركه شرطده قضا ابتدا غائبه قضادر ✽ فلو لم يكن
كما اذا علق طلاق امرأته بدخول زيد الدار يقبل لعدم ضرر الغائب ✽ امدى
بركسه‌نك عورتنك طلاقنى زيدك داره دخولنه تعليق ايتمسى كبى كندوده
غائبك حقنك ابطالى اولمزسه بو صورتده غائبه ضرر اولمغين بينه‌سى مقبوله
اولور ✽ ومن حيل اثبات العتق على الغائب ان يدعى المشهود عليه ان الشاهد
عبد فلان فبرهن المدعى ان مالكه الغائب اعتقه تقبل ✽ غائبك اوزرينه عتق
اثبات ايتمه‌نك حيله‌لرندندر مشهود عليهك شاهد فلانك عبديدر ديدكده
مدعينك فلانجه غائب مالكى آنى عتق ايتدى ديو اقامهٔ بينه ايتدكده قبول
اولنمسى ✽ ومن حيل الطلاق حيلة الكفالة بمهرها معلقة بطلاقها ودعوى
كفالته بنفقة العدة معلقة بالطلاق ✽ غائبك طلاقنك وقوعنك حيله‌لرندندر

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

برعورتك طلاقنه تعليق اولنان مهرينه كفالت حيله سى وطلاقنه تعليق اولنان
نفقهٔ عدتنه كفالتى دعواسى مثلا برعورتك بررجله سن زوجك سنى تطليق
ايدرسه مهرينه بن كفيلم ديدك ديوب اول ده كفالتنى اقرار طلاقى انكار ينه بناءً
عورت طلاقه اقامهٔ بينه ايتسه طلاقله وكفالتله حكم اولنور صورت ثانيه
بونك كبيدر لكن بوغائبه مضر اولان شرط قبيلندندر ❊ ومن اراد ان لايزنى
فحيلته مافى دعوى البزازية ادعى عليها ان زوجها الغائب طلقها وانقضت عدتها
وتزوجها فاقرت بزوجية الغائب وانكرت طلاقه فبرهن عليها بالطلاق يقضى عليها
انها زوجة الحاضر ولايحتاج الى اعادة البينة اذا حضر الغائب ❊ بركمسه يه زنى
ايتمنك حيله سى بزازيه نك دعواسنده كى حيله يى اتيا ندركى برعورته دعوى
ايتمكدركه بونى غائب اولان زوجى تطليق ايلدى وعدتى منقضيه اولمغله
بن كندوسنى تزوج ايلدم امدى عورتده غائبك زوجيتنى اقرار وطلاقنى انكار ايتكله
مدعى طلاقنه اتيان برهان ايتسه عورته اول مدعىٔ حاضرك زوجه سيدر ديو حكم
اولنور غائب حاضر اولدقده اعادهٔ بينه يه ده محتاج اولنمز لكن بو خصوص
واقعده بويله ايسه بوكا حيله تسميه سنك ومن اراد ان لايزنى قولنك وجهى اولمز
واكر واقعه مطابق اولميوب كذب اوله رق بويله حيله ايسه بو مثللو شى
اكبر كبائردندر سياق كلام كذبنى ايما ايديور ❊ (ولو قضى على غائب بلا نائب
ينفذ) فى اظهر الروايتين عن اصحابنا ذكره منلا خسرو فى باب خيار العيب ❊
برقاضى غائب اوزرينه بلا نائب حكم ايلسه اصحاب حنفيه دن پك ظاهر اولان روايتده
حكم مشروح نافذ اولور بونى مولانا فاضل خسرو باب خيار العيبده ذكر ايلدى
لكن بو مفقود حقنده در مطلق غائب حقنده دكلدر مثلا قاضى بومفقودك اوغلونى
حقوقنى مطالبه ايچون وكيل نصب ايتكله بركمسه يى احضار ايدوب اندن
دعوى ايتسه كه بنم غائبده كى بابامك بونده بيك غروش حقى واردر فرارندن
خوف ايده رم ديو اقامهٔ بينه ايتسه قاضى بينه سنى قبول ايدوب مال ايله اكا حكم
ايدر زيرا مفقود ميت منزله سنده اولمغله قاضى مالنده تصرفه قادر اولور
اما مفقودك غيرى غائب بونك خلافنه در ❊ (وقيل لا) ينفذ ورجحه غير واحد
وفى المنية والبزازية و مجمع الفتاوى وعليه الفتوى ❊ وبعضيلر حكم مشروح
نافذ اولمز وبرچوق كمسه بو قولى ترجيح ايتديلر ومنيه وبزازيه ومجمع
الفتاواده فتوى بوقولك اوزرينه در ديو مصرحدر ❊ ورجح فى الفتح توقفه
على امضاء قاض آخر ❊ وفتحده حكم مشروحك قاضىٔ آخرك امضاسنه
توقفنى ترجيح ايلدى بوده عدم نفاذ قولنه راجعدر ❊ وفى البحر والمعتمد
ان القضاء على المسخر لايجوز الالضرورة وهى فى خمس مسائل ❊ وبحرده

مسطوردركه معتمد اولان مسخركه غائبك اوزرينه خصومت استماعيچون
قاضينك نصب ايتديكى وكيلك اوزرينه قضا جائز دكلدر الا كندوده
ضرورت اولان بش مسئله ده مشروعدر ❊ اشترى بالخيار فتوارى ❊ خيار ايله برنسنه
اشترا ايدن كمسه مدت خيارده انى رد ايده جك اولمغله بايع اختفا ايتدكده مشترى
قاضيدن كندويه رد ايتمك ايچون برخصم نصبنى طلب ايدر ❊ اختفى المكفول
له ❊ مكفول لهك اختفاسى صورتيدركه بركمسه بركمسه نك نفسنه كفيل اولوب
اكر بوكمسه يارنكى كون حقنى ادا ايده مزسه حقك بنده در ديمكله طالب
ايرتسى كون اختفا ايدوب كفيل كندويى بولمغين ايرتسى كونك مروريله مالك
كندودن لازم كلجكنه بناءً قاضيدن طالب ايچون بر وكيل نصبنى استدعا ايتمك
ايله قاضى بر وكيل نصب ايدوب كفيل مكفول عنهى اكا تسليم بر له كندوسى برى
اولور ❊ حلف ليوفينه اليوم فتغيب الدائن ❊ برمديون طلاقه وياعتاقه بوكون
دينى ادا ايتمزسم ديو يمين ايدوب دائنده غائب اولمغله حنث خوفندن قاضى
بر وكيل نصب ايدوب دينى اكا تسليمله حنثدن خلاص اولور ❊ جعل امرها
بيدها ان لم تصل نفقتها فتغيبت ❊ بركمسه عورتنك نفقه سى كندويه واصل اولمزسه
امرنى يدنده قلمغله طلاق وقوعى امنيه سيله عورت غائبه اولسه نفقه يى قبض
ايچون قاضى بر وكيل نصب ايدر ❊ الخامسة اذا توارى الخصم ❊ بشنجيسى خصم
كندى خانه سنده اختفا ايدوب محفل قضايه حاضر اولمزسه ❊ فالمتأخرون
ان القاضى ينصب وكيلا فى الكل وهو قول الثانى خانية ❊ امدى علماى متأخرين
خانه سنك قپوسنه قاضى طرفندن برامين كوندروب اوچ كون ندا ايتدردكدنصكره
صورت مشروحه ده نك كليسنده كندونك طرفندن دعوايه بر وكيل نصب ايدر
ديديلر بو قول امام ثانينك قوليدر ❊ قلت ونقل شراح الوهبانية عن شرح
ادب القاضى انه قول الكل ❊ شارح رحمه الله تعالى ديركه وهبانيه شارحلرى
ادب القاضى شرحندن نقل ايدركه خصم متواريدن وكيل نصبى ائمه نك كليسنك
قوليدر ❊ وان القاضى يختم بيته مدة يراها ثم ينصب الوكيل ❊ وقاضى اختفا
ايدن خصمك بيتنى كندونك رأى ايتديكى مدتجه مهرليوب بعده وكيل
نصب ايدر ❊ (ولاية بيع التركة المستغرقة بالدين للقاضى لا للورثة) لعدم
ملكهم حيث كان الدين لغيرهم ❊ ديونى تركه سندن ازيد اوله رق فوت اولان
زيدك تركه سنك بيعنك ولايتى قاضى ايچوندر دين وارثلرك اولماديغى تقديرجه
ملكلرى اولمغين كندولرى ايچون ولايت بيع يوقدر الا غرما ورثه نك بيعلرينه
راضى اولورلرسه كندولر ايچون استخلاص تركه واردر ❊ (يقرض القاضى
مال الوقف والغائب) واللقطة (واليتيم) من ملىء مؤتمن حيث لاوصى

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

ولامن يقبله مضاربة ولا مستغلا يشتريه ✻ قاضى ايچون وقفك وغائبك مالنى
وملتقطدن لقطه يى ويتيمك مالنى وصيسى ومضاربة قبول ايدوب ويادكان وباغ
وباغچه امثالى مستغلات اشترا ايدر بركمسه سى اولمزسه برحق صاحبى حال وقتى
خوش مالدار كمسه يه قرض ايدر بو مضمون اولمغله امانت كبى اولمز ✻ وله اخذ
المال من اب مبذر ووضعه عند عدل قنية ✻ قاضى ايچون يتيمك مالنى اسراف
واتلاف ايدر باباسندن اخذ ايدوب برعادل ذاتك عندنه وضع ايتمك واردر
✻ (ويكتب الصك) ندبا ليحفظه ✻ ومالى حفظ ايچون آنى اقرارى متضمن برحجت
كتب ايدر ✻ (لا) يقرض (الاب) ولو قاضيا لانه لايقضى لولده (و) لا (الوصى)
ولا الملتقط ✻ بابا هر نقدر قاضى ايسه اولسه صغيرك مالنى قرض ويرەمز
مستقرضك انكارى صورتنده شاهدنى استماع ايدوب حكم ايده ممكين وصى
ولقطه بولان كمسه ده قرض ويرەمز ✻ فان اقرضوا ضمنوا لعجزهم عن التحصيل
بخلاف القاضى ✻ بابا ووصى وملتقط قرض ويررلرسه تحصيلندن عجزلرينه
بناً ضامن اولورلر اما قاضى مز بورلرك خلافنه دركه بهمه حال تحصيل ايدر
مثلا شاهدو فات ايدوب وياغائب اولسەلر علميله حكم ايدوب تحصيل ايدر
✻ ويستثنى اقراضهم للضرورة كحرق ونهب فيجوز اتفاقا بحر ✻ مذكورلرك
حرق ونهب امثالى ضرورته مبنى اقراضلرى استثنا اولنوركه صورت مشروحه لرده
اتفاقا اقراضلرى جائز اولور ✻ ومتى جاز للملتقط التصدق فالاقراض اولى ✻
قچانكه ملتقطه صاحبنك عدم مطالبه سى ظن غالب اولوب لقطه يى تصدق
كندويه جائز اولورسه اقراضك جوازى بالطريق الاولى اولور امدى بو مضمون
شارحك ولا الملتقط قولندن استدراك اولمش اولور ✻ (ولوقضى بالجور فالغرم عليه
فى ماله ان متعمد او اقربه) اى العمد (ولو خطأ فالغرم على المقضى له) درر
برقاضى بيله رك عن قصد برماده ده خلاف شرع شريف حكم ايتسه
انى اقرار ايدرسه غرامت مالندن كندونك اوزرينه لازمه اولور واكر عمدا اولميوب
خطأ اولورسه غرامت كندونك لهنه حكم اولنان مدعينك اوزرينه لازمه اولور
✻ وفى المنح معزيا للسراج قال محمد او قال تعمدت الجور انعزل عن القضاء ✻
ومنحده سراجدن نقلا مرسومدركه امام محمد رحمه الله تعالى بيوزديلركه
قاضى اكربن قصدى جور ايله ناحق اوله رق حكم ايتدم ديرسه قضادن
منعزل اولور ✻ وفيه عن ابى يوسف اذا غلب جوره ورشوته ردت قضاياه
وشهادته ✻ وينه منحده امام ابى يوسفدن روايتله مذكوردركه بركمسه نك قضاسنده
جور وظلمى ويارشوتى چوق اولسه حكملرى رد اولنوب وشهادتى مقبوله
اولمز لكن رد شهادتده غلبه وتكرار لازم دكلدر مجرد فسق كفايت ايدر ✻ فروع

القضاء مظهر لامثبت ويتخصص بزمان ومكان وخصومة حتى لو امر السلطان
بعدم سماع الدعوى بعد خمسة عشر سنة فسمعها لم ينفذ ✻ قضا خصمك
حقنى اظهار واعلان ايديجيدر زيرا حكمدن مقدم حق عند الله ثابت اولمغله
مقدمكى موجود اولميان حكمى مثبت دكلدر وزمانله ومكانله وخصومتله
تخصص ايدر حتى پادشاه عالمپناه حضرتلرى اون بش سنه مرور ايدن دعوايى
استماع ايتمكله امر ايتسه امدى برقاضى انى استماع ايدوب حكم ايده جك اولسه
حكمى نافذ اولمز فلا نجه دعوايى وفلانك دعواسنى وفلان كون دعوى استماع
ايتمه ديمك بنه بويله در ✻ قلت فلا تسمع الان بعدها الا بامر الا فى الوقف والارث
ووجود عذر شرعى وبه افتى المفتى ابو السعود فليحفظ ✻ حالا فى زماننا
اون بش سنه دنصكره دعوى مسموعه اولمز الا امر سلطان ايله اولور حقنده نهى
سلطانى اولمغله الا وقفده وارثده وصباوت وجنون وغيبت مثللو عذر شرعينك
وجودنده مدت مشروحه ايله تقييد سز دعوى مسموعه اولور غائب كرك مدعى
وكرك مدعا عليه اولسون فرق يوقدر غائبدن لهنه وعليهنه جواب متصور دكلدر
انجق بو قول ايله مفتى ابو السعود قدس سره افتا ايلدى ✻ امر السلطان انما ينفذ
اذا وافق الشرع والا فلا اشباه من القاعدة الخامسة وفوائد شتى ✻ امر سلطانينك
نفوذى انجق شرع شريفه موافق اولان محلده اولور اما شرعه مخالف اولان
محلده امرى نافذ اولمز معصيتله امر كبى ✻ فلو امر قضاته بتحليف الشهود وجب
على العلماء ان ينصحوه ويقولوا له لا تكلف قضاتك الى امر يلزم منه سخطك
او سخط الخالق تعالى ✻ امدى پادشاه عالمپناه حضرتلرى قاضيلرينه شاهدلرينه
يمين ويرمكله امر ايلسه وقتك علمالرينه كندويه نصيحت ايدوب قاضيلريكه
سكا عاصى اولورلرسه سنك غضبكى اطاعت ايدرلرسه خالق تعالى حضرتلرينك
سخط وغضب وعقابنى موجب اولور شيلر ايله تكليف ايلمه ديمك واجب اولور
✻ قضاء الباشا وكتابه الى القاضى جائز ان لم يكن قاض مولى من السلطان ✻ پاشانك
قضا وحكمى وقاضى يه ايتديكى حكمى كتابتى جائزدر اكر اوراديغى محلك قاضيسى
سلطان طرفندن منصوب قاضى دكلسه پاشانك قاضى يه كتابتى قاضينك
قاضى يه كتابتى شروطيله مشروطدركه مثلا مابينلرينك قصر صلات
اولنور مسافه مدت سفر اولمسى كبى ✻ والمحكم كالقاضى الا فى اربعة
عشر مسئلة ذكرناها فى شرح الكنز يعنى البحر وفى الفصل الاول من جامع
الفصولين ✻ حكم نصب اولنان كمسه قاضى كبيدر الا كنز شرحيكه بحرده وجامع
الفصولیندن فصل اولده ذكر ايتديكمز اون درت مسئله ده دكل لكن ايكى خصمك
بركمسه يى حكم نصب ايدوب حكمنه راضى اولدقلرى محكم مجتهد فيه برمسئله ده حكم

ایدوب بعده اول خصوص قاضیٔ آخر، و یا محکم دیکره رفع اولنسه رأینه موافق اولورسه امضا ایدر یوقسه نقض ایدر ثانیا تحکیمده طرفینك رضالرندن لازمدر وحد وقود ودیتده قول صحیح اوزره تحکیم اولمز زیرا بونده خصملرك تحکیملری صلحلری منزله‌سنده اولوب حالبوکه کندولری ایسه دملرینه مالك دکلردر بناءً علیه دملری کندولرینك اباحه‌لریله مباح اولمز وعاقله اوزرینه محکمك ولایتی اولمز وآنك وقاتلك اوزرلرینه دیتله حکمی نافذ اولمز بونلرده حکم نصب اولنان کسه قاضی کبی دکلدر ❊القاضی بتأخیر الحکم یأثم و یعزل و یعزر❊ قاضی حکمی تأخیرایله آثم اولوب وعزله مستحق اولوب وتعزیرا ولنور ❊و فی الاشباه لایجوز للقاضی تأخیرالحکم بعد وجود شرائطه الافی ثلاث لریبة ولرجاء صلح اقارب واذا استمهل المدعی❊ واشباهده مسطوردرکه شرائط حکم بولندقدنصکره قاضی ایچون حکمی تأخیر جائز دکلدر بلکه شاهدلرکاینبغی شهادتلرینی ادا ایتدکده درعقب برموجب دعوی حکم واجب اولور اعتقاد ایتمزسه کافراولور ابن ملك مجمع شرحنده وامام زیلعی کنز شرحنده بویلجه‌تصریح ایلدی آثم اولوب عزل و تعزیره مستحق اولمسی فرضی ترکنه مبنیدر الا اوچ محلده تأخیرینه رخصت واردر قاضینك شاهدلرك کذبلرنده ریبت وشکی اولدیغی وقتده وعمی زاده‌لر و قرنداشلر امثالی اقربا ومتعلقات میانه‌لرنده وقوعبافته اولان دعوالر وخصومتلرده صلح امیدی اولورسه ومدعی شاهد اثباتنه ومدعا علیه دفع دعوی ایچون برمقدار استمهال ایتدکده اکا مهلت ویریلور حکمده تعجیل اولنمز اختیار وخزانة الاکمل نام معتبرانده مذکوردرکه قاضی خصملرمیانلرنده مصالحه فهم وادراك ایدرسه حکمی تأخیرده بأس یوقدر بوکا نظرا فوری حکمك وجوبی مصالحه مأمول اولمدیغی صورتده اولور تأخیرك جوازنه برصورتده خلاصه صاحبی بیان ایدرکه قاضی اولدیغی محلك مفتیسنه اعتماد ایده‌مدیکی تقدیرجه دیکر بلده‌دن فتوی جلبیچون برمقدار تأخیره بنه رخصت واردر ❊لایصح رجوعه عن قضائه الا فی ثلاث لو بعلمه اوظهر خطأه او بخلاف مذهبه❊ قاضینك کندی قضا وحکمندن رجوعی صحیح اولمز الا اوچ محلده اولور اولا قضاسی علمیله اولوب بعده کندونك علم ظن ایتدیکی وهم اولدیغی متبین اولمغله و یاخود شرعا حکمنك خطاسی ظاهر اولوب و یا مذهبنك خلافیله حکمیله‌در ❊فعل القاضی حکم❊ قاضینك فعلی حکمدر مثلا برترکه‌یی براز کسه‌لره تقسیم ایتسه اشبو تقسیم فعلی مورثلرینك موتیله واول کسه‌لرك وارث اولملریله حکم عد اولنور ❊فلو زوج الیتیمة من نفسه او ابنه لم یجز الافی مسئلتین اذا اذن الولی للقاضی بتزویجها کان وکیلا❊ امدی بریتیمه قزی قاضی کندی نفسنه و یا اوغلونه نکاح ایتسه

جائز اولمز زیرا بو کندی نفسنه و یا اوغلونه حکم ایتمش اولور بو ایسه بالاتفاق مشروع دکلدر الا ایکی مسئله‌ده قاضینك فعلی حکم اولمز بری ولیسی یتیمه‌یی قاضی‌یه تزویجه اذن ویرسه وکیل اولمش اولور امدی فعلی حکم عد اولنمز ❊ واذا اعطی فقیرا من وقف الفقراء کان له اعطاء غیره ❊ قاضی فقرایه مشروط وقفدن برفقیره برمقدار نسنه ویرسه اشبو فعلی حکم اولمز امدی کندویه اناك غیری‌یه‌ده ویرمك مشروع اولور ❊ امر القاضی حکم الافی مسئلة الوقف المذکورة فامره فتوی فلوصرف لغیره صح ❊ قاضینك برخصوصده امری حکمدر مثلا برکسه مدعا علیه اوزرینه برهانینی اقامه ایتدکده داری اکا تسلیم ایله دیمسی ودینی دفعیله امری کبی الامار الذکر وقف مسئله‌سنده امری فتوادر حکم دکلدر امدی برفقیره برمقدارشی صرف اولندقدنصکره آنك غیری‌یه انی صرف صحیح ومشروعدر ❊ القاضی یحلف غریم المیت ولو اقر به المریض ❊ قاضی میتك غریمنه استیفای دین و یا هبه و یا ذمتنی ابرا ایتمدیکنه یمین ویردیرر هرنقدر مریض اقرار ایدوب و یاورثه یمین ویرمه‌یز دیر ایسه‌ده قاضی اکا التفات ایتیوب یمین ایتمدکجه کندویه برشی ویرمز ❊ لایقبل قول امین القاضی انه حلف المخدرة الا بشاهدین ❊ هند مخدره‌یی تحلیف ایتدم دیو قاضی‌نك امیننك قولی مقبول اولمز الا ایکی شاهد ایله اثبات اولنورسه اولور مخدره بکر و یا ثیب رجالدن محرمنك غیری‌یه کورنمیان خاتوندر ❊ من اعتمد علی امر القاضی الذی لیس بشرعی لم یخرج عن العهدة انتهی ❊ قاضینك شرعی اولمیان امرینه اعتماد ایدن کسه عهده‌دن خروج ایتمز مثلا زید عمروه وصیت ایتسه‌که کندی مالندن فلان بلده فقراسنه یوزغروش تصدق ایده امدی وصیٔ مذکور اول بلده‌دن بعید اولوب موصینك اول بلده‌ده مثلا یوزغروش حقی اولان برمدیونی اولمغله وصیدن اذنسز قاضی مزبور مدیونه انی فقرایه صرفله امر ایتمکله اولدخی صرف ایتسه صرفی تبرع اولوب دین اوزرنده باقی اولمغله میتك وصیتیده اوزرنده باقیه اولور ❊ وقدمنا فی الوقف عن المنظومة المحبیة معزیا للمبسوط ان للسلطان مخالفة شرط الواقف لو غالبه قری و مزارع وانه یعمل بامره وان غایر الشرط فلیحفظ ❊ شارح رحمه الله تعالی دیرکه وقفده منظومهٔ محبیه‌دن مبسوطه نسبتله نقل اولندیکه اکثری قری ومزارع اولان وقفلرده پادشاه عالمپناه حضرتلریچون شرط واقفه مخالفت مشروعدر امدی کندویه وظیفه احداثی جائز اولور وهرنقدر شرط واقفه مغایر اولسه‌ده امریله عمل اولنور ❊ قلت واجاب صنعی افندی بانه متی کان فی الوقف سعة ولم یقصر فی اداء خدمته لایمنع فتنبه ❊ خصوص مشروحده صنع الله افندی جواب

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

يوردیکه چپان وقفده وسعت اولوب سلطان نصره الله تعالی نك احداث ایتدیکی
وظیفه وقفك خدمتنی اداده قاصر اولمز سه منع اولنمز که آنی تناول حرام اولمز اعدی
متنبه اول ﴿وفی الوهبانیة یحبس الولی بدین الصغیر حتی یوفیه او یظهر فقر صغیر﴾
دنخی اوهبانیه ده مسطور در که اب و یاوصی اولان ولی صغیرك دینیچون حبس اولنور
حتی آنی ایفا ایدوب و یاصغیرك فقری ظاهر اولنه دك ﴿قلت لکن قدم شارحها
عن قاضیخان الحر والعبد والبالغ والصبی فی الحبس سواء فلیتأمل نقبه هنا
قاله الشرنبلالی﴾ شارح رحمه الله تعالی دیرکه لکن وهبانیه شارحی علامهٔ
عبدالبر قاضیخاندن نقلا مسئلهٔ مشروحه دن مقدم ذکر ایتدیکه حر ایله
عبد بالغله صبی حبسده برابرلردر امدی بومقامده صبینك حبسنك نفیی
محل تأملدر حبسی صبیٔ مأذونه نظرادر عدم حبسی صبیٔ محجوره نظرادر
دیو قولین میانلرینی توفیق ممکندر خلاصه ده محجور علیه صبی حبس اولنمز
لکن باباسی ویا وصیسی حبس اولنور دیو مصرحدر مضمون مشروحی شرنبلالی
دیدی ﴿قال ولیس للقاضی البیع مع وجود اب او وصی وهی فائدة حسنة قلت وهی
فی القنیة﴾ قاضی ایچون بابا ویا وصی وار ایکن صغیرك مالنی بیع مشروع دکلدر
بو بر فائدهٔ حسنه در بن دیرمکه اول فائده حسنه قنیه ده در ﴿ومتی باعا
فللقاضی نقضه لو اصلح کما نظم الشارح فضمته للمتن مغیر البعضه فقلت﴾
فحینا نکه بابا و یاوصی یتیمك مالنی بیع ایتسه لر یتیمك حقنده انفع اولورسه
قاضی یه آنی نقض مشروعدر نتکم وهبانیه شارحی علامهٔ عبدالبر مضمون مشروحی
نظمله بیان بیوردیلر شارح رحمه الله تعالی دیرکه انك بعضیسنی نوعا ما تغییر ایله
متنه ضم ایتدمده دیدم ﴿وینقض بیع من اب او وصیه ※ واو مصلحا والاصلح النقض
یسطر﴾ بابا و یاوصی هرنقدر محمود الحال صالح کسه اولورلر ایسه ده یتیمك مالنی
بیعلری نقض اولنور یتیم حقنده نقض انفع اولورسه اشبو مضمون بیت کتب
معتبره ده مسطور در ﴿ویحبس فی دین علی الطفل والد ※ وصی وللتأدیب
بعض یصور﴾ صبینك دینی ایچون باباسی و وصیسی حبس اولنور کندوسی حبس
اولنماز بعض مشایخ مذهب چوجوغك بعض حرکات نامرضیه سنه بناءً تأدیبا
و اول مثللو فعل شنیعه بردخی متجاسر اولمسون دیو حبسنی تجویز بیورمشلر
﴿وفی الدین لم یحبس اب ومکاتب ※ وعبد لمولاه کعکس ومعسر﴾ والدین واجداد
جدات ولدلرینك دینی ایچون حبس اولنمازلر نفقه لری ایچون تعزیرا حبس اولنورلر
مکاتبی سیدی کتابت بدلیچون وعبدی هرنقدر مأذونده اولورسه مولاسی حقیچون
حبس ایده مز عکسی کیبکه مولی عبدك مطلوباتیچون حبس اولنمدیغی مثللو
وقت حالی اولمیان فقیر الحال کسه حبس اولنماز وقت یسیرینه دك مهلت ویریلور
دین مؤجل صاحبی حبس اولنمدیغی کبی ﴿نعم لو العبد مدیونا یحبس المولی بدینه

لانه للغرماء﴾ واکر عبد مدیون اولورسه مولاسی عبدك کندوده کی دینیچون
حبس اولنور غرمانك حقلری اولمغله ﴿وکذا یحبس بدین مکاتبه الاقیا کان
من جنس الکتابة﴾ وینه بویله مولی کتابته کسدیکی عبدك دینیچون حبس اولنور الا کتابت
جنسندن اولان مبلغ ایچون حبس اولنماز مضمون مشروحی افاده ده سلاستلو عباره
وکذا یحبس بدین مکاتبه غیرمال الکتابة تعبیریدر یعنی بدل کتابتك ماعداسی مکاتبك
دینیچون مولی حبس اولنور دیمك ﴿فی عتاق الوهبانیة ※ وفی غیر جنس الحق
یحبس سیدا ※ مکاتبه والعبد فیها یخیر﴾ وهبانیه نك عتاقنده مسطور درکه
سیدك مکاتب ده اولان حقنك جنسندن اولمیان مطلوباتی ذیلنده مکاتب
مولاسنی حبس ایتدیرر حق جنسندن اولورسه تقاص ایدر عبد کتابتی
فسخده مولاسنك رضاسی اولمقسزین مخیردر ﴿وفی حجرها ویحبس
ذوالکتب الصحاح المحرر علی الدین اذ بالکتب ماهو معسر﴾ وهبانیه نك
حجرنده مذکور درکه فقیه فقیرك تحریر ایتدیکی کتب فاخره لری اولیجق
دینیچون حبس اولنور انلر ایله ذو عسرت عد اولنمز بلکه بیع ایدوب حق
صاحبلرینك حقلرینی ایفا ایدر صدقه و وجوب زکات حقنده هرنقدر فقیر
اولورسه ده بر ماه تعیش ایده جك ذخیره سی اولورسه دینی ایچون فروخت
اولنور قوت یومیه سی فروخت اولنمز والله تعالی اعلم واستغفر الله العظیم

﴿(باب التحکیم)﴾

اشبو تحکیمکه ایکی خصمك برکسه یی حکم نصب ایدوب حکمنه راضی اولملریله
قضا فروعاتندندر لکن قاضینك رتبه سندن بونك رتبه سی دوندر زیرا قاضینك
هر بر حکم ایتدیکی محلده بو حکم ایده مز بونك حکمی کندونك حکمنه
راضی اولان ذواته خاص اولمغین ولایت قاضی عامدر بونك مشروعیتی سنتله
ثابتدر کرروایت اولنور که ابی شریح رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلمه
بیوردیلر که یا رسول الله بنم قومدن بعض کسه لر میانلرنده دعوی وقوع
بولدقده کلوب بنم حکممه راضی اولمغله بینلرنده حکم ایدیوردم مشروعیمیدر
جواب صواب مآبنده ما احسن هذا بیوردیلر یعنی نه عجیب کوزل شیدر دیمك
※ کذا فی الفتح ﴿(هو) لغة جعل الحکم فیما لك لغیرك وعرفا (تولیة الخصمین
حاکما یحکم بینهما)﴾ تحکیم لغتده مالکده حکمی غیری کسه نك زمام اختیارنده
قیلوب حکمی کندویه تفویض ایدوب نه کونه حکم ایدرسه اکا راضی اولمقدر
عرفده ایکی خصمك برکسه یی میانلرنده حکم ایتسون دیو حکم مولی ایدوب
کندویه حاکم ایستملریدر ﴿(ورکنه لفظه الدال علیه مع قبول الآخر)

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

ذلك ❊ تحكيمك ركنى كندويه دال اولان لفظى ياحكم نصب اولنان ذاتك ويا خصمانك
تلفظى و ديكرينك آنى قبوليدر مثلا خصملرك حكمناك بيننا وحكمك احكم بينكما
ديوب ديكرينك قبوللريدر ❊ (وشرطه من جهة المحكم) بالكسر (العقل
لا الحرية والاسلام) فيصح تحكيم ذمى ذميا ❊ كافك كسريله محكم كه
حكم نصب ايديجى خصم طرفندن تحكيمك شرطى عقلدركه مجنونك وصبينك
حكم نصبى مشروع دكلدر حريت واسلامى شرط دكلدر امدى ذمينك
كندى كبى ذمى ومكاتبك وعبد مأذونك تحكيمى صحيح اولور ❊ (و) شرطه
(من جهة الحكم) بالفتح (صلاحية للقضاء) كامر ❊ تحكيمك كافك فتحيله
محكمكه حكم نصب اولنان كمسه حقنده شرطى قضايه صلاحيتيدر نتكم
ما سبقده و المحكم كالقاضى قولنده مرور ايلدى ❊ (ويشترط الاهلية)
المذكورة (وقته) اى التحكيم (و) وقت (الحكم جميعا) ❊ واهليت مشروحه
وقت تحكيمده و وقت حكمده جميعا ايكيسنده ده شرطدر بو مضمون تصريح
بما علم ضمنادر ❊ (فلو حكما عبدا فعتق او صبيا فبلغ او ذميا فاسلم ثم حكم
لا ينفذ كما) هو الحكم (فى مقلد) بفتح اللام مشددة ❊ امدى ايكى خصم بر عبدى
حكم نصب ايدوب بعده عتق اولوب ويا صبى حكم نصب ايدوب بعده بالغ اولوب ويا بر
ذمى حكم نصب ايدوب صكره مسلم اولوب بعده حكم ايتسه لر حكملرى نافذ اولمز نتكم قضا
كندويه تقليد اولنان كمسه ده ده حكم بويله اولديغى مثللو ❊ بخلاف الشهادة و قدمنا
انه لو استقضى العبد ثم عتق فقضى صح وعزاه سعدى افندى للمبتغى ❊ شهادة
صورت مشروحه نك خلافنه دركه انده اهليت انجق حين اداده شرط قلنمشدى
شارح رحمه الله تعالى و قدمنا انه آخ قوليله متنك كما فى مقلد قولنك مقابلى خلافنى
حكايه ايدركه ما سبقده ذكر اولنديكى بر عبد قاضى اولوب بعده عتق اولنوب
قضا وحكم ايلسه صحيح اولور لكن ظاهر اولان بو قولك ضعيفيدر ❊ (حكما
رجلا) معلوما اذلو حكما اول من يدخل المسجد لم يجز اجماعا للجهالة (فحكم
بينهما ببينة او اقرار او نكول) ورضيا بحكمه صح لو فى غير حد وقود ودية على
عاقلة ❊ ايكى دعواجى بر معلوم رجلى حكم نصب ايدوب اول دخى ميانلرنده
بينه ويا اقرار ويا نكول ايله حكم ايدوب كندولريده انك حكمنه راضى اولسه لر
اكر حكم مشروح حد وقودك عاقله اوزرينه ديتك غيريسنده اولورسه صحيح
اولور اما نا معلوم اوله رق الك اول مسجده دخول ايدن كمسه يى حكم ايتسه لر
جهالتنده مبنى اجماعا تحكيم مشروح جائز اولمز امدى خصملرك بانفسهما فعلنده
مالك اولمدقلرى حقوق عباده اولور حد زنا وسرقت وقذف كبى حق الله
قبلندن اولان شيلرده اولمز بس اموال وطلاق ونكاح وكفالات ونفقه وديون

ويوع امثالى دعوالرده جارى اولور ❊ الاصل ان حكم المحكم بمنزلة الصلح
وهذه لا تجوز بالصلح فلا تجوز بالتحكيم ❊ بو خصوصده اصل وقاعده بودركه
حكم نصب اولنان كمسه نك حكمى صلح منزله سنده در مار الذكر حد وقود
وديت امثالى شيلر ايسه صلحله جائز اولمديغندن تحكيمله ده جائز اولمز ❊ (وينفرد
احدهما بنقضه) اى التحكيم بعد وقوعه (كما) ينفرد احد العاقدين فى مضاربة
وشركة ووكالة) بلا التماس طالب ❊ تحكيم وقوع بولوب حكم اولنمزدن مقدم ايكى
خصمك بريسيچون انى نقض ايدوب حكمى عزلى مشروعدر امدى صكره حكم ايده جك
اولسه نافذ اولمز نتكم مضاربه ده وشركتده و وكالتده خصمك التماسى اولمقسزين
احد عاقدين عقدك نقض وفسخنده منفرد اولوب برينك فسخيله ديكرى منعزل
اولديغى كبى امدى موكل وكيلنى عزله قادر اولور اكر خصومتده خصمك
طلبيله وكيل اولمش اولمزسه واكر وكالتى بر منوال مشروح اولمش اولورسه
موكل كندى باشنه وكيلى عزل ايده مز مادام خصمنده عزلنى التماس ايتمدكجه
❊ (فان حكم لزمهما) ولا يبطل حكمه بعزلهما لصدوره عن ولاية شرعية ❊
بس حكم نصب اولنان كمسه خصمين ميانلرنده دعوايى حسم وقطع ايدوب
حكم ايدرسه موجبى ايله عمل كندولرينه لازم اولوب عزللريله حكمى باطل
اولمز ولايت شرعيه ايله صادر اولمغين ❊ (ولا يتعدى) حكمه (الى غيرهما)
الا فى مسئلة ما لو حكم احد الشريكين وغريم له رجلا فحكم بينهما والزم الشريك
تعدى للشريك الغائب لان حكمه كالصلح بحر ❊ حكمك حكمى خصملرك ماعداسنه
تعدى ايتمز الا بر مسئله ده كه ايكى شريكك برى و كندونك بر غريمى بر رجل
حكم نصب ايدوب اول دخى ميانه لرنده حكم وشريكه الزام ايتسه حكم
مشروح شريك غائبه تعدى ايدر حكمى صلح منزله سنده اولمغين كويا تجار
ميانه لرنده مصالحه كبى اولور ❊ (فلو حكماه فى عيب مبيع فقضى برده
ليس للبائع رده على بائعه الا برضى البائع الاول والثانى والمشترى) بتحكيمه
فتح ❊ امدى ايكى خصم بر رجلى عيبلو مبيع خصوصنده حكم ايدوب اوده انك
رديله حكم ايلسه بس بايعده كندى بايعنه انى رد ايده مز الا انك تحكيمنه بايع اول وثانى
ومشترى راضى اولورلرسه رد ايدر ❊ ثم استثناء الثلث يفيد صحة التحكيم
فى كل المجتهدات لحكمه بكون الكنايات رواجع وفسخ اليمين المضافة الى الملك
وغير ذلك ❊ بوندن صكره فقهانك مار الذكر اوچ يعنى حد وقود وديتى
تحكيمدن استثنالرى طلاقك كنايه لرينك رجعى اولملريله وملكه مضاف اولان
يمينك فسخيله وسائر بونلر امثالى مثلا بر كمسه حرمت مصاهره يى موجب زوجه سنك
اناسنى شهوتله مس ايدوب وكندودن انتشار آلة بولنمغله ميانلرنده منازعه

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

وقوع بولمغله برذاتی حکم نصب ایدوب مذهب شافعی اوزره میانه‌لرنده حل ایله
حکم ایلسه قول اصح اوزره حکم مشروح صحیح اولور اکر حکم نصب اولان
ذات شافعی المذهب اولوب آنی رأی ومذهب ایتمش اولورسه حکمی نافذ اولور
بس استثنای مشروح بومثللو مختلف فیه مسائلك کلیسنده تحکیمك صحتنی افاده
ایدر ﴿ لکن هذا مما یعلم ویکتم وظاهر الهدایة انه یجیب بلا یحل فتأمل ﴾
لکن بومثللو مسئله‌لری تعلم ایدوب بیلوب واستفتا اولندقده کتم ایدوب جواب ویرملی
هدایه‌نك ظاهر کلامی حلال اولمز دیو جواب ویرمکدر ﴿ (وصح اخباره
باقرار احد الخصمین و بعدالة الشاهد حال ولایته) ای بقاء تحکیمهما ﴾ محکمك
تحکیمنك بقاسی وقتنده احد خصمینك اقرارینی وحال ولایتده شاهدك عدالتنی اخباری
صحیح اولور مثلا محکوم علیه حق صاحبنك حقنی اداده تعنت ایدوب ویاشاهده
طعن ایدوب فاسقدر دیرسه حکم ایچون حاکم عرفه اخباری وشاهدی تزکیه‌سی
مشروعدر ﴿ (لا) یصح (اخباره بحکمه) لانقضاء ولایته ﴾ ولایتی منقضیه
اولوب سائر رعایادن برکسه کبی اولمغله حکمنی اخباری صحیح اولمز ﴿ (ولایصح
حکمه لابویه و ولده و زوجته) لحکم القاضی ﴾ قاضی‌نك حکمی مثللو حکمنده
اصول وفروعنه وزوجه‌سنه حکمی صحیح دکلدر شهادت کبی سائر اقاربه جائز اولور
﴿ (بخلاف حکمهما) ای القاضی والمحکم (علیهم) حیث یصح کالشهادة ﴾
قاضیله محکمك مذکورلرك علیهلرینه حکملری لهلرینه حکملرینك خلافنه درکه
شهادت کبی صحیح اولور ﴿ (حکما رجلین فلا بدمن اجتماعهما) علی المحکوم به ﴾
ایکی خصم ایکی رجلی حکم نصب ایتدکلری تقدیرجه حکم ایتدکلری ماده‌ده
ایکیسنك بردن اجتماعندن لازمدر فقط برینك حکمی کفایت ایتمز ﴿ (ویمضی) القاضی
(حکمه ان وافق مذهبه والاابطله) لان حکمه لایرفع خلافا ﴾ محکمك حکمی قاضینك
مذهبنه موافق اولورسه امضا ایدر یوقسه ابطال ایدر حکمی خلافی رفع ایتمکین
﴿ (ولیس له) للمحکم (تفویض التحکیم الی غیره) ﴾ محکم ایچون کندی تحکیمنی غیرك
عهده‌سنه احاله وتفویض یوقدر ﴿ (وحکمه بالوقف لایرفع الخلاف) علی الصحیح
خانیة ﴾ محکمك وقفك لزومیله حکمی قول صحیح اوزره امام اعظم رحمه الله
تعالینك عدم لزومی خلافنی رفع ایتمز ﴿ (فلو رفع الی موافق) لمذهبه (حکم
ابتداء (بلزومه) بشرطه (ولایمضیه) لانه لم یقع معتبرا ﴾ محکمك حکمی مذهبنه موافق
اولان قاضی‌یه رفع اولنه‌جق اولسه شرطیکه اهلدن محلنده واقع اوله‌رق
وقفك لزومیله ابتداءً حکم ایدر حکمك حکمنی امضا ایده‌مز معتبر اوله‌رق واقع اولمامغین
﴿ والحاصل انه کالقاضی الافی مسائل عد فی البحر منها سبعة عشر ﴾
حاصل کلام حکم نصب اولنان کسه قاضی کبیدر الا براز مسائلده دکل بحرده

اندن اون یدیسنی عد واحصا ایلدی ﴿ منها لو ارتد انعزل فاذا اسلم احتاج
لتحکیم جدید بخلاف القاضی ﴾ مسائل مشروحه‌دندر معاذالله تعالی
محکم مرتد اولسه منعزل اولور بعده اسلامه کلسه تحکیم جدیده محتاج اولور
اما قاضی بونك خلافنه‌در ﴿ ومنها لو رد الشهادة لتهمة فلیغیره قبولها ﴾ مسائل
مذکوره‌دندر محکم برکسه‌نك شهادتنی برتهمته مبنی رد ایتسه کندونك ماعداسی
حکم ایچون آنی قبول واردر ینه قاضی بونك خلافنه‌در ﴿ وینبغی ان لایلی الحبس
ولم اره ﴾ لایق اولان حکم حبسه قادر اولممقدر شارح رحمه الله تعالی
بن بوکا دائر برکلام کوره‌مدم دیر لکن صدر الشریعه‌نك حبسه مقتدر اولور
دیو تصریحی واردر ﴿ وکذا المراد حکم قبوله الهدیة وینبغی ان لایجوز
ان اهدی الیه وقت التحکیم ﴾ وینه بویله حکمك هدیه‌یی قبولنك حکمنه دائر برکلام
کوره‌مدم لکن لایق اولان تحکیملری اوانده کندولرینه اهدانك عدم
جوازیدر والله تعالی اعلم واستغفر الله العظیم

﴿ (باب کتاب القاضی الی القاضی وغیره) ﴾

بو باب قاضینك قاضی آخره بردعوایی کتابتی وکتب ایتدیکی مکتوباتی حقنده
وسائر قضایه دائر بعض مسائل بیاننده‌در وغیره قولی کتاب اوزرینه معطوفدر
﴿ اراد بغیره قوله والمرأة تقضی الخ ﴾ مصنف والاجناب وغیره قولیله
ذکری آتی والمرأة تقضی مسئله‌سنه واندن صکره آخر کتابه‌دك ذکر اولنان کتاب
القاضی الی القاضی مسائلنك ماعداسنی اراده ایدر ﴿ (القاضی یکتب الی القاضی
فی) کل حق به یفتی استحسانا (غیر حد وقود) للشبهة ﴾ حد ایله قودك
ماعداسی هربردن نکاح وطلاق بیع وشرایه متعلقه دعاوینك کلیسنده
بربلده قاضیسی دیکر بلده قاضیسنه دعوایی کتب وتحریر ایدر انجق بوقول ایله
استحسانا فتوی ویریلور حد وقودده کتابتك شهادتدن بدلیتی شبهه‌سی اولوب
ومبنالری اسقاط اوزره ایکن قبولنده اثباتنه سعی اولمغله انلرده کتب مقبول
اولمدی ﴿ (فان شهدوا علی خصم حاضر حکم بالشهادة وکتب بحکمه) لیحفظ ﴾
برخصوصده شاهدلر خصم حاضرك اوزرینه شهادت ایدرلرسه قاضی
شهادتلریله حکم ایدوب وقاضینك حکمیله ماده حفظ وضبط اولنمق ایچون
حجت کتب واملا ایدر مصنفك اشبو فان شهدوا کلامنك بو بابده
ذکرینك مناسبتی یوقدر مکرکه ذکری آتی وان لم یکن الخصم حاضرا
لم یحکم مسئله‌سنه توطئه وبسط مقدمه اوله ﴿ (و) کتاب الحکم) هو السجل

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

الحكمى) اى الحجة التى فيها حكم القاضى هذا فى عرفهم وفى عرفنا كتاب كبير
نضبط فيه وقائع الناس ﴾ حدمهٔ محكمه قتده قاضينك حكمنى حاوى مكتوب
سجل حكميدركه كندوده قاضى‌نك حكمى اولان حجت وسنددر بوكندولرك
عرفنده درعلماى شريعت عندنده سجل كندويه وقايع ناس كتب اولنان
كتاب كبيردر ﴿ (وان لم يكن الخصم حاضرا لم يحكم) لانه حكم على الغائب ﴾
واكر خصم حاضر اولمزسه مجرد شاهدلرك شهادتلريله حكم ايتمز غائبه حكم
اولمغين ﴿ (وكتب الشهادة) الى قاض يكون الخصم فى ولايته (ليحكم) القاضى
(المكتوب اليه بها على رأيه وان كان مخالفا لرأى الكاتب) لانه ابتداء حكم ﴾
بلكه مزبور قاضى شهادت مشروحه‌بى خصم كندونك بلده‌سنده
اولان قاضى‌يه كتب وتحرير ايدركه حتى مكتوب اليه كندى مذهبى اوزره
شهادت مرسومه ايله حكم ايده هرنقدر تحرير ايدن قاضى‌نك رأى ومذهبنه
مخالف اولورسه‌ده زيرا بو ابتداء مجددا حكمدر ﴿ (وهو) نقل الشهادة
حقيقة ويسمى (الكتاب الحكمى) وليس بسجل (وقرأ) الكتاب (عليهم
او اعلمهم بما فيه (وختم عندهم) اى عند شهود الطريق (وسلم) الكتاب (اليهم
بعد كتابة عنوانه فى باطنه) ﴾ اشبو مازالذكر كتب شهادت حقيقتده نقل
شهادتدر كاتبك شهادتله حكمى اولمامغين وبوكا كتاب حكمى تسميه قيلنور
وبو سجل دكلدر سجلده‌كى مضمون حكم اولور كتاب مشروحى قاضى يول
شاهدلرينه اوقيوب وكندولرينه آنى اعلام ايدوب وحضورلرنده آنى طى
وختم ايدوب عنوان ورسمى درونته كتب ايتدكدنصكره كتابى
كندولرينه تسليم ايدر ﴿ وهو ان يكتب فيه اسمه واسم المكتوب اليه وشهرتهما ﴾
عنوان كتاب قاضى كندى اسمنى وكندويه ارسال اولنان قاضينك اسمنى وشهرتلرينى
اكا ياز مقدر مجرد من فلان ديمكله قبول اولنماز بلكه تاريخنى ومدعينك ومدعا عليهك
اسملرينى اب وجدلرينك اسملريله كشف وايضاح اولنه‌رق تحريردن لازمدر
﴿ (فلوكان) العنوان (على ظاهره لم يقبل) ﴾ اكر عنوان كتابك ظاهرى
اوزره اولوب درونده اولمزسه اول كتاب مقبول اولمز ﴿ وقيل هذا فى عرفهم وفى عرفنا
يكون على الظاهر فيعمل به ﴾ اشبو مضمون مشروح عرف قضاتده دربزم عرفمزكه
فقها قتده عنوان ظاهر كتاب اوزره‌ده اولور آنكله عمله اولنور دينلدى ﴿ واكتفى
الثانى بان يشهدهم ان كتابه وعليه الفتوى كما فى العزمية عن الكفاية ﴾ امام ثانيكه
ابو يوسف همدانى رحمه الله تعالى مازالذكر نقل شهادتده شاهدلرى بوفلان
قاضينكدر ديو اشهاديله اكتفا ايلدى امدى كندولرينه قرائت وتسليم امام مشار
اليهه كوره شرط اولمز بوناسه اوسعدر امامين رحمه الله تعالينك قوللرى هرنقدر

احوط ايسه‌ده وفتوى امام ثانى قولى اوزرينه‌در ﴿ وفى الملتقى وليس الخبر كالعيان ﴾
وملتقاده خبر عيان كبى اولمدى ديو مصرحدر يعنى امام ابى يوسف رحمه الله تعالى
قضايه مبتلا اولمغله اكا متعلق مسائلده كندولرينه بيانه عيان منضم اولمغين
انده كندولرينك رأى واجتهادلرى پك مصلحت اميز اولديغنه مبنى فتوايه اولى
واحق اولدى ﴿ (فاذا وصل الى المكتوب اليه نظر الى ختمه) الا (ولا يقبله)
اى لا يقرأه (الا بحضور الخصم وشهوده) ﴾ پس كتاب مكتوب اليهه واصل اولدقده
اولا ختمنه نظر ايدوب وانى انجق خصمك ويول شاهدلرينك حضورلرنده اچوب
وقرائت ايدر يوقسه مجرد قبوليله حكم ايده‌مز بلكه شاهدلرك بوفلان قاضينكدر ديو
شهادتلرندن لازمدر ﴿ (ولابد من اسلام شهوده ولو كان لذمى على ذمى)
لشهادتهم على فعل المسلم (الا اذا اقر الخصم فلا حاجة اليهم) اى الشهود ﴾
دعوى هرنقدر ذميلر ميانلرنده وقوعبولسه‌ده شهادتلرى مسلمك فعلايكه قاضى
كاتبك كندولرينى اول كتاب كندونك اولديغنه اشهادينه اولديغندن شاهدلرك
مسلم اولمسندن لازمدر الا خصم انى اقرار ايدرسه شاهدلره حاجت مس ايتمز
﴿ (بخلاف كتاب الامان) فى دار الحرب (حيث لا يحتاج الى بينة) لانه ليس بملزم ﴾
دار حربدن كفارك ملكلرندن ورود ايدن امان مطالبه ايتديكى مكتوب كتاب قاضينك
خلافنه رآنده شهادته حاجت بوقدر زيرا اول ملزم دكلدر پادشاه اسلام پناه ديلرسه
امان ويرر ديلرسه منع ايدر ﴿ وفى الاشباه لا يعمل بالخط الا فى مسئلة كتاب
الامان ويلحق به البراآت فى دفتر البياع والصرف والسمسار ﴾ اشباهده مرسومدركه
خطايله عمل اولنمز الا كفارك امان طلب ايتدكلرى تحريراتلرينه عمل اولنور سفك دماءدن
تحرز ايچون وامان مطالبه‌لرينه شهودك اطلاعى متعذر اولمغين واشبو امان
كتابنه لاحق اولور براتلركه توليت وتدريس وما لكانه امثالى توجيهات سلطانيه‌يى
مشتمل فرمانلر وبياعكه بيع وشرالرنده تجاردن كندولرينك قوللرينه اعتماد
اولنور مجرب الاطوار ذواتك وصرافكه نقدينك برينى ديكرينه ويا هر برينى
كندى مثلنه بيع ايدن كسانك وسمسار كه بايعله مشترى ميانده توسط ايدن
ميانجى تعبير اولنان كمسه‌لرك دفترلرى دخى امان كتابلرينه الحاق اولنوركه
بونلره‌ده عمل اولنور لكن اشبو دفترلره عمل صاحبلرينك عليهلرينه اولان
موادده درله‌لرينه اولان خصوصده دفترلرينه وخطلرينه عمل اولنمز
﴿ وجوزه محمد لراو وقاض وشاهد ان تيقن به قيل وبه يفتى ﴾ امام محمد
شيبانى عليه رحمة البارى راوى وقاضى وشاهد حقلرنده خطله عملى تجويز
بيوروديلر اكر مضموننى تيقن ايدرلرسه وانجق بو قول ايله فتوى ويريلورديو
وهبانيه‌ده وشرحنده مسطوردركه (بيت) ولا يعمل القاضى وراو وشاهد ﴿

بخط فقط لابد ان يتذكروا ✵ اشبو بيت اوچ مسئله يى مشتملدر اولكيسى بر قاضى
كندى ديواننده بر رجلك بر رجله برنسنه يى اقرارينى ويا برخصوصه براز
كسه نك شهادتلرينى بولوب لكن تذكر ايدوب ايوجه خاطرينه كتوره مسه
كندويه مجرد آنى سجلده كورمكله حكم وتنفيذ مشروع دكلدر مادام تذكر
ايدوب كندويه يقين حاصل اولمدقجه ايكنجيسى راوىٔ حديث اوچنجيسى
شاهد بونلرده مجرد خطلرينه اعتماد ايله روايت وشهادت ايده مزلر ايوجه تذكر
ايدوب در خاطر اتمدكجه ✵ (ولابد من مسافة ثلاثة ايام بين القاضيين
كالشهادة على الشهادة) على الظاهر وجوزهما الثانى ان بحيث لايعود فى يومه
وعليه الفتوى شرنبلاليه وسراجيه ✵ كتاب القاضى الى القاضيده شهادة
على الشهادتده كى مثلا وقول ظاهر اوزره ايكى قاضى ميانده بعد مسافه اوچ كونلك
اولمق لازمدر امام ابى يوسف رحمة الله عليه بونلرى بركسه نك بركونده عودت
ايده ميه جكى مسافه ده تجويز ايلدى فتوى دخى بوقول اوزرينه دز ✵ (و يبطل)
الكتاب (بموت الكاتب وعزله قبل وصول الكتاب الى الثانى او بعد وصوله
قبل القرائة) و اجازه الثانى ✵ قاضى نك قاضى يه كتب ايتديكى كتابك حكمى
كاتبك موتيله ومكتوب اليهه كتابك وصولندن مقدم ويا وصولندنصكره
قرائتدن مقدم عزليله باطل اولور زيرا بو ده شهادة على الشهادة كبيدر
امدى فروعك شهادتندن مقدم اصلك موتيله فروعك شهادتلرى باطله
اولديغى كبى بونده دخى اولدى امام ثانى حكم مشروحى جائز كورديكه بعد الموت
والعزل مكتوب اليه كتابتله حكم ايدر ديدى ✵ (واما بعدهما فلا) يبطل ✵
اما بعد الوصول والقرائة موتيله وعزليله حكم كتاب باطل اولمز ✵ (و) يبطل
(بجنون الكاتب وردته وحده لقذف وعماه و فسقه بعد عدالته) لخروجه
عن الاهلية واجازه الثانى ✵ كاتبك جنونيله وردتيله وقذف ايچون حديله وعماسيله
وعدالتدنصكره فسقيله ده كتاب باطل اولور قضايه اهليتدن خروجنه بناءً امام ثانى
كتاب مشروحله حكمى تجويز ايلدى ✵ (و) كذا (بموت المكتوب اليه) وخروجه
عن الاهلية (الا اذا عمم بعد تخصيص) اسم المكتوب اليه ✵ يعنى بويله مكتوب اليهك
موتيله واهليتدن خروجيله كتابك حكمى باطل اولور زيرا كاتبك انى تخصيصله
عدالت وديانته اعتماد اتمش اولور حاكملر ايسه بونده متفاوتلردر پس تعيينى
صحيح اولور الا مكتوب اليهك اسمنى تخصيصدنصكره تعميم ايدرسه كلينسنه
اعتماد اتمش اولمغله جملهسى مكتوب اليهم اولورلر ✵ (بخلاف مالو عمم ابتداء)
وجوزه الثانى وعليه العمل خلاصة ✵ كاتب مكتوب اليه اول امردن تعميم
ايدرسه صورت مشروحهنك خلافنده دركه جملهسى مكتوب اليهم اولمزلر لكن

امام ثانى بونى تجويز ايتدى وعمل بونك اوزرينهدر وبونده تسهيل امر اولمغين
مشايخ بونى استحسان ايتديلر ✵ (لا) يبطل (بموت الخصم) اياكان لقيام وارثه
اووصيه مقامه ✵ مدعى ومدعا عليه قنغيسى اولورسه اولسون خصمك برينك
موتيله كتاب باطل اولمز وارثى ويا وصيسى كندونك مقامنده قائم اولمغين
✵ قلت وكذا لايبطل بموت شاهد الاصل كما سيأتى متنا فى بابه خلافا لما وقع
فى الخانية هنا فانه مخالف لماذكره بنفسه ثمة فتنبه ✵ شارح ديركه يعنى بويله اصلك
شاهد نك موتيله كتاب باطل اولمز نتكم شهادة على الشهادة بابنده متنده قريبا
كلور خانيده ده بو مقامده كه اصلك موتيله فرعك شهادتنك بطلاننده واقع
اولان مسئله ايچون خلاف واردر زيرا بونده متنك بنفسه ذكر ايتديكنه مخالفدر
بلكه فرعك شهادتى انجق اصلك موتيله ويا مرض ويا سفريله در ✵ (و) اعلم ان
(الكتابة بعلمه كالقضاء بعلمه) فى الاصح بحرففى جوزه جوزها ومن لافلا الا ان
المعتمد عدم حكمه بعلمه فى زماننا اشباه ✵ معلوم اولسونكه تحقيقا قول اصحده
برقاضينك علميله كتابتى علميله قضاسى كبيدر امدى شول كسه كه قضايى تجويز ايدر كتابتيده
تجويز ايدر ايتميان ايتمز لكن شو قدر واردركه معتمد اولان فى زماننا قاضينك علميله
عدم حكميدر ✵ وفيها الامام يقضى بعلمه فى حدقذف وقود وتعزير قلت فهل
الامام قيد كما قدمناه فى الحدود لم اره ✵ اشباهده مرسومدركه امام حد قذف
وقودده وتعزيرده علميله حكم ايدر شارح رحمه الله تعالى ديركه حدودده بزم
تقديم ايتديكمز مثلو امام قيدميدر كه قاضيدن احتراز ميدر بوكا دائر بر كلام
كورمدم ✵ لكن فى شروح الوهبانية للشرنبلالى والمختار الأن عدم حكمه
بعلمه مطلقا كما لا يقضى بعلمه فى الحدود الخالصة لله تعالى كزنى وخمر مطلقا
غيرانه يعزر من به اثر السكر للتهمة ✵ لكن شرنبلالينك وهبانيه شرحلرنده
مصرحدركه الان مختار اولان قاضينك مطلقا كه كرك خالص حق عبدده
وكرك حد قذف وقود وتعزيرده علميله عدم حكميدر نتكم زنا وخمر امثالى صرف
حق الله اولان حدودده قاضى علميله مطلقا كه اكا علمى حال قضاسنده اولسون
ويامقدم اولسون حكم ايده مديكى كبى لكن شوقدر واردركه كندوده اثر سكر اولان
كسه يه تعزير ايدر تهمت محلى اولمغين اشبو استدراكدن ناشى شارح عليه الرحمهنك
مرادى امامك ذكرينك قيد اولديغنه اشارتدر قول معتمد اوزره قاضى علميله
حكم ايده مديكندن ✵ وعن الامام ان علم القاضى فى طلاق وعتاق وغصب
يثبت الحيلولة على وجه الحسبة لا القضاء ✵ امام اعظم رحمه الله تعاليدن
مرويدركه طلاق وعتاق وغصب خصوصلرنده قاضينك علمى على وجه
الحسبه كه احتساب وثواب مأمول ايدهرك قضا قهرنسز حيلولت اثبات ايدركه

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

زوج زوجه سنه عدم مخالطتله امر ایدوب ازواج معامله سی میانه کزده
بولنمسون دیر وسیده قهرا استخدام ووطئ ایتمکله وغاصبه مغصوبی صاحبنه
ویرمکله امر ایدرکو یا افتا ایتمش اولور ✻ (ولا یقبل) کتاب القاضی (من محاکم
بل من قاض مولی من قبل الامام یملك) اقامة (الجمعة) ✻ محکم طرفندن
قاضینك کتابی رسمنده ظهور ایدن مکتوب قبول اولنمز بلکه اقامهٔ جمعه یه
مقتدر امام طرفندن مولی قاضیدن قبول اولنور وکوی قاضیسندن شهر
قاضیسنه قبول اولنمز بلکه مصر قاضیسندن دیکر مصر قاضیسنه ویا کوی
قاضیسنه قبول اولنور ✻ وقیل یقبل من قاضی رستاق الی قاضی مصر اور ستاق
واعتمده المصنف و الکمال ✻ وعند البعض قریه قاضیسندن شهر ویا کوی
قاضیسنه مقبول اولور مصنف وکمال بوکا اعتماد ایتدیلر ✻ (کتب کتابا الی
من یصل الیه من قضاة المسلمین فوصل الی قاض ولی بعد کتابة هذا المکتوب
لایقبل) لعدم ولایته وقت الخطاب جواهر الفتاوی ✻ برقاضی بروجه عموم
قضاة مسلمیندن کندویه واصل اولان برقاضی یه خطابا برمکتوب یازوب
مکتوب مذکور یازلدقدنصکره تعیین اولان برقاضی یه واصل اولسه مقبول اولمز
حین خطابده کندولری ایچون ولایت اولمامغین زیرا خطاب انجق اولوقتده
قاضی اولان ذاته واقع اولدی ✻ وفیها لوجعل الخطاب للمکتوب الیه لیس لنائبه ان
یقبله ✻ وجواهر الفتاواده مسطور درکه قاضی کتابده خطابی مکتوب الیهه
قلسه آنك نائبی ایچون آنی قبول مشروع دکلدر کتابت کندونك غیری یه اولمغین
✻ (والمرأة تقضی فی غیر حدوقود وان اثم المولی لها) لخبرا البخاری لم یفلح قوم
ولوا امرهم امرأة ✻ حد ایله قصاصك غیریده عورت قضا وحکم ایدر هرنقدر
آنی قاضی ایدن کمسه کنهکار اولورسه ده بخاری شریفده روایت اولنان
امور ومصلحتلرنده عورتی والیه قیلان قوم وجماعت فوز وفلاح بولمدی
مفادی حدیث شریفنه مبنی زیرا برقومك رئیسی ناقص العقل اولیحق ایوجه
تدبیر ایده‌مز شهادتده قضا قبیلندن اولمغله مزبور حد وقودده نسوانك شهادتلریده
اولمز ✻ (وتصلح ناظرة) لوقف (ووصیة) لیتیم (وشاهدة) فتح ✻ عورت
بروقفه ناظره ومتولیه ویتیمه وصیه وبرخصوصه شاهده اولمغه صالحه اولور ✻ فصح
تقریرها فی النظر والشهادة فی الاوقاف ولو بلا شرط الواقف بحر ✻ پس عورتی
اوقافده نظر وشهادتده قرار لشدرمق صحیح اولدی هرنقدر واقفك شرطی اولمیه‌رق
اولورسه ده ✻ قال وقد افتیت فیمن شرط الشهادة فی وقفه لفلان ثم لولده فمات
وترك بنتا انها تستحق وظیفة الشهادة ✻ کال وقفنده شهادتی فلان کمسه یه
بعده انك اولادینه شرط ایدوب صکره اول کمسه وفات ایدوب برقزینی ترك ایلسه
اول قز شهادت وظیفه سنه مستحقه اولور دیو افتا ایتدم دیدی ✻ وفی الاشباه

من احکام الانثی اختار فی المسایرة جواز کونها نبیة لارسولة لبناء حالهن علی الستر ✻
واشباهده احکام انثادن اوله‌رق مذکور درکه کمال مسایره نام رساله ده عورتك
نبیه اولوب رسوله اولمامسنك جوازینی اختیار ایلدی حاللری ستره مبنی اولمغین وامالی
صاحبی بدأ الامالی ده ✻ وما کانت نبیا قط انثی ✻ بیوردیلر فرض وجواز وجود
اقتضا ایتمز ✻ (ولو قضت فی حد وقود فرفع الی قاض آخر) یری جوازه
(فامضاه لیس لغیره ابطاله) لخلاف شریح عینی قاضیه اولان عورت
حد وقودده حکم ایدوب بعده حکمی جوازینی رأی ایدن قاضئ آخره رفع اولنمغله
اول ده امضا ایلسه انك غیری قاضی ایچون آنی ابطال مشروع اولمز بلکه اجماعا
آنی تنفیذ ایدر شریح قاضینك انده اختلافی اولوب رجل ایله برابر نسانك شهادتی
حد ایله قودده تجویزینه بناً نفس قضا مختلف فیه اولمغین ✻ والخنثی کالانثی
بحر ✻ خنثا انثا کبی اولمغله حد وقودك غیریده قضاسی جائز اولور
✻ واعلم انه اذا وقع للقاضی حادثة اولولده فانا ب غیره و (نقضی نائب القاضی
له اولولده جاز) قضاؤه ✻ معلوم اولسونکه برقاضینك ویا والدینك ویا ولدینك
ویا زوجه سنك بردعواسی ظهور ایتمکله غیری کمسه‌یی کندی مقامنه قائم قلمغله
اول غیر کندی ایچون ویا ولدی ایچون قضا وحکم ایلسه قضاسی جائز اولور
✻ (کما لو قضی للامام الذی قلده القضاء اولولد الامام) سراجیة ✻ نتکم قاضی
قضایی کندویه تقلید ایدن پادشاه ایچون ویا ولدی ویا والدی ویا زوجه سیچون
حکم ایتسه صحیح اولدیغی مثلاو ✻ وفی البزازیة کل من تقبل شهادته له وعلیه
یصح قضاؤه له وعلیه انتهی ✻ بزازیه ده مسطور درکه برکمسه‌نك له سنه وعلیهنه
هر برشهادتی مقبوله اولان کمسه‌نك قضاسیده انك نفعنه وضررنه صحیح اولور
✻ خلافا للجواهر والملتقط فلیحفظ ✻ کندویه قضایی تقلید امامه قاضینك
حکمنك صحتنده اختلاف جواهر وملتقط صاحبلری ایچوندر نتکم فتحك
عباره سنك مفادی بودر ✻ (ویقضی النائب بما شهد وابه عند الاصل وعکسه)
وهو قضاء الاصل بما شهدوا به عند النائب فیجوز للقاضی ان یقضی
بتلك الشهادة باخبار النائب وعکسه خلاصه ✻ نائب اصل قاضینك حضورنده
شاهدلرك شهادت ایتدکلری مضمونله قضا ایدر وبونك عکسیکه نائبك
حضورنده کی شهادتلر ایله اصلك قضاسی مشروعدر امدی شهادت مشروحه‌یی
نائبك اخباریله قاضینك قضاسی وبونك عکسیکه قاضینك اخباریله نائبك
حکمی جائز اولور ✻ فروع لایقضی القاضی لمن لاتقبل شهادته له الااذا ورد علیه
کتاب قاض لمن لاتقبل شهادته له فیجوز قضاؤه به اشباه ✻ قاضی شهادتی
کندونك حقنده مقبوله اولمیان اصول وفروعی ووکیلی ووکیلنك وکیلی

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

وشركة مفاوضه وياعنانله شريكى امثالى ذواتك لهسنه حكم ايدهمز لكن كندويه
ديكر قاضيدن كندونك لهسنه شهادتى مقبوله اولميان كمسه حقنده كتاب
كلورسه امدى آنك مضمونيله قضاسى جائز اولور ومعين الحكامده مسطوردركه
افتا دخى قضا مجراسنه جاريدركه تهمت مواضعندن تحرز ايچون كندى حقنده
شهادتى مقبوله اولميان متعلقاتنه افتادن اجتناب لازم اكر كندودن ماعدا
مفتى بولنورسه انتهى ﴿ وفيها لايقضى لنفسه ولا لولده الا فى الوصية ﴾ اشباهده
مذكوردركه قاضى كندى نفسيچون وولديچون حكم ايدهمز الا وصيتده كه
ايصاده ايدر مثلا بررجلك برقاضيده ويا بعض اقرباسنده برمقدار حقى
اولمغله اول رجل فوت اولوب ديكر بررجل بن متوفانك وصيسيم ديو ادعا
واقامهٔ بينه ايتمكله قاضىٔ مديون مشروح وصايتيله حكم ايلسه جائز اولور
زيرا بوخصوصده كندونك شهادتى صحيحه اولديغى مثللو قضاسيده
مشروع اولور امدى بعد القضا مذكورك وصايتنه بناءً قاضى دينى
اكا ادا ايلسه تأديهسى صحيحه اولوب ميتك وصيسنه دينى ادا ايله كندوسى برى
اولمش اولور اما قاضىٔ مز بور دينى وصايت دعوى ايدن كمسهيه قبل الاثبات
تأديه ايدوب بعده وصايتنه كندونك حضورنده شاهدلر شهادت
ايدهجك اولسهلر انكله حكم ايدهمز ودیندن برى اولمز زيرا بوصورتده كندونك
ديندن ذمتنك براءتنى اثبات ايدهجك اولمغله شهادتى مقبوله اولمامغين قضاسيده
مقبول اولمز ﴿ وحرر الشرنبلالى فى شرحه للوهبانية صحة قضاء القاضى لام
امرأته ولامرأة ابيه ولو فى حياة امرأته وابيه ﴾ شرنبلالى وهبانيه شرحنده
قاضينك عورتنك اناسى وباباسنك عورتيچون قضاسنك صحتنى تحرير ايلدى
هرنقدر عورتنك وباباسنك حياتلرنده اولورسهده اعدى اولى اولان ولوفى حياة امرأته
بدلنده ولو بعد موت امرأته وابيه اذا كان فى غير ارث ديمك ايدى ﴿ وانه يقضى
فيما هو تحت نظره من الاوقاف وزاد بيتين فقال ﴾ قاضى تحت توليتنده اولان
اوقاف دعا ويسنده دخى حكم ايدر ديو تحرير ايدوب وايكى بيت زياده ايدوب
ديدى بومضمون ناظمك اوكان ينظر قولنك مفاديدر ﴿ ويقضى
لام العرس حال حياتها * وعرس ابيه وهوحى محرر ﴾ قاضى عورتنك حال حياتنده
اناسيچون وباباسنك حال حياتنده زوجهسيچون حكم ايدر العرسده الف واللام مضاف
اليهدن عوضدر عرسه تقديرندهدر محرر مبتداى محذوفه خبردر هذا الحكم محرر
تأويلندهدر ﴿ وبعد وفاة ان خلاعن نصيبه * بميراث مقضى به فتبصروا * باباسنك
وزوجهسنك وفاتندنصكره ام عرسله عرس ابه حكم ايدر اكر مقضى به

(كندونك)

كندونك ميراثدن نصيبندن خالى اولورسه تركهٔ موروثهدن اولميوب كندولرينه خاص
اولان وقف دعوالرنده اولديغى مثللو اولورسه مقضى به كلامى خلافعلنك فاعليدر
﴿ ويقضى لوقف مستحق لربعه * لوصف القضا والعلم اوكان ينظر ﴾
دخى قاضى قضا وعلم وصفيله كه بر بلدهنك قاضيسنه ويا علماسنه مشروط اولوب
وكندوده علمادن اولورسه وياخود بروقفه ناظر اولورسه اول وقفدن مستحق
اولديغى غلهسى ايله حكم ايدر والله سبحانه وتعالى اعلم واستغفر الله العظيم

﴿ هذه (مسائل شتى) ﴾

اى متفرقة وجاؤا شتى اى متفرقين ﴾ شتى شتيتك جمعيدر يعنى اشبو
ذكرى آتى مسائل قضا حقنده براز مسائل متفرقهدر كلام عربده جاؤا شتى
دينلور يعنى قوم متفرقين اولدقلرى حالده كلديلر ديمكدر ﴿ ان سعيكم لشتى ﴾
نظم مجيده بوقبيلدندر لمختلف الجزاء معناسنهدر ﴿ (يمنع صاحب سفل عليه علو) اى
طبقة (لآخر من ان يتد) اى يدق الوتد (فى سفله) وهو البيت التحتانى (او ينقب كوة)
بفتح اوضم الطاقة وكذا بالعكس دعوى المجمع (بلا رضى الآخر) ﴾ يتدانك
اصلى يوتددر واو بين ياء وكسرة واقع اولمغله ساقط اولدى اوزرنده غيرى كمسهنك
فوقانى بيتى اولان تحتانى منزل صاحبى علو صاحبنك رضاسى اولمقسزين
سفلنه قازق قاقوب ويا پاچه وروزنه اچمقدن منع اولنور وعكسيده بوكبيدركه
صاحب سلفدن اذنسز صاحب علو اوده انده زياده بيت ويا كنيف احداثندن منع
اولنور كوة لفظى كافك فتحى وواوك تشديديله در جمعى كوات كلور حبه ايله حبات كبى
وياخود كافك ضميلهدر جمعى كويدر مديه ايله مدى كبى ﴿ وهذا عنده
وهو القياس بحر ﴾ اشبو منع مشروح امام اعظم رحمه الله تعالى قتندهدر وقياسده
بودر ﴿ وقالا لكل فعل مالا يضر ﴾ امامين همامين رحمهما الله تعالى مزبور انك
هر بريچون علو وسفله ضررى اولميان شيئى ايشلمك مشروعدر ديديلر ﴿ ولو انهدم
السفل بلا صنع ربه لم يجبر على البناء لعدم التعدى ﴾ مار الذكر سفل صاحبنك
صنعنسز كندى طبيعتيله منهدم اولورسه تعديسى اولمامغين بناسيله جبر اولنمز
لكن كندويه هدم مشروع دكلدر صاحب علوك حقنى ابطال ايتمش اولمغله
هدم ايدرسه بناسيله جبر اولنور ﴿ ولذى العلو ان يبنى ثم يرجع بما انفق ان بنى
باذنه او اذن قاض والا فبقيمة البناء يوم بنى وتمامه فى العينى ﴾ صاحب علو سفل
بنا ايدوب بعده انفاق ايتديكى مبلغ ايله صاحب سفله رجوع ايدر اكر آنك
اذنيله ويا قاضينك اذنيله بنا ايتمش اولورسه يوقسه بنا ايتديكى كوندهكى

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

بنانك قيمتيله رجوع ایدر بومسئله نك تمام وتفصیلی عینی ده در ﴿(زائغة مستطیلة) ای سكة طویلة (یتشعب عنها) سكة (مثلها) لكن (غیرنافذة) الی محل آخر (یمنع اهل الاولى عن فتح باب) للمرور لا للاستضائة والریح عینی (فی القصوى) الغیر نافذة على الصحیح اذلا حق لهم فی المرور ﴾ سكهٔ طویله دن تشعب ایدوب ایریلان وكندودن محل آخره نفوذی اولمیان دبسز زقاقده خانه لری اولان كمسه لر قول صحیح اوزره ایدنلق و ضیادار وهوادارلق ایچون اولمیه‌رق فقط مرور وعبور ایچون سكهٔ غیر نافذه نك نهایتنده قپو آچمقدن منع اولنورلر كندولری ایچون انده حق مرور اولمامغین ﴿بخلاف النافذة﴾ نهایتی اولیان سكهٔ نافذه سكهٔ غیر نافذه نك خلافنده دركه آنك اهالیسی ایچون اندن فتح باب مشروعدر انده جمله نك حق مروری اولمغین ﴿(وفی) زائغة (مستدیرة لزق) ای اتصل (طرفاها) ای نهایة سعة اعوجاجها بالمستطیلة (لا) یمنع لانها كساحة ﴾ كندونك ایكی طرفیكه اكرلدیكی محللرك وسعتك نهایتك مستطیله یه متصل اولدیغی زائغهٔ مستدیره ده اهالیسی مرور ایچون فتح بابدن منع اولنمز بردارده ساحهٔ مشتركه كبی اولمغله حتی انده برمنزل بیع اولندقده اهالیسی شفعه ده مشترك اولورلر ﴿بخلاف مالو كانت مربعة فانها كسكة فی سكة ولذا یمكنهم نصب البوابة انتهى ابن كمال بهذه الصورة﴾ مستدیره اولمیوب مربعه اولورسه انك خلافنده دركه اندن فتح باب ایده‌مزلر درون سكه ده سكه كبی اولمغله بنابرین كندولرینه قپوجیلر نصبی ممكن اولور ابن كمال قدس سره زائغهٔ مشروحه لری اشبو صورتلر ایله تصویر وتشكیل ایلدی

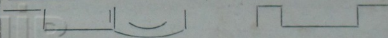

﴿(ولا یمنع الشخص من تصرفه فی ملكه الا اذا كان الضرر) بجاره ضررا (بینا) فیمنع من ذلك وعلیه الفتوى بزازیة ﴾ بركسه كندی ملكنده تصرفدن منع اولنمز الا قومشوسنه ضرری ضرر بین اولورسه كه مثلا كندونك تصرفی جارینك بناسنك انهدامنه ویاوهن وخرابنه سبب اولوب ویا بالكلیه انتفاعندن اخراج وضیاسنی بالكلیه سد كبی حوایج اصلیه‌سندن منع ایتمكدر امدی بویله اولورسه تصرفندن منع اولنور فتوى دخی بوقول اوزرینه در اما از برضرر جزئیدن ناشی منع اولنمز زیرا بو بالكلیه انسانك كندی ملكیله انتفاعی بابنی سددر ﴿(واختاره فی العمادیة وافتى به قاری الهدایة ﴾ عمادیه ده قول مشروحی اختیار ایدوب وقاری الهدایه ده انكله افتا ایلدی ﴿(حتى یمنع الجار من فتح الطاقة وهذا اجواب المشایخ استحسانا ﴾ حتى یقین قومشوسنك محل نسوان اولان خانه سنه وحولیسنه ناظر محلدن پنجره فتحندن منع اولنور بومشایخك استحسانا جوابلریدر ﴿وجواب

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

ظاهر الروایة عدم المنع مطلقا وبه افتى طائفة كالامام ظهیرالدین وابن الشحنة ووالده ورجحه فی الفتح ﴾ ظاهر روایت جوابی مطلقا كه ضرری اولسون ویا اولمسون عدم منعدر واشبو قول ایله امام ظهیرالدین و ابن الشحنه و پدری امثالی جماعت افتا ایتدیلر وصاحب فتحده بونی ترجیح ایلدی ﴿(وفی قسمة المجتبى وبه یفتی واعتمده المصنف ثمة فقال وقد اختلف الافتاء وینبغی ان یعول على ظاهر الروایة انتهى ﴾ دخی مجتبانك قسمت بحثنده انجق بوقول ایله فتوى ویریلور دیو مسطوردر ومصنف مرحوم ده قسمتده معتمد اولان بودر و فقهانك افتالری بوخصوصده مختلف اولدی ولایق اولان ظاهر روایت جوابنه اعتماد اولنمقدر دیدی قیاس اولانده بودر لكن اكثر متأخرینك جوابلری استحسان اوزره اولدیغی معلومكز اولدی ﴿قلت وحیث تعارض متنه وشرحه فالعمل على المتون كما تقرر مرارا فتدبر ﴾ شارح رحمه الله تعالى دیركه متنله شرح بر محلده متعارض اولورسه عمل متنلره در نتكم ماسبقده مرارا سبقت ایلدی ایمدی سن تفكر ایله ﴿قلت وبقی مالو اشكل هل یضر ام لا وقد حرر محشی الاشباه المنع قیاسا على مسئلة السفل والعلو انه لا ینبد اذا اضر ﴾ شارح رحمه الله تعالى دیركه ضرر ویروب ویا ویرمدیكی معلوم اولمیوب مشكل اولان مسئله باقی قالوب بیان اولنمدی بس اشباه محشیسی مار الذكر سفل وعلو مسئله سنده ضرری اولورسه وتدقا قدیغنه قیاسا بونده دخی منع اولنور دیو تحریر ایلدی ﴿وكذا اذا اشكل على المختار للفتوى كما فی الخانیة ﴾ وینه بویله خانیه ده ذكر اولندیغی مثللو فتوایه مختار اولان قول اوزره ضرری ظاهر اولمزسه منع اولنور ﴿قال المحشی فكذا تصرفه فی ملكه ان اضرا واشكل یمنع وان لم یضر لم یمنع قال ولم ارمن نبه علیه فلیغتنم فانه من خواص كتابی انتهى ﴾ اشباه محشیسی شیخ صالح دیدیكه ینه بویله بركسه نك كندی ملكنده تصرفی غیره مضر اولوب ویاخود ضرری اولوب ویا اولمدیغنده شبهه اولورسه اندن منع اولنور یوقسه منع اولنمز وبوكا تنبیه ایدر بركسه یی بن كوره مدم ایمدی بوتفصیل و بیان انجق بنم كتابمك خواصندندر غنیمت بلنسون لكن بومضمون ماقبلندن منفهم اولمغله بوعباره مستغناعنه در ﴿(ادعى) على آخر (هبة مع قبض (فی وقت فسئل) المدعی (بینة فقال) قد (جحدنیها) ای الهبة (فاشتریتها منه اولم یقل ذلك) ای جحدنیها ﴾ بركسه برآخر كمسه دن سن بكا اشبونسنه یی فلان وقتده هبه ایدوب بن دخی انی قبض ایتدم دیو دعوى ایتدكده كندودن دعواسنه مطابق بینه طلب اولنمغله جوابنده هبه یی انكار ایتمكله كندودن آنی صكره اشترا ایتدم دیوب ویاخود اشبوجحدنیها كلامنی دیمسه ﴿ومفاده الاكتفاء بامكان التوفیق وهو مختار شیخ الاسلام من اقوال اربعة واختاره الخجندی انه یكفی من المدعی علیه

لا من المدعى لانه مستحق وذلك واقع والظاهر يكفى للدفع لاللاستحقاق ✻
مصنف مرحومك اولم يتمل ذلك قولنك مفادى مدعى دن ويامدعا عليهدن
وياشاهدلردن تناقض وقوعبولان محلده كى اقوال اربعه دن شيخ الاسلامك مختارى
اولان تناقضك توفيقنك امكانيله اكتفا قوليدر قول اول توفيقك بالفعل بولنوب
امكانيله اكتفا اولنمقدر قول ثانى توفيقك امكانى مطلقا كه كرك مدعى دن
وكرك مدعا عليهدن وتوفيقك وجهى بر اولسون ويا متعدد اولسون كافى اولمقدر
قول ثالث خجند ينك اختيار ايتديكى توفيقك مدعا عليهدن كافى اولوب
مدعى دنا ولمسيدر زيرا توفيق ممكن اولجق ظاهر اولان انك وجود ووقوعيدر
ومدعى مستحق مدعا عليه دافع اولمغله ظاهر دفعه كفايت ايدى استحقاقه
ايتمدى دردنجى وجه توفيق متحد اولورسه امكانك كفايتى متعدد اولورسه عدم
كفايتيدر ✻ (فاقام بينة على الشراء بعد وقتها) اى وقت الهبة (تقبل)
فى الصورتين (وقبله لا) لوضوح التوفيق فى الوجه الاول وظهور التناقض
فى الثانى ✻ امدى صورت مشروحه ده مدعى هبه وقتندنصكره شراسنه اقامهٔ
بينه ايدرسه ايكى صورتده كه جحدنيها ديوب ويا ديمديكى تقديرجه بينه مقبوله اولور
وقت هبه دن مقدم تاريخله شراسنى اثبات ايدرسه مقبوله اولمز صورت اولى ده كه
شرانك هبه وقتندنصكره اولديغنه نظرا توفيق واضح اولوب ايكنجيده دعوى ايله
بينه بينده تناقض ظاهر اولمغين مدعى هبه دن مقدم شرا دعواسنى ايتديكه
كندودن تناقض ظهور ايتمش اوله بس تناقض دعوايى ابطال ايدر ✻ ولولم يذكر
لهما تاريخا اوذكر لاحدهما تقبل لامكان التوفيق بتأخير الشراء ✻ واكر شرا وهبه
ايچون تاريخ ذكر ايتميوب وياخود فقط بريچون تاريخ ذكر ايدرسه شرانك تأخيرى
سببيله توفيق ممكن اولمغين بينه مقبوله اولور ✻ وهل يشترط كون الكلامين عند
القاضى اوالثانى فقط خلاف وينبغى ترجيح الثانى بجريان به التناقض ✻ كندوده
تناقض بولنان ايكى كلامك قاضى حضورنده ايكيسنك بردن وياخود فقط
ايكنجيسنك بولنمسى شرطميدر بونده خلاف واردرلايق اولان ايكنجيسنك ترجيحيدر
تناقض انجق كندى ايله ثابت اولمغين اولكنكده قاضى حضورنده اثباتندن
لازمدركه انكله دعوايى دفع ايده ✻ والتناقض يرتفع بتصديق الخصم وبقول
المتناقض تركت الاول وادعى بكذا وبتكذيب الحاكم وتمامه فى البحر واقره المصنف ✻
تناقض خصمك متناقضين اولان مدعينك ايكى كلامنى تصديقيله ومتناقضك
تناقضندن رجوع ايدوب مثلا مقدمكى قولمى ترك ايدوب اشبو مضمونى دعوى ايدرم ديمسيله
وحاكمك مدعى يى تكذيبيله مرتفع اولور اشبو بحثك تماممى بحرده مرسومدر مصنفده
مضمون مشروحى اقرار ايلدى حاكمك متناقضى تكذيبنك صورتى مثلا بركسه نك

برآخر كسه يه بنم بيك غروش حقم اولان مديونمه كفيل اولدك ديو دعوى اول دخى
انكار ايتمكله داين مدعاسنى برهان ايله اثبات وحاكم حكم ايتمكله مبلغ مشروحى كندودن
اخذ ايتدكدنصكره كفيل مديونه سنك امريله كفيل اولمشدم ديو دعوا واقامهٔ
بينه ايلسه دعواسى مقبوله اولوب مبلغ مشروحله مديونه رجوع ايدر شرعا
قضا ايله كندوسى تكذيب اولنمش اولمغين بنه بويله بر رجل مشترينك يدنده
بولنان برنسنه يه مستحق چيقوب بعد الاثبات والحكم اخذ ايتمكله بايعه مشترى
ثمنيله رجوع ايدر هرنقدر مشتريلرك هربرى اتصاليله شرعا ينه تكذيب
اولنمش اولورلر ✻ (كما لوادعى اولا انها) اى الدار مثلا (وقف عليه ثم ادعاها لنفسه
اوادعاها لغيره ثم) ادعاها (لنفسه) لم تقبل للتناقض ✻ مار الذكر هبه دن مقدم شرا
ادعاسنك مقبول اولمديغى بركسه نك مقدم مثلا بر دارى كندويه مشروطوقفدر
ديو ادعا ايدوب بعده ملكيتنى ادعا وياخود ابتدا غيركدر ديو دعوى ايدوب صكره
نفسيچون ادعا ايتديكنده مقبول اولمديغى كبيدر زيرا وقف ملك اولمديغندن
بلا امكان التوفيق تناقضى مشتملدر ✻ وقيل تقبل ان وفق بان قال كان لفلان
ثم اشتريته درر فى اواخر الدعوى قال ✻ وعند البعض دعواى مشروحه مقبوله
اولور تناقضى توفيق قابل اولورسه مثلا مقدما فلانك ايدى بعده كندودن اشترا
ايتدم ديمسى كبى بومسئله يى مولانا علامهٔ خسرو دررك دعواسنك اواخرنده ديدى
(ولوادعى الملك) لنفسه (اولا ثم ادعى الوقف) عليه (تقبل كما لو ادعاها ✻
لنفسه ثم لغيره) فانه يقبل ✻ بركسه برنسنه نك مقدم كندى ايچون ملكيتنى
بعده كندويه وقفيتنى ادعا ايلسه دعواسى مقبوله اولور ابتدا ملكى اولوب
صكره كندويه وقف اولمسى ممكن اولمغين نتكم اولا كندى نفسيچون دارك
ملكيتنى ادعا وثانيا غيرى كسه ايچون دعوى ايلسه مقبوله اولديغى كبى كندودن
اكا انتقالى احتمالنه بناً ✻ (ومن قال لاخر اشتريت منى هذه الجارية وانكر)
الاخر الشراء جاز (للبائع ان يطأها ان ترك) البائع (الخصومة) واقترن
تركه بفعل يدل على الرضى بالفسخ كامساكها ونقلها لمنزله ✻ بر رجل ديكر
بر رجله سن بندن اشبو جاريه يى اشترا ايتدك ديوب اول دخى شرايى انكار ايلسه
بايعه انى وطئ جائز اولور اكر خصومتى ترك ايدوب وتركى جاريه يى اخذ
ايدوب كندى خانه سنه كتورمك كبى فسخه رضاسنه دلالت ايدر فعله مقارن
اولورسه ✻ لما تقرر ان (جحود) جميع العقود (ماعدا النكاح فسخ)
فللبائع ردها بعيب قديم لتمام الفسخ بالتراضى عينى ✻ زيرا كتب فقهيه ده
مقرردركه نكاحك ماعداسى عقودك جميعسنك انكارى فسخدر امدى بايع
ايچون جاريهٔ مشروحه يى قبل البيع مطلع اولمديغى عيب قديمله رد جائزدر

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

فسخ میانلرنده تراضیـله تمام اولمغین اما نکاحـك کندوسی بسبب من الاسباب
فسخه قابل دکلدر ایمدی برشخص برعورتی بیـك غروش مهر ایله تزوجنی ادعا
وعورت انکار ایتدکدنصکره عورت ایکی بیـك غروش مهر ایله تزویج اولندیغنی
اثبات ایلسه اثباتی مقبول اولور انکاری شاهدلرینی تکذیب ایتمش اولمز اما بیعده
انکاری شاهدلرینی مکذب اولور ✤ اما النکاح فلا یقبل الفسخ اصلا فلذا
(لوجحدانه تزوجها ثم ادعاه و برهن) علی النکاح (یقبل) برهانه ✤ اما نکاحك کندوسی
اصلا فسخ قبول ایتمز بنابرین بررجل برعورتی تزوجنی انکاربعده انی ادعا واثبات
ایلسه اثباتی مقبول اولور ✤ (بخلاف البیع) فانه اذا انکره ثم ادعاه لا یقبل لانفساخه
بالانکار بخلاف النکاح ✤ بیع نکاحك خلافنه درکه انی برکمسه انکار ایدوب بعده
ادعا ایتسه انکاریله منفسخ اولمغین دعواسی مقبوله اولمز اولی اولان بخلاف النکاح
قولنك حذفیدر ✤ (اقر بقبض عشرة) دراهم (ثم ادعی انها زیوف) او نبهرجة
(صدق) بیمینه لان اسم الدراهم یعمها بخلاف الستوقة لغلبة غشها ✤ برکسه براخر
کمسه‌ده‌کی مطلوباتنه محسوبا کندودن اون درهم قبضنی اقرار ایدوب بعده
زیوفکه انی بیت المالك تزییف ایتدیکیدر ویانبهرجه‌که تجارك رد ایتدیکیدر
دیو دعوی ایلسه دعواسنده یمینیله تصدیق اولنور دراهم اسمی کندولرینه عام اولمغله
ستوقه‌که وسطی نحاس اولوب وجهی فضه اولان غشی غالب اقجه‌مز بورلرك
خلافنده‌در ثم ایله تعبیر دعوانك قبضدنصکره اولدیغنه ایمادر اما دعوی قبضك عقیبنده
موصولا اولورسه اعتباره پك شایان اولور ✤ (و) لذا (لوادعی انها
ستوقة لا) یصدق (ان) کان البیان (مفصولا وصدق لو) بین
(موصولا) نهایة فالتفصیل فی المفصول لا الموصول ✤ بناء علیه دراهم مشروحه‌یی
ستوقه‌در دیو دعوی ایلسه یمینیله تصدیق اولنماز اکر بیانی مفصول اولورسه‌که
قبضدنصکره اولورسه واکر موصول اولورسه تصدیق اولنور امدی زیوف
ویانبهرجه ویاستوقه دیو تفصیل مفصولده اولمش اولور موصولده اولمز ✤ (ولواقر
بقبض الجیاد لم یصدق مطلقا) ولو موصولا للتناقض ✤ برکسه جید اولان
دراهمك قبضنی اقرار ایدوب بعده زیافت دعواسی ایتسه مطلقا که کرك مفصولا
وکرك موصولا دعواسنده تصدیق اولنماز تناقض ایتدیکنه بناء ✤ (ولواقرانه قبض
حقه او) قبض (الثمن او استوفی) حقه (صدق فی دعواه الزیافة لو) بین (موصولا
والا لا) لان قوله جیاد مفسر فلا یحتمل التأویل ✤ واکر حقنی ویا ثمنی قبض
ایتدیکنی ویا استیفای حق ایتدیکنی اقرار ایدوب بعده زیافت دعواسنی ایدرسه
بس دعوای مشروحه‌یی اقرارك عقیبنده موصولا بیان ایدرسه انده تصدیق
اولنور یوقسه تصدیق اولنماز زیرا مار الذکر ولو اقر بقبض الجیاد قولنده‌کی

جیادسین مسنده‌ده‌نك قیدیله مفسردر تأویله احتمال یوقدر شارح رحمه الله تعالینك
اشبو لان قوله جیاد قولی متنك ولو اقر بقبض الجیاد قولنه علتدر امدی اولی
اولان انك عقیبنده ذکر ایتمك ایدی مفسر کشف معناسنه اولان فسرك مبالغه‌سیدر
اصطلاح اصولیینده نص اوزره وضوحی بر درجه مزداد اولملیکه تأویله احتمالی
اولملی حکمی کندیله عملك وجوبیدر ✤ بخلاف غیره لانه ظاهر او نص فیحتمل
التأویل ابن کمال ✤ بونك غیریکه بوندنصکره‌کی مسائل بونك خلافنده‌در زیرا اشبو مفسرك
غیری یا ظاهرکه احتمال بعید ایله معنای مرادك غیریه احتمالی اولور ویا نصکه
احتمال ابعد ایله معنای مرادك غیریه محتمل اولور اما مفسرك معنای مرادك
غیریه اصلا محتمل اولمز ✤ (اقر بدین ثم ادعی ان بعضه قرض وبعضه ربا)
وبرهن علیه (قبل) برهانه قنیة عن علاء الدین وسیجیء فی الاقرار ✤ برکسه
براخر کمسه‌یه برمقداردین اقرار ایتدکدنصکره انك بعضیسی قرض
وبعضیسی ربادر دیو ادعا واکا اقامهٔ بینه ایلسه بینه‌سی مقبوله اولور ✤ (قال
لاخر لك علی الف) درهم (فرده) المقرله (ثم صدقه) فی مجلسه (فلا
شیء) للمقرله الا بحجة او اقرار ثانیا ✤ برکسه برآخر کمسه‌یه سنك بنده بیـك
درهم حقك واردر دیو اقرار ایتدکده مقرله آنی اولا رد ایدوب بنم سنده حقم
یوقدر دیدکدنصکره اول مجلسده تصدیق ایلسه مقرله ایچون برحق ثابت
اولمز الا یا بینه ایله اثباتیله ویا تکرار بر دخی اقراریله اولور ✤ وکذا الحکم
فی کل ما فیه الحق لواحد ✤ حکم ینه بویله‌در اشبو اقرار مشروحده اولدیغی
مثللو کندوده حق فقط برکمسه ایچون اولان هر بر محلده بونده مقرله مجرد
کندی باشنه اقراری رد ایدر اما برکمسه برنسنه اشتراسنی اقرار ایدوب
بایع اوله حق انکار ایتدکده صورت مذکوره‌نك خلافنه درکه اشترایی اقرار
ایدن کمسه‌نك انکاری تصدیقندن لازمدر احد عاقدین فسخده منفرد اوله‌مز
عقدده اوله‌مدیغی کبی ✤ (ومن ادعی علی آخر مالا فقال) المدعی علیه
(ما کان لك علی شیء قط فبرهن المدعی علی) ان له علیه (الفا و برهن)
المدعی علیه (علی القضاء) ای الایفاء (او الابراء ولو بعد القضاء) ای الحکم
بالمال اذ الدفع بعد قضاء القاضی صحیح الا فی المسئلة المخمسة کما سیجیء (قبل)
برهانه لامکان التوفیق لان غیر الحق قد یقضی ویبرأ منه دفعا للخصومة ✤
بررجل بررجلدن برمقدار مال دعوی ایتدکده مدعا علیه انکار ایتمکله مدعی
کندوده بیـك غروش حقی اولدیغنه اقامهٔ بینه ایتدکده تکرار مدعا علیه
ایفاسنه ویا ابراسنه هرنقدر مال ایله حکم اولندقدنصکره اولورسه‌ده اقامهٔ
بینه ایلسه بینه‌سی مقبوله اولور بعد قضاء القاضی دفع صحیح اولوب وتوفیق

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

ممكندر كه ناحق اوله رق بعضا اولوركه دفعا للشر بر شى ادا اولنور وكندودن ابرا اولنور الامسائل محمسدده بعد قضاء القاضى دفع صحيح اولمز تكم كتاب الدعوانك فى فصل دفع الدعا ويسنده قريبا كلور ﴿ وسيجئ فى الاقرارانه لو برهن على قول المدعى انا مبطل فى الدعوى او شهودى كذبة او ليس لى عليه شئ صح الدفع الى آخره وذكره فى الدرر قبيل الاقرار فى فصل الاستشراء ﴾ واقرارده قريبا كلوركه مدعا عليه مدعينك بن دعوامده مبطلم وياخود شاهدلرم كاذبلردر ويابنم انك اوزرنده بر حقم يوقدر قولنه اثبان بينه ايتسه دفعى صحيح اولور فاضل مفتى خسرو مضمون مشروحى اقراردن مقدمجه فصل الاستشراء ده ذكر وبيان ايلدى ﴿ (كما) يقبل (لوادعى القصاص على آخر فانكر) المدعى عليه (فبرهن المدعى) على القصاص (ثم برهن المدعى عليه على العفواو) على (الصلح عنه على مال) ﴾ نتكم بركسه بركسه‌نك اوزرينه قصاص دعوى ايتدكده مدعا عليه انكار ايتمكله مدعى اثبان بينه ايتدكدنصكره مدعا عليه عفونه ويا بر مقدار مال اوزرينه اندن صلحنه اقامهٔ بينه ايتسه مقبوله اولديغى كبى ﴿ (وكذا فى دعوى الرق) بان ادعى عبودية شخص فانكر فبرهن المدعى ثم برهن العبد ان المدعى اعتقه يقبل ان لم يصالحه ﴾ رق دعواسنده دخى حكم بنه بويله دركه بر شخص برشخصك عبوديتنى ادعا اول دخى انكار ايتمكله مدعى برهان كتوردكدنصكره عبد مدعينك كندوبى عتقنه اقامهٔ برهان ايتسه مقبول اولور اكر انكارنده مدعى ايله مصالحه اولمامش ايسه واكر بر مقدار نسنه اوزرينه مصالحه اولمش اولورسه صكره ابفاسنه ويا ابراسنه اقامهٔ بينه ايدرسه بينه‌سى مقبوله اولمز شارحك اشبوان لم يصالحه قولى متنك قبل برهانه قولنه مربوطدر ﴿ ولو ادعى الايفاء ثم صالحه قبل برهانه على الايفاء بحر ﴾ مدعينك دعوى ايتديكى دينك مدعا عليه ايفاسنى دعوى ايتدكدنصكره بر مقدار شيئه مصالحه اولوب بعده ايفاسنه اقامهٔ بينه ايلسه مقبوله اولور صلحى ايفا دعواسنى ابطال ايتمز زيرا بعضا اولوركه ناحق اوله‌رق دفعا للخصومة بر مقدار شى ويريلور ﴿ وفيه برهن انله اربعمائة ثم اقران عليه للمنكر ثلاثمائة سقط عن المنكر ثلاثمائة وقيل لا وعليه الفتوى ملتقط وكانه لانه لما كان المدعى عليه جاحدا فذمته غير مشغولة فى زعمه فاين تقع المقاصة والله تعالى اعلم ﴾ و بحرده ذكر اولنديكه بركسه براخر كسه‌ده درتيوز غروش حقم وار در ديو اقامهٔ بينه ايتدكدنصكره منكر كه كندونك اوزرنده اوچ يوز غروشى اولد يعنى اقرار ايلسه مدعا عليهك اوزرينه اثبات اولنان مبلغدن اوچيوز ساقط اولور بعضلر برشى ساقط اولمز ديديلر فتوى دخى

اشبو قولك اوزرينه‌در ظن ايدرمكه فتوانك قول مشروح اوزرينه اولمسى وقتاكه مدعا عليه مبلغ مزبورى انكار ايتديسه بس كندونك ذمتى زعمنجه مشغوله اولمديكه حتى مقاصه وقوعبوله امدى مدعى دخى اوچيوزى اخذ ايدر لكن اثبات اولندقدنصكره كندونك ذمتنك مشغوله اولمسى زعمنك نه فائده‌سى اولوركه تقاصه مانع اوله ﴿ (وان زاد) كلمة (ولا اعرفك) ونحوه كمارأيتك (لا) يقبل لتعذر التوفيق ﴾ مارالذكر مدعا عليه ماكان لك على شئ قط قولنك اوزرينه ولا اعرفك امثالى بن سنى كورمدم ويابلم وياسنكله بنم اخذ و اعطام يوقدر كلامنى زياده ايدرسه امدى توفيق متعذر اولمغله قضا ويا ابرا برهانى مقبول اولمز زيرا بلا معارفة ايكى كسه ميانه لرنده معامله اولمز ﴿ وقيل يقبل لان المحتجب او المخدرة قديتأذى بالشغب على بابه فيأمر بارضاء الخصم ولا يعرفه ثم يعرفه حتى لو كان ممن يعمل بنفسه لا يقبل ﴾ بعضيلر صورت مشروحه‌ده برهانى مقبول اولور ديديلر زيرا اكثر مصالحنى كندوسى بالذات يديله كورميان محتجب سروت صاحبى ويامخدراتدن اولان عورت بعضا اولوركه قپوسنده شماته ودعوى اولمقدن متأذى اولمغله بيازيه برغير كسه‌يه خصمنى ارضا واسكات ايله امر ايدوب صكره انى بيلور حتى كندى مصلحتنى يديله كورر پس پايه‌لردن اولورسه برهانى مقبول اولمز ﴿ نعم لو ادعى اقرار المدعى عليه بالوصول اوالايصال صح درر فى آخر الدعوى لان التناقض لايمنع صحة الاقرار ﴾ امدى كلامنده تناقض اولان كسه‌نك كلامينى بيننده توفيق ممكن اولميجق تناقض مندفع اولمز مثلا بن فلان كسه‌يه برشى ويرمدم ديوب بعده ويردم ديمك كبى بركسه برنسنه‌يى دافع وياغير دافع اولمق محال اولمغين اما كندودن دعوى اولنان نسنه‌نك مدعى‌يه وصولنى ويا ايصالنى اقرارينى ادعا واقامهٔ بينه ايدرسه صحيح اولور زيرا غريمدن تناقض ديندن كندويه حقنك وصولنى اقرارنك صحتنه مانع اولمز ﴿ (اقر ببيع عبده) من فلان (ثم جحده صح) لان الاقرار بالبيع بلا ثمن باطل اقرار بزازية ﴾ بر رجل كندى عبدينى زيده بيعنى اقرار بعده انى انكار ايتسه انكارى صحيح اولور بلاثمن بيعى اقرار باطل اولمغين ﴿ (ادعى على آخر انه باعه امته) منه (فقال) الاخر (لم ابعها منك قط فبرهن) المدعى (على الشراء) منه (فوجد) المدعى (بها عيبا واراد ردها (فبرهن البائع انه) اى المشترى (برئ اليه من كل عيب بها لم تقبل) بينة البائع للتناقض ﴾ زيد عمرودن سن اشبو جاريه‌كى بكا بيع ايتدك ديو دعوى ايتدكده عمرو بن آنى سكا قطعا بيع ايتمدم ديمكله زيد شراسنه اقامهٔ بينه ايدوب و جاريه‌ده برعيب بولوب ردينى مراد ايتدكده امدى بايع مشترى بنى

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

هر برعیبدن بری ایلدی دیو اقامهٔ بینه ایلسه بینه سی مقبوله اولمز ایکی کلامی بیننده تناقض اولمغین ❊ وعن الثانی تقبل لامکان التوفیق ببیع وکیله وابرآئه عن العیب ❊ امام ابی یوسف رحمه اللهدن بینهٔ مشروحه مقبوله در کلامین میانه لرنده توفیق ممکندر که ابتدا زیدك بن بیع ایتدم دیمسی مباشرتله کندم بالذات ایتدم دیمك اولوب وثانیا هر برعیب دعواسندن بنی بری ایتدی هر برعیبیله قبول ایتدی دیمسی وکیلك بیعنه وآنی ابراسنه نظرا در دیو مرویدر ❊ ومنه واقعة سمرقند ادعت انه نكحها بكذا و طالبته بالمهر فانكر فبرهنت فادعی انه خلعها علی المهر تقبل لاحتمال انه زوجه ابوه وهو صغیر ولم یعلم خلاصة ❊ دخی متنده ذکر اولنان کندوده تناقض اولان مسئله نوعندندر سمرقندده وقوعیافته اولان واقعه که بر رجلدن بر عورت دعوی ایتسه که کندو یی شوقدر مبلغه نکاح ایتدی وآنی مطالبه ایتدکده زوجك انکارینه بناً اقامهٔ بینه ایتمکله زوج آنی مهر مقابله سنده خلع ایتدیکنی ادعا ایتسه دعواسی مقبوله اولور کندونك صغری حالنده پدرلری تزویج ایدوب کندونك مباشرت وعلمی اولمدیغنه بناً خلع دعواسنده مناقض اولمز ❊ (یبطل) جمیع (صك) ای مکتوب (کتب ان شاء الله تعالی فی آخره) وقالا آخره فقط وهو استحسان راجح علی قوله فتح ❊ آخرنده ان شاء الله تعالی تحریر اولنان مکتوبك جمیعیسی باطل اولور امامین رحمهما الله تعالی صك اشیاء متعدده یی مشتمل اولورسه فقط الك صکره کی مضمون باطل اولور دیدیلر بو امام اعظم رحمه الله تعالی نك قولی اوزره استحسان راجحدر ❊ واتفقوا علی ان الفرجة کفاصل السکوت وعلی انصرافه للکل فی جمل عطفت بواو واعقبت بشرط ❊ وفقهای کرام اتفاق ایتدیلرکه تحریرانده فرجه که اچق محل دیمکدر (...) سکوتله فاصل کبیدر امدی انشا فرجه نك مابعدنه راجع اولور تکلمده سکوتك مابعدنه راجع اولدیغی مثللو وبس جملهٔ متعدده ده انشا کلیسنه صرف اولندیغی تقدیرجه واو ایله عطف اولنوب شرطله ده تعقیب اولنور ده تکلم اولنده قده امرأته طالق وعبده حر وعلیه المشی الی بیت الله تعالی انشاء الله تعالی قولی کبی اولور شرط کرك انشا اولسون وکرك انشانك غیری اولسون ❊ واما الاستثناء بالا واخواتها فللاخیر الا القرینة کله مائة درهم وخمسون دینارا الا درهما فللاول استحسانا ❊ اما لفظده ویا خطده واقع اولان الا واخواتیله استثنا الك صکره کی کلام ایچون اولور الا فلان کسه نك بنده یوز درهمی واللی دیناری واردر الا بر درهمی بوقدر قولنده اولدیغی مثللو اولکنده قید اولمغله قرینه اولورسه بس اوله قید اولور الا دینارا دیرسه ایکنجی یه قید اولمش اولور ❊ واما الاستثناء بان شاء الله

تعالی بعد جملتین ایقاعیتین فالیهما اتفاقا و بعد طلاقین معلقین او طلاق معلق وعتق معلق فالیهما عند الثالث وللاخیر عند الثانی ❊ ایکی جملهٔ ایقاعیه که کندوده تعلیق اولمیان منجزه که انت طالق وهذا حر ان شاء الله تعالی کبی جمله لردن صکره ان شاء الله تعالی ایله استثنا اتفاقا جمله لرك ایکیسنه راجع اولور وان دخلت الدار فانت طالق وفلانة انشاءالله تعالی کبی ایکی معلق طلاقدن ویاخود ان دخلت الدار فانت طالق وعبدی حر انشاءالله تعالی کبی بر طلاق معلقله بر عتق معلقدن صکره واقع اولان استثنا امام محمد قتنده ایکیسنه وامام ثانی نزدنده صکره کینه قید اولور یعنی شیئین ایکی جنسدن اولمغله جنس واحددن اولمق بیننده فرق یوقدر ❊ و لو بلا عطف او به بعد سکوت فللاخیر اتفاقا ❊ واکر شرط بری برینك اوزرینه عطف اولنمیان ویاخود بعد السکوت عطف اولنان جمل متعدده دن صکره بولنورسه اتفاقا شرط صکره کینه راجع اولور بونده اخیردن مراد مابعد السکوتدر ❊ وعطفه بعد سکوته لغو الا بما فیه تشدید علی نفسه وتمامه فی البحر ❊ حالفك سکوتندن صکره عطفی لغودر اکر عطفنده نفسنه توسیع اولورسه مثلا عورتنه ان دخلت الدار فانت طالق دیوب بر مقدار سکوتندن صکره و هذه الدار دیوب طلاقك وقوعنی انجق دارلرك ایکیسنه بردن دخولیله اولمسنی قصد ایتمسی مثللو عطفنده نفسنه تشدید اولورسه لغو اولمز مثلا عورتنك برینه خطابا اکر سن داره دخول ایدرسك بوش اول دیوب بر مقدار سکوتندن صکره اشبو عورتمده بوش اولسون دیسه ایکنجی عورتی دخی یمیننده داخله اولور تکلم منجزا هذه طالق دیوب بر مقدار سکوتندن صکره وهذه دیسه ایکنجیسیده مطلقه اولدیغی مثللو ❊ (مات ذمی فقالت عرسه اسلمت بعد موته وقالت ورثته قبله صدقوا) تحکیما للحال ❊ بر ذمی فوت وهلاك اولدقده زوجه بن هلاکندن صکره اسلامله مشرفه اولدم کندونك دیننده ایکن کندوسی هلاك اولمغله اختلاف دینین بولنمدی بن وارثیم دیدکده وارثلری مقدم اسلامله مشرف اولدك دیدکده کلاملرنده تحکیما للحال که استصحابا له تصدیق اولنورلر زیرا حرمانه سبب اولان اسلام حالا ثابت اولدیغندن ماضیده ده ثابت اولدی تحریر نام کتابده مرسومدرکه استصحاب عدم مظنون اولمیان برامر محققك بقاسیله حکمدر ❊ (کما) یحکم الحال (فی مسئلة) جریان (ماء الطاحونة) ثم الحال انما تصلح حجة للدفع لا للاستحقاق ❊ نتکم استیجار اولنان دکرمانك صویونك جریانی مسئله سنده حال حکم نصب اولندیغی کبی یعنی مستأجر دکرمانك صویی جاری اولمادیغندن ایشلدوب انتفاع ایده مدم دیوب مالکی

ایشلدك منتفع اولدك ادعا ایتسه حالا صویك وصفنه نظر او لنوب ماضی ده
انكله حكم اولنور بعد ازین حال مسئلهٔ سابقه ده اولدیغی مثللو انجق مدعی نك
دعواسنی دفعده حجت اولور یوقسه استحقاقه حجت اولمغله صلاحیتی اولز
✽ (كما فی مسلم مات فقالت عرسه) الذمیة (اسلمت قبل موته) فارثه (وقالوا بعده)
فالقول لهم لان الحادث یضاف لاقرب اوقاته ✽ تتكم بر مسلم وفات ایتدكده
ذمیه اولان عورتی بن وفاتندن مقدم اسلامله مشرفه اولدم كندویه وارثه
اولورم دیوب وارثلری صكره اسلامه كلدك دیسهلر قول كندولرینك
اولدیغی مثللو زیرا حادثكه اسلام اقرب اوقاتنه مضاف اولور امدی قول عورتك
اوله جق اولسه تحكیم حال كندونك ارثه استحقاقنی موجب اولور ✽ فرع وقع
الاختلاف فی كفر المیت واسلامه فالقول لمدعی الاسلام بحر ✽ برمیتك كفر
ویا اسلام اوزره وفاتنده اختلاف وقوع بولسه ایمدی قول اسلامنی ادعا ایدهنكدر مثلا
بركسهنك اناسی ویا باباسی ذمیلر اولوب واوغلو مسلم اوله رق كندولری فوت
اولسه امدی ابوینی كافر اوغلو مسلما وفاتی دعوی ایتسهلر میراث ولدینك
اولور والدینك اولز ✽ (قال المودع) بالفتح (هذا ابن مودعی) بالكسر
(المیت لاوارث له غیره دفعها) الیه وجوبا ✽ كندونك عندنه امانت برنسنه
وضع اولنان بركسه برآخر كسهیه اشبو كسه بنم عندمه امانت وضع ایدن متوفی
فلان كسهنك اوغلودر وكندودن غیری وارثیده یوقدر دیرسه اول
ودیعهیی وجوبا اكا اعطا ایدریدنده بولنان ودیعهیی خلافة عن المیت وارثك
ملكی اولدیغنی اقرار ایتمكین عاریه عین مغصوبه ده ودیعه كبیدر ابندن مراد
بنت اب وام كبی جمله حال وارث اولان كسه دراخوه واخوات ابن كبی دكللردر
✽ كقوله هذا ابن دائنی قید بالوارث لانه لواقر انه وصیه او وكیله اوالمشتری
منه لم یدفعها ✽ متنده كی مسئله مدیونك اشبو كسه بنم دائنك اوغلودر دیمسی
كبیدر مصنف مرحومك مسئله یی وارثكه ابنله تقیید ایتدیكی وصیسی ویا وكیلی
ویا ودیعهیی كندودن اشترا ایتمشدر دیو اقرار ایده جك اولسه وارثك
خلافنده اولوب ودیعهیی آناره ویره مدیكنه مبنیدر ✽ (فان اقر) ثانیا (بابن آخر له
لم یفد) اقراره (اذا كذبه) الابن (الاول) لانه اقرار علی الغیر و یضمن للثانی حظه
ان دفع للاول بلا قضاء زیلعی ✽ مقر مذكور تكرار مودعك براوغلونه دخی
اقرار ایلسه اقراری مفید اولز اگر مقدمكی ابن انی تكذیب ایدرسه غیرك
علیهنه اقرار اولمغین اولكنه اقرارك صحیح اولدیغی كندویی تكذیب ایدر
كسه بولنمامغله درمقر اولكنه ودیعهیی بلاقضاء ویرمش اولورسه ثانینك
حصهسنی ضامن اولور ✽ (تركة قسمت بین الورثة اوالغرماء بشهود لم یقولوا

نعلم) كذا نسخ المتن والشرح وعبارة الدرر وغیرها الا نعلم (له وارثا اوغریما
لم یكفلوا) ✽ برمقدار تركه بعض ورثه ویاغرما بیننده میت ایچون سائر وارث ویاغریم
بیلورز دیمیان شاهدلر شهادتیله تقسیم اولندقده ورثه ویاغرما كفیل و برمكله
تكلیف اولنمزلر متنك وشرحك نسخهلری حرف نفیسز نعلم واقع اولمشدر
دررك وسائر كتب فقهیهنك عبارهسی ادات نفی ایله وقوعبولمشدر ✽ خلافالهما
لجهالة المكفول له ویتلوم القاضی مدة ثم یقضی ولو ثبت بالاقرار كفلوا اتفاقا واوقال
الشهود ذلك لا اتفاقا ✽ صورت مشروحهده اختلاف امامین ایچوندر
مشار الیهما ورثه ویاغرمادن كفیل بالنفس اخذ اولنور دیدیلر كفیل ایجاب
ایتمز دیدكلری مكفول لهك جهالتنه مبنیدر وحاضرك حقی ظاهرا ثابت اولمغله
برامر موهومه بناءً تأخیر اولنمز نهایتی قاضی برمدت منتظر اولوب بعده حكم ایدر اما وراثت
ویادین اقراری ایله ثابت اولورسه اتفاقا كفیلله امر اولنور واگر مسئلهٔ
مشروحهده شاهدلر لانعلم له وارثا اوغریما غیره قولنی دیرلرسه اتفاقا كفیل
ایجاب ایتمز ✽ (ادعی) علی اخر (دارالنفسه ولاخیه الغائب) ارثا (و برهن علیه)
علی ما ادعاه (اخذ) المدعی (نصف المدعی) مشاعا (وترك باقیه فی ید ذی الید بلا كفیل
جحد) ذوالید (دعواه اولم یجحد) خلافا لهما وقولهما استحسان نهایة ✽ بركسه
برآخر كسهدن برباب منزلی میراث اولمق اوزره كندی نفسیچون وغائب
قرنداشی ایچون دعوی واقامهٔ بینه ایتدكده منزلك نصفنی مشاعا اخذ باقیسنی
ذوالیدك یدنده بلاكفیل ترك ایدر ذوالیدكرك دعواسنی انكار ایتسون وكرك ایتمسون
لكن مصنفك وبرهن علیه قولی اشبو تعمیمه آبیدر زیرا برهان انكارنی ایجاب
ایدر جحود صورتنده باقیسنك ذوالیدك یدنده ابقا اولنمسنده اختلاف امامین
ایچوندر كه انكارینه بناءً یدنده غائبك حصهسنك ترك اولنمسنده غائبه ضرر
اولمش اولور خیانتنه بناءً اشبو امامین قولی استحسان اولور ✽ ولاتعاد البینة
ولاالقضاء اذا حضر الغائب فی الاصح لانتصاب احد الورثة خصما للمیت حتی
تقضی منها دیونه ✽ قول اصح اوزره مزبور غائب حاضر اولدقده بینه وقضا
اعاده اولنمزلر احد ورثه میت طرفندن خصم نصب اولندیغنه بناءً حتی میتك
دیونی تركهسندن قضا اولنور ✽ ثم انما یكون خصما بشروط تسعة مبسوطة
فی البحر ✽ بوندنصكره احد ورثهنك میت طرفندن خصم اولمسی انجق بحرده
بسط اولنان طقوز شرطله مشروطدر اولی اولان جوهرده ذكر اولندیغی
وجه اوزره اوچ شرطله مشروطدر دیمك اولا تركهنك كلیسی احد ورثهنك
یدنده اولمق ثانیا تقسیم اولنمش اولمامق وغائب انك میتدن میراث اولدیغنی
تصدیق ایتمكدر اصل شروط ثلثه بو اوچدر بحرده ذكر اولنان سكزدر آنك

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

بعضيسى شروط بعضيسى احكامدر واحد ورثه يه حكم جميعه حاكم اولمق اكر
ميراثك جميعيسى دعوى ايدوب وانكله حكم اولنمش اولورسه اما مجرد كندى
حصه سنى دعوى وانكله حكم اولنورسه امدى باقيلرينك دعوالرى ثابته اولمش
اولمز ودائن دينى حصه سنى تركه دن اخذ ايدن بعض ورثه اوزرينه اثبات ايتدكده
دينك جميعينى اندن اخذ ايدر بعده اول حاضر حصه سيله غائبه رجوع ايدر
﴿والحق الفرق بين الدين والعين﴾ وحق اولان ميت اوزرينه دعوى قلنان شيلرده
دين ايله عين ميانلرى فرق اولنمقدر زيرا بر ميت اوزرينه برعين دعوى قلندقده
احد ورثه باقيدن خصم اولمز لكن عين كندونك يدنده بولنورسه اولور اما دين
دعواسنده احد ورثه آخرلر طرفندن خصم نصب اولنمش اولور هر نقدر
يدنده تركه بولنمزسه ده دائنك حقى جميع تركه يه شايع اولمغله اما عين بونك خلافنه در
بو وارث مدعى عليه اولديغنه نظرا در اما مدعى اولورسه كندويه حكم
سائرلرينه ده حكم اولور ﴿(ومثله) اى العقار (المنقول) فيما ذكر (فى
الاصح) درر لكن اعتمد فى الملتقى انه يؤخذ منه اتفاقا ومثله فى البحر قال واجمعوا
على انه لا يؤخذ لو مقرا﴾ قول اصحده سابق الذكر ورثه دن حاضر حصه سنى اخذ
ايدوب غائبك حصه سى ذى اليدك يدنده ترك اولنمق خصوصنده منقولده عقار
كبيدر لكن ملتقاده اتفاقا اخذ اولنمق قولنه اعتماد ايلدى بونك مثلاو بحرده
فقهاء ذى اليد مقر اولورسه غائبك حصه سى كندودن اخذ اولنمز ديو
اجماع ايتديلر ديدى بعضيلر صاحبى حاضر اولنه قدر بر معتمد كمسه نك عندنه
وضع اولنور ديديلر منقول حفظه محتاج اولمغين اما عقار ذاتنده محفوظدر
﴿(اوصى له بثلث ماله يقع) ذلك (على كل شيء) لانها اخت الميراث﴾
بر كمسه مالنك ثلثنى بر كمسه يه وصيت ايلسه كندويه مال اطلاق اولنور
هر بر شيئه شامل اولور ميراث قبيلندن اولمغله هر بر شيده جارى اولور بنم ثلثم
و يا سدسم فلانكدر ديسه وصيت اولور مالمك ثلثى وقفدر ديوب دراهم ودنانيردن
غيرى مالى اولمزسه قولى باطل اولور واكر ضياع ومسقفات اولورسه فقرايه
وقف اولور مالمك ثلثى الله تعالى ايچوندر ديسه امامين قتنده بو وصيت اولمز
امام محمد وجوه بره صرف اولنور ديدى ﴿(ولو قال مالى اوما املكه صدقة
فهو على) جنس (مال الزكاة) استحسانا﴾ بر كمسه بنم مالم و يا مالك اولديغم
نسنه صدقه اولسون ديسه استحسانا مال زكات جنسندن اولان سوائم ونقدان
وعروض تجارته شامل اولور نصابه بالغ اولسون ويا اولمسون واوزرنده دين
مستغرق اولسون و يا اولمسون ﴿(وان لم يجد غيره امسك منه) قدر (قوته
فاذا ملك) غيره (تصدق بقدره)﴾ مار الذكر قائل مال زكاتدن غيرى برشى

بولميوب قوت يوميه يه محتاج اولورسه مال زكاتدن قوتى مقدارينى آليقويوب
ماعداسنى تصدق ايدر بعده قوتى مقدارى اندن صرف ايتديكى سائر ماله
مالك اولورسه انى ضامن اولوب اندن اول قدر تصدق ايدر علماى متأخرين
قوتى مقدارينى ارباب حرفته بر كونلك كندى نفسنه وعيالنه صرف ايده جك
مبلغله وصاحب غله كه خان وحمام ودكان امثالى شيلر اجاره سيله تعيش
ايدن كمسه لر بر ايلق وصاحب ضيعه كه كوى وكندوز راعتله مدار معاش
اتخاذ ايدن ذواته بر سنه لك تجاره كوره كفايت مقداريله تقدير ايتديلر ﴿فى
البحر قال ان فعلت كذا فما املكه صدقة فحيلته ان يبيع ملكه من رجل بثوب
فى منديل ويقبضه ولم يره ثم يفعل ذلك ثم يرده بخيار الرؤية فلا يلزمه شيء﴾
بحرده مذكوردر كه بر كمسه اكر بن اشبو فعلى ايشلرسم ماملكم صدقه
اولسون ديسه بس مالك اولديغى مبلغى تصدقدن تخليصك حيله سى مالندن
كندويه زكات واجبه اوله جق ماملكنى بر منديله لف اولنمش بر ثوب مقابلنده
بيع وكورميه رك انى قبض بعده يمين ايتديكى فعلى ايشليوب حانث اولوب
صكره خيار رؤيتله انى رد ايدرسه كندويه برشىء تصدق لازم اولمز بوندن
ظاهر ومستبان اولديكه يمينده حانث اولمقده اعتبار حين حنثده مالك اولوب
حلف وقتنده اولمامقدر امدى مانحن فيهمز اولان مسئله ده حالفك حانث
اولديغى وقتده مالى بولنمديكه انى تصدق ايده ﴿ولو قال الف درهم من مالى صدقة
ان فعلت كذا ففعله وهو يملك اقل لزمه بقدر ما يملك ولو لم يكن له شيء لا يجب شيء﴾
بر كمسه اكر شو ايشى ايشلرسم مالمدن بيك درهم صدقه اولسون ديوب
بعده انى ايشليوب لكن مالى بيكدن اقل اولسه مالك اولديغى مقدارى تصدق
كندويه لازم اولور مالك اولماديغى شى نذر قبيلندن اولمغله زياده برشى لازم اولمز
حتى اصلا برشيئى اولمسه برشىء واجب اولمز ﴿(وصح الايصاء بلا علم الوصى)
فصح تصرفه﴾ زيد عمروى عمروك علم وخبرى اولمقسزين ولد صغيرينه و يا تركه سنه
وصى نصب ايلسه صحيح ومشروع اولور امدى وصى اولديغنى بلميه رك صغيرك
مالنده تصرف ايلسه صحيح اولور ﴿(لا) يصح (التوكيل بلا علم الوكيل) والفرق
ان تصرف الوصى خلافة والوكيل نيابة﴾ وكيلك علمى اولمقسزين توكيل صحيح اولمز
امدى قبل العلم وكيل موكلك بر متاعنى بيع ايتسه فضولى بيع ايتمش اولور
وصايتله وكالت ميانلرنده فرق وصينك تصرفى خلافتله در علمه توقف ايتمز
وارثك ملكا و ولاية تصرفى كبى حتى جد اوغلونك وفاتندن صكره
وفاتى معلومى اولميه رق اوغلونك ولدينك مالنى بيع ايلسه جائز اولور وكيلك
تصرفى موكله نيابة در كندونك ولايتى باقيه اولمغله خلافتله اولمدى و علمى

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

لازم اولدی ﴿ (فلو علم) الوكيل بالتوكيل (ولو من) مميز او (فاسق
صح تصرفه) ﴾ وكيل موكلك كندوبى توكيلنى بيلورسه تصرفى صحيح اولور
علمى هر نقدر صبى مميزك ويا فاسقك اخباريله اولور سه ده ﴿ (ولا يثبت عزله
الا باخبار عدل) اوفاسق ان صدقه عناية (اومستورين اوفاسقين) فى الاصح ﴾
وكيلك موكلى عزلى انجق بر عادلك ويا فاسقك اخباريله ثابت اولوراكر
وكيل آنى تصديق ايدرسه وياخود ايكى مستور الحال كمسه لرك وياخود قول
اصحده ايكى فاسقك اخباريله ده ثابت اولور ﴿ (كاخبار السيد بجناية عبده
فلو باعه كان مختار اللفداء) ﴾ سيده عبدنك جنايتنى مزبور عادلك ويافاسقك امثالنك
اخباريله ثابت اولديغى كبى امدى مزبورلرك بريسنك اخبارندنصكره انى بيع
ايدرسه فدايه مختار اولمغله بايع ويامشترى انى جنايت صاحبنه ويرر ﴿ (والشفيع)
بالبيع ﴾ دخى شفيعه بيعله اخبار مثللوكه مثلا شريك عادل بيعى خبر ويردكده
شفيع سكوت ايدوب شفعه يى مطالبه ايتمزسه شفعه سى ساقطه اولور اما مزبورلرك
غيرى مثلا بر مستور الحال خبر ويررسه بس سكوتيله شفعه دعواسى ساقطه اولمز
﴿ (والبكر) بالنكاح ﴾ دخى بكره نكاحله اخبار كبى يعنى باكرك نكاحى
استماعنده سكوتى رضا عد اولنمز الا كندويه مثلا بر عادل ذاتك وليسنك
تزويجنى اخباريله سكوت ايدرسه رضا عد اولنور ﴿ (والمسلم الذى لم يهاجر)
بالشرائع ﴾ كافرستانده بولنوب دار اسلامه هجرت ايتميان مسلمك شرايعله اخبار
اولنمسى مثللوكه كندويه بر مستور الحال كمسه شرايعى اخبار ايلسه كندويه
انكله عمل لازم اولمز اما بر عادل كمسه ويا ايكى مستورلر خبر ويررلرسه كندويه
شريعتله عامل اولمق لازم اولور حتى فرائضى ترك ايدرسه كندويه آنك قضاسى
لازم اولور بلكه بونده اصح اولان بر فاسقك خبرينك كفايت ايتمسيدر
☼ كما فى المفتاح حموى ﴿ وكذا الاخبار بعيب لمريد شراء وحجر مأذون وفسخ
شركة وعزل قاض ومتولى وقف فهى عشر يشترط فيها احد
شطرى الشهادة لالفظها ﴾ ينه بويله بر نسنه نك شراسنى مراد ايدن كمسه يه
آنك عيبنى اخباركه كندويه بر عادل رجل ويا ايكى مستور الحال كمسه لر اشبو
اشتراسنى مراد ايتديكك نسنه عيبلودر ديدكده انك شراسنه مبادرت واقدام ايلسه
عيبنه راضى اولمش اولور اما اخبار ايدن فاسق اولورسه راضى اولمش اولمز وبيع
وشراسنه اذن ويرلمش اولان عبد ويا صبى امثالى كمسه يه حجر ومنعده ينه بويله دركه
كندونك منعنى بر عادل ويا ايكى مستور الحال كمسه لر خبر ويرسه لر حجر اولنمش
اولور فاسق خبر ويررسه اولمز وفسخ شركتكه احد شريكينك شركتى فسخنى
ديكرينك عندنده انجق بر عدلك ويا ايكى مستور الحالك اخباريله ثابت اولوب

شركتده تصرفدن منع اولنور فاسقك اخباريله اولمز قاضينك غيرى عزلى
وياكندونك معزوليتى وبر وقفك متوليسنى عزلى خبرلريده ينه بويله در
بس مزبور اون اولدى بونلرده شهادتك ايكى شطرلرى كه ياعدد ويا عدالتدر
ايكيسندن برينك بولنمسى شرط قلندى شهادة لفظيله تعبير لازم دكلدر
﴿ (ويشترط سائر الشروط فى الشاهد) وقيده فى البحر بالعزل القصدى
وبما اذا لم يصدقه ويكون المخبر غير المرسل ورسوله فانه يعمل بخبره مطلقا
كما سيجئ فى بابه ﴾ مخبر مشروحده شاهدده شروط اولان حريت وبلوغ واعمى
ومحدود فى القذف اولمق وعدد وعدالتك جميعى شرط قلندى الا شهادة
لفظيله مجلس قضايه حضور شرط اولمدى صاحب بحر وكيلك عزلنده
مخبرده شهادتك شطرلريكه عددى ايله عدالتك بولنمسى عزل قصديله وعدم
تصديقيله ومخبرك خصمك ورسولنك غيرى اولمسيله تقييد ايلدى اما رسولك
خبريله مطلقا عمل اولنور كرك فاسق وكرك صبى وتصديق ايتسون ويا تكذيب
ايتسون تتكم عزل وكيل بابنده كلور وعزل قصدى اولميوب موكلك موتى كبى
حكمى اولورسه معلومى اولمقسزين منعزل اولور خبره حاجت مس ايتمز
ومخبرى تصديق ايتديكى صورتده هر نقدر فاسق اولسه ده منعزل اولور
شارحك غير المرسل عبارهسنده صواب اولان غير الخصم ديمك ايدى تتكم بحرده
بويلجه مسطوردر امدى مشترى شفيعه بالذات كندوسى شراسنى خبر ويرسه
اجماعا كندويه طلب واجب اولور تأخير ايدرسه شفعه دعواسى ساقطه اولور
﴿ (باع قاض اوامينه) وان لم يقل جعلتك امينا فى بيعه
على الصحيح ولوا لجية (عبدا) لدين (الغرماء واخذ المال فضاع)
ثمنه عند القاضى (واستحق العبد) اوضاع قبل تسليمه (لم يضمن) لان امين
القاضى كالقاضى والقاضى كالامام وكل منهم لا يضمن بل ولا يحلف بخلاف
نائب الناظر ﴾ بر قاضى ويا امينى غرمانك ديني ايچون تركه دن بر عبدى بيع وقبض
ثمن ايتدكدنصكره ثمنى قاضينك ويا امينك عندنده ضايع اولوب وعبد تسليمندن
مقدم مستحق چيقلوب ويا ضايع اولسه ضامن اولمز زيرا قاضينك امينى قاضى
كبيدر وقاضى ده امام كبيدر بونلرك هر بريسى ضامن اولميوب بلكه تحليفده
اولنمزلر ناظركه بر وقفك متوليسنك نائبى مزبورلرك خلافنه دركه مال وقفك
ضياعى ويا ارباب مرتزقه يه تفريقى دعواسنده قول يمينيله كندونكدر قول
صحيح اوزره قاضى امينه هر نقدر سنى انك بيعنده امين قلدم ديمیوب مثلا بع
هذا العبد دير ايسه ده ﴿ (ورجع المشترى على الغرماء) لتعذر الرجوع على العاقد ﴾
صورت مشروحه ده عاقده رجوع متعذر اولمغله مشترى غرمايه رجوع ايدر

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

❊(ولو باعه الوصى لهم) اى لاجل الغرماء (بامر القاضى) او بلا امره (فاستحق العبد (اومات قبل القبض) للعبد من الوصى (وضاع) الثمن (رجع المشترى على الوصى) لا نه وان نصبه القاضى عاقدا نيابة عن الميت فترجع الحقوق اليه ❊ تركه‌دن برعبدى قاضينك امر يله ويا امر نسز وصى غرما ايچون بيع ايدوب عبد مستحق چيقلوب وياخود مشترينك عبدى وصيدن قبضندن مقدم عبد فوت اولوب وثمن ضايع اولسه مشترى وصى‌يه رجوع ايدر قاضى هرنقدر كندوبى ميته نيابة عاقد نصب ايتديسه‌ده ينه حقوق كندويه رجوع ايدر ❊(وهو يرجع على الغرماء) لا نه عامل لهم ولو ظهر بعده للميت مال رجع الغريم فيه بدينه هوالاصح ❊ وصيده غرمايه رجوع ايدر كندولرى ايچون عامل اولمغين غيرى ايچون عمل ايدن كمسه‌يه عملندن ناشى ضمان لاحق اولسه انكله عمل كندى ايچون اولانه رجوع ايدر صكره ميت ايچون مال ظهور ايده‌جك اولسه غريم‌ده دينيله اول ماله رجوع ايدر وانجق اصح اولان قول بودر ❊(اخرج القاضى الثلث للفقراء ولم يعطهم اياه حتى هلك كان) الهالك (من مالهم) اى الفقراء (والثلثان للورثة) لمامر ❊ ثلثى فقرايه وصيت اولان تركه‌دن قاضى ثلثنى فقرا ايچون افراز ايدوب لكن كندولرينه انى اعطا ايتميوب حتى هلاك اولسه اول هلاك اولان مال فقرادن اولوب ايكى ثلثى ورثه‌دن اولور قاضى قبضده كندولردن نائب اولمغله كويا كندولرى ايچون عامل اولوب ضامن اولمز ديو مرور ايدن مضمونه بناءً ❊(امرك قاض) عدل (برجم او قطع) فى سرقة (او ضرب) فى حد (قضى به) بما ذكر (وسعك فعله) لوجوب طاعة ولى الامر ❊ برقاضئ عالم وعادل قضا وحكم اولنان رجم ويا سرقده قطعله ويا حدده ضربله بركمسه‌يه امر ايده‌جك اولسه كندويه انى ايشلمك جائز ومشروعدر اولو الامره اطاعت وانى تصديق ايت قرآنيه ايله واجب اولديغندن ❊ ومنعه محمد حتى يعاين الحجة واستحسنوه فى زماننا وفى العيون وبه يفتى الا فى كتاب القاضى للضرورة وقيل يقبل لو عدلا عالما ❊ امام محمد رحمه الله تعالى مضمون مشروحى منع ايلديكه مأمور مذكور قاضئ مزبوره اطاعت ايده‌مز حتى حجتى معاينه ايتمدكجه ديدى وفى زماننا فقها امام مشار اليه قولنى استحسان بيوروب وعيونده انجق بو قول ايله افتا اولنور ديديلر اكثر قاضيلر قضايى رشوتله وصراف كفره‌لر ينه نيجه تملق وتبصبصله تحصيل ايتملريله بناسى فاسد وحكملرى باطل اولمغين مزبورلرك تداركى ممكن اولمز الا احياى حق ضرورتنه بناءً كتاب القاضيده قاضينك قولنه عمل اولنور بعضيلر عادل وعالم اولورسه قولى مقبول اولور ديديلر ❊(وان عدلا جاهلا ان استفسر فاحسن) تفسير (الشرائط صدق والالا) ❊ واكر قاضى عادل وجاهل اولوب لكن شرائط قضادن استفسار

(واستكناه)

واستكناه اولندقده كوزلجه تفسير وبيان بيورر ايسه قولنده تصديق اولنور يوقسه اولنمز مثلا زناده قاضى بن زنايى اقرار ايدن كمسه‌دن سؤال ايدوب زنايى ومزنى بهاعورتى بيهان ايتمكله اولديغى وجه اوزره ماده ظاهر ومتبين اولمغله اوزرينه رجمله حكم ايتدم ديوب وحد سرقده بنم عندمده حجتله ثابت ومتحقق اولديكه سارق اصلا كندوده شبهه اولميان محل محرزدن نصاب سرقه‌يى اخذ ايلدى وقصاصده فلان كمسه عمدا بلا شبهة فلانى قتل ايلدى ديدكده كندويى تصديق وقولنى قبول واجب اولور ❊(وكذا) لا يقبل قوله (لو) كان (فاسقا) عالما كان او جاهلا للتهمة فالقضاة اربعة (الا ان يعاين الحجة) اى سببا شرعيا ❊ ينه بويله قاضى عالم ويا جاهل فاسق اولورسه قولى مقبول اولمز متهم اولمغين الا حجتيكه سبب شرعيى معاينه ايتمش اولورسه قولى مقبول اولور امدى قاضى درت نوعدر عالم وجاهل بونلرك هر برى عادل ويا فاسق اولور حجتك سبب شرعيله تفسير اولنديغى اقراره شمولى ايچوندر ❊(صب دهنا لانسان عند الشهود فادعى مالكه ضمانه (وقال) الصاب (كانت) الدهن (نجسة وانكره المالك فالقول للصاب) لانكاره الضمان والشهود يشهدون على الصب لا على عدم النجاسة ❊ زيد عمروك شهود محضرنده بر مقدار ياغنى دوكدكده عمرو تضمينى ادعا ايتدكده زيد دهن نجسه‌در ديوب عمرو انكار ايدرسه قول زيدكدر ضمانى انكار ايتديكندن شاهدلر انجق صبه شهادت ايدرلر عدم نجاستنه ايتمزلر ❊(ولو قتل رجلا وقال قتلته لردته او لقتله ابى لم يسمع) قوله لئلا يؤدى الى فتح باب العدوان فانه يقتل ويقول كان القتل لذلك وامر الدم عظيم فلا يهمل بخلاف المال اقرار بزازية ❊ زيد عمرووى قتل ايتدكده ردتنه ويا بابامى قتلنه مبنى قتل ايتدم ديسه قولى مسموع اولمز باب عدوانى فتحه مؤدى اولمسون ايچون بس قولنه اعتماد اولنه‌جق اولسه ديلديكنى قتل ايدوب قتل بوكا بناءً اولدى ديرسفك دماهدم بناء الله بر امر عظيم اولمغين كندوده اهمال اولنمغه كلمز اما مال بونك خلافنه‌در كورمزمسنكه مال دعواسنده يميندن نكول ايدرسه مال ايله حكم اولنور قتل دعواسنده نكوليله حبس اولنور حتى اقرار ويا يمين ايدنه‌دك ومالده بربينه‌له اكتفا اولنوب دمده اللى يمين ويريلور ❊(صدق قاض (معزول) بلا يمين (قال لزيد اخذت منك الفا قضيت به) اى بالالف (لبكر ودفعت اليه او قال قضيت بقطع يدك فى حق وادعى زيد اخذه) الالف (وقطعه اليد (ظلما واقر بكونهما) اى الاخذ والقطع (فى) وقت (قضائه) ❊ قاضئ معزول زيده بكر ايچون سنك اوزرينه قضا وحكم اولنان بيك غروشى سندن آلوب وبكره ويردم ديوب وياخود سنك يدينك قطعيله بحق حكم ايتدم ديدكده زيد

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

اخذ وقطعك بغير حق اولديغنى ادعا وانلرك كندونك قضاسى وقتنده اولديغنى اقرار ايتسه بلايمين قاضىء مذكور قولنده تصديق اولنور ﴿وكذا لو زعم فعله قبل التقليد او بعد العزل فى الاصح لانه اسند فعله الى حالة معهودة منافية للضمان فيصدق الا ان يبرهن زيد على كونهما فى غير قضائه فالقاضى يكون مبطلا صدر الشريعة﴾ يعنى بويله مقضى عليه قاضينك فعلنى قبل التقليددر ويابعد العزلدر زعم ايلسه قول اصحده قول بلايمين قاضينكدر كندى فعلنى ضمانه منافيه اولان حالت معهوده يه اسناد ايتمسيله تصديق اولنور الا زيد اخذ ايله قطعك كندونك قضاسى وقتنك غيريده اولمسنه اقامهٔ بينه ايدرسه قاضى بو تقديرجه مبطل اولور وصى ده يتيمك بلوغندنصكره كندويه مالكدن شو مقدار مبلغ سكا صرف وانفاق ايتدم ديو ادعا يتيم انكار ايلسه ينه قول وصينك اولور ينه كندى فعلنى ضمانه منافيه اولان حالته اسنادنه بناً ﴿فرع نقل فى الاشباه عن بعض الشافعية اذا لم يكن للقاضى شئ فى بيت المال فله اخذ عشر مايتولى من اموال اليتامى والاوقاف﴾ اشباهده بعض شافعيه دن منقولدركه قاضى ايچون بيت المالدن مخصص وظيفه اولمدقجه كندويه مولى اولديغى يتامى واوقاف ماللرندن عشرنى اخذ ايتمك مشروعدر لكن بو كلام بطلانى ظاهر بركلامدر زيرا برقاضى مثلا بريتيمك يكرمى بيك غروشلق برماده سنه بلامشقة تحرير ويا نصب وصى كبى صحابت ايتدكده ايكى بيك غروشه نه وجهله مستحق اولور اموال يتامى حقنده حرامدر ديو نيجه نصوص قاطعه وار ايكن بو مثللو كلام شرع شريفه بهتان عظيم وطغيان جسيمدر ﴿وفى الخانية للمتولى العشر فى مسئلة الطاحونة﴾ خانيه ده دكرمان مسئله سنده متولى ايچون عشر واردر ديو مرسومدر يعنى وقف دكرمانده متولى اجر مثلى مقدارى آله بيلور بومسئله بى بومحلده ذكرك پك مناسبتى يوقدر قلت لكن فى البزازية كل مايجب على القاضى والمفتى لايحل لهما اخذ الاجر به كانكاح صغير لانه واجب عليه وكجواب المفتى بالقول﴾ شارح رحمه الله تعالى ديركه بزازيه ده مذكوردركه هر برقاضى ومفتى اوزرينه صغيرك انكاحى ومفتينك قول ايله جوابى كبى واجب اولان شيده انك ايچون كندولرينه اجرت المق حلال اولمزاوزرلرينه واجب اولمغين ﴿واما بالكتابة فيجوز لهما على قدر كتبهما لان الكتابة لاتلزمهما وتمامه فى شرح الوهبانية﴾ قاضى ومفتى يه كتب وتحريرلرينك مشقتلرى مقدارنجه كتابتلرنده اجرت اخذى واردر كتابت كندولرينه لازمه اولمديغندن اشبو بحثك تمام وتحقيق وهبانيه شرحنده مسطوردر ﴿وفيها ☼ وليس له اجر وان كان قاسما ☼ وان لم يكن من بيت مال مقرر﴾ وهبانيه شرحنده مذكوردركه قاضى ايچون تركه دن

اجرت آلمق يوقدر هرنقدر تركه يى كندوسى تقسيم ايدوب وكندى ايچون بيت المالده مقرر وظيفه اولمزسه ده ﴿ورخص بعض لانعدام مقرر ☼ وفى عصرنا فالقول الاول ينصر﴾ بعض علماى عظام بيت المال طرفندن مقررلرى اولمامغين اجرت اخذينه رخصت ويرمشلر ايسه ده فى زماننا قول اول منصور ومقبولدر ﴿وجوز للمفتى على كتب خطه ☼ على قدره اذليس فى الكتب يحصر﴾ ومفتى يه كتابت لازمه اولمامغين خطنك اجر مثلى مقدارنجه فتواسنه اجرت آلمق تجويز قلنديسه ده ينه قيل قالدن احتراز وآب رويى ابتذالدن صيانت ايچون اجتناب اولى وانسبدر والله تعالى اعلم واستغفر الله العظيم

﴿كتاب الشهادات﴾

شهادت ذاتنده هرنقدر مصدر ايسه ده انواعى اعتبارى ايله جمع صيغه سيله ايراد اولندى زيرا حد زنانك غيرى حد ايچون اوورسه انده شاهدلرك ذكورتى شرطدر حد زناده درت مذكر شرط قلندى سائر خصوصلرده بررجل ايله ايكى عورت كفايت ايدر ﴿اخرها عن القضاء لانها كالوسيلة وهو المقصود﴾ مصنف كتاب عليه رحمة الملك الوهابك شهادتى قضا بحثندن تأخيرى قضانك مقصود بالذات اولوب بونك وسيله كبى اولديغنه مبنيدر هرنقدر ثبوت حق كندى ايله اولمق ملابسه سيله قضا كندويه توقف ايتمكله متبادر اولان شهادتك قضا اوزرينه تقديمى ايسه ده ﴿(هى) لغة خبر قاطع وشرعا (اخبار صدق لاثبات حق) فتح اقلت فاطلاقها على الزور مجاز كاطلاق اليمين على الغموس (بلفظ الشهادة فى مجلس القاضى) ولو بلا دعوى كما فى عتق الامة﴾ شهادت لغتده خبر قاطعه دينور شهد الرجل على كذا بو قبيلدندر حضور معناسنده ده كلور رسول اكرم ونبى افخم صلى الله تعالى عليه وسلمك {الغنيمة لمن شهد الوقعة} قول شريفى كبى حضرها ديمكدر وشرعده مجلس قضاده شهادت لفظيله حق اثبات ايچون واقعه مطابق خبر ويرمكدر عتق امه وطلاق زوجه امثالى هر برشهادت حسبه قبيلندن اولان محللرده اولديغى كبى هرنقدر بلا دعوى دخى اولسه اولور بنم معلومم ومتيقنمدر ديسه شهادت اولمز شهادت تعبيرندن لازمدر امدى يمين غموسه يمين اطلاقى صورتا يمينه مشابه اولديغندن مجاز اولديغى كبى شهادت زوره ده شهادت اطلاقى مجاز اولمش اولور ﴿(وسبب وجوبها طلب ذى الحق او خوف فوت حقه بان لم يعلم بها ذو الحق وخاف فوته لزمه ان يشهد بلا طلب فتح﴾ شهادتك وجوبنك سببى حق صاحبنك انى مطالبه ايدوب وياحقنك فوت وضياعندن خوفيدر مثلا حق صاحبى شاهدك شهادتنى بليوب شاهده حقنك فوتندن

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

خوف ایدرسه بلاطلب کندویه شهادت لازمه اولور ﴿ (شرطها) احد
وعشرون شرطا شرائط مکانها واحد وشرائط التحمل ثلاثة (العقل الکامل) وقت
التحمل والبصر ومعاینة المشهود به الافیما یثبت بالتسامع ﴿ شهادتك شرطی
یکرمی بردر بری مکانیننك شرطیدرکه بومجلس قضادر واداسنده شرطدر
اولی اولان شرائط مکانها بدلنه شرط مکانها دیمك ایدی تحملنك شرطی
اوچدر بری حین تحملنده کامل العقل اولمقدر امدی مجنونك وصبی لا یعقلك
شهادتی تحملاری صحیح اولمز وبصردر اعمانك تحملی اولمز ومشهود بهی
معاینه درکه عیانا کوره کدر الاسماعله شهادتك جائزه اولدیغی محللرده معاینه
شرط دکلدر ﴿ (و) شرائط الاداء سبعة عشر عشرة عامة وسبعة خاصة ﴿
واداسنك شرطلری اون یدیدر اونی عامه درکه انواع شهادتك جملەسنه شاملدر
وبوشرطلر شاهده راجعدر بلوغ وحریت وعدالت وبصر ونطق بونلر قبولك
وجوبنك شرطیدر دخی محدود فی القذف اولمیوب وشاهد ایچون جر مغنم ودفع
مغرم وخصومت اولمقدر امدی وصینك یتیمه ووکیلك موکلنه شهادتی مقبوله
اولمز خصم اولدقلرندن وشهادت ایده جکی ماده خاطرنده معلومی اولمق لازمدر
امام اعظم رحمه الله تعالی قتنده شاهده کندی خطنه اعتماد جائز دکلدر
بلاتذکر آنکله شهادتی مشروعه اولمز بریده شهادته راجعدرکه متفق اللفظ والمعنی
شاهدلرك شهادتلرنده اتفاقلریدر شهادتك بعض نوعنه خاص اولان شرطلر
اولامشهود علیه مسلم اولورسه اسلامدر وحدایله قصاصده ذکورتدر حقوق
عبادده دعوانك تقدیمیدر وکندوده دعوی شرط اولان محلده دعوایه
مطابقتدر امدی دعوایه مخالفتنده مقبوله اولمز الاتوفیق ممکن اولان محلده
مدعی توفیق ایدرسه اولور شرب خمره شهادتده رایحه سنك قیامیدر الابعد
مسافه یه مبنی زائل اولمش اولورسه ضرر ایتمز حدود وقصاصده اصل شاهدلرك
شهادتیدر شهادة علی الشهادة اولمز سائر مواضعده شهادة علی الشهادتده
اصل شاهدلرك حضورینك متعذر اولمسیدر اشبو مذکور اون یدیدر ﴿ منها
(الضبط والولایة) فیشترط الاسلام لو المدعی علیه مسلما ﴿ شاهدك شهادت
ایتدیکی ماده یی ضبطی شرائط شهادتندرکه انده شك وشبهه سی اولمیوب
کالشمس فی وسط النهار معلومی اولملی وولایتی دخی شرائطندرکه شاهدك
مشهود علیه اوزرینه ولایتی اولوب آنك دیننده ویاحق دین اوزرینه اولوب حرو بالغ
اولملی امدی مدعی علیه مسلم اولورسه شاهدك اسلامی شرطدر کافر اولورسه کندویه
مسلمك وکافرك شهادتی مقبوله اولور ﴿ (والقدرة علی التمییز) بالسمع والبصر (بین
المدعی والمدعی علیه) ﴿ دخی سمع وبصر ایله مدعی ایله مدعی علیه بینی تمییزه
قدرت شرائطندندر بوشرائط مشروحهنك اوزرینه زائددر بونکله یکرمی بر اولور

﴿ ومن الشرائط عدم قرابة ولادا وزوجیة اوعداوة دنیویة اودفع مغرم
اوجر مغنم کما سیجیء ﴿ شرائط متقدمهدندر ولادت ویا زوجیت جهتندن
قرابت ویاعداوت دنیویه ویادفع مغرم ویاجر مغنم اولمق نتکم قریبا کلور امدی
اصلك فرعه وفرعك اصله شهادتلری مقبوله اولمز ﴿ (ورکنها لفظ اشهد) لاغیر
لتضمنه معنی مشاهدة وقسم واخبار للحال فکانه یقول اقسم بالله لقد اطلعت
علی ذلك وانا اخبر به ﴿ وشهادتك رکنی انجق مضارع صیغهسیله اشهد لفظیدر ماضی
صیغهسیله شهدت دیسه جائز اولمز ماضی دن اخباره موضوع اولمغله حالا
اخبار ایتمش اولور اما اشهد لفظی مشاهده معناسنی وقسمی وحالا اخباری
متضمندر کانه قائل دیمش اولورکه بن الله عظیم الشانه قسم ایدهرمکه بن
بوخصوصه بومنوال اوزره مطلع اولدم وانی خبر ویریرم ﴿ وهذه المعانی
مفقودة فی غیره فتعین حتی لوزاد فیما اعلم بطل للشك ﴿ اشبو اشهد کلمهسنده کی
معانیء مشروحه سائر الفاظده مفقوده اولدیغندن شهادتده کندوسی تعین
ایتدی حتی برشاهد اشهد لفظنك اوزرینه فیما اعلم ویا فیما اظن قولنی زیاده ایلسه
بنم بلدیکم ویاظنمه کوره شهادت ایدهرم دیمش اولمغله شك ایتمش اولورده باطل اولور
﴿ (وحکمها وجوب الحکم علی القاضی بموجبها بعد التزکیة) یعنی افتراضه فورا
الا فی ثلاث قدمناها ﴿ شهادتك اوزرینه ترتب ایدن اثری شاهدلری تعدیل
وتزکیه ایتدکدنصکره موجب ومقتضاسیله قاضینك اوزرینه حکمك وجوبیدر
یعنی شهادتك عقیبنده فوری حکم فرض اولور الا سابق الذکر اوچ محلده اقربا
بیننده صلح امیدی ویامدعیدن برمقدار استمهال ویاقاضینك شکی اولورسه عجله ایجاب
ایتمز ﴿ (فلو امتنع) بعد وجود شرائطها (اثم) لترکه الفرض (واستحق
العزل) لفسقه (وعزر) لارتکابه مالا یجوز شرعا زیلعی ﴿ شهادتك شرائط
مشروحهسی موجوده اولدقدنصکره قاضی حکمدن امتناع ایدرسه فرضی
ترکنه بناء آثم وکنهکار اولور وفسقنه مبنی عزله مستحق اولوب وشرعا
ارتکابی جائز اولمیان شیء مرتکب اولمغین تعزیر اولنور ﴿ (وکفر ان لم یر الوجوب)
ای ان لم یعتقد افتراضه علیه ابن ملك واطلق الکافیجی کفره
واستظهر المصنف الاول ﴿ واکر قاضی کندونك اوزرینه حکمك وجوبنی اعتقاد
ایتمزسه تکفیر اولنور کافیجی سیف القضاء علی البغاة نام رسالهسنده وجوبنی
اعتقاد ایتسون ویا ایتمسون مطلقا کافر اولور دیدی مصنف قول اولی
استظهار ایلدی ﴿ (ویجب) اداؤها (بالطلب) ولو حکما کما مر ﴿ شهادت طلب
اولندقده اداسی واجب اولور ماسبقده مرور ایتدیکی مثللو مطالبه هرنقدر
حکماده اولسه اولور مثلا حق صاحبی برشخصك شهادتنی بیلمیوب واول

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

حقك فوتندن شاهد خوف ايدرسه آنك حقنى احيا ايچون هرنقدر مطالبه
اولنمز ايسه ده شاهدك اوزرينه شهادت واجبه اولور تحملده تعين ايدوب
كندودن غيرى بركسه بولنمديغى وقتده اول دخى واجب اولور امام فخر الدين
الرازى احكام قرآنده الله جليلك {ولا يأب الشهداء اذا ما دعوا} قول شريفندن
بيان بيورديلركه بو تحمل و ادايه عام و شاملدر شوقدر واردركه تحملده متعاقدين
شاهدلرك اشهاد ايچون انلرك اولديغى محله وارررلر اماادادة شاهدلر حضور
قاضى يه وارررلر اداسنك فرضيتى {ولا تكتموا الشهادة ومن يكتمها فانه اثم قلبه}
نص جليليله ثابتدر زيرا كتماندن نهى ضديله امردر قرآن عظيم الشانده
بوندن اشد وعيد يوقدر اثمى رئيس اعضا اولان قلبه اسناد بيورمشدر
برفعلى محلنه اسناد جمله سنه اسناددن اقوى واحكمدر مثلا ابصرته بعينى ابصرته
قولكندن آكدو اقوادر ❊لكن وجوبه بشروط سبعة مبسوطة فى البحر وغيره❊
لكن شهادتى اداتك وجوبى بحرده و سائر كتب معتبره ده بسط و تفصيل
اولنان يدى شرطله در ❊منها عدالة قاض وقرب مكانه وعلمه بقبوله
او بكونه اسرع قبولا و طلب المدعى❊ شرائط مبسوطه دندر قاضينك عدالتى
ومكاننك قربى وشهادتنك قبولنه علمى و ياخود كندونك شهادتنك قبوله
پك اسرع اولمسى هر نقدر سائر شهود بولنور ايسه ده و مدعى نك شهادتى
طلبى و شهادتك كندويه تعينى و شاهدك مدعى عليهك اقرارينك خوفا اولديغنه
عدم وقوفى امدى اقرارك خوفا اولديغى معلومى اولورسه شهادت ايتمز
❊(لوفى حق العبد ان لم يوجد بدله) اى بدل الشاهد لانها فرض كفاية
تتعين لو لم يكن الا شاهد ان لتحمل او اداء❊ مار الذكر اداتك وجوبى شهادت
حق عبدده اولوب وشاهدك بدلى اولمديغنه نظرا در زيرا شهادت فرض كفايه در
كرك تحمل وكرك ادا ايچون انجق ايكى شاهد اولديغى محلده تعين ايدر
❊و كذا الكاتب اذا تعين لكن له اخذ الاجرة لا للشاهد حتى لو اركبه بلا عذر
لم تقبل وبه تقبل لحديث اكرموا الشهود❊ كاتبده شاهد كبيدر كندويه تعين ايدوب
كندودن غيرى كاتب بولنمزسه كندويه كتابت واجبه اولور شوقدر واردركه
كاتبه اجرت اخذى مشروعدر شاهده مشروع دكلدر حتى شاهدك عذرى
اولميدرق مدعى دابه سنه بندرسه شهادتى مقبوله اولمز واكر شاهدك كمال ضعفى اولوب
مشيه قدرتى اولمغين دابه سنه اركاب ايدرسه شهادتى مقبوله اولورسز لر شاهدلره
اكرام ايديكوز الله تعالى حضرتلرى حقوقى انلر ايله ظاهره اخراج ودفع ظلم ايدر
حديث شريف مفادينه بناءً ❊ وجوز الثانى الاكل مطلقا و به يفتى بحر واقره
المصنف❊ وامام ابى يوسف روح الله روحه حضرتلرى شاهده مخصوص اوله رق

BELEDİYE
KÜTÜPHANESİ
No.

تدارك اولنسون ويا اولنمسون همان ماحضر اولسون اطعام طعامى تجويز ايلدى
انجق بوقول ايله فتوى ويريلور مصنف دخى بونى اقرار ايلدى امام محمد
رحمه الله تعالى مطلقا منع ايلدى

❊(فى بيان شهادة حسبة)❊

❊(و) يجب الاداء (بلا طلب او) الشهادة (فى حقوق الله تعالى) وهى
كثيرة عد منها فى الاشباه اربعة عشر❊ شهادت حق اللهده اولورسه
بلا طلب اداسى واجب اولور زيرا حق اللهى اقامه و اتيان هركسه واجب اولوب
واشبو حق اللهده شاهد اولان كمسه ده جميع حق الله اوزرينه واجب اولان
ذواتدن برذات اولغله من جهة الوجوب خصومته قادر من جهة التحمل
شاهد ده اولور ايمدى آخر برخصمه محتاج اولمز بعضيلر خصم قاضيدر ديديلر
حقوق الله ذاتنده چوقدر اشباهده انك اون دردينى عدو بيان ايتدى
❊قال ومتى اخر شاهد الحسبة شهادته بلا عذر فسق فترد❊ اشباه صاحبى
چان شاهد حسبه شهادتنى بلا عذر تأخير ايدرسه فاسق اولوب شهادتى
رد اولنور ديدى ❊(كطلاق امرأة) اى بائنا (وعتق امة) وتدبيرها
وكذا عتق عبد وتدبيره شرح وهبانية❊ حق اللهده اولان شهادت حسبه
برعورتى زوجنك بائنا طلاقنه وجاريه نك عتقنه وتدبيرنه شهادت كبى وعبدك ده
عتق وتدبيرنه شهادت ينه بويله در ❊وكذا الرضاع كما مر فى بابه❊ رضاعده
شهادتده ينه بويله شهادت حسبه قبيلندندر نتكم رضاع بابنده مرور ايلدى
❊وهل يقبل جرح الشاهد حسبة الظاهر نعم لكونه حق الله تعالى اشباه
فبلغت ثمانية عشر❊ شاهدك جرحى حسبة بلادعوى مقبول اولورمى ظاهر
اولان حق الله اولديغندن اولمقدر بس شهادت حسبه اون سكزه بالغه اولدى
وقف هلال رمضان عيد فطر عيد اضحى حد قذفله سرقتك ماعداسى حدود نسب
خلع ايله ظهار مصاهرة نكاح حرية اصليه ❊ وليس لنا مدعى حسبة
الا فى الوقف على المرجوح فليحفظ❊ بزلر ايچون حسبة مدعى يوقدر الاقول
مرجوح اوزره وقفده واردركه وقفده انجق دعوى متوليدن اولملى ايكن موقوف
عليهم اولان ارباب مرتزقه دن اولمسنه بعض قائل بولندى ايمدى بو خصوص
ضبط اولنه ❊(وسترها فى الحدود ابر) لحديث من ستر ستر فالاولى الكتمان
الا المتهتك بحر❊ حدودده شهادتى ستر و كتمان پك كوزلدر زيرا حقندن ستر ايدن
كمسه ستر اولنسون حديث شريفى وارد اولمشدر امدى اولى اولان كتمانيدر والا

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

منهتك كه حد شرعى يك تجاوز ايدر اد بسزلر حقنده سترى اولى دكلدر
زيرا حسبه آخرتده اجر وثواب مأمول ايتمكدر قنغى طرفده ثواب كثير اوله جغى
فهم اولنورسه اول طرف اختيار اولنملى ﴿(و) الاولى ان (يقول) الشاهد
(فى السرقة اخذ) احياء للحق (لاسرق) رعاية للستر﴾ سرقتده شاهده
اولى اولان احياً للحق اشبو مالى اخذ ايتدى ديوب ستره رعاية سرقت ايتدى
ديممكدر ﴿لطيفة﴾ امام فخر الدين الرازى تفسيرنده ذكر وحكايه ايدركه
هارون رشيدك خلافتلرى وقتنده بعض فقها ايله هم مجلس ودمكذار ايكن
بر رجل اخرر جلدن بو رجل بنم بيتمدن شو قدر مالمى اخذ ايتدى ديو دعوى
ايتدكده مدعى عليه ده اخذينى اقرار واعتراف ايتمكله هارون الرشيد مجلسنده
بولنان علمادن ايجاب شرعيسى استفتا بيوردقده بعضيلريدنك قطع اولنمسيله
افتا ايتدكده امام ابى يوسف رحمه الله تعالى رحمة واسعة قطع ايجاب ايتمز سرقتى
اقرار ايتمدى بلكه انجق اخذى اقرار ايتدى بيوردقده مدعى سرقت
ايتدى ادعاسى ايدوب اول دخى سرقتى اقرار ايتمكين بنه سائر فقها قطع يد
ايله افتا ايتديلرينده امام مشاراليه كندولرينه مخالفت ايدوب قطع ايجاب ايتمز
ديو قطعى جواب ويردكده كندودن استكناه ايتديلر كه نه عجب سرقتى اقرار
ايتدكدنصكره قطع ايجاب ايتمبور جواب بيورديلر كه وقتاكه ابتدا اخذى
اقرار ايتديسه كندويه مالك ضمانى لازم كلديكندن قطع ساقط اولمغله بعده
ضمانى اسقاط ايدر شيئ اقرارينه اعتبار اولنمز ديمسيله جوابنى ديمسيله يك تحسين
ايتديلر ﴿(ونصابها للزنى اربعة رجال) ليس منهم ابن زوجها﴾ وزنايه
شهادتك نصابى كندولرده زنا ايدن عورتك زوجنك ديكر عورتدن اوغلو
اولميان درت رجالدر اوغلانك باباسنك مدعى اولوب واناسنك حياتده اولمسيله
اشبو كلام مقيددر امدى بويله اولمزسه اوغلانك شهادتى جائزه اولور ومحيط
برهانى ده مسطوردركه بر رجلك ايكى عورتى اولوب برينك بش اوغلو اولسه
امدى انلرك درديسى شهادت ايتسه لركه اشبو قوندا شمزانا لغمز ايله زنا ايتدى بس
بو شهادت مقبوله اولور الا باباليرى مدعى ويا انالرى حياتده اولورسه شهادتلرى
مقبوله اولمز بوكا دليل ﴿فاستشهدوا عليهن اربعة منكم﴾ آيت كريمه سيدر ﴿ولو
علق عتقه بالزنى وقع برجلين ولا حد﴾ بركسه عبدينك عتقنى كندونك
زناسنه تعليق ايتسه ايكى رجلك شهادتلرى ايله عتق واقع اولور وسيده حددخى
ايجاب ايتمز ﴿ولو شهدا بعتقه ثم اربعة بزناه محصنا فاعتقه القاضى ثم رجمه
ثم رجع الكل ضمن الاولان قيمته لمولاه والاربعة ديته ايضا لوارثه﴾ مارا لذكر
عبدك عتقنده ايكى شاهد شهادت ايدوب بعده محصن اولديغى حالده زناسنده

درت شاهد دخى شهادت ايتمكله قاضى اولا عتقيله وثانيا رجميله حكم ايلدوكندن
بعده شاهدلرك كليسى شهادتلرندن رجوع ايتسه لر مقدمكى ايكى شاهد عبدك
قيمتنى مولاسنه ضامن اولور دردنده اول ايكى كبى كندويه ديتنى ضامن اولورلر
اكر مولى عبدك وارثى اولورسه ﴿(ولبقية الحدود والقود) منه (اسلام
كافر ذكر) لمآلها لقتله بخلاف الانثى بحر (و) مثله (ردة مسلم رجلان)
الا المعلق فيقع ولا يحد كما مر﴾ زنانك ماعداسى حد وقصاص ومذكر كافرك
اسلامى ومسلمك ردتيچون شهادتك نصابى ايكى رجلدر مذكر كافر اسلامنه
كلوب بعده كفرى اوزرينه مصر اولسه مرتد اولمش اولمغله قتلى لازم اولاد يغندن
شهادتك مرجعى قتل اولور انثى مذكرك خلافنده دركه انثانك اسلامنده شهادتنده
نسانك شهادتى مقبوله اولور كفر اوزرينه مصر اولسه انده شهادت قتله مؤدى
اولمز نهايتى مسلمه اولنجه دك حبس اولنور مسلمانك ردتيده حكما وحالة وتقييدا
رجل كافرك اسلامى كبيسله والاحق ... شاهدلرك بعضيسى نسا اولورسه
يمينى واقع اولور نهايتى حد اجرا اولنمز صورت مسئله بركمسنه شرب خمر ايتدسم
عبدم حر اولسون ديوب بعده بر رجل ايله ايكى عورت شرب خمر ايتدى ديو
شهادت ايتسه لر عبد عتق اولور حد اولنمز ﴿(وللولادة واستهلال الصبى للصلاة
عليه) وللارث عندهما والشافعى واحمد وهو ارجح فتح (والبكارة وعيوب النساء
فيما لا يطلع عليه الرجال امرأة) حرة مسلمة والثنتان احوط والاصح قبول
رجل واحد خلاصة﴾ ثبوت نسب حقنده و وراثت ايچون اولميه رق ولادت
ايچون واوزرينه نماز ايچون وامامين وشافعى واحمد قتنده ارث ايچون استهلال
صبى ايچون وجاريهٔ مبيعهده رتق وقرن امثالى رجالك مطلع اولميه جغى عيوب
نسا وبكارت حقنده نصاب شهادت حره ومسلمه اولان بر عورتدر احوط اولان
عورت ايكى اولوب واصح اولان بر رجلك ولادت حقنده شهادتنك قبوليدر
امدى امامين قتنده ميراث ايچون ابه قرينك صبينك صوتيله شهادتى مقبوله
اولور وعورتك عنت دعواسنده بر سنه تأجيلدنصكره بر عورتك بكارتيله
شهادتيده مقبوله اولور بر رجلك ولادت حقنده فجائة لاعن قصد كوردم ديو
شهادتى مقبوله اولور اما قصدى كوردم ديرسه اولمز (فرع) بر رجله
بر قاچ عورت اشبو عورت فلان كمسهنك عورتيدر ديو شهادت واخبار ايتسه لر
اول رجله اول عورت حقنده شهادت مشروعه اولور ﴿وفى البرجندى عن
الملتقط ان المعلم اذا شهد منفردا فى حوادث الصبيان تقبل شهادته انتهى فليحفظ﴾
برجنديده ملتقطدن نقلا مرسومدركه تحقيقاً بر معلم صبيان انلرك حوادثنده
يالكزجه شهادت ايتسه شهادتى مقبوله اولور حاوى القدسى ده جماده قتل

اولنان عورتك دیتی خصوصنده یالکز عورتلرك شهادتلری مقبوله اولوردمی هدر اولمسون ایچون دیو مصرحدر ﴿(و) نصابها (لغیرها من الحقوق سواء كان) الحق (مالا اوغیره كنكاح وطلاق و وكالة ووصیة و استهلال صبی) ولو (للارث رجلان) الافی حوادث صبیان المكتب فانه یقبل فیها شهادة المعلم منفرد اقهستانی عن التجنیس (اورجل وامرأتان) ﴾ مال و یانكاح وطلاق و وكالت ووصیت وهرنقدر ارث ایچون اولورسه ده صبینك سسلنمسی امثالی مالك غیری حقوق دعوالرنده مواضع مشروحه نك ماعداسیچون شهادتك نصابی ایكی رجل ویابر رجل ایله ایكی عورتدر الله جلیلك {فان لم یكونا رجلین فرجل وامرأتان} قول شریفنه بناءً الامكتب چوجقلرینك وقوعبولان حادثه لرنده فقط استادلرینك شهادتلری مقبوله اولور ایكی رجل ایجاب ایتمز ﴿ولایفرق بینهما لقوله تعالی فتذكر احدیهما الاخری و لاتقبل شهادت اربع بلارجل لئلا یكثر خروجهن ﴾ ایكی عورت بر رجل ایله شهادت ایدرلرسه عورتلرك مابینلری تفریق اولنماز یعنی شهادتده ایكیسی بردن حضور قاضیده بولنورلر حق سبحانه وتعالی حضرتلرینك {فتذكر احدیهما الاخری} نظم معجز بیانلرینه بناءً ایعدی احدیهما اخرایی تذكیر انجق ایكیسنك مجلس واحدده اجتماعلریله اولور رجلسز دردك شهادتی مقبوله اولمز خروجلری كثرت بولمیوب وشرع شریفده ورودی اولمامغین ﴿و خصهن الائمة الثلثة بالاموال وتوابعها ﴾ وائمهٔ ثلثه اشبوعورتلرك شهادتلرینك قبولنی امواله و اجل وخیار امثالی توابعنه متعلق دعاوی یه تخصیص بیوردیلر ﴿(ولزم فی الكل) من المراتب الاربع (لفظ اشهد) بلفظ المضارع بالاجماع ﴾ مواضع اربعه نك هر برنده فعل مضارع صیغه سیله اجماعا اشهد دیمك لازمدر ﴿ وكل مالایشترط فیه هذا اللفظ كطهارة ماء ورؤیة هلال فهو اخبار لاشهادة ﴾ هر بر محلكه كندوده طهارة ماوهلال رمضانك رؤیتی كبی اشهد لفظی شرط اولمدی اول اخبار درشهادت دكلدر ﴿(لقبولها والعدالة لوجوبه) ﴾ اشهد لفظنك لزومی شهادتك قبولی و عدالت قبولك وجوبی ایچوندر ﴿فی الینابیع العدل من لم یطعن علیه فی بطن ولافرج ومنه الكذب لخروجه من البطن ﴾ ینابیع نام كتابده مرسومدركه عادل شول بركسه دركه كندونك بطنی وفرجی حقنده اصلا طعن اولنمیوب خلاف شرع شریف كندودن برشی واقع اولمیه كذبده بطندن خروج ایدن شیدن اولمغله كندی ایله طعن اولنور مقوله دندر امام ابی یوسفدن مرویدر اوله درق عادل كبائردن مجتنب وصغائره مصر اولمیوب صلاح وصوابی فساد وخطاسندن اكثر صدق ودیانت ومروتله موصوف ذات محاسن اشتمالدر دیو مبیندر ﴿ (لا لصحته) خلافا

للشافعی رضی الله تعالی عنه (فلو قضی بشهادة فاسق نفذ) واثم فتح (الاان یمنع منه) ای من القضاء بشهادة الفاسق (الامام فلا) ینفذ لماس انه یتأقت و یتقید بزمان ومكان وحادثة وقول معتمد حتی لاینفذ قضاؤه باقوال ضعیفة ﴾ شاهدك عدالتی شهادتنك قبولنك صحتنه شرط دكلدر امام شافعی ایچون اختلاف واردر ایمدی بر قاضی فاسقك شهادتیله قضا و حكم ایلسه حكمی نافذ و كندوسی آثم اولور الا فاسقك شهادتیله قضادن پادشاه انی منع ایتمش اولورسه حكمی نافذ اولمز زیرا اما سبقده مرور ایتدیكه قضا زمانله ومكانله وحادثه ایله وقول معتمد ایله تقیید و توقیت اولنور حتی اقوال ضعیفه ایله قضاسی نافذ اولمز ﴿ ومافی القنیة و المجتبی من قبول ذی المروئة الصادقة فقول الثانی بحر وضعفه الكمال بانه تعلیل فی مقابلة النص فلا یقبل واقره المصنف ﴾ مروئة همزه ایله و بلاهمزة و اوك تشدیدیله ایكیسیده لغتدر معناسی صاحبنی محاسن اخلاقه وعادات جمیله یه حمل ایدر آداب نفسانیه در وقنیه ده ومجتبا ده ذكر اولنان مروئت صادقه اربابی بعض كمربجی وصوباشی امثالی فسقه نك شهادتنك قبولی قولی امام ابی یوسفك قولیدر كمال اشبو قولی تضعیف ایتدیكه بو نصكه {و اشهد واذوی عدل منكم} دخی {ممن ترضون من الشهداء} آیت كریمه لری مقابله سنده تعلیلدر ﴿(وهی) ان (علی حاضر یحتاج) الشاهد (الی الاشارة الی) ثلاثة مواضع اعنی (الخصمین والمشهود به لوعینا) لادینا ﴾ اكر شهادت حاضر محسوس بالبصر اولور شی اوزره اولورسه شاهد اوچ شیئه كه ایكی خصم ومشهود به دین اولمیوب عین اولورسه اكا اشارته وغائب اولورسه كندونك و باباسنك ودده سنك اسمنی ذكره محتاج اولور مواضع محلنه اشیاء دینسه اولی اولور ایدی ﴿(وان علی غائب) كما فی نقل الشهادة (اومیت فلابد) لقبولها (من نسبته الی جده فلا یكفی ذكر اسمه و اسم ابیه وصناعته الا اذا كان یعرف بها) ای بالصناعة (لامحالة) بان لایشاركه فی المصر غیره ﴾ نقل شهادتده اولدیغی كبی اكر شهادت غائب و یامیت اوزرینه اولورسه ایمدی انك قبولنده غائبك و یامیتك جدینه نسبتدن لازمدر مجرد كندونك و باباسنك اسمنی وصنعتنی ذكر كفایت ایتمز الا اول صنعتله پك شهرتی اولوب اولدیغی شهرده انده كندویه بر غیر مشارك بولنمزسه صنعتنی ذكر كفایت ایدر ﴿(فلوقضی بلا ذكر الجد نفذ) فالمعتبر التعریف لاتكثیر الحروف حتی لوعرف باسمه فقط او بلقبه وحده كفی جامع الفصولین وملتقط ﴾ ایمدی جدینی ذكر ایتمكسزین قاضی حكم ایلسه حكمی نافذ اولور اصل اعتبار تعریفه اولوب تكثیر حروفه اولمامغین حتی فقط كندونك اسمیله و یالقبیله بیلنوب التباس دفع اولسه كفایت ایدر

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

﴿ تزکیهٔ شاهد ﴾

﴿ (ولا یسأل عن شاهد بلا طعن من الخصم الا فی حد وقود وعندهما یسأل فی الکل)
ان جهل بحالهم بحر (سرا وعلنا به یفتی) ﴾ مادام خصمی طعن ایتمدکجه
قاضی شاهددن سؤال ایتمز الا حد ایله قودده سؤال ایدر امامین قتنده شاهدلرك
حالی قاضینك معلومی اولمزسه هر بر خصوصده قاضی سرا وعلنا کندولردن
سؤال ایدر انجق بو قول ایله فتوی ویریلور بلکه سؤال واجبدر ترکیله
قاضی آثم اولور سرا سؤال قاضینك بر کاغده شاهدلك اسمنی ونسبنی ومسجدنی
یازوب تزکیه ایده جکی کمسه یه ارسال ایدوب اول دخی بیلورسه عادل شهادتی
مقبوله اولور ذوات ندر دیو تحریر ایتمسیله اولور واکر واقف اولمزسه مستور
الحالدر دیو کتب ایدر واکر فسق معلومی اولورسه انی تصریح ایتمز هتك عرض
اولمامق ایچون نهایتی الله تعالی اعلم به دیر غیری کمسه نك تعدیلیله حکم اولنه جغنی
فهم ایدرسه فسقیله تصریح ایدر مزکی سرا جرح ایدرسه قاضی مدعی یه بشقه
بر شاهد کتور دیر مجروحدر دیمز حرمة مسلمی هتکدن ومزکینك حالنی
صیانت ایچون جرحله تعدیل تعارض ایدرسه جرح اولیدر ﴿ وهو اختلاف
زمان لانهما کانا فی القرن الرابع ﴾ امامین همامینك اشبو اختلافلری زمانك
اختلافنه مبنیدر کندولری قرن رابعده بولندقلرینه بناً آنده احوال ناس متغیره
اولوب کذب وخیانت ظاهر اولدی امام اعظم رحمه الله تعالی قرن ثالثده
بولندیکه انلر حقنده رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم خیر وصلاحله
شهادت بیوروب ﴿ خیر القرون قرنی الذی انا فیه ثم الذین یلونهم ثم الذین یلونهم
ثم یفشو الکذب حتی یحلف الرجل قبل ان یستحلف ویشهد قبل ان یستشهد ﴾
بیورمشلردر بو قرنك اللی سنه اولدیغنه نظرا در لکن تحدیدنده اقاویل
چوقدر اوندن یوز یکرمی یه دك قائل واردر ﴿ ولو اکتفی بالسر جاز مجمع وبه یفتی
سراجیة ﴾ فی زماننا تزکیه ده سر ایله اکتفا اولنسه جائزدر مزکی یه
عداوت وخصومته مؤدی اولمغین ﴿ (وکفی فی التزکیة) قول المزکی (هو عدل
فی الاصح) لثبوت الحریة بالدار درر یعنی الاصل فیمن کان فی دار
الاسلام الحریة فهو بعبارته جواب عن النقض بالعبد وبدلالته عن النقض
بالمحدود ابن کمال ﴾ قول اصحده تزکیه ده مزکینك هو عدل قولی کفایت ایدر دار
اسلامده بولنان کمسه ده اصل اولان حریت اولمغله حریتی دار ایله ثابتدر
امدی عدل لفظی عبارتیله که منطوقیله عبد ایله نقضدن جوابدر دلالتیله که

منطوقه مساوی حکمله محدود فی القذفله وارد اولان نقضدن جواب اولور
﴿ (والتعدیل من الخصم الذی لم یرجع الیه فی التعدیل لم یصح) فلو کان ممن یرجع الیه
فی التعدیل صح بزازیة ﴾ تعدیلده کندویه رجوع اولنیوب وکندودن سؤال اولنمیان
خصمکه مدعی علیهدن تعدیل وتزکیه صحیح اولمز امدی کندویه رجوع اولنورسه
تعدیلی صحیح اولور اما مدعینك تعدیلنك صحیح اولمادیغی بالطریق الاولی ثابتدر
شاهدك کندی نفسنی تعدیلی مشروع اولمدیغی مثللو ﴿ والمراد بتعدیله تزکیته بقوله
هم عدول زاد لکنهم اخطأوا ونسوا اولم یزد ﴾ مدعی علیهك تعدیلندن مراد انلر
عادللردر قولیله انلری تزکیه سیدر لکن انلر خطا ویا نسیان ایتدیلر قولنی زیاده
ایتسون ویا ایتمسون قول مشهور وحی زیاده ایتسه ده باطل اولوب تعدیلی صحیح اولور
﴿ (و) اما (قوله صدقوا او هم عدول صدقة) فانه (اعتراف بالحق) فیقضی
باقراره لا بالبینة عند الجحود اختیار ﴾ اما مدعی علیهك شاهدلر صادقلردر ویا انلر
عادللر صادقلر قولی کندودن حق اقرار واعترافدر امدی انکاری صورتنده
اقراریله حکم اولنور بینه ایله حکم اولنمز ﴿ وفی البحر عن التهذیب یحلف الشهود
فی زماننا لتعذر التزکیة اذ المجهول لا یعرف المجهول واقره المصنف ثم نقل عن الصیرفیة
تفویضه للقاضی ﴾ وبحرده تهذیبدن نقلا مرسومدر که فی زماننا شاهدلره یمین
ویریلور فسقك غلبه سنه مبنی تزکیه متعذره اولمغین مجهول الحال اولان کمسه مجهولی
تعریف وبیان ایده مز ومصنف مرحوم مضمون مشروحی اقرار ایتدکدنصکره
تحلیفی قاضینك رأینه تفویضی صیرفیه دن نقل وحکایه ایلدی ﴿ قلت ولا تنس
ما مر عن الاشباه ﴾ شارح رحمه الله تعالی دیرکه اشباهدن نقلا ما سبقده تحکیمدن
مقدمجه مرور ایدن پادشاه عالمپناه حضرتلری قضاته شاهدلره تحلیفله امر ایدرسه
وقتنك علماسنه کندویه نصح ایدوب قضاته بو شیله امر ایتمکه آنی ایشلمزلرسه سزك
سخط وغضبکزی موجب اولور ایشلرلرسه حق سبحانه وتعالی حضرتلرینك سخطنی
مستلزم اولور دیمك واجب اولور مضمونی نسیان ایتمه زیرا اشبو تهذیبك کلامی
خلاصه وبزازیه کبی کتب معتمده ده ذکر اولنان شاهده یمین اولمز مضموننه مخالفدر
﴿ (و) الشاهد (له ان یشهد بما سمع او رأى فی مثل البیع) ولو بالتعاطی فیکون من المرئی
(والاقرار) ولو بالکتابة فیکون مرئیا (وحکم الحاکم والغصب والقتل وان لم یشهد
علیه) ولو مختفیا یری وجه المقر ویفهمه ﴾ شاهد ایچون بیع واقرار وقاضینك حکمی
وغصب وقتل امثالی ایشیدوب وکوردیکی موادده شهادت ایتمك واردر
هر نقدر کندوبی اول خصوصده اشهاد ایتمزلر ایسه ده مادام مقرك
یوزینی کوروب وکلامنی فهم ایتدکدنصکره اختفا ایتمش اولسه دخی اولور بیع ایجاب
وقبول ایله منعقد اولورسه مسموعات قبیلندن اولور واکر تعاطی ایله اولورسه مرئیات

نوعندن اولور اقرار ذاتنده اسانله اولدیغندن هرنقدر مسموعات قسمندن ایسه ده
کتابتله مرئی قبیلندن اولور حاکمك حکمی قول ایله مسموعات فعل ایله مرئیاتدن اولور
غصب و قتل مرئیات نوعندندر لکن اقرارینی مجرد شاهدلر حضورنده
کتب ایدوب اسانیله برشی تکلم ایتمز سه اقرار ایتمش اولمز اقرار یله شهادتده
جائز اولمز ❊(ولا یشهد علی محجب بسماعه منه الااذا تبین القائل) بان لم یکن
فی البیت غیره لکن اوفسر لاتقبل درر ❊ حجابلی اولان کمسه نك وراء حجابدن
کلامنی ایشتمکله شاهد شهادت ایده مز الا خانه ده کندودن غیری برکمسه بولنمامغین
قائل کندوسی اولدیغی تبین ایدرسه شهادت ایدر لکن سماعی تفسیر وتصریح
ایدرسه شهادتی مقبول اولمز ❊(او یری شخصها) ای القائلة (مع شهادة
اثنین بانها فلانة بنت فلان ابن فلان) ویکفی هذا للشهادة علی الاسم والنسب وعلیه
الفتوی جامع الفصولین ❊ ویاخود حقنده شهادت اولنه جق نقابلی عورتی
ایکی کمسه نك بو فلان اوغلو فلانك قزی فلانه دردیو شهادتلریله برابر کوررسه
بنه شهادت ایدر اسم ونسب اوزرینه شهادته مضمون مشروح کفایت ایدر
وفتوا ده بونك اوزرینه در وجهنی کورمك لازم دکلدر کندویه شهادتك
صحتنده شخصی رؤیت کفایت ایدر ❊فرع فی الجواهر عن محمد لاینبغی للفقهاء
کتب الشهادة لان عند الاداء یبغضهم المدعی علیه فیضره ❊ جواهر الفتاواده
امام محمد رحمه الله تعالی دن روایت اولنه رق مسطوردرکه برخصوصده
علمای شاهد یازمق لایق وسز اوار دکلدر ادا ایتدکاری وقتده مدعی علیه
اولان یادکارلر بغیر حق کندولرینه بغض وعداوت ایتملریله کندولرینه ضرر اولمغین
❊(وان کان بین الخطین) بان اخرج المدعی خط اقرار المدعی علیه فانکر کونه خطه
فاستکتب فکتب وبین الخطین (مشابهة ظاهرة)علی انهما خط واحد (لایحکم
علیه بالمال)هو الصحیح خانیة ❊ ایکی خط بیننده ایکیسی برخط اولدیغنه دلالت ایدر
مشابهت ظاهره اولسه مال ایله مدعی علیهك اوزرینه حکم اولنمز انجق صحیح
اولان قول بودر مثلا مدعی مدعی علیهك خطیله اقرارینی مشتمل برقطعه تمسك ابراز
ایتدکده کندونك خطی اولدیغنی انکار ایتمکله مدعی علیه استکتاب اولنوب کتابت
ایتدکده خطین بیننده مشابهت ظاهره اولسه دخی کبی زیرا بونك نهایتی اشبو
خط بنمدر وبن تحریر ایتدم لکن بومال بنده دکلدر دیمك اولور بونکله ده برشی
لازم اولمز ❊(وان افتی قارئ الهدایة بخلافه فلا یعول علیه وانما یعول
علی هذا التصحیح لان قاضی خان من اجل من یعتمد علی تصحیحاته کذا ذکره
المصنف هنا وفی کتاب الاقرار واعتمده فی الاشباه ❊ مضمون مشروحك
خلافنه هرنقدر قارئ الهدایه افتا ایتدیسه ده اکا اعتماد اولنمز انجق

اعتماد تصحیح مذکورك اوزرینه در زیرا قاضیخان تصحیحاتنه اعتماد اولنور ذواتك
اجلندندر بو مقامده وکتاب الاقرارده مصنف مرحوم برمنوال مشروح ذکر ایلدی
وصاحب اشباه ده بوکا اعتماد ایلدی ❊ لکن فی شرح الوهبانیة لو قال
هذا خطی لکن لیس علی هذا المال ان کان الخط علی وجه الرسالة مصدرا معنونا
لا یصدق و یلزم بالمال ونحوه فی الملتقط وفتاوای قارئ الهدایة فراجع ذلك ❊ لکن
وهبانیه شرحنده مذکوردرکه برکمسه اشبو خط بنم خطمدر لکن بومال بنم اوزرمده
دکلدر دیسه امدی خط مشروح علی وجه الرسالة مثلا امابعد ذلك فلك علی کذا
عنوانیله رسم وتصدیر اولنمش اولورسه قولنده تصدیق اولنماز مال اوزرینه
لازم اولور ملتقط وفتاوای قارئ الهدایه ده بونك امثالی مسطوردر لکن
عامهٔ فقهای ذی شان بونك خلافی اوزره لردر کتابت بعضا تجربه ایچون اولمق ایله
❊(ولا یشهد علی شهادة غیره مالم یشهد علیه)وقیده فی النهایة بما اذا سمعه
فی غیر مجلس القاضی فلو فیه جاز وان لم یشهده شرنبلالیة عن الجوهرة ❊
برکمسه غیری کمسه نك شاهد اولدیغی ماده یه مجرد اندن سماعیله شهادت
ایده مز مادام کندویه شهادتنی تحمیل ایدوب کندوبی اول خصوصه اشهاد
ایتمدکجه ونهایه ده مضمون مشروحی مجلس قاضینك غیریده استماعیله قید لدی
بس قاضی حضورنده کی شهادتنه شهادت ایتسه اولور هرنقدر کندوبی اشهاد
ایتمز ایسه ده ❊ویخالفه تصویر صدر الشریعة وغیره وقولهم لابد من التحمیل وقبول
التحمیل وعدم النهی بعد التحمیل علی الاظهر ❊ صدر الشریعه نك وغیریسنك
مسئلهٔ مشروحه یی تصویریکه بررجل قاضینك حضورنده بر رجلك شهادتنی
اداسنی ایشتسه کندویه انك شهادتیله شهادت مشروعه اولمز بلکه اظهر اولان
شاهد اصلك کندویه شهادتنی تحمیلندن وتحمیلی قبولندن وبعد التحمیل
عدم نهیندن لازمدر قوللری مار الذکر نهایه نك تقییدنه مخالف اولور امدی
شاهد اصل فرعی کندی شهادتنه اشهاد ایتدکده قبول ایتمزسه
فرع شاهد اولمش اولمازحتی صکره شهادت ایده جك اولسه مقبوله اولماز
❊ نعم الشهادة بقضاء القاضی صحیحة وان لم یشهدهما القاضی علیه وقیده
ابو یوسف بمجلس القضاء وهو الاحوط ذکره فی الخلاصة ❊ بلی قاضینك
قضاسنه شهادتی صحیحه در قاضی هرنقدر شاهدلری قضاسنه اشهاد
ایتمز سه ده امام ابی یوسف مجلس قضا ایله تقیید ایلدی احوط اولانده بودر
لکن قاضی انجق مجلس قضاده حکم ایدر امدی بو خلاف قاضینك قضاسنه
اشهاد ایدر ایکن استماع ایدن شاهدلر حقنده اولسه بك ظاهر اولور ایدی
❊(کفی) عدل (واحد)فی اثنی عشر مسألة علی ما فی الاشباه منها اخبار

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

القاضی بافلاس المحبوس بعد المدة و (للتزکیة) ای تزکیة السر واما تزکیة العلانیة فشهادة اجماعا ﴾ اون ایکی مسأله ده اشباهده بیان اولندیغی وجه اوزره برعادل ذات بی معادلك اخباری کفایت ایدر ایکی دخی اولورسه ده مستورك خبری مقبول اولمز دیا نادن اولان مثلا برصوبك طهارتی و نجاستی وبرطعامك حل و حرمتی کبی شیلرده ینه بویله در اما وکیلك عزلنده ومأذونك حجرنده وباکره ولینك انکاحنی اخبارده وشفیعه بیعی اخبارده برعادلك ویا ایکی مستور الحالك خبرلری مقبول اولور مواضع مشروحه دندر قاضینك مدیون معسری برمدت حبسندنصکره کندویه انك افلاسیله اجماعا شهادتدر انده شرط اولان بونده دخی شرطدر الا شهادة لفظی دکلدر (تنبیه) تزکیه ده قاضی یه لایق ومناسب اولان عادل وناسك احوالنه خبیر واختلاطی کثیر وجرح اوواوب اولمیان شیلره عارف و پرهیزکار متعفف ذواتی اختیار ایتمکدر بس قومشولرنده وچارشوسی خلقنده معتمد تزکیه ایده جك برکمسه بولنمزسه خبر متواتری اعتبار ایدر ﴾ (وترجمة الشاهد) والخصم (والرسالة) من القاضی الی المزکی والاثنان احوط ﴾ وشاهدك وخصمکه کرك مدعی وکرك مدعی علیهك لسانتی قاضی بیلمزسه ترجمه سنی و قاضیدن مزکی یه ومزکیدن قاضی یه رسالتده برعادلك خبری کفایت ایدر ایکی احوطدر ترجمان تانك فتحی وجیمك ضمیله برلغتی دیکر لغتله بیان وایضاح ایدیجی معناسنه در ﴾ وجاز تزکیة عبد وصبی ووالد ﴾ عبدك مولاسنی وصبینك ووالدك ولدینی وولدك والدنی واحد زوجینك آخرینی تزکیه سی جائزه اولور ﴾ وقد نظم ابن وهبان منها احد عشر فقال ﴾ مواضع مشروحه دن اون بری ابن وهبان نظمله بیان ایدوب بیوردی ﴾ ویقبل عدل واحد فی تقوم ❊ وجرح وتعدیل وارش یقدر ﴾ صیدك وياخود تلف اولان شیئك تقویمنده وشاهدك جرح وتعدیلنده وبرشیئك دیتنك تقدیرنده برعادل شخصك قولی مقبول اولور ﴾ وترجمة والسلم هل هو جید ❊ وافلاسه الا رسال والعیب یظهر ﴾ دخی ترجمانده وسلم فیهده جیدمی و یاغیر جیدمی اختلاف اولندقده وبرمحبوسك افلاسیله اخبار اولنمغله ارسالنده وبرمعیبده که عیبده بایعله مشتری اختلاف ایتدکده عیبنی اثباتده عادل واحدك اخبار وبیانی مقبول اولور ﴾ وصوم علی مام او عند علة ❊ وموت اذا للشاهدین یخبر ﴾ وصومده ماسبقده مرور ایتدیکی اوزره امام حسن رضی الله عنهك روایتنده بلا علة و یاخود بلود وغبار امثالی علت موجوده ایکن وبرکمسه موتیله ایکی شاهده واحد عادلك اخبارنده قولی مقبول اولور که شاهدلر ایچون انك موتیله شهادت

مشروعه اولور ﴾ (والتزکیة للذمی) تکون (بالامانة فی دینه ولسانه ویده وانه صاحب یقظة) فان لم یعرفه المسلمون سأل عنه عدول المشرکین اختیار ﴾ ذمینك تزکیه سی دیننده که ظاهرا شریعت اعتقاد ایتدیکی شیئه محافظه ولساننده کذبدن ویدنده که معاملاتنده ویا سرقتدن امین اولوب وصاحب یقظه که غافل ولا ابالی ومعتوه اولمقدر واکر مسلمون احوالنه عارف اولمزلرسه قاضی عدول مشرکیندن کندولرك احوالنلرندن سؤال ایدوب تزکیه ایدر ﴾ وفی الملتقط عدل نصرانی ثم اسلم قلبت شهادته ولو سکر الذمی لا تقبل ﴾ وملتقطده مذکوردر که برنصرانی تعدیل وتزکیه اولنوب بعده شرف اسلامله مشرف اولسه شهادتی مقبوله اولور وبرذمی شرب خمردن سکران اولسه شهادتی مقبوله اولمز ﴾ (ولا یشهد من رأی خطه ولم یذکرها) ای الحادثة (کذا القاضی والراوی) لمشابهة الخط للخط ﴾ امام اعظم رحمه الله تعالی قتنده برکمسه کندی خطنی کوروب مضمونی اولان حادثه وواقعه یی تذکر ایدوب درخاطر ایده مسه اول خصوصه شهادت ایده مز قاضی وراوی ده ینه بویله در خط خطه مشابه ولمغین حتی امام مشار الیه بوبابده بونلرك کلیسنده پك تضییق بیوردیلر کندولرینك بیك ایکیوز قدر مشایخدن حدیث شریف استماعی اوار ایکن روایتلری پك قلیلدر که محدثیندن عن ابی حنیفة دیه رك کتب احادیثده کندودن اصلا برحدیث شریف روایت اولنمیور زیرا کندولرینك نزدنده وقت سماعدن وقت روایته دك حدیث شریف روایتنده حفظ شرطدر ایمدی کندونك عندنده شاهد ایچونده حادثه یی وتاریخنی ومالك مقدارینی وصفتنی تذکر ایدن لازمدر حتی انلردن برینی بیلیوب مجرد خطله ختمنی تیقن ایتمکله شهادت لایق دکلدر واکر ایده جك اولسه شاهد زور اولور شهادت مجلسنی فقط تذکر کفایت ایتمز ﴾ وجوزاه لوفی حوزه وبه نأخذ بحر عن المبتغی ﴾ امامین خطیله شهادتی تجویز ایتدیلر اکر خط شاهدك عندنده تحریف وتغییردن محفوظ اوله رق بولنوب وقاضی کندودن ماده معلومك اولادیغنی شهادت ایدیورسك یوقسه خطکه اعتمادامی دیو سؤال ایتدکده شهادتم عن علمدر دیرسه امور عباد تعطیل اولنمسون دیو امامین قولنی اخذ ایدرز

﴾ فی بیان مواضع الشهادة بالتسامع ﴾

﴾ (ولا) یشهد احد (بما لم یعاینه) بالاجماع (الا فی) عشرة علی ما فی شرح الوهبانیة منها العتق والولاء عند الثانی والمهر علی الاصح بزازیة ﴾

ISTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

برکسه معاینه ایده میوب کالشمس فی وسط النهار معلومی اولمیان شیئه اجماعا شهادت
ایده من الا وهبانیه شرحنده ذکر و بیان اولندیغی وجه اوزره اون محلده سماعله
شهادت اولور عتق وامام ثانی عندنده ولاء وقول اصح اوزره مهر مواضع
مشروحه دندر امام اعظم رحمه الله تعالی عتق زوال ملکه مبتنی اولمغله بلامعاینه
کندوده شهادت مشروعه اولمز بیوردیلر عتق اوزره ترتب ایدن ولاده بویله در
✽ و (النسب والموت والنکاح والدخول بزوجته وولایة القاضی واصل الوقف)
قیل وشرائطه علی المختار کما مر فی بابه ✽ دخی بلا معاینة نسب خصوصنده
شهادت جائزه اولور فراشدن هر نقدر ولادتی معاینه ایتمزسه ده همان ایکی
عادل کسه دن سماعله اشبو کسه فلانک اوغلو فلاندر دیو شهادت ایدر وبر
کسه نک وفاتی بعض ناسدن سماعله انک موتیله شهادت ایدر هر نقدر عیانا
کورمز سه ده وانک زوجه سیچون سماعله عمل ایدوب اخر کسه یه تزویج اولنمق
مشروع اولور اکر خبرویرن کسه عادل اولورلرسه و بر رجلک نکاحنی وزوجه سنه
دخولنی بعض کسه لردن ایشتمکله شهادت مشروعه در اوزرینه مهر وعدت ونسب
امثالی حکملرده ترتب ایدر وولایة قاضیده که بر ناحیه یه بر کسه نک قاضی
اولمسنی استماع ایدن کسه یه شهادت مشروعه اولور هر نقدر معاینه سی اولمزسه ده
واصل وقفده که مثلا اشبو دکان فلان مسجدک ویا فلان جامعک وقفیدر
دیو سماعله شهادت ایتمکده اولور عند البعض سماعله شهادت قول مختار اوزره
وقفک شرطلرنده ده اولور تتکم باب الوقفده مرور ایلدی ✽ (و) اصله
(هو کل ماتعلق به صحته وتوقف علیه) والا فن شرائطه ✽ اصل وقف
دیدیکی شول برشیدر که وقفک منجزا متولی یه تسلیم اولنوب واخری منقطع
اولمیان برجهته قلنمق کبی هر بر وقفک صحتی کندویه تعلق وتوقف
ایدن شیدر وقفک صحتی کندویه توقف ایتمزسه امامت وتأذین امثالی جهتلرینی
ذکر ویا تأبید کبی شیلر شرائط وقفدندر که بونلره صحت وقف توقف ایتمز
✽ (فله الشهادة بذلک اذا اخبره بها) بهذه الاشیاء (من یثق) الشاهد (به) من
خبر جماعة لا یتصور تواطئهم علی الکذب بلا شرط عدالة اوشهادة عدلین
الا فی الموت فیکفی العدل ولو انثی وهو المختار ملتقی وفتح ✽ امدی بر کسه یه
ماالذکر اون محلده بلا معاینة شهادت مشروعه اولور اکر کندویه انلری
بلا شرط العدالة کذب اوزرینه تواطئلرینی عقلک جائز کورمدیکی ذواتک خبرینی
بر کندویه اعتماد اولنور ثقه دن کسه خبر ویروب ویاخود ایکی عادل ذات
شهادت ایدرلرسه الا موتده هر نقدر عورت دخی اولورسه بر عادلک اخباری کفایت
ایدر وفتاوای صغراده مسطوردر که شهرت وتواتر عقلک کذب اوزرینه تواطئلرینی

تجویز ایتمدیکی کسه لرک اخباریله اولورسه حقیقتدر ایکی رجل عادلک
ویا بر رجل ایله ایکی عورتک اخبار وشهادتلریله اولورسه حکمیدر لکن اوچ
اولکیکه نسب ونکاح وقضاده شهرت انجق کذب اوزرینه تواطئلری تصور
اولنمیان جماعتک اخباری ویا شهادت لفظیله ایکی عادلک خبریله ثابته اولور
موتده بر کسه نک خبریله اولور ✽ وقیده شارح الوهبانیة بان لایکون المخبر متهما
کوارث وموصی له ✽ موتده بر کسه نک خبرینک کفایتنی وهبانیه شارحی عبدالبر
سیرکبیردن نقلا وارث ویا موصی له کبی مخبرک جر نفع تهمتیله متهم
اولمامسیله قیدلدی ✽ (ومن فی یده شئ سوی رقیق) علم رقه و (یعبر عن نفسه)
والا فهو کمتاع (فلک ان تشهد) به (انه له ان وقع فی قلبک ذلک) ای انه ملکه
(والالا) ✽ رقنی بیلوب کندی نفسندن تعبیره قادر عبد وجاریه نک ماعداسی
نقد ویا عروض ویا عقار یدنده بولنان کسه ایچون اول شی کندونکدر دیو سکا
کوره شهادت ایتمک جائزه ومشروعه در اکر انک ملکی اولدیغی قلبنده واقع
اولوب سکا یقین حاصل اولورسه یوقسه اولمز واکر رقیق کندی نفسندن
تعبیره قادر اولمزسه سائر متاع کبیدر امدی بر کسه سوپرندی سپورر فقرا
مقوله سندن بر کسه نک یدنده بر ذی قیمت عظیم اینجو دانه سی ویا آباء واجدادنده
ارباب کتاب علمادن کسه بولنمیان جاهلک یدنده ذی قیمت بر کتاب کورسه
کندویه انلر اول ذی الیدکدر دیو شهادت مشروعه اولمز مجرد ید شهادته
کافی اولمیوب قلبنده شهادت وظن غالبندن لازم اولمغین ✽ ولو عاین القاضی
ذلک جاز له القضاء به بزازیة ای اذا ادعاه المالک والالا ✽ مضمون مشروحی
بر قاضی معاینه ایدوب یعنی بر کسه نک بر شیئه تصرف ملاکجه تصرفنه مطلع
اولوب وقلبنه اول شی انک ملکیدر دیو واقع اولوب مالکده اول شی بندر دیو
ادعا ایدرسه قاضی ایچون انکله حکم جائز اولور واکر ذی الید ملکیت دعواسنی
ایتمزسه کندی ایچون حکم جائز اولمز امدی قاضینک کندی علمیله حکمی متقدمین
مذهبی اولمش اولور عدم حکمی متأخرین مذهبی اولمغله مسئله مختلف فیها اولور
✽ (وان فسر) الشاهد (للقاضی ان شهادته بالتسامع او بمعاینة الید
ردت علی الصحیح الا فی الوقف والموت اذا) فسرا (وقالا اخبرنا به من نثق
به تقبل علی الاصح) خلاصة ✽ شاهد شهادتنک تسامعله ویا معاینة یدایله
اولدیغنی قاضی یه تفسیر ایدوب مثلا بنم بو خصوصده شهادتم ایشتمکله در دیرسه
قول صحیح اوزره شهادتی رد اولنور بلکه بلا بیان بر وجه اطلاق همان
بویلجه شهادت ایده رم دیر سماعی ذکر ایتمز الا وقفله موتده شاهدلر

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

شهادتلرینی تفسیر و بیان ایدوب بو خصوصی بزه اعتماد ایتدیکمز ثقاتدن ذاتلر خبر و یردیلر دیرلرسه قول اصح اوزره شهادتلری مقبوله اولور زیرا بعضا اولورکه یوزسنه لك وقفه یکرمی یاشنده کمسه شهادت ایدر ﴿ بل فی العزمیة عن الخانیة معنی التفسیر ان یقولا شهدنا لانا سمعنا من الناس اما لوقالا لم نعاین ذلك ولکنه اشتهر عندنا جازت فی الکل وصححه شارح الوهبانیة وغیره انتهی والله تعالی اعلم ﴾ بلکه درر اوزرینه عزمی زاده نك عزمیه نام حاشیه سنده خانیه دن نقلا شهادتك کندی ایله رد اولندیغی تفسیرك معناسی شاهدلرك بزلرك بو خصوصه شهادتمز ناسدن سماعمزه مبنیه در دیمه لریله در دیو مرسومدر اما شاهدلر بزلر اول خصوصی معاینه و مشاهده ایتمدك لکن بزلرك عندمزده بو یلجه مشهور و معروف اولدی دیرلرسه هر بر مواده برمنوال محرر شهادت جائزه اولور قول مشروحی فقهادن وهبانیه شارحی وسائرلری تصحیح ایلدی ☼ انتهی ☼ حقیقت حاله الله ذوالجلال حضرتلری یك عالمدر والله الموفق واستغفر الله العظیم

﴿ باب القبول وعدمه ﴾

اشبو باب دقت نصاب شهادتك قبولیکه صدقه حملی وعدم قبولی بیاننده اولیجی مبحث و مسائلدر ﴿ ای من یجب علی القاضی قبول شهادته ومن لایجب لا من یصح قبولها اولا یصح لصحة الفاسق مثلا کما حققه المصنف تبعا لیعقوب باشا وغیره ﴾ یعنی قاضینك اوزرینه شهادتی قبول واجب اولوب ویا اولمیان ذواتك بیاننده کی بابدر یوقسه شهادتنك قبولك صحیح اولوب ویا اولمیانی بیانی دکلدر مثلا فاسقك شهادتیله قضا صحیح اولوب قبولی واجب اولمدیغنه بناً أنتکم مضمون مشروحی مؤلف کتاب عنی الله تعالی کابه یوم الحساب یعقوب پاشایه وسائرینه تبعیتله تحقیق و بیان ایتدیکه هر بر شهادتکه ردینه سبب فسق اوله قاضی انی قبول ایدرسه صحیح اولور مثلا مخنثك ونائحه نك ومغنی نك وقوش وطنبور لعبیله معروف اولان کمسه لرك شهادتلری کبی ﴿ (تقبل من اهل الاهواء) ای اصحاب بدع لاتکفر کجبر وقدر ورفض وخروج وتشبیه وتعطیل ﴾ اهواء هوی مصدرینك جمعیدر برشیئه محبت واشتها ایتمك معناسنه در مدایله هواء بین السماء والارض معنی اولان هوا وروزکاردر اهل اهواء اهل سنت وجماعت طریقت مستحسنه لرندن اعراض واکا تأویل فاسد ایله مخالفت ایدن اهل قبله دن بعض طائفهٔ زائغهٔ ضاله درکه ارباب بدعتدن تکفیر اولنمیان جبریه که عبدك قدرتنی

انکار ونفی ایدن وقدریه که قضا وقدرك قادر قیوم اولان حق سبحانه وتعالی دن اولدیغنی نفی وانکار ایدوب قول کندی فعللرینك خالقی دینور وروافضکه صهرین مکرمین یعنی الحسن والحسین و بعض بونلر امثالی اخیاره لعن ایدن ملعونین ومشارالیهما ختنین امجدینی وطلحه وزبیر ومعاویه رضوان الله تعالی علیهم اجمعین حضراتنی معاذالله تعالی تکفیر ایدن خوارج ومشبهه که ایمانله ذنبك ضرری اولمز دینلر ومعطله که ذات جلیلك صفات ثبوتیه دن خلونه ذاهب اولان شرذمهٔ غیر ناجیه در اولی اولان کجبر عبارهسنده کافی حذف ایله والهوی الجبر دیوب مجرد هوایی بیان اولمق ایدی انلردن شهادتی مقبوله اولنه تعرضمز ایمدی اهل اهوادن شهادت مقبوله اولور ﴿ و کل منهم اثنتا عشرة فرقة فصار وا اثنتین وسبعین ﴾ فرق مشر وحه دن هر بری اون ایکی اولمغله جمعا یتمش ایکی فرقه اولور کلیسی نارده در الا بونلردن ماعدا برفرقه ناجیه درکه اول رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلمك واصحاب کزینك رضوان الله تعالی علیهم اجمعینك اولدقلری ملت قویمه وطریقت مستقیمه اوزره بولنان فرقه توفیق قرینه درنتکم حدیث شریفده { وستفترق امتی علی ثلاث وسبعین فرقة کلها فی النار الا ماکان علی ماانا علیه واصحابی } بیورلمشدر ﴿ (الا الخطابیة) صنف من الروافض یرون الشهادت لشیعتهم والکل من حلف انه محق فردهم لا لبدعتهم بل لتهمة الکذب ولم یبق لمذهبهم ذکر بحر ﴾ الا خطابیه که روافضدن کندی اتباع وانصارینه وکندوسی دعواسنده محق اولدیغنه یمین ایدن هر برکمسه ایچون شهادتی اکندولرینه واجب اعتقاد ایدن طائفهٔ باطله نك شهادتلری مقبوله اولمز مصنف رحمه الله تعالی جنابلرینك اشبو خطابیه طائفه سنك شهادتلرینی ردی بدعتلرینه بناً دکلدر بلکه کذب تهمتنه مبنیدر ومذهبلرینك فی الغندن حالا السنه ده ذکری دخی قالمدی ﴿ (و) من (الذمی) لو عدلافی دینهم جوهرة (علی امثله) الا فی خمس مسائل اعلی ما فی الاشباه وتبطل باسلامه قبل القضاء وکذا بعده لو بعقوبة کقود بحر (وان اختلفاملة) کالیهود والنصاری ﴾ ذمی هرنقدر ملة یهود ونصارا کبی مختلف اولسه دخی کندی دیننده عادل اولورسه کندی مثللو ذمی اوزرینه شهادتی مقبوله اولور الا اشباهده ذکر اولندیغی اوزره بش مسئله ده اولمز اولا ایکی نصرانی برنصرانی اوزرینه اسلامه کلدی دیو شهادت ایدوب اول دخی انکار ایدرسه شهادتلری جائزه اولمز ثانیا دیونی ترکه سندن ازید اولوب مسلمك مدیونی اولهرق مرد وهلاك اولان نصرانی اوزرینه ایکی ذمی نك شهادتی مسئله سیدر ثالثا برنصرانی برشیئك برمسلمدن اشتراسنی ادعا ایدوب اول دخی

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

بیعنی انکار ایدرایکن ایکی ذمی اول شی نصرانینکدر دیو شهادت ایتسه‌لر شهادتلری
مقبوله اولمز رابعا درت کسه برنصرانی اوزرینه اشبو نصرانی برمسلمه عورتی
کرها رضاسی اولمقسزین زنا ایتدی دیو شهادت بونده‌ده یالکز رجله حد شرعی
اجرا اولنور خامسا برمسلم برکافرک یدنده کی عبد بنمدر دیو دعوی ایتدکده
ایکی کافر بو عبد بونکدر برمسلم فلان قاضی بونکله حکم ایتدی دیو شهادت
ایتسه‌لر اولمز قبل القضا مشهود علیهک اسلامیله ذمینک ذمی اوزرینه
شهادتی باطله اولور بعدالقضاده باطله اولور شهادت قصاص ویا قطع ید مثللو
عقوبت قبیلندن اولان شیلرده اولورسه ❊(و) الذمی (علی المستأمن لاعکسه)
ولامرتد علی مثله فی الاصح ❊ دخی ذمینک مستأمن اوزرینه شهادتی مقبوله اولور
ذمی داراسلام اهالیسندن اولمغله حالی مستأمندن اعلی اولمغین حتی مسلم ذمی ایچون
قصاص اولنور امانله کلان کفره ایچون قصاص اولنمز مسئلهٔ مشروحه‌نك
عکسی اولمزکه مستأمنك ذمی حقنده وقول اصحده مرتدك کندی مثللو
مرتده شهادتلری اولنمز ❊(وتقبل منه علی) مستأمن (مثله مع
اتحاد الدار) لان اختلاف دارهما یقطع الولایة کما یمنع التوارث ❊
مستأمنلرك ایکیسیده داراسلامده بولنمرایله دارلریله متحد اولورسه احدهمانك
آخری اوزرینه شهادتلری مقبوله اولور دارلرینك اختلافی ولایتی قطع ایدوب
حتی توارثه‌ده مانع اولمغین ❊(و) تقبل (من عدو بسبب الدین) لانها من التدین
بخلاف الدنیویة فانه لایأمن من التقول علیه کما سیجیئ ❊ عداوت دینیه سببیله
عدوکه برکسه‌نك فرحیله محزون حزنیله فرحناك اولان ذاتك شهادتی عدوسی
حقنده مقبوله اولور عداوت دینیه‌سی کندونك دیانت وعدالتنك کمالنه دلالت
وشهادت ایتمکین زیرا ناشرعی منکراتی مرتکب اولان کسانه معادات وبغض
فی الله واجبدر کورمزمسنکه مسلمك کافره عداوت دینیه‌سی موجوده
ومحققه ایکن انك حقنده شهادتی مقبوله اولور امامقذوفك قاذفه وقطع
طریق ایدن کسه‌لره مقطوع علیهك ومقتولك ولیسنك قاتله ومجروحك جارحه
وزوجه‌سنه زناقذف ایدن زوجك زوجه‌سنه زنا ایله شهادتی مثللو میانلرنده
عداوت دنیویه تبین ایدن صورت مسئلهٔ مشروحه‌نك خلافنه درکه شهادتلری
مقبوله اولمز بومقوله کسه‌لرك عدولری حقنده خلاف واقع کلام سویلمه‌سندن
امین اولنمز تتکم بوکادائر بحث قریبا کلور امدی بوندن ظاهر ونمایان اولدیکه
عداوت بعض فقهدن بهره یاب اولمیوب فقیهلك ادعا ایدن ذواتك توهم ایتدکلری
کبی همان هر برشخصله برخصوصده مخاصمه ایدوب عداوت ادعا ایدن
کسه‌نك عداوتنه اطلاق اولنمز بلکه مارالذکر قطاع طریق وقذف وقتل

ماده‌لری کبی اولمق لازمدر ❊(وماالصدیق لصدیقه فتقبل الااذاکانت الصداقة
متناهیة بحیث یتصرف کل فی مال الاخر فتاوی المصنف معزیا لمعین
الحکام ❊ اماصدیقك صدیقنه شهادتی مقبوله اولور الاصداقت ومحبتلری
بردرجه‌ده اولسه‌که هربری دیکرینك مالنده تصرف ملا بجه‌سنه
متصرف اولور بوصورتده احدهمانك آخره شهادتی مقبوله اولمز ❊(و) من
(مرتکب صغیرة) بلااصرار (ان اجتنب الکبائر) کلها وغلب صوابه علی صغائره
دررو غیرها قال وهومعنی العدالة ❊ دخی بلااصرار صغیره‌یی مرتکب اولان
کسه‌نك شهادتی مقبوله اولور اکر صغائرك کلیسندن اجتناب ایدوب
صوابی خطاسی اوزرینه غالب اولورسه صاحب درر عدالتك معناسی بودر دیدی
واکر صغائره اصراری اولوب وانکله مسرور اولوب وانی استخفاف ایدوب
ویاانی ایشلیان کندویه اقتدا واتباع اولنور عالم اولورسه ایمدی اول
صغائر کبیره عد اولنور ❊ وفی الخلاصة کل فعل یرفض المروئة والکرم
کبیرة واقره ابن الکمال قال ومتی ارتکب کبیرة سقطت عدالته ❊ وخلاصه‌ده
مذکور درکه هر برفعلکه مروئت وکرمی ترکه مؤدی اوله اول فعل کبیره دربونی
ابن کمالده اقرار ایدوب دیدیکه چنانکه برکسه کبیره‌یی مرتکب اولورسه عدالتی
ساقطه اولور ❊(و) من (اقلف) لو لعذر والا لا وبه نأخذ بحر والاستهزاء
بشئ من الشرائع کفر ابن کمال ❊ دخی اقلفکه موضع ختانی قطع اولنمیان
سنتسز کسه‌دن شهادت مقبوله اولور ترکی نفسنه خوف مثللو عذره بناً
اولورسه شهادتی صحیحه اولدیغی کبی امامتیده صحیحه اولور قول مختار
اوزره ختانك وقتنك اولی سنت یدی‌یه رسیده اولوب آخری اون ایکی‌یه بلوغیدر
واکر عذره مبنی ترك اولنمزسه شهادتی مقبوله اولمز انجق بوقول ایله عمل
ایده رزختان رجاله سنت نسایه مکرمتدر جماعی پك لذیذ اولمغین ترکی عذره
بناً اولمدلی بوقسه استهزاء اولورسه معاذالله تعالی امور شرعیه‌دن برشیئی
استهزا کفردر ❊(وخصی) واقطع (وولدالزنی) واو بالزنی خلافا لمالك ❊
دخی خصیکه اینانمش ویاطوه‌شه‌لر مثللو محل معهودلری ظلما مقطوع ویاخود
سرقتیچون شرعا یدی مقطوع‌دن وولد زنادن شهادت مقبوله اولور شهادتلری
هرنقدر زنایه‌ده اولورسه زیرا والدینك فسقیله ولد فاسق اولمز کفر یله کافر
اولمدیغی کبی بوخصوصده امام مالك ایچون خلاف واردر ❊(وخنثی) کانثی
لومشکلا والا فلااشکال ❊ خنثی مشکل اولورسه جمیع احکامده عورت کبیدر
یوقسه اشکال اولمز ❊ (وعتیق لمعتقه وعکسه) الالتهمة لمافی الخلاصة شهدا بعد
عتقهما ان الثمن کذا عند اختلاف بائع ومشتر لم تقبل لجر النفع باثبات العتق ❊
عتق اولنان عبدك سیدینه وسیدك معتقنه شهادتی مقبوله اولور شریح
قاضینك حضرت علی کرم الله تعالی وجهه حقنده معتق قنبرك شهادتی قبول

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

ایتدیکنه بناً الاجر نفع ودفع مغرم امثالی برتهمت محلی اولو رسه اولمز نتکم
خلاصه ده مذکور درکه ایکی عبدك عتقلرندنصکره بایعلریله مشتریلری
میانلرنده ثمنك مقدارنده اختلاف واقع اولمغله کندولری ثمنك مقداری شوقدر
دیو شهادت ایتسه لر مقبوله اولمز شهادتلرنده عتقلرینك اثباتی جر نفعلری
اولمغین زیرا کندولری شهادت ایتدکاری تقدیرجه بایعله مشتری یمین ایتمکله
بیع منفسخ اولوب عتقده باطل اولور ※ (ولاخیه وعمه ومن محرم رضاعا اومصاهرة)
الااذا امتدت الخصومة وخاصم معه علی ما فی القنیة ※ برکسه نك قرنداشی وعمسی
و رضاعا اوغلو ویا مصاهرة که عورتنك اناسی وقزی وقزینك زوجی کبی
محرمندن قریبلری ایچون شهادتی جائزه اولور بونلرك میانلرنده املاك متمیزه اولوب
تکلیفسزلك پك اول قدر اولمامغین تهمت محلی اولمز اما ولادت جهتیله قرابت
بونلرك خلافنده در الا میانلرنده خصومت ممتده اولوب بربرلریله مخاصمه ده
اولورلرسه قنیه ده تصریح اولندیغنه نظرا شهادتلری مقبوله اولمز ※ وفی
الخزانة تخاصم الشهود والمدعی علیه تقبل لوعد ولا ※ وخزانه ده مرسومدرکه
شاهدلر مدعی یه خصومتده مساعده ایچون اولمقسزین وپك زیاده
اولمیه رق مدعی علیهله مخاصمه ایتسه لر عدللر ایسه شهادتلری مقبوله اولور
※ (ومن کافر علی عبد کافر مولاه مسلم او) علی وکیل (حر کافر موکله
مسلم لا) یجوز (عکسه) لقیامها علی مسلم قصدا وفی الاول ضمنا ※ کافرك
مولاسی مسلم اولان عبد کافر اوزرینه ویاخود موکلی مسلم اولان حر کافر
وکیل اوزرینه شهادتی مقبوله اولور زیرا بو برشهادتدرکه قصدا کافر اوزرینه
بر امری اثبات اوزره قائمه اولدی هرنقدر اندن ضمنا مسلم مولی اوزرینه حکم
لازم کلورسه ده صورت مشروحه نك عکسیکه عبدك مسلم اولوب مولاسنك
کافر اولدیغی مشروع اولمز بونده شهادت قصدا مسلم اوزرینه اولوب
اولکنده ضمنا اولمغین ※ (و) تقبل (علی ذمی میت وصیه مسلم ان لم یکن علیه
دین لمسلم) بحر ※ دخی کافرك شهادتی وصیسی مسلم اولان ذمی میت اوزرینه
قبول اولنور اکر اوزرنده مسلمك دینی اولورسه ※ وفی الاشباه لاتقبل شهادة
کافر علی مسلم الا تبعا کامر اوضرورة فی مسئلتین فی الایصاء شهد کافران
علی کافرانه اوصی الی کافر واحضر مسلما علیه حق للمیت وفی النسب شهدا ان
النصرانی ابن المیت فادعی علی مسلم بحق وهذا استحسان ووجهه فی الدرر ※ واشباهده
کافرك مسلم اوزرینه شهادتی مقبوله اولمز الا تبعا اولوردیو مسطوردر نتکم ماسبقده
سیدی مسلم عبد کافرده وموکلی مسلم وکیل کافرده مرور ایتدی ویاخود
ضرورة اولورکه ایکی مسئله ده در اولکی ایصاده درکه ایکی کافر بر کافر

اوزرینه شهادت ایتسه که بوفلان کافره وصی نصب اولندی اولده میتك کندونك
اوزرنده حقی اولان مسلمی احضار ایدوب وصایتی حسبیله آنی ادعا ایتسه مسلم
اوزرینه نصرانیلر شهادت ایتمش اولوربریده نسبده که ایکی نصرانی برنصرانی یه
بوفلان میتك اوغلودر دیو شهادت ایدوب اول دخی برمسلم اوزرینه اول میتك
شوقدر حقی واردر دیو دعوی ایتمش کبی اشبو شهادت مشروحه لرك قبولی استحساندر
قیاس اولان عدم قبولیدر استحسانك سبب ووجهی درر ده مذکوردرکه تحقیقا
مسلمین نصارانك موتنه حاضر اولمزلر وصیت ایسه غالبا موت وقتنده اولور
ونسبك ثبوتنك سببی نکاحدر مسلمین ایسه انلرك نکاحلرینه حاضر اولمزلر امدی صورت
مشروحه لرده نصارانك شهادتلری مقبوله اولمسه حقوقك ضیاعنه مؤدی اولمغله
بالضروره مقبوله اولدی قابله قادینك شهادتنك قبولی کبی لکن مسلم مشروحك
اصل دینی مقر اولوب ایصاء ونسبی منکر اولدیغی تقدیرجه دربوقسه ذمینك
مسلم اوزرینه شهادتی نیجه مقبوله اولور ※ (والعمال) للسلطان (الا اذا کانوا اعوانا
علی الظلم) فلاتقبل شهادتهم لغلبة ظلمهم کرئیس القریة والجابی والصراف ※
دخی پادشاه طرفندن حقوق واجبه دن جزیه وسائر اموال میریه طوپلمغه
مأمور اولان خدمهٔ دولتك شهادتلری مقبوله اولور نفس عمل فسق اولمامغین
حتی اصحاب کزین رضوان الله تعالی علیهم اجمعین حضراتندن بعض عمال وار ایدی
الا زمانه عمالی کبی ظلمه معین اولورلرسه شهادتلری مقبوله اولمز فی زماننا اعیان
واهل مجلس وشیخ البلد تعبیر اولنان رئیس قریه وجابیء ظلم وصراف کبیلر
※ والمعرفون فی المراکب والعرفاء فی جمیع الاصناف ومحضر قضاة العهد والوکلاء
المفتعلة والصکاك وضمان الجهات کمقاطعة سوق النخاسین حتی حل لعن الشاهد
لشهادته علی باطل فتح و بحر ※ دخی سفینه لرده یازیجی ورئیس کبی وجمیع اصناف
شیخلری ووقتك قاضیسنك محضرلری وغیرك دعاوی خصومتلرینه وکیل اولان
کمسه لر وکاتبلر وباقرجیلر چارشوسی مقاطعه سی کبی بعض جهتلره ضامن اولان
کمرکجیلرك شهادتلری مقبوله اولمز حرامدن اوقدر احترازلری اولمامغین
صکاك وضمان صادك ضملریله در وهر براقرار باطله ورباکبی امر باطله شهادت ایدن
کمسه نك شهادتی مقبوله اولمادیغندن بشقه کندولرینه لعن دخی حلال اولور
※ وفی الوهبانیة امیر کبیر ادعی فشهدله عماله وتوابعه ورعایاهم لاتقبل کشهادة
المزارع لرب الارض وقیل اراد بالعمال المحترفین ای بحرفة لاتلیق به وهی حرفة
آبائه واجداده والا فلا مروئة له لودنیئة فلاشهادة له لما عرف فی حد العدالة فتح
واقره المصنف ※ وهبانیه ده مسطوردرکه بربیوك امیر برنسنه ادعا ایتدکده کندو یه عمال
وتوابعی وانلرك رعیه لری شهادت ایتسه لر مقبوله اولمز زراع تجیلرك صاحب

ارضه شهادتلرينك عدم قبولى كبى بعضيلر عمالدن مراد كندولرينه لايقه آباء
واجدادينك كاروكسبلرينه ذاهب اولان ذواتدر ديديلر بوقسه بويله اولميوب
حرفت دنيئه يه مشغول اولان كمسه ده مروئت اولمامغين كندى ايچون شهادت هيچ
اولمز نتكم عدالتك تعريفنده معلوم اولديكه قهستانيده مذكوردر واشبو مضمون
مشر وحى مصنفده اقرار ايلدى ✻ (لا) تقبل (من اعمى) اى لايقضى بها ولوقضى
صح وعم قوله (مطلقا) مالوعمى بعد الاداء قبل القضاء وماجاز بالسماع خلافا
للثانى وافاد عدم قبول الاخرس مطلقا بالاولى ✻ اعمانك شهادتى مطلقا كه
عماسى كرك ادادنصكره قضادن مقدم اولسون وكرك ادادن مقدم اولسون
وكرك سماعله شهادت جائزه اولان محلده اولسون وكرك اولمايانده اولسون مقبوله
اولمز كه انكله قضا اولنمز برقاضى اعمانك شهادتيله حكم ايلسه صحيحدر اولور
امام ابى يوسف ايچون اختلاف واردر مشار اليه نزدنده تحملى بصيرا اولوب اداسى
عماسى حالنده اولورسه اعمانك شهادتى مقبوله اولور مضمون مشروح
اخرسك شهادتنك مطلقا كه سماعله شهادتك اولوب ويااولماديغى مواضعده بالطريق
الاولى عدم قبولنى افاده ايلدى زيرا بونده اصلا تعبير يوقدر اما اعمى بونك خلافنه در
(تنبيه) علما تنصيص وتصريح بيورديلر كه تحقيق نعمت سمع نعمت بصردن
افضلدر سمعله جهات ستدن ادراك واستماع اولنوب بصر ايله انتفاع
انجق برطرفدن اولمغله منفعتى عام اولوب واخرسك مجالسه سنده الفت وانسيت
اولميوب اعماده اولوب وتكاليف شرعيه سماعله درك واذعان اولنوب
بصر ايله اولنمامغين ✻ (ومرتد ومملوك) ولو مكاتبا اومبعضا ✻ دخى مرتدك
شهادتى مقبوله اولمز زيرا شهادت ولايت قبيلندندر مرتدك ايسه براحده ولايتى
يوقدر ومملوككده هرنقدر مكاتب ويامعتق البعض ويامدبر ويام ولد اولسه
دخى شهادتى مقبوله اولمز ✻ (وصبى) ومغفل ومجنون (الا) فى حال صحته
الا (ان يتحملا فى الرق والتمييز وادیا بعد الحرية) ولو لمعتقه كامر (و) بعد
(البلوغ) وكذا بعد ابصار واسلام وتوبة فسق وطلاق زوجة لان المعتبر
حال الاداء شرح تكملة ✻ دخى صبينك وهربر شيده اغفال اولنور غيرى
تقليد ايدرسبك مغز احمق كمسه نك ومجنونك شهادتى مقبوله اولمز الا مجنونك
صحتى حالنده كى شهادتى مقبوله اولور وعبدك رقى حالنده وصبينك تمييزى حالنده
تحمل ايدوب وبعد الحرية والبلوغ ادالرى بنه جائز اولور عبدك بعد الحرية
شهادتى هرنقدر كندوبى عتق ايدن مولاسنده اولسه اولور نتكم ماسبقده
متنده وعتيق لمعتقه قولنده مرور ايلدى وبنه بويله اعمى بصير وكافر مسلم اولوب
وفاسق توبه ايدوب وزوجه تطليق اولندقدنصكره مقدما تحمل ايتدكارى
شهادتلرى مقبوله اولور اعتبار ادالرى حاللرينده اولمغين ✻ وفى البحر متى

حكم برده لعلة ثم زالت فشهد بها لم تقبل الا اربعة عبد وصبى واعمى وكافر على
مسلم وادخال الكمال احد الزوجين مع الاربعة سهو ✻ وبحرده مذكوردركه
چون بركسه نك برخصوصده شهادتنك مثلا فسق كبى برعلته مبنى رديله حكم
اولنوب بعده اول علت اول كمسه دن زائله اولمغله اول ماده يه شهادت ايتسه
شهادتى مقبوله اولمز الادرت صورتده مقبوله اولور عبدحر وصبى بالغ واعمى بصير
ومسلم اوزرينه شهادت ايدن كافر مسلم اولورسه شهادتلرى قبول اولنور وكمالك
احد زوجينى اشبو درتده ادخال ايتمسى سهودر ✻ (ومحدود فى قذف) تمام الحد وقيل
بالاكثر (وان تاب) بتكذيبه نفسه فى الصحيح لان الرد من تمام الحد بالنص والاستثناء
منصرف لما يليه وهو واولئك هم الفاسقون ✻ وقذف سببيله حدك تماميله
وعند البعض اكثريله محدود اولان كمسه نك شهادتى مقبوله اولمز هرنقدر
كندى نفسنى تكذيبيله تائب ومستغفر اولورسه ده زيرا { ولا تقبلوا لهم شهادة
ابدا } نص جليلى ايله شهادتك ردى حدك تمامندن وعند البعض اكثرندن ناشيدر
حدك اكثرى اجرا اولنديغى تقديرجه تعزير اولنور شهادته ضررى اولمز
نظم مجيده كى الا الذين تابوا استثناسى مابعدنده كى { واولئك هم الفاسقون } آيت
كريمه سنه راجعدر { ولا تقبلوا لهم شهادة ابدا } قول شريفنه قيد دكلدر
✻ (الا ان يحد كافرا) فى القذف (فيسلم) فتقبل وان ضرب اكثره بعد اسلامه
على الظاهر بخلاف عبد حد فعتق لم تقبل ✻ الا كفرى حالنده قذفنه بنا
كندويه حد اجرا اولنوب بعده شرف اسلامله مشرف اولورسه اول محدود
فى القذفك شهادتى مقبوله اولور قول ظاهر اوزره هرنقدر حدك اكثرى
اسلامندنصكره ضرب اولنورسه ده اما كندويه حد اجرا اولنوب بعده
عتق اولنان عبد مسئلهٔ مشروحه نك خلافنده دركه انك شهادتى مقبوله
اولمز ✻ (اويقيم) المحدود (بينة على صدقه) اما اربعة على زناه او اثنين
على اقراره به كالو برهن قبل الحد بحر ✻ وياخود قاذف صدقنه كه نفس زناسنه
درت اقرارينه ايكى بينه اقامه ايدرسه بنه شهادتى مقبوله اولور نتكم قبل
الحد اقامهٔ بينه صورتنده شهادتنك قبولى كبى ✻ وفيه الفاسق اذا تاب تقبل
شهادته الا المحدود بقذف والمعروف بكذب وشاهد الزور لوعدلا لا تقبل
ابدا ملتقط لكن سيجئ ترجيح قبولها ✻ وبحرده مسطوردركه برفاسق توبه
ايدرسه شهادتى مقبوله اولور الا قذف سببيله محدود وكذبله معروف ومشهور
وعادل اولان شاهد زور تائب ومستغفر اولسه دخى شهادتلرى ابدا مقبوله
اولمز زيرا مار الذكر كاذبله شاهد زورك توبه لرى صادقه اولديغى تبين ايتمز
لكن شاهد زورك شهادتنك بعد التوبه قبولنى ترجيح قولى قريبا كلور

❊(ومسجون فى حادثة) تقع (فى السجن) ❊ وسجنده وقوع بولان مواددە
مسجوندن شهادت مقبوله اولمز ❊ وكذا لاتقبل شهادة الصبيان فيما يقع
فى الملاعب ولا شهادة النساء فيما يقع فى الحمامات وان مست الحاجات لمنع
الشرع عما يستحق به السجن وملاعب الصبيان وحمامات النساء فكان
التقصير مضافا اليهم لاالى الشرع بزازية وصغرى وشرنبلالية ❊ وينه بويله
لعب محللرنده وقوعبافته اولان حادثەلرده صبيلرك وحماملرده ظهورايدن دعاويده
عورتلرك شهادتلری مقبوله اولمز هرنقدر حاجتلر مس ايدرسەدە شرع شريفك
سجنه مستحق اولەجق مواضع تهمتدن وملاعب صبياندن وحمامات فسادن منعنه
بناً كانه تقصير كندولرينه مضاف اولمش اولوب شرع شريفه مضاف
اولمامغين لكن سجنك بعض بلا جرم اولمسيده اولور ❊ لكن فى الحاوى تقبل
شهادة النساء وحدهن فى القتل فى الحمام بحكم الدية كيلا يهدر الدم انتهى
فليتنبه عند الفتوى وقدمنا قبول شهادة المعلم فى حوادث الصبيان ❊
لكن حاوى القدسى نام كتابده مذكوردركه حمامده قتل خصوصنده
ديت حكمنده يالكز عورتلرك شهادتلری مقبوله اولور انسانك دمی هدر اولمامق ايچون
بس اموال وشجاج وقصاص حقنده مقبوله اولمز ماسبقده حوادث صبيان
حقنده استاذك شهادتنك قبولی ذكر اولندی ❊ (والزوجة لزوجها وهو لها)
وجاز عليها الافى مسئلتين فى الاشباه (ولوفى عدة من ثلاث) لمافى القنية طلقها
ثلاثا وهى فى العدة لم تجز شهادته لها ولاشهادتها له ❊ عورتك تحت نكاحنده
بولنديغى زوجينك نفعنه شهادتی قبول اولنمز هرنقدر اوچ طلاق عدتنده اولورسەده
زيرا قنيەدە مسطوردركه بررجل عورتنى اوچ طلاق تطليق ايتسه هنوز عدت
ايچنده ايكن زوجەنك زوجه زوجك زوجەيه شهادتلری مقبوله اولمز عورتك عليهنه
زوجك شهادتی جائزه اولور الا اشباهده ذكر اولنديغى اوزره ايكى مسئلەدە
عورتك عليهنه زوجك شهادتی جائزه اولمز اولكى زوج زوجەسنه زناايله قذف ايدوب
بعده كندودن ماعدا اوچ رجل ايله زناسنه شهادت ايتمسى ايكنجى زوجله
برديكر شاهد زوجەسنه فلان كمسەنك جاريەسيم ديو اقرار ايتدى ديوشهادتی
صورتيدر ❊ واوشهد لها ثم تزوجها بطلت خانية فعلم منع الزوجية عندالقضاء
لاتحمل واداء ❊ زوج زوجەسی اولەجق برعورتك لەسنه شهادت ايدوب بعده
قبل الحكم اول عورتی تزوج ايتسه شهادتی باطله اولورامدی بوندن معلوم ومستبان
اولديكه شهادتك قبولنه مانع حين قضادەكی زوجيتدر بوقسه حين تحملدە
واداده‌كی زوجيت دكلدر پس احد زوجين حال زوجيتلرنده تحمل بعدانقضاء
العدة ادا ايتسه جائز اولور ❊ (والفرع لاصله) ❊ وان علاالا اذا شهد الجد

لابن ابنه على ابيه اشباه ❊ دخى فرعك اصلنه شهادتی مقبوله اولمز هرنقدر عالى اولورسه
اولسون الاجدا وغلونك اوغلونه باباسنك عليهنه شهادت ايدرسه مقبوله اولور مثلا
برعورت برولد كتوروب آنى اشبوزوجمندر ديو دعوى ايدوب اول دخى انكار ايتمكله
زوجك باباسيله اوغلو وولدك اول عورتدن كندونك اوغلو اولديغى اقرارنه شهادت
ايتسەلر مقبوله اولور بوفرعك اصلنه اصلك فرعنه شهادتيدر لكن اشبو الااذا شهد الجد
كلامنى اولى اولان وبالعكس قولندنصكره كتورمك ايدى اصلك فرعه شهادتی اولمغين
❊ قال وجاز على اصله الااذا شهد على ابيه لامه ولو بطلاق ضرتها والام فى نكاحه ❊
اشباه صاحبى فرعك اصلنه شهادتی جائزه اولور الاانا سنك نفعنه باباسى اوزرينه
شهادت ايدرسه مقبوله اولمز هرنقدر اناسى باباسنك تحت نكاحنده ايكن ضرەسنك
طلاقيلەدە اولورسه ديدى ❊ وفيها بعدثمان ورقات لاتقبل شهادة الانسان لنفسه الا
فى مسئلة القاتل اذاشهد بعفو ولى المقتول فراجعها ❊ اشباهده بو بحثدن سكز ورق
صكره مذكوردركه بركسەنك كندى نفسنه شهادتی مقبوله اولمز الامقتولك ولیسنك
عفويله شهادة قاتل مسئلەسندە اولور صورت مسئله حلبينك بيانى اوزره
اوچ كسه بررجلى عمدا قتل ايدوب صكره بعدالتوبه تحقيق ولى بزدن عفو ايتدى ديو
شهادت ايتملريدر امام حسن رحمه الله تعالى بوشهادت مقبوله اولمز الاانلردن ايكيسى ولى
بزدن واشبوكسەدن عفو ايتدى ديو رفيقلرينه اشارت ايدرسه جملەسنك حقنده
بوشهادت مقبوله اولور ديدى امام ابى يوسف فقط رفيقلری حقنده اولور كندولرى
حقنده اولمز ديدى ❊ (وبالعكس) للتهمة ❊ صورت مشروحەنك عكسيكه
اصلك فرعنه شهادتی مقبوله اولمز تهمت محلى اولديغندن ❊ (وسيد لعبده ومكاتبه) ❊
دخى سيدك عبدينك وجاريەسنك وام ولدينك ومكاتبنك لەسنه شهادتی مقبوله
اولمز اما عليهلرينه اولور ❊ (والشريك لشريكه فيما هو من شركتهما) لانها
لنفسه من وجه ❊ كرك شركت ملك وكرك شركت عقد عنان ويا مفاوضه
وياوجوه ويا صنايع قنغيسيله اولورسه اولسونلر شركتلرى اولديغى شيده
شريكك شريكه شهادتی مقبوله اولمز شهادت مشروحه من وجه كندى
نفسنه عائده اولمغين ❊ فى الاشباه للخصم ان يطعن بثلاثة برق وحد وشركة ❊
اشباهده مرسومدركه خصم ايچون شاهده اوچ شيله طعن ايتمك واردر
رق عبددر ديو وحدايله كه محدود فى القذفدر ديو وشركتله كه مدعيله اشبو
دعوى قيلنان شيئده شريكلردر ديو لكن اثباتدن لازمدر ❊ وفى فتاوى
النسفى لوشهد بعض اهل القرية على بعض منهم بزيادة الخراج لاتقبل مالم يكن
خراج كل ارض معينا اولا خراج للشاهد وكذا اهل قرية شهدوا على ضيعة انها
من قريتهم لاتقبل ❊ دخى فتاوای امام نسفيده مسطوردركه برقريه اهاليسنك

بعضیسی کندولردن بعض آخری اوزره معین اولیان خراجك زیادەسیله شهادت
ایتسه شهادتی مقبوله اولمز مادام هر برارضك خراجی معین اولمیوب ویاخود شاهد
ایچون خراج اولمزسه زیرا شاهدك بو شهادتنده نفسندن مغرمی دفعی واردر
وینه بویله براهالیٔ قریه برضیعه که یر ویورد اوزره بوبزم قریەمز ترابندندر دیو
شهادت ایتسەلر مقبوله اولمز انك نفعی کندولرینه عائد اولمغین ﴿ وکذا اهل
سکة یشهدون بشیء من مصالحه لوغیرنافذة وفی النافذة ان طلب حقا لنفسه لاتقبل
وان قال لا آخذ شیئا تقبل وکذا فی وقف المدرسة انتهی فلیحفظ ﴿ وینه
بویله برنافذه اولمیان زقاق اهالیسی انك مصالحندن برشیئله شهادت ایدوب
مثلا برقطعه ارضه کندولرینك زقاقلرندندر دیو شهادت ایتسەلر شهادتلری
مقبوله اولمز اما سکهٔ نافذه ده کندی نفسیچون برحق طلب ایدرسه مقبوله اولمز
واکر مقصودی همان عامەنك نفعی اولوب بن برشی اخذ ایتمم دیرسه مقبوله
اولور مدرسه ومسجد وقفنده ارباب مرتزقەنك شهادتلریده ینه
بویله درکه کندولرینه عائد برشیده شهادتلری مقبوله اولماز
﴿ (والاجیر الخاص لمستأجره) مسانهة اومشاهرة ﴿ یلاق وآیلق وکوندلکله
برکسەیی استیجار ایدن کمسنەیه اول اجیر خاصك شهادتی مقبوله اولمز منافعنه
مستأجرك کندوسی مستحق اولمغله حتی اول مدتده نفسنی سائر کمسەیه ایجار
ایدەمز بس مستأجره شهادتی جائزه اوله جق اولسه اجرتله شهادت اولمش اولور
شهادتده منافعندن اولمغله امادرزی مثللو اجیر مشترکك مستأجرینه شهادتی
مقبوله اولور اجرتنه انجق عملیله مستحق اولدیغندن شهادتنده تهمت اولماز ﴿ اوالخادم
او التابع او التلمیذ الخاص الذی یعد ضرر استاده ضرر نفسه و نفعه نفع
نفسه درر ﴿ ویاخود خادمکه اجرتسز خدمت ایدن ویا تابعکه مشهود لهك
خانەسنده من غیر خدمة تعیش ایدن ملازم فی البیت کبی ویا تلمیذ خاصکه
کندی نفسلرینك ضرری ونفعلرینی نفعی عدایدن کمسەلرند مشهادتلری
مقبوله اولمز ﴿ وهومعنی قوله علیه السلام لاشهادة للقانع باهل البیت ای الطالب
معاشه منهم من القنوع لامن القناعة ومفاده قبول شهادة المستأجر و الاستاد له ﴿
مضمون مشروح رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلمك {لاشهادت للقانع باهل البیت}
قول شریفنك معناسیدر یعنی خانه صاحبلرندن معاشلرینی طالب اولان کمسەلرك
کندولرینه شهادتلری مقبوله اولمز دیمك قانع قافك ضمیله سؤال ورضا معناسنه اولان
قنوعدن مشتقدر قناعتدن دکلدر واشبو حدیث شریفك مفادی مستأجرك
موجره واستاذك تلمیذینه شهادتنك قبولیدر ﴿ (ومخنث) بالفتح من (یفعل الردی)
ویؤتی واما بالکسر فالمتکسر المتلین فی اعضائه وکلامه خلقة فیقبل بحر ﴿ مخنث

مؤنث وزننده معروفدرکه زن خصلت اولان نامرد یادکارەدینورکه اصطلاح
ظرفاده مذکر سماعی تعبیر اولنور لواطه اولنان قحبه پشتك شهادتی مقبوله اولمز
اما نونك کسریله مخنثکه خلقت وجبلتنده اعضا وکلامنده قیریلوب
وبوکلمه اولان کمسەنك شهادتی مقبوله اولور ﴿ (ومغنیة) ولو لنفسها
لحرمة رفع صوتها درر وینبغی تقییده بمدا ومتها علیه لیظهر عندالقاضی
کما فی مدمن الشرب علی اللهو ذکره الوانی ﴿ هرنقدر کندی نفسنده اولورسه ده
تغنی ایدیجی عورتك شهادتی مقبوله اولمز رفع صوتی حرام اولمغین لایق اولان
قاضی عندنده ظهور ایچون تغنی یه مغنیەنك مداومتیله مسئلەیی تقییددر انهوطریقیله
شرب خمری مدمن اولان کمسەده اولدیغی کبی تغنی لهو ویا جمع مال ایچون
جمیع ادیانده حرامدر نهیی حقنده حدیث شریف وارد اولمشدر
﴿ (ونائحة فی مصیبة غیرها) باجر درر وقیح زاد العینی فلو فی مصیبتها
تقبل وعلله الوانی بزیادة اضطرارها وانسلاب صبرها واختیارها فکان
کالشرب للتداوی ﴿ اجرتله غیری کمسەنك مصیبتی حقنده نوحه ایدیجی
عورتك شهادتی مقبوله اولمز ایدی کندی مصیبتی ایچون بکا ایدرسه شهادتی
مقبوله اولور وانی مرحوم بونی اضطرارینك ازدیادی وصبرواختیارینك
انسلابیله تعلیل ایلدی کویا نوحه سیله نوعا اضطرابی تخفیف اولور
کانه دوا ایچون شرب خمر ایتمش کبی اولور ﴿ (وعدو) بسبب الدنیا
جعله ابن الکمال عکس الفرع لاصله فتقبل له لاعلیه ﴿ مقتولك ولیسنك
قاتله ومجروحك جارحه ومقذوفك قاذفه نهب غارات اولنان ابنای سبیلك
قطاع طریقك علیهلرینه شهادتلری کبی امور دنیا ایچون عدونك عدویه
شهادتی مقبوله اولمز ایمدی همان هر برشی ایچون برشخصله مخاصمه ایدن کمسه
اکا شرعا عدو اولمز تتکم بعض فقهدن بهره یاب اولمیان متفقهه بویله
وهم ایتدی ابن کمال عدو مشروحك شهادتی فرعك اصله شهادتنك عکسی
قیلدیکه عدوسنك لەسنه شهادتی مقبوله اولور علیهنه اولمز دیدی
﴿ واعتمد فی الوهبانیة والمحبیة قبولها مالم یفسق بسببها قالو اوالحقد
فسق للنهی عنه ﴿ وهبانیه ومحبیەده مادام عداوت سببیله عدو فاسق
عد اولنمدقجه شهادتی قبول اولنور قولنه اعتماد ایلدی فقهای عظام حقدکه
حسدده فسقدر دیدیلر کندودن شارعدن نهی وارد اولدیغندن
﴿ وفی الاشباه فی تتمة قاعدة اذا اجتمع الحلال والحرام ولو العداوة للدنیا
لاتقبل سواء شهد علی عدوه اوغیره لانها فسق وهو لایتجزأ ﴿
اشباهده اذا اجتمع الحلال والحرام قاعدەسنك تتمەسنده اکر عداوت دنیا ایچون

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

اولورسه شهادتی قبول اولنمز کرک عدوسنه شهادت ایتسون وکرک غیریسنه
زیرا عداوت تجزی قبول ایتمیان برفسقدر دیو مذکوردر ﴿ وفی فتاوی المصنف
لاتقبل شهادة الجاهل علی العالم لفسقه بترك مایجب تعلمه شرعا فحینئذ لاتقبل
شهادته علی مثله ولاغیره وللحاکم تعزیره علی ترکه ذلك ثم قال والعالم
من یستخرج المعنی من الترکیب کما یحق وینبغی ﴾ مصنف نصفت نصابك
فتاواسنده مسطوردرکه شرعا تعلمی واجب اولان شیئی ترکنه بناءً فاسق اولمغین
جاهلك عالم اوزرینه شهادتی مقبوله اولمز ایمدی کندی مثللو جاهل وسائرلر حقنده
دخی شهادتی مقبوله اولمز وحاکمه کندویه انی ترکه بناءً تعزیر واردر بوندنصکره
عالمدن مراد عباره وترکیبدن معنای مرادی کما هو حقه استخراج وفهم
ایدن کسه‌در یوقسه بروجه تحقیق تدریس ونشر علم ایتمك لازم دکلدر همان
مسائل شرعیه‌یی بیلوب وبعض علوم ادبیه‌یه معرفتی کفایت ایدر
﴿(ومجازف فی کلامه)﴾ دخی کثرت کلامه مبتلا اولوب لاابالی صدق
وکذبی آره‌میان کسه‌نك شهادتی مقبوله اولمز کلامی چوق اولان کسه‌نك
سقطی چوق اولور وروایت اولنورکه خلفادن هارون رشیدك وزیری
فضل بن ربیع امام ابی یوسف عندنده برخصوصه شهادت
ایتدکده شهادتی رد ایتکله خلیفه کندویه عتاب ایدوب عجب من بورك
شهادتی قبول ایتمدیکز بیوردقلرنده جواب ویردیلرکه برکون خلیفه‌یه بن سنك
عبدینم دیدی واقعا عبدیسه شهادتی مقبوله اولمز واکر کلامنده کاذب ایسه
ینه مقبوله اولماز زیراسزك مجلسکزده کذبی آره‌میان بزم مجلسمزده هیچ اره‌من ایمدی
خلیفه عذرینی قبول ایلدی ﴿او یحلف فیه کثیرا﴾ ویاخود کلامنده هرنقدر صدق
اوزره اولورسه‌ده چوق یمین ایدرسه ینه اول کسه‌نك شهادتی مقبوله اولمز
زیرا مذکورك کثرت حلفه جرئتی امور دینیه‌ده عدم مبالاتنه دلیلدر وصدق
اوزرینه ایدن بعضا اولورکه کذب اوزرینه ایدر ﴿ اواعتاد شتم اولاده اوغیرهم
لانه معصیة کبیرة کترك زکاة اوحج علی روایة فوریته اوترك جماعة اوجمعة اواکل
فوق شبع بلاعذر ﴾ ویاخود اولادینه ویااهل ومما‌لیکی مثللو سائرلرینه شتم ودشنام
ایتمکی عادت ایدن کسه‌نك شهادتی مقبوله اولمز زیرا بلاعذر زکاتی وفورینی روایتی
اوزره حجی ترك کبی معصیت کبیره‌در ویاخود بلاعذر جماعتی ویاجمعه‌یی ترك
ویافوق الشبع اکلی عادت ایدن کسه‌نك شهادتی قبول اولنمز ﴿ وخروج لفرجة
قدوم امیر ورکوب بحر ولبس حریر وبول فی سوق او الی قبلة اوشمس اوقمر اوطفیلی
ومسخرة ورقاص وشتام للدابة وفی بلادنا یشتمون بائع الدابة فتح وغیره ﴾ بکلك
ویاشالك قدوملرینه تفرج وسیر ایچون خروج وحج وهندریاسنه جلب دنیا ایچون
رکوب وسفری وحریر اثواب لبسنی وچارشوده ویاقبله‌یه ویاکنشه ویاآیه متوجها

بولی عادت ایدن کسه‌نك وطفیلیکه بلادعوت غیره تبعیتله ضیافته کیده‌نك ومسخره‌لق
ایدوب خلقی کولدیره‌نك ورقاصك وحیوانلره شتم ودشنام ایدن ذواتك شهادتلری
مقبوله اولمز شارح رحمه الله تعالی دیرکه بزلرك بلدهلریمزده ناس بایع دوابه شتم ایدرلر
﴿ وفی شرح الوهبانیة لاتقبل شهادة البخیل لانه لبخله یستقصی فیمایقرض
من الناس فیأخذ زیادة علی حقه فلا یکون عدلا ﴾ وهبانیه شرحنده مذکور
درکه بخیلك شهادتی مقبوله اولمز بخلنه بناءً ناسه بعض قرض ویردیکی
شیده مبالغه ایدوب حقندن زیاده اخذ ایتمکله عدل اولماز ﴿ ولاشهادة الاشراف
من اهل العراق لتعصبهم ﴾ اهالیء عراقك تعصبلرینه بناءً کندولرندن
اشراف واعیانلرینك لهلرینه شهادتلری مقبوله اولمز بلکه فی زماننا اکثر
اهالی اعیان واشرافلر عندلرنده برمصلحتمز اولمغله بزلره مساعده‌لری
اولوردیه‌رك حقلرنده شهادة زورلری مأمول بلکه مشاهده‌مزدر ﴿ ونقل
المصنف عن جواهر الفتاوی ولامن انتقل من مذهب ابی حنیفة الی مذهب الشافعی ﴾
مصنف علیه الرحمه جواهر الفتاوادن نقل ایتدیکه دخی مذهب ابی حنیفه‌دن
مذهب شافعی‌یه انتقال ایدن کسه‌نك شهادتی مقبوله اولمز ﴿ قال وکذا بائع
الاکفان والحنوط لتمنیه الموت وکذا الدلال والوکیل لو باثبات النکاح
اما لو شهد انها امرأته تقبل والحیلة انه یشهد بالنکاح ولایذکر الوکالة بزازیة
وتسهیل واعتمده قدری افندی فی واقعاته ﴾ ینه بویله کفن وحنوط بیع ایدن
کسه‌نك شهادتی مقبوله اولمز موتی تمنی ایتمکین ینه بویله دلالك بیعه ونکاحی اثباته نکاحه
وکیلك شهادتلری مقبوله اولمز کندی فعللری ینه شهادت اولمغین اما عورت کندونك
عورتیدر دیو شهادت ایدرسه وکیلك بو شهادتی مقبوله اولور نکاحك قیامنه
شهادت اولوب عقده اولمامغین شهادت مشروحه‌نك قبولنه حیله همان مجرد نکاحه
شهادت ایدوب وکالتی ذکر ایتممکدر ﴿ وذکره المصنف فی اجارة معینة معزیا للبزازیة
وملخصه انه لاتقبل شهادة الدلالین والصکاکین والمحضرین والوکلاء المفتعلة
علی ابوابهم ونحوه فی فتاوی مؤید زاده ﴾ مضمون مشروحی مصنف کتاب علیه
رحمة الملك الوهاب معین نام کتابنك اجاره مسنده بزازیه‌یه عزوله ذکر ایلدی خلاصه‌سی
بوکه دلاللرك ومحکمه کاتبلرینك ومحضرلرك وابواب قضاتده وکیل اولوب عباد اللهك
حقلرینی ارتکاب وارتشا ایله ابطال ایدن شخص نابرخوردارلرك دخی شهادتلری
مقبوله اولمز اموال ناسی مأکل اتخاذ ایتملریله فاسقلردر وبونك مثلی مؤید زاده‌نك
فتاواسنده دخی مرسومدر ﴿ وفیها وصی اخرج من الوصایة بعد قبولها لم تجز شهادته
للمیت ابدا وکذا الوکیل بعدما اخرج من الوکالة ان خاصم اتفاقا والافکذلك عند ابی
یوسف ﴾ دخی فتاوای مؤیدیه‌ده مسطوردرکه بروصی وصایتی قبول ایتدکدنصکره

ISTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

اندن اخراج اولنورسه کرك میت و کرك یتیم حقنده شهادتی ابدا جائز اولمز و کیلده ینه
بو یله درکه وکالتدن اخراج اولندقدنصکره مخاصمه ودعواسی بولنورسه اتفاقا
بولنمزسه امام ابی یوسف عندنده ینه موکلی حقنده شهادتی مقبول اولمز ❊ (ومدمن
الشرب لغیر الخمر) لان بقطرة منها یرتکب الکبیرة فترد شهادته ❊ خمرك ماعداسی مسکراتك
شربنی علی وجه التلهی ادمان ایدوب اکا مداومت ایدن رجلك شهادتی مقبول اولمز اما
خمرك قطره سنی شرب ایدن کبیره یی مرتکب اولمغله شهادتی رد اولنور ❊ وما ذکره ابن الکمال
غلط کما حرره فی البحر قال وفی غیر الخمر یشترط الادمان لان شربه صغیرة ❊ ابن کمالك
ذکر ایتدیکی شرب خمر کبیره دکلدر عدالتی اسقاط ایتمز انجق اصرار وادمانله
کبیره اولور قولی غلطدر نتکم بحرده تحریر ایدوب دیدیکه خمرك غیریسنده
ادمانی شرطدر شربی صغیره اولمغین اما خمرك شربی کبیره در دیو مشایخك
تصریحلری واردر وعدد کبائر حقنده وارد اولان حدیث شریفده یدی کبیره نك
بریده خمردر دیو مسطوردر ❊ وانما قال (علی اللهو) لیخرج الشرب للتداوی
فلا یسقط العدالة لشبهة الاختلاف صدر الشریعة وابن کمال ❊ مصنف علیه
الرحمه نك ادمان شربی لهو طریقی اوزره اولمغله تقییدی تداوی ایچون شربی
اخراجه مبنیدر امدی دوا ایچون شربی عدالتی اسقاط ایتمز انده اختلاف شبهه سی
اولمغین لکن اصح اولان قوله کوره دوا ایچون دخی شرب ایلسه ینه حرام
اولمقدر ❊ (ومن یلعب بالصبیان) لعدم مروته وکذبه غالبا کافی (والطیور)
الا اذا امسکها للاستیناس فیباح الا ان یجر حمام غیره فلا لاکله الحرام عینی
وعنایة ❊ حدیث السن مشتها اولان چوجقلر ایله ملاعبه ایدن کمسه لرك
شهادتلری مقبول اولمز مروت وآدمیته مخل اولوب واول مقوله یاد کارلر اکثریا
کذب ودروغدن احتراز ایتمدکلرندن اما پك کوچك طفل شیرخواره امثالی
معصوملرك کریه ووحشتلرینی دفع ایچون ویا انلره محبته موانست والفتلرنده
ضرر یوقدر عدم مروتله تعلیل بوکا دلالت ایدر وسطوحله صعود ایدوب
قوش اوچدرمق ایچون عورات نسایه واقف اولان قوشجیلرك شهادتلریده
قبول اولنمز لکن مجرد استیناس ایچون اولوب اوچورمز ایسه اول مقوله لرك شهادتلری
طوتیلور الا انلرده غیرك ملکی اولان کوکرجینلری طوتوب انلر ایله تجارت
وانتفاع ایدرلرسه ینه شهادتلری مقبول اولمز حرام اکل ایدیجی اولدقلرندن بلکه آکل
ربا امثالی هر بر حرام وحلالی آره میان کمسه لرك شهادتلری حیز قبولده اولمز
❊ (والطنبور) وکل لهو شنیع بین الناس کالطنابیر والمزامیر وان لم یکن
شنیعا نحو الحداء وضرب القصب فلا الا اذا فحش بان یرقصوا به خانیة لدخوله
فی حد الکبائر بحر ❊ طنبورطانك ضمیله سازنوعندن آلت لهو معروفدر

(یعنی)

یعنی طنبوره چالوب وهر برساز ودودك وطورنا کبی بین الناس شنیع
اولان لهو یاته متعلق نسنه لری استعمال ایدوب انلر ایله لعب وتلهی ایدن
سفیهلرك دخی شهادتلری مقبول اولمز واکر عربلرك دوه یه حد آوندا و بودو
چالغیلری مثللو لهوپك شنیع اولمزسه ضرر ایتمز الا کندی ایله رقص ایتمکله فاحش
اولورسه ضرری اولور کبائر حدنده داخل اولدیغنده بنا ❊ بحر ❊ (ومن
یغنی للناس) لانه یجمعهم علی کبیرة هدایة وغیرها ❊ وناسه تغنی ایدوب
ایرلیان کمسه خلقی کبیره دن اولان فسق اوزرینه جمع ایتدیکندن شهادتی
قبول اولنمز غناء مدایله مغنینك صوتی وقصر ایله غنی کثرت مال معناسنه در
❊ وکلام سعدی افندی یفید تقییده بالاجرة فتأمل ❊ وسعدی افندینك
تغنی حقنده کلامی اجرتله اولمسنی افاده ایدر لکن پك ظاهر دکلدر
فقهانك کلاملری مطلق اولدیغندن ❊ واما المغنی لنفسه لدفع وحشته فلا
بأس به عند العامة عنایة وصححه العینی وغیره قال ولو فیه وعظ وحکمة فجائز
اتفاقا ❊ اما کندی نفسنك هم وغمی ووحشتنی دفع ایچون تغنی ده اکثر
علما قتنده بأس یوقدر عینی وسائرلری بوقولی تصحیح ایتدیلر و بیوردیلرکه
ابن فارضك قصائدی مثللو کندوده وعظ وحکمت اولان شیلر ایله تغنی
اولورسه اتفاقا جائز اولور ❊ ومنهم من اجازه فی العرس کما جاز ضرب الدف
فیه ومنهم من اباحه مطلقا ومنهم من کرهه مطلقا انتهی ❊ عرس وسور مسلمینده
دف اورمق جائز ومشروع اولدیغی مثللو بعض فقهای ذی شان انده تغنی یی
جائز کوردیلر بعضیلر مطلقا اباحه سنه وبعضیلر مطلقا کراهتنه ذاهب
اولدیلر ❊ وفی البحر والمذهب حرمته مطلقا فانقطع الاختلاف بل ظاهر
الهدایة انه کبیرة ولو لنفسه واقره المصنف قال ولا تقبل شهادة من یسمع الغناء
او یجلس مجلس الغناء زاد العینی او مجلس الفجور والشرب وان لم یسکر لان
اختلاطه بهم وترکه الامر بالمعروف یسقط عدالته ❊ وبحرده اصل مذهب
تغنینك مطلقا حرمتیدر دیو مرسومدر امدی اختلاف منقطع اولور بلکه
هدایه نك ظاهری کبیره در هرنقدر نفسیچون اولورسه ده مصنف مرحوم ده
بونی اقرار ایلدی وتغنی یی استماع ایدوب ویا مجلس تغنیده حاضر اولان کمسه نك
شهادتی مقبول اولمز دیدی عینی فسق وفجور وعشرت مجلسنه حضوریده
زیاده ایلدی هرنقدر کندوسی عشرت ایدوب وسکران اولمزسه ده زیرا
کندونك اول مقوله کمسه لرله اختلاط ایدوب امر معروف ونهی منکری ترکی
کندونك عدالتنی اسقاط ایدر خلاصهٔ کلام تغنی تلهی ایچون اولورسه
جمیع ادیانده حرام ومعصیتدر ❊ (او یرتکب ما یحد به) للفسق ومراده من یرتکب

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

كبيرة قاله المصنف وغيره ﴾ وياخود فسق اولد يغندن كندوسيله حد ايجاب ايدن كبيره يي مرتكب اولان كسه نك شهادتى مقبوله اولماز لكن بر وجه اعلان اولمق شرطدر ﴿ (او يدخل الحمام بغير ازار) لانه حرام ﴾ وياخود حمامه بلا ازار دخول ايدن كسه نك شهادتى مقبول اولماز عورت محلنى كشف حرام وفسق اولمغين ﴿ (او يلعب بنرد) اوطاب مطلقا قمار اولا ﴾ وياخود نرد يعنى طاوله و باطاب ديدكلرى اويونلرى اوينيان كسه نك شهادتى قبول اولنمز مطلقا كرك قمار طريقيله اولسون وكرك قمار طريقيله اولسون ﴿ اما الشطرنج فلشبهة الاختلاف شرط واحد من الستة فلذا قال (او يقامر بشطرنج او يترك به الصلاة) حتى يفوت وقتها (او يحلف عليه) كثيرا (او يلعب به على الطريق او يذكر عليه فسقا) اشباه او يداوم عليه ذكره سعدى افندى معزيا للكافى والمعراج ﴾ اما شطرنجده اختلاف شبهه سى اولمغله كندونك شهادتك قبولنه مانع اولمسنده التى شيئك برى شرط قلنديده مصنف عليه الرحمه ديديكه ياخود شطرنجله قمار ايدوب ويا وقتى فوت اولمغله نمازى ترك ايدوب ويا كندويه چوق يمين ايدوب ويا انى يول اوزرنده اوينايوب ويا انك اوزرنده شتم وقذف وتغنى مثللو فسق اولور نسنه ذكر ايدوب ويا مصلحتنى اكا قصر ايدوب مدا ومت ايدرسه ينه اول مقوله يادكارلرك شهادتلرى مقبوله اولمز ﴿ (او يأكل الربا) قيدوه بالشهرة ولا يخفى ان الفسق يمنعها شرعا الا ان القاضى لا يثبت ذلك الا بعد ظهوره له فاكل سواء بحر فليحفظ ﴾ وياخود اخجه معامله ايدوب فائض اكل ايدنكه مستحق اولد يغى مبلغدن زياده يى اخذ ايدن كسه نك شهادتى شرعا قبول اولنمز لكن فقهاى عظام بونى شهرتله قيدلديلر يعنى بعضا نادرا وقوعى ضرر ايتمز خفى دكلدر كه فسق شرعا شهادتك قبولنه مانع اولور مثلا مال يتيمى اكل كبى شوقدر واردركه قاضى انى انجق كندونك عندنده ايكى شاهد ايله ظهورندنصكره ثابت قبلر امدى كرك مال يتيمى وكرك ربايى اكل شهرتله تقييدده رابرلردر ﴿ (او يبول او يأكل على الطريق) وكذا كل مايخل بالمروئة ومنه كشف عورته ليستنجى من جانب البركة والناس حضور وقد كثر فى زماننا فتح ﴾ ويا طريق اوزره بول ايدوب ويا انده اكل ايدن ذواتك شهادتلرى مقبوله اولمز وهر بر انسانيته مخل اولان شى بنه بويله در جانب بركه ده ناس محضرنده استنجا ايچون عورت محلنى كشف دخى دين وصلاحه خلل ورن شيلردندر بو دخى فى زماننا چوغالدى وهر بر محلده فعلى خفت وسوء ادب عد اولنان بين الناس مدرجل يعنى آياق او زاتمق وكشف رأس وسرقت لقمه واستخفافى موجب كثرت مزاح وصحبت اراذل دخى

مخل مروتدر ﴿ (او يظهر سب السلف) لظهور فسقه بخلاف من يخفيه لانه فاسق مستور عينى ﴾ وياخود سلف صالحينه سب وشتمى اظهار ايليان شخصك شهادتى مقبوله اولماز فسقى ظاهر ونمايان اولمغين سبى اخفا ايدن بونك خلافنه در فاسق مستور اولديغندن ﴿ قال المصنف وانما قيدنا بالسلف تبعا لكلامهم والا فالاولى ان يقال سب المسلم لسقوط العدالة بسب المسلم وان لم يكن من السلف كما فى السراج والنهاية ﴾ مصنف رحمه الله تعالى بيورديلركه بزلرك متنده سبى سلفله قيدلديغمز سلفك كلاملرينه اتباعا در يوقسه اولى اولان سب المسلم ديمك ايدى زيرا مسلمه سبله ده عدالت ساقطه اولور هر نقدر سلفدن اولمز ايسه ده حديث شريفده { سباب المسلم فسوق وقتاله كفر } وارد اولمشدر حديث شريف من غير تأويل اولمغله وياخود تغليظه حمل اولنمق كرك ﴿ وفيها الفرق بين السلف والخلف ان السلف الصالح الصدر الاول من التابعين منهم ابو حنيفة رضى الله تعالى عنه والخلف بالفتح من بعدهم فى الخير وبالسكون فى الشر بحر ﴾ ونهايه ده مرسومدر كه سلفله خلف ميانه لرنده فرق سلف تابعيندن صدر اولده كه زيور صلاحله پيراسته اولان ذوات سامى همملردر سراج الامه وشمس الائمه ابو حنيفه انلردندر لامك فتحيله خلف طريق خيرده وسكونيله شرده كندولردنصكره كلان كسه لردر ﴿ وفيه عن العناية عن ابى يوسف رحمه الله تعالى لا اقبل شهادة من سب الصحابة واقبلها ممن تبرأ منهم لانه يعتقد دينا وان كان على باطل فلم يظهر فسقه بخلاف الساب ﴾ وبحرده عنايه دن نقلاً امام ابى يوسفدن روايه مذكوردر كه بن اصحاب كزين رضوان الله تعالى عليهم اجمعيندن برذاته سب وحقارت وطعن وتشنيع ايدن كسه نك شهادتنى قبول ايتم زيرا سائر احاد ناسدن برينه سب ايدنك شهادتى قبول اولنميجق بونلرك كينك عدم قبولى اولويتله در ☼ قهستانى ☼ وبونقصان عقله دليلدر انلردن تبرى ايدن خوارج طائفه سنك شهادتلرينى قبول ايدرم بيورديلر زيرا انلر هر نقدر باطل طريق اوزره لر ايسه ده ينه دين اسلامى اعتقاد ايدرلرده امدى فسقلرى اول قدر ظاهر اولمز اما سب ايديجيلر بونلرك خلافنه در ﴿ (شهدا ان اباهما اوصى اليه فان ادعاه صحت) شهادتهما استحسانا كشهادة دائنى الميت ومديونيه والموصى لهما ووصيه لثالث على الايصاء ﴾ ايكى كسه بابالرى بر كسه يى وصى نصب ايتدى ديو شهادت ايتسه لر شهادتلرى استحسانا صحيحه اولور اكر اول كسه وصايتى دعوى ايدرسه قياس اولان جر نفع تهمتنه بناءً عدم قبول ايدى نتكم بر ميتك ايكى داينلرينك ويا مديونلرينك وكندولرينه وصيت اولنان ايكى كسه نك وايكى وصينك بر رجلك

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

وصايتنه شهادتلرى صحيحه اولديغى كبى ايكى وصينك اوچنجى كسه يه وصايتى اقرار وشهادتلريله كويا امورميتده عجزلرينى اقرارلريله قاضينك اوچنجى وصى نصبنى استدعا ايتمش اولورلر ❊ (وان انكر لا) لان القاضى لايملك اجبار احد على قبول الوصية عينى ❊ واكر وصى اوله جق رجل كندونك وصايتنى انكار ايدرسه شهادت مشروحه صحيحه اولمز قاضى بركسه يى وصيتك قبولنه جبرا ايتمكه مالك اولمامغين ❊ عينى ❊ (كما لاتقبل (لو شهدا ان اباهما) الغائب (وكله بقبض ديونه وادعى الوكيل او انكر) ❊ نتكم ايكى قرنداشلر غائب اولان بابالرى بركسه يى غيراوزرنده اولان حقنى قبضه وكيل ايتدى ديو شهادت ايدوب وكيلده وكالتنى دعوى ويا انكار ايلسه شهادتلرى مقبوله اولماديغى كبى ❊ والفرق ان القاضى لايملك نصب الوكيل عن الغائب بخلاف الوصى ❊ صورتين مشروحتين ميانه لرنده فرق دعوى ايتدكلرى تقديرجه قاضينك وكيل نصبنه مالك اولميوب وصى نصبنه مالك اولمسيدر ❊ (شهد الوصى) اى وصى الميت (بحق للميت) بعدما عزله القاضى عن الوصاية ونصب غيره او بعدما ادرك الورثة (لاتقبل) شهادته للميت فى ماله اوغيره ❊ بر وصى كندو يى قاضى برجنحه ايله عزل وغيرى يى محلنه نصب ايدوب ويا ورثه صغار بلوغه واصل اولدقلرندنصكره ميتك برحقى ايچون شهادت ايتسه اول ميت حقنده شهادتى مقبوله اولمز مال كرك كندونك تحت يدنده بولنسون وكرك غيرك تحت يدنده بولنسون ❊ (خاصم اولا) لحلول الوصى محل الميت ولذلك لايملك عزل نفسه بلا عزل قاض فكان كالميت نفسه فاستوى خصامه وعدمه بخلاف الوكيل ❊ وصى مخاصمه ايتسون ويا ايتمسون شهادتى مقبوله اولمز وصى ميت مقامنه قائم اولمغله حتى قاضى كندو يى عزل ايتمدكجه كندى نفسنى عزل ايده من امدى ميت كبى اولديغندن خصومت وعدم خصومتى برابر اولدى وكيل وصينك خلافنه در ❊ فلذا قال (ولو شهد الوكيل بعد عزله للموكل ان خاصم) فى مجلس القاضى ثم شهد بعد عزله (لاتقبل) اتفاقا للتهمة (والاقبلت) لعدمها خلافا للثانى فجعله كالوصى سراج ❊ وكيل وصى كبى اولمامغين مصنف عليه الرحمه بيوردديلركه بر وكيل عزل اولندقدنصكره موكلى ايچون شهادت ايتسه امدى وكيل اولديغى ماده حقنده مجلس قاضيده خصومت ايدوب بعده شهادت ايدرسه مخاصمه ايتديكى خصوصده كندى نفسنى تصديق تهمتنه مبنى شهادتى اتفاقا مقبوله اولمز يوقسه تهمت مشروحه اولمديغندن شهادتى مقبوله اولور امام ثانى ايچون مخالفت واردر امام مشار اليه وكيلده وصى كبى قيلدى امدى بونده دخى مطلقا شهادتى مقبوله اولمز ❊ وفى قسامة الزيلعى كل من صار خصما فى حادثة لاتقبل شهادته فيها ومن كان بعرضية ان يصير خصما ولم ينتصب خصما بعد تقبل وهذان الاصلان متفق عليهما وتمامه فيه ❊ وامام زيلعينك قسامه سنده مسطوردركه برخصوصده هر برخصم اولان كسه نك اول ماده ده شهادتى مقبوله

اولمز هنوز خصم اولميوب لكن خصميت شاننده اولور مقوله دن اولورسه شهادتى مقبوله اولور ايكى مسئله متفق عليهمادر وبو بحثك تمامى زيلعيده در ❊ قيدنا بمجلس القاضى لانه لو خاصم فى غيره ثم عزله قبلت عندهما كما لو شهد فى غير ما وكل فيه او عليه جامع الفتاوى ❊ شارح رحمه الله تعالى ديركه خصومتى مجلس قضا ايله تقييد ايتدك زيرا آنك غيريده خصومت ايدوب بعده عزل اولنسه امامين قتنده شهادتى مقبوله اولور نتكم توكيل اولنمديغى حادثه ده شهادت ايتسه وكيلك شهادتى مقبوله اولنديغى كبى ❊ وفى البزازية وكله بالخصومة عند القاضى فخاصم المطلوب بالف درهم عند القاضى ثم عزله فشهدان لموكله على المطلوب مائة دينار تقبل بخلاف ما او وكله عند غير القاضى وخاصم وتمامه فيها ❊ بزازيه ده مرسومدركه زيد عمروى قاضى حضورنده برخصومته توكيل ايدوب اول دخى قاضى حضورنده مدعى عليهدن بيك درهم ايچون مخاصمه ايدوب بعده كندو يى عزل ايلسه امدى عمرو زيد ايچون مطلوب اوزرينه يوز دينار شهادت ايلسه شهادتى مقبوله اولور اما قاضى حضورنده اولميوب وخصومت ايتمش اولورسه صورت مشروحه نك خلافنه در واشبو بحثك تمام وتفصيلى بزازيه ده در ❊ (كما) قبلت عندهما خلافا للثانى (شهادة اثنين بدين على الميت لرجلين ثم شهد المشهود لهما للشاهدين بدين على الميت) لان كل فريق يشهد بالدين فى الذمة وهى تقبل حقوقا شتى فلم تقع الشركة له فى ذلك بخلاف الوصية بغير عين كافى وصايا المجمع وشرحه وسيجئ ثمة ❊ نتكم امامين قتنده ايكى كسه نك برميت اوزرنده ايكى رجلك برمقدار دينى اولديغنه شهادت ايدوب بعده مشهود لهما اولان ايكى رجلك مار الذكر ايكى شاهدك ميت مزبور اوزرينه برمقدار دينى اولديغنه شهادتلرينك قبولى كبى زيرا مار الذكر شاهدلردن هر برفرقه ذمتده اولان برمقدار دينه شهادت ايدرلر ذمت ايسه حقوق شتايى قبول ايتمكله شاهدك ذمتده اولان مبلغده شركتى اولمدى نهايتى شركت بعد القبض مقبوضده اولور اولده ضرر ايتمز امام ابى يوسف ايچون اختلاف واردر مشار اليه بيورديلركه مسئله مشروحه ده احد فريقين دينى مقابلى تركه دن برمقدار شى اخذ وقبض ايتدكده انده فريق آخرده مشارك اولمغله كويا هر بررلرى كندى نفسلرى ايچون شهادت ايتمش اولورلر وصيت بغير عين بونك خلافنه دركه مثلا هر برايكى شاهد آخر حقنده شهادت ايتسه كه ميت بونلر ايچون مالنك ثلثنى وصيت ايلدى امدى اشبو شهادت اتفاقا مقبوله اولمز حقلرى تركه ده كى ميانلرنده منقسم اوله جق ثلثده اولمغله ميانلرنده مشترك اولان شيده شهادت اولور اما هر برايكى شاهد ميت اشبو شئ معينى اشبو ايكى شخصه وصيت ايتدى ديو شهادت ايدوب انلرده شاهدلر ايچون ديكر شئ معينى متوفاى مذكور كندولرينه وصيت

ابتدی دیو شهادت ایتسه‌لر بونده شرکت اولمدیغندن طرفینك شهادتلری مقبوله اولور نتکم مجمعك وشرحنك وصایاسنده ذکر اولندی وقریبا بونده ده کلور ﴿(وکشهادة وصیین لوارث کبیر) ای او اجنبی (فی غیرمال المیت) فانها مقبولة فی ظاهر الروایة کالوشهد الوصیان علی اقرار المیت بشیٔ معین لوارث بالغ تقبل بزازیة ﴾ دخی شهادت مقبوله ایکی وصینك میتك مالی اولمیه‌رق اجنبی اوزره وارث کبیر ایچون شهادتی کبی بونده تهمت اولمدیغندن ظاهر روایتده شهادت مقبوله اولورنتکم ایکی وصی وارث بالغ ایچون میتك برشیٔ معینی اقرارنه شهادت ایتسه‌لر مقبوله اولور ﴿(ولو) شهدا (فی ماله) ای المیت (لا) خلافا لهما ولو اصغیر لم تجز اتفاقا وسیجیٔ فی الوصایا ﴾ واکر مزبور وصیلر کبیر ایچون میتك مالنده شهادت ایدرلرسه شهادتلری مقبوله اولمز امامین ایچون اختلاف واردر واکر صغیرك براجنبیله اولان مطلوباتیچون شهادت ایدرلرسه اتفاقا جائزه اولمز بو بحثك تفصیلی وصایا بحثنده کلور ﴿(و) مالاتقبل (الشهادت علی جرح) بالفتح ای فسق (مجرد) عن اثبات حق لله تعالی اوللعبد فان تضمنته قبلت والالاتقبل (بعد التعدیل ولوقبله قبلت) ای الشهادة بل الاخبار ولومن واحد علی الجرح المجرد ﴾ نتکم بعد التعدیل حق اللهی ویاحق عبدی اثباتدن مجرد اولان جرحکه شاهدك فسقی اظهار اوزرینه شهادتك عدم قبولی کبی ایمدی برشهادتکه حق اللهی ویاحق عبدی اثباتی متضمن اولورسه مقبوله اولور یوقسه اولمز واکر جرح مشروح تعدیلدن مقدم اولورسه شهادت مشروحه بلکه هرنقدر برکسه‌دن اولورسه ده اخبار جرح مجرد اوزرینه مقبوله اولوب قاضی انی قبول وموجبیله حکم ایدممز ﴿کذا اعتمده المصنف تبعالما قرره صدر الشریعة واقره منلا خسرو وادخله تحت قولهم الدفع اسهل من الرفع وذکر وجهه واطلق ابن الکمال ردها تبعالعامة الکتب وذکر وجهه ﴾ صدر الشریعه‌نك تقریر وفاضل خسرو قدس الله روحه‌نك اقرار ایتدیکنه تبعیتله وفقهانك دفع رفعدن اسهلدر قوللرینك تحتنده ادخاللریله مصنف مرحوم مضمون مشروحه اعتماد ایلدی وقبل التعدیل هرنقدر جرح مجرده اولسه‌ده خبر واحد قبول اولنوب بعدالتعدیل جرح مجرد اولمیه‌رق انجق نصاب شهادت قبول اولنمه‌نك وجه وحکمتی ندر دیو ایراد اولنان سؤاله جواب اوله‌رق اعتمادینك وجهنی ذکر وبیان بیوردیکه قبل التعدیل شاهدی جرح شهادتك ثبوتندن مقدم شهادتی دفعدر شهادتده دیانتدن اولمغله دفعنده خبر واحد کفایت ایتدی امابعد التعدیل جرح شهادتك ثبوتندنصکره رفع اولمغله قاضی‌یه انکله عمل واجب اولور مادام جرح معتبر بولنمدقجه قواعد مقرره دندرکه دفع رفعدن اسهلدر ایشته هرنقدر برکسه‌دن اولورسه‌ده قبل التعدیل

جرح مجردك مقبول وبعده عدم مقبولیتنك سر وحکمتی بودر ابن کمال فسق مجرد ایله شهادتك ردنی عامهٔ کتبه تبعیتله بروجه اطلاقکه کرك قبل التعدیل وکرك بعدالتعدیل اولمسیله بیان ایلیوب ووجهنیده بیان ایلدیکه جرح مجرداوزرینه بینه‌نك عدم مقبولیتی جرحك حکم تحتنده عدم دخولنه مبنیدر بینه ایسه انجق حکم تحتنده داخله اولوب والزامی قاضینك وسعنده اولان شیده اولور بوایسه عدالتد بینه اقامه سندن مقدم ومؤخر اولمغله مختلف اولمز ﴾ وظاهر کلام الوانی وعزمی زاده المیل الیه وکذا القهستانی حیث قال وفیه ان القاضی لم یلتفت لهذه الشهادة ولکن یزکی الشهود سرا وعلنافان عدلوا قبلها اوعزاه للمضمرات وجعله البرجندی علی قولهما لاقوله فتنبه ﴾ محشی وانی وعزمی زاده‌نك کلاملرینك ظاهری اطلاقه میلدر قهستانی بنه بویله درکه انده بیوردیکه صاحب نقایه‌نك کلامنده نظر واردر قاضی اشبو جرح مجرد شهادتنه التفات ایتمز کرك قبل التعدیل وکرك بعد التعدیل لکن شاهدلری سر وعلنا تزکیه ایدر بس تعدیل اولنورلرسه شهادتلرینی قبول ایدر برجندی بونی امامین قولی قیلدی ﴿(مثل ان یشهدوا علی شهود المدعی) علی الجرح المجرد (بانهم فسقة اوزناة اواکلة الربا اوشربة الخمر اوعلی اقرارهم انهم شهدوا بزور اوانهم اجرأ فی هذه الشهادة اوان المدعی مبطل فی هذه الدعوی اوانه لاشهادة لهم علی المدعی علیه فی هذه الحادثة) فلاتقبل بعد التعدیل بل قبله درر واعتمده المصنف ﴾ جرح مجرده شهادت مدعی‌نك شاهدلرینه بونلرفاسقلر ویازانیلر ویاربا اکل ایدیجیلر ویاشرب خمر ایدیجیلر ویاشهادت زور ایله شهادت ایتدکلرینی ویاکندولری بوشهادتلرنده اجرتله شاهد اولدقلرینی ویامدعینك بودعواده مبطل اولوب ویامدعی علیه اوزرینه بوحادثه‌ده کندولرینك شهادتی اولمدیغنی اقرار ایتدکلرینه شهادتلری کبی ایمدی بوشهادت بعدالتعدیل مقبوله اولمز بلکه قبل التعدیل مقبوله اولور مصنف مرحوم بوقوله اعتماد ایلدی شارحك بومقامده علی الجرح المجرد قولی وفلاتقبل عباره‌سنی تکرار محضدر ﴿(وتقبل لوشهدوا علی) الجرح المرکب ک(اقرار المدعی بفسقهم اواقراره بشهادتهم بزور اوبانه استأجرهم علی هذه الشهادت) اوعلی اقرارهم انهم لم یحضروا المجلس الذی کان فیه الحق عینی ﴾ واکر شاهدلر جرح مرکب اوزرینه شهادت ایدرلرسه شهادتلری مقبوله اولور مثلا مدعینك شاهدلرینك فسقنی ویاشاهد زور اولدقلرینی ویاانلری بوخصوصه شهادته استیجار ایتدیکنی ویاانلرك شهادت ایتدکلری وقعه مجلسنه حاضر اولمدقلرینی اقرار ایتدیکلرینه شهادتلری کبی بونك جرح مرکب اولدیغی کویا نفس شهادتلری وانك اوزرینه ترتب ایدن شهادتلرینك رداولنمسی ایکی شی اولمش اولمغله انلردن مرکب عد واعتبار اولندی ومزبور شاهدلرك شهادتلرینك قبولی کندولری اظهار فاحشه به شهادت ایتمیوب بلکه غیرك اظهار

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

فاحشه ایتدکلرینی حکایه اولمغله کندولری فسقه اولمدیلر واقرار تحت حکمنده داخل اولور مقوله دن اولمغین قاضی کندوسیله الزامه مقتدر اولور و بو صرف جرح اولمدی بلکه انسانك کندی علیهنه اقراری اولدی ❊(او انهم عبید اومحدودون فی قذف) او انه ابن المدعی او ابوه عنایة او قاذف و المقذوف بدعیه ❊ ویاخود شاهدلرك عبید ویا محدود فی القذف ویا مدعینك اوغلو ویا باباسی ویا مملوکی ویا احد زوجین و یا مقذو فی دعوی ایدن قاذف اولدیغنی اقراری کبی جرح مرکبه شهادت ایدرلرسه بینه مقبوله اولور ❊(او انهم زنوا او وصفوه اوسرقوامنی کذا) و بینه (اوشربوا الخمر ولم یتقادم العهد) کما مرفی بابه (اوقتلوا النفس عمدا) عینی ❊ ویاخود شاهدلرك زنا ایتدکارینه شهادت ایدوب وزنانی و صف و بیان ایدوب فلانه عورتله طوعا فلان محلده دیمکله ویاخود بندن شو مقوله نسنه‌یی سرقت ایتدیلر دیه‌رك سرقتی بیانله ویا شرب خمر ایتدیلر دیو شهادت ایدوب وتقادم زمانده بولنمزسه نتکم حد شربده تقادم زمان رایحه‌سنك زوالیله سائرلرنده برماهك مروریله دیو مرور ایلدی ویاخود شاهدلر عمدا قتل نفس ایتدیلر دیو شهادت کبی ❊(اوشرکاء المدعی) ای والمدعی مال (اوانه استأجرهم بکذالها) للشهادة (واعطاهم ذلك مما کان لی عنده) من المال ولو لم یقله لم تقبل لدعواه الاستیجار لغیره ولا ولایة له علیه ❊ ویاخود دعوی اولنان شی مال اولدیغی تقدیرجه شاهدلر انده مدعیله شریکلردر دیو شهادت کبی ویاخود مدعی انلری شهادت ایچون شوقدر مبلغه استیجار ایدوب وانی بنم کندونك عندنده بولنان مالدن انلره اعطا ایتمشدر دیو شهادت کبی اما بنم کندونك نزدنده کی مالدن تأدیه ایتدی دعواسنی ایتمزسه شهادتی مقبوله اولمز استیجاری غیر ایچون ادعا ایتمکله کندونك انی دعوایه ولایت وقدرتی اولمز ❊(او انی صالحتهم علی کذا ودفعته الیهم) ای رشوة والافلا صلح بالمعنی الشرعی ولو قال ولم ادفعه لم تقبل (علی ان لایشهدوا علی زوراو) قد (شهدوا زورا) وانا اطلب مااعطیتهم ❊ ویاخود مدعی علیهك شاهدلر حقنده بن کندولریله شومقدار نسنه اوزره رشوت اوله‌رق مصالحه اولوب وانی کندولرینه ویردمکه بنم علیهمه یلانجی شاهد لکنی ایتمیه‌لر حالبوکه انیده ایتدیلر شمدی و یردیکم مبلغك استردادینی طلب ایده‌رم دیمك کبی و یریلان شیئه رشوت تعبیری شرعا صلحك معناسی اولمدیغنه مبنیدر واکرانی حالا اعطا ایتمدم دیرسه قولی مقبول اولمز ❊ وانما قبلت فی هذه الصور لانها حق الله تعالی اوالعبد فست الحاجة لاحیائها ❊ پس اشبو صورت مشروحه‌لرده شهادتك قبولی انلرده یاحق الله ویا حق عبد

اولمغله احیالرینه حاجت مس ایتدیکنه بناً در ❊(شهد عدل فلم یبرح عن مجلس القاضی ولم یطل المجلس ولم یکذبه المشهود له (حتی قال اوهمت اخطأت (بعض شهادتی ولا مناقضة قبلت) شهادته بجمیع ماشهدبه لوعدلا ولو بعد القضاء و علیه الفتوی خانیة و بحر ❊ عدالتی ثابته اولان بر رجل بر خصوصده شهادت ایدوب حتی مجلس قضادن مفارقت ایتمدین و مجلس اوزامقسزین وکندوبی مشهودله تکذیب ایتمیه‌رك شهادت ایتدیکم ماده‌نك بعضیسنده وهم وخطا ویاشك ویاغلط ایتدم دیوب وانده اشبو دعوی قلنان مال فلان کمسه نکدر دیوب بعده دیکر فلان کمسه نکدر دیمك کبی بر برینه مناقض کلام دخی بولنمزسه شهادتی شهادت ایتدیکی موادك جمعیسنده مقبوله اولور هر نقدر مزبور قولی قضادنصکره اولورسه‌ده و فتواده بونك اوزرینه در شارحك لوعدلا قولنه حاجت یوقدر ❊ قلت لکن عبارة الملتقی تقتضی قبول قوله اوهمت وانه یقضی بما بقی وهو مختار السرخسی وغیره وظاهر کلام الاکمل وسعدی ترجحه قنیه وتبصر ❊ شارح رحمه‌الله تعالی دیرکه لکن ملتقانك عباره‌سی اوهمت قولنك قبول اولنمسی اقتضا ایتمکله قاضی انك ماعداسیله حکم ایدر وامام سرخسی علیه‌رحمة‌القدسینك وغیریسنك مختاری واکمل وسعدی‌نك کلاملرینك ظاهری آنی ترجیحدر ❊(وان) قاله الشاهد (بعد قیامه عن المجلس لا) تقبل علی الظاهر احتیاطا و کذا لو وقع الغلط فی بعض الحدود او النسب هدایة ❊ واکر شاهد اوهمت قولنی مجلسدن قیامندنصکره دیرسه قول ظاهر اوزره احتیاطا قولی مقبول اولمز خصم کندوبی برمقدار حطام دنیا ایله تغریری احتماله بناً ینه بویله غلط مثلا دارك حدودونسبك بعضیلرنده وقوع بواسه قولی قبول قیلنور زیرا مجلس قضانك مهابتنه بناً بعض غلط اولور دخی بزازیه‌ده مسطوردرکه دارك بر ویا ایکی حدودنده شاهدلر غلط ایدوب بعده تدارك ایدوب خاطرلرینه کلسه توفیق ممکن اولورسه قوللری مقبول اولور مثلا مقدما فلانك ملکی ایدی بعده بیعنه بناً دیکر اسمه چکمك کبی ❊(بینة انه) ای المجروح (مات من الجرح اولی من بینة الموت بعد البرء) ❊ برمجروحك جرحدن متأثرا موتنه اقامهٔ بینه بعد البرء موتنه اقامهٔ بینه‌دن اولی‌در ❊ ولو (اقام اولیاء مقتول بینة علی ان زیدا جرحه وقتله واقام زید بینة علی ان المقتول قال ان زیدا لم یجرحنی ولم یقتلنی فبینة زید اولی من بینة اولیاء المقتول) مجمع الفتاوی ❊ برمقتولك

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

وليلری زيدك انی جرح وقتل ايتديكنه اقامۀ بينه ايتسه وزيدده مقتولك زيدبنی جرح
وقتل ايتمدی قولنه اتيان بينه ايلسه پس زيدك بينه سی اولياء مقتولك
بينه سندن اولی در زيدك بينه سی ظاهرا هرنقدر نفيه شهادت كبی ايسه ده حقيقتده
مقتولك قولنه شهادتدر ✻ (وبينة الغبن) من يتيم بلغ (اولی من بينة كون القيمة)
ای قيمة ما اشتراه من وصيه فی ذلك الوقت (مثل الثمن) لانها تثبت امرا زائدا ولان
بينة الفساد ارجح من بينة الصحة درر خلافا لما فی الوهبانية امابدون البينة فالقول لمدعی
الصحة منية ✻ بلوغه رسيده اولان يتيم طرفندن وصيدن كندونك مالنی اشترا ايدن
مشتری اوزرينه ديكرندن نقصان بيع غبنله اولمشدر ديو اقامۀ بينه مشتری جانبندن
اشترا ايتديكی شيئك حين عقدده ثمن مثلی اولديغنه اتيان بينه سندن اولی در غبن
بينه سی امر زائدی اثبات ايتمكين و يافساد بينه سی صحت بينه سندن ارجحدر
وهبانيه ده اولان شی بونك خلافنه ملابسدر امابينه سز قول صحت دعوی
ايده نكدر اشبو مضمون منيه ده مسطوردر ✻ (وبينة كون المتصرف
فی نحو تدبير اوخلع اوخصومة (ذاعقل اولی من بينة الورثة مثلا كونه
مخلوط العقل اومجنونا) ✻ تدبير و ياخلع و يا سائر بر تصرفده متصرفك
تام العقل اولديغنه اقامۀ بينه مثلا تدبير صورتنده ورثه نك خلعده زوجك
مخلوط العقل سرسم و يامجنون اولمرينه اقامۀ بينه دن اوليدر ✻ ولوقال الشهود
لاندری كان فی صحة اومرض فهو علی المرض ✻ طلاق و يا اعتاق خصوصلرنده
شاهدلر صحتده و يا مرضده اولدقلرينی بلميوز ديوب مدعيده صحتنی مدعی
عليهده مرضنی ادعا ايتسه اول كسه مرضی اوزره اولمش اولور ✻ ولو قال
الوارث كان يهذی يصدق حتی يشهدا انه كان صحيح العقل بزازية ✻ صورت
مشروحه ده وارث معتق حقنده هذيان ايدر ايدی يعنی شوريده دماغ مخلوط
العقل ايدی ديرسه قولنده تصديق اولنور حتی شاهدلر تام العقل ايدی ديو
شهادت ايده نه دك ✻ بزازية ✻ (وبينة الاكراه) فی اقراره (اولی من بينة الطوع)
ان ارخا واتحد تاريخهما فان اختلفا اولم يورخا فبينة الطوع اولی ملتقط وغيره
واعتمده المصنف وابنه وعزمی زاده ✻ بر كسه نك اقراری حقنده اكراه بينه سی
طوع بينه سندن اولی در اكر خصمينك ايكيسده تاريخ بيان ايدوب وتاريخلری
متحد اولورسه واكر تاريخلری مختلف اولوب وياخود تاريخ بيان ايتمزلرسه طوع
بينه سی اولی در مصنف مرحوم واوغلو عزمی زاده بو قوله اعتماد ايلدی
✻ فروع بينة الفساد اولی من بينة الصحة شرح وهبانية ✻ فساد بينه سی صحت
بينه سندن اولی در بومار الذكر غبن مسئله سيله تكراردر ✻ وفی الاشباه اختلف
المتبايعان فی الصحة والبطلان فالقول لمدعی البطلان ✻ اشباهده مذكوردركه
متبايعان صحت وبطلان دعواسنده اختلاف ايتسه لر قول بطلان دعوی ايده نكدر
نفس عقدی انكار ايتمكين ظاهر اولان بينه صحت بينه سيدر اثباتا اكثر اولمغين

زيرا بطلان بينه سی برامر جديد افاده ايتمز ✻ سيدحموی ✻ وفی الصحة والفساد لمدعی
الصحة الا فی مسئلة الاقالة ✻ دخی صحتله فساد دعواسنده قول صحت دعواسی
ايده نكدر الا اقاله مسئله سنده دكلكه مشتری دعوی ايتسه كه مبيعی بايعدن قبل
الثمن ثمن اولدن اقاله بيع ايتدی ديو بايعده اقاله دعواسی ايلسه قول مشترينكدر
حالبوكه عقدك فسادنی ادعا ايدر اما بونك عكسی صورتنده كه مشتری اقاله
بايع بيع دعواسی ايدرسه تحالف ايدرلر ✻ انتهی ✻ زيرا بايع ثمن اقل ومشتری ثمن اول
ادعا ايتمكله اختلاف فی الثمن قبيلندن اولور ✻ وفی الملتقط اختلفا فی البيع
والرهن فالبيع اولی ✻ متعاقدان بيعله رهنده اختلاف ايتسه لر بيع بينه سی
اولی در ✻ اختلفا فی البتات والوفاء فالوفاء اولی استحسانا ✻ متبايعان بيعك
باتا اولمسيله وفاء اولمسنده اختلاف ايتسه لر استحسانا وفا بينه سی اولی در ✻ شهادة
قاصرة يتمها غيرهم تقبل كان شهدا بالدار بلا ذكر انها فی يد الخصم
فشهد به آخران اوشهدا بالملك بالحدود وآخران بالحدود ✻ شاهدلرك
غيرينك كندوبی اتمام ايتديكی شهادت قاصره مقبوله اولور مثلا ايكی
كسه نك برداره خصمك يدنده اولديغنی ذكر وبيان ايتمدين شهادت ايدوب
ديكر ايكی كسه نكده خصمك يدنده بولنديغنه شهادت ايتملری كبی مدعی عليهك
خصم اولمسنده يدنی اثبات ايچون اشبو صكره كی شهادتنده لازمدر وياخود
برمحدود اولان شيده ايكی كسه نك اشبونسنه ملكيدر ديو شهادت ايدوب ديكر
ايكسنكده حدودينه شهادتلری مثللو ✻ اوشهدا علی الاسم والنسب ولم يعرفا
الرجل بعينه فشهد آخران انه المسمی به درر ✻ وياخود شهادت قاصره ايكی
كسه نك برذاتك اسم ونسبنه شهادت ايدوب بعينه كندوبی بلميوب ديكر ايكی
شاهدكده اول اسمله مسما رجل بودر ديو شهادت ايتملری كبی ✻ شهد واحد فقال
الباقون نحن نشهد كشهادته لم تقبل حتی يتكلم كل شاهد بشهادته وعليه الفتوی ✻
برشاهد برخصوصه شهادت ايتدكده سائر شاهدلرده بزلرده بو خصوصه
بونلر كبی شهادت ايدرز ديسه لر شهادتلری مقبوله اولمز حتی هربری شهادتنی
تماما تكلم ايتمدكجه وفتواده بو قولك اوزرينه در ✻ شهادة النفی المتواتر مقبولة ✻
عند الناس مشهور ومتواتر اولان نفی شهادتی مقبوله در مثلا جميع ناسك
معلومی اوليور كه مدعی عليه برزمان برمكانده موجود اولميور امدی
كندويه مدعينك اول زمان اول مكانده شوقدر شی اقراض ايتمشدم دعواسی
مسموعه اولمز ذمتنك فراغيله حكم اولنور ضرورة ثابت اولان شيئی
تكذيب لازم اولمسون ايچون ضروريات قبيلندن اولان شيئه شك داخل
اولمز ✻ الشهادة اذا بطلت فی البعض بطلت فی الكل الا فی عبد بين مسلم

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

ونصرانی فشهد نصرانیان علیهما بالعتق قبلت فی حق النصرانی فقط
اشباه ❊ برشهادت بعض حقنده باطله اولدقده کل حقنده ده باطله
اولور مثلا برقز قرنداشیله ازقرنداش برارضی دعوی ایتدکلرنده اول ارضه
من بوره قزقرنداشك زوجیله برآخر رجل شهادت ایتسه‌لر اول شهادت
زوجه حقنده رد اولندیغی کبی قرنداشی حقنده دخی رد اولنور الا بر
مسلم ایله بر نصرانی بیننده مشترك اولان عبد حقنده ایکی نصرانی کندولرینك
اوزرلرینه عتقله شهادت ایتسه‌لر یالکز نصرانی حقنده مقبوله اولورده
عبد ایکی شریك میاننده معتق البعض اولمش اولورده کندوده خیارات
مشهوره جاریه اولور ❊ قلت وزاد محشیها خمسة اخری معزیة للبزازیة ❊
شارح رحمه الله تعالی و رضی عنه بیورر که اشباه محشیسی استثنا
اولنان مسئلهٔ مشروحه اوزره بش مسئله دخی زیاده ایلدی بزازیه‌یه عزو
ایله انك بری مسلمله کافر یدنده بولنان لقطه بس صاحبی انك اوزرینه
ایکی کافر شاهد اقامه ایلسه استحسانا خاصة کافرك یدنده‌کی لقطه‌نك
اوزرینه شهادتی مسموعه اولوربریده برکافر مرد وهلاك اولدقده ایکی
اوغلو میانلرنده ترکه‌سنی اقتسام ایتدکدنصکره بریسی شرف اسلامله مشرف
اولوب بعده باباری اوزرنده‌کی برمقدار دین اثبا تیچون ایکی کافر شهادت
ایتسه‌لر خاصة کافر حقنده مقبوله اولوربریده ایکی کافر بر مسلم ایله بر کافرك
اوزرلرینه بر ثوبی سرقتلریله شهادت ایتسه‌لر قطع حقنده شهادتلری
مقبوله اولمز لکن ثوبك نصفیله کافره قضا وحکم اولنور والله سبحانه وتعالی
اعلم واستغفرالله العظیم

❊(باب الاختلاف فی الشهادة)❊

بوباب شاهدلرك شهادتلرنده بربرلریله و یاخود دعوایه اختلافلری بیاننده‌در
❊ مبنی هذا الباب علی اصول مقررة ❊ مبنی مصدر میمیدر اسم مکان دکلدر
یعنی بوبابده اولان مسائلك احکامنك بناسی براز اصول مقرره اوزرینه‌در ❊ منها
ان الشهادة علی حقوق العباد لا تقبل بلا دعوی بخلاف حقوقه تعالی ❊
اصول مقرره دندر که حقوق عباد اوزرینه بلا دعوی شهادت مقبوله اولمز
حقلرینك ثبوتی مطالبه‌لرینه توقف ایتمکین لکن حق الله بونك خلافنه‌در که
آنده دعوی شرط دکلدر زیرا حقوق اللهی اقامت هر برکسه‌نك
اوزرینه واجبه‌در وهر برکسه آنده خصمدر ❊ ومنها ان الشهادة باکثر

من المدعی باطلة بخلاف الاقل للاتفاق فیه ❊ واصول مشروحه دندر که
مدعادن اکثره شهادت باطله‌در مدعی شاهدلرینی تکذیب ایتمکین دعوی
قلنان مبلغدن اقله شهادت اکثرك خلافنه‌در که انده مدعیله شاهدلرك
اتفاقی اولمش اولور ❊ ومنها ان الملك المطلق ازید من المقید لثبوته من الاصل
والملك بالسبب مقتصر علی وقت السبب ❊ واصول مقرره دندر که ملك مطلق
دعواسی مقیددن ازیددر زیرا مطلق اصلندن ثابتدر که بر وقتله مقید
دکلدر کانه مقید انك نتاجیدر شرا و یا ارث امثالی برسببله مقید اولان
وقت سببه قصر اولنمش اولور ❊ ومنها موافقة الشهادتین لفظا ومعنی وموافقة
الشهادة الدعوی معنی فقط وسیتضح ❊ واصول مذکوره دن بعضدر
شاهدلرك شهادتنك لفظا ومعنی بربرلرینه موافقتی اما نکاح وتزویج وهبه
وعطیه کبی اختلاف معنایی موجب اولمیان لفظلرینك اختلافی ضرر
ایتمز اما شهادتك دعوایه فقط معنا موافقتی کفایت ایدر مثلا مدعینك
غصب دعواسی ایدوب شاهدلرك غصبی اقراره شهادتلری کبی اشبو
مضمون مشروح قریبا متضح ومنکشف اولور ❊(تقدم الدعوی
فی حقوق العباد شرط قبولها) لتوقفها علی مطالبتهم ولو بالتوکیل بخلاف
حقوق الله تعالی لوجوب اقامتها علی کل احد فکل احد خصم فکان الدعوی
فی موجودة ❊ حقوق عبادده شهادتك قبولنك شرطی دعوانك تقدمیدر
هرنقدر توکیل ایله اولورسه‌ده حقوق عبادك مطالبه‌سنه توقف ایتدیکندن
حقوق الهی اقامت هرکسك اوزرینه واجب اولوب انده هر بر احد
خصم اولدیغندن دعوی موجوده اولمغله بو انك خلافنه‌در ❊(فاذا
وافقتها) ای وافقت الشهادة الدعوی (قبلت والا) توافقها (لا)
تقبل وهذا احد الاصول المتقدمة ❊ امدی شهادت دعوایه مطابق
اولورسه قبول اولنور یوقسه اولنمز بو اصول متقدمه‌نك بریدر ❊(فلو
ادعی ملکا مطلقا فشهد به بسبب) کشرآء اوارث (قبلت) لکونها
بالاقل مما ادعی فتطابقا معنی کامر ❊ برکسه برشیده ملك مطلق دعواسی
ایدوب شاهدلر اول شیئك شرا و یا ارث کبی اسباب ملکدن برسببله ملکیتنه
شهادت ایتسه‌لر شهادتلری مقبوله اولور مدعینك دعوی ایتدیکی شیدن
اقله شهادت اولمغله معنی دعوی ایله شهادت تطابق ایتمش اولورلر نتکم
ماسبقده مرور ایلدی ❊(وعکسه) بان ادعی بسبب وشهدا بمطلق (لا)
تقبل لکونها بالاکثر کامر قلت وهذا فی غیر دعوی ارث ونتاج وشراء من مجهول
کابسطه الکمال واستثنی فی البحر ثلاثة وعشرین ❊ صورت مشروحه‌نك

عكسيكه مدعى سبب ادعا ايدوب شاهدلر ملك مطلقه شهادت ايتسه‌لر مقبوله اولمز
اكثره شهادت اولمغين تحكم مرور ايلدى شارح رحمه الله تعالى ديركه اشبو
عدم قبول صورتى ارث ونتاج وشرا من مجهول سببلرى ادعاسنك ماعداسنده در
زيرا ارثده ملك مطلقه مساويدر وملك مطلق نتاجدن اقلدر وبر رجلدن
اشترا ادعا ايدوب شاهدلر ملك مطلقه شهادت ايتسه‌لر مقبوله اولور بونده دخى
بايعى بيان ايتمديكندن ظاهر اولان مساوادر كانه ملك دعوى ايتمش اولور
تحكم كمال بسط وتفصيل ايتدى بمجرده دعوى ايله شهادتك عدم توافقنده شهادتك
قبول اولنمامسندن يكرمى اوچ مسئله‌يى استثنا ايلدى مثلا مديونك ايفا ادعا ايدوب
شاهدلرك دائنك كندويى دينندن ابراسنه ويا حلال ايتديكنه شهادت ايتملرى مقبوله
اولديغى كبى ومدعينك غصب ادعا ايدوب شاهدلرك غصبك اقرارنه
شهادتلرى مقبوله اولور كفيل ايفا ادعا ايليوب شاهدلرى برائتنه شهادت
ايتسه‌لرينه مقبوله اولور لكن كفيل اصيله رجوع ايده‌مز طالب اصيله
رجوع ايدركانه كفيلى ابرا ايتمش اولور كفيلك ابراسيده اصيلك ابراسنى
موجب دكلدر صورت باقيه‌لرده طحطاويده مسطوردر ﴿(وكذا تجب
مطابقة الشهادتين لفظا ومعنا) الا فى اثنتين واربعين مسئلة مبسوطة فى البحر
وزاد ابن المصنف فى حاشيته على الاشباه ثلثة عشر اخر تركتها خشية التطويل
(بطريق الوضع) لا التضمن ﴾ وينه بووجهله شاهدلرك شهادتلرينك
دلالت وضعيه ايله لفظا ومعنى بربرلرينه مطابقتى واجبه اولور دلالت
تضمنله اولورسه اولمز الا بمجرده بسط وتفصيل اولنديغى وجه اوزره فرق ايكى
مسئله‌ده مطابقة مشروحه لازم دكلدر مصنف مرحومك فرزند ارجمندلرى
اشباه اوزره اولان حاشيهٔ ساميه‌لرنده مسائل مشروحه‌نك اوزرلرينه
اون اوچ دخى زياده ايلدى شارح رحمه الله تعالى ديركه بو مقامده بن انلرك
ذكرينى تطويل خوفندن ترك ايلدم ﴿ واكتفيا بالموافقة المعنوية وبه قالت
الائمة الثلثة ﴾ امامين همامين رحمهما الله تعالى شهادتين مابيننده موافقت
معنويه ايله اكتفا بيوررديلرده الفله الفين مائه ايله مائتين طلقه ايله ثلثه
طلقات مسئله‌لرنده اقل ايله حكم ايتديلر واشبو قول ايله ائمهٔ ثلثه دخى حكم ايتديلر
﴿(ولو شهد احدهما بالنكاح والاخر بالتزويج قبلت) لاتحاد معناهما ﴾
شاهدلرك برى نكاحه وديكرى تزويجه شهادت ايتسه‌لر معنا متحد اولدقلرندن
شهادت مشروحه مقبوله اولور يعنى امام اعظم رضى الله تعالى عنه نزدنده موافقت
عين لفظده اولمق شرط دكلدر بلكه عينيله ومرادفيله‌ده اولور ﴿(كذا الهبة)
والعطية ونحوهما ﴾ هبه ايله عطيه وبونلرامثالى ابرا دعواسنده برى ابرايه وديكرى

هبه‌يه شهادت ايتسه شهادتلرى مقبوله اولور ﴿(ولو شهد احدهما بالف
والاخر بالفين اومائة ومائتين او طلقة وطلقتين او ثلاث (ردت)
لاختلاف المعنيين ﴾ شاهدلرك برى بيكه واخرى ايكى بيكه وياخود برى يوزه
وبشقه‌سى ايكى يوزه ويابرى برطلاقه وديكرى ايكى ويا اوچ طلاقه شهادت
ايلسه‌لر معنالرى مختلف اولمغين شهادتلرى رد اولنور مذهب مختارده بودر
بعضيلر طلاقده اتفاقا اقل ايله حكم اولنور ديديلر ﴿(كما لو ادعى غصبا
اوقتلا فشهد احدهما به والاخر بالاقرار به) لم تقبل ولو شهدا بالاقرار به
قبلت ﴾ نته‌كم بركسه برآخر كسه‌دن برنسنه‌نك غصبنى ويابركسه‌نك قتلنى
ادعا ايدوب شاهدلرينك برى غصبه ويا قتله شهادت ايدوب اخرى انلرك
اقرارينه شهادت ايتسه‌لر مقبوله اولمز اما ايكسيده اقراره شهادت ايدرلرسه
مقبوله اولور شهادتله دعوى مابيننده مطابقت شرط اولمغين اما شاهدلرك
شهادتلرنده تطابق شرطدر ﴿(وكذا) لاتقبل (فى كل قول جمع مع فعل)
بان ادعى الفا فشهد احدهما بالدفع والاخر بالاقرار بها لاتسمع للجمع بين قول
وفعل قنية ﴾ وينه بويله هر برفعل ايله جمع اولنان قولده شهادت مقبوله اولمز
مثلا قول برندن فعل لفظ اخرده اولوب بركسه بيك غروش ادعا ايتدكده
شاهدك برى بيكى مدعينك دفعنه وديكرى مدعى عليهك اقرارينه شهادت
ايلسه‌لر قول ايله فعل مابيننى جمع اولمغله شهادت مذكوره مسموعه اولمز
﴿ الا اذا اتحدا لفظا كشهادة احدهما ببيع اوقرض اوطلاق اوعتاق
والاخر بالاقرار به فتقبل لاتحاد صيغة الانشاء والاقرار فانه يقول فى الانشاء
بعت واقترضت وفى الاقرار كنت بعت واقترضت فلم يمنع القبول ﴾
لكن صورت مشروحه‌ده قول ايله فعل لفظا متحد اولورسه مثلا شاهدلرك
برينك نفس بيعه ويا قرضه وياطلاقه ويا عتاقه ديكرينك انلرى اقرارينه
شهادتلرى كبى ايمدى اشبو شهادت مقبوله اولور كندوده صيغهٔ انشا واقراركه
صكره‌كى مثلاوانى اخبار متحد اولمغين زيرا مثلا بايع انشاده بعت واقترضت
اقرار واخبارده كنت بعت واقترضت دير بلكه كنت لفظنه دخى حاجت
يوقدر زيرا اقرار صورتنده دخى اخبار قصديله بعت واقترضت دينور
﴿ بخلاف شهادة احدهما بقتله عمدا بسيف والاخر به بسكين لم تقبل لعدم
تكرر الفعل بتكرار الآلة محيط وشرنبلالية ﴾ اما شاهدلرك برينك بركسه‌نك
برشخصى عمدا سيفله وديكرينك سكينله قتلنه شهادتلرى مسئلهٔ مشروحه‌نك
خلافنه دركه بونده فعل واحدكه قتلك آلتك تكرريله تكررى اولمغين شهادت
مقبوله اولمز نقلده اولى اولان شرنبلالية عن المحيط ديمك ايدى زيرا نقل

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

مشروح شرنبلاليه‌ده محيطدن نقل ايله مذكوردر ✻ (وتقبل على الف فى
شهادة احدهما (بالف و) الاخر (بالف ومائة ان ادعى) المدعى
(الاكثر) لا الاقل الا ان يوفق باستيفاء او ابراء ابن كمال
وهذا فى الدين ✻ شاهدلرك برى بيكه و ديكرى بيك يوزه
شهادت ايدرلرسه بيكه شهادتلرى مقبوله اولور اكر مدعى اكثر يكه
بيك يوزى ادعا ايدرسه اقلى ادعا ايدرسه شهادت مقبوله اولمز مدعى زياده
شهادت ايدن شاهدنى تكذيب ايتمكين الامدعى شهادتلرى ماييننى توفيق
ايدوب ماده واقعا اشبو زياده‌يه شهادت ايدن شاهدك شهادت ايتديكى
كبى ايدى لكن زياده‌يى كندودن اخذ واستيفا ايلدم و ياكندونك ذمتنى اشبو
زياده‌دن ابرا ايتدم ديرسه شهادت مشروحه مقبوله اولور لكن اشبو شهادتين
مابيننده بحسب الوضع لفظا توفيقك اشتراطى دينده‌در ✻ (وفى العين تقبل على
الواحد كما لو شهد واحد ان هذين العبدين له وآخر ان هذا له قبلت على) العبد
(الواحد) الذى اتفقا عليه (اتفاقا) دررر ✻ شهادتين مابيننده زياده ايله
اختلاف دينده اولميوب شاهدلرك برينك اشبو ايكى عبد ديكرينك فقط
اشبو برى كندونكدر ديو شهادت ايتمسى كبى عينده اولورسه اتفاقا
كندونك اوزرينه اتفاق ايتدكلرى شاهدلرك برينك تعيين ايتديكى عبد واحد
اوزرينه شهادتلرى مقبوله اولور ✻ (وفى العقد لا) تقبل (مطلقا) سواء كان
المدعى اقل المالين او اكثرهما عزمى زاده ✻ زياده ونقصانله اختلاف عقدده
اولورسه شهادت مطلقا كه دعوا اولنان مال شهادت اولنان مالك
كرك اقلى وكرك اكثرى اولسون ومدعى كرك بايع وكرك مشترى اولسون
مقبوله اولمز ✻ ثم فرع على هذا الاصل بقوله (فلو شهد واحد بشراء عبد
او كتابته على الف وآخر بالف وخمسمأة ردت) لان المقصود اثبات العقد
وهو يختلف باختلاف البدل فلم يتم العدد على كل واحد ✻ بولندنصكره مصنف
والاجناب مار الذكر و فى العقد لاتقبل قولنه كندى كلاميله مسئله تفريع
ايتديروب ديركه بركمسه برعبدك بيك غروشه شراسنه و ياكتابته ديكر كمسه
دخى بيك بشيوز ه شهادت ايتسه‌لر شهادتلرى رد اولنور زيرا شهادت مشروحه‌دن
مقصود اثبات عقددر عقد ايسه بدلك اختلافيله مختلف اولور زيرا برنسنه‌يى
بيكه بيع بيك بشيوزه بيعك غيريدر ايمدى ثمنك اختلافيله مشهود بهده مختلف
اولمغله هر برنده نصاب شهادت تمام اولمامش اولور ومدعى شاهدلرينك
برينى تكذيب ايتمش اولور ✻ (ومثله العتق بمال والصلح عن قود والرهن والخلع
ان ادعى العبد والقاتل و الراهن والمرأة) لف ونشر مرتب اذ مقصودهم

اثبات العقد كما مر ✻ مال مقابلى عتق وقصاصدن صلح ورهن وخلع
مسئلهٔ مشروحه كبيدر اكر مدعى عبد وقاتل وراهن وعورت اولورسه زيرا
بونلرك مقصودلرى اعقود مشروحه‌يى اثباتدر نتكم شرا وكتابت مسئله‌لرنده
مرور ايتدى بيان مشروحده لف ونشر مرتب واردر ✻ (وان ادعى الاخر)
كالمولى مثلا (فكدعوى الدين) اذ مقصودهم المال فتقبل على الاقل ان ادعى
الاكثر كما مر ✻ واكر مسئلهٔ مشروحه‌ده مدعى مزبورلر اولميوب بلكه عبدك سيدى
وقصاصك وليسى اولوب مثلا سيد بن بيك بشيوز غروش مقابلى عتق ايتدم
ديوب عبد بيك بدلى عتق ايتدك ديرسه بس دين دعواسى كبى اولور زيرا
مقصودلرى مال اولمغله مدعى اكثرى ادعا ايده‌جك اولورسه اقل اوزرينه
شهادت مقبوله اولور نتكم ماسبقده مرور ايلدى امانفس عتق وطلاق
مثللو عقود حق صاحبلرينك اعتراف واقرارلريله ثابت اولور ✻ (والاجارة
كالبيع) لو (فى اول المدة) للحاجة لاثبات العقد (وكالدين بعدها)
لو المدعى الموجر او المستأجر فدعوى عقد اتفاقا ✻ اشبو شاهدلرك اختلافنده
اجاره‌ده بيع كبيدر اكر دعوى مدت اجاره‌نك ابتداسنده اولورسه اثبات
عقده حاجت مس ايتمكله واكر مدعى موجر اولوب دعواده مدت مشروحه
دنصكره اولورسه اجاره دين قبيلندن اولور بونده نفس عقدى اثبات اقتضا
ايتمز بس عين موجره مستأجره تسليم اولندقده انكله انتفاع ايتسون
و يا ايتسون شاهدلرك برى بيكه و ديكرى بيك بشيوزه اجاره ايتديكنه شهادت
ايدرلرسه موجرى اكثرى ادعا ايدرسه اقل ايله حكم اولنور واكر مدعى
مستأجر اولورسه اتفاقا عقد دعواسى كبى اولور مستأجر مالى معترف
اولمغله اوزرينه اعتراف ايتديكى مبلغله حكم اولنور شاهدلرك بدل اجاره‌ده
اتفاق واختلافلرينه اعتبار اولنمز واختلافى مبنى عقدده ثابت اولنمز ✻ (وصح
النكاح) بالاقل اى (بالف) مطلقا (استحسانا) خلافا لهما ✻ استحسانا
مطلقا كه دعوى كرك زوج طرفندن اولسون وكرك زوجه ومدعى كرك
اقلى دعوى ايتسون وكرك اكثرى اقل ايله كه بيكه نكاح صحيح اولور امامين
رحمه الله تعالى ايچون اختلاف واردر مشار اليهما شهادت باطله اولور
بيور ديلر ايمدى بيع كبى برشيله حكم اولنمز زيرا طرفيندن مقصود سببكه عقد
نكاحك اثباتيدر بيكه نكاح ايسه بيك بشيوزه نكاحك غيريدر امام اعظم
رحمه الله تعالى ايچون دليل نكاحده مالك تابع اولوب تابعكده اصلى تغيير
ايتمسيدر بنابرين بلا تسمية المهر نكاح صحيح اولور نفيله باطل اولمز ✻ (ولزم)
فى صحة الشهادة (الجر بشهادة ارث) بان يقولا مات وتركه ميراثا للمدعى

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

(الا ان يشهدا بملكه) عند موته (او يده او يد من يقوم مقامه) كمستأجر
ومستعير وغاصب ومودع فيغني ذلك عن الجر لان الايدى عند الموت
تنقلب يد ملك بواسطة الضمان فاذا ثبت الملك ثبت الجر ضرورة ❊
ارث حقنده شهادتك صحتنده جركه شاهدلرك فلان كمسنه وفات ايتدى
ومالى مدعى يه ميراث اوله رق ترك ايتدى ديملرى لازم اولدى الا وفاتى وقتنده
ميتك ملكنده و يا يدنده و يا مستأجرى ومستعيرى و ياغاصبى ومودع كبى كندونك مقامنه
قائم اولان كمسه نك يدنده درديو شهادت ايدرلرسه امدى شهادت مشروحه جردن
مغنى اولور زيرا موت وقتنده برنسنه يه واضع اليد اولان ذواتك يدلرى ضمان واسطه سيله
يد ملكه منقلب اولور پس ملك ثابت اولدقده بالضروره جرده ثابت اولمش اولور امدى
وارث مثلا بر داره اقامهٔ بينه ايده جك اولسه كه اشبو دار بابامك ملكى ايدى انى بوكمسه يه
اعاره و يا ايداع و يا اجاره ويابوكمسه كندودن غصب ايتمشدى پس مدعى عليهك
يدندن اخذ ايدر باباسى وفات ايتدى كندويه ميراث اوله رق اشبو دارى ترك
ايتدى ديو تكرار اقامهٔ بينه ايله تكليف اولنمز زيرا امين بورلرك يدى مالكك يدى
كبيدر زيرا موت وقتى بر زماندركه انده يلان سويليانلر طوغرى
سويليوب وعاصى كنهكارلر تائب ومستغفر اولورلر اكر غيرك مالى اولورسه
انى بيان ايدرلر ومودع وديعه يى مجهلا فوت اولورسه انى ضامن اولور ❊ (ولابد مع
الجر) المذكور (من بيان سبب الوراثة و) بيان (انه اخوه لابيه وامه او لاحدهما)
ونحو ذلك ظهيرية ❊ ميراثه شهادتده مار الذكر جر ايله برابر وراثتك سبب
خاصى اولان مثلا اخوت لاب وام ويالابوين امثالى عمومت وابوت وامومت امثالى
شيلرى دخى بياندن لازمدر ❊ وابقى شرط ثالث (و) هو (قول الشاهد
لاوارث) اولا اعلم (له) وارثا (غيره) ورابع وهو ان يدرك الشاهد الميت
والا فباطلة لعدم معاينة السبب ذكرهما البزازى ❊ وراثت حقنده كى
شهادتك شرطلرينك اوچنجيسكه شاهدك ميتك بوندن غيرى وارثى يوقدر
ويابوندن ماعدا وارثنى بلم قولى ودردنجيسيكه شاهدك ميتى بلمسى باقى
قالديكه ماسبقده بيان اولنمدى واكر اشبو شرط موجود اولمزسه شهادت باطله
اولور سببك معاينه سى اولمامغين امانسبده تداعله شهادت مسموعه در نتكم ماسبقده
مرور ايلدى اشبو شرطين مذكورينى امام بزازى ذكر ايلدى ❊ (وذكر اسم الميت
ليس بشرط) ❊ شهادتده ميتك اسمنى ذكر شرط دكلدر امدى شاهدلر شهادت
ايتسه لركه اشبو كمسه ميتك باباسنك باباسى جدى ووارثيدر ديو اسمنى ياد ايتمسه لر شهادتلرى
مقبوله اولور ❊ (وان شهدا بيد حى) سواء قالا (منذ شهر) اولا (ردت)

لقيامها بمجهول لتنوع يد الحى ❊ واكر بر مدعى بر رجلك يدنده كى داره اشبو
دار بنمدر ديو دعوى ايتدكده شاهدلر بونك يدنده در ديو شهادت ايتسه لر برماهله
توقيت ايتسونلر و يا ايتمسونلر شهادتلرى رد اولنور مجهوله شهادت اولمغله زيرا حياتده
اولان كمسه نك يدى متنوعه دركه يد ملك و يا يد عاريه و يا وديعه و يا اجاره و ياغصب
اولمغله محتمل اولديغندن اعاده سيله حكم اولنمز ❊ (بخلاف مالو شهدا انها كانت
ملكه واقر المدعى عليه بذلك او شهد شاهدان انه اقر انه كان فى يد المدعى) دفع
للمدعى لمعلومية الاقرار وجهالة المقر به لاتبطل الاقرار ❊ شاهدلر دار مدعينك
ملكيدر و ياخود مدعى عليه آنى اقرار ايلدى و ياخود انك مدعينك يدنده
اولديغنى مدعى عليه اقرار ايلدى ديو ايكى شاهد شهادت ايتسه لر شهادت
مشروحه نك خلافنه دركه دار مدعى يه دفع وتسليم اولنور مدعى
عليهك اقرارى معلوم اولوب مقر بهك جهالتى اقرارى ابطال ايتمديكندن
بو صورتده شهادت مقبوله اولور ❊ والاصل ان الشهادة بالملك المنقضى
مقبولة لاباليد المنقضية لتنوع اليد لا الملك بزازية ❊ بوخصوصده اصل وقاعده
بودركه ملك منقضى يه شهادت مقبوله در يد منقضيه يه شهادت مقبوله دكلدر
يد متنوعه اولوب ملك اولمامغين يد منقضيه دن مراد يد حيدر اما يد ميت سابق
الذكر جرصورتى كبيدر انده شهادت مقبوله در ❊ ولو اقر انه كان بيد المدعى
بغير حق هل يكون اقرارا له باليد المفتى به نعم جامع الفصولين ❊ مدعى عليه
مالك بغير حق مدعينك يدنده اولديغنى اقرار ايلسه اكايدى اقرار ايتمش اولور مى
دفتى به اولان قولده بلى اولور ❊ فروع شهدا بالف وقال احدهما قضى خمسمائة
قبلت بالالف الا اذا شهد معه آخر ولا يشهد من علمه حتى يقر المدعى به ❊ ايكى كمسه
بيك غروشه شهادت ايدوب لكن برى مدعى عليه بشيوزنى ادا ايتدى ديسه
بيكه شهادتى مقبوله اولور الا اداسنه كندى ايله برابر ديكر بر شاهد دخى شهادت ايدرسه
شهادتلرى بشيوزه اولمش اولور مدعيدن بشيوزى ردى كندويى تكذيب اولمز
لكن شاهدلردن مديونك بشيوزى ادا ايتديكنى بيلان شاهد بيكه شهادت
ايتمز حتى مدعى بشيوزى قبضنى اقرار ايتدكجه بوقسه ظلمه معين اولمش اولور
❊ شهدا بسرقة بقرة واختلفا فى لونها قطع خلافا لهما واستظهر صدر الشريعة قولهما
وهذا اذا لم يذكر المدعى لونها ذكره الزيلعى ❊ ايكى كمسه بر بقره نك
سرقتنده شهادت ايدوب لكن رنكنده اختلاف ايتسه لر سارقك يدى
قطع اولنور سرقت شهادتنى تحمل اكثريا كيجه اولوب و رنكلرده تشابه اولمغين
امامين ايچون بوخصوصده مخالفت واردر وصدر الشريعه امامين قولنى ظاهر دردیدى

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

لكن بو مدعى بقره نك رنكنى ذكر ايتديكنه نظرادر واكر ذكر ايدرسه اتفاقا
شهادت مقبوله اولمز مدعى شاهدلرينك برينى تكذيب ايتمكله ﴿ادعى
المديون الايصال متفرقا وشهدا به مطلقا اوجملة لم تقبل وهبانية﴾
بر مديون داينك متفرقا داينه ايصالنى ادعا ايدوب شاهدلر مطلقا وياجملة
اداسنه شهادت ايتسه لر شهادتى مقبوله اولمز ﴿شهدا فى دين الحى بانه كان
عليه كذا تقبل الااذا سألهما الخصم عن بقائه الآن فقالا لاندرى﴾ حياتده
اولان كسه نك دينى حقنده شاهدلر كندونك اوزرنده بوقدر حق واردر ديو
شهادت ايدرلرسه مقبوله اولور الامدعى عليه حالا دينك كندونك ذمتنده بقاسندن
شاهدلردن سؤال ايتدكده ايمدى شاهدلر لاندرى ديرلرسه مقبوله اولمز ﴿وفى دين
الميت لاتقبل مطلقا حتى يقولا مات وهو عليه بحر﴾ ميتك اوزرنده كى دينده
شاهدلر سؤال اولنسون وياولنمسون فقط اوزرنده بو قدر حق واردر ديمكله
شهادتلرى مقبوله اولمز مادام شاهدلر مديون اوزرنده بوقدردين اوله رق وفات
ايتدى ديمدكجه ﴿قلت ويخالفه مافى معين الحكام من ثبوته بمجرد بيان سببه وان
لم يقولامات وعليه دين انتهى والاحتياط لايخفى﴾ شارح عليه الرحمه ديركه
معين الحكامده ذكر اولنان مجرد دينك سببنى بيانله دين ثابت اولوب هرنقدر
شاهدلر مات وعليه دين ديمزلر ايسه ده مضمونى بحرك كلام مشروحنه مخالفدر
مقدسى اشبو معين الحكامك قولنى تقويه وقول اولى تضعيف ايلدى وامر ميتده
بينه موجوده ايكن خصمنك تحليفيله اكتفا احتياطدركه وارثه ويادائنه مالى
توفيردر لكن بواحتياطده جنته دخوله مانع اولنجق وفاء دين وبنجه كسه لرك
حقوقلرينى تضييعى احتياطنى ترك واردر زيرا وجه مشروح اوزره هردائن
شاهد بوله مز لكن بواحتياطده خفا يوقدركه احتياط من بورك عدم اشتراطيدر
﴿ادعى ملكا فى الماضى وشهدا به فى الحال لم تقبل فى الاصح كمالو شهدا بالماضى
ايضا جامع الفصولين والله اعلم﴾ بركسه زمان ماضيده اشبو نسنه بنم ملكم
ايدى ديو دعوى ايدوب شاهدلر ده حالا ملكيدر ديو شهادت ايتسه لر قول اصحده
شهادت مشروحه مقبوله اولمز نتكم زمان ماضيده ملكى ايدى ديو شهادت
ايتسه لرينه مقبوله اولمديغى كبى زيرا مدعينك ملكنى ماضى يه اسناد ندهء بر فائده
اولماملغين والله سبحانه وتعالى اعلم واستغفر الله العظيم

﴿باب الشهادة على الشهادة﴾

اشبو شهادة على الشهاد تك اصلك شهادتندن تأخرى فرعى اولوب ومفرددن

مركب منزله سنده اولديغنه مبنيدر قياس اولان بونك عدم جوازى ايدى زيرا
شهادت عبادت نوعندندر اول ايسه نيابت قبول ايتمز استحسانا جائز اولديغى شاهد
اصل اوزرينه كندى ايله حضورى متعذر اولور كندويه بعض موانع عارض
اولديغيچوندر امدى قبول اولنمجق اولسه حقوق عباد ضايعه اولمق لازم كلور
واشبو فروعك شهادتى اصولك شهادتنك بدليدر ﴿(هى مقبولة) وان
كثرت استحسانا فى كل حق على الصحيح (الافى حدوقود) لسقوطهما
بالشبهة﴾ اشبو شهادة على الشهادة قول صحيح اوزره وقف وتعزير وقاضينك
قضاسى وكتابت ونسب مثللو هر برحقده استحسانا مقبوله در هرنقدر
كثير ومتعدد اولورسه ده لكن حد ايله قود شبهه ايله ساقط اولدقلرندن انلرده
اولمز ﴿وجاز الاشهاد مطلقا لكن لاتقبل الا (بشرط تعذر حضور الاصل
بموت) اى موت الاصل ومانقله القهستانى عن قضاء النهاية فيه كلام
فانه نقله عن الخانية عنها وهو خطأ والصواب ماهنا﴾ شاهد اصلك
شهادت عذرى اولسون وياولمسون مطلقا كندونك برخصوصه اولان
شهادتنه غيرى شاهد قيلمسى جائز ومشروع اولور لكن شاهد فرعك
قاضى حضورنده شهادتنك قبولى انجق اصلك موتيله حضورينك تعذريله اولور
قهستانى نك نهايه نك قضاسندن نقل ايتديكى اصل وفات ايدرسه فرعك
شهادتى مقبوله اولمز اصلك حياتى قبول شهادتده شرطدر مضمونى كلامنده
نظر واردركه مضمون مشروح خطادر صواب بومقامده ذكر اولناندر اولى
اولان فانه نقله عن الخانية عنها عبارهسنك بدلنه فانه نقله عنها عن الخانية
ديملك ايدى زيرا نهايه نك نقلى خانيه دندر ﴿(اومرض اوسفر) واكتفى الثانى
بغيبته بحيث يتعذر ان يبيت باهله واستحسنه غير واحد وفى القهستانى والسراجية
وعليه الفتوى واقره المصنف﴾ وياخود مرض وياسفر ايله اصلك حضورينك
تعذرى شرطيله در امام ثانى ابى يوسف همدانى اصلك اهليله بيتوتتى متعذره
اولور مسافهده غيبوبتيله اكتفا ايلدى اكثر مشايخ اشبو قولى
استحسان ايلدى قهستانى وسراجيه ده وعليه الفتوى ديو مسطوردر
ومصنفده اشبوقولى اقرار ايلدى ﴿(اوكون المرأة مخدرة) لاتخالط الرجال
وان خرجت لحاجة وحمام قنية﴾ وياخود اصلك حضورينك تعذرى رجاله
مخالطه سى اولميان مخدره عورت اولمغله اولور هرنقدر احيانا مصلحتى
وحمام ايچون خروج ايدرسه ده ﴿وفيها لايجوز الاشهاد لسلطان وامير
وهل يجوز لمحبوس ان من غير حاكم الخصومة نعم ذكره المصنف فى الوكالة﴾
وقنيه ده مسطوردركه بربلده ده موجود اولان پادشاهك وياميرك اوزرلرندهكه

شهادتى غيره تحميل ايدوب انى اشهاد جائز اولمز محبوسيچون شهادتنى اشهاد
مشروع اولورمى اكر مرافعه اولنان قاضينك غيريسنك حبسنده ايسه
اولور مصنف مرحوم اشبو مضمونى وكالت بحثنده ذكر ايلدى ﴿ وقوله (عندالشهادة)
عند القاضى قيد للكل لاطلاق جواز الاشهاد لا الاداء كمامر ﴾ مصنفك
عندالشهادة قولى مار الذكر موت وماعطف عليهك كايسنه قيددر يعنى شاهد
اصلك قاضينك مجلسنده شهادتى اداوقتنده حضورنك متعذر اولمسى شرطيله
اشهاد مشروح جائز اولور ديمك اشهادك جوازى مطلق اولمغين نتكم وجاز
الاشهاد قولنده مرور ايلدى اداسى مطلق دكلدر بلكه قيود مشروحه ايله
مقيد در ﴿ (و) بشرط (شهادة عدد) نصاب ولو رجلا وامرأتين
ومافى الحاوى غلط بحر (عن كل اصل) ولو امرأة (لاتغاير فرعى
هذا وذاك) خلافا للشافعى ﴾ دخى شهادت على الشهادتك قبولى هر نقدر
عورت دخى اولورسه هر براصلدن نصاب شهادتك عددى شرطيله‌دركه يعنى
هر برينه ايكى شاهد شهادت ايدركرك ايكيسيده رجل اولسون ويا بر رجل
ايله ايكى عورت اولسون وحاويده ذكر اولنان نسانك شهادت اوزره شهادتى
مقبوله اولمز مفادى غلطدر شاهد اصلك هر برينك فرعلرى مغاير اولمز يعنى ايكى
فرع شاهدى ايكى اصله كفايت ايدر مصنف مرحوم لاتغاير فرعيهما
ديسه اولى اولور ايدى امام شافعى ايچون اختلاف واردر مغايرتك شرط اولديغى
ايكى رجلك برخصوصه بعده ديكر برماده‌يه دخى شهادتلرى كبى اولديغندر
﴿ (و) كيفيتها ان (يقول الاصل مخاطبا للفرع) ولوابنه بحر (اشهد
على شهادتى انى اشهد بكذا) ﴾ شهادت على الشهادتك كيفيتى
اصلك فرعه خطابا هر نقدر اوغلو دخى اولورسه‌ده بن فلان ماده‌يه شومنوال
اوزره شهادت ايده‌رم سنده بنم اشبو شهادتم اوزرينه شهادت ايله ديمسيدر شارحك
ولوابنه قولى متنده‌كى ذكر آتى وتقبل شهادة رجل على شهادة ابيه عبارەسيله
مستدركدر بونده اوچ شين واردر اشهد كلمه‌سى ثلاثيدن امردر توكيل
وتحميله اشارتدر مجرد سماعيله شهادتى مشروعه دكلدر ﴿ ويكفى سكوت
الفرع ولورده ارتدقنية شاهد اصلك جوابنده فرعك سكوتى كفايت ايدر
ورديله‌ده مرتد اولور امدى ردندنصكره شهادت ايتسه مقبوله اولمز ﴿ ولاينبغى
ان يشهد على شهادة من ليس بعدل عنده حاوى ﴾ كندونك عندنده
عادل اولميان كسه‌نك شهادتى اوزرينه شهادت ايتمك كشى‌يه لايق وسزا واردكلدر
﴿ (ويقول الفرع اشهد ان فلانا اشهدنى على شهادته بكذا وقال لى اشهد
على شهادتى بذلك) ﴾ فرع اداى شهادت ايده‌جك اولدقده ديركه بن شهادت

ايده‌رمكه فلان كسه بنى فلان ماده‌يه شهادتنه شاهد قلدى وبنم اول خصوصه
شهادتمه شهادت ايله ديدى ﴿ هذا اوسط العبارات وفيه خمس شينات
والاقصر منه ان يقول اشهد على شهادتى بكذا ويقول الفرع اشهد على شهادته
بكذا وعليه فتوى السرخسى وغيره ابن كمال وهو الاصح كمافى القهستانى
عن الزاهدى ﴾ اشبو شهادت على الشهادتده اوسط عبارات بودركه
كندوده بش شين واردر بوندن اقصر اولان تعبير اصلك فرعه‌سن بنم اشبو
خصوصده شهادتمه شهادت ايله ديوب انكده بن انك شهادتنه شهادت
ايده‌رم ديمسيدر امام سرخسى عليه رحمة القدسينك وسائر كبار علمانك
فتوالرى بونك اوزرينه در واصح اقوالده بودر نتكم زاهديدن نقلا قهستانيده
بويلجه مذكوردر بوندن اطول سكز شين ايله تعبير اولنور عبارەده ممكندر مثلا
اصلك بن بوماده‌يه شهادت ايده‌رم وسنيده بوشهادتمه اشهاد ايتدم بنم بوشهادتمه
شهادت ايله ديمسى كبى بونده بش شين واردر فرعده ديركه بن شهادت ايده‌رمكه
فلان كسه شهادت ايدركه فلانك فلان اوزرنده شوقدر حقى واردر وبنى
كندونك شهادتى اوزرينه اشهاد ايلدى وبكا كندونك شهادتى اوزرينه
شهادت ايتمكله امر ايتدى بنده شهادتى اوزره شهادت ايده‌رم ايشته بوده سكز
شيندر ﴿ (ويكفى تعديل الفرع لاصله) ان عرف الفروع بالعدالة والالزم تعديل
الكل (ك) ما يكفى تعديل (احدا لشاهدين صاحبه) فى الاصح لان العدل لايتهم
بمثله ﴾ فرعك اصلى تعديلى كفايت ايدر اكر فروع عدالتله معروف ذواتدن
اولورسه بو قسه كايسنك تعديلى لازم اولور نتكم قول اصحده ايكى شاهدك
برينك ديكرينى تعديلى كافى اولديغى مثللو زيرا عادل اولان كمسه بو مثللو شيئله
متهم اولمز ﴿ (وان سكت) الفرع (عند نظر) القاضى (فى حاله) وكذا لوقال
لا اعرف حاله على الصحيح شرنبلالية وشرح المجمع وكذا لوقال ليس بعدل على
مافى القهستانى عن المحيط فتنبه ﴾ واكر فرع اصلك تعديلنده سكوت
ايدرسه قاضى حالنه نظر ايدر قول صحيح اوزره حالنى بيلمم ديرسه وقهستانيده
محيطدن نقلا ذكر اولنديغى اوزره عدل دكلدر ديرسه‌ينه بويله در
اما فرعك اصلك آباء واجدادنك اسملرينى بيلمسى لازمدر
﴿ (وتبطل شهادة الفرع) بامور بنهيهم عن الشهادة على الاظهر خلاصة
وسيجئ متنا مايخالفه ﴾ فرعك شهادتى براز شيلر ايله باطله اولور قول
اظهر اوزره اصلك كندولرينى شهادتدن نهيله باطله اولور لكن متنده
بوكا مخالف مضمون كلور ﴿ وبخروج اصله عن اهليتها كفسق
وخرس وعمى و (بانكار اصله الشهادة) كقولهم مالنا شهادة اولم

ISTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

نشهدهم اواشهدناهم وغلطنا ولو سئلوا فسكتوا قبلت خلاصة ✽ دخی فسق
وخرس وعما مثللو شیلر ایله اصلا شهادته اهل اولمسندن خروجیله واصلا
شهادتی انکار ایدوب بزلر بو خصوصه شهادتمز یوقدر ویاخود کندولرینی
اشهاد ایتمدك ویا اشهاد ایتدك وغلط ایتدك دیملری کبی شیلر ایله باطله
اولور واکر شاهد اصل اولان کسه‌لر اشبو فرعلری اشهاد ایتدیکمزمی
دیو سؤال اولندقده سکوت ایتسه‌لر شهادتلری قبول اولنور بو دخی
سکوتك نطق کبی اولدیغی مواضعدندر ✽ (شهدا علی شهادة اثنین
علی فلانة بنت فلان الفلانیة وقالا اخبرانا بمعرفتها وجاء المدعی بامرأة
لم یعرفا انها هی قیل له هات شاهدین انها هی فلانة) ولو مقرة ✽ ایکی
کسه ایکی کسه‌نك زیدك قزی هند مصریه‌نك عمروه شوقدر دینی اولدیغنی
اقرار ایتدی دیو شهادتلرینه شهادت ایدوب وانی بیلدکلرینی بزلره خبر
ویردیلر دیدکده مدعی فرع شاهدلرینك اول عورت اولدیغنی بیلدکلری
بر عورتی احضار ایلسه کندویه اول عورت اولدیغنی بیلور ایکی شاهد کتور
دینیلور عورت هر نقدر اقرار ایدرسه اقراری تعاطف تزویره مبنی اولمق
احتمالندن اشبو شهادت کندوینی غیرك اتمام ایتدیکی شهادت قاصره
نوعندندر تتکم ماسبقده مرور ایتدی ✽ (ومثله الکتاب الحکمی) وهو
کتاب القاضی الی القاضی لانه کالشهادت علی الشهادت فلوجاء المدعی
برجل لم یعرفاه کلفه اثبات انه هو ولو مقر الاحتمال التزویر بحر ویلزم مدعی
الاشتراك البیان کابسطه قاضیخان ✽ کتاب حکمیکه کتاب القاضی الی القاضیده
مسئله مشروحه کبیدر زیرا بو دخی شهادت علی الشهادة کبیدر یعنی
برقاضی قاضئ آخره کتب ایتسه که فلان وفلان کسه بنم حضورمده
شهادت ایتدیلر که فلان کسه‌نك اوزرنده فلانك شوقدر حقی واردر
دیو امدی مدعی شاهدلرك کندوینی بیلدیکی بر رجل کتورسه قاضی
کندویه اول رجل اولدیغنی اثبات ایله دیو تکلیف ایدر رجل اول اولدیغنی هرنقدر
اقرار ایدرسه‌ده تزویر احتمالنه بناً بو اسمده و بو نسبتده بوکا مشارك برکسه
دخی واردر دیو مدعی علیه دعوی ایدرسه کندویه آنی بیان واثبات لازمدر
تتکم قاضیخان بسط وتفصیل ایلدی ✽ (ولو قالا فیها التمیمیة لم یجز حتی
ینسباها الی فخذها) بجدها ویکفی نسبتها لزوجها والمقصود الاعلام ✽
شاهدلر مزبوره عورت حقنده بنی تمیم قبیله‌سندندر دیو تعریف ایتسه‌لر
جائز اولمز حتی انی فخذیکه قبیله‌سندن جدنه نسبت کبی نسبت ایتدکجه
نسبت عامه ایله تعریف حاصل اولمز عورتی زوجنه نسبتله ده تعریف

کفایت ایدر مقصود اعلام اولمغین قبیله بنی تمیمدن خاصدر بنی تمیمدن
قبیله‌لر منشعبه اولوب آیریلور ✽ (اشهده علی شهادته ثم نهاه عنها
لم یصح) ای نهیه فله ان یشهد علی ذلك درر واقره المصنف هنالکنه قدم
ترجیح خلافه عن الخلاصة ✽ بر رجل بر رجلی کندی شهادتنه اشهاد
ایلیوب بعده اندن نهی ایلسه نهی صحیح اولمز کندویه اکا شهادت جائز
اولور مصنف بو مکانده بونی اقرار ایتدی لکن خلافنی ترجیحی تقدیم ایلدی
✽ (کافران شهدا علی شهادت مسلمین لکافر علی کافر لم تقبل کذا شهادتهما
علی القضاء لکافر علی کافر) ✽ ایکی کافر ایکی مسلمك بر کافرك بر کافر
اوزرنده کی حقنه شهادتلری اوزره شهادت ایتسه‌لر مقبوله اولمز کافرك
مسلم اوزرینه ولایتی اولمامغین بونه بوبله ایکی کافرك بر کافر ایچون بر کافر
اوزرینه قضا وحکم اولندیغنه شهادتلری مقبوله اولمز ✽ (وتقبل شهادة
رجل علی شهادة ابیه وعلی قضاء ابیه) فی الصحیح درر خلافا للملتقط ✽
بر رجلك باباسنك شهادتنی وقضاسی اوزرینه شهادتی قول صحیحده مقبوله
اولور صاحب ملتقط ایچون اختلاف واردر ✽ (من ظهر انه شهد بزور)
بان اقر علی نفسه ولم یدع سهوا ولا غلطا کما حرره ابن الکمال ولا یمکن
اثباته بالبینة لانه من باب النفی (عزر بالتشهیر) وعلیه الفتوی سراجیة ✽
برکسه‌نك زور ایله که عمدا شهادت باطله ایله کذب اوله‌رق شهادتی ظاهره
ونمایان اولسه که کندوسی شهادت زور ایله شهادتنی اقرار ایلیوب سهو
وغلطده دعوی ایتمزسه تشهیر که یوزنی قاره لیوب جمعیت محلارنده کزدرلمك
مثللو شویله تعزیر اولنور فتواده بوقول اوزرینه‌در نفی قبیلندن اولمغله شهادت
زوری بینه ایله اثبات ممکن اولمز برکسه‌نك قتلی ویا موتیله شهادت ایدوب
بعده انك حیا ظهوری ویاخود رؤیت هلال ایله شهادت ایلیوب بعده
اوتوز کون کچوب سماده علت اولمیه‌رق هلالك کورلمامسی دخی شهادت زور
قبیلندندر ✽ وزادا ضربه وحبسه مجمع ✽ واما مین همامین رحمهما الله تعالی
شاهد زورك ضرب وحبسنی زیاده ایلدیلر ✽ وفی البحر وظاهر کلامهم ان
للقاضی ان یسخم وجهه اذا رأه سیاسة ✽ و بحرده فقهانك کلاملرینك ظاهری
قاضی رأی ایدوب مناسب کوررسه سیاسة یوزینی قاره‌لر دیو مذکوردر
✽ وقیل ان رجع مصرا ضرب اجماعا وان تائبا لم یعزر اجماعا ✽
بعضیلر شاهد زور بلانجی شاهدلکنه مصر اولوب تکرار ایدرسه اجماعا
ضرب وتشهیر اولنور واکر تائب ومستغفر اولورسه اجماعا تعزیر اولنمز
دیدیلر ✽ وتفویض مدة توبته لرأی القاضی علی الصحیح لو فاسقا ولو عدلا

اومستورا لاتقبل شهادته ابدا قلت وعن الثانی تقبل وبه یفتی
عینی وغیره ﴾ قول صحیح اوزره شاهد زور فاسق اولورسه توبه سی
زمانی قاضینك رأینه مفوضدر بعضیلر برسنه وبعضیلر التی ماهله توقیت
ایتدیلر واكر عادل ویا مستور الحال اولورسه شهادتی ابدا قبول اولنمز
توبه سی معلومه اولمغین شرح رحمه الله تعالی دیركه امام ابی یوسفدن
قبول اولنور دیو مرویدر زیرا توبه سنك بعض ندامت وتأسفیله ظاهره
اولدیغی اوار عینی وسائری انجق بوقول ایله فتوی ویریلور دیدیلر
والله تعالی اعلم واستغفر الله العظیم

﴿ باب الرجوع عن الشهادة ﴾

اشبو شهادتدن رجوعك ماقبلیكه شهادت زوره مناسبتی ظاهره دركه
رجوع شهادتك وجودنك سبقتنی اقتضا ایدر وشهادتك زور اولمسیله اولور
واشبو رجوع هر نقدر شهادتی رفع ایسه ده بنه تحتنده مندرجدر نواقضك
طهارنده دخولی كبی بنابرین بابله ترجمه قلندی صاحب هدایه نك كتابله
ترجمه قلدیغی رجوعك شهادته مباین اولدیغنه مبنیدر ﴾ (هو ان یقول
رجعت عما شهدت به ونحوه فلو انكرها لا) یكون رجوعا ﴾ شهادتدن
رجوع شاهدك شهادت ایتدیكم شیدن رجوع ایتدم دیمسیله در وبونك مثللو
شهادت زور ایله شهادت ایتدم وشهادتمده كذب ایتدم قولی ایمدی
بركمسه شهادتنی انكار ایده جك اولسه انكاری رجوع عد اولنمز
﴾ (و) الرجوع (شرطه مجلس القاضی) ولو غیر الاول لانه
فسخ او توبة وهی بحسب الجنایة كما قال علیه الصلاة والسلام السر
بالسر والعلانیة بالعلانیة ﴾ رجوعك شرطی مجلس قاضی در هر نقدر
مقدمكی كندونك حضورنده شهادت اولنان قاضینك غیری اولورسه ده
زیرا اشبو رجوع یا شهادتی فسخدر ویا توبه در توبه ایسه جنایتی حسبیله در
رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلمك سرا اولان جنایته سرا وعلنا اولان
جنایته علانیة توبه اولنور بیوردیغی كبی ﴾ (فلو ادعی) المشهود علیه
(رجوعهما عند غیره وبرهن) اواراد یمینهما (لایقبل) لفساد الدعوی ﴾
پس مشهود علیه شاهدلرك قاضینك غیریسنك عندنده رجوعنی دعوی
ایدوب واكا اقامهٔ برهان ایلسه ویاخود شاهددن عاجز اولمغله كندولرینه
یمین ویره جك اولسه دعوانك فسادینه بناءً بینه سی مقبوله اولمز

(بخلاف)

﴾ بخلاف مالو ادعی وقوعه عند قاض وتضمینه ایاهما ملتقی او برهن
انهما اقرا برجوعهما عند غیر القاضی قبل وجعل انشاء للحال ابن ملك ﴾
اما مشهود علیه رجوعك قاضینك عندنده وقوعنی وقاضینك شاهدلره
ضمانله حكمنی ادعا ایدوب ویاخود قاضینك غیرینك عندنده كندولرینك
رجوعلرینی اقرار ایتدیكنه اقامهٔ بینه ایتسه صورت مشروحه نك
خلافنه دركه شهادت مقبوله اولوب كویا حالا رجوعی انشا ایتمش اولور
﴾ (فان رجعا قبل الحكم بها سقطت ولا ضمان) وعزرونو عن بعضها
لانه فسق نفسه جامع الفصولین ﴾ شاهدلرك شهادتلریله حكم اولنمزدن مقدم
رجوع ایدرلرسه شهادتلری اعتباردن ساقطه اولوب قاضی انكله حكم ایدهمز
وهیچ برینه اتلاف ایتمدیكندن كندویه ضمانده ایجاب ایتمز وتعزیر اولنور وهر نقدر
رجوعی شهادت ایتدیكی نسنه نك بعضیسندن اولورسه ده كندی نفسنی
تفسیق ایتمكین مثلا فرسك ولدیله ایكیسنه بردن شهادت ایدوب بعده ولدندن
رجوع شهادت ایتدیكی شیئك بعضیسندن رجوع عد ایمدی اصلا بریله
حكم اولنمز ﴾ (وبعده لم یفسخ الحكم مطلقا) لترجحه بالقضاء ﴾
بعد الحكم شاهد شهادتندن رجوع ایدرسه حكم مطلقا كه شاهدك
عند الرجوع عدالتده حالی شهادتی وقتنده كی حالنك مثلی اولسون
ویا اندن ادنی ویا اعلی اولسون منفسخ اولمز وقضا ایله شاهدك اولكی
خبری ترجیح ایتدیكندن ﴾ (بخلاف ظهور الشاهد عبدا
او محدودا فی قذف) فان القضاء یبطل ویرد ما اخذ وتلزم الدیة
لو قصاصا ولا یضمن الشهود لما مر ان الحاكم اذا اخطأ فالغرم
علی المقضی له شرح تكملة ﴾ شاهد عبد ویا محدود فی القذف اولمسی
صورت مشروحه نك خلافنده دركه بونده قضا باطل اولوب مدعی اخذ ایتدیكی
نسنه یی رد ایدر واكر دعوی قصاص ایسه مقتولك ولیسنه دیت لازمه اولور
وشاهدلر ضامن اولمز زیرا ماسبقده مرور ایتدیكه حاكم خطا ایدرسه
ضررلق مقضی لهدر بو مقامده قاضینك خطاسی شهودك حالندن
عدم تفحصیدر ﴾ (وضمنا ما اتلفاه للمشهود علیه) لتسببهما تعدیا مع
تعذر تضمین المباشر لانه كالملجأ الی القضاء (قبض المدعی المال ام لا به یفتی)
بحر وبزازیة وخلاصة وخزانة المفتین ﴾ شاهدلر شهادتلریله اتلاف
واضاعه ایتدكلری نسنه یی مشهود علیهه ضامن اولورلر مدعی مالی قبض
ایتسون ویا ایتمسون كندولری تعدی وضرره سبب اولدیغندن اصل
مباشر كه قاضی قضایه شاهدلر طرفندن قندرلمش كبی اولمغله كندویه

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

تضمين متعذر اولدى كتب مذكوره ده بو يلجه مبسوطدر ❊ وقيده
فى الوقاية والكنز والدرر والملتقى بما اذا قبض المال لعدم الاتلاف قبله
وقيل ان المال عينا فكالاول وان دينا فكالثانى واقره القهستانى ❊
كتب مزبوره صاحبلرى تضمين مشروحى مدعينك مالى قبضيله
قيدلديلرقبل القبض اتلاف اولمغين وبعضيلر اكرمال عين اولورسه قول اول كيدر
واكردين اولورسه قول ثانى كيدرديدبلرقهستانى دخى مضمون مشروحى اقرار ايلدى
❊ (والعبرة فيه لمن بقى) من الشهود (لالمن رجع فان رجع احدهما
ضمن النصف وان رجع احد ثلثة لم يضمن) ❊ شهادتدن رجوعده
اعتبار شاهدلردن باقى قلانه در رجوع ايدنه دكلدر ايمدى ايكى شاهدك
بريسى رجوع ايدرسه مالك نصفنى ضامن اولور واكر اوچك برى رجوع
ايدرسه برشىء ضامن اولمزحقك كليسى كندى ايله باقى اولور شاهدلر
باقى اولمغين ❊ (وان رجع آخر ضمنا النصف) ❊ واكر اوچك برى
دخى رجوع ايدرسه ايكيسى نصفى ضامن اولور ❊ (وان رجعت
امرأة من رجل وامرأتين ضمنت الربع وان رجعتا فالنصف) ❊ بررجل
ايله ايكى عورتدن برعورت رجوع ايدرسه ربعى ايكيسى رجوع ايدرسه
نصفى ضامن اولورلر ❊ (وان رجع ثمان نسوة من رجل وعشر نسوة لم يضمن
فان رجعت اخرى ضمن) التسع (ربعه) لبقاء ثلثة ارباع النصاب (فان رجعوا
فالغرم بالاسداس) وقالا عليهن النصف كالو رجعن فقط ❊ واكر بررجل ايله
اون عورتدن سكزعورت رجوع ايدرلرسه برنسنه يى ضامنه اولمزلر بريدخى
رجوع ايدرسه طقوزى مالك ربعنى تضمين ايدرلر نصاب شهادتك
اوچ ربعى باقى اولمغين واكر رجل ايله نسوانك كليسى بردن رجوع ايدرلرسه
ايمدى غرامت اسداسله در امام اعظم رحمه الله تعالى نزدنده هر ايكى عورت
بررجل مقامنه قائمه اولمغين رجعوا فعلنك مذكر صيغه سيله ايرادى مذكر
جانبنك تغليبنه محمولدر امامين رحمهما الله تعالى عورتلره نصف مالى لازم
اولور بالكز كندولرى رجوع ايتدكلرى تقديرجه اولديغى كبى ديديلر
❊ (ولايضمن راجع فى النكاح شهد بمهر المثل) او الاقل اذ الااتلاف
بعوض كلا اتلاف ❊ مهرمثلله وياقل ايله نكاحده شهادت ايدوب بعده رجوع
ايدن شاهد برشيىء ضامن اولمز زيرا عوضله اولان نسنه يى اتلاف عدم
اتلاف كبيدر مهر مثل مقداريله بضع بربرلرينه عوض اولمغين ❊ (وان زاد
عليه ضمنا ها) لوهى المدعية وهو المنكر عزمى زاده ❊ واكر شهادت ايتدكلرى
مبلغ مهر مثل مقدارندن زياده اولورسه دعواجى زوجه اولوب زوج منكر

اولديغنه نظرا شاهدلر زياده يى ضامن اولورلر زوجه زياده مقدارينى
بلا عوض اتلاف ايتدكلرندن ❊ (ولو شهدا باصل النكاح باقل من مهر مثلها
فلاضمان) على المعتمد لتعذر المماثلة بين البضع والمال ❊ واكر شاهدلر
نكاحده مهر مثلندن اقله شهادت ايدرلرسه قول معتمد اوزره ضمان لازم
كلمز بضعله مال بينده مماثلت متعذره اولمغين ❊ (بخلاف مالوشهدا عليها بقبض المهر
اوبعضه ثم رجعا) ضمنالها لاتلا فهما المهر ❊ شاهدلر عورتك مهرك كليسنى
ويابعضيسنى قبضنه شهادة ايدوب بعده رجوع ايتسه لر صورت مشروحه نك
خلافنه دركه عورته مهرى ضامن اولورلر مهرى اتلا فلرينه بناأ
❊ (وضمنا فى البيع والشراء مانقص عن قيمة المبيع) لوالشهادة على
البائع (اوزاد) لوالشهادة على المشترى للاتلاف بلاعوض ❊ بيع
وشراده شهادت بايعك عليهنه اولورسه مبيعك قيمتدن نقصانى ومشترى
اوزرينه اولورسه مبيعك قيمتندن زياده يى ضامن اولورلر بلاعوض
اتلاف اولمغين ❊ ولوشهدا بالبيع وبنقد الثمن فلوفى شهادة واحدة ضمنا
القيمة واوفى شهادتين ضمنا الثمن عينى ❊ واكر شاهدلر بيعه ونقدثمنه شهادة
واحده ايله شهادت ايدرلرسه رجوعلرى وقتنده مبيعك قيمتنى ضامن اولورلر
واكر بيعه بشقه ونقد ثمنه بشقه ايكى شهادتله شهادت ايدرلرسه ثمنى ضامن
اولورلر ❊ (ولوشهدا على البائع بالبيع بالفين الى سنة وقيمته الف فان
شاء ضمن الشهود قيمته حالا وان شاء آخذ المشترى الى سنتين وايا ما اختار
برىء الاخر) وتمامه فى خزانة المفتين ❊ واكر شاهد بايعك اوزرينه ايكى
بيكه برسنه وعديله برشيئى بيع ايتدى ديو شهادت ايدوب حالبوكه انك
قيمتى بيك اولسه ايمدى رجوعلرى صورتنده بايع ديلرسه شاهدلره حالا
قيمتى كه بيكى تضمين ايتديرو شاهدلرده مشترى يه ايكى بيك ايله رجوع ايدوب
زياده يى تصدق ايدرلر واكر ديلرسه مشترى ايكى سنه يه دك ايكى بيكله
مؤاخذه ايدوب قنغيسنى اختيار ايدرسه ديكرى فقط كندونك مؤاخذه
سندن برى اولور يوقسه شاهدلر ثمنله مشترى يه رجوع ايدرلر اكر حالا قيمتنى
ضامن اولمش اولورلرسه بو بحثك تمام وتفصيلى خزانة المفتين نام كتابده در
❊ (وفى الطلاق قبل وطىء وخلوة ضمنا نصف المال) المسمى (اوالمتعة)
ان لم يسم ❊ خلوت صحيحه ووطىء بولنمزدن مقدم طلاقله شهادتدن رجوع ايدرلرسه
مهر مسمانك نصفنى ياخود مهر تسميه اولنمديغى تقديرجه متعه يى ضامن
اولورلر ❊ (ولوشهدا انه طلقها ثلاثا وآخر ان انه طلقها واحدة قبل
الدخول ثم رجعوا فضمان نصف المهر على شهود الثلاث لاغير) (للحرمة

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

الغليظة ﴾ واكر ايكى شاهد زوجك زوجه‌سنى قبل الدخول اوچ طلاقله
تطليقنه ديكر ايكى شاهد دخى قبل الدخول برطلاقله تطليقنه شهادت
ايدوب بعده رجوع ايتسه‌لر مهرك نصفنك ضمانى انجق اوچ طلاقله شهادت
ايدن شاهدلرك اوزرلرينه‌در انده حرمت غليظه ايله حكم اولمغين ﴿ (ولوبعد
وطئ اوخلوة فلاضمان) ﴾ واكر شهادت مشروحه وطئدن وياخلوة صحيحه‌دن
صكره اولورسه ضمان لازم كلمز ﴿ ولوشهدا بالطلاق قبل الدخول وآخران
بالدخول ثم رجعوا ضمن شهودا لدخول ثلثة ارباع المهر وشهود الطلاق ربعه
اختيار ﴾ واكر ايكى رجل قبل الدخول طلاقه واخرايكيسى ده دخوله شهادت
ايدوب بعده رجوع ايتسه‌لر دخول شاهدلرى مهرك اوچ ربعنى طلاق شاهدلرى
بر ربعنى ضامن اولورلر ﴿ (ولوشهدا بعتق فرجعا ضمنا القيمة) لمولاه (مطلقا)
ولومعسرين لانه ضمان اتلاف (والولاء للمعتق) لعدم تحول العتق اليهما
بالضمان فلا يتحول الولاء هداية ﴾ واكر شاهدلر برعبدك عتقنه شهادت
ايدوب بعده رجوع ايدرلرسه قيمتنى مطلقا كه معسر ويا موسر اولسونلر
سيدنه ضامن اولورلر ضمان اتلاف اولمغله وولاده معتقك اولور ضمانله عتق
كندولرينه تحول ايتمامكين ولاده تحول ايتمز ﴿ (وفى التدبير ضمنا مانقصه)
وهوثلث قيمته ولومات المولى عتق من الثلث ولزمهما بقية قيمته وتمامه فى
البحر ﴾ تدبير ايله شهادتدن رجوعده شاهدلرد بيرك عبدك قيمتندن نقصان
قلديغى مبلغكه نصف قيمتى ضامن اولورلر شارح رحمه الله تعالى هرنقدر
ثلث قيمتى ديديسه‌ده بحرك بيانه نظرا نصفيدر واكر مولى وفات ايدرسه
ثلثدن عتق اولنور قيمتنك باقيسى كندولرينه لازم كلور بومسئله‌نك تمامى بحرده
مذكوردر ﴿ (وفى الكتابة يضمنان قيمته) كلها وان شاء اتبع المكاتب ﴾ كتابته
شهادتدن رجوعده شاهدلر قيمتنك كليسنى ضامن اولورلر واكر
سيد ديلرسه مكاتبه اتباع ايدوب بدل كتابتى اندن مطالبه ايدوب
شاهدلردن تضمين ايتديرمز ﴿ (ولا يعتق حتى يؤدى ما عليه اليهما)
وتصدقا بالفضل والولاء لمولاه ولو عجز عاد لمولاه ورد قيمته على الشهود ﴾
كتابتده عبد اوزرنده‌كى بدل كتابتى شاهدلره ادا ايتمدكجه عتق اولنمز وشاهدلرك
مولايه ضامن اولدقلرى بدل كتابتدن كندولرينك اخذ ايتديكى مبلغ
زياده اولورسه زياده‌يى شاهدلر تصدق ايدرلر وولا مولاسنك اولور بدل
كتابتى تأديه‌دن عاجز اولورسه عبد مولاسنه عودت ايدر مولاده شاهدلردن
اخذ ايتديكى قيمتى كندولرينه ردايدر ﴿ (وفى الاستيلاد يضمنان نقصان قيمتها)
بان تقوم قنة وام ولد لو جاز بيعها فيضمنان ما بينهما ﴾ استيلادده كه

شاهدلرك سيد اوزرينه جاريه‌سنك ام ولد مدر ديو اقرارينه شهادت ايدوب
بعده رجوع ايتدكارنده شاهدلر جاريه‌نك قيمتنى سيده ضامن اولورلر
يعنى جاريه قنه اوله‌رق وام ولد اوله‌رق فرضا ام ولدك بيعى تجويز اولنديغنه
نظرا تقويم اولنوب قيمتين ما بينده‌كى مقدارى شاهدلر ضامن اولورلر
﴿ (فان مات المولى عتقت وضمنا) بقية (قيمتها) امة (للورثة) وتمامه
فى العينى ﴾ واكر صورت مشروحه‌ده مولى وفات ايدرسه جاريه عتق اولنوب
شاهدلر امه اوله‌رق جاريه‌نك قيمتنك بقيه‌سنى ورثه‌يه ضامن اولورلر
بومسئله‌نك تمامى عينيده‌در ﴿ (وفى القصاص الدية) فى مال الشاهدين
ووراثاه (ولم يقتصا) لعدم المباشرة ولوشهدا بالعفو لم يضمنا لان
القصاص ليس بمال اختيار ﴾ وقصاصده رجوع ايدن شاهدلره مالرندن
ديت لازمه اولور ومشهود عليه اولان مقتولك شاهدلر مثلا اوغوللرى اولسه
كندويه وارث اولورلر كويا قتلنه سبب اولديلر ديو ميراثندن محروم اولميوب
ومباشرتلرى اولمامغين قصاصده اولمزلر واكر شاهدلر عفوه شهادت ايدوب
بعده رجوع ايدرلرسه برشيئ ضامن اولمزلر قصاص مال اولمامغين ﴿ (وضمن
شهود الفرع برجوعهم) لاضافة التلف اليهم (لاشهود الاصل بقولهم)
بعد القضاء (لم نشهد الفروع على شهادتنا اواشهدناهم وغلطنا) ﴾ فرع
شاهدلرى رجوع ايدرلرسه تلف كندولرينه مضاف اولمغله كندولرى
ضامن اولورلر بعد القضا اصل شاهدلرى بزلر فرع شاهدلرنى شهادتلريمزه
اشهاد ايتمدك وياخود اشهاد ايتدك لكن غلط ايتدك ديرلرسه برشيئ ضامن
اولمزلر ﴿ وكذا لوقالوا رجعنا عنها لعدم اتلافهم ولا الفروع لعدم رجوعهم ﴾
دخى بويله اصل شاهدلرى بزلر شهادتلريمزدن رجوع ايتدك ديرلرسه كندولرى
اتلاف ايتمدكارندن كندولرينه وفرعلر رجوع ايتمدكارندن انلره ضمان
ايجاب ايتمز ﴿ (ولا اعتبار بقول الفروع) بعد الحكم (كذب الاصول
اوغلطوا) فلا ضمان ولو رجع الكل ضمن الفرع فقط ﴾ بعد الحكم فروعك
اصول كذب ويا غلط ايتدى قولنه اعتبار اولنمامغين كندولرينه ضمان ايجاب
ايتمز اصول وفروعك كليسى رجوع ايدرلرسه فقط فرع ضامن اولور
﴿ (وضمن المزكون) ولو الدية (بالرجوع) عن التزكية (مع علمهم
بكونهم عبيدا خلافا لهما اما مع الخطأ فلا) اجماعا بحر ﴾ شاهدلرى
تزكيه ايدن كمسه‌لر عبيد اولدقلرينه عالملر ايكن تزكيه‌لرندن رجوع ايدرلرسه
هرنقدر ديت دخى اولورسه‌ده ضامن اولورلر ديتى ضمانلرى زنا شاهدلرنى
تزكيه ايتلريله زانى رجم اولنوب بعده شاهدلر عبيد ويامجوس اولديغى تبين

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

ايدوب ومن كيده رجوع ايدرسه امام اعظم رحمه الله تعالى قتنده ديت
تزكيه جيلره لازمه اولديغى كبى امامين ايچون اختلاف واردر اما تزكيه لرى خطأ
اولوب عبيد اولدقلرى معلوملرى اولمزسه اجماعا ضمان لازم كلمز ✻ بحر ✻ (وضمن
شهود التعليق) قيمة القن ونصف المهرلو قبل الدخول ✻ تعليق شاهدلرى
قنك قيمتنى قبل الدخول اولورسه مهرك نصفنى ضامن اولورلر يعنى ايكى
كمسه زيد عبدنه داره دخول ايدرسك سن حرسك و ياخود مدخول بها
اولميان عورتنه داره دخول ايدرسك سن بوش اول ديدى ديو شهادت
ايدوب بعده ايكى ديكر شاهدلر دخى شرطك وجودينه شهادت ايدوب صكره
شاهدلرك جمله سيده رجوع ايتسهلر ضمان مقدمكى يمين شاهدلرينه در
شرط شاهدلرينه دكلدر ✻ (لاشهود الاحصان) لانه شرط بخلاف التزكية
لانها علة (والشرط) ولو وحدهم على الصحيح عينى ✻ احصان شاهدلرى
رجوع ايدرسه كندولرينه ضمان لازم كلمز احصان شرط اولمغله صورت
مسئله درت كمسه نك زنايه ايكى كمسه نك احصانه شهادة ايليوب بعده
رجوعلرنده ضمانك زنا شاهدلرينه لازم اولوب احصان شاهدلرينه اولمامسيدر
اما تزكيه احصانك خلافنده درعلت اولمغين وقول صحيح اوزره شرط
شاهدلرينهده ضمان ايجاب ايتمز هرنقدر يالكز كندولرى رجوع ايدرلرسهده
✻ قال وضمن شاهدا الايقاع لا التفويض لانه علة و التفويض سبب انتهى
والله تعالى اعلم ✻ عينى ايقاع شاهدلرى ضامن اولورتفويضك شاهدلرى اولمز
ديدى ايقاع علت وتفويض سبب اولمغله و بحرده مذكوردركه بركمسه عورتنه
كندى نفسنى تطليقله امر ايتدكده ايكى شاهد امره وايكى شاهد قبل الدخول
تطليقه شهادت ايتسه لر صكره رجوع ايدرلرسه ضمان طلاق شاهدلرينه
لازم كلور سببى اثبات ايتدكلرندن تفويضك سبب اولمسنه شرطدر مصنف
والا جناب شرط علت سبب علامت ميانلرنده فرق بيان بيوردیلر كه عند
الاصوليين شرط برشيئك وجودى كندويه توقف ايدوب وحكمده مؤثر
اولميوب واكا مفوضى اولميان نسنه درعلت حكمده مؤثر سبب حكمه مفوضى
اولوب علامت حكمه دلالت ايدوب وجود كندويه توقف ايتميان نسنهدر
والله سبحانه وتعالى اعلم و استغفر الله العظيم

✻(كتاب الوكالة)✻

وكالة واوك فتحى وكسريله توكيلدن اسمدر صحاحك بيانه نظرا

وكل يكل فعلندن مصدردر ووكيل فعيل بمعنى مفعولدر برامر كندويه
اصمرلنوب وتفويض اولنان كمسه معناسنه حافظ معناسنه اولديغى تقديرجه
فاعل معناسنهده كلور { حسبنا الله ونعم الوكيل } بوقبيلدندر ✻ بحر ✻ مناسبته
ان كلا من الشاهد والوكيل ساع فى تحصيل مراد غيره ✻ اشبو وكالتك
ماقبلنه مناسبتى شاهد ايله وكيلك هربرينك غيركه موكل ايله مدعينك مراد
ومصالحلرينى تحصيله ساعى اولملريدر ✻(التوكيل صحيح) بالكتاب
والسنة قال الله تعالى فابعثوا احدكم بورقكم و وكل عليه الصلاة والسلام حكيم
بن حزام بشراء اضحية وعليه الاجماع ✻ اشبوتوكيلك صحيح ومسنون ومشروع
اولمسى كتاب وسنت واجماع امتله درنتكم الله جليل اصحاب كهفك
ماجرالرى حقنده انلرك كلاملرينى حكايه بيوردى امدى انلردن بعث توكيل
طريقيله در بزلردن مقدمكى امم سالفهنك شرعنى الله جليل ورسول الله صلى الله
تعالى عليه وسلم بلا انكار ونسخ قصه وحكايه بيوررلرسه انلرك شرعى بزلرهده
شرعدر و رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم حضرتلرى اصحاب كزيندن
حكيم بن حزام رضى الله تعالى عنه جنابلرينى اضحيه اشتراسنه توكيل بيوردیلر
✻ وهو خاص وعام كانت وكيلى فى كل شئ عم الكل حتى الطلاق قال
الشهيد و به يفتى وخصه ابو الليث بغير طلاق وعتاق ووقف واعتمده فى الاشباه
وخصه قاضيخان بالمعاوضات فلا يلى العتق والتبرعات وهوالمذهب كما فى تنوير
البصائر وزواهر الجواهر ✻ واشبو توكيلك خاص اولان نوعى واردر مثلا
شو بيتى شراده سن بنم وكيلمسك ديمك كبى وعامى واردرسن بنم هربرخصوصده
وكيلمسك قولى مثللو بوهر برشيئه عام وشامل اولور حتى طلاقه دخى شامل
اولور شهيد بوقول ايله فتوى ويريلور ديدى ابو الليث عامى طلاق وعتاق ووقفك
غيريسنه خاص قلدى اشباهده بوكا اعتماد ايتدى وقاضيخان معاوضاته
خاص قلدى امدى توكيل عامده وكيل عتقه وتبرعاته قادر اولمز تنوير البصائر وزواهر
الجواهرده اولديغى كبى اصل مذهب بودر ✻ وسيجئ ان به يفتى و اعتمده
فى الملتقط فقال واما الهبات والعتاق فلا يكون وكيلا عند ابى حنيفة خلافا
لمحمد ✻ وقريبا كلوركه انجق قول مشروحله فتوى ويريلور صاحب ملتقطده اكا
اعتماد ايدوب هبه وعتق ابدنلر امام اعظم قتنده وكيل اولمش اولمز ديدى امامين
ايچون اختلاف واردر ✻ و فى الشرنبلالية ولو لم يكن للموكل صناعة معروفة
فالوكالة باطلة ✻ وشرنبلاليهده مذكوردركه جميع امورمده سنى وكيل
ايتدم ديو وكالت عامه ايله توكيل ايدن كمسهنك صناعت معروفهسى اولمزسه
وكالتى باطله در واكر تجارت مثللو صناعت معروفهسى اولورسه اكا صرف

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

اولنور ❊ (وهو اقامة الغير مقام نفسه) ترفها او عجزا (فى تصرف جائز
معلوم) فلوجهل ثبت الادنى وهو الحفظ (ممن يملكه) اى التصرف نظرا الى اصل
التصرف وان امتنع فى بعض الاشياء بعارض النهى ابن كمال ❊ توكيل
اصل تصرفه نظرا تصرفه مالك اولان كمسه نك تصرفى جائز معلومده ترفها كه
خصومت و يا عمل مشقتندن كندى نفسنى تخليص وراحت قلمق ايچون و يا عجزينه
بناأ غيرى كمسه يى كندى مقامنه قائم قلمقدر اما صبى نك برغيرى كمسه يى عورتنى
تطليقه و يا عبدنى عتقه توكيلى كبى جائز اولميان تصرفده وكالت جائزه قيديله
خروج ايلدى ووكالتك فى مالى كبى كندوده وكالت معلومه اولمزسه اد ناسى
اولان حفظ ثابت اولور يعنى سنى حفظنه مولى ايتدم ديمك اولور اصل تصرفه
نظرا ديمك معناسى كندوده حكم شرعى يه باقلميدرق برشى معارض اولميه
ديمكدركه حتى برمسلمك ذمى يى خمر و ياخنزيرك بيعلرينه توكيلى داخل اوله يعنى ذاتنده
اشياده اصل اولان اباحه اولەرق تصرفه قادر اولور هرنقدر بعض اشياده
نهى عارض اولمغله تصرف ممتنع اولورسەده ❊ (فلايصح توكيل مجنون وصبى
لايعقل مطلقا وصبى يعقل ب) تصرف ضار (نحو طلاق وعتاق وهبة
وصدقة) ❊ امدى مجنونك وصبى لايعقلك كرك ضار وكرك نافع وكرك مضرتله
منفعت مابيننده متردد وصبى يعقلك طلاق وعتاق وهبه وصدقه كبى مضرتلو
تصرفنه توكيلى صحيح اولماز صبى يعقل بيعك مبيعى سالب وثمنى جالب اولوب
شرانك عكسى اولديغنه عالم اولميدر ❊ (وصح بماينفعه) بلااذن وليه (كقبول
هبةو) صح (بماتردد بين ضرر ونفع كبيع واجارة ان مأذونا والاتوقف على
اجازة وليه) كمالو باشره بنفسه ❊ صبى يعقلك هبه يى قبولى كبى كندويه
نفعلو اولان شيده بلااذن الولى وضررايله نفع بيننده متردد بيع واجاره كبى
نسنەلرده مأذون اولورسه توكيلى صحيح اولور واكر مأذون اولمزسه
وليسنك اذن واجازتنه توقف ايدر نتكم بلاتوكيل بنفسه صبينك مباشرت ايتديكى
عقودده وليسنك اجازتنه توقف ايتديكى كبى ❊ (ولايصح توكيل عبد محجور
وصح لومأذونا اومكاتبا) ❊ عبد محجورك توكيلى صحيح اولمز مأذون ويامكاتب
اولورسه صحيح اولور ❊ (وتوقف توكيل مرتد فان اسلم نفذ وان مات اولحق
اوقتل لا) خلافا لهما ❊ مرتدك بركسه يى وكيل قلمسى توقف ايدركه اسلامه
كلورسه نافذ اولور وفات ايدوب و ياكافرستانه لاحق اولوب ياقتل اولنورسه
نافذ اولمز امامين ايچون اختلاف واردر ❊ (و) صح (توكيل مسلم ذميا ببيع خمر
اوخنزير) وشرائهما كمامر فى البيع الفاسد ❊ مسلمك ذمى يى خمرى و ياخنزيرى
بيعه و ياانلرى شرايه توكيلى صحيح اولدى نتكم بيع فاسدده مرورايلدى ❊ (ومحرم

حلالا ببيع صيد) و (ان امتنع عنه الموكل) لعارض النهى كما قدمنا فتنبه ❊ احرامده
اولان كمسه نك احرامده اولميانى صيدى بيعه توكيلى صحيحدر هر نقدر موكل
نهى عارضه سنه مبنى منع اولنمش ايسەده نتكم ماسبقده مرور ايلدى
❊ ثم ذكر شرط التوكيل فقال (اذا كان الوكيل يعقل العقد ولو صبيا
اوعبدا محجورا) لايخفى ان الكلام الآن فى صحة الوكالة لافى صحة بيع الوكيل
فلذا لم يقل ويقصده تبعا للكنز ❊ بوندنصكره مصنف عليه الرحمه
توكيلك شرطنى ذكر ايدوب بيور ديكه اكر وكيل عقده عالم اولوب
بيعك مبيعى سالب ثمنى جالب اولديغنى بيلورسه هرنقدر صبى و ياعبد
محجور اولورسه ده توكيل صحيح اولور ارباب نهايه خفى دكلدركه بو مقامده
كلام وكالتك صحتنده دريو قسه وكيلك بيعنك صحتنده دكلدر بنابرين
مصنف مرحوم كنزه تبعيتله ويقصده ديمدى يعنى بيعى بيلوب
وقصد ايدرسه ديمك اولور ❊ ثم ذكر ضابط الموكل فيه فقال (بكل
مايباشره) الموكل (بنفسه) لنفسه فشمل الخصومة فلذا قال
(فصح بخصومة فى حقوق العباد برضى الخصم) ❊ بعد ازين مصنف
عليه الرحمه موكلك ضابط وقاعده سنى ذكر ايدوب ديركه توكيل موكلك
كندى نفسيچون بنفسه مباشرت ايلديكى شيده صحيح اولور ايمدى مصنفك
مايباشره قولى خصومته شامل اولوروكنزك بكل مايعقده قولى عقوده شامل اولور
خصومته شامل اولمز بناأ عليه مصنف عليه الرحمه توكيل خصمك رضاسيله
حقوق عبادده صحيح اولور ديدى وكيلك توكيل اولنديغى شيده
تصرفده مالك ايكن توكيله مالك اولمديغنده جواب بودركه وكيلك تصرفه
مالك اولديغى لغيره در لنفسه دكلدر ❊ وجوزاه بلارضاه وبه قالت الثلاثة
وعليه فتوى ابى الليث وغيره واختاره العتابى وصححه فى النهاية والمختار
للفتوى تفويضه للحاكم درر ❊ امامين همامين خصمك رضاسى اولميەرق
توكيلى تجويز ايتديلر خصومتده توكيل موكلك خالص حقنده تصرفى اولمغله
غيرك رضاسنه توقف ايتمكين امام اعظم رحمه الله تعالى نك خصمك
رضاسى لازمدر بيورمسى جواب خصم اوزرينه لازم اولوب ناسده
خصومتده متفاوت اولمغله كندويه ضرر احتمالندن رضاسنه توقف ايتدى
ائمهٔ ثلثەده اشبوقول ايله حكم ايلدى ابوالليث و سائرلرينك فتوالريده
بونك اوزرينەدر وعتابى ده بونى اختيار ايدوب نهايەده بونى تصحيح ايلدى
وفتوايه مختار اولان توكليده خصمك رضاسى خصوصنى قاضينك رأينه
تفويضدر ❊ (الا ان يكون) الموكل (مريضا) لا يمكنه حضور

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

مجلس الحكم بقدميه ابن كمال ✻ الا موكل آياقلريله حكم مجلسنه
حضور كندويه ممكن اولميه جق مرتبه مريض اولورسه خصمك
رضاسى اولمقسزين توكيل لازم اولور كرك مدعى وكرك مدعى عليه اولسون
وهر نقدر دابه ويا انسانك آرقه سيله حضورى ممكن اولورسه ده
ينه توكيله قادر اولور ✻ (او غائبا مدة سفر اومريداله) ويكفى قوله
انا اريد السفر ابن كمال ✻ وياخود مدت سفر مسافه ده غائب وياسفر
اراده ايدرسه كرك طالب وكرك مطلوب توكيله قادر اولور سفر مرادايدن
كمسه نك بن سفر مراد ايده رم قولى كفايت ايدر ✻ (او مخدرة)
لم تخالط الرجال كما مر (او حائضا) او نفساء (والحاكم بالمسجد) اذا لم
يرض الخصم بالتأخير بحر ✻ وياخود مدعى عليها رجاله مخالطه سى اولميان
مخدره ومستوره وياحائض ويا نفسادن عورت اولوب وقاضيده مسجدده
خصمده تأخيره راضى اولمزسه ينه بلا رضى الخصم توكيله مقتدره اولور
زيرا كندوسى بالذات حاضره اولسه حياسنه بناء مرامنى افاده ايدوب
كوزلجه مرافعه ومكالمه ايده مز وخصمى تأخير خصومته راضى اولورسه
من بورلر عذر اولمز ✻ (او محبوسا من غير حاكم) هذه (الخصومة)
فلو منه فليس بعذر بزازية بحثا (اولا يحسن الدعوى) خانية ✻ وياخود موكل
كندونك حضورنده مرافعه اولنان قاضينك غيريسنك حبسنده محبوس اولورسه
بلا رضى الخصم توكيل مشروع اولور مرافعه اولدقلرى قاضى
محبسنده حبس اولورسه اول عذر اولمز زيرا حبسدن اخراج اولنوب بالذات
كندى ايله دعوادن صكره ينه حبسه القا ممكن اولور واكر محبوس
مدعى ايسه دعواسنى تأخير ايتمزسه دعوى ايدوب بعده ينه حبسه اعاده اولنور
وياخود دعواسنى كوزلجه كوره ميوب بنفسه خصومتدن عاجز اولورسه
ينه معذور اولور ✻ (لا) يكون من الاعذار (ان كان) الموكل
(شريفا خاصم من دونه) بل الشريف وغيره سواء بحر ✻ موكل كندودن
ادنى اولان ذواتله مخاصمه ايدن اشرافدن اولورسه بو توكيله عذر اولمز
بلكه الله عظيم الشانك شرع عنده شريف ايله غير شريف برابرلردر (تمه)
موكلك وكيليله حاضر بالمجلس اولورسه توكيل ثابت اولمش اولور
اثباتى ايجاب ايتمز وكالت بالخصومتده اثباتك طريقى موكلك غريمنك
مواجهه سنده شاهدلرك وكالتله شهادت ايتملريدر غريم وكالتى انكار ايتسون
ويا اقرار ايتسون ✻ خزانة ✻ وكالت اثبات اولنمدقجه اصل مال اوزرينه
شهادت مقبوله اولمز وقنيه ده مسطوردركه وكيل بالخصومتك وكالتنه

بلا حضور الخصم بينه مقبوله اولمز قضا وحكم اولنسه مختلف فيه اولان
مسئله ده قضا اولمغين صحيح اولور ✻ انتهى ✻ وكيل بالخصومتك موكلنك
اوزرينه حق ثابت اولسه كندويه انك اداسى لازم اولمز وحبسده اولنمز
هر نقدر وكيل عام اولورسه ده ✻ خزانة ✻ (وله الرجوع عن الرضى قبل
سماع الحاكم الدعوى) لابعده قنية ✻ وحاكمك دعوايى استماعندن مقدم
مدعى عليهك توكيله رضاسندن رجوعى مشروع وبعد صكره رجوع
ايده مز ✻ (ولو اختلفا فى كونها مخدرة ان من بنات الاشراف
فالقول لها مطلقا) ولو ثيبا فيرسل امينه يحلفها مع شاهدين بحر واقره المصنف ✻
مدعى ايله مدعى عليه ميانلرنده عورتك مخدراتدن اولمسنده اختلاف واقع
اولسه امدى بنات اشرافدن ايسه باكر ويا ثيب قول كندونكدر ظاهر
حالى اكا دليلدر پس قاضى كندويه يمين ويرمك ايچون امينى ايكى شاهد ايله
برابر كندويه ارسال ايدر حلفنه ويانكولنه ديكر ايكى شاهد شهادت ايدر
بحرده بويلجه مسطوردر ومصنف بوقولى اقرار ايلدى ✻ (وان من الاوساط
فالقول لها لو بكرا وان) هى (من الاسافل فلا فى الوجهين) عملا بالظاهر بزازية ✻
مخدره لك ادعاسى ايدن عورت اكر بنات اوساطدن اولوب وباكره اولورسه
قول كندونكدر اسافلدن اولورسه باكر ويا ثيب عملا بالظاهر قول كندونك
اولمز عملا بالظاهر قولى مسائلك جميعسنه دلدر بو مقامده شرفدن مراد شرف
عرفيدر امدى دنياجه اغنيادن اولان ذواتك قزلريده بو حكمده داخله اولورلر
انلرده خروجدن مصونه اولورلر هر نقدر علما ويا اهل بيت قزلرندن اولمزلر ايسه ده
✻ (و) صح (بايفائها وكذا) باستيفائها الا فى حد وقود بغيبة موكله عن المجلس
ملتقى ✻ بر كسه نك اوزرنده كى حقوقك كليسى حق صاحبنه ايفا واداسنه
بر ديكر كمسه يى وكيل ايتمسى صحيح ومشروع اولدى غير اوزرنده كى حقوقنى
استيفا وقبضه توكيلده ينه بويله در الا حد ايله قودكه قصاصده موكلى مجلسدن
غائب اولديغى حالده ايفا واستيفايه توكيل صحيح دكلدر اما مجلسده حاضر اولورسه
استيفايه توكيل اولور ✻ (وحقوق عقد لابد من اضافته) اى ذلك العقد (الى الوكيل
كبيع واجارة وصلح عن اقرار يتعلق به) مادام حيا ولو غائبا ابن ملك
(ان لم يكن محجورا كتسليم مبيع وقبضه وقبض ثمن ورجوع به عند استحقاق
وخصومة فى عيب بلا فصل بين حضور موكله وغيبته) لانه العاقد حقيقة وحكما ✻
بيع واجاره وصلح عن اقرار كبى وكيله اضافت واسناد ايدوب بعت واشتريت
وآجرت وصالحت ديمسى لازم اولان عقدك مبيعى تسليم وقبض وثمنى قبض
ومستحق چيقدیغى وقتده ثمنيله رجوع وعيبى حقنده خصومت كبى حقوق

مادام وكيل حياتده اولدقجه هرنقدر غائبده اولسه وكيله تعلق ايدر اكرمحجور
اولمزسه حين عقدده موكلى حاضر اولسون ويا غائب اولسون ميانه لرنده
فرق اولميه رق حقيقتده عاقد كندى اولوب عقد كندونك كلاميله حاصل
اولوب وحكما كندى اولوبكه احكام عقد كندويه رجوع ايتديكندن ﴿ لكن
فى الجوهرة لوحضرا فالعهدة على آخذ الثمن لاالعاقد فى اصح الاقاويل ﴾ لكن
جوهره ده مسطوردركه وكيل ايله موكل عقدده حاضر اولورلرسه اصح اقوالده
عهده ثمنى اخذ ايده نك اوزرينه اولوب عاقدك اوزرينه لازمه اولمز
﴿ ولواضاف العقدالى الموكل تتعلق الحقوق بالموكل اتفاقا ابن ملك فليحفظ فقوله
لابدفيه مافيه ولذاقال ابن الكمال يكتفى بالاضافة الى نفسه فافهم ﴾ واكر وكيل
عقدى موكله اسناد ايدوب مثلا بن آنك ايچون بيع ويا ايجار ايتدم ديرسه
اتفاقا حقوق موكله تعلق ايدر امدى مصنف مرحومك لابد من اضافته
الى الوكيل قولنده كه فيه مافيه اشكال واردركه وكالت انجق وكيلك كندى نفسنه
عقدى اسناد ايدوب مثلا اشبو دارى بن بيع ايتدم ديمسيله اولور موكله اسناد
ايدرسه رسالت اولور وكالت اولمز بناءً عليه ابن كمال وكالتده وكيل كندى نفسنه
اضافتله اكتفا ايدر ديدى ﴿ (وشرط) الموكل (عدم تعلق الحقوق به) اى بالوكيل
(لغو) باطل جوهرة ﴾ موكلك حقوقك وكيله عدم تعلقنى شرط ايتمسى لغو باطلدر
بيعه وكيل ايدوب مبيعى قبل قبض الثمن تسليمدن ويا ثمنى قبضدن نهى باطل اولديغى
كبى صكده موكلك اسمنى كتب ايتمكله وكيلك ثمنى قبض حقى ساقط اولمز الا موكلك
ثمنك قبضنى اقرار ايدرسه قبض حقى ساقط اولور موكل بعدالبيع وفات ايدوب ويا مجنون
اولورسه وكيلك ثمنى قبض حقى باقى قالور ﴿ (والملك يثبت للموكل ابتداء) فى الاصح
(فلا يعتق قريب الوكيل بشرائه ولا يفسد نكاح زوجته به و) لكن (هما) ثابتان (على الموكل
لواشترى وكيله قريب موكله وزوجته) لان الموجب للعتق والفساد الملك المستقر ﴾ قول
اصحده ملك ابتداءً موكله ثابت اولمغله وكيل قريبنى اشترا ايتمكله عتق اولمز وزوجه سنى
شراسيله نكاحى فساده كتمز عتق وفسادى موجب اولان ملك مستقر اولمغين
لكن موكلك قريبنى وزوجه سنى وكيلى اشترا ايدرسه عتقله فساد ثابت اولورلر
﴿ (وفى كل عقد لابد من اضافته الى موكله) يعنى لايستغنى عن الاضافة الى موكله
حتى لواضافه الى نفسه لم يصح ابن كمال (كنكاح وخلع وصلح عن دم عمدا وانكار
وعتق على مال وكتابة وهبة وتصدق واعارة وايداع ورهن واقراض)
وشركة ومضاربة عينى (تتعلق بموكله) ﴾ نكاح خلع صلح عن دم عمد وانكار
وعتق على مال وكتابت وهبه وتصدق واعاره وايداع ورهن واقراض وشركت
ومضاربه امثالى كندوده موكله اضافتى لازمه اولان هر برعقدده حقوق موكله
تعلق ايدر يعنى موكلنه اضافتدن وكيل مستغنى اولمز حتى وكيل عقدى كندى

نفسنه مضاف قيلرسه صحيح اولمز ﴿ لانه لكونه فيها سفيرا محضا حتى لواضافه لنفسه
وقع النكاح له فكان كالرسول (فلا مطالبة عليه) فى النكاح (بمهر وتسليم) للزوجة ﴾
وكيل اشبو مذكورلرده سفير محض ورسول اولمغله حقوق عقد كندويه تعلق ايتمز
حتى وكيل عقدى كندى نفسنه مضاف قلسه نكاح كندويه واقع اولوب رسول
كبى اولمغله نكاحده زوجك وكيليسه مهرايله زوجه نك وكيليسه انى تسليمله مطالبه اولنمز
ومهرينى قبضده ده وكيل مالك اولهمز ﴿ (وللمشترى الاباء عن دفع الثمن للموكل
وان دفع له صح ولو مع نهى الوكيل) استحسانا ﴾ مشترى موكله ثمنى دفعدن
ابا وامتناع ايدر واكر ثمنى كندويه دفع ايدرسه استحسانا صحيح اولور هرنقدر وكيل
نهى ايدرسه ده زيرا ثمن مقبوض موكلك حقيدر حالبوكه كندويه واصل اولدى
امدى كندودن الوب وكندويه كيرو ويرمده برفائده اولماز ﴿ (ولا يطالبه الوكيل
ثانيا) لعدم الفائدة نعم تقع المقاصة بدين الوكيل لووحده ويضمنه لموكله بخلاف
وكيل يتيم وصرف عينى ﴾ مشترى مبيعك ثمنى موكله ويردكدنصكره وكيل
بردخى كندوسى مطالبه ايدهمز برفائده اولمامغين بلى بيع وكيلى يالكز مشترينك
كندوسى مديونى اولورسه ثمن مبيع اوزرنده كى دينه تقاص اولور صكره
وكيل موكله ثمن ضامن اولور موكلك ماليله دينى قضا ايتديكندن اما يتيمله صرف
وكيلى ماراالذكر بيع وكيلنك خلافنه دركه يتيمك وصيسيكه وكيلى يتيمك مالنى بيع
ايتدكده مشترى ثمنى يتيمه دفع ايلسه عهده دن خروج ايتمز بلكه تكرار وصى يه
ثمنى بردخى تأديه واجبه در يتيمك مالنى كندويه قبض مشروع اولمامغين كندويه
دفع تضييع اولمغله ﴿ ابوالسعود ﴾ وبرمقدار التونى ويا كمشى صرفه وكيل اولان
كمسه صرف ايتدكده بدل صرفى موكل قبض ايلسه من غير قبض احدهما قبل
مفترق اولمغله صرف باطل اولور ﴿ (ومثله) اى مثل الوكيل عبد (مأذون لادين
عليه مع مولاه) فلا يملك قبض ديونه ولو قبض صح استحسانا مالم يكن عليه دين
لانه للغرماء بزازية ﴾ اوزرنده دين اولميان عبد مأذون مولاسيله وكيل كبيدركه
ديوننى قبضه مالك اولهمز اما قبض ايدرسه استحسانا صحيح اولور اكر عبد
مأذونك اوزرنده دينى اولمزسه زيرا دينى اولورسه حق غرما مافى اليده تعلق
ايتمكله مقبوض غرمانك اولور ﴿ فرع التوكيل بالاستقراض باطل لاالرسالة
درر ﴾ استقراضه توكيل باطلدر حتى بركمسه استقراضه وكيل اولوب واستقراض
ايلسه قرض كندونك اولور موكلك اولمز اما رسالتجه فلان كمسه سندن شوقدر قرض
طلب ايديور ديرسه بو باطل دكلدر ﴿ والتوكيل بقبض القرض صحيح فتنبه ﴾
قرضى قبضه توكيل صحيحدر مثلا بركمسه بى بر رجلدن استقراض ايتديكى مبلغى
قبضه توكيل كبى ايمدى آكاه ومتنبه اول والله تعالى اعلم واستغفر الله العظيم

﴿ باب الوكالة بالبيع والشراء ﴾

اشبو بيع وشراء حقنده وكالته دائر على حدة باب وضعى وآنك سائر ابواب او زرينه تقديمى احكامنك كثرتنه مبنيدر ﴿ الاصل انها ان عمت او علمت او جهلت جهالة يسيرة وهى جهالة النوع المحض كفرس صحت وان فاحشة وهى جهالة الجنس كدابة بطلت ﴾ بو خصوصده اصل اصيل وقاعده وتفصيل بودركه اكر وكالت عامه اولوب مثلا كوردوكك نسنه‌يى بنم ايچون اشترا ايله ديرسه بو وكالت صحيحه درامرينى وكيلك رأينه تفويض ايتمش اولمغله هرنه كه اشترا ايدرسه امرينه امتثال ايتمش اولور ويا وكالت اولنان نسنه وكيل ايله موكلك معلومى اولورسه ويا جهالة يسيره ايله كه فرس كبى محضا نوعده جهالت اولورسه بنه صحيحه اولور واكر جهالت فاحشه ايله كه دابه كبى جهالت جنسله مجهوله اولورسه انده‌كى وكالت باطله اولور زيرا دابه مايدب على وجه الارضه اسمدر عرفده آت وقاطر وحمار امثالى حيوانانه اطلاق اولنمغله اجناس مختلفه يه شامل اولور ثوب كبى ﴿ وان متوسطة كعبد فان بين الثمن او الصفة كتركى صحت والا لا ﴾ واكر جهالت عبد كبى متوسطه اولورسه بس ثمنى هندى ويا تركى كبى صفتى بيان اولنورسه وكالت صحيحه اولور يوقسه اولمز زيرا عبيد وجواريده اختلاف سائر انواعده‌كى اختلافدن چوقدر ﴿ وكله بشراء ثوب هروى او فرس او بغل صح ﴾ بما يتحمله حال الآمر ز يلعى فراجعه (وان لم يسم ثمنا) لانه من القسم الاول ﴾ زيد عمرو ويه هراته منسوب ثوب ويا مطلق فرس ويا قاطر اشتراسنه وكيل ايتسه آمرك حالنه مناسب اولور شيلرى اشتراده وكالتى صحيحه اولمش اولور هرنقدر ثمنى بيان ايتمزسه‌ده زيرا بونده‌كى جهالت اقسامندن قسم اولكه جهالت يسيره قبيلندندر ﴿ (وبشراء دار او عبد جاز ان سمى) الموكل (ثمنا) يخصص نوعا او لا يحرر (او نوعا) كحبشى زاد فى البزازية او قدرا كذا قفيزا ﴾ واكر موكل ثمنى ويا حبشيكه نوعنى ويا كذا قفيزا كبى قدرينى ذكر و بيان ايدرسه دارك وعبدك شراسنه توكيلى جائز اولور نوعنى تخصيص و بيان ايتسون ويا ايتمسون زيرا بو قدرجه جهالت متوسطه مفقوده‌در لكن صاحب هدايه دارك جهالتنى فاحشه عد ايتدى اغراضك وجيرانك ومرافقك ومحلات وبلدانك اختلافيله مختلف اولمغله امتثال متعذر اولديغندن بزازيه مقدارى بيان ثمنى بيان كبيدر بكابغداى اشترا ايله ديوب قدرينى بيان ايتمزسه وكالت صحيحه اولمز ديدى ايدى شوقدر كيله ديمكدن لازمدر ﴿ (والا) يسم

ذلك (لا) يصح والحق بجهالة الجنس ﴾ واكر مار الذكر ثمن ونوع وقدرى موكل تسميه ايتمزسه توكيلى صحيح اولمز جهالتى جهالت جنسه لاحق اولور ﴿ (و) هى مالو وكله (بشراء ثوب او دابة لا) يصح (وان سمى ثمنا) للجهالة الفاحشة ﴾ جهالت جنسله مجهوله اولان ثوب ويا دابه شراسيله توكيل ايدرسه هرنقدر تسميه ثمن ايتسه‌ده بنه صحيح اولمز جهالت فاحشه اولمغله وسيد حموى قدس سره العالى بيورديلركه خلاصه كلام موكل بونك جنسى ونوعى وصفتى بيان اولنورسه وكالت صحيحه اولور واكر كليسى ترك اولنورسه صحيحه اولمز جهل تمام اولمغين واكر انواع مختلفه‌يه دلالت ايدر لفظ ذكر اولنوب ونوعى ويا ثمنى بيان اولنورسه صحيح اولور يوقسه صحيح اولمز انتهى ﴿ (وبشراء طعام و بين قدره او دفع ثمنه وقع) فى عرفنا (على المعتاد) المهيأ (للاكل) من كل مطعوم يمكن اكله بلا ادام (كلحم مطبوخ او مشوى) وبه قالت الثلاثة (وبه يفتى) عينى وغيره اعتبار اللعرف كما فى اليمين ﴾ واكر شراء طعامه توكيل ايدوب وقدرينى بيان ويا ثمنى دفع ايدرسه بزم عرفمزده تجربه‌ده پشمش ويا آتشده كباب اولمش لحم كبى بلا ادام اكلى ممكن هر بر مطعوم جنسندن اكل ايچون معتاد ومهيا اولان نسنه‌يه واقع اولور ورائمه ثلثه‌ده بو قول ايله حكم ايلدى و بونده اولديغى مثللو عرفى اعتبار ايدرك عينى وسائر فقهاى عظام بو قول ايله افتا ايتديلر لكن عرفده مختلفدر اهالى كوفه عندنده طعام بغداى واونه واهالى مصر قتنده لحمله ويا ات صويى ايله طبخ اولنمش طعامه اطلاق اولنور ﴿ (وفى الوصية له) اى الشخص (بطعام يدخل كل مطعوم) ولو دواء به حلاوة كسكنجبين بزازية ﴾ بركسه‌يه طعامله وصيتده هر بر اطعام اولنان نسنه داخل اولور هرنقدر سكنجبين كبى كندوده حلاوت اولور خل ايله عسلدن معمول دوا اولورسه‌ده ﴿ (وللوكيل الرد بالعيب مادام المبيع فى يده) تتعلق الحقوق به (ولو ارثه او وصيه ذلك بعد موته) موت الوكيل (فان لم يكونا فلموكله ذلك) اى الرد بالعيب وكذا الوكيل بالبيع ﴾ شرايه وكيل ايچون مادام مبيع كندونك يدنده اولدقچه عيبيله بايعنه رد وار در حقوق كندويه تعلق ايتمكله كندونك وفاتندنصكره وارثى ويا وصيسنده رد بالعيب بنده مشروعدر وكيل بالبيع ده بنه بويله دركه مادام حياتده اولدقچه عيبيله كندويه رد اولنور ﴾ وهذا اذا لم يسلمه (فلو سلمه الى موكله امتنع رده الا بامره) لانتهاء الوكالة بالتسليم ﴾ واشبو رد بالعيبك وكيله ثبوتى مبيعى موكله تسليم ايتمديكنه كوره در لكن صاحب متنك مادام المبيع فى يده قولى شارحك وهذا اذا لم يسلمه كلامندن مغنيدر بو آنى

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

تكرار در امدى مبيعى موكله تسليم ايدرسه ردى كندويه ممتنع اولور موكله
تسليمله وكالت منتهيه اولمغين الا موكلك امريله وكيل رد ايدر بخلاف
وكيل باع فاسدا فله الفسخ مطلقا لحق الشرع قنية اما بيع فاسد ايله
بيع ايدن وكيلك حكمى صورت مشروحدنك خلافنده دركه حق شرع
اولديغندن كندى ايچون مطلقا كه مبيعى مشترى يه وثمنى موكله تسليم
ايتسون ويا ايتمسون بلارضى الموكل فسخ واردر وثمنى كندودن استرداد
ايدر (و) للوكيل (حبس المبيع بثمن دفعه) الوكيل (من ماله اولا) بالاولى
لانه كالبائع وكيل بالشرا ايچون كندى مالندن ويرديكى ويا ويرمديكى
ثمن مقابلنده بالطريق الاولى مبيعى حبس واردر بايع كبى اولمغله شارحك
بالاولى قولى متنك اولاسنه قيددر زيرا وكيلك ثمنى دفعى صورتنده تبرعا
دفع اولنمغله عدم حبسى توهم اولنور ايدى اما عدم دفعنه نظرا حبسى
اولويتله اولور (ولو اشتراه) الوكيل (بنقد ثم اجله البائع كان للوكيل
المطالبة به حالا) وهى الحيلة خلاصة وكيل بالشرا مبيعى پشين پاره
قوليله اشترا ايتدكدنصكره بايع كندويه برمدت وعد ويررسه وكيل ايچون
موكلدن ثمنى پشين مطالبه واردر وبو ثمنك وكيله تأجيلنده وموكله حلولنه
حيلهٔ شرعيه در اما وكيل اول امرده مؤجلا اشترا ايدرسه موكله ده تأجيل
اولمش اولمغله حالا مطالبه ايده مز ولو وهبه كل الثمن رجع بكله واو بعضه
رجع بالباقى لانه حط بحر بايع ثمنك كليسنى بردن وكيل بالشرايه هبه
ايدرسه موكله وكيل ثمنك كليسيله رجوع ايدر ثمندن حط وتنزيل موكله
هبه وكيله راجعدر (هلك المبيع من يده قبل حبسه هلك من مال موكله
ولم يسقط الثمن) لان يده كيده وكيلك يدندن مبيع حبسندن مقدم هلاك
اولسه موكلك مالندن هلاك اولور وثمنى ساقط اولمز وكيلك يدى موكلك يدى
كبى اولمغله يدنده ثمن هلاك اولسه ينه موكلك مالندن هلاك اولور
(ولو) هلك (بعد حبسه فهو كمبيع) فيهلك بالثمن وعند الثانى كرهن
واكر مبيع حبسدنصكره هلاك اولورسه امدى بايعك يدنده ثمن
ايچون حبس اولنان مبيع كبى اولمغله ثمن مقابلى هلاك اولورده ثمنى
مطالبه ايده مز وامام ثانى قتنده رهن كبى اولور كه قيمتيله ثمندن اقلله
هلاك اولور حتى ثمنى قيمتندن اكثر اولورسه وكيل قيمتندن زياده يى
موكله رجوع ايدر (ولا اعتبار بمفارقة الموكل) ولو حاضرا كما اعتمده
المصنف تبعا للبحر خلافا للعينى وابن ملك (بل بمفارقة الوكيل) ولو صبيا
(فى صرف وسلم فيبطل العقد بمفارقة صاحبه قبل القبض) لانه العاقد

صرفله سلمده موكلك مفارقتنه اعتبار يوقدر هر نقدر مجلسده حاضر
اولسه دخى نتكم مصنف مرحوم بحره تبعيتله بو قوله اعتماد ايلدى
عينى وابن ملك ايچون اختلاف واردر مشار اليهما وكيل نائبدر اصيل حاضر
اولنجق اكا اعتبار اولنمز ديديلر وسيد حموى قدس سره البارى مشار اليهمانك كلاملرينى
رد ايتديكه وكيل اصل عقدده نائبدر حقوقده اصيلدر بناء عليه موكلك
حضورينه اعتبار اولنمز بلكه وكيلك مفارقتنه اعتبار واردر هر نقدر صبيده
اولورسه يعنى وكيل عبد وصبى كبى محجور عليه اولسون ويا اولمسون فرق
يوقدر شوقدر واردركه صبينك عاقد اولديغنه نظرا حقوق كندويه تعلق ايتمز
امدى وكيل قبل القبض صرفله سلمده صاحبندن مفارقت ايدرسه عقد باطل اولور
عاقد كندى اولمغين والمراد بالسلم الاسلام لاقبول السلم لانه لا يجوز ابن كمال
بو مقامده سلمدن مراد اسلامدركه رب السلمك رأس سلم اولان مالى مسلم اليهه دفع
وتسليمه برشخصى وكيل ايتمسيدر يوقسه سلمى قبول معناسى مراد دكلدر
يعنى مسلم اليهك رأس مال سلمى كندى ايچون قبضنه بركسه يى توكيلى ديمك
بوده جائز دكلدر (والرسول فيهما) اى الصرف والسلم (لاتعتبر مفارقته
بل مفارقة مرسله) لان الرسالة فى العقد لا القبض واستفيد صحة التوكيل بهما
صرفله سلمده رسولك مفارقتنه اعتبار يوقدر بلكه اعتبار مرسلنك مفارقتنه در
رسالت عقدده اولمغله رسولك كلامى مرسله انتقال ايدر قبضده دكلدر
كلام سابقدن صرفله سلمه توكيلك صحتى استفاده اولندى اشبو واستفيد
قولنك محلى رسول مسئله سندن مقدم اولمق ايدى (وكله بشراء عشرة
ارطال لحم بدرهم فاشترى ضعفه بدرهم مما يباع به عشرة بدرهم لزم الموكل
منه عشرة بنصف درهم) خلافالهما والثلاثة بركمسه بر رجلى اون بطمان
اتى بر درهمه اشترايه وكيل ايدوب اول دخى اون بطمانى بر درهملك اتدن
ضعفيكه يكرمى بطمانى بر درهمه اشترا ايلسه موكله اندن اون بطمانى
نصف درهمله اخذ لازم اولور امامينله ائمهٔ ثلثه ايچون اختلاف واردر مشار اليهم
يكرميسنى بردن كندويه اخذ لازم اولور ديديلر حقنده زياده خيرلو اولمغله
قلنا انه مأمور بارطال مقدرة فينفذ الزائد على الوكيل امام اعظم
رحمه الله تعالى طرفندن بزلر ديرزكه ممكندركه وكيل ارطال مقدره
اشترا سيله مأمور اولمغله زياده سى وكيله نافذ اولور ولو شرى مالا يساوى
ذلك وقع للوكيل اجماعا كغير موزون واكر اول بهايه مساوى اولميانى
اشترا ايدوب يكرميسى بر درهمه دكنى ايكى درهمه اشترا ايلسه شراسى
اتفاقا وكيله واقع اولور ضررلو اولهرق موكلك امرينه مخالفتده

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

اولمغـين كو يا سمز اولميـان اريق ات المش اولمغـله مقصر ى حاصل اولمـدى موزون اولميـان شيـده مخالفتله اجـماعا شرا وكيـله واقع اولـديغى كـبى مـثـلا اون درهمـه برقطعـه ثوب هروى اشتراسنه وكيـل ايدوب هر برى اون درهم دكر ايكى ثوب هروى اشترا ايتمكله موكلـه برشى لازم اولميوب وكيـله لازم اولـديغى مثلاو بونك هر برينـك ثمـنى انجق تخمينـله بيلنور شى اولمغـله مجهـول اولديغنـدن بو لحم كبى اولمـدى لحم موزون اولمغـله ثمـن اجزاسنـه تقـدير وتوزيع اولنور ✻ (ولو وكلـه بشراء شئ بعينـه) بخـلا ف الوكيل بالنـكاح اذا تزوجها لنفسه صح منية والفرق فى الوانى (غـير الموكل لايشتريه لنفسـه) ولا لموكل آخر بالاولى (عنـد غيبته حيث لم يكن مخالفـا) د فعـا للغرر ✻ بر رجـل بر رجلى موكلك غيرى اولان معين بر نسنـه يى شرايه وكيـل ايتسه اول شيئى وكيل كنـدى نفسيچـون و بالطريق الاولى موكل آخر ايچون موكل غائب ايكن كنـدو بى تغرير اولمسون ديو ومخـالفت ايتمش اولمد يغنـدن اشترا ايدهمز غير كلمـه سـنك نكره لكـده وابهامـده توغـلى اولوب اضافتـله تعريف كسب ايتديكندن نكره اولان شئ كلمهسنـه صفت وقوعى صحيح اولدى امـدى اشتراسنـه توكيـل اولنان شى معين موكلك نفسـى اولسـه مثـلا بر عبدك سيـد ندن كندى نفسنـك شراسنـه بر شخصى وكيل ايتـديكى مثلاو بس شرا ايتـدكـده شرا وكيـلك كنـدوسيچون واقع اولور وكيـل شـئ مشر وحى كندى نفسيچـون اشترا ايتميوب موكل ثانيچـون اشترا ايتسـه بنـه موكل اولك اولور بالطريق الا ولى يعنى كندى نفسيچـون ايدهمـدكده غـير ايچـون ايدهممـسى اولويتـله درديمـك اولور واكر وكيـل موكلك حضورنده اول شئ نفسيچون اشترا ايدرسه كنـدونك اولور وموكل مسئلهٔ مشروحـهده وكيلى توكيل ايتدكد نصـكره وكيلك كندى نفسيچون اول شيئ اشتراسـى انى تغرير اولور اما وكيـل بالنكاح صورت مشر وحـه نك خلافنده در كه بر معينـه عورتى بركسـه يه تزويجـه وكيل اولدقـد نصكره كندى نفسيچـون ايده نه دك چـوق زحمت ومشقت چكسـه صحيح اولو ر مسئلتـين ميـا نلرنده فرق در ر حاشيـهسى وانى ده مذ كور در كه وكيلك كنـدى نفسيچون ايتـديكى نكاح موكلك امرنك تحتنـده داخل اولميـان نكاحـدر امدى وكيل نكاحى كندى نفسنـه مضاف قيلسيـله موكلنه مخالفت ايتمش اولمغـله كويا وكالتـدن منعزل اولمش اولور اما وكالة بالشرا تحتنـده داخـل اولان شرا موكلـه اضافتـله مقيـد اولميان مطلق شرا در امدى وكيل قنغى نوعنى ايتسـه انى ايتمش اولور كرك نفسنـه مضـاف قلسـون وكرك موكلنه كنـدويه مخـالفت ايتمش اولمز

خلاصهٔ كلام نكاح موكله مضاف قيلنور عقود دن اولمغـله انجق اكا اضافتـله بولنور اما شرا بهمـه حال موكل ايچون اولور وكيـل هر نقدر كندى نفسنـه مضـاف قيلرسـهده ✻ (فلو اشـتراه بغير النقود او بخـلاف ماسمى) الموكل له (من الثمن وقع الشراء للوكيل) لمخـالفته امره و ينعزل فى ضمن المخالفة عينى ✻ اشبو فلو اشتراه قولى متنـك حيث لم يكن مخالفا كلامنـه تفر يعـد ر يعنى وكيـل موكلك امر ينـه مخالفتله شراسـنه وكيل اولديغى نسنـه يى ثمن تسميه اولنديغنـه نظرا نقودك غيرى عروضله تسميـهٔ ثمن اولنديغنه كوره موكلك تسميه ايتـديكى ثمـنك خـلافنه اشـترا ايلسه وكيل ايچون واقع اولور موكلك امر ينه مخالفته بناأ ومخـالفت ضمننده منعزلده اولور ✻ (و ان) بشراء شئ (بغـير عينه فالشراء للوكيل الا اذانواه للموكل) وقت الشراء (اوشراه بماله) اى بمال الموكل واو تكاذ بافى النيـة حكم بالنقد اجماعا ولو توافقـا انهالم تحضره فروايتان ✻ واكر معين اولميهرق برشيئك شراسـنه و كيـل ايدرسـه شرا وكيلك اولور الا حـين شراده موكل ايچـون اولمسـنه نيت ايدوب وياخـود اشترا اولنان نسـنه يى مـوكلك ماليله اشـترا ايدرسـه مـوكلك اولو ر واكر وكيـل ايله موكل مابيننده نيتده تكاذب بولنوب موكل بنم ايچـون نيت ايتـدك د يوب وكيل آنى تكذيب ايدرسـه اتفـاقا نقـد ايله حكم اولنور كه ثمن قنغيسـنك مالندن ادا اولنورسـه انك اولور واكر نيت وكيلك خاطرينه كلمديكنه ايكيسيده اتفـاق ايدرلرسه بونده ايكى روايت وار كه امام محمد روايتنده عاقدك اولور امام ابى يوسـف قتنده نقـد حكم نصب اولـنور كه قنغيسـنك مالـندن اعطـا اولنورسـه آنك اولور ✻ (زعم انه اشـترى عـبد المـوكله فهـلك وقال موكله بل شريتـه لنفسـك فان) كان العبـد (معينـا وهو حى) قائم (فالقـول للمـأمـور) اجـماعا (مطلقـا) نقـد الثمـن اولا لاخباره عن امر يملك استينـافه ✻ بركسـه مـوكليچون برعـبد اشـترا ايدوب وانك هلاكنى ادعا ايدوب موكليده كندى نفسك ايچون اشترا ايتدك ديسه ايمدى عـبد معين و حيـاتده اولو ر سـه قول اجماعا ثمنى ويرسـون ويا ويرمسون مأمور كه وكيلك اولور استينـافنه قادر اولديغى امركه شرايه موكل ايچـون قيلمقـدن خـبر و يرديكنه بنـاأ صواب اولان متنك فهلك قولنك اسـقاطيدر و هـو حى قولنه منـافى اولمغين ✻ (وان ميتـاو) الحـال ان (الثمن منقو د فكذلك) الحكم (والا) يكن منقودا (فالقـول للموكل) لانه ينكر الر جـوع عليه ✻ واكر مزبور عبد ميت وثمنده منقود اولور سـه حكم ينه بويله در كه قول مأمورك اولور زيرا كندوسى عـهدهٔ امانتـدن خروج مراد ايدر

امين اولمغله قولی مقبول اولور واکر ثمن منقود اولمز سه قول موكلك اولوب اوزرينه رجوعی انكار ايتديككندن ﴿ (وان) العبد (غير معين) وهو حی اوميت (فكذا) ای يكون للمأمور (ان الثمن منقودا) لانه امين (والا فللآمر) للتهمة خلافا لهما ﴾ واكر عبد حی ويا ميت معين اولمزسه بنه بو يله قول مأمورك اولور امين اولديغندن اكر ثمن منقود اولور سه بو قسه قول آمرك اولور تهمت محلی اولمغله زيرا احتمالدركه وكيل كندی نفسيچون اشترا ايدوب بعده انده ضررلق فهم ايتمكله آنی موكله الزام مراد ايده امامين قول مأمورك اولور دو اختلاف ايتديلر ﴿ (قال بعنی هذا لعمرو فباعه ثم انكر الامر) ای انكر المشتری ان عمرا امره بالشراء (اخذه عمرو ولغا انكاره) الامر لنا قضته لاقراره بتوكيله بقوله بعنی لعمرو ﴾ بركسه برآخر كسه يه بكا اشبو نسنه يی عمرو ايچون بيع ايله ديمكله اول كسه ده كندويه بيع ايدوب بعده مشتری عمروك كندويه آنی شرا سيله امر ايتديكنی انكار ايدرسه انی عمرو اخذ ايدوب وامری انكاری لغو اولور بعنی لعمرو قوليله وكالتنی اقرارينه مناقضه سنه بناءً ﴿ (الا ان يقول عمرو لم آمره به) ای بالشراء فلا يأخذه عمرو لان اقرار المشتری ارتد برده (الا ان يسلمه المشتری اليه) ای الی عمرو لان التسليم علی وجه البيع بيع بالتعاطی وان لم يوجد نقد الثمن للعرف ﴾ الا عمرو ده شرا ايله بن كندويه امر ايتمدم ديرسه عمرو اول شيئی اخذ ايتمز مشتريننك اقراری انك رديله مرتد اولور الا عمرو ده مشتری تسليم ايدرسه عمروك اولور بيع طريقيله تسليم بيع بالتعاطی قبيلندن اولمغله عرفه مبنی هر نقدر نقد ثمن اولمديسه ده زيرا معاوضات ماليه ده تراضی معتبردر الله جليلك { الا ان تكون تجارة عن تراض منكم } قول شريفنه بناءً ﴿ (امره بشراء شيئين معينين) اوغير معينين اذا نواه للموكل كامر بحر (و) الحال انه (لم يسم ثمنا فاشتری له احدهما بقدر قيمته او بزيادة) يسيرة (يتغابن الناس فيها صح) عن الآمر ﴾ بركسه برآخر كسه يه معين ويا غير معين ثمن تسميه سز ايكی شيئك شرا سيله امر ايدوب او دخی انك ايچون اول ايكی شيئك برينی ذكر بهاسيله وياخود كندوده هر كسك تغابن ايتديكی زيادهٔ يسيره ايله اشترا ايلسه امردن ناشی شراسی صحيح اولور مابعده متنده وان بغير عينه فالشراء للوكيل الا اذا نواه للموكل قولنده مرور ايتديكی مثللو وكيل موكل ايچون شرا ايه نيت ايدرسه توكيل معيت قولندن مطلق اولديغندن ﴿ (والا لا) اذ ليس لوكيل الشراء الشراء بغبن فاحش اجماعا بخلاف وكيل البيع

كما سيجیء ﴾ واكر ذكر بهاسيله ويا زيادهٔ يسيره ايله اولمزسه انك ايچون شراسی صحيح اولمز زيرا شرايه وكيل ايچون غبن فاحشله شرا اجماعا جائز اولمز اما بيعه وكيل بونك خلافنه دركه امام اعظم رحمه الله تعالی قتنده انك ايچون غبن فاحشله بيع مشروعدر تكلم قريبا كلور ﴿ (و) كذا (بشراهما بالف وقيمتهما سواء فاشتری احدهما بنصفه او اقل صح و) لو (بالاكثر) ولو يسيرا (لا) يلزم الآمر ﴾ وينه بو يله قيمتلری برابر اولان ايكی شیء معينلری بيك غروشه شرايه بركسه يه امر ايتمكله برينی بيكك نصفيله بشيوزه ويا اقله اشترا ايلسه صحيح اولور اكثره اولورسه هرنقدر يسيره ده اولسه آمره اخذی لازم اولمز ﴿ (الا ان يشتری الثانی) من المعينين مثلا (بما بقی من الالف (قبل الخصومة) لحصول المقصود وجوزاه ان بقی مايشتری بمثله الاخر ﴾ الا مار الذكر اشترا سيله امر اولنوب ونصفندن اكثره بريسی اشترا اولنان ايكی معين اولان شيلردن مثلا ايكنجيسنی قبل الخصومة بيكدن باقی قلان مبلغه اشترا ايدرسه مقصود كه ايكی عبدك بيكه حصولی بولنديغندن آمره اخذی لازم اولور امامين رحمهما الله تعالی تغابن يسير ايله من بور بر ك اشتراسنی تجويز ايتديلر اكر بيكدن كندی ايله ايكی شیء معينك اخری اشترا اولنور مبلغ مثللو ثمن باقی قالورسه ايمدی مشار اليهما نزدلرنده برينی غبن يسير ايله اشترا جائز اولور ﴿ (و) لوامر رجل مديونه (بشراء شیء معين بدين له عليه وعينه او) عين (البائع صح) وجعل البائع وكيلا بالقبض دلالة فيبرأ لغريم بالتسليم اليه بخلاف غير المعين لان توكيل المجهول باطل ﴾ بر رجل مديوننه اوزرنده كی دينی مقابلی شیء معينك شراسيله امر ايدوب وآنی ويا بايعی تعيين ايلسه اشبو امری صحيح اولوب وبايعی دلالة وكيل بالقبض ايتمش اولمغله مبيعی كندويه تسليميله غريم دينندن خلاص اولور اماشیء غير معينی شرا ايله امر بونك خلافنه در توكيل مجهول باطل اولديغندن ﴿ ولذا قال (والا) يعين (فلا) يلزم الآمر (ونفذ علی المأمور) فهلاكه عليه خلافا لهما ﴾ توكيل مجهول باطل اولمغله مصنف عليه الرحمه مبيعی تعيين ايتميوب ومأمور آنی اشترا ايدرسه آمره لازم اولميوب مأموره لازم ونافذ اولور ديدی امدی هلاك اولورسه مأمورك اوزرينه اولور اما امين ايچون خلاف واردر مشار اليهما مأمورك قبضيله آمره لازم اولور ديديلر ﴿ وكذا الخلاف لوامره ان يسلم ماعليه او يصرفه بناءً علی تعين النقود فی الوكالات عنده وعدم تعينها فی المعاوضات عندهما ﴾ وينه بو يله دركه خلاف بركسه مديوننه اوزرنده كی حقنی سلم ويا صرف ايتمكه امر ايلسه امام اعظم رحمه الله تعالی قتنده وكالاتده نقودك تعيننه بناءً جائز اولمز امامين نزدنده

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

معاوضاتده نقودك عدم تعيينته بناً وكالت مشروحه صحيحه اولور آمره لازم اولور انك يدى كند ونك يدى كبى اولمغله ﴿ (ولو امره) اى امر رجل مديونه (بالتصدق بما عليه صح) امره بجعله المال لله وهو معلوم (كما) صح امره (لوامر) الاجر (المستأجر بمرمة ما استأجره مما عليه من الاجرة) ﴾ بركمسه مديوننه اوزرنده كى حقنى تصدقيله امر ايلسه امرى صحيح اولور معلوم ومعين اولان مالى الله تعالى ايچون قلمسى سببيله فقيرده الله تعالى دن نائب اولمش اولور نتكم مثلا برحمامى ايجار ايدن شخص مستأجر ينه ذمتنده كى اجرتدن استيجار ايتديكى حمامك تعمير وترميمنه امر ايلسه امرى صحيح اولديغى كبى ﴿ وكذا لوامره بشراء عبد يسوق الدابة و ينفق عليها صح اتفاقا للضرورة لانه لايجد الاجر كل وقت فجعل الموجر كالموجر فى القبض ﴾ ينه بويله بررجل بررجله دابه سنى سوق ايدوب وكندويه انفاق ايدر برعبد اشترا سيله امر ايلسه اتفاقا امرى صحيح اولور ضرورته بناً زيرا عبد هر وقتده اجركه ايجار ايدیجى صاحب دابه يى بوله مديغندن اسم مفعول صيغه سيله موجركه عين مستأجره اولان عبد انفاق اولنه جق دابه اقواتنى قبضده جيمك كسريله موجر كبى قلندى ﴿ قلت وفى شرح الجامع الصغير لقاضى خان ان كان ذلك قبل وجوب الاجرة لايجوز وبعد الوجوب قيل على الخلاف الى آخره فراجعه ﴾ شارح رحمه الله تعالى ديركه قاضيخانك جامع صغير شرحنده مسطوردركه ماذكر عبدك شراسيله امر اكر مدت اجاره مرور ايدوب ويا اجرتك تعجيلى شرطيله اجرتك وجوبندن مقدم اولورسه جائز اولمز بعد الوجوب اختلاف اوزره جائز اولوركه امام اعظم رحمه الله تعالى نزدنده انجق مبيع ويابايع تعيين اولنورسه اولور يوقسه امام اعظم رحمه الله تعالى عندنده مأموره امامين نزدنده صورتين مشروحتينده امره نافذ اولور ﴿ (و) لوامره (بشرائه بالف ودفع) الالف (فاشترى وقيمته كذلك فقال الامر اشتريت بنصفه وقال المأمور) بل (بكله صدق) لانه امين ﴾ بركمسه ديكر كمسه يه بيك غروش ويروب انكله مثلا برعبد اشتراسيله امر ايتمكله بيك غروش قيمتلو كندويه برعبد اشترا ايتدكده امر بشيوزه اشترا ايتدك ديوب مأمور بيكه اشترا ايتدم ديسه قوليله تصديق اولنور عهدهٔ امانتدن خروج ادعا ايدن امين اولمغله امر بشيوزك ضماننى ادعا ايدوب مامور انكار ايدر ﴿ (وان) كان (قيمته نصفه فالقول للامر) بلا يمين درر وابن الكمال تبعا لصدر الشريعة حيث قال صدق فى الكل بغير الحلف وتبعهم المصنف لكن جزم الوانى بانه تحريف وصوابه بعد الحلف ﴾ واكر قيمتى بيكك نصفى اولورسه بلا يمين قول آمرك اولور زيرا مأمور بشيوز غروش قيمتلو نسنه يى بيكه آلمغله كندويه غبن فاحشله مخالفت ايتمش اولديغندن بيع

كندى ايچون اولوب بشيوزيده ضامن اولور مولانا خسرولك وابن كمالك صدر الشريعه نك ثمنى دفع وعدم دفع صورتلرينك كليسنده بلا يمين امر تصديق اولنور قولنه تبعيتله برمنوال مشروح بيورديلر مصنف مرحومده انلره تبعيت ايلدى لكن وانى عليه الرحمه صدر الشريعه نك بغير الحلف كلامى تحريفدر صواب اولان بعد الحلف در ديو جزم ايلدى ﴿ (وان لم يدفع) الالف (وقيمته نصفه فالقول للآمر) بلا يمين قاله المصنف تبعا للدرر كمامر قلت لكن فى الاشباه القول للوكيل بيمينه الافى اربع فبالبينة فتنبه ﴾ صورت مشروحه ده امر بيكى ويرميوب عبدكده قيمتى بيكك نصفى اولورسه قول بلا يمين امر كدر مأمور غبن فاحشله شرا ايتمكله كندويه مخالفت ايتديكندن مضمون مشروحى مصنف عليه الرحمه درره تبعيتله ديدى نتكم ماسبقده مرور ايلدى شارح ديركه لكن اشباهده قول يمينيله وكيلكدر الا كن درت مسئله ده دكلدر ديو مذكوردر ﴿ (وان) كان (قيمته الفا يتحالفان ثم يفسخ العقد) بينهما (فيلزم) المبيع (المأمور) ﴾ واكر دفع ثمن اولنمديغى صورتده عبدك قيمتى بيك اولوب ميانلرنده اختلاف اولنديغنه نظرا هر برلرينه يمين ويرلدكدنصكره بينلرنده كى عقد فسخ اولنوب مبيع مأموره لازم اولور وكيل ايله موكل كوياكه بايع ايله مشترى منزله سنه تنزيل اولنمش اولدى ﴿ (و) كذا لوامره (بشراء معين من غير بيان الثمن فقال المأمور اشتريته بكذا و) ان (صدقه بائعه) على الاظهر (وقال الامر بنصفه تحالفا) فوقوع الاختلاف فى الثمن يوجب التحالف ﴾ ينه بويله ثمن بيان ايتميه رك برمعين نسنه نك شراسيله امر ايدوب مأمور شو بهايه اشترا ايتدم ديوب بايعيده قول اظهر اوزره هر نقدر كندويى تصديق ايدرسه ده امرى نصفنه اشترا ايتدك ديرسه ينه تحالف ايدرلر ثمنده اختلافك وقوعى تحالف ايجاب ايتديكندن ﴿ (ولو اختلفا فى مقداره) اى الثمن (فقال الآمر امرتك بشرائه بمائة وقال المأمور بالف فالقول للآمر) بيمينه (فان برهنا قدم برهان المأمور) لانها اكثر اثباتا) وكيل ايله موكل ثمنك مقدارينى تسميه ده اختلاف ايدوب امر يوز غروشه مأمور بيكه امر اولندى ديرسه قول يمينيله امر كدر مقدار ثمن كندونك جهتندن استفاده اولنديغندن قول كندونك اولوب عبد مأموره لازم اولور واكر ايكيسيده اقامهٔ بينه ايدرلرسه مأمورك بينه سى اثباتا اكثر اولمغله تقديم اولنور ﴿ (و) لوامره (بشراء اخيه فاشترى الوكيل فقال الامر ليس هذا) المشترى (باخى فالقول له) بيمينه (ويكون الوكيل مشتريا لنفسه) والاصل ان الشراء متى لم ينفذ على الآمر ينفذ على المأمور بخلاف البيع كمامر فى خيار الشرط ﴾ بركمسه كندونك قرنداشيكه ذى رحم محرمنى اشترا ايله امر ايتمكله وكيل اشترا ايتدكده موكل اشبو اشترا اولنان بنم قرنداشم دكلدر ديسه قول يمينيله كندونك اولوب

وكيل كندى نفسيچون اشترا ايتمش اولور بو خصوصده اصل وقاعده بودركه شرا هرنه زمانكه آمره نافذ اولمزسه مأموره نافذ اولور بيع بونك خلافنه دركه انده وكيل ايله موكل بيننده برمنوال مشروح اختلاف اولنورسه بيع باطل اولوب مبيع موكلك ملكى اولمق اوزره باقى قالور ❊ (وعتق العبد عليه) اى على الوكيل لزعمه عتقه على موكله فيؤاخذبه خانية ❊ صورت مشروحه ده عبدوكيلك اوزينه عتق اولنور موكلى اوزرينه عتقنى زعم ايتمكله ايمدى انكله مؤاخذه اولنور ❊ (و) لوامره عبد (بشراء نفس الآمر من مولاه بكذا ودفع) المبلغ (فقال) الوكيل (لسيده اشتريته لنفسه فباعه على هذا) الوجه (عتق) على المال (وولاؤه لسيده) وكان الوكيل سفيرا ❊ برعبد بركسه يه كندى نفسنى سيدندن شو قدر مبلغه اشترا ايله امر ايدوب ومبلغ مشروحى كندويه دفع ايتدكده وكيل سيدنه آنى نفسيچون بيك غروشه اشترا ايتدم ديوب سيدبده منوال مشروح اوزره بيع ايلسه عبد مال اوزرينه عتق اولنوب ولاسيده سيدى ايچون اولور وكيل سفيراولور زيرا عبدى كندى نفسنه بيع اعتاق عبدك نفسنى شراسى بدليله اعتاق قبوا در كانه كندى نفسنى نفسيچون اشترا ايتمش اولور ❊ (وان قال) الوكيل (اشتريته) ولم يقل لنفسه (فالعبد) ملك (للمشترى والالف للسيد فيهما) لانه كسب عبده (وعلى العبد الف اخرى فى) الصورة (الاولى) بدل الاعتاق ❊ صورت مشروحه ده وكيل فقط اشتريته ديوب لنفسه ديمزسه عبد مشترينك ملكى اولوب لنفسه ديسون ويا ديمسون صورتينك ايكيسنده ده بيك سيدك عبدنك كسبى اولمغله كندونك اولور صورت اولى ده بدل عتق اوله رق عبدك اوزرينه بشقه بيك دخى ويرمك لازم اولور ❊ (كما على المشترى) الف (مثلها فى الثانية) لان الاول مال المولى فلا يصلح بدلا ❊ نتكم صورت ثانيه ده مشترينك اوزرينه بيك دخى ويرمك لازم اولديغى كبى زيرا مقدمكى بيك مولانك مالى اولمغله بدليته صالح اولمز ❊ (وشراء العبد من سيده اعتاق) فتلغو احكام الشراء فلهذا قال (فلو شرى) العبد (نفسه الى العطاء صح) الشراء بحر (كما صح فى صحته اذا اشترى لنفسه من مولاه ومعه رجل) آخر (وبطل) الشراء (فى حصة شريكه) ❊ عبدك سيدندن كندى نفسنى اشتراسى اعتاق اولديغندن كندوده احكام شرالغو اولمغله مصنف كتاب عليه رحمة الملك الوهاب بيوردبلركه ايمدى برعبد كندى نفسنى عطا كه ثمننى ويره دك اجل مجهول ايله اشترا ايلسه شراسى صحيح اولور واكر حقيقة شرا اولسه اجل مجهول اولمغله فساده كيدرايدى نتكم عبد بررجل ايله برابر مولاسندن كندوبى نفسيچون اشترا ايتدكده حصه سنده شراسى صحيح اولديغى كبى شريكنك حصه سنده شراسى باطل اولور ❊ (بخلاف مالو شرى الاب ولده

مع رجل آخر فانه يصح فيهما ينبوع الخانية من بحث الاستحقاق والفرق انعقاد البيع فى الثانى لا الاول لان الشرع جعله اعتاقا ولذا بطل فى حصة شريكه للزوم الجمع بين الحقيقة والمجاز ❊ بابا ولدينى رجل آخر ايله برابر اشترا ايدرسه صورت مشروحه نك خلافنه دركه بونده شرا حصه لرك ايكيسنده ده صحيح اولور وبابانك حصه سى عتق اولنور ميانه لرنده فرق ايكنجيده بيعك منعقد اولوب اولكنده اولمديغيدر زيرا شرع شريف عبددن واقع اولان شرايى اعتاق قلدى حتى انكله عقد بيع منعقد اولمديغندن شريكنك حصه سنده عقد باطل اولدى زيرا بونده عقد باطل اولمسه شراده حقيقتله مجاز بيننى جمع لازم كلور ايدى ❊ (قال لعبد اشتر لى نفسك من مولاك فقال لمولاه بعنى نفسى لفلان ففعل) اى باعه على هذا الوجه (فهو للآمر) ❊ بركسه برعبده سيدندن نفسكى بنم ايچون اشترا ايله ديدكده مولاسنه فلان ايچون نفسمى بكا بيع ايله ديمكله اول دخى برمنوال مشروح بيع ايتسه اول عبد امر ايدن كسه نك اولور ❊ فلو وجد به عيبا ان علم به العبد فلا رد لان علم الوكيل كعلم الموكل وان لم يعلم فالرد للعبد اختيار ❊ ايمدى عبد مزبور ده قائل برعيب بولسه اول عيب عبدك معلومى اولورسه رد ايدمز وكيلك علمى موكلك علمى كبى اولمغله واكر عبد اول عيبى بيلمزسه عبد ايچون آنى رد مشروعدر ❊ (وان لم يقل لفلان عتق) لانه اتى بتصرف آخر فنفذ عليه وعليه الثمن فيهما لزوال حجره بعقد باشره مقترنا باذن المولى درر ❊ واكر عبد لفلان ديمزسه عتق اولنور مأمور اولديغى تصرفك غيرينى ايتمش اولمغله كندونك اوزرينه نافذ اولوب وصورتينك ايكسنده ده ثمن كندودن لازم كلور مولاسنك اذننه مقارن عقده مباشرت ايتديكندن ❊ فرع الوكيل اذا خالف ان خلافا الى خير فى الجنس كبع بالف درهم فباع بالف ومائة نفذ ولو بمائة دينار لا ولو خيرا خلاصة ودرر والله تعالى اعلم ❊ وكيل موكل حقنده نفعلو جنسده وفاق اوزره مثلا بيك غروشه بيع ايله ديوب بيك يوزه بيع ايتمك كبى مخالفتله خلاف ايدرسه بيعى نافذ اولور واكر يوز ديناره بيع ايدوب خلاف جنسله مخالفت ايدرسه هر نقدر خيرلو دخى اولورسه ده نافذ اولمز والله تعالى اعلم واستغفر الله العظيم

❊ (فصل لايعقد وكيل البيع والشراء) ❊

والاجارة والصرف والسلم ونحوها (مع من ترد شهادته له للتهمة) ❊ بيع وشرا واجاره وصرف وسلم وبونلر امثالى مثلا تزويج كبى شيلره وكيل اولان كمسه

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

كندونك لەسنە شهادتى تهمت محلى اولمغله رد اولنان اصول وفروع كبى ذواتله عقود مشروحه يى ايدەمز امدى تزويجه توكيل اولنان كمسه قزينى ويا آناسنى تزويج ايتسه جائز اولمز بيع مضاربەيەدە شامل اولور شوقدر واركه مضاربەدە ذكر بهاسيله اولورسه اتفاقا جائز اولور من وجه مضارب كندى نفسيچون متصرف اولمغين وكيل ايله تقييد وصينك قيمة مثليله مزبورلره بيعنك جائز اولديغندندر وصيده مضارب كبيدر متولينك وقفك مالنى مزبورلره بيعى ويا ايجارى امام اعظم رضى الله تعالى عندە قتنده جائز اولمز ﴿ وجوزاه بمثل القيمة لامن عبده ومكاتبه (الا اذا اطلق له الموكل) كبع ممن شئت (فيجوز بيعه لهم بمثل القيمة) اتفاقا (كما يجوز عقده معهم باكثر من القيمة) اتفاقا اى بيعه لاشراوءه باكثرمنها اتفاقا ﴿ وامامين هماامين ذكر بهاسيله اولورسه عقد مشروحى تجويز ايتديلر اما وكيلك عبدندن ومكاتبندن تجويز ايتمديلر الا موكلى توكيلى ديلدوكك كمسەيە بيع ايله ديمك كبى مطلق قيلرسه مزبورلره قيمة مثليله بيعى اتفاقا جائز اولور تتكم عدم اطلاق صورتنده قيمتندن اكثره انلره بيعى اتفاقا جائز اولوب شراسى جائز اولمديغى كبى ﴿ كما لو باع باقل منها بغبن فاحش لايجوز اتفاقا وكذا بيسير عنده خلافا لهما ابن ملك وغيره ﴿ تتكم كندونك لەسنە شهادتى مقبوله اولميان كمسەلره غبن فاحشله قيمتندن اقله بيعى اتفاقا جائز اولمديغى كبى امام اعظم رحمه الله تعالى قتنده بنه بويله غبن يسيرايلەدە اولمز امامين ايچون اختلاف واردر ﴿ وفى السراجية لوصرح بهم جاز اجماعا الامن نفسه وطفله وعبده غير المديون ﴿ سراجيەدە مذكوردركه موكل مزبورلره بيعله تصريح ايدوب انلرەدە بيع ايله ديرسه اجماعا جائز اولور الا وكيلك كندى نفسنه وطفلنه ومديون اولميان عبدنه بيعى جائز اولمز ﴿ (وصح بيعه بما قل اوكثر وبالعرض) وخصاه بالقيمة وبالنقود وبه يفتى بزازية ولايجوز فى الصرف كدينار بدرهم بغبن فاحش اجماعا لانه بيع من وجه شراء من وجه صيرفية ﴿ وكيلك آز وچوق ثمن وعرض مقابلى بيعى صحيح اولور هرنقدر غبن فاحشله اولورسەدە امام اعظم رحمه الله تعالى نزدنده اولور توكيل مطلق اطلاقى اوزره جارى اولمغين زيرا انسانه بعض ملل حاصل اولمغله برشيدە غبنى اره مز امامين رحمهما الله تعالى مزبور بيعك صحتنى قيمتيله ونقدا پشين اولمغله تخصيص بيورديلر وانجق بوقول ايله افتا اولنور متعارف اولان معاملاتده ثمن مثليله اولوب ويرەسيه اولمغين دينارى درهمه صرفدە غبن فاحشله اجماعا جائز اولماز عقد مشروح من وجه بيع ومن وجه شرا اولمغله غبن فاحشله شرا جائز اولمدى وجنسلرى متحد اولورسه غبن يسير ايلەدە اولسه جائز اولماز ربا اولمغين ﴿ (وصح) بالنسية ان) التوكيل بالبيع (للتجارة

وان) كان (للحاجة لا) يجوز كالمرأة اذا دفعت غزلا الى رجل ليبيعه لها يتعين النقد به يفتى خلاصة (بيعه توكيل تجارت ايچون اولورسه نسيئه كه ويرەسيه جائز اولور تجارت ايچون اولميوب احتياج وضرورته مبنى اولورسه مثلا برعورتك بررجله ايلكنى كندى ايچون بيع ايتمكه توكيلى كبى نقد تعيين ايدوركه پشين پاره ايله بيعى لازم اولور انجق بوقول ايله فتوى ويريلور ﴿ وكذا فى كل موضع قامت الدلالة على الحاجة كما افاده المصنف ﴿ وينه بويله هر بر كندودە احتياجه دلالت قائمه اولان محلده وكيل انجق انده نقد پاره ايله بيع ايدر (تتكم مصنف مرحوم انى افاده ايلدى ﴿ وهذا ايضا ان باع بمايبيع الناس نسيئة فان طول المدة لم يجز به يفتى ابن ملك ﴿ اشبو تجارت ايچون اولان بيع وكالتنده نسيئة بيعك جوازى بيع كندودە ناسك نسيئة بيع ايتديكى مدتله اولديغه نظرادر مثلا بر ويا ايكى ماه كبى امدى مدت طويله ايله اولورسه جائز اولمز انجق بوقول ايله فتوى ويريلور ﴿ ومتى عين الامر شيأ تعين الافى بعه بالنسيئة بالف فباع بالنقد بالف جاز بحر ﴿ موكل هرنه كوناشيله تعيين ايدرسه اول شى تعين ايدر الابرشيئى بيكه نسيئة بيع ايله ديوب وكيلده بيكه پشين پاره ايله بيع ايدرسه جائز اولور مخالفتى ضررايتمز ﴿ قلت وقدمنا انه ان خالف الى خير فى ذلك الجنس جاز والالا ﴿ شارح رحمه الله تعالى ديركه بزلر ماسبقدە ذكر ايتدككه وكيل موكلك امر ايتديكى جنسدە خيرلو اولەرق مثلا اون درهمه ديوب اون بشه بيعى مثلو مخالفت ايدرسه جائز اولور يوقسه اولمز ﴿ وانها تتقيد بزمان ومكان لكن فى البزازية الوكيل الى عشرة ايام وكيل فى العشرة وبعدها فى الاصح وكذا الكفيل لكنه لايطالب الا بعد الاجل كما فى تنوير البصائر ﴿ وكالت زمان ومكانله تقييد اولنور لكن بزازيەدە اون كونەدك وكيل قول اصحدە اونده واوندنصكرەدە وكيلدر ديو مذكوردر كفيل بالنفسدە ينه بويله در لكن انجق بعد الاجل مطالبه اولنور ﴿ وفى زواهر الجواهر قال بعه بشهود او برأى فلان او علمه او معرفته او باع بدونهم جاز بخلاف لاتبع الا بشهود او الا بمحضر فلان به يفتى ﴿ زواهر الجواهر نام كتابدە مسطوردركه بر كمسه وكيلنه اشبو نسنەيى شهود محضرنده ويا خود فلانجه كمسەنك رأيى ويا علمى ويا معرفتيله بيع ايله ديوب اولدخى آنلرسز بيع ايلسه جائزدر انجق شهود ويا فلان كمسەنك محضرنده بيع ايله ديرسه صورت مشروحەنك خلافنه دركه آنلرسز ايدرسه جائز اولمز انجق بوقول ايله فتوى ويريلور ﴿ قلت وبه علم حكم واقعة الفتوى دفع له مالا وقال اشترلى زيتا بمعرفة فلان

فذهب و اشتری بلا معرفته فهلك الزيت لم يضمن بخلاف لا تشتر
الا بمعرفة فلان فليحفظ ❊ شارح رحمه الله تعالی دیر که زواهر الجواهرك
کلامیله وقوعبولان فتوانك حکمی معلوم ومتبان اولدیکه بر کمسه
بر رجله برمقدار مال ویروب بنم ایچون فلانجه ذاتك معرفتیله زیت
اشترا ایله دیوب اول دخی کیدوب آنك معرفتی یوق ایکن زیتی اشترا ایتدکده
زیت هلاك اولسه انی ضامن اولمز اما انجق فلانك معرفتیله اشترا ایله
دیرسه صورت مذکوره نك خلافنده درکه بونده ضامن اولور زیرا
اول کمسه نك ایو یی کتودن فرق ایتمکده واسعاره معرفتده مهارتی اولمغله
امرنده فائده اولمش اولور ❊ (و) صح (اخذه رهنا وکفیلا بالثمن
فلا ضمان علیه ان ضاع) الرهن (فی یده اوتوی) المال
(علی الکفیل) لان الجواز الشرعی ینافی الضمان ❊ وکیل بالبیعك
ثمنه رهن وکیل اخذی صحیح ومشروع اولمغله یدنده رهن ضایع اولوب
ویاخود مال کفیل ومکفول عنه مفلسا فوت اولمغله کفیلك اوزرنده
هلاك اولسه کندویه ضمان لازم کلمز جواز شرعی ضمانه منافی اولمغین
❊ (وتقید شراوه بمثل القیمة وغبن یسیر) وهومایقوم به مقوم هذا
(اذا لم یکن سعره معروفا ❊ وکیل بالشرانك اشترا ایتدیکی نسنه یی
ذکر بهاسیله ویاخود غبن یسیر ایله که مقومینك تقویمی تحتنده داخل اولور
قیمتله شراسی لازمدر اکر اول شیئك سعری معروف ومشهور اولمزسه
نصر بن یحیی ناسك کندوده تغابن ایتدیکی مقدار عروضده نصف عشر
وحیوانده عشر وعقارده خمسدر دیو بیان ایلدی بوندن زیاده سی غبن فاحشدر
❊ (وان کان) سعره (معروفا) بین الناس (کخبز ولحم) وموز وجبن
(لاینفذ علی الموکل وان قلت الزیادة) ولو فلسا واحدا به یفتی بحر وبنایة ❊
واکر سعری معلوم اتمك وات وموز وپیز امثالی شیلردن اولورسه
هر نقدر زیاده قلیله اولوب فلس واحد اولورسه ده موکلك اوزرینه نافذ اولمز
انجق بو قول ایله فتوی ویریلور موزمیمك فتحی وواوك سکونیله انجر کبی
برمیوه در شام طرفلرنده بولنور اغاجی جوز اغاجی کبی اولور ❊ (وکله ببیع
عبد فباع نصفه صح) لاطلاق التوکیل وقالا ان باع الباقی
قبل الخصومة جاز والالا وهو استحسن ملتقی وهدایة وظاهره
ترجیح قولهما والمفتی به خلافه بحر وقید ابن الکمال الخلاف بما یتعیب
بالشرکة والاجاز اتفاقا فلیراجع ❊ بر کمسه بر شخصی بر عبدك بیعنه
وکیل ایتمکله آنك نصفنی بیع ایلسه صحیح اولور توکیل مطلق اولمغله

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

امامین نصف آخریده قبل الخصومة بیع ایدرسه جائز اولور یوقسه جائز اولمز
دیدیلر شرکتك ضرری اولدیغندن امامینك قولی استحساندر بونك
ظاهری امامینك قوللرینی ترجیحدر مفتی به اولان قول بونك خلافیدر
ابن کمال مسئله مشروحه ده کی خلافی شرکت وتبعیضده ضرر وعیب اولور
شیلر ایله تقیید ایلدی اما بغدای واریه کبی تبعیضنده تعیب اولمزسه
تبعیضی اتفاقا جائز اولور ❊ (وفی الشراء یتوقف علی شراء باقیه
قبل الخصومة) اتفاقا ❊ شراده عقدك صحتی قبل الخصومة باقیسنك
شراسنه توقف ایدر اتفاقا ❊ (ولو رد مبیع بعیب علی وکیله) بالبیع
(ببینة او نکوله او اقراره فیما لایحدث) مثله فی هذه المدة (رده) الوکیل
(علی الآمر) ❊ برمبیع وکیل بالبیعه عیبله اول مثللو عیب اول مدتده
حادث اولمیه رق بینه ویا یمیندن نکولی ویا اقراریله رد اولنسه وکیل آنی
آمرینه رد ایدر ❊ (و) او (باقراره فیما یحدث لا) یرده ولزم الوکیل ❊
واکر عیبك ثبوتی اول مدتده حدوثنه نظرا اقراریله اولورسه وکیل انی رد
ایده مز اقرار حجت قاصره اولمغله کندویه لازم اولور ❊ (الاصل فی الوکالة
الخصوص وفی المضاربة العموم) ❊ وکالتده اصل اولان خصوصدر
بناء علیه مجرد موکول بهك جنسنی بیانله صحیح اولمز نوعی وثمنی
بیاندن لازمدر مضاربه ده اصل اولان عمومدر که هر برتصرفه شامل اولوب
حتی ایداعه وابضاعه قادر اولور ❊ وفرع علیه بقوله (فان باع) الوکیل
(نسیئة فقال امرتك بنقد وقال اطلقت صدق الآمر و) فی الاختلاف (فی المضاربة
صدق المضارب) عملا بالاصل ❊ مصنف والاحتیاب اصل مشروح اوزره کندی
قولیله مسئله تفریع ایتدیرر که بس وکیل نسیئة بیع ایتدکده موکل بن سکا نقد ایشین پاره ایله
بیعه امر ایتدم دیوب وکیلده نقد قیدی اولمدی مطلق توکیل ایتدك دیرسه امر تصدیق
اولنور مضاربه ده مضارب تصدیق اولنور اصلله عملا ❊ لاینفذ تصرف احد
الوکیلین) معا کوکلتکما بکذا (وحده) ولو الآخر عبدا اوصبیا اومات اوجن ❊
ایکی وکیلك برینك یالکز تصرفی نافذ اولمز هر نقدر دیکری عبد ویاصبی
ویافوت اولوب ویامجنون اولورسه ده موکلك یالکز کندی رأیله تصرفنه
رضاسی اولمامغین نفاذ تعبیرنده اشارت واردر که برینك تصرفی دیکرینك اجازتنه
موقوفدر ایکی وصینك بری وفات ایدرسه دیکری قاضیدن اذنسز تصرف
ایده مز شارحك معا کوکلتکما بکذا قولی حذف اولنسه ماذا وکلهما علی التعاقب
استثناسی کوزل اولور ایدی ❊ حلبی ❊ (الا) فیما اذا وکلهما علی التعاقب بخلاف الوصیین
کما سیجیء فی بابه و (فی خصومة) بشرط رأی الآخر لاحضرته علی الصحیح

الا اذا انتهيا الى القبض فحتى يجتمعا جوهرة ✻ الا وكيللرك ايكيسى بردن توكيل
ايتمبوب متعاقبا بربر ايدرسه على الانفراد برينك تصرفى جائز اولور حين توكيلده
هر برينك رأينه راضى اولمغين صكره متغير اولمدى وصيلر بونك خلافنه دركه
ايكى كسه نك هر برينى بركسه بركلامله وصى نصب ايتسه على حدة هر بريچون
تصرف قول اصحده جائز دكلدر نتكم قريبا وصيت بحثنده كلور وديكر برينك
رأيى شرطيله حضور سز قول صحيح اوزره خصومتده يالكز برينك
تصرفى اولور الا خصومت قبضيه منتهيه اولورسه ايكيسى بردن مجتمع
اولمدقجه قبضى جائز اولمز ✻ (وعتق معين وطلاق معينة لم يعوضا)
بخلاف معوض ✻ وغير معين دخى بلاعوض معين برعبدك عتقنده ومعينه عورتك
طلاقنده ايكى وكيلك يالكز برينك تصرفى جائز اولور زيرا بونده رأى ومشاورەيه
محتاج اولنمامغين مثنى تعبيرى واحد كبى اولدى اما معوضكه عتق وطلاق بدل
مقابلى وعبد وعورت معين اولمزلرسه صورت مشروحه نك خلافنه دركه بونده رأى
وتدبيره حاجت مس ايتمكله هر برى على حدة تصرفه قادر اولمزلر ✻ (وتعليق بمشيئتهما)
اى الوكيلين فانه يلزم اجتماعهما عملا بالتعليق قاله المصنف قلت وظاهره عطفه على لم
يعوضا كما يعلم من العينى والدرر فحق العبارة ولا علقا بمشيئتهما فتدبر ✻ دخى ايكى وكيلك
مشيئتلرينه تعليق اولنوب مثلا فلانه عورتى ديلرسه كز ايكيكز تطليق ايديكز ديمك
كبى تعليقده وكيللرك اجتماعندن لازمدر تعليقله عمل ايچون مصنف مرحوم
بويلجه بيان ايتدى شارح رحمه الله تعالى ديركه بونك ظاهرى عينينك ودررك
عبارەلرندن ظاهر ومستبان اولديغى كبى لم يعوضا اوزرينه عطف
اولنمقدر امدى حق عبارەده ولا علقا بمشيئتهما ادر يعنى ايكى وكيلك مشيئتلرينه
تعليق اولنميان محلده وكيلك برينك يالكزجه تصرفى مشروع اولور ديمك
اولور ✻ (و) فى تدبير ورد عين) كوديعه وعارية ومغصوب ومبيع فاسد
خلا صحة بخلاف استردادها فلو قبض احدهما ضمن كله لعدم امره
بقبض شئ منه وحده سراج ✻ برمعين عبدى تدبيرده ايكى وكيلك برينك يالكزجه
تصرفى جائز اولور بو دخى عتق كبى اولمغله رأيه حاجت مس ايتمديكندن
وديعه وعاريه ومغصوب ومبيع فاسد كبى نسنه يى صاحبنه رد ايتمەده ايكى
وكيلك برينك منفرد اردى كفايت ايدر امامز بورلرى استرداد ردك خلافنه
دركه بونده وكيللرك فقط برينك قبضى مشروع دكلدر قبضده ايكيسنك بردن
اجتماعنده موكلك غرضى صحيح اولوب ايكيسنك حفظى برك حفظى مثللو اولمامغين
امدى يالكز برى قبض ايتمكله بانده مقبوض هلاك اولسه كليسى ضامن اولور
زيرا انلردن برشيئى قبضه يالكز كندويه امر يوقدر ✻ (و) فى (تسليم هبة) بخلاف

(قبضها)

قبضها ولوالجية ✻ دخى هبه يى تسليمده يالكز برينك تصرفى جائزا ولور اما
قبضى بونك خلافنه دركه انده برينككى كفايت ايتمز ايكيسنك بردن قبضندن لازمدر
علت سابقه يه بناءً (وقضاء دين) بخلاف اقتضائه عينى ✻ ودينى قضا واداده
ايكى وكيلك يالكزجه برينككى اولور اما دينى اقتضا كه مديوندن اخذ اداسك
خلافنه دركه ايكيسنك بردن اتحادندن لازمدر برينك انفرادى اولمز ✻ (و بخلاف
(الوصاية) لاثنين (و) كذا المضاربة والقضاء) والتحكيم (والتولية على الوقف) فان
هذه الستة (كالوكالة فليس لاحدهما الانفراد) بحر الا فى مسئلة ما اذا شرط الواقف
النظر له او الاستبدال مع فلان فان للواقف الانفراد دون فلان اشباه ✻ بخلاف
الوصاية قولى بخلاف اقتضائه اوزرينه معطوفدر يعنى ايكى كسه يه وصيت
قضاء دينك خلافنه دركه هر بر وصى يالكزجه كندى باشنه امر وصيتده
تصرفه مقتدر اولەمز بلكه ايكيسنك بردن اجتماعندن لازمدر كندولرينك
وصى نصبى هر نقدر متعاقبا اولمش اولورسەده مضاربه وقضا وتحكيم ووقفه
متولى نصبى دخى بويلەدر يعنى رب المال ايكى كسه ايله عقد مضاربه ايلسه انلردن
بريچون مستقلا كندى باشنه تصرف جائز اولمز مضاربه رأى وتفكره محتاج عقدلردن
اولمغله وبر بلده يه ويا حادثه يه ايكى ذات قاضى اولسه بنه بويلەدر بس اشبو التى
خصوص وكالت كبيدر ايكيشر اولدقلرى تقديرجه برى ايچون انفراد مشروع
اولمز الا بر مسئلەده كه واقف وقفنده نظارت ويا استبدالى كندى ايله برابر فلان كسه يه
شرط ايدرسه امدى واقف مزبور ايچون تصرفده انفراد مشروع وعدد
فلان ايچون دكلدر اشباهده مسطوردركه ايكى كسه تفويض اولنان امرده
تصرفده يالكز برى مالك اولەمز ايكى وكيل ايكى وصى ايكى ناظر ايكى قاضى ايكى حكم
كبى انتهى ✻ (والوكيل بقضاء الدين) من ماله او من مال موكله (لا يجبر عليه)
اذا لم يكن للموكل على الوكيل دين وهى واقعة الفتوى كما بسطه العمادى
واعتمده المصنف قال ومفاده ان الوكيل ببيع عين من مال الموكل او فاء دينه
لا يجبر عليه كما لا يجبر الوكيل بنحو طلاق واو بطلبها على المعتمد وعتق وهبة
من فلان وبيع منه لكونه متبرعا ✻ موكل وكيلك اوزرنده دينى يوق ايكن
كرك كندونك مالندن وكرك موكلك مالندن دينى قضايه وكيل اولان
كسه قضايه جبر اولنمز امام عمادينك بسط وبياننه كوره اشبو مسئله ايله استفتا
وقوعبولدى مصنف مرحومده بوكا اعتماد ايدوب بيوردیلر كه مضمون
مشروحك مفادى موكلك دينى وفا ايچون مالندن برعينك بيعنه وكيل
اولان كسه اول بيعه جبر اولنمز نتكم قول معتمد اوزره هر نقدر عورتك
توكيلى طلبيله اولورسەده طلاق وعتق وفلانه هبه وبيع كبى شيلره

ISTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

وكيل متبرع اولديغندن مز بورلره جبر اولنمديغى كبى الا فى مسائل
اذا وكله بدفع عين ثم غاب او ببيع رهن شرط فيه او بعده فى الاصح
او بخصومة بطلب المدعى وغاب المدعى عليه اشباه خلافا لما افتى به قارئ
الهداية الا اوچ مسئله ده وكيل جبر اولنور بر كسه كندوبى بر عينى
دفعه توكيل ايدوب بعده غائب اولسه وياخود حين رهنده ويا قول صحيحده
صكره بيعى شرط قلنسان رهنك بيعنه وكيل اولسه وياخود مدعينك
كندونك وكالتنى طلبيله وكيل اولوب بعده مدعى عليه غائب اولسه
جبر اولنورلر قارئ الهدايه نك كندى ايله افتا ايتديكى قول ايچون مخالفت
قلت وظاهر الاشباه ان الوكيل بالاجر يجبر فتدبر ولا تنس مسئلة واقعة
الفتوى وراجع تنوير البصائر فلعله اوفق شارح رحمه الله تعالى ديركه
اشباهك كلامنك ظاهرى وكيل بالبيع بياع وسمسار مثللو اجرتله وكيل
اولورسه استيفاى ثمنه جبر اولنور اشبو مسئله يى تدبر ايدوب متنده كى ذكرى
سبقت ايدن واقعة الفتوى مسئله سنى اونتمه وتنوير البصائره مراجعت ايله كه
ظن ايدرمكه انده كى بيان پك وافيدر وفى فروق الاشباه التوكيل بغير
رضى الخصم لايجوز عند الامام الا ان يكون الموكل حاضرا بنفسه او مسافرا
او مريضا او مخدرة واشباهك فروقنده مذكوردركه امام اعظم رحمه الله
تعالى قتنده خصمك رضاسى اولمقسزين توكيل جائز اولمز الا موكل بالذات
كندوسى حاضر اولوب ويا مسافر ويا مريض ويا مخدره اولورسه بلا
رضى الخصم توكيلى مشروع اولور بو مسئله كتاب الوكالتك اولنده كى
مسئله يى تكراردر (الوكيل لايوكل الا باذن امره) لوجود الرضى (الا)
اذا وكله (فى دفع زكوة) فوكل آخر ثم وثم فدفع الاخير جاز ولا توقف
بخلاف شراء الاضحية اضحية الخانية وكيل غيرى توكيل ايدهمز
الا موكلى كندويه اذن ويررسه رضاسنه بنا ايدر الا بر كسه يى زكات دفعنه
وكيل ايدوب اول دخى غيرى كسه يى ثم وثم چند عدد كسه توكيل اولنديقدنصكره
الك صكره كى ادا ايتسه جائز اولور موكل اولك اذن واجازتنه توقف ايتمز
اضحيه شراسى بونك خلافنه در يعنى اضحيه شراسنه وكيل اولان كسه
سائر كسه يى وكيل ايتمكله وكيل ثانى بر اضحيه اشترا ايتسه وكيل اولك
اجازتنه توقف ايدر اجازت ويررسه جائز اولور يوقسه اولمز (و) الا
الوكيل (فى قبض الدين) اذا وكل (من فى عياله) صح ابن ملك
دخى قبض دينه وكيل اولان كسه نفقه ومؤنتى كندونك اوزرينه لازمه
اولوب عيالنده اولان كسه يى وكيل ايدرسه صحيح اولور ومديون كندويه

ويرمكله برى اولور انك يدى كندونك يدى كبى اولمغله (و) الا (عند
تقدير الثمن) من الموكل الاول (له) اى لوكيله فيجوز بلا اجازته لحصول
المقصود درر دخى موكل اول اذن تقدير ثمن وقتنده وكيلچون توكيل
كندونك اجازتى اولمقسزين جائز اولور مقصود انكله ده حاصل اولمغله
(والتفويض الى رأيه) كاعمل برأيك (كالاذن) فى التوكيل (الا فى
طلاق وعتاق) لانهما مما يحلف به فلا يقوم غيره مقامه قنية وكيلك
رأينه مصلحتى تفويض ايدوب كندى رأيكله ايلديكك كبى ايشله
ديمك توكيله كه غيرى وكيل ايتمكله اذن كبيدر الا طلاقله عتاقده اذن
ويرمش اولمز زيرا بونلر ايله يمين اولمغله غير كندونك مقامنده قائم اوله مز
يعنى اصنع ماشئت قوليله توكيله اذن اولمق بيع وشرا كبى كندوده وكيلك
غيرى توكيله قادر اولديغى محله مخصوصدر اما طلاقله عتاقه صريحا توكيل
اولور (فان وكل) الوكيل غيره (بدونهما) بدون اذن وتفويض (ففعل
الثانى) بحضرته او غيبته (فاجازه) الوكيل (الاول صح) وتعلق حقوقه
بالعاقد على الصحيح (الا فى) ما ليس بعقد نحو (طلاق وعتاق) لتعلقهما
بالشرط فكان الموكل علقه بلفظ الاول دون الثانى امدى عقد نوعندن
اولان بيع وشرا مثللو شيلرده وكيل اولان كسه بر غير كسه يى موكلك
اذن وتفويضنسز توكيل ايتمكله وكيل ثانى وكيل اولك حضورنده وياغيابنده
وكيل اولديغى مصلحتى ايشلسه امدى وكيل اول اكا اجازت ويررسه
انك فعلى صحيح اولور وقول صحيح اوزره انك حقوقى عاقده تعلق ايدر
الا عقد قبيلندن اولميان طلاق وعتاق مثللو شيلرده وكيل ثانينك فعلى صحيح
اولمز انلر شرطه تعلق ايتديكندن كأنه موكل وكيل اولك لفظنه تعلق
ايتمش اولور ثانينك لفظنده تعليق ايتمامش اولور كويا وكيل اوله سن
تطليق وعتق ايدرسك طلاق وعتق وقوعبولسون يوقسه بولمسون
ديمش اولور (وابراء) عن الدين قنية (وخصومة وقضاء) دين فلا
تكفى الحضرة ابن ملك خلافا للخانية دخى وكيل ثانينك دينندن ابراسنده
وخصومتنده واداء دينده فعلى صحيح اولماز وكيل اولك مجلسنده حضورى
كفايت ايتمز خصومتنده خانيه ايچون مخالفت واردر خانيه ده
مذكوردركه وكيل ثانى موكلك حضورنده مخاصمه ايدرسه جائز اولور زيرا وكيل
اول حضورنده اولاجق كندوسى خصومت ايتمش كبى اولور وكيل
بالبيع كبى لكن دينندن ابرا بيع كبى شرطه تعليق قبول ايتمديكندن لايق اولان
وكيل ثانيدن صحيح اولمسيدر (وان فعل اجنبى فاجازه الوكيل) الاول

(جاز الا فى شراء) فانه ينفذ عليه ولا يتوقف متى وجد نفاذا ✻ بر اجنبى بر فعلى فضولا ايشلدكده مقدما وكيل اولان كمسه اجازت ويرسه جائز اولور كويا اجازتله اجنبى وكيل ثانى اولمش اولور اجازة لاحقه وكالة سابقه كبى اولديغندن الامز بور اجنبينك فعلى شراده اولورسه كندويه نافذ اولور هرنه وقت بولنورسه نفاذه توقف ايتمز ✻ (وان وكل به) اى بالامر اوالتفويض (فهو) اى الثانى (وكيل الآمر) وحينئذ (فلا ينعزل بعزل موكله اوموته و ينعزلان بموت الاول) كما مر فى القضاء ✻ بر وكيل موكلنك امريله و ياتفويضيله آخر بر كمسه يى توكيل ايلسه امدى اول وكيل ثانى آمر كه اصل موكل اولك وكيلى اولغله كندونك موكلى اولان وكيل اولك عزليله و ياموتيله منعزل اولمز وكيل اول كرك حى وكرك ميت اولسون امر وكيل ثانى يى وكالتدن اخراج ايدر وموكل اولك موتيله وكيلارك ايكيسيده منعزل اولور نتكم قضا بحثنده مرور ايلدى ✻ (وفى البحر عن الخلاصة والخانية لو عزله فى قوله اصنع ماشئت لرضاه بصنعه وعزله من صنعه بخلاف اعمل برأيك قال المصنف فعليه لوقيل للقاضى اصنع ماشئت فله عزل نائبه بلا تفويض العزل صريحا لان النائب كوكيل الوكيل ✻ بحرده خلاصه دن وخانيه دن نقلا مذكوردركه موكل وكيلنه اصنع ماشئت ديرسه وكيلچون كندونك توكيل ايتديكى وكيل ثانى يى عزل واردر موكل وكيل اولك صنعنه راضى اولوب عزايده بر صنعى اولديغندن بحرك بو كلامى متنك فلا ينعزل بعزل موكله قولنه استدراك كبى اولمش اولور اما اعمل برأيك مفادى اصنع ماشئتنك خلافنه دركه بونده وكيل عزل ايده مز عزل عملدن كف ومنع اولغله مصنف عليه الرحمه ديركه كلام سابقه نظرا قاضى يه اصنع ماشئت دنلسه كندويه نائبنى عزل مشروع اولور كندويه نائبى عزل خصوصنى هرنقدر صريحا تفويض ايتمزلرسه ده زيرا نائب وكيلك وكيلى كبيدر ✻ واعلم ان الوكيل وكالة عامة مطلقة مفوضة انما يملك المعاوضات لا الطلاق والعتاق والتبرعات به يفتى زواهر الجواهر وتنوير البصائر ✻ معلوم اولسونكه وكالت عامهٔ مطلقهٔ مفوضه ايله وكيل اولان كمسه انجق معاوضات نوعندن اولان معاملاته مالك اولور طلاق وعتاق تبرعاته مالك اولهمز انجق بوقول ايله فتوى ويريلور رشار حك بو بيانى اوائلكا بده ذكر اولنان بعض مضامينى تكراردر ✻ (قال) لرجل (فوضت اليك امر امرأتى صار وكيلا بالطلاق وتقيد) طلاقه (بالمجلس بخلاف قوله وكلتك) فى امر امرأتى فلا يتقيد به درر ✻ بر رجل ديكر بر رجله خطابا عورتمك امرنى سكا تفويض ايتدم ديسه اول كمسه طلاقه وكيل اولمش اولور واول عورته طلاق ويرمسى مجلسله قيدلنوركه اول مجلسده تطليق ايدرسه اولور

يوقسه اولمز عورتمك امرنده سنى وكيل ايتدم ديرسه صورت مشروحه نك خلافنه دركه مجلسله تقييد اولنمز مجلسدن صكره تطليق ايدرسه ده صحيح اولور ✻ من لا ولاية له على غيره لم يجز تصرفه فى حقه وحينئذ (فاذا باع عبد اومكاتب اوذمى) اوحربى عينى مال صغيره الحر المسلم اوشرى واحد منهم به او زوج صغيرة كذلك) اى حرة مسلمة (لم يجز) لعدم الولاية ✻ آخر كمسه اوزرينه ولايتى اولميان كمسه نك انك حقنده تصرفى جائز دكلدر بنا برين بر عبد ويامكاتب ويا ذمى ويا حربى حر مسلم ولد صغيرنك مالنى بيع ويا انك ايچون اشترا ويا حره مسلمه اولان صغيره سنى تزويج ايتسه جائز اولمز ولايت بولنمديغندن صغيرك مالى ونفسى حقنده ولايتك شرطى ولينك حريتيدر وصغير مسلم اولورسه اسلاميدر ✻ (والولاية فى مال الصغير الى الاب ثم وصيه ثم وصى وصيه) اذا اوصى يملك الايصاء (ثم الى) الجد (ابى الاب ثم الى وصيه) ثم وصى وصيه (ثم الى القاضى ثم الى من نصبه القاضى) ثم وصى وصيه) ✻ صغيرك مالنده ولايت باباسنه بعده باباسنك نصب ايتديكى وصيسنه صكره وصيسنك وصيسنه مفوضدر كرك ميت وكرك قاضينك وصيسى وصى نصبنه قادر در صكره جديكه باباسنك باباسنه صكره انك وصيسنه صكره وصيسنك وصيسنه صكره قاضى يه صكره قاضينك نصب ايتديكى وصيسنه صكره وصيسنك وصيسنه مفوضدر ✻ (وليس لوصى الام) ووصى الاخ (ولاية التصرف فى تركة الام مع حضرة الاب او وصيه اووصى وصيه اوالجد) ابى الاب ✻ انانك وقرنداشك وصيلريچون بابانك وياوصيسنك وياوصيسنك وصيسنك ويابابا سنك باباسى جدك حضورنده اناسنك وياقرنداشنك تركه سنده تصرف وحفظ واردر ✻ (وان لم يكن واحد مماذكرنا فله) اى لوصى الام (الحفظ و) له (بيع المنقول لا العقار) ✻ واكرمزبوردرتدن برى بولنمزسه انانك وصيسيچون صغيرك مالنى حفظ ومنقولاتدن اولان اشياسنى بيع مشروعدر عقاريكه خان وحمام امثالى تملى املاكنى بيع جائز دكلدر عقارينى انانك وصيسنك ماعداسى وصيلر دخى بيع ايده مز الا ذكرندن زياده ايكى قات بهاسنه و ياخود متغلب يدنده اولورسه و ياخرابه مشرف اولوب و ياخود ميتك دينى انجق انك بيعيله ادا اولنوب و ياصغيرك نفقه سى ايچون و ياموئنتى غله سندن زياده اولورسه صغيرك عقارى بيع اولنور ✻ ولا يشترى الا الطعام والكسوة لانهما من جملة حفظ الصغير خانية ✻ وصى يتيم ايچون انجق طعام وكسوه اشترا ايدر بونلر صغيرك حفظنه سبب اولدقلرندن ✻ فروع وصى القاضى كوصى الاب الا اذا قيد القاضى بنوع تقييد به وفى الاب يعم الكل عمادية ✻ قاضينك وصيسى بابانك وصيسى كبيدر الا قاضى وصيسنى برنوع تصرف ايله تقييد ايدرسه انكله تقييد اولنور

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

ماعداسنده تصرفی جائز اولمز بابا برنوع تصرفده وصی نصب ایدرسه
جمیع انواعنه عام اولور ❊ وفی متفرقات البحر القاضی اوامینه لاترجع حقوق
عقد باشراه للیتیم الیهما بخلاف وکیل ووصی واب فلو ضمن القاضی
او امینه ثمن ما باعه للیتیم بعد بلوغه صح بخلافهم ❊ قاضی ویا امینی
یتیم ایچون برعقده مباشرت ایتسه‌لر انك حقوقی کندولرینه رجوع ایتمز
اما وکیل ووصی وبابا مزبورانك خلافنه در ایمدی قاضی ویا امینی میتك
برعبدنی غرما ایچون بیع ایدوب وثمنی اخذ ایتدکده کندونك عندنده
ثمن ضایع اولوب عبدده مستحق چیقلسه مزبوران مشتری‌یه ضامن اولمزلر
بلکه مشتری غرمایه رجوع ایدر زیرا قاضیله امینی امام کبیلر در بس بونلر
تضمین اولنه‌جق اولسه بومثللو ناسك امانتدن احتراز واجتناب ایتملریله
امور عباد تعطیله وارر ایمدی قاضی ویا امینی یتیم ایچون بیع ایتدیکی
شیئك ثمنی بلوغندنصکره ضامن اولسه‌لر صحیح اولور بونلر حقوقدن اجنبی
اولدقلرینه بناء اما وکیل ووصی واب حق استیفا کندولرینك اولمغله مزبورانك
خلافنه اولمغله کندی نفسلرینه ضمانلری صحیح اولمز ❊ وفی الاشباه جاز التوکیل
بکل مایعقده الوکیل لنفسه الا الوصی فله ان یشتری مال الیتیم لنفسه لا لغیره
بوکالة ❊ واشباهده مسطوردرکه وکیل کندی نفسیچون عقد ایده‌جکی
هر برشیده موکلك کندوبی توکیلی جائز اولور الا وصی ایچون یتیمك مالنی
نفسیچون اشترا واردر وکالتله غیری ایچون اشترا یوقدر زیرا بونده برکسه‌نك
هنوز مسلم وهنوز متسلم اولمسی لازم کلور ❊ وجاز التوکیل بالتوکیل ❊
توکیله توکیل جائز اولور که مثلا برکسه برکسه‌یی برنسنه‌یی اشترایه
توکیله توکیل ایدوب اول دخی انی اشترا ایلسه ثمنیله مأموره رجوع ایدوب
اول دخی کندونك امرینه رجوع ایدر مقدمکی امره رجوع ایتمز والله تعالی
اعلم واستغفر الله العظیم

❊(باب الوکالة بالخصومة والقبض)❊

خصومت وقبضه وکالته متعلق باب فوائد نصابدر خصومت شرعا مهجوره
وممنوعه برشی اولدیغندن مصنف والاجناب اکا متعلق بحثی تأخیر ایلدی
خصومت یادعوای صحیحه در ویاخود نعم ویالا ایله جوابدر
❊(وکیل الخصومة والتقاضی) ای اخذ الدین (لایملك القبض)
عند زفر وبه یفتی لفساد الزمان واعتمد فی البحر العرف ❊ خصومت

وتقاضیکه اخذ دینه وکیل اولان کمسه امام زفر رحمه الله تعالی نزدنده
قبضه مالك اولهمز وانجق بوقول ایله فتوی ویریلور زمانك فسادنه
بناءً تقاضی لغةً اخذ دین عرفده مطالبه معناسنه‌در بحرده تقاضینك
معناسنده عرفه اعتماد ایتدیکه اکر بین التجار عرف وعادت تقاضینك
قبض دین معناسنده استعمال اولنان بلده ده ایسه اکا اعتماد اولنور
یوقسه اولنمز ❊(و) لا (الصلح) اجماعا بحر ❊ وکیل مشروح اجماعا
صلحه‌ده قادر اولهمز صلح توکیل اولندیغی شیئك غیری اولمغین بحرده بویلجه
مذکوردر ❊(ورسول التقاضی یملك القبض لا الخصومة) اجماعا ❊ تقاضی ایچون
ارسال اولنان کمسه قبضه مالك اولور خصومته اولمز اجماعا ❊ ارسلتك اوکن
رسولا عنی ارسال وامرتك بقبضه توکیل خلافا للزیلعی ❊ برکسه‌نك
برآخر کمسه‌یه سنی ارسال ایتدم ویاخود بنم طرفمدن رسول اول قولی ارسالدر
سکا فلان شیئك قبضیله امر ایتدم دیمسی توکیلدر زیلعی ایچون اختلاف واردر
مشار الیه امرتك بقبضه قولنده ارسال قلدی ❊(ولا یملکهما)
ای الخصومة والقبض (وکیل الملازمة کما لایملك الخصومة
وکیل الصلح بحر ❊ ملازمته وکیل اولان کمسه خصومته وقبضه وکیل
اولهمز صلحه وکیل خصومته قادر اولهمدیغی مثللو ❊(ووکیل قبض الدین
یملکهما) ای الخصومة خلافا لهما او وکیل الدائن ولو وکیل القاضی
لایملکهما اتفاقا کوکیل قبض العین اتفاقا ❊ قبض دینه وکیل خصومته مالك
اولور حتی قبض ویدنده هلاك اولمق وموکله دفع وتسلیم دعواسنده قولی
قبول اولنور وکندونك اوزرینه موکلك دینی اخذ واستیفا ویا ابراسنه بینه اقامت
اولنه‌جق اولسه امام اعظم رحمه الله تعالی قتنده قبول اولنور امامین ایچون
اختلاف واردر اکر دائنك وکیلیسه قبض خصومتك غیری اولمغین وهر برماله امین
اولنان کمسه خصومتی لایقیله یاپامدیغندن قبضه رضا خصومته رضا اولمز
وبینهٔ مشروحه قبول اولنمز واکر وکیل مشروح قاضینك غائبك دیونی
قبضه توکیل ایتدیکی وکیل اولورسه خصومته اتفاقا مالك اولهمز
برعینی قبضه وکیل اولان ذات اتفاقا خصومته قادر اولهمدیغی کبی
زیرا کندوسی امین محض اولمغله رسوله مشابه اولدی حتی بوکسه کندونك
برذاتك یدنده‌کی عبدنی قبضه برذاتی وکیل ایتمکله ذوالید موکلك انی
بیع ایتدیکنه اقامهٔ بینه ایده‌جك اولسه دعوی غائبك حضورینه دك موقوفا
قالور ❊ واما وکیل قسمة واخذ شفعة ورجوع هبة ورد بعیب فیملکهما مع
القبض اتفاقا ابن ملك ❊ واما برشیئك تقسیمه وشفعه ایله اخذینه وهبه‌دن

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

رجوعنه وعيبيله ردينه وكيلك كندوسي اتفاقا قبضله برابر خصومتده مالك اولمغله
كندونك اوزرينه موكلنك شفعه يي تسليمنه وياعيبدن ابراسنه وهبه نك عوض
مقابلنده اولديغنه وتقسيمده حصه سي شوقدر اولمسنه بينه اقامه ايلسه مسموعه
اولور ✻ (امره بقبض دينه وان لايقبضه الاجميعا فقبضه الادرهما لم يجز
قبضه) المذكور (على الامر) لمخالفته له فلم يصر وكيلا (و) الامر (له الرجوع
على الغريم بكله وكذا لايقبض درهما دون درهم بحر ✻ برشخص ديكر برشخص
اوزرنده كي حقني قبضه بركسه يي وكيل وانجق جميعسني بردن قبضله امر ايدوب
امدي وكيل بردرهمي نقصان قبض ايلسه مذكور قبضي امر اوزرينه جائز اولمز
كندويه مخالفت ايتمكله وكيل اولمامش اولور آمر حقنك كليسني غريمدن آلور
بنه بويله مأمور مشروح بردن جمله سني اخذ ايده ميوب متفرقا بر ايكيشر درهم
قبض ايده مز برمنوال مشروح قبض ايدوب بعده هلاك اولسه مأمورك اوزرينه هلاك
اولمش اولور مخالفته مبني امر غريمنه رجوع ايدر ✻ (فلولم يكن للغريم بينة على الايفاء
فقضى عليه) بالدين (وقبضه الوكيل فضاع منه برهن المطلوب على الايفاء) للموكل
(فلاسبيل له) للمديون (على الوكيل وانما يرجع على الموكل) لان يده كيده ذخيرة ✻
ايمدي غريم مقدما دينني موكله ايفا ايدوب لكن اكا شاهدي اولمامغين تكرار
كندونك اوزرينه دينله حكم اولنمغله وكيل قبض ايدوب وكندودن ضايع
اولوب بعده مديون مقدما موكله ايفا واداسنه اقامهٔ بينه ايلسه مديون وكيلدن
برشي مطالبه ايده مز انجق موكله رجوع ايدر موكلك يدي وكيلك يدي كبي اولمغله
✻ (الوكيل بالخصومة اذا ابى) الخصومة (لايجبر عليها) في الاشباه لايجبر
الوكيل اذا امتنع عن فعل ماوكل فيه لتبرعه الافي ثلاث كما مر ✻ خصومته وكيل
اولان كسه اندن ابا وامتناع ايلسه انك اوزرينه جبر اولنمز اشباهده مرسومدركه
وكيل توكيل اولنديغي شيئ اتياندن امتناع ايتسه متبرع اولديغندن اني ايشلمكه
جبر اولنماز الا اوچ محلده جبر اولنور اولا بركسه يي برعيني برآخر كسه يه تسليمه وكيل
ايتمكده ايمدي موكل غائب اولدقده وكيل تسليمه جبر اولنور لكن حملي وكيله لازم
دكلدر اول شي كرك مغصوب وكرك امانت اولسون ثانيا برهني بيعه توكيل اولنان
وكيل امتناع ايدرسه بيعله جبر اولنور ثالثا مدعينك طلبيله خصومته وكيل اولان
ذات مدعى عليه غائب اولدقدنصكره امتناع ايده جك اولسه جبر اولنور نتكم
والوكيل بقضاء الدين لايجبر عليه قولنك شرحنده مرور ايلدى ✻ (بخلاف
الوكيل) فانه يجبر عليها للالتزام ✻ كفيل وكيل بالخصومتك خلافنه دركه كفالتده
التزام بولنمغله كفيل خصومته جبر اولنور مثلا بركسه بركسه نك اوزرنده ظهور
ايده جك حقه كفيل اولمغله مكفول عنه بشيوز غروش اقرار ايدوب طالب بيك
دعوى ايتدكده مديون اوزرينه ثبوت بولان مبلغده مخاصمه ايدر ✻ (وكله بخصوماته

واخذ حقوقه من الناس على ان لايكون وكيلا فيما يدعى على الموكل جاز)
هذا التوكيل ✻ بركسه برآخر كسه يي دعوالرينه وناسدن حقوقنك اخذنه وكيل
ايدوب لكن موكلك اوزرينه ادعا اولنه جق شيئه وكيل اولمامق اوزره اولسه
اشبو توكيل جائز اولور ✻ (فلواثبت) الوكيل (المال له) اي لموكله (ثم اراد الخصم
الدفع لايسمع على الوكيل) لانه ليس بوكيل فيه درر ✻ ايمدي صورت مشروحه ده
وكيل موكلي ايچون مالي اثبات ايتدكدنصكره خصم دفعني مراد ايتسه انده وكيل
اولمديغندن كندونك اوزرينه اول دعوى مسموعه اولمماز مال ايله مدعى عليهك
اوزرينه حكم اولنور دفعني داينك اوزرينه ايدر ✻ (وصح اقرار الوكيل بالخصومة)
لابغيرها مطلقا (بغير الحدود والقصاص) على موكله (عند القاضى دون غيره)
استحسانا (وان انعزل) الوكيل (به) اي بهذا الاقرار حتى لايدفع اليه المال
وان برهن بعده على الوكالة للتناقض درر ✻ قاضى نك حضورنده حدود ايله
قصاصك ماعداسنده موكلك اوزرينه خصومته وكيلك اقراري استحسانا صحيح
اولور صلحه وياقبضه ويا ملازمته وكيل كبي وكيل بالخصومتك غيريده كرك مجلس
قاضيده وكرك غيريسنده وياحد وياقصاص ويا غيريلرنده مطلقا اقراري
صحيح اولماز هرنقدر قاضى حضورنده كي مزبور اقرار ايله وكيل منعزل اولور سه ده
حتى مال كندويه ويرلمز هرنقدر صكره وكالتنه برهان كتورر سه ده تناقضه
مبني مثلا بركسه بركسه يي برنسنه يي بيعي خصوصنه دعوايه وكيل ايتدكده انك
عليهنه بيعي اقرار ايلسه شراسني ادعا ايدن ذاتدن ثمنني قبضه مالك اوله مز ✻ (وكذا
اذا استثنى) الموكل (اقراره) بان قال وكلتك بالخصومة غير جائز الاقرار صح
التوكيل والاستثناء على الظاهر بزازية ✻ وينه بويله موكل وكيلك اقرارني استثنا
ايدوب سني وكيل ايتدم اقرارك جائز اولميه رق ديسه قول ظاهر اوزره توكيل
واستثنا ايكيسيده صحيح اولور ✻ (فلواقر عنده) اي القاضى (لا) يصح (وخرج)
به (عن الوكالة) فلاتسمع خصومته درر ✻ ايمدي استثنا صورتنده وكيل
قاضينك عندنده دعوايي اقرار ايتسه اقراري صحيح اولميوب واقراري سببيله
وكالتنده خروج ايدر وخصومتيده مسموعه اولمز ✻ (وصح التوكيل بالاقرار
ولايصير به) اي بالتوكيل (مقرا) بحر ✻ اقراره توكيل صحيح اولور موكل اقراره
توكيلله كندوسي مقر اولمش اولماز زيرا اقراره توكيلي ممكنكه ✻ شر وخصومتي
دفع ايچون اوله هر نقدر اوزرنده برشي اولمز سه ده هر بركسه خصومته قادر
اولمديغندن ايمدي قاضى توكيل مشروحله مال ايله حكم ايده مز ✻ (وبطل توكيل
الكفيل بالمال) لئلا يصير عاملا لنفسه ✻ برماله كفيل اولان كسه يي اول مالك قبضنه
وكيل ايتمك باطلدر كندي نفسيچون عامل اولمسون ديو زيرا وكيل غير ايچون
عمل ايدن كسه در امدي وكالت مشروحه نك صحتنه قائل اولسه كندي نفسيچون

ISTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

عامل و برائت ذمتیچون ساعی اولمغله وکالت اولمامش اولور ❊ (کما) لایصح (اووکله
بقبضـه) ای الدین (من نفسه اوعبـده) لان الوکیل متی عمـل لنفسه بطلت
الا اذا وکل المدیون بابراء نفسه فیصح ویصح عزله قبـل ابرائه نفسه اشـباه ❊
صورت مشروحه‌ده توکیلك بطلانی نتکم برکسه‌یی کندی نفسـندن و یاعبدندن
دینی قبضه برکسه وکیل ایتسه صحیح اولمادیغی کبی برکسه‌نك هنوز قاضی وهنوز
مقتضی اولوب ووکیل هرنه زمانکه کندی نفسیچون عمـل ایدرسه وکالت باطـله
اولمغـله الا مدیونی داین کندی نفسنی ابرایه وکیل ایدرسـه صحیح اولور بونده
هرنقدر ذمتنی دیندن تفریغیله کندی نفسیچون عامل ایسه‌ده داینك دینی اسقاط
ایچون دخی عاملدر ووکیل نفسنی ابرا ایتمزدن مقدم موکلك کندویی عزلی صحیح
اولور ❊ (اووکل المحتال المحیل بقبضه من المحال علیه) اووکل المدیون وکیل الطالب
بالقبض لم یصح لاستحالة کونه قاضیا ومقتضیا فتنبه ❊ ویاخود محتال محیلی محال علیهدن
حواله اولنان مبلغی قبضه ویاخود مدیون طالبك قبضه وکیلی قبضه وکیل ایتسه
صحیح اولمادیغی مثللو وکیل مشروحك قاضی ومقتضی اولمسی محال اولمغین لکن
حواله ایله محیلك ذمتندن دین انتقال ایتمکله هرنقدر اجنبی اولمغله توکیل مشروح
صحیح اولملیسه‌ده لکن وکیلك نفسنك برائتنك تحصیلنه سعینه بناً صحیح اولمدی زیرا
محال علیه مفلسا وفات ایدوب و یاخود حواله‌یی انکار ایدوب شاهدده اولمزسه دین
محیلك اوزرینه رجوع ایدر قنیه‌نك عباره سنك ظاهری بودرکه برکسه برکسه‌یی
فلانجه‌ده‌کی دینی قبضه توکیل ایتمکله مدیون انکله اخبار اولندقده وکیل مشروحی
کندوده برمتاعنی بیعه وثمنی رب الدینه ایفایه توکیل ایتمکله انی بیع وثمنی اخذ
ایتدکدنصکره یدنده هلاك اولسه مدیونك اوزرینه هلاك اولور وکیلك قاضی ومقتضی
اولمسی محال اولوب و برذاتك قضا واقتضاده مطلوبه وطالبه وکیل اولمقلغه صلاحیتی
اولمدیغندن ❊ انتهی ❊ (بخلاف الکفیل بالنفس والرسول ووکیل الامام ببیع الغنائم والوکیل
بالتزویج) حیث یصح ضمانهم لان کلا منهم سفیر ❊ کفیل بالنفس ورسول ومال غنیمتی
بیعه پادشاهك وکیلی وتزویجه وکیل مارالذکر کفیل بالمالك خلافنه‌درکه مزبورلرك
قبضه وکیل اولملری صحیح اولور هر برلری سفیر اولمغین ❊ (الوکیل بقبض الدین
اذا کفل صح وتبطل الوکالة) لان الکفالة اقوی للزومها فتصلح ناسخة (بخلاف
العکس ❊ قبض دینه وکیل اولان کمسه اول دینه کفیل اولورسه کفالتك لزومنه
بناً اقوی اولدیغندن صحیح اولور وناسخه اولمقلغه صلاحیتی اولمغین وکالتده باطله
اولور مسئله مشروحه‌نك عکسی بونك خلافنه‌درکه دینه کفیل اولان کمسه قبضنه
وکیل اولسه وکالتی صحیحه اولمیوب کفالتده باطله اولمز بومارالذکر و بطل توکیل الکفیل
بالمال الخ قولنك مفادیدر ❊ (وکذا کلما صحت کفالة الوکیل بالقبض بطلت وکالته تقدمت

الکفالة اوتأخرت) لماقلنا ❊ و ینه بویله قچانکه وکیل بالقبضك کفالتی صحیحه اولنده
وکالتی باطله اولور کفالت تقدم ایتسون ویاتأخر ایتسون سابق الذکر کفالتك
اقوی اولمسی قولمزه بناً ❊ (وکیل البیع اذا ضمن الثمن للبائع عن المشتری لم یجز)
لما مر انه یصیر عاملا لنفسه ❊ برنسنه‌یی بیعه وکیل اولان کمسه مشتری
طرفندن انك ثمننه بایعه ضـامن اولسه جائز اولمز مارالذکر نفسیچون عامل
اولور مضمونه بناً زیرا مطالبه حقوق عقددندر کندوده انده اصیلدر ❊ (فان ادی
بحکم الضمان رجع) لبطلانه (و بدونه لا) لتبرعه ❊ صورت مشروحه‌ده وکیل مزبور
ضمان حکمنه بناً ثمنی ادا ایدرسه مشتری‌یه رجوع ایدر ضمانك بطلاننه بناً ضامن
اولمقسزین ادا ایدرسه تبرع ایتمش اولمغله مشتری‌یه رجوع ایده‌مز ❊ (ادعی انه وکیل
الغائب بقبض دینه فصدقه الغریم امر بدفعه الیه) عملا باقراره ولا یصدق لو ادعی
الایفاء ❊ برشخص فلان غائبك اشبو مدیون اوزرنده‌کی دینی قبضه وکیل اولدیغنی
ادعا ایتدکده غریمده کندویی تصدیق ایلسه اقرارینه بناً کندویه انك دفعیله امر
اولنور ایفاسنی ادعا ایدرسه غریم تصدیق اولنمز دعوای مجرده ایله ایفا ثابت اولمز
❊ (فان حضر الغائب فصدقه) فی التوکیل (فبها) ونعمت (والا امر الغریم بدفع
الدین الیه) ای الغائب (ثانیا) لفسـاد الاداء بانکاره مع یمینه ❊ امدی غائب
مذکور حاضر اولدقده وکیل مزبوری توکیلنده تصدیق ایدرسـه نه کوزل
یوقسه غائبك انکار و یمیننه مبنی ادا فاسد اولمغله دینی غائبه تکرار بردخی و یرمکله
غریم امر اولنور ❊ (ورجع) الغریم (به علی الوکیل ان باقیا فی یده ولو حکما)
بان استهلکه فانه یضمن مثـله خلاصـة (وان ضـاع لا) عملا بتصدیقـه ❊
غریم وکیـله و یردیکی مبلغـله یدنده هرنقـدر استهلاك صورتنده اولدیغی
مثللو حکما باقیسه ده رجوع ایدر زیرا اسـتهلاك اولنمش اولورسه مثلنی ضامن
اولوروا کریدنده باقی اولمیوب ضـایع اولورسـه غریمك وکالتی تصـدیقنه بناً
وکیله رجوع ایده‌مز تصدیقیله کویا انك قبضنده محق اولدیغنی اقرار ایتمش اولمغین
ثانیـا کندودن اخـذ اولندقده مظلوم در مظلومده غیره ظلم ایده‌مز
❊ (الا اذا) کان قد (ضمنـه عند الدفع) لقـدر ما یأخذه الدائن ثانیـا لا لما
اخـذه الوکیل لانه امانة لا تجوز بها الکفـالة زیلعی وغیره ❊ الا غریم وکیـله
دینی و یردیکی وقتده کنـدویی داینـك ثانیا اخـذ ایده‌جکی مقداره کفیـل
اولورسـه یینه رجوع ایدر وکیلك اخـذ ایتـدیکی مبلغـه ضامن اولورسـه
اول امانت اولمغله اکا کفالت جائز اولمامغین انکلـه رجوع ایده‌مز ❊ (اوقال له
قبضت منـك علی انی ابرأتك من الدین) ❊ و یاخود وکیل غریمه سـندن
بو قـدر مبلغی آلوب وقبض ایتـدم سـنی دینـدن ابرا ایتم وجهی اوزره

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

دبرسه بنه رجوع ايدر ❋ فهو كما لوقال الاب للختن عند اخذ مهر بنته اخذ
منك على انى ابرأتك من مهر بنتى فان اخذته البنت ثانيا رجع الختن على
الاب فكذا هذا بزازية ❋ اشبو وكيلك غريمه قبضت منك على انى الخ قولى
قزك باباسنك دامادنه مهرينى اخذ ايتديكى وقتده كندويه سندن اشبو
مبلغى اخذ ايدرم سنى قزيمك مهرندن ابرا ايتم وجهى اوزره ديمسى
كبيدر امدى قز ثانيا زوجندن مهرينى آلورسه كوكسى بابايه رجوع ايدر
بوده آنك كبيدر ❋ (وكذا) يضمنه (اذالم يصدقه على الوكالة)
يعم صورتى السكوت والتكذيب (ودفعه له ذلك على زعمه) الوكالة فهذه
اسباب للرجوع عند الهلاك ❋ وينه بويله غريم وكيلى تضمين ايدر اكر وكالتنى
تصديق ايتيوب سكوت ويا تكذيب ايدرك انك وكالتنى زعمى اوزره كندويه
مطالبه ايتديكى مبلغى ويرر سه اشبو اوچ شى هلاك وقتده رجوعك
اسبابيدر بونده غريم وكيله ويرديكى مبلغله رجوع ايدر زيرا كندويه ويرمسى
موكلك وكيلك غريمدن قبضنه اجازت ويرمسى اميدنه مبنى ايدى چانكه
اميدى منقطع اولدقده كندويه رجوع ايدر ❋ (فان ادعى الوكيل هلاكه
او دفعه لموكله صدق) الوكيل (بحلفه) ❋ اشبو اوچ رجوع مسئله لرينك
ماعداسنده وكيل قبض ايتديكى مبلغك هلاكى ويا موكلنه دفعنى
ادعا ايدرسه يمينيله تصديق اولنور ❋ (وفى الوجوه) المذكورة (كلها) الغريم
(ليس له الاسترداد حتى يحضر الغائب) ❋ وجوه مذكورهنك كافسنده كه
غريمك وكيلى تصديق ويا تكذيبى وياسكوتيله كندوينى دينى دفعى وقتده
كفيل اولهرق وياخود اخذك سندن اشبو مبلغى قبض ايتدم سنى
دينندن برى ايتم اوزره قوليله دفع ايتدكده غريم ايچون وكيلدن اخذ ايتديكى
مبلغى استردادبوقدر حتى غائب حاضر اولنهدك زيرا اديه اولنان مبلغ يا ظاهرا
ويا محتملا غائبك حق اولمغله كويا اجازت اميديله بر فضولى يه دفعى كبى اولدى
بس اجازت احتمالندن استرداد ايدهمز ❋ وان برهن انه ليس بوكيل اوعلى
اقراره بذلك اواراد استحلافه لم يقبل لسعيه فى نقض ما اوجبه للغائب نعم او برهن
ان الطالب جحد الوكالة واخذ منى المال تقبل بحر ❋ صورت مشروحهده غريم
وكيلك عدم وكالتنه ويا آنى اقرارينه اقامهٔ بينه ايدوب ويا آنى استحلاف
مراد ايتسه مقبوله اولمز غائب ايچون ايجاب ايتديكى شىء نقضنه سعى
ايتديككندن بلى موكلك وكالتى انكارينه ومالى كندودن اخذينه اتيان
برهان ايدرسه مقبول اولور نقض موكل طرفندن اولمغله زيرا بيانله ثابت
عيانا ثابت كبيدر ❋ ولوماتت الموكل وورثه غريمه اووهبه له اخذه قائما ولوهالكا

ضمنه الااذا صدقه على الوكالة ❋ واكر موكل وفات ايدوب مديونى وارث
اولوب وياخود موكلك وكيلك اخذ ايتديكى مبلغى مديونه هبه ايتديسه
موجود اولديغى حالده عينى اخذ ايدر هلاك اولمش اولورسه غريم مبلغ
مشروحى وكيله تضمين ايتديررالا وكالتنى تصديق ايدرسه قائما عينى اخذ
ايدر هالكا قيمتنى تضمين ايتديرهمز ❋ ولو اقر بالدين وانكر الوكالة حلف ماعلم
ان الدائن وكله عينى ❋ غريم دينى اقرار وكالتى انكار ايدرسه داينك وكيلى توكيل
ايتديكنه عالم اولماديغنه تحليف اولنور امدى مديون طالبك آنى دينى
قبضنه وكيل ايتديكى معلومم دكلدر ديو يمين ايدرسه وكيله دينى ويرمز
واكر نكول ايدرسه وكيل مالى دفعله حكم اولنور ❋ (قال انى وكيل
بقبض الوديعه فصدقه المودع لم يؤمر بالدفع اليه) على المشهور خلافا
لابن الشحنة ولو دفع لم يملك الاسترداد مطلقا لمامر ❋ زيد عمروك يدنده كى
وديعه يه بن انى قبضه وكيلم ديدكده عمرو زيدى قولنده تصديق ايلسه
كندويه قول مشهور اوزره دفعله امر اولنمز ابن شحنه ايچون اختلاف واردر
واكر دفع ايدرسه كرك تصديق وكرك تكذيب وكرك سكوت ايتسون
مطلقا عمرو استرداد ايدهمز نتكم مرور ايلدى ❋ (وكذا) الحكم
(لوادعى شراءها من المالك وصدقه) المودع لم يؤمر بالدفع لانه اقرار
على الغير ❋ حكم ينه بويلجه در وديعه يى مال صاحبندن اشترا ايتدم ديو
بركسه دعوى ايدوب مودعده كندويى تصديق ايلسه دفعله امر اولنمز
زيرا بوغير اوزرينه مالنى بيع ايتدى وياقبضنه وكيل ايتدى ديو اقراردر
❋ (ولو ادعى انتقالها بالارث او الوصية منه وصدقه امر بالدفع اليه)
لاتفاقهما على ملك الوارث (اذالم يكن على الميت دين مستغرق) ولا بد من
التلوم فيهما لاحتمال ظهور وارث آخر ❋ واكر وديعهنك ارثله ويا وصيتله
كندويه انتقالنى ادعا ايدوب مودعده تصديق ايدرسه مدعى يه دفعله امر
اولنور اكر ميتك اوزرنده دين مستغرق اولمزسه ايكيسيده وارثك ملكى
اولديغنه اتفاق ايتدكلرينه مبنى لكن وارثله موصى لهه مالى دفعده
تلومكه انتظاردن لازمدر وارث آخرك ظهورى احتمالنه بناً ومدت انتظار
قاضينك رأينه مفوضدر ❋ (ولوانكر موته اوقال لاادرى لا) يؤمر به مالم يبرهن ❋
واكر مودع وديعه صاحبنك موتنى انكار ايدوب ويا بيلمديرسه موتنه اقامهٔ
بينه ايتمدكجه دفعيله امر اولنمز مدعينك ملكى اولديغنه اتفاقلرى اولمامغين
❋ ودعوى الايصاء كوكالة فليس لمودع ميت ومديونه الدفع قبل ثبوت
انه وصى ولو لاوصى فدفع الى بعض الورثة برئ عن حصته فقط ❋ ايصادعواسى

وكالت دعواسی كيدر امدی ميتك مودعی ومديو نيچون مدعينك وصی اولديغنی
اثباتندن مقدم كندويه مالی دفع يوقدر واكر وصی اولميوب مالی مودع
ورثه نك بعضيسنه دفع ايدرسه فقط اول ورثه نك حصه سندن بری اولمش اولور سائر
ورثه حصه لرينی مودعدن آلورلر ❊ (ولو وكله بقبض مال فادعی الغريم مايسقط
حق موكله) كاداء وابراء اواقراره بانه ملكی (دفع) الغريم (المال) ولو عقارا
(اليد) ای الوكيل لان جوابه تسليم مالم يبرهن ❊ بركسه بركسه يی غريمنده كی
حقنی قبضه وكيل ايتدكده غريمی ادا ويا ابرا ويا موكلك مالك بنم اولديغنی اقراری
كبی حقنك اسقاطنی موجب براز شيلر ادعا ايلسه غريم مالی وكيله دفع وتسليم
ايدر زيرا كندونك جوابی خصمنك كلامنی تسليم ودينی ووكالتی اقراردر مادام
مدعاسيكه ايفا ويا ابرايی اثبات ايتمدكجه مدعاسنه اقامهٔ بينه ايدرسه وكيلك اوزرينه
مقبوله اولور وكيل هرنقدر قبضه وكيل ايسه خصومتده ده وكيل اولور ❊ وله
تحليف الموكل لاالوكيل لان النيابة لاتجری فی اليمين خلافا لزفر ❊ مدعی عليه
ايچون موكلك اخذواستيفا ايتمديكنه يمين ويرمك واردر وكيله يمين ويرلز يمينده
نيابت جاريه اولماديغندن امام زفر رحمه الله تعالی وكيلك ايفايه عدم علمنه
يمين ويرديرلور ديدی ❊ (ولو وكله بعيب فی امة وادعی البائع ان المشتری رضی
بالعيب لم يرد عليه حتی يحلف المشتری) ❊ بركسه بركسه يی اشترا ايتديكی جاريه يی
عيبله ردنه وكيل ايتدكده بايع مشتری يه عيبنه راضی اولدی ديو دعوی ايلسه
مشتری عيبنه راضی اولمدم ديو يمين ايتمدكجه وكيل بايعه رد ايدەمز ❊ والفرق
ان القضاء هنا فسخ لايقبل النقض بخلاف مامر خلافا لهما ❊ واشبو مسئله كه
جاريه نك عيبله ردی اولنماسی بينيله بوندن مقدمكی مسئله كه غريمك مالی وكيله
دفعی بيننده فرق بونده كی رد بالعيبده قضا فسخدر نقضی قبول ايتمز اماسابق
الذكر دين مسئله سی بونك خلافنه دركه اول نقضی قبول ايدر امامين ايچون اختلاف
واردر يعنی مشار اليهما مسئلتين مشر وحتينده قضا تأخير اولنمز بيوررديلر زيرا
كندولرينك نزدلرنده قاضينك قضاسی قضاده خطا ظهورايتديكی تقديرجه فقط
ظاهرا نفوذ ايدر امام اعظم رحمه الله تعالی قتنده خطاده ظهور ايتسه ينه قضا
ظاهرا وباطنا نافذ اولور ❊ (فلوردها الوكيل علی البائع بالعيب فحضر الموكل
وصدقه علی الرضی كانت له لا للبائع) اتفاقا فی الاصح لان القضاء لاعن دليل بل
للجهل بالرضی ثم ظهر خلافه فلاينفذ باطنا نهاية ❊ امدی جاريه يی وكيل عيبيله
رد ايتدكدنصكره موكل حاضر اولوب بايع مشترينك عيبه رضاسی قولنده تصديق
ايدرسه قول اصحده اتفاقا جاريه مشترينك اولور بايعك اولمز قضا لاعن دليل
اولوب رضايه جهلاله اولوب بعده خلافی ظهور ايتمكله باطنا نافذ اولمز ❊ (والمأمور

بالانفاق) علی اهل او بناء (اوالقضاء) لدين) اوالشراء اوالتصدق) عن زكاة
(اذا امسك مادفع اليه ونقد من ماله) ناويا الرجوع كذا قيد الخامسة فی الاشباه
(حال قيامه لم يكن متبرعا) بل يقع التقاص استحسانا (اذا لم يضف الی غيره) ❊
بركسه نك اهل وعيالنه ويابناسنه ويادينی قضا واداسنه ويا كندی ايچون برنسنه
اشتراسنه ويازكاتنی تصدقه مأمور ووكيل اولان رجل كندويه موكل طرفندن
ويريلان مبلغی اليقويوب مبلغ مرقوم حالا قائم وموجود ايكن رجوع نيتيله كه
موكلدن قبض ايتديكنی كندی مالندن تصدق ايتديكنه عوض قيلارق
كندی مالندن تأديه ايلسه تبرع ايتمش اولمز بلكه استحسانا تقاص اولور اكر
كندويه موكلك ويرديكی مبلغك غيری يه مضاف قلماز مضاف قلمق اشبوادا ايتديكم
مبلغ موكلكندر ديمكله اولور ❊ فلوكانت وقت انفاقه مستهلكة ولو بصرفها
لدين نفسه اواضاف العقد الی دراهم نفسه ضمن وصار مشتريا لنفسه متبرعا
بالانفاق لان الدراهم تتعين فی الوكالة نهاية وبزازية ❊ واكر مأموره اعطا اولنان
دراهم انفاق وقتنده مستهلكه اولورسه هرنقدر انی كندی نفسنك دينده صرفيله
استهلاك ايتمش اولورسه ده ويا خود عقدی كندی نفسنك دراهمنه مضاف
قيلرسه موكلك مالنی ضامن اولور واشترا صورتنده كندی نفسيچون اشترا ايتمش
اولور انفاقنده تبرع ايتمش اولور دراهم وكالتده تعين ايتمكين قبل الانفاق
ويا قبل الشراء دراهم هلاك اولسه وكالت باطله اولور ❊ نعم فی الملتقی لوامره
ان يقبض من مديونه الفا ويتصدق فتصدق بالف ليرجع علی المديون جاز
استحسانا ❊ بلی ملتقاده مذكوردركه بركسه بركسه يه مديوننده بيك غروش
قبض ايدوب وتصدق ايتمكله مديونه رجوع ايتمك اوزره كندی كيسه سندن
بيكی تصدق ايتسه استحسانا جائز اولور ❊ (وصی انفق من ماله و) الحال ان (مال
اليتيم غائب فهو) ای الوصی كالاب (متطوع الا ان يشهد انه قرض عليه اوانه
يرجع) عليه جامع الفصولين وغيره وعلله فی الخلاصة بان قول الوصی وان اعتبر
فی الانفاق لكن لايقبل فی الرجوع فی مال اليتيم الا بالبينة ❊ بروصی يتيمك مالی غائب
اولەرق كندی مالندن انفاق ايتسه بابا كبی اول وصی تبرع ايتمش اولور الا يتيمك
اوزرينه قرض ايتدی ويا انك اوزرينه رجوع ايتمك اوزره انفاقنه اشهاد ايدرسه
تبرع ايتمش اولمز زيرا وصينك قولی انفاقده هرنقدر معتبر ايسه ده يتيمك مالنه رجوعده
قولی انجق بينه ايله مقبول اولور ❊ فروع الوكالة المجردة لاتدخل تحت الحكم
وبيانه فی الدرر ❊ وكالت مجرده حكم تحتنده داخل اولمز بومسئله نك بيان وايضاحی
درده مذكوردر وباب آتينك اولنده مصنف مرحومك ولا يصح الحكم بها مقصودا
الخ قولی بوندن مغنيدر وصغرادن نقلا درده مذكوردركه قبض دينه وكيل

اولان کمسه خصمنی احضار ایتدکده خصم وکالتنی اقراردنی انکار ایلسه وکالت ثابته
اولمز حتی وکیل اثبات دیعچون بینه اقامه ایده جك اولسه بینه سی مقبوله اولمز ❊ وصح
التوکیل بالسلم لابقبول عقد السلم ❊ سلمه توکیل که برکسه یه پاره یی ویروب مثلا
آنی بغدایه سلم ایله دیمك صحیح اولدی بیع وشرا کبی عقد سلمی قبوله توکیل جائز
دکلدر امدی برکسه برکسه یی برمقدار طعام مسمانك دراهمنی اخذه وکیل ایتمکله
وکیل آنی اخذ ایدوب بعده موکله ویرسه طعامی ویرمك وکیلك اوزرینه لازم اولور
دراهمده وکیلك اولمغله کویا موکله قرض ویرمش اولور زیرا بو توکیل باطلدر
بونده مسلم الیه اولان موکل وکیله کندونك ذمتنده کی طعام وکیلك ذمتنه انتقال
ایده رك بیعیله امر ایلدی پس بر موکل وکیلك حالا موجود معین برمالنی بیع ایدوب
ثمنی موکلك اولمق اوزره امر ایلسه بو توکیل باطل اولور امدی ذمتنده کی طعامی
متوال مشروح اوزره بیعه توکیلده بنه باطل اولور ❊ فللناظر ان یسلم من ریعه
فی زیته وحصره ولیس له ان یوکل به من یجعله یجعل امینا علی القریة فیأمره بعقد
السلم ویتسلم منه علی ماقررله باطنا لانه وکیل الواقف والوکالة امانة لایصح بیعها
وتمامه فی شرح الوهبانیة انتهی والله تعالی اعلم ❊ پس متولی ایچون غلهٔ وقفدن
مسجدده یانمغه زیته وافتراشه حصیره سلم ایتمك مشروعدر عقد سلمه متولینك
برمقدار اجرتله وقفك مستغلاتندن اولان برقریه نك حاصلاتنی اخذ وحفظه امین
قلدیغی کمسه یی وکیل ایدوب کندو یه ارض وقفك حبوبندن امر ایتمکله کندی
ایچون مال وقفدن باطنا تقریر اولنسان مبلغی رأس مال اوله رق امین مزبوردن
اخذ ایتمك جائز دکلدر ناظر واقفك وکیلی اولمغین وکالت امانت اولمغله بیع صحیح
اولمدی واشبو بحثك تمامی وهبانیه شرحنده در والله تعالی اعلم واستغفر الله العظیم

❊ (باب عزل الوکیل) ❊

کندی نفسنی عزلی ویا موکلك وکیلی عزلنه دائر مسائلی مشتمل باب دقت نصابدر
❊ (الوکالة من العقود الغیر اللازمة) کالعاریة (فلایدخلها خیار شرط ولایصح
الحکم بها مقصودا وانمایصح فی ضمن دعوی صحیحة علی غریم) وبیانه فی الدرر ❊
عاریه کبی عقود غیر لازمه دندر امدی کندویه خیار شرط داخل اولمز ومستقلا
حکم تحتنده داخل اولمیان حقوق مجرده دن اولدیغندن مقصود بالذات اوله رق
کندی ایله حکم صحیح اولمز انجق غریم اوزرینه کندی ایله حکم دعوای صحیحه ضمننده
صحیح اولور اشبو وبیانه فی الدرر سابقده کی وبیانه فی الدرر قولنی تکراردر وبیانی انده
سبقت ایتدی ❊ (فللموکل العزل متی شاء مالم یتعلق به حق الغیر) کوکیل خصومة

بطلب الخصم کمایجیء ❊ امدی موکل ایچون وکیلی هرچقان دیلرسه عزل ایتمك
واردر مادام کندویه غیرك حقی تعلق ایتمدکجه خصمك طلبیله اولان خصومتده
وکیلده اولدیغی مثللو نتکم بو بحثك تحقیقی قریبا کلور وبحرده مسطوردرکه
بعض محلده وکالته لزوم عارض اولورکه وکیل امتناع ایده مز مثلا رهنك بیعنه
وکالت کبی ومطلوبك غیبتی وقتنده طالبك التماسیله خصومتده وکالت کبی
زیرا بو صورتده طالبك انجق مطلوبك سبیلنی تخلیه ایدوب کندویی صالیویرمسی
هرنه زمانکه دیلرسه حقنی اثباته مقتدر اولمسنه اعتماددر امدی موکلك وکیلی عزلی
جائز اولدیغی تقدیرجه مطلوبك اختفاسی وقتنده عزل ایله طالب متضرر اولور
❊ ولو الوکالة دوریة فی طلاق وعتاق علی ماصححه البزازی وسیجیء عن العینی
خلافه فتنبه ❊ وبزازیه نك تصحیحی اوزره وکالت هرنقدر طلاق وعتاقده
اولان وکالت دوریه که کلما عزلتك فانت وکیلی کبی اولورسه ده بومحل مبالغه
محلی اولمامغین شارح علیه الرحمه کووکالة دوریة دیسه اولی اولوردی یعنی طلاق
وعتاقه وکیل اولان ذاتی موکلك عزلی صحیح دکلدر دیمك لکن عینی دن
بونك خلافی قریبا ولیس منه توکیله بطلاقها الخ قولنده کلور شوقدر وارکه
بوموکل حقنده اول وکیل حقنده در ❊ (بشرط علم الوکیل) ای فی القصدی
اما الحکمی فیثبت وینعزل قبل العلم کالرسول ❊ مار الذکر موکلك وکیلنی
عزلنك مشروعیتی قصدی اولان وکالتده وکیلك عزلنه علمی شرطیله مشروطدر
امدی عزلی خبری کندویه بالغ اولمقسزین منعزل اولمز بعد الامر نهی اولدیغندن
علمسز کندویه عمل اولمز ووکیل متضرر اولمق لازم کلور وواکر وکالت رسول
کبی حکمی اولورسه قبل العلم وکالتی ثابتده اولور ومنعزلده اولور هرنقدر عزل
اولندیغنی بلمزسه ده ❊ (واو) عزله (قبل وجود الشرط فی المعلق به) ای بالشرط
به یفتی شرح وهبانیة ❊ مزبور موکلك عزلی هرنقدر شرطه تعلیق اولنسان
وکالتده شرطك وجودندن مقدم اولورسه ده اولور انجق بو قول ایله فتوی ویریلور
وعند البعض عزل انجق وکالتك تحققندنصکره بولنمغله عزل مزبور صحیح اولمز
❊ (ویثبت ذلك) ای العزل (بمشافهته وبکتابة) مکتوب بعزله (وارساله رسولا)
ممیزا (عدلا اوغیره) اتفاقا (حرا اوعبدا صغیرا او کبیرا) صدقه او کذبه ذکره المصنف
فی متفرقات القضاء ❊ موکلك وکیلی عزلی شفاها تکلم وتفوهیله وعزلنی حاوی مکتوب
کتابتیله واتفاقا عادل ویاغیر عادل رسول ممیز ارسالیله حر ویا عبد صغیر ویا کبیر
اولسون وانی تصدیق ویا تکذیب ایتسون بونلر ایله ثابت اولور امدی ارباب تمییز اولمیان
مجنون ومعتوه وصبی غیر ممیز خارج قالدی واشبو مضمون مشروحی مصنف دقت پناه
قضا بحثنك متفرقاتنده ذکر وبیان ایلدی ❊ (اذا قال) الرسول (الموکل ارسلنی

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

Belediye
KİTAPLARI
No

اليك لابلغك عزله اياك عن وكالته) ✽ مار الذكر ارسال رسول ايله عزلك ثبوتى
رسولك وكيله موكل بنى سكا ارسال ايتديكه سكا وكالتدن عزلكى تبليغ واخبار
ايده‌يم ديديكى تقديرجه‌در ✽ (ولو اخبره فضولى) بالعزل (فلابد من احد شطرى
الشهادة) عددا اوعدالة (كاخواتها) المتقدمة فى المتفرقات وقدمنا انه متى صدقه
قبل ولوفاسقا اتفاقا ابن ملك ✽ واكر وكيله عزلنى برفضولى خبر ويره‌جك اولورسه
قضانك مسائل شتاسنده تقدم ايدن وكالتك اخواتى كبى عددا و ياعدالة شهادتك ايكى
شطرلرينك برندن لازمدر ماسبقده بزذكر ايلدككه تجان وكيل آنى تصديق ايدرسه
هرنقدر فاسق دخى اولورسه اتفاقا خبرى مقبول اولور وكالتك اخواتندن مراد سيده
عبدنك جنايتنى وشفيعه بيعك وباكره نكاحك خبرينى ويرمسيدر ✽ وفرع
على عدم لزومها من الجانبين بقوله (فللوكيل) اى بالخصومة وبشراء المعين
لا الوكيل بنكاح وطلاق وعتاق وببيع ماله وبشراء شئ بغير عينه كما فى الاشباه
(عزل نفسه بشرط علم موكله) ✽ وكالتك وكيل و ياموكل طرفلرندن عدم لزومنه
مصنف نصفت نصاب كندى قوليله مسئله تفريع ايتديروب ديركه خصومته
ومعين برنسنه يى شرايه وكيل ايچون موكلنك علمى شرطيله نفسنى عزلى واردر
نكاحه وطلاقه وعتاقه وموكلك مالنى بيعه ولا على التعيين برنسنه شراسنه
وكيل ايچون برمنوال مشروح عزل يوقدر يعنى بونلرده بلاشرط علم الموكل
نفسنى وكيل عزل ايده‌بيلور موكل ايچون ضرر اولمديغندن هرنقدر عزله علمى
اولمسه‌ده اولور ✽ وكذا يشترط علم السلطان بعزل قاض وامام نفسهما والالا
كمابسطه فى الجواهر ✽ وينه بويله قاضينك وجمعه و بيرام امامنك كندى نفسلرينى
عزللرنده پادشاهك علمى شرط قلندى ايمدى پادشاهك علم وخبرى اولمقسزين
منعزل اولازلر نتكم جواهر الفتاوى صاحبى بسط وتفصيل ايلدى ✽ (وكله بقبض
الدين ملك عزله ان بغير حضرة المديون وان) وكله (بحضرته لا) لتعلق حقه به
كما مر (الا اذا علم به) بالعزل (المديون) فحينئذ ينعزل ✽ بركمسه بركمسه‌يى
بركمسه‌نك اوزرنده‌كى حقنى قبضه وكيل ايلسه ايمدى توكيلى اكر مديونك
حضورنده اولمزسه آنك عزلنه مالك اولور واكر حضورنده واقع اولورسه موكلك
عزلنه قادر اولەمز مديونك حقى تعلق ايتمش اولمغين نتكم ماسبقده مرور ايلدى
زيرا مديونك خبرى اولمقسزين عزل اولنديغى تقديرجه كندوسى مغرور اولور
بعضا اولوركه دينى وكيله ويرمش اولور تعليلده اوضح اولا لان لتعلق حقه به
مكاننده لمافيه من الغرور ديمك ايدى الا حضورنده اولديغى تقديرجه مديون وكيلك
عزلنه عالم اولورسه موكلك عزليله منعزل اولور ✽ ثم فرع عليه بقوله (فلودفع
المديون دينه اليه) اى الوكيل (قبل علمه) اى المديون (بعزله يبرأ) وبعده لا لدفعه

لغير وكيل ✽ بوندنصكره مصنف دقت پناه قول سابقنك اوزرينه كندى كلاميله
مسئله تفريع ايدركه ايمدى مديون دينى عزلنى بلمزدن مقدم وكيله ادا ايتمش اولورسه
دينندن برى اولمش اولور بعد العلم ويرمش اولورسه وكيلك غيريه تأديه ايتمش اولمغين
دينندن تبرئهٔ ذمت ايتمش اولمز ✽ (ولو عزل العدل) الموكل ببيع الرهن (نفسه
بحضرة المرتهن ان رضى به) بالعزل (صح والالا) لتعلق حقه به ✽ بررهنك بيعنه توكيل
اولنان وكيل عادل مرتهنك حضورنده كندى نفسنى عزل ايتسه ايمدى عزلنه مرتهن
راضى اولورسه عزلى صحيح ومشروع اولور يوقسه اولمز مرتهنك حقى رهنك بيعنه
تعلق ايتديكنه مبنى متنك عدل قيد غالبه مبنيدر قيد احترازى دكلدر ✽ وكذا الوكالة
بالخصومة بطلب المدعى عندغيبته كما مر ✽ وينه بويله مدعى عليهك غيبتى وقتنده
مدعينك طلبيله خصومته وكالتكه وكيل مدعى عليهك غيبتى وقتنده مدعينك
رضاسى اولمقسزين كندى نفسنى عزله قادر اولەمز نتكم ماسبقده مرور ايلدى
✽ وليس منه توكيله بطلاقها بطلبها على الصحيح لانه لاحق لها فيه ✽ قول صحيح
اوزره زوجه‌نك طلبيله طلاقنه زوجك توكيلى مضمون مشروح قبيلندن دكلدركه
كندى رضاسى اولمقسزين وكيل نفسنى عزله مقتدر اولور عورتك انده حقى اولمامغين
✽ ولاقوله كلما عزلتك فانت وكيلى لعزله بكلما وكلتك فانت معزول عينى ✽ دخى
موكلك هرنه زمانكه سنى عزل ايدرسم سن بنم وكيلمسك قوليده غيرك حقى تعلق ايدر
قبيلدن دكلدر كلما وكلتك فانت معزول قولنده عزلى مشروع اولمغين ✽ (وقول
الوكيل بعد القبول بحضرة الموكل الغيبت توكيلى اوانابرئ من الوكالة ليس بعزل
بجحود الموكل) بقوله لم اوكلك لايكون عزلا ✽ وكيلك وكالتى قبولندنصكره موكلك
حضورنده بن وكالتمى لغو ايتدم وياين وكالتمدن بريم قولى كندويى عزل دكلدر
موكلك وكيله بن سنى وكيل ايتدم قوليله وكالتنى انكارى عزل اولمديغى كبى ✽ (الا
ان يقول) الموكل للوكيل (والله لااوكلك بشئ فقد عرفت تهاونك فعزل) زيلعى
لكنه ذكر فى الوصايا ان جحوده عزل وحمله المصنف على ما اذا وافقه الوكيل على
الترك ✽ الا موكل وكيله والله بن سنى برشيئه وكيل ايتمسنك بنم امورمده تهاونك معلوم
اولدى ديرسه عزل اولنور لكن زيلعى وصاياده موكلك جحودنك عزل اولمسنى
ذكر ايلدى مصنفده عزل مشروحى وكيلك ترك اوزره كندويه موافقتى صورتنه
حمل ايلدى ✽ لكن اثبت القهستانى اختلاف الرواية وقدم الثانى وعلله بان جحود
ماعدا النكاح فسخ ثم قال وفى رواية لم ينعزل بالجحود انتهى فليحفظ ✽ لكن
قهستانى جحودك عزل اولمسنده اختلاف روايت واردر ديدى وروايت ثانيه‌كه
جحودك عزل اولمسنى تقديم ايدوب نكاحك ماعداسى عقودك جحوديله فسخ
اولمسيله‌ده تعليل ايلدى وبعده بر روايتده جحوديله منعزل اولمز ديدى روايت صحيحه

نكاحك ماعداسی مثلا متبایعینك بیعی وشریكارك شركتی ووكیلك ویاموكلك
وكالتی امثالی عقودی انكارلری فسخدر ❊ (وینعزل الوكیل) بلاعزل (بنهایة)
الشیء (الموكل فیه كمالووكله بقبض دین فقبضه) بنفسه (او) وكله (بنكاح
فزوجه) الوكیل بزازیة ❊ وكیل بلاعزل توكیل اولندیغی شیئك نهایت بولمسیله
منعزل اولور مثلا كندوبی بركمسه برمقدار دینی قبضه وكیل ایدوب بعده موكل
بنفسه كندوسی قبض ایتمك كبی ویاخود نكاحه توكیل ایدوب وكیلك آنی تزویجی
مثللو ❊ ولو باع الموكل والوكیل معا ولم یعلم السابق فبیع الموكل اولی عند محمد
وعند ابی یوسف یشتركان ویخیران كما فی الاختیار وغیره ❊ موكل ایله وكیل
برنسنه یی ایكیسی بردن بروقتده بیع ایدوب سابقده معلوم اولمسه امام محمد رحمه الله
تعالی قتنده موكلك بیعی تنفیذه اولی واحقدر امام ابی یوسف رحمه الله تعالی
قتنده مشتریلره بیعده مشترك اولوب ومخیر اولورلر صفقه اوزرلرینه تفرق ایتدیكندن
ومقتضای قواعد تحقیق معتمد اولان امام ابی یوسفك قولیدر ❊ (و) ینعزل (بموت
احدهما وجنونه مطبقا) بالكسر ای مستوعبا سنة علی الصحیح درر وغیرها
لكن فی الشرنبلالیة عن المضمرات شهرا وبه یفتی ❊ وكیل بلاعزل وكیل ایله
موكلدن برینك موتیله وقول صحیح اوزره بانك كسریله جنون مطبقكه برسنه یی
استیعاب ایدر جنون ایله منعزل اولور لكن شرنبلالیه ده مضمراتدن نقل ایله جنون
مطبق برماهله مبیندر وانجق بوقول ایله فتوی وریلور ❊ وكذا فی القهستانی
والباقانی وجعله قاضیخان فی فصل فیما یقضی بالمجتهدات قول ابی حنیفة وان علیه
الفتوی فلیحفظ ❊ وقهستانی وباقانی ده بنه بویله در قاضیخان مضمون مشروحی
فیمایقضی بالمجتهدات فصلنده امام اعظم رحمه الله تعالی نك مفتی به اولان قولی
قلدی ❊ (و) بالحكم (بلحوقه مرتدا) ثم لاتعود بعوده مسلما علی المذهب ولابافاقته
بحر ❊ دخی وكیلك ویا موكلك بعد التوكیل معاذالله تعالی مرتد اولوب دارحربه
لحوقیله حكمله ده وكیل منعزل اولور صكره دار اسلامه مسلما عودتیله ومجنونك
افاقتیله مذهب مختار اوزره وكالت عودت ایتمز ❊ وفی شرح المجمع واعلم
ان الوكالة اذا كانت لازمة لاتبطل بهذه العوارض فلذا قال (الا) الوكالة اللازمة
(اذا وكل الراهن العدل اوالمرتهن ببیع الرهن عند حلول الاجل فلاینعزل)
بالعزل ولا (بموت الموكل وجنونه كالوكیل بالامر بالید والوكیل ببیع الوفاء) ❊ ومجمع
شرحنده مذكوردركه معلوم اولسونكه تحقیقا وكالت لازمه اولورسه اشبوذكری
سبقت ایدن عارضه لرایله باطله اولمز بنابرین مصنف علیه الرحمه وكالت لازمه كه
عادل اولان راهن ویامرتهن حلول اجلده رهنك بیعنه بركمسه یی وكیل ایدرسه عزل
ایله وموكلك موتیله وجنونیله منعزل اولمز امر بالیده وبیع وفایه وكیل موكللرینك

وفاتیله منعزل اولمدقلری كبی دیدی امر بالید زوجك بر رجله سنی عوقتمك امرینی
یدنده قلمغه وكیل ایتدم دیمسی كبی بیع بالوفایه وكیلك عدم عزلی مشترینك حقنك
تعلقنه مبنیدر ❊ لاینعزل لان بموت الموكل بخلاف الوكالة بالخصومة اوالطلاق
بزازیة ❊ وكیلان مذكوران موكلك موتیله منعزل اولمزلر اما وكالت بالخصومة
هرنقدر وكالت لازمه دنسه ده لكن بو انلرك خلافنه دركه بونده موكلك موتیله
وكیل منعزل اولور ویاطلاقه وكالتینه مزبورانك خلافنه در ❊ قلت والحاصل
كما فی البحران الوكالة ببیع الرهن لاتبطل بالعزل حقیقیا اوحكمیا ولا بالخروج
عن الاهلیة بجنون وردة وفیما عداها من اللازمة لاتبطل بالحقیقی بل بالحكمی
وبالخروج عن الاهلیة قلت فاطلاق الدرر فیه نظر ❊ شارح رحمه الله تعالی
دیركه بحرده ذكر اولندیغی مثللو رهنك بیعنه وكالت حقیقی ویاموت كبی حكمی
عزل ایله وجنون وردتله اهلیتدن خروجله باطله اولمز سائر وكالت لازمه
حقیقة عزل ایله باطله اولمز بلكه حكما عزل ایله واهلیتدن خروجله باطله اولور
موتله وجنونله اولدیغی مثللو شارح رحمه الله تعالی بن دیرمكه مولانا فاضل خسروك
بروجه اطلاق واما اذا تعلق به حق الغیر فلاینعزل الخ قولنده نظر واردر قولی طالبك
التماسیله اولان وكالت بالخصومته شامل اولور حالبوكه حكم مدعی متخلفدركه
بونده موتله واهلیتدن خروجله منعزل اولور ❊ (و) ینعزل (بافتراق احد
الشریكین) ولو بتوكیل ثالث بالتصرف (وان لم یعلم الوكیل) لانه عزل حكمی ❊
دخی عنانا ویا مفاوضة شریكلرك برینك افتراقیله وكیل منعزل اولور هرنقدر
وكیل آنك افتراقنی بلیوب ووكالت تصرفه اوجنجی وكیلی توكیل ایله اولورسه ده
زیرا بودخی عزل حكمیدر عنانا ویامفاوضة شریكلرك هربرلری دیگرلرینك
وكیل ضمنیلری اولمغین كندولرینك ویامجرد برینك تصرفه برغیری كمسه یی وكیل
ایتملری ثالث عد اولنور گویا كندولری اول وثانی اولمش اولورلر افتراقلری مال
شركتك هلاكیله شركتك بطلانیله اولور ❊ (و) ینعزل (بعجز موكله
لومكاتبا وحجره) ای موكله (لومأذونا كذلك) ای علم اولا لانه عزل حكمی كمامر ❊
واكرموكل مكاتب اولورسه بدل كتابتی ادادن عجز ایله وموكل عبد مأذون
اولورسه انك حجر بله ده ینه وكیللری منعزل اولور عجز وحجرلری معلوملری اولسون
ویا اولمسون زیرا بودخی عزل حكمیدر نتكم ماسبقده مرور ایلدی ❊ وهذا
(اذا كان وكیلا فی العقود والخصومة اما اذا كان وكیلا فی قضاء دین واقتضائه
وقبض ودیعة فلا) ینعزل بحجر وعجز ❊ اشبو موكلك حجر وعجزیله وكیلك
منعزل اولمسی وكالتی عقود وخصومتده اولدیغنه نظرادر اما قضاء دینده
واقتضاسنده وودیعه سنی قبضده اولورسه حجر وعجزیله وكیلی منعزل اولمز ❊ ولو

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

عزل المولى وكيل عبده المأذون لم ينعزل ✿ دخى مولى مأذون اولان عبدننك وكيلنى عزل
ايدسه منعزل اولمز ✿ (و) ينعزل (بتصرفه) اى الموكل (بنفسه فيما وكل فيه تصرفا
يعجز الوكيل عن التصرف معه والالا كما لو طلقها واحدة والعدة باقية) ✿ وكيل
موكلك توكيل ايتديكى ماده‌ده كندونك بنفسه وكيلك كندى ايله تصرفدن عاجز
اوله جغى تصرفيله‌ده منعزل اولور مصلحت آنكله حصول پذير اولمغين مثلا
بركسه بى عبدنك اعتاقنه ويا كتابتنه توكيل ايدوب بعده موكلك كندونك بالذات
عتق ايدوب ويا كتابته كسمه‌سى كبى واكر موكل وكيلك عاجز اوله جغى تصرفله
متصرف اولمزسه وكيل منعزل اولمز نتكم موكلك زوجه‌سنى تطليقه وكيل
ايتدكدنصكره كندوسى انى برطلاق تطليق ايدوب وعدتده باقيه اولديغى كبى
✿ فللوكيل تطليقها اخرى ابقاء المحل ✿ امدى موكلك برطلاقله تطليقندنصكره
عدت باقيه اولديغى تقديرجه وكيل ايچون اول عورتى ديكر طلاقله‌ده تطليق
واردر طلاقك محلى باقى اولمغين ✿ ولو ارتد الزوج او لحق وقع طلاق وكيله ما بقيت
العدة ✿ برزوج معاذالله تعالى مرتد اولوب ويا دار حربه لاحق اولسه وكيلنك
طلاقى واقع اولور مادام عدتى باقيه اولدقجه ✿ (وتعود الوكالة اذا عاد اليه) اى
الموكل (قديم ملكه) كان وكله ببيع فباع موكله ثم رد عليه بما هو فسخ بقى على
وكالته (او بقى اثره) اى اثر ملكه كمسئلة العدة بخلاف مالو تجدد الملك ✿ موكله
ملك قديمى عودت ايدوب ويا عدت مسئله‌سى كبى اثر ملكى باقى اولدقده وكالتده
عودت ايدر مثلا بركسه برنسنه‌سنى بيعه برذاتى وكيل ايتدكدنصكره كندوسى آنى
بالذات بيع ايدوب بعده عيبله بقضاء رد اولنمق كبى فسخ اولور برشيله رد اولنسه
وكيل وكالتى اوزرينه ابقا اولنور ملك تجدد ايدرسه صورت مشروحه‌نك خلافنه‌در
مثلا بيعنه وكيل ايتديكى نسنه‌يى كندوسى بيع ايتدكدنصكره مشتريدن مجددا
كندونك اشترا ايتمسى مثلاو بونده ملك قديمك عودتى اولمامغين توكيلده عودت
ايتمز بلكه بو ملك مستأنفدر ✿ فروع فى الملتقط عزل وكتب لا ينعزل مالم يصله
الكتاب ✿ ملتقطده مذكوردركه بركسه وكيلنى عزل ايدوب كندويه عزلنى حاوى
برمكتوب تحرير ايلسه كندويه كتاب واصل اولمدقجه منعزل اولمز زيرا بو عزل
قصديدر كندوده علم شرطدر علمده انجق كندويه كتابك وصولى ايله‌در ✿ وكل
غائبا ثم عزله قبل قبوله صح وبعده لا ✿ بركسه برغائب ذاتى وكيل ايدوب بعده
قبولندن مقدم عزل ايلسه صحيح اولور بعد القبول عزل ايدرسه عزلى صحيح اولمز الا
عزلى معلومى اولورسه صحيح اولور ✿ دفع اليه قمقمة ليدفعها الى انسان يصلحها
فدفعها ونسى لا يضمن الوكيل بالدفع ✿ بررجل بررجله برانسانه اصلاح ايتسون ديو
ويرمكه بردستى ويرمكله آنى ويروب واونتسه كندى ويردى ديو وكيل ضامن

اولمز زيرا كندوسى ويرمسيله مأمور يتنى ايشلدى نسيانيله‌ده تعدى ايتمش اولمز
✿ ابرأه مماله عليه برئ من الكل قضاء واما فى الآخرة فلا الا بقدر ما يتوهم ان له
عليه ✿ برشخص برشخصى كندونك انك اوزرنده اولان حقندن بروجه اجمال
ابرا ايدوب لكن كندونك ظننده انده اون غروشى اولوب واقعده ايسه يوز غروشى
اولسه قضاً كليسندن برى اولور برائتك اطلاقنه بناً اما آخرتده انجق كندونك
توهم ايتديكى اون غروشدن ابرا ايتمش اولور ✿ وفى الاشباه قال لمديونه من جاءك بعلامة
كذا او من خذ اصبعك او قال لك كذا فادفع اليه لم يصح لانه توكيل مجهول فلا يبرأ
بالدفع اليه ✿ واشباهده مسطوردركه بركسه كندى مديونه ديسه كه سكا بركسه
شو مقوله برنشانله كلورسه وياخود پرماغنى صقرسه ويا شويله ديرسه سنده‌كى حقمى
اكا وير ديسه اشبو توكيلى توكيل مجهول اولمغله صحيح اولمز واكا دفعله دينندن برى
اولمز حتى نشان مشروحله كلان كمسه‌يه ويرميوب بعده اول شى هلاك اولسه ضامن
اولمز اول نشانله غيرى كمسه كلمك احتمالنه مبنى ✿ وفى الوهبانية قال ومن قال
اعط المال قابض خنصر ✿ فاعطاه لم يبرأ وبالمال يخسر ✿ وهبانيه‌ده مسطوردركه
بركسه سرچه پرماغنى قبض ايدن كمسه‌يه عندكده‌كى مالمى ويرديمكله اول ده ويرسه
برى اولمز كندويه تكرار ضمان لازم كلمكله خسرانده اولور ✿ وبعه وبع بالنقد
او بع بالخالد ✿ فخالفه قالوا يجوز التغير ✿ بركسه كندى وكيلنه شو نسنه‌يى بيع ايله
ونقد پاره ايله وياخالده بيع ايله ديوب اول دخى مخالفت برله نسيئة ويا بشره بيع
ايلسه فقها مخالفت مشروحه جائزه‌در امرى مشوره‌يه محمولدر ديديلر ✿ وفى الدفع
قل قول الوكيل مقدم ✿ كذا قول رب الدين والخصم يجبر ✿ ودفعده وكيلك
قولى مقدمدركه بركسه بركسه‌يه دينمى تأديه ايله ديو برمقدار مال ويردكده مأمور
محلنه ادا ايتدم ديوب داين برشى ويرمدى ديسه نفسنى ضماندن برى قلمقده قول
وكيلكدر ووكيلك قولى موكلك ويرمدى ودائنك قبض ايتدم قوللرينك اوزرلرينه
مقدمدر لكن فقط ذمتنك برائتى حقنده بوقسه داينك حقنك سقوطنده دكل
حتى بن برشى قبض ايتدم ديو يمين ايتدكده قول كندونك اولوب موكلدن دينى
ساقط اولمز مديونكده قولى بنه بويله حقنك عدم سقوطنده موكلك ووكيلك
قوللرينك اوزرلرينه مقدمدر وخصمكه موكل دينى ويرمكه جبر اولنور نهايتى
موكل حق صاحبنى عدم قبضنده تكذيب ووكيلى تأديه سنده تصديق ايدرسه
كندويه يمين ويررا كر يمين ايدرسه عدم قبضى ظاهر اولور نكول ايدرسه قبضى
تبين ايدوب حقى ساقط اولور واكر امر بالعكس اولوب داينى تصديق وكيلى
تكذيب ايدر وكيل تحليف اولنور تفصيل مذكور وديعه‌ده‌ده جاريدر ✿ ولو
قبض الدلال مال المبيع كى ✿ يسلمه منه وضاع يشطر ✿ ودلال مبيعك ثمنى

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

صاحبنه تسليم ايده‌يم ديو قبض ايتدكده ثمن يدنده بلاتعد ولاتقصير ضايع اولسه
بايعله دلال بيننده تنصيف اولنور يعنى ثمنك نصفى بايعك ونصف آخرى دلالك
كيسه سنه كيدر والله تعالى اعلم واستغفر الله العظيم

﴿ كتاب الدعوى ﴾

﴿لايخفى مناسبتها للوكالة بالخصومة﴾ كتاب الدعوانك وكالت بالخصومه مناسبتى
پوشيده دكلدر كه خصومته وسائر شيئه وكيل اولان كمسه بعضا اولوركه دعوايه
محتاج اولور ﴿(هى) لغة قول يقصد به الانسان ايجاب حق على غيره﴾
دعوى لغتده برقولدركه انسان انكله غيراوزرينه برحقك ايجابنى قصد ايدر
مصدرى افتعال بابندن ادعادر ادعى فعلندن مأخوذدر دعوى آندن اسمدر ﴿والفها
للتأنيث فلاتنون وجمعها دعاوى بفتح الواو كفتوى وفتاوى درر لكن جزم
فى المصباح بكسرها ايضا فيهما محافظة على الف التأنيث﴾ دعوى لفظنك الفى تأنيث
ايچون اولمغله تنوينلنمز وجمعى واوك فتحيله دعاوى در فتوى ايله فتاوى كبى لكن
مصباحده فتاوى ايله دعاى لفظنده الف تأنيثى محافظه ايچون كسر يله جزم ايلدى
﴿وشرعا (قول مقبول) عند القاضى (يقصد به طلب حق قبل غيره) خرج
الشهادة والاقرار (اودفعه) اى دفع الخصم (عن حق نفسه)﴾ وشرعا دعوى
حضور قاضيده مقبول وملزم اولان قولدركه كندى ايله غيرك اوزرنده كى حقك
طلبى قصد اولنور وياخود خصمك كندى نفسندن دفعى مراد اولنور دعوى
وشهادت انجق حضور حاكمده مسموعه اولور يقصد به طلب حق قبل غيره قوليله
دعوانك تعريفندن شهادت واقرار خارج قالديلر زيرا بونلر هرنقدر قول مقبوللر
ايسه ده كندولريله غيرك حقى اثبات اولنور ﴿دخل دفع دعوى التعرض فتسمع به يفتى
بزازية بخلاف دعوى قطع النزاع فلاتسمع سراجية﴾ اودفعه عن حق نفسه
قيديله تعرض دعواسنى دفع داخل اولدى كه بودعوى مسموعه اولور و بوقول ايله
فتوى و يريلور مثلا بركمسه نك فلان كمسه بكا غيرحق استيلا وتعرض ايديور
تعرضنك دفعنى مطالبه ايده‌رم ديمسى كبى امدى بودعواسى مقبوله اولور قاضى
كندو يى اكا بغيروجه شرعى تعرضدن نهى ايدر قطع نزاع دعواسى بونك
خلافنه‌دركه مسموعه اولمز مثلا قاضى‌يه واروب فلانله ميانه‌مزده منازعه واردر
حق وارايسه دعواسنى كورسون يوق ايسه ابراسنه اقامهٔ بينه ايده‌رم ديسه مدعى
دعوايه جبراولنمز حق دعوى كندونك اولمغين ﴿وهذا اذا اريد بالحق فى التعريف
الامر الوجودى فلو اريد مايعم الوجودى والعدمى لم يحتج لهذا القيد﴾ وتعريفده

اشبو اودفعه عن حق نفسه قيدنى زياده‌يه احتياج تعريفده كى حقله امر وجودى
اراده اولندیغنه نظرادر اما وجوديله عدمى‌يه عام اولور معنى اراده اولنورسه قيد
مذكوره حاجت مس ايتمز ﴿(والمدعى من اذا ترك) دعواه (ترك) اى لايجبر عليها
(والمدعى عليه بخلافه) اى يجبر عليها﴾ مدعى شول بركمسه‌دركه دعواسنى
ترك ايتديكى وقتده ترك ايدوب دعواكى كور ديو جبر اولنميه مدعى عليه بونك
خلافنه‌دركه دعوايى تركه مقتدر اولمز رؤيتنه جبر اولنور ﴿فلو فى البلدة قاضيان
كل فى محلة فالخيار للمدعى عليه عند محمد به يفتى بزازية﴾ امدى بر بلده‌ده ايكى
قاضى بولنوب هر برى بر محله‌ده اولسه امام محمد رحمه الله تعالى نزدنده مدعى
عليه مخيردر دعواسنى قنغيسنك حضورنده كوررسه اولور يعنى جبر اصل دعوايه
اولور يوقسه حضورنده دعوى كوريلان قاضيده دكلدر بو محلده تفريع پك
ظاهر دكلدر ﴿ولو القضاة فى المذاهب الاربعة على الظاهر و به افتيت مرارا
بحر﴾ قول ظاهر اوزره قاضيلر هرنقدر مذاهب اربعه‌دن اولورسه‌ده ينه خيار
مدعى عليه ايچوندر بحر صاحبى بوقول ايله چند دفعه افتا ايتدم ديدى ﴿قال
المصنف ولو الولاية لقاضيين فاكثر على السواء فالعبرة للمدعى﴾ واكر ولايت ايكى ويا
اكثر قاضيچون برابر اولورسه ايمدى اعتبار مدعى‌يه‌دركه دعوايى قنغى قاضينك عندنده
مراد ايدرسه انده كورر ﴿نعم لو امر السلطان باجابة المدعى عليه لزم اعتباره لعزله
بالنسبة اليها كما مر مرارا﴾ بلى پادشاه عالمپناه حضرتلرى مدعى عليهه اجابتله
امر ايدرسه اكا اعتبار لازم اولوركه انكله عمل اولنور ماعداسنه نسبتله عزل اولنمش
اولمغين نتكم ماسبقده مرارا مرور ايتديكه قضا امكنه واشخاصله تقييد اولنور ﴿قلت
وهذا الخلاف فيما اذا كان كل قاض على محلة على حدة اما اذا كان فى المصر حنفى
وشافعى ومالكى وحنبلى فى مجلس واحد والولاية واحدة فلاينبغى ان يقع الخلاف
فى اجابة المدعى لماانه صاحب الحق كذا بخط المصنف على هامش البزازية فليحفظ﴾
شارح رحمه الله تعالى ديركه اشبو خلافكه مدعى‌يى اعتبار ايدن امام ابى يوسفله مدعى
عليهى اعتبار ايدن امام محمد رحمهما الله تعالى ميانلرنده كى اختلاف قاضيلرك
هر برينك على حدة بر محله‌ده اولديغنه نظرادر اما برشهرده مجلس واحدده
حنفى وشافعى ومالكى وحنبلى اولوب ولايتده براولورسه لايق اولان مدعى‌يه
اجابتده اختلاف اولممقدر كندوسى حق صاحبى اولمغين ﴿(وركنها اضافة الحق
الى نفسه) لو اصيلا كلى عليه كذا (او) اضافته (الى من ناب) المدعى (منابه) كوكيل
ووصى (عند النزاع) متعلق باضافة الحق﴾ دعوانك ركنى حين منازعه‌ده مدعى
اصيل اولورسه بنم سنك اوزرنده شوقدر حقم واردر ديمك كبى حقى كندى
نفسنه وياخود موكل ويتيم كبى مدعينك كندونك مقامنه قائم اولديغى كمسه‌يه

مضاف قلمیدر ترجمه اولندیغی مثلاو شرحك کوکیل ووصی عبارهسنك بدلنده
کوکل و یتیم ایرادی اولی ایدی ﴿ واهلها العاقل الممیز) ولوصبیا لومأذونا
فی الخصومة والا لااشباه ﴾ دعوایه اهل اولان عاقل ممیز اولمقدر هرنقدر صبی
اولورسدده اکرخصومته مأذون اولورسه واکرمأذون اولمزسه اولمز بحرده اشبو
عقل تمیزی شروطدن عدایتدی وفاضل حموی اشروط دعوایی نظمله بیان ایلدی
(نظم)

☼ ایا طالبا منی شرائط دعوة ☼ فتلك ثمان من نظامی لها حلا ☼
☼ فحضرة خصم وانتفاء تناقض ☼ ومجلس حکم بالعدالة سربلا ☼
☼ کذلك معلومیة المدعی به ☼ وامکانه والعقل دام لك العلا ☼
☼ کذلك اسان المدعی من شروطها ☼ والزامه خصما به النظم کملا ☼

﴿(وشرطها) ای شرط جواز الدعوی (مجلس القضاء وحضور خصمه)
فلایقضی علی غائب ﴾ ودعوانك جوازنك شرطی مجلس قضا وخصمنك حضوریدر
ایمدی غائب اوزرینه قضا وحکم اولنمز وینه بویله غائب اوزرینه شهادتده مسموعه
اولمز ﴿ وهل یحضره بمجرد الدعوی ان بالمصر او بحیث یبیت بمنزله نعم والافحتی
یبرهن او یحلف منیة ﴾ قاضی مدعینك مجرد دعواسیله مدعی علیهی احضار
ایدرمی اکرشهرده ویاخود کندی خانه سنده بیتوتت ایدر شهره قریب محلده
اولورسه احضار ایدر یوقسه خصمنی احضار ایچون دعواسنه موافق بینه
اقامه ایدوب ویاحلف ایتدکجه احضار ایتمز ﴿(ومعلومیة) المال (المدعی)
اذلا یقضی بمجهول ولایقال مدعی فیه وبه الا ان یتضمن الاخبار ﴾ دخی دعوانك
جوازینك شرطی ادعا اولنان مالك معلوم اولمسیدر مجهول ایله قضا اولنمامغین
ادعی لفظی فی ایله و باایله صله لنوب مدعی فیه ومدعی به دینماز الاخبار معناسنی متضمن
اولورسه باایله صله لنور ﴿(و) شرطها ایضا (کونها ملزمة) شیئا علی الخصم
بعد ثبوتها والا کان عبثا ﴾ دخی دعوانك شرطی ثبوتندنصکره خصم اوزرینه
برشی الزام ایتمسیدر واکر بویله اولمزسه دعواسی عبث اولور ایمدی برکسهنك
حاضر بالمجلس اولان موکلنك اوزرینه بنی وکیل ایتدك دعواسی صحیحه اولمز
عزلی اولمغله ﴿(وکون المدعی مما یحتمل الثبوت فدعوی مایستحیل وجوده) عقلا
اوعادة (باطلة) لتیقن الکذب فی المستحیل العقلی کقوله لمعروف النسب اولمن
لایولد مثله لمثله هذا ابنی ﴾ دخی مدعانك ثبوته احتمالی اولان شیدن اولمسی
شرائط دعوادندر ایمدی عقلا ویاعادتا وجودی مستحیل اولان نسنه‌یی دعوی ایتمك
باطله‌در زیرا مدعینك معروف النسب اولان وأیا کندی مثللو کسه‌یه اول مثللو ولد
تولد اولنمیان کسه‌یه بو بنم اوغلومدر قولی کبی عقلا محال اولان شیده کذب متیقن

اولور ﴿ وظهوره فی المستحیل العادی کدعوی معروف بالفقر امو الاعظیمة علی
آخرانه اقرضه ایاها دفعة واحدة اوغصبها منه فالظاهر عدم سماعها بحر وبه
جزم ابن الغرس فی الفواکه البدریة ﴾ فقر وفاقه ایله معروف ومشهور اولوب
غنیلردن زکات وصدقه اخذایدن کسه‌نك دیکر کسه اوزرینه برچوق مالی دفعهٔ
واحده‌ده کندویه قرض ویردم ویاآنی کندودن غصب ایتدی دیو دعوی ایتمك
کبی عادتا محال اولان شیلرده کذبك ظهورنه مبنی ظاهر اولان دعوای مشروحه‌نك
عدم سماعیدر وابن الغرس فواکه بدریه نام تألیفنده مضمون مشروحله جزم ایلدی
﴿(وحکمها وجوب الجواب علی الخصم) وهوالمدعی علیه بلااو بنعم حتی لوسکت
کان انکارا فتسمع البینة علیه الاان یکون اخرس اختیار وتحققه ﴾ دخی دعوانك
اوزرینه ترتب ایدن شی خصمکه مدعی علیهك اوزرینه لا ویانعم ایله جوابك
وجوبیدر ایمدی سکوت ایدرسه انکارعداولندیغندن اوزرینه بینه مسموعه اولور
لکن دلسزاولورسه سکوتی انکارعداولنمز واشبومضمون مشروحی مصنفك وقضی
علیه بنکوله مرة قولنی شرحنده تحقیق وبیان ایده‌رزان شاءالله تعالی ﴿ وسببها تعلق البقاء
المقدر بتعاطی المعاملات ﴾ دعوانك سببی عالم مکلفینك مقدر ومحکم اولان بقاسنك
معاملاته مشغولیتنه تعلیقدر زیرا معاملاتده زیاده ونقصان اقرار وجحود وتوکیل
امثالی شیلر جاری اولمغله دعوی عالم مکلفینك بقاسنی اقتضا ایتدی اهمال اولنسه
احوال عالم ضایعه اولور ﴿(فلوکان مایدعیه منقولا فی ید الخصم ذکر) المدعی (انه
فی یده بغیرحق) لاحتمال کونه مرهونا فی یده اومحبوسا بالثمن فی یده (وطلب) المدعی
(احضاره ان امکن) فعلی الغریم احضاره (لیشار الیه فی الدعوی والشهادة)
والاستحلاف ﴾ بس مدعینك دعوی ایتدیکی نسنه خصمك یدنده منقولاتدن اولورسه
مدعی خصمك یدنده بغیرحق موجوددر دیو ذکرایدوب ممکن اولورسه احضارینی
طلب ایدر ایمدی مدعی علیهك اوزینه احضاری لازم اولورکه حتی دعواده وشهادتده
واستحلافده کندویه اشارت اولنه بس بغیرحق قیدی یدنده رهن ویاثمن ایچون حبس
اولنمق احتمالندن احتراز ایچوندر ﴿(وذکر) المدعی (قیمته ان تعذر) احضار العین
بان کان فی نقلها مؤنة وان قلت ابن کمال معزیا للخزانة (بهلاکها اوغیبتها) لانه مثله
معنی ﴾ مدعی مدعانك قیمتنی ذکرایدر اکر دعوی قلنان نسنه هلاك اولوب ویاغائب
اولمغله عینی احضار متعذر اولورسه زیرا قیمتیده معناده کندونك مثلیدر شارحك
باز کان فی نقلها مؤنة وان قلت قولی سهودر زیرا اول صبره ورحاده اولور ﴿(وان
تعذر) احضارها (مع بقائها کرحی وصبرة طعام) وقطیع غنم (بعث القاضی امینه)
لیشار الیها ﴾ واکر دکرمان وطعام یغنی وقیون سورویسی مثللو دعوی اولنان نسنه
باقی اوله‌رق احضاری متعذر اولورسه کندویه اشارت اولنمق ایچون قاضی کندی امینی

کونده‌در ﴿ (والا) تکن باقية (اکتفی) فی الدعوی (بذکر القيمة) ﴾ واکر عين مدعا باقيه اولمزسه دعواده قيمتنی ذکريله مدعی اکتفا ايدر بو مضمون سابق الذکر مصنفك وذکر قيمة ان تعذر قولنی تکراردر ﴿ وقالوا لوادعی انه غصب منه عين کذا ولم يذکر قيمتها تسمع فيحلف خصمه او يجبر علی البيان درر وابن ملك ﴾ فقهای کرام بيورديلرکه برکسه برنسنه‌يی اشبونسنه‌يی بندن غصب اولندی ديو ادعا ايدوب لکن قيمتنی ذکر و بيان ايتمزسه دعواسی مسموعه اولور خصمی انکار ايتديکی تقديرجه تحليف اولنور اقرار ايتديکی تقديرجه بيانله جبر اولنور ﴿ ولهذا لو (ادعی اعيانا مختلفة الجنس والنوع والصفة وذکر قيمة الکل جملة کفی ذلك) الاجمال علی الصحيح وتقبل بينته او يحلف خصمه علی الکل مرة ﴾ (وان لم يذکر قيمة کل عين علی حدة) ﴿ غصبده هرنقدر قيمتی ذکر اولنمازسه‌ده دعوی مسموعه اولمغله برکسه جنسی ونوعی وصفتی مختلف اولان ثياب ودواب کبی تحتنده انواع مختلفه اولان نسنه‌لری دعوی ايليوب جمله‌سنك بردن قيمتنی ذکر ايلسه قول صحيح اوزره اجمال مشروح کفايت ايدر و بينه‌سی مقبوله اولور وياخود قيمتنی بيان ايدر برهان اولمزسه خصم کليسی اوزرينه بردفعه تحليف اولنور هر برعينك قيمتی بر بر بيان اولنمز ايسه‌ده ﴿ لانه لما صح دعوی الغصب بلا بيان فلان يصح اذا بين قيمة الکل جملة بالاولی ﴾ زيرا صورت مشروحه‌ده بلا بيان غصب دعواسی وقتا که صحيحه اولديسه جمله‌سنك بردن قيمتی بيان اولديغنه نظرا صحتی بالطريق الاولی‌در ﴿ وقيل فی دعوی السرقة يشترط ذکر القيمة ليعلم کونها نصابا فاما فی غيرها فلا يشترط عمادية وهذا کله فی دعوی العين لا الدين ﴾ سرقت دعواسنده نصابيتی معلوم اولسون ايچون مسروقك قيمتنی ذکر شرطدر ديلدی سرقتك غيريده دعوی قلنان نسنه‌نك قيمتنی بيان شرط دکلدر اشبو عين دعواسنده قيمتيله اکتفا اولنمه‌نك کليسی مدعا عين اولديغنه نظرادر مستهلکك قيمتی اولان دينده دکلدر ﴿ فلو (ادعی قيمة شیء مستهلك اشترط بيان جنسه ونوعه) فی الدعوی والشهادة ليعلم القاضی بماذا يقضی ﴾ امدی برکسه استهلاك اولنان نسنه‌نك قيمتنی ادعا ايتدکده دعواده وشهادتده انك جنسنی ونوعنی بيان شرط قلندی قاضی نه ايله حکم ايده‌جکنی بلمك ايچون ﴿ (واختلف فی بيان الذکورة والانوثة فی الدابة) فشرطه ابو الليث ايضا واختاره فی الاختيار ﴾ دابهٔ مستهلکه‌ده ارکك وديشی اولمسی بيانده ميان علماده اختلاف اولندی فقيه ابو الليث قيمتی بيانی شرط ايتديکی کبی بيان مشروحيده شرط قلدی اختيار صاحبيده بونی اختيار ايلدی ﴿ وشرط الشهيد بيان السن ايضا وتمامه فی العمادية ﴾ صدر الشهيد قيمتی وذکورت ويا انوثتی بيانی شرط ايتديکی مثللو حيوانك قاچ ياشنده اولديغی بيانيده

شرط ايلدی واشبو بحثك تمام وتفصيلی عماديه نام کتابده‌در ﴿ (وفی دعوی الايداع لابد من بيان مکانه) ای مکان الايداع (سواء کان له حمل او لا) ﴾ وايداع دعواسنده ايداع مکانی بياندن لازمدر وديعه ايچون حمل موئنه‌سی اولسون ويا اولمسون زيرا وديعه‌ده انجق لازم اولان مکاننده تخليه‌در مطلوب کندوسيدر قيمتی دکلدر ﴿ (وفی الغصب ان له حمل ومؤنة فلابد) لصحة الدعوی (من بيانه والا) حمل له (لا) ﴾ دخی غصب دعواسنده مغصوب ايچون حمل ومؤنت اولورسه دعوانك صحتيچون مکانی بياندن لازمدر مکان غصبده عين مغصوبی رد واجب اولمغين واکر حمل ومؤنتی اولمزسه مکانی بيان لازم دکلدر ﴿ وفی غصب غير المثلی يبين قيمته يوم غصبه علی الظاهر عمادية ﴾ ومثلی اولميان شیء غصبده قول ظاهر اوزره غصب اولنديغی کونده‌کی قيمتنی بيان ايدر ﴿ (و يشترط التحديد فی دعوی العقار کما) يشترط (فی الشهادة عليه ولو) کان العقار (مشهورا) خلافا لهما ﴾ عقار اوزرينه شهادتده تحديد شرط قلنديغی کبی عقار دعواسنده‌ده شرط قلندی عقار هرنقدر مشهور اولورسه‌ده قاضينك عندنده معلوميتی انجق تحديد ايله اولمغين امامين ايچون اختلاف واردر عقار سلام وزننده دار و بغچه مثللو هر بر کندی ايچون اصل وتمل اولان ثابت ملکدر جمعی عقاراتدر و بعضا متاعه‌ده اطلاق اولنور مشايخمز بنا ونخل منقولاتدندر ديو تصريح بيورديلر حتی بلا عرصة بيع اولنسه‌لر کندولرده شفعه دعواسی اولمز ديديلر شفعه بحثنده تفصيلی کلور ﴿ (الا اذا عرف الشهود الدار بعينها فلا يحتاج الی ذکر حدودها) کما لو ادعی ثمن العقار لانه دعوی الدين حقيقة بحر ﴾ الا شاهدلر داری بعينها بيلوب وکندويه اشبو داردر ديو اشارت ايده بيلورسه حدودينی ذکره محتاج اولمز نتکم عقارك ثمننی دعوی ايتدکده حدودينی ذکره حاجت مس ايتمديکی کبی زيرا ثمننی دعوی حقيقتده دين دعواسيدر حدودی ذکر احضار مقامنه قائم اولور ﴿ (ولابد من ذکر بلدة بها الدار ثم المحلة ثم السکة) فيبدأ بالاعم ثم الاخص فالاخص کما فی النسب ﴾ دخی دار دعواسنده دارك کندوده اولديغی بلده‌يی بعده محله‌يی صکره زقاغی ذکر و بياندن لازمدر امدی اولا اعم صکره اخصله صکره اندن اخصله بدأ اولنور تعريفده ممکن اولانك نهايت وغايتيله بيان اولنور نتکم نسب بيانده اولديغی کبی مثلا جعفر نام کسه‌نك اوزرينه دعوی قلندقده اسميله بيلنورسه نه کوزل يوقسه اندن اخصه ترقيله محمدك اوغلو دينور انکله‌ده معلوم اولمزسه جدنه ترقی اولنور ﴿ (و يکتفی بذکر ثلاثة) فلو ترك الرابع صح وان ذکره وغلط فيه لا ملتقی لان المدعی يختلف به ﴾ واکثر ايچون حکم کل اولمغله حدودك اوچنی ذکرايله اکتفا اولنور امدی دردنجی‌يی ترك ايلسه دعوی صحيحه اولنور واکر ذکر ايدوب وانده غلط ايدرسه صحيحه اولمز انکله مدعی مختلف اولمغين امام زفر

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

عليه الرحمه حدود اربعه‌نك ذكرندن لازمدر تعريف انجق انكله تمام اولور
يورديلر وائمهٔ ثلثه ده بونكله حكم ايتديلر وفتواده بونك اوزرينه‌در وامام مشاراليهك
مفتى به اولان قولنك بريده بو قولدر وفاضل حموى قدس سره عقود الدرر فيما يفتى به من
اقوال زفر نام منظومه سنده بوكا اشارت ايدركه ❊ دعوى العقار بها لابدار بعة ❊
من الحدود وهذا بين وجلى ❊ ثم انما يثبت الغلط باقرار الشاهد فصولين ❊ بوندنصكره
غلط انجق شاهدك غلط ايتدم ديو اقراريله ثابت اولور يوقسه مدعى عليهك
غلط ايتدى دعواسى و بينه‌سى مسموعه اولمز مدعيده شاهد غلط ايتدى ديرسه
اولور ❊ (وذكر اسماء اصحابها) اى الحدود (واسماء انسابهم ولابد من ذكر الجد)
لكل منهم (ان لم يكن) الرجل (مشهورا) والا اكتفى باسمه لحصول المقصود ❊
واصحاب حدودك ونسبلرينك اسملرينى مدعى ذكر ايدركه حتى معلوم اوله وهر برينك
جدنى ذكردن لازمدر اكر مشهور كسه اولمز سه يوقسه اسميله اكتفا ايدر
مقصود حاصل اولمغين ❊ (و) ذكر (انه) اى العقار (فى يده) ليصير خصما
(ويزيد) عليه (بغير حق ان كان) المدعى (منقولا) لمامر ❊ وعقار كندونك
يدنده در ديو ذكر ايدركه حتى خصم مدعى اوله منقول اولورسه لفظ مذكورك
اوزرينه بغير حق قولنى زياده ايدر سابق الذكر مرهون ويا محبوس بالثمن اولمسى
احتماله بناءً ❊ (ولا تثبت يده فى العقار بتصادقهما بل لابد من بينة اوعلم قاض)
لاحتمال تزويرهما بخلاف المنقول لمعاينة يده ❊ دخى عقارده متداعيينك تصادقلريله
ذواليدك يدى ثابته اولمز بلكه ملكيتيله قضانك صحتنده بينه‌دن وياعلم قاضيدن
لازمدر كندوزينك تزويرلرى احتماله بناءً زيرا بعضا اولوركه برعقارك
اصل مالكى مسافهٔ بعيده برمحلده بولنمغله ايكى كسه بربرلريله بروجه مواضعه اول
عقارده دعوى ايدوب برى ديكرينك ملكيدر ديو اقرار ايتمكله ملكيتيله حكم اولنوب
واضع اليد اولمسنده مسامحه اولنمغله اصل مال صاحبى كلوب دعوى ايتدكده حاكم
اشبو مقرله حكم ايتدى ديو دفع اولنور منقول عقارك خلافنده‌در ذواليدك برى معاينه
اولنمغين ❊ ثم هذا ليس على اطلاقه بل (اذا ادعى) العقار (ملكا مطلقا امافى دعوى
الغصب و) دعوى (الشراء) من ذى اليد (فلا) يفتقر لبينة لان دعوى الفعل كما تصح
على ذى اليد تصح على غيره ايضا بزازية) بوندنصكره يداوزرينه بينه‌نك وياعلم
قاضينك اشتراطى اطلاقى اوزره دكلدر بلكه عقارده ملك مطلق ادعا ايتديكنه
نظرادر اما غصب و ياذى اليددن شرا دعواسنده بينه‌يه محتاج اولنمز زيرا فعل دعواسى
ذواليد اوزرينه صحيحه اولديغى كبى ذواليدك غيرى اوزرينه‌ده صحيحه اولور ❊ (و) ذكر
(انه يطالبه به) لتوقفه على طلبه ولاحتمال رهنه او حبسه بالثمن وبه استغنى عن زيادة بغير حق
فافهمه ❊ دخى انى مطالبه‌سنى ذكر ايدر دعوى كندونك طلبنه توقف ايتديكندن ورهنيتى

وياخود ثمن مقابلى حبس اولنسان مبيع اولمسى احتماله بناءً مطالبه ايله بو احتماللر
زائل اولور واشبو طلبله بغير حق قيدينى زياده دندر استغنا حاصل اولور زيرا
مطالبه‌سى مدعى عليهك يدنده بغير حق اولديغنى ايجاب ايدر ❊ (ولوكان)
ما يدعيه (دينا) مكيلا اوموزونا نقدا اوغيره (ذكر وصفه) لانه لايعرف الابه ❊
واكر مدعينك دعوى ايتديكى نسنه مكيل ويا موزون نقد وياغير نقد ذمتده دين
اولورسه جيد ويارديئدر ديو وصفنى ذكر ايدر انجق انكله معلوم اولمغين ❊ (ولابد
فى دعوى المثليات من ذكر الجنس والنوع والصفة والقدر وسبب الوجوب) ❊
دخى مثليات دعواسنده مدعانك جنسنى ونوعنى وصفتنى ومقدارينى ووجوبنك سببنى
ذكردن لازمدر ❊ فلو ادعى كر برديناً عليه ولم يذكر سببا لم تسمع واذا ذكر
ففى السلم اثباته المطالبة فى مكان عينه ❊ امدى بركسه بركسه‌دن براو چلك بغداى
دعوى ايدوب وسبب بيان ايتمسه دعواسى مسموعه اولمز واكر سببنى ذكر ايدرسه سلم
اولديغنه نظرا انجق تعيين ايتدكارى محلده مطالبه واردر ❊ وفى نحو قرض وغصب
واستهلاك فى مكان القرض ونحوه بحر فليحفظ ❊ دخى قرض وغصب واستهلاك امثالى
شيلر دعواسنده محللرنده مطالبه ايدر ❊ (ويسأل القاضى المدعى عليه) عن الدعوى
فيقول انه ادعى عليك كذا فماذا تقول (بعد صحتها والا) تصدر صحيحة (لا)
يسئال لعدم وجوب جوابه ❊ قاضى مدعينك دعواى صحيحه سندنصكره مدعى
عليهدن دعوادن سؤال ايدوب ديركه سندن اشبو مدعى شو مقوله دعوى ايدر
نه ديرسك واكر دعواسى صحيحه اولمزسه كندويه جواب واجب اولمامغين سؤال
ايتمز ❊ (فان اقر) فبها (اوانكر فبرهن المدعى قضى عليه) بلاطلب المدعى
(والا) يبرهن (حلفه) الحاكم (بعد طلبه) اذ لابد من طلبه اليمين فى جميع الدعاوى
الاعند الثانى فى اربع على ما فى البزازية ❊ امدى مدعى عليه مدعينك دعوى
ايتديكى نسنه‌يى اقرار ايدرسه نه كوزل واكر انكار ايدرسه بس مدعى اقامهٔ بينه
ايدرسه كندونك طلبى اولقسزين قاضى مدعى عليه اوزرينه حكم ايدر واكر
برهان اتياننده عاجز اولورسه مدعى تحليفنى طلب ايدرسه قاضى كندويه يمين ويرر
زيرا هر بر دعواده مدعينك يمين طلبندن لازمدر الا بزازيه‌نك بيان ايتديكى وجه
اوزره درت محلده امام ثانى قتنده بلاطلب يمين ويرديريلور اولا برمبيع عيبله
رد اولندقده مشترى‌يه بلاطلب البائع عيبه راضى اولديغنه تحليف اولنور وثانيا شفيعه
شفعه‌يى ابطال ايتديكنه وثالثا برعورت غائب اولان زوجنك اوزرينه نفقه تقديرينه
طالبه اولدقده كندويه زوجك سكا نفقه اوله‌رق برشئ اعطا ايتديكنه
ورابعا استحقاقده مستحقه بيع ويا سائر برطريقله ملكندن اخراج ايتديكنه يمين
ويريلور ❊ قال واجمعوا على التحليف بلاطلب فى دعوى الدين على الميت ❊ بزازيه

صاحبی دیرکه میت اوزرنده‌کی دین دعواسنده بلاطلب الورثة داینه تحلیفه
علمای عظام اجماع ایتدیلر صورت تحلیفی بودرکه قاضی داینه حقکی میتدن و یاانك
ایچون برغیری کمسه‌دن استیفا ایتدیکنه و یاامر کله برکمسه کندودن قبض ایتدیکنه
و یا ابرا ایتدیکنه و برکمسه‌یه حواله اولنیوب وعندنده برشی رهن اولمدیغنه
واللّهمی دیر (واذا قال) المدعی علیه (لااقر ولاانکر لایستحلف بل یحبس لیقر
او ینکر) درر واکرمدعی علیه اقرارده ایتم انکارده ایتم دیسه استحلاف اولنمز
بلکه اقرار ویا انکار ایده‌نه‌دك حبس اولنور امامین استحلاف اولنور دیدیلر
وکذا لولزم السکوت بلا آفة عندالثانی خلاصة قال فی البحر وبه افتیت لما
ان الفتوی علی قول الثانی فیما یتعلق بالقضاء انتهی وبنه بویله مدعی علیه بلاآفة
سکوته ملازمت ایتسه امام ابی یوسف قتنده حبس اولنور بحر صاحبی انجق
بوقول ایله فتوی ویررم دیدی قضایه متعلق مواددہ فتوی امام ثانی قولنه
اولدیغنه بناً ثم نقل عن البدائع الاشبه انه انکار فیستحلف قیدنا بتحلیف
الحاکم لانهمالو (اصطلحا علی ان یحلف عند غیرقاض ویکون بریئا فهو باطل)
لان الیمین حق القاضی مع طلب الخصم ولاعبرة لیمین ولانکول عند غیرالقاضی
بوندنصکره بدایعدن نقل ایتدیکه اشبه اولان مدعی علیهك اقرارده ایتم انکارده ایتم
دیمسی انکاردر استحلاف اولنور مسئله‌یی حاکمك تحلیفیله تقییدمز قاضینك
غیرینك عندنده تحلیف ایدوب بری اولمق اوزره مقاوله ایتسه‌لر باطل اولدیغنه
مبنیدر زیرا تحلیف خصمك طلبیله قاضینك حقیدر قاضینك غیرینك قتنده یمینه
ونکوله اعتبار یوقدر (فلو برهن علیه) ای علی حقه (یقبل والایحلف
ثانیا عندقاض) بزازیة الا اذاکان حلفه الاول عنده فیکفی درر امدی تحلیف
من بوردنصکره مدعی حقنه اقامهٔ بینه ایتسه قبول اولنور یوقسه حضور قاضیده
ثانیا تحلیف اولنور الامقدمکی یمینی قاضی حضورنده اولورسه اول کفایت ایدر ثانیا تحلیفه
حاجت مس ایتمز ونقل المصنف عن القنیة ان التحلیف حق القاضی فالم یکن باستحلافه
لم یعتبر مصنف والاحناب قنیه‌دن نقل ایدرکه تحقیقا تحلیف قاضینك حقیدر
مادام که کندونك استحلافیله اولمدیجه اعتبار اولنمز (وکذا لواصطلحا ان المدعی
لوحلف فالخصم ضامن للمال وحلف) ای المدعی (لم یضمن) الخصم لان فیه تغییر
الشرع وبنه بویله دعواجیلر مقاوله ایتسه‌لرکه مدعی یمین ایدرسه مدعی علیه
ماله ضامن اوله امدی یمین ایدرسه خصم ضامن اولمز بونده شرع شریفی تغییر
اولمغین (والیمین لاترد علی مدع) لحدیث البینة علی المدعی و یمین مدعی‌یه
رد اولنمزکه کندویه یمین ویرلمز بینه مدعی اوزرینه یمین انکار ایدنك اوزرینه‌در
حدیث شریف مضموننه بناً که زیرا حدیث شریفده رسول الله صلی الله تعالی

علیه وسلم شاهد ایله یمینی مدعیله منکر میانه‌لرنده تقسیم ایلدی امدی قسمت شرکته منافی
اولور والیمین کلمه‌سنده حرف تعریف استغراق ایچوندر امدی جمیع یمینلر منکرین
اوزرینه دردیمك اولور مدعی‌یه یمین رد اولندیغی تقدیرجه مخالفت لازمه اولور وحدیث
الشاهد والیمین ضعیف بل رده ابن معین بل انکره الراوی عینی شاهد و یمین
حقنده‌کی حدیث شریفکه رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم هنوز شاهد وهنوز
یمین ایکیسیله بردن قضا وحکم بیوردیلر ضعیفدر بلکه آنی ابن معین رد ایدوب
وراوی انکار ایلدی امام عینینك عباره‌سنك مضمونی بودرکه حدیث مشروحی ربیعه
سهل بن ابی صالحدن روایت ایدر سهل ایسه انکار ایدر امدی راویسی انکار
ایتدکدنصکره حجت اوله‌مز نرده قالدی صحاح مشاهیره معارض اولمسی انتهی
(تنبیه) امام قسطلانی علیه رحمة الباری بخاری شریف شرحنده کتاب
الرهنده بیوررکه بینه‌نك مدعی یمینك مدعی علیه ایچون اولمسنده حکمت جانب
مدعی ضعیفدر زیرا دعواسی خلاف ظاهردر بنابرین حجت قویه اولان بینه اتیانی
کندونك اوزرینه لازم اولدی بینه کندی نفسنه جلب نفع ودفع مضرت ایتدیکندن
مدعینك ضعفی کندی ایله قوت بولور مدعی علیه طرفی اصل اولان کندوده
فراغت ذمت اولمغین قوی اولمغله کندوده حجت ضعیفه اولان یمینله اکتفا اولندی
حالف یمینیله جلب نفع ودفع ضرر ایدر (برهن) المدعی (علی دعواه
وطلب من القاضی ان یحلف المدعی انه محق فی الدعوی اوعلی ان الشهود صادقون
اومحقون فی الشهادة لایجیبه) القاضی الی طلبته لان الخصم لایحلف مرتین
فکیف الشاهد لان لفظ اشهد عندنا یمین ولایکرر الیمین لانا امرنا باکرام الشهود
مدعی دعواسنه اقامهٔ بینه ایتدکده مدعی علیه قاضیدن مدعی‌یه دعواسنده محق
ویاشاهدلر صادق وشهادتلرنده محق اولدقلرینه تحلیف طلب ایتسه قاضی
التماسلرینه اجابت ایتمز زیرا خصم ایکی دفعه تحلیف اولنمجق شاهدنیجه
اولنور زیرا اشهد لفظی بزم عندیمزده یمیندر و یمین تکرار اولنمز شاهدلره اکرامله مأمور
اولدیغمزدن ایمدی بوراده طلبه لامك کسریله مطالبه اولنان نسنه معناسنه‌در ولذا
لو (علم الشاهد ان القاضی یحلفه) ویعمل بالمنسوخ (له الامتناع عن اداء
الشهادة) لانه لایلزمه بزازیة دخی بو اجلدن شاهد قاضینك کندویه یمین ویروب
قول منسوخله عمل ایده جکنی فهم واذعان ایدرسه کندی ایچون اداء شهادتدن
امتناع مشروعدر بوتقدیرجه کندویه ادا لازم اولمامغین (وبینة الخارج
فی الملك المطلق) وهو الذی لم یذکر له سبب (احق من بینة ذی الید) لانه المدعی
والبینة له بالحدیث بخلاف المقید بسبب کنتاج ونکاح فالبینة لذی الید اجماعا
کماسیجیء ملك مطلقکه کندوده شرا و یا ارث کبی برسبب ذکر اولنیان شیده

خارج بينه‌سی ذی الید بينه‌سندن احقدر كه قبوله اندن اولی در كندوسی مدعی
اولوب بينه‌ده حديث شريفله كندونك اولمغله اما نتاج ونكاح كبی برسببله تقييد
اولنان ملك مقيدبونك خلافنه‌در كه انده بينه اتفاقا ذی اليدك اولور نتيكم قريبا
كلور نتاج دعواسنك صورتی ايكی كسه برحيوانك كندونك عندنده تولد ايتديكنه
اقامهٔ بينه ايتسه‌لر بينه ذواليدك اولور بينه‌ده ايكيسی برابرسه‌ده ذواليدك يدی
ترجيح اولنمغله كندونك بينه‌سی اولی اولدی ❊ (وقضی) القاضی (عليه بنكوله
مرة) لونكوله (فی مجلس القاضی) حقيقة (بقوله لا احلف او) حكما كان (سكت)
وعلم انه (من غيرآفة) كخرس وطرش فی الصحيح سراج ❊ قاضی مدعی عليهك مجلس
قضاده يميندن بن حلف ايتمم ديه‌رك حقيقة ويا خرس وصمم كبی آفتدن اولميه‌رق
سكوتيله قول صحيحده حكما بركره نكوليله حكم ايدر ❊ وعرض اليمين ثلاثا ثم القضاء
احوط ❊ قاضينك مدعی عليه‌يه اوج دفعه يمين عرض ايدوب بعده حكمی
بروجه ندب احوطدر ❊ (وهل يشترط القضاء علی فور النكول خلاف) درر
ولم ارفيه ترجيحا قاله المصنف قلت قدمنا انه يفترض القضاء فورا الا فی ثلاث ❊
ونكولك عقيبنده علی الفور قضا وحكم فرضميدر بونده اختلاف واردر مصنف
مرحوم ديركه بين الاقوال ترجيح كوره مدم ❊ وماسبقده تقديم ايتدك كه فورا قضا
فرضدر الا اوج محلده كه قاضينك طريق قضاده شكی اولدقده ومدعی استمهال
ايتدكده وميان اقاربده مصالحه اميدی اولدقده قضا تعجيل اولنمز اولی اولان
متنك يشترط قولنك بدلنه يفترض ديمكدر ترجمه اولنديغی مثللو ❊ (قضی عليه
بالنكول ثم اراد ان يحلف لا يلتفت اليه والقضاء علی حاله) ماض درر ❊ قاضی
مدعی عليهك نكولی سببيله اوزرينه حكم ايتدكدنصكره يمين ايده‌جك اولسه قولنه
التفات اولنمز قضا حالی اوزرينه ثابتدر بردفعه نكوليله كندی حقنی ابطال ايتمش
اولور ❊ فبلغت طرق القضاء ثلاثا وعدها فی الاشباه سبعا بينة واقرار ويمين ونكول
عنه وقسامة وعلم قاض علی المرجوح ❊ پس طرق قضا اوچه بالغ اولدی اقرار
وبرهان ونكولدر شارحك فبلغت طرق القضاء ثلاثا قولی متنك فان اقر او انكر قولنه
تفريعدر اشباهده قضا طريقلرينی يدی صايدی بينه واقرار ويمين واندن نكوله
وقسامه وقول مرجوح اوزره علم قاضيدر وجامع الفصولينده فتوی علم قاضيله عدم
قضايه‌در زمانه‌مز قاضيلری فاسد اولدقلرندن ديو مسطوردر ❊ والسابع قرينة قاطعة
كأن ظهر من دار خالية انسان خائف بسكين متلوث بدم فدخلوها فورا فرأوا
مذبوحا لحينه اخذ به اذ لا يمتری احد انه قاتله ❊ ويدنجيسی قرينهٔ قاطعه‌دركه مثلا
كندودن غيری براحد اولميان داردن قان ايله تلويث اولنمش بچاقله برخائف انسان
ظهور ايدوب عقبنده فورا اول داره دخول ايتدكلرنده انده اول وقتده ذبح اولنمش

بركسه كورسه‌لر اول كسه مؤاخذه اولنور آنك قاتلی اولمسنده بركسه شك ايتمز
لكن بو كافقهادن ابن الغرسدن غيری قائل يوقدر واقرارده قضا مجازدر وقسامه
يمينده داخلدر وعلم قاضی قول مرجوحدر امدی طرق قضا بنه اوچه منحصره اولور
وسيد حموی قدس سره‌مز بوريدی‌يی نظمله بيان بيورركه ساهدی لمن رام القضا طرقاله
❊ بها يهتدی ان مظلم الخطب اعضلا ❊ يمين واقرار نكول قسمة ❊ وبينة
علم به يا اخا العلا ❊ كذاك الذی يبدو واله من قرائن ❊ اذا بلغت حد اليقين
فحصلا ❊ (شك فيما يدعی عليه ينبغی ان يرضی خصمه ولا يحلف) تحرزا
عن الوقوع فی الحرام ❊ بركسه كندونك اوزرينه دعوی اولنان نسنه‌نك
حقيقتنده شك ايدرسه خصمنی ارضا ايدوب يمين ايتمك كندويه لايق وبلكه
حرامه وقوع خوفندن تحرز واجبدر ❊ (وان ابی خصمه الا حلفه ان اكبر رأيه
ان المدعی مبطل حلف والا) بان غلب علی ظنه انه محق (لا) يحلف بزازية ❊
واكر خصمی مطلق تحليفنی مراد ايدرسه امدی كندونك ظن غالبی مدعينك مبطل
اولمسنه اولورسه يمين ايدر واكر محق اولمسنه اولورسه يمين ايتمز بزازيه‌ده بويله‌جه مسطوردر
❊ (وتقبل البينة لو اقامها) المدعی وان قال قبل اليمين لا بينة لی سراج خلافا لما فی شرح
المجمع عن المحيط (بعد يمين) المدعی عليه كما تقبل البينة بعد القضاء بالنكول خانية (عند
العامة) وهو الصحيح ❊ مدعی عليه يمين ايتدكدنصكره مدعی اقامهٔ بينه ايلسه
اكثر علما قتنده بينه‌سی مقبوله اولور هرنقدر قبل اليمين بنم شاهدم يوقدر ديمش
ايسه‌ده نتكيم نكول ايله قضادنصكره مقبوله اولديغی كبی انجق صحيح اولان قولده
بودر ❊ لقول شريح اليمين الفاجرة احق ان ترد من البينة العادلة ولان اليمين
كالخلف عن البينة فاذا جاء الاصل انتهی حكم الخلف كانه لم يوجد اصلا بحر ❊
حكم مشروح شريح رحمه الله تعالی‌نك رد اولنمغه يلان يمين بينهٔ عادله‌دن
احق واولی‌در قولنه مبنيدر ويمين بينه‌دن خلف كبيدر پس اصل وجوده كلدكده
خلفك حكمی منتهی اولمغله اصلا بولنمامش كبی اولور ❊ (ويظهر كذبه باقامتها)
ای البينة (لو ادعاه) ای المال (بلا سبب خلف) ای المدعی عليه ثم اقامها حتی يحنث
فی يمينه وعليه الفتوی طلاق الخانية خلافا لاطلاق الدرر ❊ وبعد اليمين اقامهٔ بينه
اولندقده حالفك كذبی ظاهر اولور اكر مدعی مالی بلاسبب ادعا ايدوب مدعی
عليهده حلف ايدوب بعده اقامهٔ بينه اولديسه حتی يميننده حانث اولور وطلاق
وعتاقه يمين ايتمش اولورسه اول‌ده واقع اولور وفتواده بونك اوزرينه‌در اختلاف
دررك بروجه اطلاق والصواب انه لا يظهر كذبه حتی لا يعاقب عقوبة شاهد
الزور قوليچوندر امدی دررك بو كلامی سببله وسببسز دعوايه عام اولور ❊ (وان
ادعاه (بسبب خلف) انه لا دين عليه (ثم اقامها) المدعی علی السبب (لا) يظهر

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

كذبه لجوازانه وجد القرض ثم وجد الابراء اوالايفاء وعليه الفتوى فصولين وسراج
وشمنى وغيرهم ❊ واكر مالى قرض كبى برسببه مبنى دعوى ايدوب مدعى عليهده
اوزرنده دين اولمديغنه يمين ايدوب بعده مدعى سببه اقامهٔ بينه ايتسه كذبى ظاهر
اولمز زيرا جائزدركه ابتدا قرض بولنه بعده ابرا و ياايفا بولنه فتوى اشبومتنده كى
تفصيل اوزرينه دربونك مقابلى دررك اطلاقيدر ❊ (ولاتحليف فى نكاح) انكره هو
اوهى (ورجعة) جحدها هواوهى بعدعدة (وفئ) انكره احدهما بعدالمدة
(واستيلاد) تدعيه الامةولايتأتى عكسه لثبوته باقراره ❊ زوجك وياز وجهنك انكار
ايتديكى نكاحده وبعد العدة انكار ايتدكلرى رجعتده وبعد المدة بريسنك انكار
ايتديكى فيئده وجاريهنك دعوى ايتديكى استيلادده تحليف يوقدرقبل مضى العدة
رجعت زوجك قوليله ثابته اولور هرنقدر زوجه كندويى تكذيب ايدرسهده
زيرا فى الحال زوج استينافنه قادردر واستيلادك عكسى اولمزكه دعوى مولى
طرفندن اولمق زيرا استيلاد مولانك اقراريله ثابت اولور جاريهنك انكارنه اعتبار
اولنمز ❊ (ورق ونسب) بان ادعى على مجهول انه قنه اوابنه وبالعكس (وولاء)
عتاقة اوموالاة ادعاه الاعلى اوالاسفل (وحد ولعان والفتوى على انه يحلف)
المنكر (فى الاشياء السبعة) ❊ دخى رق ونسبده تحليف اولنمز يعنى بركسه برمجهول
كمسهيه بوبنم عبدمدر وياا وغلومدر ديو دعوى و بونك عكسيكه برمجهول الحال
رجل بررجله بوبنم مولامدرديوب اول دخى انكار ايدوب وبابامدر ديو ادعا ايتمكدر
دخى ولاء عتاقهده وياموالاتده كرك اعلى كه بابا كندم عتق ايتدم ديو دعوى
ايتسون وكرك اسفلكه اوغلو بابام عتق ايتدى وولاء بنمدر ديو دعوى ايتسون
بنه بونده دخى مدعى ويامدعى عليهه مجهول اولمق لازمدر وحد ولعانده دخى
تحليف يوقدرلكن فتوى اشبواشياءسبعهٔ مشروحهده منكرك تحليفنهدركه بوقول
امامين قوليدر ❊ ومن عدها ستة الحق اومومية الولد بالنسب اوالرق والحاصل
ان المفتى به التحليف فى الكل الا فى الحدود ❊ مارالذكر كندولرنده تحليف جارى
اولميان شيلرى التى عد ايليان ذات اومومية ولدى جاريه دعوى ايتديكنه نظرا
نسبه ومولانك انكارينه كوره رقه الحاق ايلدى حاصل كلام مفتى به اولان
مزبورلرك كليسنده تحليفدر الا حدودده تحليف اولنمز زيرا حدده يميندن نكولى
هرنقدر اقرار اولورسهده لكن شبهه محلى اولوب {ادرئوا الحدود بالشبهات} وارد
اولديغنه بناء استثنا اولندى ❊ ومنها حدقذف ولعان فلايمين اجماعا الا اذا تضمن
حقا بان علق عتق عبده بزناء نفسه فللعبد تحليفه فان نكل ثبت العتق لا الزنى ❊
حدقذفله لعان حدوددن اولمغله كندوده اجماعا يمين اولمز الا سيد عبدنك عتقنى
كندى نفسنك زناسنه تعليق ايتمك كبى برحق متضمن اولورسه بس عبد ايچون

كندويه يمين ويرمك واردر شوقدر واركه عبده لايق اولان مولام عتقمى كندويه
تعليق ايتديكى شيئى ايشلدى ديمكدر مولاسنه قاذف اولمسون ديو زنا ايتدى ديمز
ايمدى يميندن نكول ايدرسه عتق ثابت اولور زنا ثابت اولمز سبب اوزرينه تحليف اولنورده
قاضى دير كه عبدك عتقنه يمين ايتدكدنصكره زنا ايتديكنه والله مى ❊ (و) كذا
(يستحلف السارق) لاجل المال (فان نكل ضمن و لم يقطع) وان اقربها
قطع ❊ وينه بويله سارق مال ايچون استحلاف اولنور يعنى كندودن مسروق منه
مالى طلب ايدرسه استحلاف اولنور يوقسه بلاطلب الخصم تحليف اولنمز ايمدى
نكول ايدرسه ضامن اولور ويدى قطع اولنمز واكر سرقتى اقرار ايدرسه يدى
قطع اولنور ❊ وقالوا يستحلف فى التعزير كابسطه فى الدرر ❊ فقهاى ذيشان تعزير
حقنده استحلاف اولنور بيورديلر نتكم درردە بسط وتفصيل ايتديكه بركسه برآخر
كمسهدن تعزيرنى موجب برشيئى ادعا ايتكله اولدخى انكار ايتسه قاضى به انى تحليف
مشروعدر ❊ وفى الفصول ادعى نكاحها فحيلة دفع يمينها ان تتزوج فلا
تحلف ❊ دخى فصولده مذكوردركه بررجل برعورتك نكاحنى دعوى ايتدكده امامين
قتنده يميننى دفعك حيلهسى ترويج اولنمسيدر ايمدى برغيرى كمسهيه ترويج اولندقده
تحليف اولنمز ❊ وفى الخانية لااستحلاف فى احدى وثلاثين مسئلة ❊ دخى خانيهده
مسطوردركه اوتوز برمسئلهده استحلاف يوقدر نتكم وقفده ذكر اولندى
❊ (النيابة تجرى فى الاستحلاف لاالخلف) وفرع على الاول بقوله (فالوكيل
والوصى والمتولى وابو الصغير يملك الاستحلاف) فله طلب يمين خصمه ❊
استحلافكه يمين ويرمكده نيابت جاريه اولور خلفكه يمين ايتمكده نيابت جاريه
اولمز اولكنه مصنف مرحوم مسئله تفريع ايدركه ايمدى وكيل ووصى ومتولى
وصغيرك باباسى يمين ويرمكه مالك اولور بس كندويه ظاهرا خصميكه حقيقتده
اصيلك خصمنه يمين ويرمك واردر ❊ (ولايحلف) احدمنهم (الا اذا) ادعى
عليه العقد او (صح اقراره) على الاصيل فيستحلف حينئذ كالوكيل بالبيع فان
اقراره صحيح على الموكل فكذا نكوله ❊ ايكنجى شقه مسئله تفريع ايدركه
مزبورلرك بريسى تحليف اولنمز الا كندولرينه مدعى عقد دعوى ايدوب مثلا
وكيله سن عقد بيع وياشرا وياجاره ايتدك ديو دعوى ايدوب وياينه وكيل كبى
اصيله اقرارى صحيح اولورسه استحلاف اولنور زيرا موكله وكيلك اقرارى
صحيح اولديغى كبى نكوليده صحيح اولور ❊ وفى الخلاصة كل موضع لواقرلزمه
فاذا انكره يستحلف الافى ثلاث ذكرها ❊ وخلاصهده مذكوردركه شول برمحلكه
كندوده مدعى عليه برمدعا بهى اقرار ايلسه كندويه اول شى لازم اولور ايمدى
انى انكار ايدهجك اولسه استحلاف اولنور الا اوچ صورتده دكلكه انى وقفك

اواخرنده ذكر و بيان ايتدى اولكيسى برنسنه نك شراسنه وكيل اولان ذات انده برعيب بولمغله انى رد ايده جك اولدقده بايعى كندويه موكلك اشبو عيبه راضى اولديغى معلومك اولمديغنه يمين ايله ديو تحليف ايده مز اما وكيل رضاسنى اقرار ايدرسه اول شى كندويه لازم كلور كه مخاصمه يى ترك ايدر ورد حق باطل اولور وايكنجيسى بايع آمره مأمورك عيبه رضاسنى ادعا ايتدكده آمر تحليف اولنمز اما اقرار ايدرسه اول شيئ عيبله اخذ كندويه لازم اولور واوچنجيسى وكيل بقبض الدين صورتنده مديون موكلك كندونك ذمتنى دينندن ابراسنى ادعا ايتدكده وكيله معلومى اولمديغنه يمين ويره مز واكر اقرار ايدرسه كندويه مقتضاسى لازم كلور دكه مخاصمه ايده مز بو قسه موكله وكيلك اقرار ايتديكى شى لازم كلمز ❁ والصواب فى اربع وثلاثين لمامر عن الخانية وزاد ستة اخرى فى البحر وزاد اربعة عشر فى تنوير البصائر حاشية الاشباه والنظائر لابن المصنف ولولا خشية التطويل لسردتها كلها ❁ صواب اولان اشبو اوچى اواخر وقفده خانيه دن نقلا ذكر اولنان اوتوز بره ضمله فى اربع وثلاثين ديمك ايدى مواضع مشروحه دن بشقه آلتى يى دخى صاحب بحر زياده ايله اون دردى دخى شيخ شرف الدينك اشباه ونظائر حاشيه سى تنوير البصائرنده زياده ايلدى بو مقامده شارحك لابن المصنف قولى خطادر زيرا وقفده مرور ايتديكه مصنفك اوغلونك اشباه ونظائر حاشيه سنك نامى زواهر الجواهر در تنوير البصائر مترجمك بيان ايتديكى مثللو شيخ شرف الدينكدر شارح رحمه الله تعالى دير كه اكر تطويل كلام خوفى اولمسيدى حلف اولنميان مواضعك كلايسنى تعداد و بيان ايدردم لكن وقفك آخرنده ذكر ايتدكدنصكره بونده ذكرى تكرار اولور ❁ (التحليف على فعل نفسه يكون على البتات) اى القطع بانه ليس كذلك ❁ انسانك كندى نفسنك فعلنه يمين ويرلدكده بتات اوزره كه نفى صورتنده بويله اولمديغنه اثباتده بويله اولديغنه والله مى ديو تحليف اولنور كتب فقهيه نك بعضيسنده البتات بدلنده البت واقع اولمشدر بلكه اولى اولان دخى بودرز يرا قاموسده ان البت القطع ديو ذكر اولندى (و) التحليف (على فعل غيره يكون (على العلم) اى انه لايعلم انه كذلك لعدم علمه بما فعل غيره ظاهرا اللهم (الا اذا كان) فعل الغير (شيئا يتصل به) اى بالحالف ❁ دخى غيرك فعلنه تحليف علمك نفيى اوزرينه اولور كه اشبو فعل بويله اولديغى معلومك اولماديغنه بالله مى ديو ظاهرا غيرك فعلنه انسانك علمى اولماميغين الا غيرك فعلى حالفه متصل اولوب حكمى كندويه متعلق كندونك فعلنه راجع برشى اولورسه امدى بتاتا يمين ويريلور ❁ وفرع عليه بقوله (فان ادعى) مشترى العبد (سرقة العبد اواباقه) واثبت ذلك (يحلف) البائع (على البتات) مع انه فعل الغير وانما صح باعتبار وجوب

تسليمه سليما فرجع الى فعل نفسه فحلف على البتات لانها آكد ولذا تعتبر مطلقا بخلاف العكس درر عن الزيلعى ❁ مصنف عليه الرحمه استثناى مشروحه مسئله تفريع ايدوب بيورر كه بس برعبد اشترا ايدن كسه عبدك سرقتنى ويا اباقنى ادعا واثبات ايلسه بايع بو خصوصده بتاتكه قطع اوزرينه تحليف اولنوب بالله سنك عندنده اشبو عبد سرقت ويا اباق ايتمدى ديو حالبوكه بونلر غيرك فعليدر امدى تحليف مشروحك صحتى انجق عبدك هر بر عيبدن سالم اوله رق بايعك تسليمنك وجوبى اعتبار يله در بس كندونك فعلى اولان سليما تسليمه راجع اولمغله بتاتا تحليف اولندى زيرا بتاته تحليف علمه تحليفدن آكددر بناء عليه بتاتا يمين مطلقا كه كرك كندى نفسنك وكرك غيرك فعلنده اعتبار اولندى عكسى بونك خلافنده دركه علمه يمين نفسنك فعلنه يمينه كفايت ايتمز ❁ وفى شرح المجمع عنه هذا اذا قال المنكر لاعلم لى بذلك ولو ادعى العلم حلف على البتات كمودع ادعى قبض ربها ❁ دخى مجمع شرحنده امام زيلعى دن نقلا مذكوردر كه اشبو مضمون مشروح منكرك مدعى به بنم اشبو سنك دعوى ايتديكك نسنه يه علمم بو قدر ديديكى تقديرجه واكر علم ادعا ايدرسه بتاتا تحليف اولنور وديعه صاحبنك قبضنى ادعا ايدن مودع كبى يعنى بونده هر نقدر غيرك فعلى ايسه ده علم دعواسى ايتمكله بتاتا يمين ويريلور ❁ وفرع على قوله وفعل غيره على العلم بقوله (واذا ادعى) بكر (سبق الشراء) له على شراء زيد ولا بينة (يحلف خصمه) وهو بكر (على العلم) اى انه لايعلم انه اشتراه قبله لمامر ❁ مصنف كتاب عليه رحمة الملك الوهاب وفعل غيره على العلم قولنك او زرينه كندى قوليله مسئله تفريع ايتديروب دير كه مثلا بكر كندونك عمرودن شراسنك زيدك شراسى اوزرينه سبقتنى دعوى ايدوب بينه سيده اولمسه خصميكه زيد علم اوزره تحليف اولنور كه بكرك كندودن مقدم اشترا ايتديكنه علمك يمديكنه والله مى ديو سابق الذكر غيرك فعلنده علمه تحليف اولديغنه مبنى ❁ (كذا اذا ادعى دينا او عينا على وارث اذا علم القاضى كونه ميراثا او اقر به المدعى او برهن الخصم عليه) فيحلف على العلم ❁ يعنى بويله بركسه بر وارثك اوزرينه برمقدار دينكه مثلا بيك غروش ويا عينكه مثلا برعبد دعوى ايدوب بونلر سنك مورثك اوزرنده اوله رق وفات ايتدى حالا اخذ واستيفا ايتمدم ديرسه امدى قاضى اول عينك ميراث اولديغنى بيلوب ويا خود مدعى ميراث اولديغنى اقرار ايدوب ويا خصم اكا اقامهٔ بينه ايدرسه علم اوزرينه تحليف اولنور ❁ (ولو ادعاهما) اى الدين والعين (الوارث) على غيره (يحلف) المدعى عليه (على البتات) كموهوب وشراء درر ❁ بر وارث دينى ويا عينى برغيرى كسه نك اوزرينه دعوى ايدوب اول دخى انكار ايدرسه بتات اوزرينه تحليف اولنور موهوب وشرا كبيكه مثلا بر رجل بر رجله برعبد هبه وانى قبض ايتسه

وبرشخص برشخصدن برعبد اشترا ايتدكده بركسه كلوب اشبو عبد بنمدر ديو
ادعا ايدوب بينه سى اولمامغين استحلاف مراد ايتدكده مدعى عليهه بانا يمين ويريلور
اولى اولان لفظا موافقت ايچون ياكوهوب ومشترو ياكهبة وشراء ديمك ايدى
✻(و) يحلف (جاحد القود) اجماعا (فان نكل فان كان فى النفس حبس حتى
يقر او يحلف وفيما دونه يقتص) لان الاطراف خلقت وقاية للنفس كالمال فيجرى
فيها الابتذال خلافا لهما✻ قودكه قصاصى انكار ايدن كسه اجماعا تحليف اولنور
امدى اكر نكول ايدرسه نكولى نفس حقنده قصاص دعواسندن اولورسه يا اقرار
و يا حلف ايده نه دك حبس اولنور زيرا بومال دعواسنه قياس اولنمز كه حتى بذل اولنه
مادون النفس اعضاى انسانده قصاص دعواسنده نكولده قصاص اولنور اطراف
بدن مال كبى نفسى وقايه ايچون خلق اولنمشدر ايمدى انده ابتذال جارى اولور امامين
ايچون اختلاف واردر مشار اليهما صورت مشروحه ده ارش لازم كلور بيورديلر نكولده
كندوده شبهه اولان اقرار قبيلندن اولمغله كندوده قصاص واجب اولميوب بلكه
كندى ايله مال واجب اولور✻(قال المدعى لى بينة حاضرة) فى المصر (وطلب يمين
خصمه لم يحلف) خلافالهما واوحاضرة فى مجلس الحكم لم يحلف اتفاقا ولو غائبة
عن المصر حلف اتفاقا ابن ملك وقدر فى المجتبى الغيبة بمدة السفر ✻ برمدعى بنم
مسافهٔ سفر اولميان محلده حاضر شاهدلرم واردر ديوب خصمنه يمين ويرمك طلب
ايتسه يمين ويرديرمز زيرا يمين ويردرمكده حقنك ثبوتى اقامهٔ بينه دن عجزنه
ترتب ايدر امدى بلا عجز حق اولمامش اولور امامين ايچون اختلاف واردر مشار
اليهما يمين حديث شريفله كندونك حق اولمغله تحليف اولنور بيورديلر حديث
شريف برمدعى يه رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم {الك بينة} بيوردقلرنده
لا ديوب رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم {لك يمينه} يعنى سزه اكا يمين ويرمك
واردر بيوردقلرنده يارسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم اشبو كسه آره مز يمين
ايدر ديدكده سعادتله بيورديلركه سنك ايچون انجق يا ايكى شاهد ويا كندويه يمين
ويرمك واردر مفاديدر واكر شاهدلر حكم مجلسنده حاضر اولورلرسه مدعى عليه
اتفاقا تحليف اولنمز واكر مصردن غائب اولورلرسه اتفاقا تحليف اولنور ومجتباده
غيبت محلنى مدت سفرايله تقدير ايتديلر ✻(ويأخذ القاضى) فى مسئلة المتن فيما لا
يسقط بشبهة (كفيلا ثقة) يؤمن هروبه بحر فليحفظ (من خصمه) واووجيها والمال حقيرا
فى ظاهر المذهب عينى (بنفسه ثلثة ايام) فى الصحيح وعن الثانى الى مجلسه الثانى وصحح ✻
متنك مسئله سيكه قال المدعى لى بينة حاضرة الخ در انده شبهه ايله ساقط اولميان
حدود دعوالرينك ماعداسنده قول صحيحده مدعى عليهدن قاضى اوچ كونه دك
فرارندن امنيت اولنور اهالئ بلده دن خانه ودكان صاحبى معتمد نفسنه

بركفيل اخذ ايدر خصم هر نقدر شان وشهرت صاحبى وجاهتلو ذات اولوب دعوى
قلنان مال حقير از برشى اولورسه ده امام ثانى عليه رحمة البارى دن ايكنجى
مرافعه مجلسنه دك كفيل اخذ اولنور ديو روايت وتصحيح اولندى حدودده كفيل
اخذ اولنمز ✻(فان امتنع من) اعطاء (ذلك) الكفيل (لازمه) بنفسه اوامينه
(مقدار مدة التكفيل) لئلا يغيب (الا ان يكون) الخصم (غريبا) اى مسافرا
فيلازم او يكفل (الى انتهاء مجلس القاضى) دفعا للضرر حتى لو علم وقت سفره
يكفله اليه وينظر فى زيه او يستخبر رفقاءه لو انكر المدعى بزازية ✻ واكر كفيل
ويرمكدن امتناع ايدرسه مدت تكفيله دك مدعى كندويه بالذات ويا امينى ملازمت
ايدوب كندى ايله برابر نه محله دوران ايدرسه ايدركه حتى نظرندن غائب اولميه
لكن خصم غريب ويا مسافر اولورسه دفعا للضرر قاضينك مجلسنك نهايتنه دك
ملازمت ويا كفيل اخذ ايدر حتى وقت مسافرتى معلوم اولورسه اول وقته دك كفيل
الوب وكندونك سفر تداركنه باقوب ويارفيقلرندن حين مسافرتنده استخبار
ايدر اكر كندودن دعوى قلنان مالى استخبار ايدرسه ✻(قال لا بينة لى وطلب
يمينه فحلفه القاضى ثم برهن) على دعواه بعد اليمين (قبل ذلك) البرهان عند الامام
(منه) ✻ بركسه خصمنه بنم شاهدم يوقدر ديوب يمينى طلب ايتمسيله قاضى اكا
يمين ويردكدنصكره دعواسنه اقامهٔ بينه ايتسه امام اعظم رحمه الله تعالى قتنده بينه سى
مقبوله اولورده يمين فاجره بينهٔ عادله دن رده احق واولى در تتكم مرور ايلدى
بو مسئله سابق الذكر متنك وتقبل البينة لو اقامها بعد يمين قولنك تتمه سندندر حتى شرح انده
وان قال قبل اليمين لا بينة لى قوليله اكا اشارت ايلدى امدى بو مسئله نك مناسب اولان
آنده ذكر اولنمسى ايدى ✻ وكذا لو قال المدعى كل بينة آتى بها فهى شهود زور او قال
اذا حلفت فانت برئ من المال فحلف ثم برهن على الحق قبل خانية وبه جزم فى السراج
كامى ✻ وبنه بويله برمدعى بنم هر بر كتورديكم شاهد يلانجى شاهديدر ديوب
وياخود مدعى خصمنه سن يمين ايدرسك مالدن بريسك ديديكنه بنا يمين ايدوب
بعده مدعى اتيان بينه ايتسه بينه سى مقبوله اولور وصاحب سراجده مضمون مشروحله
جزم ايلدى تتكم مرور ايلدى ✻(وقيل لا) يقبل قائله محمد كما فى العمادية وعكسه
ابن الملك ✻ دخى بعضيلر برهان مشروح مقبول اولمز ديديلر بو قولك قائلى محمد بن حسن
الشيبانيدر عماديه ده ذكر اولنديغى مثللو وابن ملك مضمون مشروحى عكس
ايتديكه عدم قبول قولنى امام مشار اليهك مخالفلرينه قبولى كندونك قلدى
✻ وكذا الخلاف او قال لا دفع لى ثم اتى بدفع او قال الشاهد لا شهادة لى ثم شهد
والاصح القبول لجواز النسيان ثم التذكر كما فى الدرر واقره المصنف ✻ واختلافينه
بويله در مدعى عليه بنم ايچون دفع يوقدر ديوب بعده بر دفع ايراد ايتسه

ویاخود برشاهد بنم ایچون بوخصوصه شهادت یوقدر دیوب صکره شهادت
ایلسه لکن اصح اولان دفع وشهادتك قبولیدر ابتدا نسیان ایدوب صکره تذکری
احتماله بناءً تنـاکم دررده بو یلجه مسطوردر ومصنفده بو یلجه اقرار ایلدی
❊ (ادعی المدیون الایصال فانکر المدعی) ذلك (ولا بینة له) علی مدعاه (فطلب
یمینه فقال المدعی اجعل حقی فی الختم ثم استحلفنی له ذلك) قنیة ❊ مدیون دیننك
داینه ایصالنی ادعا ایدوب مدعی ده انکار ایدوب وکندونك بینه‌سی اولمیوب اکا یمین
ویره‌جك اولدقده مدعی حقمی احضار ایدوب اقچه تخته سنه وضع ایله بعده
بکا یمین ویر دیسه کندویه بویله دیمك مشروعدر ❊ (والیمین بالله تعالی)
لحدیث من کان حالفا فلیحلف بالله تعالی اولیذر وهو قول والله خزانة وظاهره
انه لوحلفه بغیره لم یکن یمینا ولم اره صریحا بحر ❊ دخی یمین انجق الله تعالی حضرتلرینه
اولور یمین ایده‌جك اولان ذات الله جلیله ایتسون ویایمینی ترك ایتسون حدیث لازم
الاتباعنه بناءً والله تعالی یه یمین حالفك والله قولیدر اشبو خزانه صاحبنك کلامنك
ظاهری قاضی لفظهٔ جلاله‌نك غیری یه تحلیف ایتسه یمین اولمز لکن بحر بومضمونی
فقهانك تصریحلرینی کورمدم دیدی ❊ (لابطلاق وعتاق) وان الح الخصم
وعلیه الفتوی تاتار خانیة لان التحلیف بهما حرام خانیة ❊ طلاق وعتاقه قاضی
یمین ویرمز خصم هرنقدر اکا یمین ایله دیو اقدام والحاح ایدرسه ده فتوی
بو قولك اوزرینه‌در زیرا انلره یمین حرامدر ❊ (وقیل ان مست الضرورة فوض
الی القاضی) اتباعا للبعض (فلوحلفه) القاضی (به فنکل فقضی علیه) بالمال
(لم ینفذ) قضاؤه (علی) قول (الاکثر) کذافی خزانة المفتین ❊ وبعضیلر اکر
ضرورت مس ایدرسه بعضك قولنه اتباعا امر تحلیف قاضینك رأینه تفویض
اولنور دیدیلر امدی قاضی طلاق وعتاقه یمین ویره‌جك اولدقده خصم نکول
ایتمکله قاضی مال ایله اوزرینه حکم ایتسه اکثرفقهانك قولی اوزره قضاوحکمی
نافذ اولمز ❊ وظاهره انه مفرع علی قول الاکثر اما علی القول بالتحلیف بهما
فیعتبر نکوله ویقضی به والا فلافائدة بحر واعتمده المصنف ❊ ومتنك فلوحلفه به
قولنك ظاهری اکثرفقهانك قولی اوزره تفریعدر اما اقلك قولی اولان طلاق وعتاقه
تحلیف قولی اوزره منکرك نکولی معتبردر نکولیله حکم اولنور واکر حکم اولنمسه اشبو
بعضك قوانده برفائده اولمق لازم کلور بحرده بو یلجه‌سنه مذکوردر ومصنف والاجناب
بو قوله اعتماد ایدوب بیوردیکه بو برظاهر کلامدر کندوینی قبول وکندویه اعتماد
واجبدر زیرا تحلیف انجق نتیجه‌سی اولان قضا ایچون قصد اولنور امدی نکول
ایله قضا اولنمزسه کندویه اشتغالده برفائده اولمز علمای عظامدن قطع الظنر
کلام عقلا لغودن حفظ وصیانت اولنور والله تعالی اعلم بالصواب ❊ قلت ولوحلف

بالطلاق انه لامال علیه ثم برهن المدعی علی المال ان شهدوا علی السبب کالاقراض
لایفرق وان شهدوا علی قیام الدین یفرق لان السبب لایستلزم قیام الدین ❊
برکسه کندونك اوزرنده مال اولمدیغنه طلاقه یمین ایتدکدنصکره مدعی مالك
اولدیغنه اقامهٔ بینه ایتدکده امدی شاهدلر مثلا اقراض کبی سببه شهادت
ایدرلرسه کندی ایله زوجه‌سی بینی تفریق اولنمز واکر دینك قیامنه شهادت
ایدرلرسه میانلری تفریق اولنور سبب قیام دینی مستلزم اولمامغین زیرا دینی وفاسی
ویاابرا وهبه‌سی محتملدر ❊ وقال محمد فی الشهادة علی قیام المال لایحنث لاحتمال
صدقه خلافا لابی یوسف کذا فی شرح الوهبانیة للشرنبلالی وقد تقدم ❊ وامام
محمد رحمه الله تعالی مالك قیامی اوزرینه شهادتده حالف حانث اولمز صدقی احتماله
بناءً دیدی امام ابی یوسف رحمه الله تعالی ایچون اختلاف واردر شرنبلالینك
وهبانیه شرحنده بو یلجه مسطوردر حالبوکه بو مسئله‌نك ذکری تقدم ایتدی ❊ (ویغلظ
بذکر اوصافه تعالی) وقیده بعضهم بفاسق ومال خطیر ❊ دخی یمین ویرمکده حق
سبحانه وتعالی حضرتلرینك اوصاف شریفه سنی ذکر ایله تغلیظ وتشدید اولنور
مثلا { والله الذی لااله الا هو عالم الغیب والشهادة الرحمن الرحیم الذی یعلم
من السر مایعلم من العلانیة مالفلان هذا علیك ولاقبلك هذا المال وهو کذا وکذا
ولاشیء منه } دیمك کبی بعض فقهای کرام تغلیظی حالف فاسق اواورسه ویایمین مال
عظیم حقنده اولمغله تقیید ایلدی امدی صلاح حال ایله معروف کمسه‌یه ومال
حقیر ایچون تغلیظ اولنمز ❊ (والاختیار) فیه و (فی صفته الی القاضی) ویجتنب
العطف کیلا یتکرر الیمین ❊ یمینده والله ویابالله وبالرحمن وبالقادر الفاظ
شریفه سنی وصفتنیکه تغلیظده اختیار قاضینك رأینه مفوضدر ویمینده تکرار
اولمسون دیو حروف عاطفه ایرادندن اجتناب ایدر ❊ (فلوحلف بالله ونکل عن التغلیظ
لایقضی علیه به) ای بالنکول لان المقصود الحلف بالله وقد حصل زیلعی ❊
برکسه‌یه قاضی لفظهٔ جلاله‌یه یمین ویردکده تغلیظدن نکول ایلسه نکولیله اوزرینه
حکم ایده‌مز مقصود الله ذوالجلال حضرتلرینك ذاتنه یمین اولوب اول دخی
حاصل اولمغله ❊ (لا) یستحب التغلیظ علی المسلم (بزمان و) لا (بمکان) کذا فی الحاوی
فظاهره انه مباح ❊ زمان ومکانله مسلمه تحلیفده تغلیظ مستحب اولمز بلکه
عند البعض مشروع دخی دکلدر شرع شریفه مخالفته بناءً وحاویده بو یلجه
مسطوردر بونك ظاهری اباحه‌سیدر ❊ (ویستحلف الیهودی بالله الذی انزل التوراة
علی موسی والنصرانی بالله الذی انزل الانجیل علی عیسی والمجوسی بالله الذی
خلق النار) فیغلظ علی کل بمعتقده فلو اکتفی بالله کالمسلم کفی اختیار ❊ ویهودی‌یه
موسی علیه السلامه توراتی انزال بیوران الله عظیم الشانه ونصرانی‌یه عیسی علیه

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

السلامه انجیلی انزال بیوران ومجوسی یه ناری خلق ایدن الله عظیم الشانه یمین
ویردیریلور وهر برینه معتقدینه کوره تغلیظ اولنور مسلم کبی لفظهٔ جلاله ایله
اکتفاده اولنسه اولور ✻ (والوثنی بالله تعالی) لانه یقربه وان عبد غیره وجزم
ابن الکمال بان الدهریة لایعتقدونه تعالی قلت وعلیه فبماذا یحلفون ✻ دخی وثنیکه
بته طپسان کمسه لره الله تعالی یه یمین ویریلور زیرا کندولری هر نقدر الله
عظیم الشانک غیری یه عبادت ایدرلرسه ده ینه ذات جلیله تقرب قصد ایدرلر ابن
کمال دهریکه صانع تعالی یی انکار ایدن طائفه حق سبحانه وتعالی حضرتلرینی
اعتقاد ایتمزلر دیو جزم ایلدی شارح رحمه الله تعالی دیرکه امدی
طائفهٔ مرسومه وجود صانعی اعتقاد ایتمدکلرینه تحلیف اولنورلر ✻ وبقی تحلیف
الاخرس ان یقول له القاضی علیک عهد الله ومیثاقه ان کان کذا وکذا فاذا اومأ
برأسه ای نعم صار حالفا ✻ اخرسک تحلیفی باقی قالدیکه قاضی کندویه شوماده
شویله شویله ایسه الله جلیلک عهد ومیثاقی اوزرینه اولسونمی دیدکده باشیله
اشارت ایدوب اولسون دیرسه یمین ایتمش اولور ✻ ولو اصم ایضا کتب له لیجیب
بخطه ان عرفه والا فباشارته ولو اعمی ایضا فابوه او وصیه او من نصبه القاضی شرح
وهبانیة ✻ تحلیف اولنه جق کمسه اخرس اولدیغی مثللو اصم دا واسه اکر کتابتی
اولورسه ماده کندویه کتب اولنور که حتی خطیله جواب ویره واکر خطی اولمزسه
اشارتیله یمین ویریلور واکر دلسز وصاغر اولدیغی مثللو اعماده اولورسه امدی باباسنه
ویاده وصیسنه ویاانلرک نصب ایتدیکی وصیلر ینه بعده قاضینک نصب ایتدیکی وصی یه
یمین ویریلور لکن غیرک فعلنه متعلق اولمغله علمی یتمدیکنه می یمین ویریلور
بوقسه بتا که قطعامی یمین ویریلور قطعا دیو تحریر اولنور بوده استحلافده نیابت
جاریه اولور حلفده اولمز مضمون سابقنه مخالف در ✻ (ولا یحلفون فی بیوت
عباداتهم) لکراهة دخولها بحر ✻ اهل کتابک عبادت کاهلری که کنیسه لرینه
دخولده تحریما کراهت اولمغین کندولرینه انده یمین ویرلمز ✻ (ویحلف القاضی
فی دعوی سبب یرتفع (علی الحاصل) ای علی صورة انکار المنکر وفسره بقوله
(ای بالله ما بینکما نکاح قائم و) ما بینکما (بیع قائم وما یجب علیک رده) لو قائما او بدله
لوهالکا (وماهی بائن منک) ✻ ملکه ویاضمانه ارتفاعی ممکن اولور سبب دعواسنده
منکرک انکاری صورتنده حاصل اوزرینه تحلیف اولنور که میانه کزده حالا نکاح
وبیع موجود وقائم اولمیوب وکندونک عینی ویا مثلینه ویابدلنی ردی اوزرینه
واجب اولور برشی سنده اولمدیغنه وزوجهک سندن بائن اولمدیغنه والله می دینور
صورت مشروحه لرده سببک ارتفاعی اقاله ویا طلاق ورد ایله اولور ✻ وقوله
(الآن) متعلق بالجمیع مسکین (فی دعوی نکاح وبیع وغصب وطلاق)

فیه لف ونشر لا علی السبب ای بالله ما نکحت وما بعت خلافا للثانی نظرا للمدعی علیه
ایضا لاحتمال طلاقه واقالته ✻ مصنفک الآن قولی مار الذکر دعوالرک جمیعسنه
متعلقدر که یعنی حالا میانه کزده مزبورلردن بری اولمدیغنه والله می دیمک
اولور عبارهٔ مذکوره ده لف ونشر مرتب واردر یعنی صورت مشروحه لرده
حاصل موادده تحلیف اولنوب سببلرینه اولنمز که بالله بن نکاح وبیع ایتمدم
دینمز امام ثانیچون اختلاف واردر طلاق واقاله سی احتمالنه بناءً ومدعی علیه
نظر اولسون ایچون ✻ (الا اذا لزم) من الحلف علی الحاصل (ترک النظر للمدعی
فیحلف) بالاجماع (علی السبب) ای علی صورة دعوی المدعی (کدعوی شفعة
بالجوار ونفقة مبتوتة والخصم لایراهما) لکونه شافعیا لصدق حلفه علی الحاصل
فی معتقده فیتضرر المدعی ✻ الا حاصله حلفدن مدعی یه نظری ترک لازم کلورسه
امدی بالاجماع سبب اوزرینه که مدعینک دعواسنک صورتی اوزرینه که بالله
ما اشتریت هذه الدار وماهی مطلقة منک بائنا فی العدة دیو تحلیف اولنور صورت
مشروحه نک مثالی جوارده کی داره شفعه دعواسی مبتوته که بائنا طلیق اولنان عورتک
نفقه دعواسی کبی خصم شافعی اولمغله مزبوره دعوالری رأی واعتقاد ایتمامکین
کندونک اعتقادنده حاصل اوزرینه حلفی صادق اولمغله مدعی متضرر اولور اما شفعه
دعواسی دار مشترکه ده نفقه دعواسی طلاق رجعیده اولورلرسه حاصله استحلاف اولنور
✻ قلت ومفاده انه لا اعتبار بمذهب المدعی علیه واما مذهب المدعی ففیه خلاف والاوجه
ان یسأله القاضی هل تعتقد وجوب شفعة الجوار اولا واعتمده المصنف ✻ شارح
رحمه الله تعالی دیرکه کلام سابقک مفادی مدعی علیهک مذهبنه اعتبار اولنمامقدر
مدعینک مذهبنده اختلاف واردر که عند البعض اعتبار اولنورو بعضیلر قتنده اکاده
اعتبار اولنمز اصل اعتبار قاضینک مذهبنه دراعمدی اوجه واحسن اولان قاضینک
مدعیدن جارک شفعه سنک وجوبنی اعتقاد ایدرمیسک ویا ایتمزمیسک دیو سؤال
ایتمکدر امدی اعتقاد ایدرسه حاصله ایتمزسه سببه یمین ویرر ومصنفده بوقوله
اعتماد ایلدی ✻ (وکذا) ای یحلف علی السبب اجماعا (فی سبب لا یرتفع)
برافع بعد ثبوته (کعبد مسلم یدعی) علی مولاه (عتقه) لعدم تکرر رقه ✻ وینه بویله
اجماعا سبب اوزرینه تحلیف اولنور ثبوتندنصکره بر رافعله مرتفع اولور سببده که
مثلا مولاسنک اوزرینه عتقنی دعوی ایدن عبد مسلمده اولدیغی کبی رقنک عدم
تکررینه بناءً ✻ (و) اما (فی الامة) ولو مسلمة (والعبد الکافر) فلتکرر رقهما
باللحاق حلف مولاهما (علی الحاصل) والحاصل اعتبار الحاصل الا لضرر
مدع وسبب غیر متکرر ✻ اما جاریه ده هرنقدر مسلم دخی اولورسه ده وعبد
کافرده دار حربه لاحق اولمریله رقلری تکرر ایتمکله سیدلری حاصل اوزرینه تحلیف

اولنوب كندويه ميانه كرده حالا قائم عتق يوقى دبو تحليف اولنور يوقسه سن بونى
اعتقاد ايتدكمى ديو يمين ويرلمز زيرا ممكنكه انى عتق ايده بعده دارحربه لحوقيله
رقيتنه عودت ايتمكله يمين مشروحده كندوسى كاذب اوله جاريه ده يته بويله در
خلاصهٔ كلام يمين حاصله ويريلور الا مدعى يه ضرر فهم اولنوب وسبب غير
منكرر اولورسه سببه ويريلور ❊(وصح فداء اليمين والصلح منه) لحديث ذبوا
عن اعراضكم باموالكم وقال الشهيد الاحتراز عن اليمين الصادقة واجب قال فى البحر
اى ثابت بدليل جواز الحلف صادقا ❊ يمينه فداء كه بر مقدار مال ويروب واندن
صلح اولمق صحيح ومشروع اولدى اموالكز ايله عرضلريكزه عارض اوله جق
نقص وعيبى ذب ومنع ايديكوز حديث واجب الاتباعنه بناءً شهيد يمين صادقه دن
احتراز واجبدر ديدى وصاحب بحر واجبى ثابتله تفسير ايلدى صادقا حلفك جوازى
دليليله ❊(ولا يحلف) المنكر (بعده) ابدا لانه اسقط حقه ❊ منكره بعد الفداء
والصلح مدعى ابدا يمين ويرديرمز اخذ فدا ايله حقنى اسقاط ايتمكين ❊(و)
وقيد بالفداء والصلح لان المدعى (لو اسقطه) اى اليمين (قصدا بان قال برئت
من الحلف او تركته عليه او وهبته لا يصح وله التحليف) ❊ مسئلهٔ مشروحه نك
فدا وصلحله تقييدى مدعينك يمينى قصدا اسقاط ايدوب بن يمينمدن برى اولدم
وياسكا ترك وياهبه ايتدم ديديكى تقديرجه صحيح اولميوب كندويه تحليفك جائز
اولديغنه مبنيدر يمين لفظى هرنقدر مؤنث سماعى ايسه ده لو اسقطه ضميرينك مذكر
اولمسى قسم اعتباريله در مصنفك او تركته عليه عبارهسنده اوضح اولان عليه بدالندلك
ايرادى ايدى ❊ بخلاف البرائة عن المال لان التحليف للحاكم بزازية ❊ مالدن
برائت يميندن برائتك خلافنه در كه انده برائت مستقلا مدعينك اولمغله كندى باشنه
يا پار اما تحليف حاكمكدر ❊ وكذا اذا اشترى يمينه لم يجز لعدم ركن البيع درر ❊
وينه بويله منكر يمينى اشترا ايتسه مشروع اولمز بيعك ركنى معدوم اولمغين
❊ فرع استحلف خصمه فقال حلفتنى مرة ان عند حاكم او محكم وبرهن
قبل والا فله تحليفه درر قلت ولم ار ما لو قال انى قد حلفت بالطلاق انى لا احلف
فيحرر والله اعلم ❊ بر مدعى خصمنه استحلاف ايتدكده بن بر دفعه يمين ايتدم
ديسه بس يمينى قاضى وياحكم نصب اولنان كمسهنك حضورنده اولمش اولوب
واكا اقامهٔ بينه ايدرسه قولى مقبول اولنور يوشسه كندويه يمين ويرديريلور
زيرا تحليف قاضينك اولمغله غيرينك عندنده كى يمينه اعتبار اولنمز شارح رحمه الله
تعالى ديركه بن طلاقه يمين ايتدم يمين ايتمم دين كمسهنك حكمنه دائر بر كلام
كورهمدم بو بابده تحرير اولنور والله تعالى اعلم واستغفر الله العظيم

❊(باب التحالف)❊

اشبو باب متعاقدينك اختلافى وقتنده حلفلرينه دائر بر بابدر ❊ لما قدم يمين
الواحد ذكر يمين الاثنين ❊ مصنف والاجناب وقتاكه بر كمسهنك يميننه متعلق مسائل
ومباحثى ذكر وبيان ايتديسه ايكى كمسهنك يمينلرينه دائر بيان وتفصيله شروع
ايتديكه حتى وضع طبعه مناسب اوله ❊(اختلفا) اى المتبايعان (فى قدر ثمن)
او وصفه او جنسه (او) فى قدر (مبيع حكم لمن برهن) لانه نور دعواه بالحجة ❊
بايع ومشترى ثمنك مقدارنده ويا وصفيكه رايج وكاسد اولمسنده وياجنسيكه دراهم
ودنانير اولمسنده ويامبيعك مقدارنده اختلاف ايتسهلر اتيان برهان ايدن قنغيسى
اولورسه اكا حكم اولنور اول دعواسنى حجتله تنوير ايدوب ديكرى دعواى مجرده ده
قالديغنه بناءً بينه قاضىيه حكمى الزام ايتمكين اقوادر ❊(وان برهنا فلمثبت الزيادة)
اذ البينات للاثبات ❊ واكر متعاقدانك ايكيسى بردن اقامهٔ بينه ايدرلرسه زيادهيى اثبات
ايدن قنغيسى اولورسه آنك ايچون حكم اولنور بينهلر اثبات ايچون اولمغين ❊(وان اختلفا
فيهما) اى الثمن والمبيع جميعا (قدم برهان البائع لو) الاختلاف (فى الثمن وبرهان
المشترى لو فى المبيع) نظرا لاثبات الزيادة ❊ واكر متبايعلر ثمنله مبيعك ايكيسنده بردن
اختلاف ايدوب مثلا بايع اشبو جاريهيى سكا يوز آلتونه بيع ايتدم ديوب مشترى
بونى وديكر برجاريهيى دخى ايكيسنى بردن بكا اللى آلتونه بيع ايتدك ديوب ايكيسيده
اقامهٔ بينه ايتسهلر بايعك بينهسى اولى در اختلاف ثمنده اولديغنه نظرا مشترينككى
اولى در اختلاف مبيعده اولورسه زياده اثبات ايتديكيچون بس جاريهنك
ايكيسيده يوز آلتونه مشترينك اولور ❊(وان عجزا) فى الصور الثلاث عن البينة
فان رضى كل بمقالة الاخر فبها (و) ان (لم يرض واحد منهما بدعوى الاخر
تحالفا) ما لم يكن فيه خيار فيفسخ من له الخيار ❊ واكر متعاقدان صور ثلثه كه
مبيعده ويا ثمنده ويا ايكيسندهده اختلاف اولنديغنه نظر اينهدن عاجز اولسهلر
امدى هر برى آخرك كلامنه راضى اولوب اختلاف ثمنده اولدقده بايع مشترينك
ديديكنه مبيعده اولدقده مشترى بايعك قولنه ايكيسندهده اولدقده هر برى ديكرك
قولنه راضى اولورلرسه نه كوزل دعوى منقطعه اولور واكر هر برى آخرك دعواسنه
راضى اولمزسه تحالف ايدرلركه قاضى كندولرينه ديركه ياهر برى ديكرك آخرك دعواسنه
راضى اولورسكز وياعقديكزى فسخ ايدرز زيرا قطع منازعهنك طريقى بودر
مادام عقدده خيار اولمزسه بس خيار اولديغى تقديرجه من له الخيار ايچون

فسخ مشروعدر ﴿ (وبدئ) بيمين (المشترى) لانه البادئ بالانكار ﴾ ثمنله مطالبه
اولندقده ابتدا انكار كندودن وقوع بولديغندن يميننده ابتدا كندويه ويريلور
﴿ وهذا (لو) كان (بيع عين بدين والا) بان كان مقايضة اوصرفا (فهومخير)
وقيل يقرع ابن ملك ويقتصر على النفى فى الاصح ﴾ اشبو مشترينك يمينله بدأ
اولنمسى عينك دين مقابلى بيع اولنديغنه نظرادر امابويله اولميوب بيع مقايضه
وياصرف طريقيله اولورسه امدى قاضى مخيردر متعاقدانك هر برى مقايضه
ايله صرفده من وجه مشترى اولمغله قنغيسنى يميننده تقديم ايدرسه اولور بعضيلر
قرعه آتاردديلر مسائل مشروحه ده يمينك كيفيتى قول اصحده نفيه قصر اولنمقدر
مثلا بايعه بيكه بيع ايتمديكنه مشترى يه ايكى بيكه اشترا ايتمديكنه بالله مى ديو
تحليف اولنور يمين هيئت مشروحه اوزره وضع اولنمش اولمغله ﴿ (وفسخ
القاضى البيع بطلب احدهما) بطلبهما او ولاينفسخ بالتحالف ولابفسخ احدهما
بل بفسخهما بحر ﴾ صورت مشروحه ده بعد التحالف قاضى متعاقدينك برينك طلبيله
بيعى فسخ ايدر شارحك او بطلبهما قولنه حاجت يوقدر ايكيسنك مطالبه لريله
فسخ بالطريق الاولى اولمغين مجرد تحالفله وفقط برينك فسخيله بيع منفسخ اولمز
بلكه قاضينك فسخندن ويا ايكيسنك بردن بلافسخ القاضى فسخلرندن لازمدر
﴿ (ومن نكل) منهما (لزمه دعوى الآخر) بالقضاء واصله قوله صلى الله تعالى عليه
وسلم اذا اختلف المتبائعان والسلعة قائمة بعينها تحالفا وترادا ﴾ متعاقدينك برى
يميندن نكول ايدرسه قاضينك حكميله آخرك دعواسى كندويه لازمه اولور اشبو
مضمون مشروحك اصل ومبناسى رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلمك بيع وشرا
ايدن ذوات ميانلرنده اختلاف وقوعبولوب وسلعه ده بعينها قائمه وموجوده
اولورسه تحالف ايدوب ثمن ومبيعى بربرلرينه رد ايدرلر قول صواب قرينلريدر
سلعه نك هلاكى صورتى قريبا كلور ﴿ وهذا كله لو الاختلاف فى البدل مقصودا
فلو فى ضمن شئ كاختلافهما فى الزق فالقول للمشترى فى انه الزق ولاتحالف ﴾
واشبو ماراالذكر تحالفله فسخك كليسى بدلده اختلاف مقصود بالذات اولديغنه
نظرادر بس مقصود بالذات اولميوب زقكه طلومده اختلافلرى كبى برشى ضمننده
اولورسه امدى اول زقدر ديو قول مشترينكدر تحالفده اولمز مثلا بركمسه وزنى يوز
بطمان اوناق اوزره برطلوم ياغ اشترا ايدوب بعده طلومى رد ايچون كتوردكده
طلومك وزنى يكرمى بطمان كلكله بايع بوطلوم بنم دكلدر بنمكى انجق اون
بطمان كلور ايدى ديسه امدى شول قول مشترينكدر وبونك ضمننده ثمنده اختلافده
لازم كلور بايع طقسان مشترى سكسان ديمش اولورلر ﴿ كما لو اختلفا فى وصف
المبيع كقوله اشتريته على انه كاتب اوخباز وقال البائع لم اشترط فالقول

للبائع ولاتحالف ظهيرية ﴾ صورت مشروحه ده قول مشترينك اولوب تحالفك
اولمديغى نتكم وصف مبيعده اختلاف ايدوب مشترى بن عبدى كاتب وياخباز
ديه رك اشترا ايتدم ديوب بايع بن انى شرط ايتمدم ديدكده قول بايعك اولوب
تحالفك اولمديغى كبيدر ﴿ (و) قيد باختلافهما فى ثمن ومبيع لانه (لاتحالف
فى) غيرهما لكونه لايختل به قوام العقد نحو (اجل وشرط) رهن اوخيار
اوضمان (وقبض بعض ثمن والقول للمنكر) بيمينه وقال زفر والشافعى يتحالفان ﴾ تحالفى
بايعله مشترينك ثمنله مبيعده اختلافلريله قيدلدق وتقييدمز ده مناسبدر زيرا انلرك
غيريده كه اجل ومشتريدن ثمنه رهن وياخيار ويا ثمنه ضمانكه فلان كمسه يه ثمنه
كفيل ويرمك شرطيله اشبو عبدى سكا بيع ايتدم ديمك كبى وثمنك بعضنى وياكلنى قبضده
قول يمينيله منكر كدر طرفيندن تحالف اولمز امام زفر وشافعى تحالف اولور
ديديلر زيرا مز بورلرده كى اختلاف معقود عليه وبدل ده كى اختلافك غيرى اولمغله
كندى ايله قوام عقده خلل ونقصان عارض اولمز وقبض بعض ثمن قولنده كى بعض
قيدى اتفاقيدر كليسى قبض دعواسنده ده ينه قول منكر اولان بايعكدر ﴿ (ولا
تحالف اذا اختلفا (بعد هلاك المبيع) اوخروجه عن ملكه اوتعيبه بما لايرد به
(وحلف المشترى) الا اذا استهلكه فى يد البائع غير المشترى ﴾ مبيعك مشترينك
عندنده هلاكندنصكره ويا ملكندن خروجندنصكره ويا مشتريدن جاريه نك
حملى ويا ولادتى مثلاو كندى ايله رد اولنميه جق عيبله مبيعك تعيبنده متبايعان
اختلاف ايتسه لر تحالف اولمز بالكز مشترى تحليف اولنور زياده ثمنى انكار ايتمكين
اما قبل القبض بايعك عندنده هلاك اولورسه بيع منفسخ اولور الا مشترينك غيرى
بايعك يدنده مبيعى استهلاك ايدرسه تحالف اولور قيمتى عينى مقامنه قائمه اولمغين ﴿ وقال
محمد والشافعى رحمهما الله تعالى يتحالفان ويفسخ على قيمة الهالك ﴾ امام محمد وامام
شافعى رحمهما الله تعالى صورت مشروحه ده تحالف اولور هالكك قيمتى اوزرينه
فسخ اولور ديديلر ﴿ وهذا لو الثمن دينا فلو مقايضة تحالفا اجماعا لان المبيع كل منهما
ويرد مثل الهالك اوقيمته كما لو اختلفا فى جنس الثمن بعد هلاك السلعة بان قال احدهما
دراهم والاخر دنانير تحالفا ولزم المشترى رد القيمة سراج ﴾ صورت مشروحه ده
اشبو يمينى مشترى يه قصر ثمن دين اولديغنه نظرادر اما بيع بروجه مقايضه
سلعه يى سلعه يه بيع اولورسه اجماعا ايكيسيده يمين ايدرلر سلعه نك هر برى مبيع
عد اولنديغندن باقينك بقاسيله عقد قائم اولمش اولور هلاك اولان مثلى ايسه مثلى
قيمى ايسه قيمتى رد اولنور نتكم سلعه هلاك اولدقدنصكره جنس ثمنده اختلاف
ايدوب برى بيك درهم وآخرى بيك دينار ديسه تحالف ايدرلر مشترى يه قيمتى رد
لازمه اولور ثمن اوزرينه اتفاقلرى اولمامغين فسخ ايچون تحالفلرندن لازمدر

﴾ (ولا) تحالف (بعد هلاك بعضه) اوخروجه عن ملكه كعبدين مات
احدهماعندالمشترى بعد قبضهما ثم اختلفافى قدرالثمن لم يتحالفا عندابى حنيفة رحمه الله
تعالى (الاان يرضى البائع بترك حصة الهالك) اصلا فحينئذ يتحالفان ﴾ مبيعك بعضيسنك
هلاكندنصكره و يامشترينك ملكندن خروجندن تحالف اولمز مثلا بعد القبض
مشترينك عندنده برى فوت اولان ايكى عبدكبى بس بونده ثمنك مقدارنده اختلاف
ايتسه لر امام اعظم وهمام اقدم رحمه الله تعالى ورضى عنه عندنده تحالف ايدهمزلر انجق
قول مشترينكدر الابايع هالكك حصه سنى قطعا تركه راضى اولورسه بوتقديرجه
تحالف ايدرلر ﴾ هذا على تخريج الجمهور وصرف مشايخ بلخ الاستثناء الى يمين المشترى ﴾
كلام سابقدكى اشبواستثنايى تحالفه صرف ايتمك جمهورمشايخك تخريجنه مبنيدر
امامشايخ بلخ استثناى مشروحى مشترينك يميننه صرف ايتديلر زيرا حاصل
معنى ولاتحالف بعدهلاك بعضه بل اليمين على المشترى الا ان يرضى الخ ديمكدر
يعنى بعد الرضى مشترى يمين ايتمز ديمك اولور ﴾ (ولافى) قدر (بدل كتابة) لعدم
لزومها (و) قدر (رأس مال بعد اقالة) عقد (السلم) بل القول للعبد والمسلم اليه
و لايعود السلم ﴾ دخى بدل كتابت لازم اولمديغندن مولى ايله مكاتب ميانلرنده
اختلاف وقوع بولسه انك مقدارنده وعقد سلمك اقاله سندنصكره رأس مالك
قدرنده تحالف اولمز بلكه يمينلريله قول عبدك ومسلم اليهكدر وسلمده عودت ايتمز
باب سلمده اقاله ده نقض احتمالى اولمز زيرا اسقاطدر عودت ايتمز ﴾ (وان اختلفا)
اى المتعاقدان (فى مقدار الثمن بعد الاقالة) ولا بينة (تحالفا) وعاد البيع (لوكان
كل من المبيع والثمن مقبوضا ولم يرده المشترى الى بائعه) بحكم الاقالة ﴾ واكر متعاقدان
بعدالاقاله مقدارثمنده اختلاف ايدوب و بينه لريده اولمزسه تحالف ايدرلر بيعه عودت
ايدرا كر مبيعله ثمنك هر برلرى مقبوض اولوب واقاله يه بناأ مشترى انى بايعنه رد ايتامش
اولورسه ﴾ (فان رده اليه بحكم الاقالة لا) تحالف خلافا لمحمد ﴾ واكراقاله حكميله مشترى
مبيعى بايعه رد ايتمش اولورسه تحالف اولمز انجق قول يمينيله منكرك اولور اقاله ده فسخ
اولمز امام محمد ايچون اختلاف واردر مشار اليه عندنده تحالف ايدرلر اقاله ده فسخ اولنوب
بيعه عودت ايتمكله بايع سلعه يى مشترى يه رد ايدر ﴾ (وان اختلفا) اى الزوجان (فى)
قدر (المهر) اوجنسه (قضى لمن اقام البرهان وان برهنا فللمرأة اذا كان مهر المثل
شاهدا للزوج) بان كان كقالته او اقل ﴾ ارايله عورت مهرك قدرنده و يا جنسنده
اختلاف ايتسه لر قنغيسى اقامهٔ بينه ايدرسه اكا حكم اولنور دعواسنى برهانله
تنوير ايتديككندن واكر ايكيسى بردن اثبات برهان ايدرلرسه عورت ايچون حكم اولنور
اكر مهر مثل زوجه شاهد اولوب كندونك ديديكى مثللو و يااندن اقل اولورسه
﴾ (وان كان شاهدا لها) بان كان كقالتها او اكثر (فبينته اولى) لاثباتها خلاف الظاهر ﴾

واكر مهر مثل عورته شاهد اولوب كندونك ديديكى كبى و يااندن اكثر اولورسه زوجك
بينه سى اولى در خلاف ظاهرى اثبات ايتمكين ايمدى شارحك لاثباتها خلاف الظاهر قولى
صورتينك ايكيسنه ده علتدر ﴾ (وان كان غير شاهد لكل منهما) بان كان بينهما (فالتهاتر)
للاستواء (ويجب مهر المثل) على الصحيح ﴾ واكر برهان ايكيسنكده ديديكنه شهادت ايتميوب
بلكه بينهماده كى عورتك ديديكندن اقل زوجككندن اكثر اولورسه حكم استوايه بنا أتهاتر كه
بينه لرك سقوطيكه كندولرينه اعتبار اولنممقدرزيرا زوجه نك بينه سى زياده يى زوجككى
نقصانى اثبات ايتمكله احدهما آخردن اولى اولمزده قول صحيح اوزره مهر مثل واجب
اولور ﴾ (وان عجزا) عن البرهان (تحالفا ولم يفسخ النكاح) لتبعية المهر بخلاف
البيع ﴾ واكر زوجان بينه دن عاجز اولورلرسه تحالف ايدوب قنغيسى نكول ايدرسه
اكا خصمنك دعوى ايتديكى نسنه لازم كلور آنى مقرو ياباذل اولمش اولور نكاح فسخ
اولنمز مهر تابع اولمغله بيع نكاحك خلافنه دركه انده ثمنى تسميه ايتمك بيعى فساده
و يرر نتكيم بيوعده مرور ايلدى بنا برين قطعا للمنازعة قاضى آنى فسخ ايدر
﴾ (و يبدأ بيمينه) لان اول التسليمين عليه فيكون اول اليمينين عليه ظهيرية ﴾
تحالفده زوجك يمينيله بدأ اولنوب ابتدا كندو يه يمين و يريلور ايكى تسليمكه مهر
معجلى زوجك تسليميله زوجه نك كندى نفسنى تسليمك اولكى كندونك اوزرينه
لازم اولمغله يمينلرك اولكيده كندو يه لازم اولور ﴾ (و يحكم) بالتشديد اى يجعل
(مهر مثلها) حكما لسقوط اعتبار التسمية بالتحالف (فيقضى بقوله لو كان كقالته او اقل
و بقولها لو كقالتها او اكثر و به لو بينهما) اى بين ماتدعيه و يدعيه ﴾ تحالفله تسميهٔ
مهرى اعتبار ساقط اولمغله زوجه نك مهر مثلى حكم نصب اولنوب مهر مثل زوجك
ادعا ايتديكى قدر و يااندن اقل اولورسه كندونك قوليله و زوجه نك ادعا ايتديكى
قدر و يا اكثر اولورسه انك قوليله وايكيسنك دعوى ايتدكلرينك بينلرنده اولورسه
مهر مثلله حكم اولنور ﴾ (ولو اختلفا) اى الموجر والمستأجر (فى) بدل (الاجارة)
اوفى قدر المدة (قبل الاستيفاء) للمنفعة (تحالفا) وترادا ﴾ موجر ايله مستأجر
منفعتى استيفايه متمكن اولمزدن اقدم بدل اجاره ده و يامدت اجاره نك مقدارنده اختلاف
ايدرلرسه تحالف ايدوب مستأجر بدل ايجار اولان مبلغى موجر اجاره قلنان دارى
استرداد ايدرلر زيرا اجاره ده منفعتى استيفادن مقدم قبل قبض المبيع بيع كبيدر
متعاقدينك هر برينك اخرينك اوزرينه دعوى وآخرك انكار ايتمسندن وعقدلرك
برى كندوده فسخ جارى اولور معاوضه قبيلدن اولمغله اجاره بيعه الحاق اولنوب
مثلا دار مستأجره منفعت مقامنه قائم اولمغله كانه منفعت تقديرى اقامه اولندى ﴾ (و بدئ
بيمين المستأجر لو اختلفا فى البدل والموجر لو فى المدة ولو برهنا فالبينة للموجر فى البدل
وللمستأجر فى المدة ﴾ اختلافلرى بدلده اولورسه مستأجرك مدتده اولورسه موجرك

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

يميله بدأ اولنور قنغيسى نكول ايدرسه ديكرينك قولى ثابت اولور ايكيسى يردن اقامهٔ
بينه ايده جك اولورلرسه بدلده موجرك ومدتده مستأجرك بينه لرى مقبوله اولور
زياده يى اثبات ايتديكيچون ✻ (وبعده لا والقول للمستأجر) لانه منكر للزيادة ✻
منفعتى تماما استيفا ايتدكدنصكره موجرايله مستأجر اجاره نك بدلنده و يامدتنده اختلاف
ايدرلرسه قول مستأجركدر زياده يى منكر اولديغندن تحالف اولمز ✻ (ولو) اختلفا
(بعد) التمكين من (استيفاء البعض) من المنفعة (تحالفا وفسخ العقد فى الباقى والقول
فى الماضى للمستأجر) لانعقادها ساعة فساعة فكل جزء كعقد بخلاف البيع ✻ واكر
منفعتك بعضنى استيفادن تمكيندنصكره اختلاف ايدرلرسه تحالف ايدوب باقيده
عقدى فسخ ايدر ماضيده قول مستاجرك اولور اجاره ساعة بعد ساعة منعقده اولمغله
هر بر جزئى مستقل برعقد كبى اولور كه يامنفعتك هر بر جزئى ابتدأ برمعقود عليه
اولمش اولور بيع بونك خلافنه دركه مبيعك بعضسى هلاك اولسه باقيسنده تحالف
وفسخ اولمز زيرا بونده هر برجز ابتدأ معقود عليه دكلدر بلكه جمله سى برعقد ايله
معقوده در امدى بعضيسنك هلاكيله فسخى متعذر اولمغله بالضروره كليسنده دخى فسخى
متعذر اولدى ✻ (وان اختلف الزوجان) ولو مملوكين اومكاتبين اوصغيرين
والصغير يجامع اوذمية مع مسلم قام النكاح اولا فى بيت لهما اولا حدهما خزانة
الاكمل لان العبرة لليد لا للملك (فى متاع) هوهنا ما كان فى (بيت) ولوذهبا اوفضة ✻
زوجله زوجه هرنقدر مملوك ويامكاتب وياصغير اولوب وصغيرده جماعه مقتدر
اولوب ويا ذميه ايله مسلم اولسه لر نكاحده ميانه لرنده حالا قائم اولسون ويا اولمسون
كندولرينك بروجه اشتراك ويامستقلا برينك ملكى اولان منزلده كى متاعكه انده
بولنان اشياده هرنقدر التون وياكمش اولورسه ده انده بغدر ديو اختلاف ايتسه لر
✻ (فالقول لكل واحد منهما فيما صلح له مع يمينه) الا اذا كان كل منهما يفعل او يبيع
مايصلح للاخر فالقول له لتعارض الظاهرين درر وغيرها ✻ امدى هر برلرينه صالح
اولان متاعده يمينلريله قول كندونك اولور زوجه صالح ومناسب اولان قاوق وصارق
وجبه و بنش وعنترى وقوشاق وسلاح وكتب وفرس امثالى شيلردر زوجه يه صالح
ومتعلق اولانلر چارشف وياشمق وخشر وكردانه وكوپه وخواتيم وخلخال امثالى
شيلردر الاهر برلرينك اول مثلاو نسنه يى ياپمق صنعتى اولوب ويا انى بيع ايتمك كار وكسبى
اولورسه امدى اول شى هرنقدر ديكرينه صالح اولسه دخى قول كندونك اولور
ايكى ظاهركه زوجه يه صلاحيتى وزوجك اصطناعى و بيعى تعارض ايتمكين
✻ (والقول له فى الصالح لهما) لانها ومافى يدها فى يده والقول لذى اليد بخلاف
مايختص بها لان ظاهرها اظهر من ظاهره وهويد الاستعمال ✻ يورغان ودوشك
وسائر امتعه وآوانى ورقيق ومواشى ونقود امثالى ايكيسنه ياقيشور شيلرده قول

زوجكدر زيرا عورت ومافى اليدى زوجك يدنده وقول ذى اليدكدر اما عورته
متعلق اولان شيلر صورت مشروحه نك خلافنه درانك ظاهر يكه يد استعمالى زوجنك
ظاهرندن اظهر اولمغين ✻ (ولو اقاما بينة يقضى ببينتها) لانها خارجة خانية
والبيت للزوج الا ان يكون لها بينة بحر وهذا اوجين ✻ صورت مشروحه ده
ارايله عورت دعوالرينه اقامهٔ بينه ايده جك اولورلرسه عورتك بينه سيله حكم
اولنور كندولرى خارجه اولمغين ومنزل زوجكدر الا زوجه نك اولديغنه بينه سى
اولورسه كندونك اولور واشبو حكم مذكور زوجينك حياتده اولدقلرينه نظرادر
✻ (وان مات احدهما واختلف وارثه مع الحى فى المشكل) الصالح لهما
(فالقول) فيه (للحى) ولو رقيقا وقال الشافعى ومالك الكل بينهما وقال ابن
ابى ليلى الكل له وقال الحسن البصرى الكل لها وهى المسبعة وعد فى الخانية
تسعة اقوال ✻ زوجينك برى وفات ايدوب ايكيسنده ده صلاحيتى وقابليتى اولان
متاع مشكلده وارثى حياتده كى ايله بغدر ديو اختلاف ايتسه لر امدى بونده
قول حيكدر هرنقدر رقيق اولورسه ده امام شافعى وامام مالك رحمة الله
تعالى عليهما تركه نك كليسى بينلرنده مشتركدر ديديلر ابن ابى ليلى كليسى
زوجكدر وحسن بصرى رحمهما الله تعالى جمله سى زوجه نكدر بيورديلر اشبو
مسئله مسبعه دركه كندوده ارباب اجتهاد اولان ذوات فخامك يدى قوللرى
واردر وصاحب خانيه طقوز قول عد و بيان بيوردى اولكى متنده كى ذكر اولنان
امام اعظم رحمه الله تعالينك قوليدر ايكنجى امام ثانى رحمه الله تعالينك اول مثلاو
عورت ايچون نه مقدار جهاز اولورسه اول كندونك باقيسى زوجك اولمسى قوليدر
اوچنجى ابن ابى ليلى نك متاعك كليسى زوجك اولوب زوجه نك فقط او زرنده كى
امتعه سى اولمسيدر دردنجى ابن معن وشريكك تركه نك ميانلرنده مشترك اولمسى
قوليدر بشنجى حسن بصرى رحمه الله تعالينك كليسى عورتك زوجك او زرنده كه
امتعه سى اولمسى قوليدر التنجى شريحك بيت عورتكدر قوليدر يدنجى امام
محمدك امتعهٔ مشكله نك طلاق وموت صورتنده زوجك اولوب مشكل اولميانلرده
امام اعظم رحمه الله تعالى يه موافقتى قوليدر سكزنجى امام زفر رحمه الله تعالينك
مشكلك ميانلرنده مشترك اولمسى قوليدر طقوزنجى امام مالك رحمه الله تعالينك
تركه نك كليسنك بينلرنده مشترك اولمسى قوليدر خزانة الاكمل نام كتابده اقوال
مشروحه بو يلجه مسطوردر لكن خفى دكلدر كه دردنجيله طقوزنجى ايكيسى
برصورتدر ✻ (ولو احدهما مملوكا) ولو مأذونا اومكاتبا وقالا والشافعى هما كالحر
(فالقول للحر فى الحياة وللحى فى الموت) لان يد الحر اقوى ولا يد للميت ✻ صورت
مشروحه ده زوجينك برى مملوك اولسه هرنقدر مأذون ويامكاتب اولورسه ده

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

قول حياتده اولدقلرينه نظرا حرك وموتده حيكدر زيرا اولكنه نظرا حرك يدى ايكنجى يه نظرا ميت ايچون يد بوقدر اماميله امام شافعى رحمهم الله تعالى مأذونله مكاتبى حركيدر ديديلر ﴿ (اعتقت الامة) اوالمكاتبة اوالمدبرة (واختارت نفسها فافى البيت قبل العتق فهوللرجل ومابعده قبل ان تختار نفسها فهوعلى ماوصفناه فى الطلاق) بحر ﴾ برجاريه ويامكاتبه ويامدبره عتق اولنوب كندى نفسنى اختيار ايتسه امدى عتقدن مقدم خانه سنده بولنان امتعه رجلك عتقدنصكره سى اختيار ايتمزدن مقدم بولنان متاع طلاقده وصف ايتديكمز بيان اوزره حكمده ايكيسيده ايكى حركبيدر ﴿ وفيه طلقها ومضت العدة فالمشكل للزوج واورثته بعده لانها صارت اجنبية لابدلها ﴾ دخى بحرده مذكوردركه بركسه عورتنى تطليق ايدوب وعدتى منقضيه اولدقده مشكل اولان متاعى زوجك بعد الوفاة ورثه سنك اولور عورتى اجنبيه اولمش اولمغله ذى اليدعد اولنمديغندن اشبو مضمون مشروح سابق الذكر مصنفك قام النكاح اولا تعميمندن مأخوذدر ﴿ ولماذكرنا ان المشكل للزوج فى الطلاق فكذ الوارثه امالومات وهى فى العدة فالمشكل لها كانه لم يطلقها بدليل ارثها ﴾ وقتاكه طلاق صورتنده مشكلك زوج ايچون اولديغنى ذكر و بيان ايتدكسه وفاتنده ده قول ورثه نك اولور اما عورت عدت ايچنده ايكن زوج وفات ايدرسه مشكل عورتك اولور وارثه اولديغيچون كانه تطليق اولنمامش كبى اولمغين ﴿ ولو اخلف الموجر والمستاجر فى متاع البيت فالقول للمستاجر بيمينه وليس للموجر الاماعليه من ثياب بدنه ﴾ موجرايله مستاجرمتاع بيتده اختلاف ايتسه لرايمدى قول يمينيله مستاجرك اولور منزل من جهة السكنى كندويه اسناد اولنمغله موجرك انجق اوزرنده كى ثيابى كندونك اولور ﴿ ولو اختلف اسكافى وعطارفى آلات الاساكفة وآلات العطارين وهى فى ايديهما فهى بينهما بلا نظر لمايصلح لكل منهما وتمامه فى السراج ﴾ كفشكر وعطار اساكفه وعطارين آتلرنده اختلاف ايدوب اول دخى يدلرنده بولنسه اختلاف ايدنلرك بينلرنده مشترك اولور هر برلرينه صالح وقابل اولمغه باقلمز واشبو مسئله نك تمامى سراجده در ﴿ (رجل معروف بالفقر والحاجة صار بيده غلام وعلى عنقه بدرة وذلك بداره فادعاه رجل عرف باليسار وادعاه صاحب الدار فهو للمعروف باليسار ﴾ فقروفاقه ايله معروف ومشهور اولان كسه نك يدنده بو ينده وبوغازنده اون بيك درهملك مقدارى مال كثير بولنان برعبد بولنمغله يسار ايله مشهور بررجل آنى بندر ديو ادعا ايدوب ذى اليدده بندر ديدكده عبد يسار ايله معروف اولان رجلك اولور ﴿ (وكذا كناس فى منزل رجل وعلى عنقه قطيفة يقول) الذى هو على عنقه (هى لى وادعاها صاحب المنزل فهى لصاحب المنزل) ﴾ وينه بويله بررجلك منزلنده سو پرنتى طوپليان كسه نك

بو ينده برمقدار قطيفه بولنمغله انى بندر ديو ادعا ايدوب وخانه صاحبيده بندر ديسه خانه صاحبنك اولور ﴿ (رجلان فى سفينة بها دقيق فادعى كل واحد السفينة ومافيها واحدهما يعرف ببيع الدقيق والاخر يعرف بانه ملاح فالدقيق للذى يعرف ببيعه والسفينة لمن يعرف انه ملاح) ﴾ عملا بالظاهر حملى اون اولان سفينه ده ايكى رجل بولنوب هر برى سفينه يى وحملنى بندر ديو دعوى ايدوب برى اون بيعيله معروف وديكرى كميجيلك صنعتيله مشهور اولسه لر عملا بظاهر الحال دقيق اننك بيعيله معروف اولانك سفينه ملاحلك ايله مشهور اولانك اولور ﴿ ولوفيها راكب وآخر ممسك وآخر يجذب وآخر يمدها وكلهم يدعونها فهى بين الثلاثة اثلاثا ولاشئ للماد ﴾ برسفينه ده بركسه راكب وديكرى دومننى طوتوب وآخرى ايپله كندويى قرايه چكوپ وبرى مقذافكه كوركيله يوردوب مز بورانك جمله سى سفينه يى بندر ديو دعوى ايتسه لر ايمدى اول سفينه اثلاثا اوچنك اولور ماد كه كورك چلان اجرتله اولمسى احتمالندن انك اولمز ديكرلرينك يدى اقوى اولمغين ﴿ رجل يقود قطارا بل وآخر راكب ان على الكل متاع الراكب فكلها له والقائد اجيره وان لاشئ عليها فللراكب ماهو راكبه والباقى للقائد بخلاف البقر والغنم وتمامه فى خزانة الاكمل ﴾ بركسه برقطار دوه يى چكوب بريده انك برينه راكب اولسه بس اكر اول دوه لرك كليسنك اوزرنده راكبك متاعى اولورسه اول دوه لرك كليسى راكبك اولوب قائدآنك اجيرى اولور واكر اوزرلرنده حملى اولمزسه بنديكى راكبك وباقيسى قائدك اولور بقر ايله غنم مز بور ابلك خلافنه دركه بونلرك اوزرنده ايكى كسه بولنوب برى قائد اولوب ايلروسنده وديكرى سائق اولوب آرقه سنده كتسه ايمدى مز بور اوكوز ايله قيون كيروسندن سوق ايده نك اولور والله تعالى اعلم واستغفر الله العظيم

﴿ (فصل فى دفع الدعاوى) ﴾

دفع دعاوى حقنده فصل فوائد نصابدر دفع قبل اقامة البينة وقبل الحكم صحيح اولور مذكوراندنصكره صحيح اولديغى كبى دفعى دفع ودفعى دفعى دفع هرنقدر كثير اولورسه ده صحيح اولور ﴿ لماقدم من يكون خصماذكر من لايكون خصما ﴾ وقتاكه مصنف كتاب عليه رحمة الملك الوهاب بر دعواده خصميتى مشروعه ودعواسى مسموعه اولان ذواتى بيان ايتديسه خصم اوله ميان كسه لريده ذكر وتفصيله آغاز وشروع ايليوب بيورر كه ﴿ (قال ذواليد هذا الشئ) المدعى به منقولا كان اوعقارا (اودعنيه اواعارنيه اواجرنيه اورهنيه زيد الغائب اوغصبته منه) من الغائب (وبرهن عليه) على ماذكر ﴾ منقول وياعقار بردعوى قلنان

ISTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

شيده ذواليد اشبو نسنه‌يي بكا غائب اولان زيد وديعه وياعاريه وياجاره ويارهن
ايتدى ويابن بونى كندودن غصب ايتدم ديو دعوى ايدوب ومدعاسنه اقامهٔ بينه
ايدرسه دعواجينك خصومتى مندفعه اولور مدعى عليه اقامهٔ بينه ايده‌مزسه
مدعى‌يه يمين ويريلور يمين ايدرسه خصم اولور واكر نكول ايدرسه خصومت ايده‌مز
والعين قائمة لاهالكة وقال الشهود نعرفه باسمه ونسبه او بوجهه وشرط
محمد معرفته بوجهه ايضا فلوحلف لايعرف فلانا وهو لايعرفه الا بوجهه
لايحنث ذكره الزيلعى صورت مشروحه‌ده دعوى قلنان نسنه‌نك حضورده
قيام ووجودى لازمدر موجود اولميوب هلاك اولمش اولورسه خصومت مندفعه
اولمز زيرا بوصورتده مدعى قيمتنى دعوى ايتمش اولور دينى ايداع ايسه ممكن اولمز
وشاهدلرك مال صاحبى اولان غائب مودعك اسمنى ونسبنى وياوجهنى بيلمك لازمدر
وامام محمد رحمه الله تعالى اسم ونسبيله برابر وجهنى معرفتيده شرط ايلدى مدعى
فقط وجهيله بيلمك كفايت ايتمز اسميله ونسبيله بيان ايتمليكه حتى مودعى كندويى
آرايوب بوله يوقسه كندويه غدر اولور حتى بركسه وجهيله بيلديكى كسه‌يى بيلمم
ديو يمين ايتسه حانث اولمز وفى الشرنبلالية عن خط العلامة المقدسى عن البزازية
ان تعويل الائمة على قول محمد انتهى فليحفظ وشرنبلاليه‌ده علامهٔ مقدسينك
خطيله بزازيه‌دن نقلا ائمه‌نك اعتمادلرى امام محمد رحمه الله تعالى قولنه‌در ديو
مسطوردر (دفعت خصومة المدعى) للملك المطلق لان يدهؤلاء ليست يد خصومة
صورت مشروحه‌ده ملك مطلق دعوى ايده‌نك خصومتى مندفعه اولوركه قاضى
دعوى قلنان نسنه‌يى مدعى‌يه ويرديو حكم ايده‌مز زيرا مزبورلرك يدى يد خصومت
دكلدر وقال ابو يوسف ان عرف ذواليد بالحيل لاتندفع وبه يؤخذ ملتقى
واختاره فى المختار ابو يوسف همدانى عليه رحمة البارى بيوردركه اكر ذواليد
حيله ايله معروف ومشهور بركسه اولورسه اقوال مذكوره‌لر يله خصومت
مندفعه اولمز واشبو قول ايله عمل اولنور زيرا ممكنكه حيله ايله مألوف كسه
برشخصك مالنى غصبا اخذ ايدوب بعده سرا برسفر مرادايدن كسه‌نك عندنه شاهدلر
حضورنده ايداع ايتمكله مال صاحبى كلوب مالنى اثبات ايده‌جك اولدقده
ذواليد فلان كسه بونى بنم عندمه امانت وضع ايتدى ديو اقامهٔ بينه ايدوب حقنى
ابطال ايدر امدى قاضى‌يه لازم اولان احوال ناسه باقوب مقتضاى حاللرينه كوره
عمل ايتملى حتى امام ابى يوسف رحمه الله تعالى قضايه مولى امور ناسه مبتلا اولدقده
اشبو قوله رجوع ايلدى زيرا ليس الخبر كالعيان‌در صاحب مختارده بو قولى اختيار
ايلدى وهذه مخمسة كتاب الدعوى لان فيها اقوال خمسة علماء كما بسط فى الدرر اولان
صورها خمس عينى وغيره اشبو مسئلهٔ مشروحه كتاب الدعوانك مسئلهٔ

مخمسيدركه كندوده علماى فخامدن بش ذوات عظامك اقوال خمسه‌لرى واردر نتكم
مولانا فاضل مخسرو درر نام كتابنده بسط وبيان ايلديكه اولكى متنده‌كى ذكر اولنلاندر
ايكنجى امام ابى يوسف عليه الرحمه‌نك مدعى عليه صالح كسه اولورسه امام
اعظم رحمه الله تعالى‌نك قولى واكر حيله ايله معروف اولورسه خصومتك عدم
اندفاعى قوليدر اوچنجى امام محمد رحمه الله تعالينك غائبك اسمنى ونسبنى وياوجهنى
معرفتى لازمه اولمسى قوليدر دردنجيسى ابن شبرمه‌نك خصومتك مطلقا عدم
اندفاعى قوليدر بشنجى ابن ابى ليلى‌نك غائبه ملكى اقرار ايتمكله بينه‌سز خصومتك
اندفاعى قوليدر عينى مرحوم وسائرلرى مخمسه وجه تسميه‌سنى مسئله‌نك بش صورت
اولمسيله بيان ايلدى قلت وفيه نظر اذ الحكم كذلك لوقال وكلنى صاحبه بحفظه
اواسكننى فيها زيد الغائب او سرقته منه او انتزعته منه او ضل منه فوجدته بحر
اوهى فى يدى مزارعة بزازية فالصور احدى عشرة شارح رحمه الله تعالى
مخمسه وجه تسميه‌سنده صورتلرك بش اولمسيله توجيهه اعتراض ايراد ايدركه ذى
اليد اشبو مالك صاحبى بنى حفظنه وكيل ايتدى ويابنى بو داره غائب اولان زيد
اسكان ايتدى وياندن سرقت ويا انتزاع ايتدم ويا كندودن ضايع اولمغله بن
بولدم ويا بنم يدمده اشبو ارض مزارعه طريقيله‌در ديسه حكم ينه بويله‌دركه
خصم مندفع اولور امدى صورت اون بر اولور ايكى مقدمكى صورتلر امانتده اندن
صكره‌كى ايكى غصبده مندرجلردر قلت لكن الحق فى البزازية المزارعة
بالاجارة اوالوديعة قال فلايزاد على الخمس وقد حررته فى شرح الملتقى شارح قدس
سره بيوردركه بزازيه‌ده مزارعه‌يى اجاره‌يه ويا وديعه‌يه الحاقله بشك اوزرينه زياده
اولمز ديدى بزدخى مضمون مشروحى ملتقى شرحمزده تحرير وبيان ايتدك (وان)
كان هالكا اوقال (الشهود اودعه من لانعرفه اواقر) ذواليد بيد الخصومة كان
(قال) ذواليد (اشتريته) اواتهبته (من الغائب او) لم يدع الملك المطلق بل ادعى
عليه الفعل بان (قال المدعى غصبته) منى (او) قال (سرق منى (وبناه
للمفعول للستر عليه فكانه قال سرقته منى واكر دعوى اولنان نسنه موجود
اولميوب هلاك اولمش اولورسه وياخود شاهدلر اشبو مالى بزم بيلديكمز كسه ايداع
ايتدى ديرسه وياخود ذواليد يد خصومتى اقرار ايدوب مثلا بن بونى فلان
غائبدن اشترا ويا اتهاب وتسلم ايتدم ديسه وياخود مدعى ملك مطلق دعوى ايتميوب
بلكه ذواليد اوزرينه فعل دعوى ايدوب سن بونى بندن غصب ايتدك ديوب ويابندن
سرقت اولندى ديسه خصومت اولمز جوابى كلور سرق‌نك صيغهٔ مجهول ايله
تعبيرى حالنى ستر ايچون اولدى يوقسه سرقته منى مقامنده‌در بخلاف
غصب منى اوغصبه منى فلان الغائب كما سيجيئ حيث تندفع وهل تندفع بالمصدر الصحيح

لا بزازية ﴾ مجهول صيغه‌سيله غصب منى ويا بندن فلان غائب بونى غصب
ايتدى ديمك سرق منى كلامنك خلافنه دركه بونده خصومت مندفعه اولور
نتكم قريبا كلور مصدر ايله تعبير ايدوب مدعى بو بنم ملكمدر اشبو ذى اليدينده
غصبدر ديسه بس ذواليدده وجوه مشروحه‌نك بريله دفع ايده‌جك اولورسه
خصومت مندفعه اولورمى صحيح اولان مندفعه اولمز ﴿ (وقال ذواليد) فى الدفع
(اودعنيه فلان وبرهن عليه لا) تندفع فى الكل لما قلنا ﴾ مصنفك اشبو وقال ذواليد
قولى متنده‌كى سابق الذكر وان قال شرطنه مربوطدر يعنى صورت مشروحه‌لرده
ذواليد دفعده بونى بكا فلان غائب ايداع ايتدى ديوب وبونك اوزرينه اقامهٔ بينه
ايلسه صورت مذكوره‌لرك كليسنده خصومت مندفعه اولمز بيان ايتديكمز علتلره بناً
﴿ (قال فى غير مجلس الحكم انه ملكى ثم قال فى مجلسه انه وديعة عندى) اورهن
(من فلان تندفع مع البرهان على ماذكر) ﴾ ذواليد مجلس حكمك غيريده مودعى
بنم ملكمدر ديوب صكره مجلس حكمده بنم عندمده فلانك وديعه‌سى ويا رهندر
ديرسه مدعاسنه اقامهٔ بينه ايدرسه خصومتى مندفعه اولور ﴿ (ولو برهن المدعى
على مقالته الاولى يجعله خصما ويحكم عليه) لسبق اقرار يمنع الدفع بزازية ﴾ واكر
مدعى ذى اليدك مقدمكى قولنه اقامهٔ بينه ايدرسه كندوبى خصم ايدوب اوزرينه
حكم اولنور دفعنه مانع اولور اقرار سبقت ايتمكين ﴿ (وان قال المدعى اشتريته من
فلان) الغائب (وقال ذواليد او دعنيه فلان ذلك) اى بنفسه فلو بوكيله
لم تندفع بلا بينة (دفعت الخصومة وان لم يبرهن) لتوافقهما ان اصل الملك للغائب ﴾
واكر مدعى دعوى ايتديكى نسنه‌يى بن فلان غائبدن اشترا ايتدم ديوب ذواليدده
بكا اول سنك كندودن اشترا ايتديكك غائب بالذات كندوسى ايداع ايتدى
ديرسه اصل ملك غائبك اولمسنده اتفاقلرى اولمغله خصومت دفع اولنور
هرنقدر اقامهٔ بينه ايتمز ايسه‌ده واكر ايداع وكيلى واسطه‌سيله اولورسه خصومت
بلا بينة مندفعه اولمز ﴿ الا اذا قال اشتريته ووكلنى بقبضه وبرهن واو صدقه
فى الشراء لم يؤمر بالتسليم لئلا يكون قضاء على الغائب باقراره وهى عجيبة ﴾
الا مدعى صورت مشروحه‌ده ذواليده اشبو مالى بن فلان غائبدن اشترا ايتدم
اول دخى آنى سندن قبضه بنى وكيل ايتدى ديوب ومدعاسنه اقامهٔ بينه ايدرسه
امدى انى كندودن اخذ ايدر حفظه كندوسى اندن احق واولى اولمغين واكر
مدعى اقامهٔ بينه ايده‌ميوب ذواليد شرا دعواسنده كندوبى تصديق ايدرسه
اقرار يله غائبه قضا اولمسون ديو مالك تسليميله كندويه امر اولنمز اقرار حجت
قاصره‌در غيره سرايت ايتمز شارح عليه الرحمه بو مسئله عجيبه‌در ديدى لكن كندوده
تعجب ايده‌جك هيچ برشيده يوقدر وجهى ظاهر وباهردر ﴿ ثم اقتصار الدرر

وغيرها على دعوى الشراء قيد اتفاقى فلذا قال (ولو ادعى انه له غصبه منه
فلان الغائب وبرهن عليه وزعم ذواليد ان هذا الغائب اودعه عنده اندفعت)
لتوافقهما ان اليد لذلك الرجل ﴾ بوندن صكره مثلا خسرولك وسائرلرك مسئلهٔ
مذكوره‌يى تصويرده شرا دعواسنه قصرلرى قيد اتفاقيدر كه اكا مخصوص
ومحصور دكلدر بنا برين مؤلف دقت پناه اعلى الله تعالى فى الجنة سمك پناه حضرتلرى
بيورديلر كه مدعى اشبو مال بنمدر بندن غائب اولان فلان كمسه غصب ايتدى
ديو ادعا واقامهٔ بينه ايتدكده ذواليد دخى اشبو غائب مشروح مال مذكورى
بنم عندمه ايداع ايلدى ديسه خصومت مندفعه اولور اصل يد اول رجلك اولمقده
توافقلرى اولمغين ﴿ (ولو كان مكان دعوى الغصب دعوى سرقة لا)
تندفع بزعم ذى اليد ايداع ذلك الغائب استحسانا بزازية ﴾ مسئلهٔ مشروحه‌ده
غصب دعواسنك يرينه سرقت دعواسى اولسه ذواليدك انى كندونك نزدينه
غائبك ايداعى زعميله استحسانا خصومت مندفعه اولمز لكن سابق الذكر توافق
دليلى بونده دخى جاريدر حالبوكه حكم مدعى متخلفدر صاحب بحر زين ابن
نجيم بيوردلر كه بو محلى تأليفدن بركون صكره بزدن استفتا اولنديكه بركمسه قز
قرنداشنك منزلندن براز اشياسنى اخذ ورهن ايتدكدن صكره كندوسى غائب اولمغله قز
قرنداشى انى ذى اليددن دعوى ايتدكده بنم عندمده رهندر ديو جواب ويريور
جواب ويردمكه عوزت قرنداشم غصب ايتدى ديو دعوى ايدوب ذواليدده
رهنيتنه اقامهٔ بينه ايدرسه خصومتى مندفعه اولور واكر سرقت دعواسى ايدرسه
مندفعه اولمز والله سبحانه وتعالى اعلم ﴿ وفى شرح الوهبانية للشرنبلالى لو اتفقا على
الملك لزيد وكل يدعى الاجارة منه لم يكن الثانى خصما للاول على الصحيح ولا المدعى رهن
اوشراء اما المشترى فخصم للكل ﴾ دخى شرنبلالينك وهبانيه شرحنده مذكوردركه
ايكى كمسه برنسنه‌نك زيدك ملكى اولديغنه اتفاق ايدوب نهايتى هربرى كندودن
استيجار ايتدك ديو دعوى ايتسه‌لر ايكنجى مرتبه‌ده دعوى قلنان قول صحيح اوزره
اولكنه خصم اوله‌مز عينك ملكيتنى دعوى ايتديكندن ورهن وياشرا ادعا ايده‌نه
دخى خصم اوله‌مز اما شرا ويا هبه مع القبض ادعا ايدن كمسه‌مز بورلرك كليسنه كه
مستأجر ورهن وشرا ادعا ايدنلره خصم اولور ﴿ فروع قال المدعى عليه
لى دفع يمهل الى المجلس الثانى صغرى ﴾ مدعى عليه حضور قاضيده دعواجى‌يه
بنم ايچون سنى دفع ايده‌جك شى واردر ديسه ايكنجى قضا مجلسنه‌دك كندويه
مهلت ويريلور ﴿ للمدعى تحليف مدعى الايداع على البتات درر ﴾ ايداع ادعا
ايدن ذى اليدك برهانى اولميجق مدعى كندويه بتات وجهى اوزره يمين ويرر
علمه يمين ويرمز ذخيره‌ده مذكوردركه ذى اليد ايداعى كندوسى دعوى ايتمش اولمغله

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

مدعی اولدیغندن تحلیف اولنمز دررك كلامی مسئله‌نك مختلف فیها اولدیغنه حمل
اولنور ❊ وله تحلیف المدعی علی العلم وتمامه فی البزازیة ❊ مدعی علیهکه ذوالید
ایداع امثالی برشیئله مدعی‌یه دفع ایده‌جك اولوب لكن اثباتدن عاجز اولوب
وخصمده کندوینی تصدیق ایتمکین یمین ویره‌جك اولدقده علمه یمین ویریلور که
بونی فلان کسه‌نك بونك عندنه ایداعنه علمك یقدیکنه والله‌می دینور واشبو بحثك
تمامی بزازیه‌ده در ❊ وکل بنقل امته فبرهنت انه اعتقها قبل للدفع لاللعتق مالم
یحضر المولی ابن ملك والله تعالی اعلم ❊ بررجل برآخر رجلی کندونك جاریه‌سنی
برمحلدن بردیکر محله نقلنه توکیل ایتمکله جاریه سیدینك کندوینی مقدما عتقنه
اقامهٔ بینه ایتدکده کندونك تحت حکومتندن خروجیله محل آخره نقلی خصوصی
دفعی مقبول اولور عتق دعواسی مولاسی حاضر اولمدقجه مقبوله اولمز والله سبحانه
وتعالی اعلم واستغفر الله العظیم

❊(باب دعوی الرجلین)❊

اشبو باب دقت نصاب ایکی رجلك برآخر رجلدن ویاهر برینك دیکرندن دعوالری
حقنده برباب‌در ❊(تقدم حجة خارج فی ملك مطلق) ای لم یذکر له سبب کامر
(علی حجة ذی الید) ❊ کندی ایچون ارث ویاشرا مثللو برسبب ملك ذکر اولنمیان
شیده ملك مطلق ادعا ایدن خارجك حجت وبینه‌سی ذی الیدك حجتی اوزرینه تقدیم
وترجیح اولنور نتکم ماسبقده مرور ایلدی خارج مدعی اولمغله برمقتضای حدیث
شریف بینه کندولرینك اولدی ❊(ان وقت احدهما فقط)وقال ابو یوسف
ذوالوقت احق وثمرته فیمالو (قال) فی دعواه (هذا العبد لی غاب عنی منذ
شهر وقال ذوالیدلی منذ سنة قضی للمدعی) لان ماذکره تاریخ غیبة لاملك
فلم یوجد التاریخ من الطرفین فقضی بینة الخارج ❊ هرنقدر دعواجیلرك
فقط بری وقت وتاریخ بیان ایدرسه‌ده ینه خارجکدر بینه امام ابی یوسف تاریخ
بیان ایده‌نك بینه سنه‌در اعتبار دیدی وثمرهٔ خلاف خارج دعواسنده اشبو عبد
بندر برماهدر ضایع ایتدم دیوب ذوالیدده برسنه‌در بندر دیرسه مدعینك ذکر
ایتدیکی تاریخ غیبتی تاریخی اولوب ملك تاریخی اولمدیغندن کویا طرفیندن
تاریخ بولنمغله مدعیکه خارج بینه‌سیله قضا وحکم اولنور ❊ وقال ابو یوسف
یقضی للمورخ ولوحالة الانفراد وینبغی ان یقضی بقوله لانه اوفق واظهر کذا
فی جامع الفصولین واقره المصنف ❊ امام ابی یوسف تاریخ بیان ایدن هرنقدر
یالکز بری اولورسه‌ده انك ایچون قضا اولنور ولایق اولان امام مشارالیهك قولی

اوفق واظهر اولدیغندن انکله قضا وافتا اولنمقدر جامع الفصولینده بویلجه مذکوردر
ومصنف مرحومده بونی اقرار ایلدی تاریخ بیانی ایکیسندنده اولورسه سابقیله
عمل اولنور ❊(ولوبرهن خارجان علی شیء قضی به لهما فان برهنا فی) دعوی (نکاح
سقطا) لتعذر الجمع اوحیة ولومیتة قضی به بینهما وعلی کل نصف المهر ویرثان
میراث زوج واحد ولوولدت یثبت النسب منهما وتمامه فی الخلاصة ❊ ایکی کسه
برکسه‌نك یدنده بولنان برشیئده ملك مطلقله ملکمدر دیو ادعا واقامهٔ بینه ایتسه‌لر
اول شیئله ایکیسنه حکم اولنور نکاح دعواسنده عورت حیاتده ایسه ایکیسینك
بردن جمعلری متعذر اولمغین ایکیسیده دعوادن ساقط اولوب قاضی بینلرینی
تفریق ایدر برینی مرجح بولنیوب ومحلك اشتراکه قابلیتی اولمامغین واکر عورت
وفات ایتمش اولورسه نکاحله ایکیسنده حکم اولنوب هربرلرینه نصف مهر
لازم اولور وایکیسی برزوج میراثی اخذ ایدرلر بروالد کتوروب بعده وفات ایتمش
اولورسه نسب ایکیسندن ثابت اولوب هربرندن برکامل ابن میراثی الور کندولری
برباب میراثی الورلر وبونك تمامی خلاصه‌ده‌در ❊(وهی لمن صدقته اذالم تکن
فی ید من کذبته ولم یکن دخل) من کذبته (بها) هذا اذالم یؤرخا (فان ارخا
فالسابق احق بها) فلوارخ احدهما فهی لمن صدقته اولذی الید بزازیة ❊
ایعدی من بوره عورت زوجیتنی تصدیق ایتدیکی مدعینك اولور اکر زوجیتنی
تکذیب ایتدیکی مدعینك یدنده اولمیوب وکندویه دخول ایتمش اولورسه حکم
مشروح تاریخ بیان ایتمدیکلرینه نظرادر بس تاریخ بیان ایدرلرسه قنغیسینك
تاریخی مقدم ایسه عورت انك اولور واضع الیداولوب دخول ایتمش اولمغله عمل
اولنماز واکر بری تاریخ بیان ایده‌جك اولورسه عورتك تصدیق ایتدیکی مدعی‌یه حکم
اولنوب ویاذی الیده حکم اولنوریداولورسه تصدیقه باقلمز ❊ قلت وعلی مامر
عن الثانی ینبغی اعتبار تاریخ احدهما ولم ارمن نبه علی هذا فتأمل ❊ شارح
رحمه الله تعالی دیرکه امام ابی یوسفدن روایت اولنان قول اوزره لایق اولان
من بوردعواجیلرك فقط برینك تاریخنه اعتبار اولنمقدر لكن بونك اوزرینه تنبیه ایدر
برکسه‌یی بن کورمدم ❊(وان اقرت لمن لاحجة له فهی له وان برهن الاخر قضی له
ولو برهن احدهما وقضی له ثم برهن الاخر لم یقض له الا اذا ثبت سبقه)
لان البرهان مع التاریخ اقوی منه بدونه ❊ واکر عورت حجتی اولمیان زوجیت
دعواسی ایدن کسه ایچون نکاحی اقرار ایدرسه عورت انك اولور برموجب
اقرار کندویه حکم اولندقدنصکره آخری عورتك کندونك منکوحه‌سی اولدیغنه
اقامهٔ بینه ایدرسه انك ایچون حکم اولنور دعواسنی تنویر ایدوب وبرهان
تصادقدن اقوی اولمغین اما بری اقامهٔ بینه ایدوب کندویه حکم اولندقدنصکره

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

دیکربده اقامهٔ بینه ایتسه انك ایچون حکم اولنمز لکن صکره کینك تاریخنك سبقتی
ثابته اولورسه کندی ایچون حکم اولنور تاریخله برابر برهان تاریخسزدن
اقوی اولمغین ✽ (کما لم یقض ببرهان خارج علی ذی ید ظهر نکاحه الا اذا
ثبت سبقه) ای ان نکاحه اسبق ✽ نکم نکاحی ظاهر اولان ذی الید اوزرینه خارجك
بینه سیله حکم اولنمدیغی کبی الا خارجك نکاحنك سبقتی ثابته اولورسه خارجك
بینه سیله حکم اولنور ✽ (وان) ذکر السبب الملك بان (برهنا علی شراء شئ
من ذی ید فلکل نصفه بنصف الثمن) ان شاء (اوترکه) انما خیر لتفریق الصفقة
علیه ✽ ایکی خارج بر ذی الیددن برنسنه یه سبب ملك بیان ایدرك مثلا شراسنه
اقامهٔ بینه ایتسهلر ایمدی دیلرسه هر بری ایچون نصف ثمنله انك نصفنه مالك اولوب
ویا آنی ترك ایتمك واردر تخییر صفقه نك اوزرینه تفریقنه مبنیدر ودیعه ویاارث
دعوالرینده بینه بویله در لکن بری اشترا ونقدا ثمنی دفعنه اقامهٔ بینه ایدرسه
وبردیکی ثمنك نصفنی رفیقندن اخذ ایدر ✽ (وان ترك احدهما بعد ماقضی لهما
لم یأخذ الاخر کله) لانفساخه بالقضاء فلوقبله فله ✽ مزبور مدعیلرك بری کندولرینك
ایکیسیچون حکم اولندقدنصکره نصفنی ترك ایلسه دیکری کلیسنی بردن اخذ ایتمز
قضا ایله کلیسنی شراسی منفسخ اولمغین واکر ترك مشروح قضادن اقدم اولورسه
دیکری ایچون کلیسنی اخذ واردر ذاتنده کلیسنی دعوی ایتمکین ✽ (وهو) ای ماادعیا
شرائه (للسابق) تاریخا (ان ارخا) فیرد البائع ما قبضه من الاخر الیه سراج ✽
متداعیانك شراسنی ادعا ایتدکلری نسنه اکر تاریخ بیان ایدرلرسه تاریخا اسبقکدر
زیرا اول شرایی کندودن منازع اولمیان زمانده اولدیغنی اثبات ایلدی بایعده
دیکرندن قبض ایتدیکی ثمنی اکا رد ایدر ✽ (و) هو (لذی ید ان لم یؤرخا اوارخ
احدهما) اواستوی تاریخهما ✽ مزبور مدعی ذی الید اولان مدعینك اولور
اکر ایکیسی بردن تاریخ بیان ایتمیوب ویافقط بریسی تاریخ بیان ایدوب ویاتاریخلری
مستوی اولورسه زیرا کندونك انك قبضنه اقتداری شراسنك سبقتنی ایجاب
ایدر ✽ (و) هو (لذی وقت ان وقت احدهما فقط و) الحال انه (لایدلهما)
وان لم یوقتافقدمر ان لکل نصفه بنصف الثمن ✽ مارالذکر مدعی وقت بیان ایده نك
اولور اکر وقتی فقط بری بیان ایدوب وکندولری ذوالید ده اولمزسه واکر وقت
بیان ایتمزلرسه ماسبقده مرور ایتدیکه هر بری ایچون مدعانك نصفی نصف ثمنله
ثابتدر ومصنفه اولی اولان اشبو ولذی وقت قولنی لذی ید قولنك اوزرینه تقدیم ایدی
بودخی تاریخ بیانی مسئله سی تتمه سندن اولمغین ✽ (والشراء احق من هبة
وصدقة) ورهن ولو مع قبض وهذا (ان لم یؤرخا فلو ارخا واتحد المملك فالاسبق
احق) لقوته ✽ ایکی خارجك بری شرا ودیکری هبه مع التسلیم ویاصدقه ویارهن

مع القبض اثبات ایتسهلر شرا دعواسی قبوله احق واولیدر فی الحال ملك
بعوض افاده ایتمکین لکن بو تاریخ بیان ایتمدکلرینه نظرا در امدی تاریخ بیان
ایدوب مملکده بر اولورسه بس تاریخا اسبق اولان قوتلو اولمغله انك دعواسی
مسموعه اولور واکر مملك مختلف اولورسه سبق تاریخه اعتبار اولنمز بلکه ایکیسی
مساوی اولورلر ✽ (ولو ارخت احدیهما فقط فالمؤرخة اولی) ولو اختلف المملك
استویا وهذا فیما لایقسم اتفاقا ✽ واکر صورت مشروحهلردن فقط برنده تاریخ
بیان اولنورسه تاریخلوسی اولی اولور واکر مملك مختلف اولورسه ملکلرینی اثباتده
مملك طرفندن هر بریلری خصم اولمغله ایکیسده مساوی اولورلر مملك بر اولدیغی
صورتده ایکیسده سببی اثباته محتاج اولدقلرندن انده اقوی تقدیم اولنمغله صورت
مشروحه نك خلافنه اولدی لکن بو اتفاقا عبدودابه کبی تقسیم قبول ایتمیان
شیلردهدر ✽ واختلف التصحیح فیما یقسم کالدار والاصح ان الکل لمدعی الشراء
لان الاستحقاق من قبیل الشیوع المقارن لاالطاری هبة الدرر ✽ دار کبی تقسیم
قبول ایدن شیلرده تصحیحده اختلاف اولندی اصح اولان کلیسی شرا ادعا ایده نك
اولوب کندی ایچون حکم اولنمقدر زیرا هبه دعواسی ایدن مثلا دارك کلیسنده
هبه یی اثبات ایتدکدنصکره شرا ادعاسی ایدن نصفنده مستحق چقدی امدی
استحقاقی شیوع مقارن قبیلندن اولوب شیوع طاری قبیلندن اولمامغله تقسیم
قبول ایدن مشاعده موهوب لهك نصفنده استحقاق اجماعا هبه یی ابطال ایدر
امدی هبه ادعا ایده نك بینه سنك عدم قبولنه مبنی شرا ادعا ایده نك بینه سی مقبوله
اولور وبو بحث دررك هبه سنده در ✽ (والشراء والمهر سواء) فینصف
وترجع هی بنصف القیمة وهو بنصف الثمن او یفسخ لما مر ✽ شرا ایله مهر
دعواسی بردرکه بریسی ذی الیددن اشترا ادعا ایدوب دیکریده بونی بکامهر ایتمك
اوزره بنی نکاح ایتدی دیو دعوی ایلسه ایکیسیده معاوضه اولوب بنفسه ملك
اثبات ایتمکله قوتده مستوی اولوب دعوی اولنان نسنه تنصیف اولنوب مهر مسمانك
نصفی مستحق چیقمغله عورت انك نصفیله زوجه رجوع ایدوب مشتریده بایعه
ثمنك نصفیله رجوع ایدر ویاخود مارالذکر صفقه نك تفریقنه مبنی عقد فسخ
اولنور ✽ (هذا اذا لم یؤرخا او ارخا واستوی تاریخهما فان اسبق تاریخ احدهما
کان احق) ✽ حکم مشروح مارالذکر دعواجیلرك تاریخ بیان ایتمدکلرینه ویابیان
ایدوب مساوی اولدیغنه مبنیدر اما برینك تاریخی سابق اولورسه قبوله اولی واحق
اولور ✽ قید بالشراء لان النکاح احق من هبة او رهن او صدقة عمادیة والمراد
من النکاح المهر کما حرره فی البحر مغلطا للجامع ✽ مصنف رحمه الله تعالی مسئلهٔ
مشروحه یی شرا ایله قیدلدی وتقییدیده مناسبدر زیرا نکاحده مهر هبه ورهن

وصدقه‌دن احق واولی‌در تتکم بحرده سماویه قاضیسنك اوغلونك جامع الفصولین
نام کتابنده‌کی کلامینکه برشیده نکاح وهبه دعواسی مجتمع اولوب بینتیله ده
نمل ممکن اولوب بریسی مدعینك برینك منکوحه‌سی اولدیغنه ودیکری
مدعی آخرك کندویه هبه اولنمش جاریه‌سی اولدیغنه اولسه بومنکوحه جاریه
هبه اولنمش اولمغله اولور ایمدی مسئلهٔ مشروحه‌ده لایق اولان مؤمنی صلاحه
حمل ایله تکذیبدن تخلیص ایچون هبه بینه‌سنك عدم بطلانیدر صدقه مع النکاح
رهن مع النکاحده بنه بویله‌در واشبو کلام مشروحی غلطه حمل ایله صاحب بحر
بومقامده که نکاحدن مراد مهردر یوقسه منکوحه جاریه مراد دکلدر دیدی
﴿ نعم یستوی النکاح والشراء لوتنازعافی الامة من رجل واحد ولامرجح فتکون
ملکاله منکوحة للاخر فتدبر ﴾ بلی ایکی کسه برکسه‌نك یدنده‌کی جاریه‌ده بری
شرا ایله آخری منکوحه‌در دیو دعوی ومنازعه وهربری اقامهٔ بینه ایدوب
وسبق تاریخ کبی برنده برمرجح اولمسه ایمدی دعوالری میانلرنده منافات اولمامغین
جاریه شرا دعواسی ایدنك ملکی دیکرینك منکوحه‌سی اولور بوجامع الفصولین
صاحبنك بربحثیدر وصاحب بحر بوکادائرفقهانك صریح برکلاملرینی بن کورمدم
دیر ﴿ (ورهن مع قبض احق من هبة بلاعوض معه) استحسانا ﴾ رهن مع القبض
دعواسی استحسانا بلاعوض هبه مع القبض دعواسندن قبوله احق واولی‌در
﴿ ولوبه فهی احق لانهـا بیع انتهاء والبیع ولو بوجه اقوی من الرهن واوالعین
معهما استویا مالم یؤرخا واحدهما اسبق ﴾ واکر هبه عوض مقابلنده اولورسه
هبه دعواسی قبوله احقدرنهایتنده بیع اولوب بیعده هرنقدر من وجه ایسه‌ده
رهندن اقوی اولمغین واکر دعوی ایتدکاری نسنه دعواجیلرك ایکیسنك بردن
برابریدلرنده بولنوب مجرد بریسی ذی الیداولمزسه ایکیسیده دعواده مساوی اولوب
فقط بری احق اولمز مادام ایکیسیده تاریخ بیان ایدوب وبرینك تاریخی مقدم
اولمدقجه امامجرد برینك یدنده بولنورسه اول اولی اولور الا ایکیسیده تاریخ بیان ایدوب
خارجك تاریخی اسبق اولورسه انك ایچون حکم اولنور ﴿ (وان برهن خارجان
علی ملك مؤرخ اوشراء مؤرخ من واحد) غیرذی ید (او) برهن (خارج علی ملك
مؤرخ وذوید علی ملك مؤرخ اقدم فالسابق احق) ﴾ ایکی خارج کسه‌لر برذی الید
اولمیان کسه‌دن برشیئك تاریخ معینله ملکی اولوب ویاوقت معینده اشتراسنه
اقامهٔ بینه ایتسه‌لر ویاخود برخارج ملك مؤرخه وذی الید اندن مقدمکی تاریخله
ملکی اولدیغنه اثبات برهان ایلسه ایمدی تاریخی مقدمکی برهانی قبوله احقدر
زیرا کندوسی مالکنك اولی اولدیغنی اثبات ایتمکله ملکك انجق کندی طرفندن
تلقیسنی ایجاب ایتدی حالبوکه کندودن تلق اولنمدی وبونده ملك مطلقله

ملك بسببك میانلرنده فرق یوقدر ﴿ (وان برهنـا علی شراء متفق تاریخهما)
اومختلف عینی وکل یدعی الشراء (من) رجل (آخر اووقت احدهما فقط استویا)
ان تعدد البائع ﴾ واکر تاریخلری متفق ویامختلف وهربری برآخر رجلدن شرا
ادعا ایدوب ویاخود فقط بری توقیت ایدن ایکی کسه برشیئك شراسی اوزرینه اقامهٔ
بینه ایتسه‌لر مساوی اولورلر بایع متعدد اولورسه ﴿ وان اتحد فذو الوقت احق
ثم لابد من ذکر المدعی وشهوده مایفید ملك بائعه ان لم یکن المبیع فی ید البائع ﴾
واکر بایع متحد اولورسه ذوالوقتکه تاریخ بیان ایدن دعوی اولنان ماله
احق واولی‌در ایکیسیده ملکك کندونك طرفندن تلقیسنه اتفاق ایتمکله وقتا که بری
تاریخ بیان ایتدیسه کندویه حکم اولنور غیری تقدمی تبین ایتمکله بوندنصکره
مدعینك وشاهدلرك بایعك ملکنی افاده ایدر کندونك ایدی بکا تسلیم ایتدی
وکندودن الدم دیمك کبی کلامی ذکرندن لازمدر اکر مبیع بایعك یدنده اولمیوب
کندوده اندن اشترا دعواسی ایدرسه ﴿ ولو شهدوا بیده فقولان بزازیة ﴾
واکر شاهدلر بایعك ملکی اولدیغنه شهادت ایتمیوب یدنده اولدیغنه شهادت ایدرلرسه
ایمدی بونده ایکی قول واردر ﴿ (فان برهن خارج علی الملك وذوالید علی الشراء منه
او برهنا علی سبب ملك لایتکرر کالنتاج) ﴾ خارج ملکیته ذوالید کندودن
اشترا اولدیغنه اقامهٔ بینه ویاایکیسیده نتاج امثالی تکرر ایتمین سبب ملك اوزرینه
اقامهٔ بینه ایدرلرسه اجماعا ذوالید کبی اولی اولور بینه خارجك ایکن صورتین
مشروحتینده ذوالیدك بینه‌سنك اولی اولمسی اولکنده کندودن تلقی دعواسی ایدوب
ایکنجیده ایکیسیده نتاج دعواسی ایتمکله بینه یدك دلالت ایتدیکی شیئه
اقامت اولنمغله ذوالیدك بینه‌سی ترجح ایدوب کندویه حکم اولندی انجق صحیح اولانده
بودر واصحاب کزیندن جابر بن عبد الله رضی الله تعالی عنهدن مرویدرکه
حضور رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلمده بررجل بررجلك یدنده‌کی ناقه‌سنی
دعوی وکندونك عندنده تولد ایدوب ملکی اولدیغنه اقامهٔ بینه ایتدکده
ذی الیدده کما فی السابق نتاج دعواسی ایدوب واقامهٔ بینه ایلمکله رسول الله
صلی الله تعالی علیه وسلم ناقه‌ایله ذی الیده حکم بیوردیلر اشبو حدیث شریف
مشهوردروبونتاج مسئله‌سی مسئلهٔ مخصوصه‌در ونتاج ذی الیدك کندونك ویابایعنك
ویامورثنك قنغیسنك ملکنده اولورسه اولسون جامع الفصولینده مسطوردرکه خارجله
ذوالیدك هربرلری بایعلرینك ملکارنده تولد اولنمسنه اقامهٔ بینه ایتسه‌لر ذی الیده حکم
اولنور هربرلری بایعلری طرفلرندن خصم اولدقلرندن کویا بایعلری بالذات حاضر
اولوب نتاج دعواسی ایتمش کبی اولدیلر انتهی ﴿ ومافی معناه کنسج لایعاد وغزل
قطن (وحلب لبن وجز صوف) ونحوها ولوعند بائعه درر (فذوالید احق) من

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

الخارج اجماعا ﴾ تكرر اتمكده نتاج معناسنده اولان شيلركه ثياب قطنى كبى عودت
اولنميان نسج و چوق غزلكه بوكمك وسودى صاغمق و يوكو قرقمق امثالى بيز
ويالكه اتخاذينه ذواليد ايله خارج اقامهٔ بينه ايده جك اولسه بونلرك جميعسنده
اتفاقا ذواليد خارجدن احقدركه ايكيسيده تاريخ مساويله و ياا سبقله تاريخ بيان
ايتسونلر و ياايتمسونلر و يافقط برى تاريخ بيان ايتسون تاريخلرينه اعتبار اولنمز نتاج
دعواسنده تاريخه اعتبار اولنمامغين دعواى مزبوره لر هرنقدر بايعنك و يامورثنك
عندنده اولديغنه اولسه ده اولور ﴿ الا اذا ادعى الخارج عليه فعلا كغصب اووديعة
اواجارة ونحوها فى رواية درر اوكان سببا يتكرر كبناء وغرس ونسج خز وزرع
ونحوه ﴾ الا خارج ذواليدك اوزرينه غصب و ياوديعه و يااجاره مثللو برفعل
دعوى ايدوب ملك ونتاج دعوى ايتمزسه و ياخود سبب متكرر اولوب بنا وغرس و بز
طوقومق و بغداى اككمك كبى شيلر اولورسه بينه خارجك اولور مثلا ذى اليد اشبو
طاش بندردبو ارمه يالدم ديو دعوى ايدوب خارجده كذلك دعوى ايلسه تكررى
ممكن اولور مقوله دن اولمغله خارج تقديم اولنور ﴿ اواشكل على اهل الخبرة فهو
للخارج لانه الاصل وانما عدلنا عنه بحديث النتاج ﴾ و ياخود برشيده اهل خبره
اوزرينه اشكال واقع اولورسه اول شى خارجك اولور مثلا برقلنج و يابچق ناملسنده
ذواليد ايله خارج نزاع ايتسه لر امدى اهل خبره سى انجق بو ناملى وكره يابيلور
ديرسه ذى اليدك يوقسه خارجك اولور زيرا دعوى قلنان شيئك خارجك اولمسى
اصلدر اشبو اصلدن عدول نتاج حقنده كى حديث شريفه مبنيدر ﴿ تتمه ﴾
بركسه اوزرينه برشيئله بردفعه حكم اولندقدنصكره اول شيده اول كسه نك دعواسى
مسموع اولمز الا حكمك ابطالنه و ياخود اول شيئك مقضى له جانبندن تلقى اولنوب
و يانتاجنه اقامهٔ بينه ايدرسه مسموعه اولور كذا فى العمادية والبزازية ﴿ (وان
برهن كل) من الخارجين او ذوى الايدى اوالخارج وذى اليد عينى (على الشراء
من الاخر بلا وقت سقطا وترك المال) المدعى به (فى يد من معه) ﴾ ايكى خارجك
و ياذى اليدلرك و يا برخارجله برذى اليدك هر بر لرى بركسه دن برشيئك تاريخ بيان
ايتميه رك شراسى اوزرينه اقامهٔ بينه ايتسه لر ايكيسيده ساقط اولوب دعوى اولنان
مال بدنده بولنان كسه نك عندنده ترك اولنور تاريخ بيان ايدرلرسه تاريخا اقدم ايچون
حكم اولنور ﴿ وقال محمد رحمه الله يقضى للخارج ﴾ وامام محمد بن حسن الشيبانى رحمه
الله تعالى ورضى عنه صورت مشروحه ده خارج ايچون حكم اولنور بيورديلر ﴿ قلنا
الاقدام على الشراء اقرار منه بالملك له ﴾ شارح رحمه الله تعالى ديركه خارجك
و ياذى اليدك دعوى ايلدكارى نسنه نك شراسنه اقداملرى كندولرينك ملكك
آخرك اولديغنه اقرارلرينى ايجاب ايدر بونكده جمعى متعذر اولمغله تهاترى موجبدر

﴿ ولو اثبتا قبضا تهاترتا اتفاقا درر ﴾ واكر ماراالذكر دعواجيلر قبضى اثبات
ايدرلرسه اتفاقا تهاتر ايدرلركه بينه لرى ساقطه اولوب برشيئه مفيد اولمز ﴿ (ولا
يرجح بزيادة عدد الشهود) فان الترجيح عندنا بقوة الدليل لا بكثرته ثم فرع على
هذا الاصل بقوله (فلو اقام احد المدعيين شاهدين والاخر اربعة فهما سواء)
فى ذلك ﴾ شاهدلرك عددلرينك زياده سيله برطرف ترجيح ايتمز عندالحنفيه ترجيح
دليلك قوتيله اولوب مثلا برينك متواتر ديكرينك خبر احاد و يا برينك مفسر
ديكرينك مجمل اولمسى كبى امدى مفسر مجمل ومتواتر احاد اوزره ترجيح اولنورلر
قوتلرينه بناءً يوقسه شاهدلرك كثرتيله ترجيح اولنمز بوندنصكره مصنف مرحوم
اشبو اصل مشروح اوزرينه مسئله تفريع ايدركه ايكى دعواجيلرك برى ايكى
وديكرى درت شاهد كتورسه لر بس اقامهٔ بينه حكمنده من بورانك ايكيسى
مساويلردر ﴿ (وكذا لا ترجيح بزيادة العدالة) لان المعتبر اصل العدالة اذلا حد
للاعدلية ﴾ و بينه بويله عدالتك زياده لكيله ده ترجيح اولمز زيرا معتبر اولان اصل عدالتدر
اعدليته حد ونهايت اولمامغله زيرا ديكرينك اندن اعدلى بولمسى احتمالندن
حكم برحالت اوزرينه مستقر اولمز ﴿ (دار فى يد آخر ادعى رجل نصفها وآخر
كلها و برهنا فللاول ربعها والباقى للاخر بطريق المنازعة) وهوان النصف
سالم لمدعى الكل بلا منازعة ثم استوت منازعتهما فى النصف الاخر فينصف ﴾
بركسه نك يدنده بولنان دارك نصفنى بر رجل كلنى برديكر رجل دعوى واقامهٔ
بينه ايتسه لر بطريق المنازعه اولكى ربعنى ديكرى باقى اوچ ربعنى اخذ ايدرلر زيرا
دارك نصفى بلا منازعة تمامنى دعوى ايده نكدر بعده منازعه لرى نصف آخرده
متساويه اولمغله بس تنصيف اولنور ﴿ (وقالا الثلث له والباقى للثانى بطريق
العول) لان فى المسئلة كلا ونصفا فالمسئلة من اثنين وتعول الى ثلثة ﴾ وامامين مسئلهٔ
مشروحه ده ثلث اولكنه و باقى ايكنجيه عول طريقيله و يريلور ديديلر زيرا مسئله ده
كل ونصف اولمغله مسئله ايكيدن اولوب اوچه عول اولمغله ايكيسى كلى دعوى ايدنه
برى نصفنى دعوى ايدنه و يريلور ﴿ واعلم ان انواع القسمة اربعة مايقسم بطريق العول
اجماعا وهو ثمان ميراث وديون ووصية ومحاباة ودراهم مرسلة وسعاية وجناية رقيق ﴾
معلوم اولسونكه انواع قسمت درتدر برى اجماعا بطريق العول تقسيم اولنان قسمتدركه
بودخى سكزدر اولكيسى ميراثدركه برتركه ده سهام فرائض مجتمعه اولوب تركه سهامه
وفا ايتمزسه بطريق العول تقسيم اولنور مثلا برعورت فوت اولوب زوجنى و براخت
لابوينيله براخت لامنى ترك ايلسه ايمدى مسئله سى التيدن كلوب يدى يه عول اولور
ايكنجيسى ديوندر يعنى ديون متفاوته مجتمعه اولوب تركه انى وفايه ضيق اولدقده
ينه ارباب ديون ميانلرنده بطريق العول تقسيم اولنور مثلا ايكى غريمك برينك

یوز ودیکرینك اللی غروش حقی اولوب ترکه‌نك یوز غروش اولسی کبی اوچنجیسی
وصیتدرکه برکسه مالنك ثلثنی بررجله وربعنی برینه وسدسنی برینه وصیت ایدوب
ورثه‌ده اجازت ویرممکین وصیتلر ثلثه عودت ایتسه ایمدی ثلث بینلرنده بطریق العول
تقسیم اولنور دردنجیسی محاباتله وصیت صورتیدرکه مثلا اوچ بیك غروشلق
عبدنی بیك غروشه بررجله بیعه ودیکر رجله ایکی بیك غروش قیمتلو عبدنی بیکه
بیعه وصیت ایتمکله کندولرینه اوچ بیك غروش محابات حاصله اولوب بینلرنده
بروجه عول اوچ تقسیم اولنور بشنجیسی دراهم مرسله که مثلا برکسه‌یه بیك ودیکرینه
ایکی بیك غروش وصیتله اوچ بیکك بینلرنده تقسیم عولیسی کبی التنجیسی سعایه‌درکه
برعبدك نصفنك ودیکرینك کلیسنك عتقیله وصیت ایتمکله ثلثه مساعد اولمامغین
ثلث مال میانلرنده عول طریقیله تقسیم اولنوب هر برلرندن سعایه‌دن حصه‌لری
ساقطه اولور یدنجیسی جنایة رقیقکه برعبد بررجلك کوزنی چیقاروب ودیکرینی
خطاء قتل ایتمسیله جنایتی مقابله‌سنده عبد کندولرینه ویرلدکده عبد جانی
میانلرنده بطریق العول تقسیم اولنوب ایکی ثلثی مقتولك ولیسنه برثلثی دیکرینه
حصه اولور سکزنجیسی منوال مشروح اوزره جنایت ایدن مدبر عبد قیمتنی جنایت
ایتدیکلرینه ویرلدکده میانلرنده تقسیم عول طریقیله اولور ✤ وبطریق المنازعة
اجماعا وهی مسئلة الفضولیین ✤ قسمتك برقسمیده اجماعا بطریق المنازعه اولاندرکه
ایکی فضولی مسئله‌سیدرکه برفضولی برعبدی بررجله بیك غروشه ودیکر فضولی
دیکر رجله اول عبدك نصفنی بشیوز غروشه بیع ایتمکله عبدك صاحبی بیعلرك
ایکیسنه‌ده اجازت ویررسه ایمدی مشتریلر مخیر قلنورلر پس اخذی اختیار ایدرلرسه
بطریق المنازعه اوچ ربعنی کلنی و بر ربعنی نصفنی اشترا ایدن آلور ✤ وبطریق المنازعه
عنده والعول عندهما وهو ثلاث مسائل مسئلة الکتاب واذا اوصی لرجل بکل ماله
اولعبد بعینه ولآخر بنصف ذلك ✤ اوچنجیسیده امام اعظم رضی الله تعالی عنه قتنده
بطریق المنازعه امامین رحمهما الله تعالی نزدلرنده عول ایله تقسیمدرکه اوچ
مسئله‌ده دربری مسئلهٔ کتابکه متنده کیدر بریده برکسه‌یه مالنك کلیسیله ویاخود
معین برعبد ایله وصیت ایدوب آخر کسه‌یه‌ده اول مالك نصفیله بوایکنجی ویا مزبور
عبدك نصفیله بوده اوچنجیدر وصیت ایتسه ایمدی ورثه اجازت ویردیکی تقدیرجه
مال وعبد بینلرنده امام اعظم رضی الله تعالی عنه قتنده ارباعا امامین نزدلرنده اثلاثا
تقسیم اولنورلر ✤ وبطریق العول عنده والمنازعة عندهما وهو خمس کما بسطه
الزیلعی والعینی وتمامه فی البحر ✤ تقسیم امام اعظم رضی الله تعالی عنه نزدنده عول ایله
امامین قتنده منازعه طریقیله دراوده بشدر اولکیسی ایکی کسه‌نك مشترك اولدقلری
برعبد مأذونه برینك یوز غروش وبراجنبینك یوز غروش ادانه سیکه مثلا نسیئة

برنسنه بیع ایدوب بعده مزبور عبد دینی ادادن عاجز اولمغله رقبه‌سی یوز غروشه
بیع اولندقده امام اعظم رحمه الله تعالی قتنده عبدك ثمنی داین اولان مولاسیله
اجنبی میانلرنده اثلاثا تقسیم اولنوب ایکی ثلثی اجنبی‌یه برثلثی مولاسنه حصه اولور
اداسی شریکی حقنده صحیحه اولوب کندونك حقنده صحیحه اولمامغین ایکنجیسی
برعبد مأذونه براجنبی یوز و بردیکر اجنبی اللی غروش اداسی ایتمکله عبد دینیچون
بیع اولندقده امام اعظم رحمه الله تعالی قتنده ثمن میانلرنده اثلاثا امامین رحمهما الله
تعالی نزدلرنده ارباعا تقسیم اولنور اوچنجیسی برعبد بررجلی خطأ دیکر بررجلی
عمدا قتل ایدوب عمدا مقتولك ایکی ولیسی اولوب بریسی عفو ایتسه عبدك سیدی
عبدی دفعله دیتی فدا ویرمك بیننده مخیردر ایمدی مولی فدا ویره‌جك اولدقده
اون بش بیك درهم ویروب بش بیکنی عفو ایده‌نك شریکنه اون بیکی خطأ مقتولك
ولیسنه ویریلور واکر عبدی ویررسه عبد بینلرنده امام اعظم رحمه الله تعالی قتنده
اثلاثا امامین نزدنده ارباعا تقسیم اولنور دردنجیسی جنایت ایدن عبد مدبر تقدیر
اولنه‌رق مسئلهٔ مشروحهٔ سابقه‌در سیدی قیمتنی ویرر بشنجیسی عمدا مولاسنی وبراجنبی
کسه‌یی قتل ایدن ام ولد جاریه‌نك مسئله‌سیدرکه ایمدی مار الذکر مقتوللرك هر برینك
ایکی ولیسی اولوب هر برایکیسندن بری عفو ایلسه قیمتك اوچ ربعنده سعی ایدوب
ربعی اجنبینك ولیسندن سکوت ایده‌نك اولوب وایکی ربعی امام اعظم رحمه الله
تعالی قتنده بینلرنده اثلاثا بطریق العول امامین رحمهما الله تعالی نزدلرنده
بطریق المنازعه ارباعا تقسیم اولنور نتکم زیلعی وعینی بسط وتفصیل ایلدی واشبو
بحثك تمام وتفصیلی بحرده‌در ✤ والاصل عنده ان القسمة متی وجبت لحق ثابت
فی عین اوذمة شایعا فعولیة اوممیزا اولاحدهما شائعا وللآخر فی الکل فمنازعة ✤
بوخصوصده اصل اصیل وقاعده وتفصیل امام اعظم وهمام اکرم رحمه الله
تعالی قتنده چونکه قسمت شائعا عینده ویاذمتده ثابت حق ایچون واجبه اولورسه
ایمدی بونوع قسمت عولیه‌در میراث کبی ذمتده تبعیض متصور اولمدیغندن شارحه
اولی اولان تعبیرده فی ذمة اوعین شائعا دیمك ایدی وینه عبارده شائعا فی البعض
دون الکل اولی‌در واکر قسمت مشروحه عینده بروجه تمییز واجبه اولوب شیوع
طریقی اوزره اولمیوب ویاخود برینك حقی شائعا اولوب دیکرینك حقی کلیسنده اولورسه
قسمت نزاعیه‌در ✤ وعندهما متی ثبتا معا علی الشیوع فعولیة والافنازعة
فاحفظ ✤ وامامین همامین رحمهما الله تعالی قتنده هرنه زمانکه ایکی حق بردن
بروجه شیوع ثابت اولورسه اشبو نوع شیده‌کی قسمت عولیه‌در میراثده ودیون
متفرقه مجتمعه اولان ترکه‌ده اولدیغی کبی والا ایکی وقت مختلفده ویا بر وجه تمییز
ثابت اولورسه انده‌کی قسمت منازعه‌در ایمدی میراثده‌کی حقوقك کلیسی وقت

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

واحدكه موت وقتيدر انده على وجه الشيوع ثابته اولمغله بطريق العول تقسيم
اولنور وينه بويله برتركه‌ده ديون متفاوته مجتمعه اولدقده ارباب ديونك حقلرى ميراث
كبى موت وقتنده ثابته اولور وصيتلرده ينه بويله‌در ﴿ ولو الدار فى ايديهما فهى
للثانى) نصف لا بالقضاء ونصف به لانه خارج ﴾ واكر دار مشروحه مار الذكر
دعواجيلرك ايكيسنك بردن يدلرنده بولنورسه دار ايكنجيكه كليسنى دعوى ايده‌نك
اولور نصفنه بلاقضاء ونصف آخرينه انده خارج اولديغندن قضا ايله مالك اولور
زيرا نصف دعوى ايده‌نك يدى يد محقه اولسون ديو دعواسى يدنده‌كى نصفه متصرفه
اولمغله تمامنى دعوى ايده‌نه نصف بلامنازعة تسليم اولنمغله مافى اليدى بلا قضاء
كندونك اولدى امدى نصفنى دعوى ايده‌نك يدنده‌كى نصفده خارجله ذى اليد
بينه‌سى مجتمعه اولمغله خارجك بينه‌سى تقديم اولندى ﴿ واوفى يدثالثة وادعى احدهم
كلها وآخر نصفها وآخر ثلثها وبرهنوا قسمت عنده بالمنازعة وعندهما بالعول
وبيانه فى الكافى ﴾ واكر دار اوچ كسه‌نك يدنده برى دارك كليسنى وآخرى نصفنى
وبرى ثلثنى دعوى ايدوب وهر برلرى دعوالرينه اقامهٔ بينه ايدرلرسه امام اعظم
رحمه الله تعالى نزدنده بالمنازعه وامامين قتنده بالعول تقسيم اولنور بومسئله‌نك تمام
وتفصيلى كافى وطحطاويده‌در ﴿ ولو برهنا على نتاج دابة) فى ايديهما اواحدهما
اوغيرهما (وارخا قضى لمن وافق سنها تاريخه) بشهادة الظاهر ﴾ ايكى كسه
يدلرنده وياخود فقط برينك وياكندولرينك غيرى برذى اليدك يدنده بولنان بردابه‌نك
عندلرنده نتاج اوزينه اقامهٔ بينه ايدوب وتاريخ بيان ايتسه‌لر دابه‌نك سنى بينه سنك
تاريخنه موافق اولان كسه ايچون حكم اولنور تاريخك سنه موافقتى ظاهر حالى
صدقنه شهادت ايتديكنه بناً تاريخه ضميرينك بينه‌يه ارجاعى برهان اعتباريله‌در
﴿ قلولم يؤرخا قضى بها الذى اليد) ﴾ واكر مزبور دعواجيلر تاريخ بيان ايتمزلرسه
اول دابه ايله ذى اليده حكم اولنور ﴿ (ولهما ان فى ايديهما اوفى يد ثالث) ﴾ واكر دابه
كندولرينك وياغيرلرى بركسه‌نك يدنده بولنورسه كندولرى ايچون حكم اولنور
﴿ (وان لم يوافقهما) بان خالف اواشكل (فلهما ان كانت فى ايديهما اوكانا
خارجين فان فى يد احدهما قضى بها له) هو الاصح ﴾ واكر دابه‌نك سنى تاريخه
موافق اولميوب يا مخالف ويا مشكل اولسه كه تاريخلرك برينه موافق اولمزسه
امدى دابه ايكيسنك بردن يدلرنده بولنوب ويا ايكيسيده خارج اولوب ذى اليد اولمازلرسه
ايكيسنه بروجه اشتراك بالمناصفه حكم اولنور برهانلرك برينك ديكرينك اوزرينه رجحانى
اولمامغين واكر دابه فقط برينك يدنده بولنورسه دابه ايله كندويه حكم اولنور زيرا
تاريخلرده مخالفت ويا اشكال اولنجق ساقط اولملريله كويا اصلا تاريخ بيان اولنمامش
كبى اولدى انجق اصح اولان قول بودر اصحك مقابلى تاريخك مخالفتى صورتنده

(بينه‌لرك)

بينه‌لرك ايكيسينكده كذبنك ظهورينه بناً باطله اولوب دابه‌نك يدنده بولنان كسه‌ده
قالمسى قوليدر ﴿ قلت وهذا اولى مما وقع فى الكنز والدرر والملتقى فتبصر ﴾
شارح رحمه الله تعالى ديركه مصنفك اشبو وان لم يوافقهما تعبيرى كنزده ودررده
وملتقاده واقع اولان وان خالف اواشكل عباره‌لرينه عام وشامل اولمغله بواندن
اولى‌در وجه اولويتى بيلكده سن بصيرت اوزره اول ﴿ (برهن احد الخارجين
على الغصب) من زيد (والاخر على الوديعة) منه (استويا) لانها بالجحد تصير غصبا ﴾
ايكى خارجك برى مدعى عليه اولان زيد اوزرينه برنسنه‌سنى غصب ايتدى ديو
وديكرى اول شيئ اكا ايداع ايتدم ديو دعوى واقامهٔ بينه ايتسه‌لر دعواده
ايكيسيده مساوى اولوب ايكيسنه بروجه نصفيت اول شيئله حكم اولنور
زيرا وديعه انكار اولنمغله غصب اولور حتى ضمانى دخى واجب اولور ﴿ (الناس
احرار) بلا بيان (الافى) اربع (الشهادة والحدود والقصاص والقتل)
كذا فى نسخة المصنف وفى نسخة والعقل وعبارة الاشباه والدية ﴾ ناس بلا بيان
حرلردر دار حريت دارى اولوب وكندولرى حر اولان حضرت ادم عليه الصلوة
والسلام ايله حضرت حوا رضى الله تعالى عنهانك اولادندن اولدقلرينه مبنى الادرت
محلده كه شهادتده حريت ظاهره سيله اكتفا اولنمز بلكه خصم رقدر ديو طعن ايدرسه
امدى شاهددن سؤال اولنور طعن اولنمزلرسه سؤال اولنمزلر امدى شاهدلر
بزلر احرارز اصلا تمليك اولنمدق ديسه‌لر شهادتلرينك قبولنه نظرا قوللرى قبول
اولنماز حتى حريتلرينه اقامهٔ بينه ايده‌دك نه حدودده حريتى بيان مثلا بركسه
بركسه‌يه قذف ايتمكله قاذف مقذوفه سن عبدسك بكا حد قذف ايجاب ايتمز ديسه
امدى حريتنى اثبات ايتمدكجه قاذفه حد اولمز قصاصده بركسه بركسه‌نك يدنى
قطع ايتدكده قاطع مقطوعى عبد زعم ايلسه حريتنى اثبات ايتمدكجه قصاصله حكم
اولنمز قتلده بركسه برانسانى خطأ قتل ايتمكله قاتلك عاقله‌لرى مقتولى عبددر
ديسه‌لر حريتنه اقامهٔ بينه اولمدقجه كندولرينه ديتله حكم اولنمز مصنف مرحومك
نسخه‌لرنده عباره بروجه محرردر بعض نسخه‌ده قتل يدلرنده عقلدر واشباهك عباره‌سى
ديتدر نسخ ثلثه‌نك مآللرى بردر ﴿ وحينئذ (فلو ادعى على مجهول الحال) احرام لا
(انه عبده فانكر وقال انا حر الاصل فالقول له) لتمسكه بالاصل ﴾ بوتقديرجه بركسه
برمجهول الحال كه حريتى وعدم حريتى نامعلوم اولان كسه‌يه بنم عبدمدر ديو دعوى
ايتدكده اول دخى انكار ايدوب بن حر الاصلم ديسه بس اصله تمسكنه بناً قول
كندونك اولور شارح رحمه الله تعالى مجهول الحالى بياننده احرام لا بدانده فى الحرية
وعدمها ديسه يك واضح اولور ايدى ﴿ (واللابس) للثوب (احق من آخذ الكم) ﴾
مصنف والاجناب واضع اليدك بلا بينة دعواسنده تصديق اولنمسى مسائلى

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

بيان اتمكه شروع ايدوب ديركه ثوبك لابسى يكندن وياسائر برطرفندن اخذايدن
مدعى دن ثوبه احق واولى در زيرا لابسك تصرفى ملكيت اقتضا ايتمكله
بك ظاهر اولديغندن كندولرى ذى اليدكندن اخذايدن خارج عد اولندى
ايمدى خارج اقامهٔ بينه ايدرسه ثوب كندونك اولور يوقسه لابسه يمين ويريرد
﴿ والراكب ﴾ احق ﴿ من آخذ اللجام ومن فى السرج اولى من رديفه وذوحملها
ممن علق كوزه بها ﴾ لانه اكثر تصرفا ✻ دابه يه بنجى ديزكنني اليجيدن ايرده كى
تركسنده كندن ويوك صاحبى دستسنى آصندن احق واولى در مزبورلر تصرفا
اكثر اولدقلرندن ايكيسنك حملى اولورسه مساوى اواورلر زياده لكه اعتبار اولنمز
بربطمانله اون بطمانك فرقى يوقدر ﴿ والجالس على البساط والمتعلق به سواء ﴾
بجالسيه وراكبى سرج ﴿ لمن معه ثوب وطرفه مع الاخر لاهدبته ﴾ اى طرته الغير
منسوجة لانها ليست بثوب ✻ كلم بچه امثالى نسنه نك اوزرينه جلوس ايدنله
اكا تعلق ايدوب باپشان كسنه اكا استحقاقده برابرلردر ايكيسى بركلمه جلوس
ايدوب وياباره ركوب ايدوب وكندى ايله برثوب اولوب وبرطرفى ديكر كسنه نك
يدنده اولورسه مساوى اولدقلرى كبى ايمدى مزبورلر بيننده اول شى تنصيف
اولنوب هربرى نصفنه مالك اولور يدلرى اندہ ثابته اولمغين اما كندوده نسج اولنميان
هدبه سيكه صچغى آخرك يدنده اولورسه اول كسنه دعواده ثوب يدنده اولان كسنه يه
مساوى اولمز هدبه ثوب اولمامغين شارحك منسوجة قولنده اولى اولان الف
واللامله اولمقدر زيرا غير كلمه سى اسم فاعل منزله سنده در انجق معرف باللامه
ويامعرف باللامه مضافه مضاف اولور الضارب رأس الجانى كبى ﴿ بخلاف
جالسى دار تنازعا فيها ﴾ حيث لايقضى لهما لاحتمال انها فى يد غيرهما وهنا علم
انه ليس فى يد غيرهما عينى ✻ ايكى كسنه نك كندوده ساكن اولوب وهر برينك
بغدر ديو منازعه ايلدكلرى دار بساط مشروحك خلافنه دركه بونده جلوس
ملكه دلالت ايتديكندن كندولرينه حكم اولنمز زيرا دارك كندولرينك غيرينك
يدنده اولمسى محتملدر وعقارده يد كندوده جلوسله ثابته اولمز بلكه تصرفله ثابته اولور
بساط مسئله سنده غيرك يدنده اولماديغى معلومدر ﴿ الحائط لمن جذوعه عليه
اومتصل به اتصال تربيع ﴾ بان تتداخل انصاف لبناته فى لبنات الاخر ✻ حائطكه
جدارده نزاع اولندقده ديركارى اوزرنده اولان قنغيسيسه انك اولور زيرا ديوار
غالبا ديرك وضعيچون بنا اولنمغله ديرك صاحبنك يدى يد استعمال اولوب ذى اليد اولور
وياخود منازع فيه اولان جدارك كندونك منازع فيه اولميان جدارنه اتصال تربيعله
متصل اولمسيله اولور كه منازع فيهك كرپجنك وياطاشنك نصفلرى ديكرينك كنك در
ونه تداخل ايتمسيله اولور امام كرخى قدس سره السامى كيفيت تربيعى شووجهله

بيان ايدركه منازع فيه اولان حائط مدعيلرك برينك ايكى طرفندن ايكى ديوارنه
بردن متصل اولوب ومنازع فيه اولان حائطك مقابلنده ينه كندونك ديوارلرينه
متصل برديوارى دخى اولمليكه حتى مربع اولوب كانه شئ واحد حكمنده اوله
✻ واومن خشب فبان تكون الخشبة مركبة فى الاخرى لدلالته على انهما بنيا معاولذا
سمى بذلك لانه حينئذ يبنى مربعا ✻ واكر جدار اغاجدن مبنى اولوب برى بريندن مركب
اولورسه بس اتصال تربيع صاحبنك منازع فيه جداره اولى اولمسى انك
ديوارلرك برازن بنا اولنمسنه دلالت ايتديكنه مبنى اتصال تربيعله تسميه اولندى
وهيئت مشروحه ده جدار مربع اولور ﴿ لالمن له ﴾ اتصال ملازقة اونقب
وادخال او ﴿ هرادى ﴾ كقصب وطبق يوضع على الجذوع ﴿ بل ﴾ يكون ﴿ بين
الجارين لو تنازعا ﴾ ولايختص به صاحب الهرادى بل صاحب الجذوع الواحد
احق منه خانية ✻ حائط اتصال ملازقه ايله متصل جدار صاحبى ايچون وياداولك
دلوب خشبى بلا تركيب ادخال ايدن وياخود كندى ايچون قش وديركارك اوزرينه
وضع اولنان حصر امثالى شيلرى اولان كسنه ايچون اولماز بلكه منازعه ايدرلرسه جدار
بينلرنده مشترك اولوب هرادى صاحبنه خاص اولمز جدار اوزرنده برديره اولان كى
هرادى صاحبندن احق واولى در ✻ ولولا حدهما جذوع وللاخر اتصال
فلذى الاتصال وللاخر حق الوضع وقيل لذى الجذوع ملتقى وتمامه فى العينى
وغيره ✻ واكر منازع فيه اولان جدارده دعواجيلرك برينك ديركارى
ديكرينك اتصالى اولورسه جدار اتصال صاحبنك اولوب آخر ايچونده
حق وضع اولور بعضيلر ديرك صاحبلرى ايچون اولور ديديلر ومحيطده
مسطوردركه حائطه ايدى اوچ مرتبه اوزرينه در برى اتصال تربيع برى اتصال
ملازقه ومجاوره برى وضع جذوع ومحاذاة بنادر اوليلرى صاحب تربيع اول بولنمازسه
صاحب جذوع اول بولنمزسه صاحب محاذاتدر ✻ واماحق المطالبة برفع جذوع
وضعت تعديا فلايسقط بابراء ولاصلح وعفو وبيع واجارة اشباه من احكام الساقط
لايعود فايحفظ ✻ صاحبنك رضاسى اولمقسزين برجداره وضع اولنان جذوعك
رفعنى مطالبه حقى رفع جذوعدن ابرائله ساقط اولمز زيرا ابرا اعياندن اولمز بلكه
ذمتده اولان نسنه دن اولور ووضعدن برشيئله صلحله ده ساقط اولمز مدت وضع مجهوله
اولمغين وعفو وبيعله ده ساقط اولمز كه واضع ديره كى وموضوع له جدارى بيع
ايده جك اولسه مشترى ايچون رفعنى مطالبه حقى واردر اجاره ايله ده ساقط اولمزكه
دارنى ديرك صاحبنه ايجار ايدرسه رفعنى مطالبه حقى زائل اولمز اشبو مسائل
مشروحه اشباهك احكام الساقط لايعود بحثندن منقولدر ﴿ وذو بيت من دار
فيها بيوت كثيرة ﴿ كذى بيوت ﴾ منها ﴿ فى حق ساحتها فهى بينهما نصفين ﴾

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

بیوت کثیره‌یی مشتمله اولان دارده بر بیت صاحبی اولوب اکا واضع الید اولان کمسه
انك حولیسی حقنده اندن بیوت کثیره صاحبی کیبدر امدی ساحه طریق کبی
میانلرنده بروجه نصفیت کندولرینك اولور زیرا مز بورلر مرور ووضع امتعه
وکسر حطب امثالی عرصه‌یی استعمالده برابرلردر طریقده‌ده بیت ومنزل ودار
صاحبلری مساو یلردر وشرح طحاو یده مرسومدر که علو وسفلی مشتمله خانه‌نك علوی
برکمسه‌نك سفلی بر آخر کمسه‌نك یدلرنده حولیسنه ایکیسی بردن متصرف اولسه‌لر
امدی میانلرنده منازعه وقوعبولوب هر بری تمامی بغدر دیوادعا ایدوب و بینه‌لریده
بولنمامغین تحلیف اولنورلرسه صاحبلرینك یدلرنده هر بری ترك اولنور نهایتی
ساحه صاحب سفلك اولوب صاحب علوایچونده انده حق مرور اولور برروایتده
ساحه‌ده میانلرنده نصفیت اوزره اولور دخی ابو السعوده شیخ شاهیندن نقلا مذکوردر
که ساحه‌ده وشفعه‌ده واجرة قسامه‌ده وظلما اخذ اولنان نوائب سلطانیه‌ده
وعاقله‌ده وغرق وطر یقده عدم امنیت خوفندن سفینه‌دن دریایه رمی اولنان امتعه‌ده
قسمت عدد رؤس اوزرینه اولور حصه‌یه کوره اولمز ☼ انتهی ☼ (بخلاف الشرب
اذا تنا زعافیه (فانه یقدر بالارض) بقدر سقیها ☼ حق شربده منازعه ایدرلرسه
مارالذکر دارك خلافنه‌در که بونده ارضك سقیی مقدارنجه تقدیر اولنور زیرا شربه احتیاج
سقی ارض ایچوندر بس اراضی کثیره اولدقجه کندویه احتیاجده چوق اولورده
کندونك مقدارنجه تقریر اولنور ☼ (برهنا) ای الخارجان (علی ید) لکل منهما
(فی ارض قضی بیدهما) فتنصف ☼ ایکی خارج برقطعه ارضده ذی الید اولدقلرینه
اقامهٔ بینه ایتسه‌لر ایکیسنکده ذی الید اولملریله حکم اولنوب بروجه نصفیت ارضه
مالك اولورلر ظن ایده‌رمکه کندولرینك خارج اعتبار اولنملری ارض یدلرنده
بولنه‌رقدر زیرا دعوی حالنده ایکیسیده خارجدرلر یوقسه زیرا اجانبدن برکمسه‌نك
ذی الید اولمسی لازم دکلدر ☼ (ولو برهن علیه) ای علی الید (احد هما او کان
تصرف فیها) بان لبن او بنی (قضی بیده) لوجود تصرفه ☼ واکر مز بورلرك بری
یداوزرینه اقامهٔ بینه ایدوب و یاخود انده کندونك یدنده اولمسنه دلالت ایدر کرپیچ
دوکك و یابنا وغرس کبی شیلر ایله تصرف ایدرسه تصرفنه مبنی یدایله حکم اولنور
زیرا بو مثللو تصرفلره مقتدر اولمسی یدنده اولمسنه دلالت ایدر بو دیکری اقامهٔ
بینه ایده‌مدیکنه نظرادر ☼ (ادعی الملك فی الحال وشهد الشهود ان هذا العین کان ملکه
تقبل) لان ماثبت فی زمان یحکم ببقائه مالم یوجد المزیل دررر ☼ برشخص برنسنه‌یی
ملکمدر دیو دعوی ایتدکده شاهدلری اشبو نسنه زمان ماضیده بونك ملکی ایدی دیسه‌لر
شهادتلری مقبوله اولور زیرا بر وقتده ثابت اولان شیئك بقاسیله حکم اولنور مادام
انی ازاله ایدر برشی بولنمدقجه بس شهادتلری ماضیده وحالده ملکی اثبات ایدر

☼ (صبی یعبر عن نفسه) ای یعقل مایقول (قال انا حر فالقول له) لانه فی ید نفسه
کالبالغ ☼ سوزینی وصحبتنی بیلوب کندی نفسندن تعبیره قادر چوجق بن حرم دیسه
قول کندونکدر مادام کندوسی انکار ایتدکجه برکمسنه‌نك انی بنم عبدمدر دعواسی
بلا بینة مقبوله اولمز زیرا کندوسی نفسنك یدنده بالغ کبیدر ☼ (فان قال انا عبد لفلان)
لغیر ذی الید (قضی به لذی الید) لکن لایعبر عن نفسه لاقراره بعدم یده ☼ واکر
مزبور صبی یدنده بولندیغی کمسه‌نك غیری‌یه بن فلانك عبدیم دیرسه کندونك ذی
الیدك عبدی اولمسیله حکم اولنور نفسندن تعبیره مقتدر اولمیانده ذی الیدك اولدیغی
کبی کندی نفسنه ملکیتی اقراریله عدم یدنی اقرارینه بناءً معارضندن خالیه اولان ذی
الیدك دعواسیله رقیتی ثابته اولور اقراریله اولمدی ☼ (فلو کبر وادعی الحریة
تسمع مع البرهان) لماتقرر ان التناقض فی دعوی الحریة لایمنع صحة الدعوی والله
سبحانه وتعالی اعلم ☼ امدی صبی مزبور سن بلوغه رسیده اولوب حریت دعواسی
ایدرسه مع البرهان دعواسی مسموعه اولور حریت دعواسنده تناقض صحت
دعوایه مانع اولمز مضموننه بناءً والله تعالی اعلم واستغفر الله العظیم

☼ (باب دعوی النسب) ☼

وقتاکه مصنف دفتپناه اعلی الله تعالی فی الجنة سمك بناه حضرتلری اموال
دعواسی بیاندن فارغ اولدیسه نسب دعواسی بیانه اغاز ایتدی مال
دعواسنك وقوعی اکثر اولمغله ذکری اهم اولوب تقدیمه شایان قلندی
☼ الدعوة نوعان دعوة استیلاد وهو ان یکون اصل العلوق فی ملك المدعی
ودعوة تحریر وهو بخلافه والاول اقوی لسبقه واستنادها لوقت العلوق
واقتصار دعوة التحریر علی الحال وسیتضح ☼ اتقانی مرحوم طعامه دعوة
دالك فتحیله در نسبه دعوة دالك کسریله دردیدی دالك کسریله دعوة ایکی نوعدر
بری استیلاد دعواسیدر که اصل علوقکه حملك مدعی‌نك حقیقة ملکنده وجوده
کلمسیدر و یامدعی‌نك حکما ملکنده اولسه‌ده اولور مثلا برکمسه ولدینك جاریه‌سنی
وطئ ایدوب اندن ولد حاصل اولمغله ولد بندندر دیو دعوی ایتسه امدی اول جاریه‌ده
حکما ملکی ثابت اولوب وولدك عتقیده ثابت اولور وجاریه‌نك قیمتنیده ولدنه
ضامن اولور نتکم ماسبقده مرور ایلدی و بریده تحریر دعواسیدر که مقدمکینك
خلافنه‌در بونده علوق مدعینك ملکنده اولمز اولکنده دعوی علوق وقتنه مستند
اولمغله سبقنه بناءً اولکی اولیدر تحریر دعواسی زمان حاله مقصوره‌در واشبو مضمون
قریبا واضح وظاهر اولور ☼ (مبیعة ولدت لاقل من ستة اشهر منذ بیعت فادعاه) البائع
(ثبت نسبه) منه استحسانا لان العلوق فی ملکه ومبنی النسب علی الخفاء فیعفی فیه التناقض ☼
بیع اولنان برجاریه بیع اولندیغی وقتدن التی ماهدن اقلده بر ولد کتوروب بعده

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

انی بڭندردیو دعوی ایدرسه استحساناً نسبی کندودن ثابت اولور ملکنده حامله
اولدیغیچون قیاس اولان نسبك کندودن عدم ثبوتیدر زیرا کندونك انی بیعی
جاریه‌لکنی اقراردر امدی ولدی بنمدر دیو دعواسی انك ام ولد اولدیغنی ایجاب ایتمکله
تناقض ایتمش اولور لکن نسبك مبناسی خفا اوزره اولمغله انده تناقض معفودر
﴿(و) اذا صحت استندت (فصارت ام ولده فیفسخ البیع و یرد الثمن و) لکن
(ان ادعاه المشتری قبله ثبت) نسبه (منه) لوجود ملکه وامیتها باقراره وقیل یحمل
علی انه نکحها ثم استولدها ثم اشتراها ﴾ پس بایعك دعوت مشروحه‌سی صحیحه
اولدقده وقت علوقه مستنده اولمغله ام ولدی بیعی تبین ایتدیکندن بیعی فسخ
وثمن رد اولنور لکن مشتری بایعدن مقدم ولد بنمدر دیو دعوی ایدرسه ولدك نسبی
کندودن ثابت اولور ملکی بولندیغندن جاریه‌نك ام ولد اولدیغی ثابت اولور
اقرارینه بناءً بعضیلر مشترینك جاریه‌یی نکاح ایدوب صکره استیلاد صکره اشتراسنه
حمل اولنور دیدیلر ﴿(ولو ادعاه معه) ای مع ادعاء البائع (او بعده لا) لان دعوته تحریر
والبائع استیلاد فکان اقوی کامر ﴾ واکر مشتری ولدی بایعله برابر و یا بایعدن صکره
بنمدر دیو دعوی ایدرسه نسبی کندودن ثابت اولمز دالك کسریله دعوتیکه ولد بنمدر
دیو دعواسی بایعك دعواسندن صکره تحریرکه انك حریتنی دعوادر اما بایعك کی استیلاد
دعواسی اولدیغندن اندن اقوی اولمغله نسب کندودن ثابت اولدی نتکم ماسبقده
مرور ایلدی ﴿(وکذا) یثبت من البائع (لو ادعاه بعد موت الام بخلاف موت
الولد) لفوات الاصل (ویأخذه) البائع بعد موت امه (ویسترد المشتری کل الثمن)
وقالا حصته ﴾ وینه بویله مزبور ولدك نسبی بایعدن ثابت اولور اکر بایع انی اناسنك
موتندن صکره دعوی ایدرسه زیرا ولد نعبده اصلدر حتی اناسی حریتی کندودن استفاده
وکسب ایدر کورمزمیسنکه رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم {اتقها ولدها} بیوردیلر
یعنی چوجق کتورن جاریه‌یی ولدی عتق ایتدی امدی جاریه‌یه ثابت اولان حق
حریتدر ولده ثابت اولان حقیقت حریتدر حقیقت ایسه حقدن اولیدر پس اڭا
تابع عد اولنور ولدك موتی اناسنك موتنك خلافنه‌درکه بونده اصل فوت اولمغله
نسبدن مستغنی اولوب بایعدن نسب ثابت اولمز امك وفاتنه نظراً بایع ولدی اخذ ایدوب
امام اعظم رحمه الله تعالی نزدنده مشتری ثمنك کلیسنی بایعدن استرداد ایدر وامامین
رحمهما الله تعالی ولدك حصه‌سنی استرداد ایدر دیدیلر ﴿(واعتاقهما) ای اعتاق
المشتری الام والولد (کموتهما) فی الحکم ﴾ مشترینك امی وولدی اعتاق حکمده انلرك
موتی کبیدر ﴿(والتدبیر کالاعتاق) لانه ایضا لا یحتمل الابطال و یرد حصته اتفاقا ملتقی
وغیره ﴾ وتدبیرده اعتاق کبیدر ابطالی قبول ایتمز بایع ثمندن ولدك حصه‌سنی اتفاقا
مشتری‌یه رد ایدر اکر مشتری فقط امی عتق ایدوب و یا تدبیر ایتمز ایسه ﴿ وکذا حصتها

ایضا علی الصحیح من مذهب الامام کما فی القهستانی والبرهان ونقله فی الدرر
والمنح عن الهدایة علی خلاف ما فی الکافی عن المبسوط ﴾ وینه بویله تدبیر
واعتاق صورتلرنده امام اعظم رحمه الله تعالی مذهبندن قول صحیح اوزره ولدك
حصه‌سنی ثمندن رد ایتدیکی کبی اناسنکده حصه‌سنی رد ایدر نتکم قهستانی و برهانده
بویلجه مذکوردر ودرر ومنحده هدایه‌دن نقلا امك ثمندن حصه سنك ردینی بیان
ایلدی کافیده مبسوطدن نقلا ذکر اولنان عدم ردك خلافی اوزره ﴾ وعبارة المواهب
وان ادعاه بعد عتقها او موتها ثبت منه وعلیه رد الثمن واکتفیا برد حصته وقیل
لا یرد حصتها فی الاعتاق بالاتفاق انتهی فلیحفظ ﴾ مواهبك عبارسی اکر بایع ولدی
امك عتقندن و یا موتندن صکره ادعا ایدرسه نسبی کندودن ثابت اولوب وکندویه
ثمنك کلیسنی رد لازم اولور وامامین همامین رحمهما الله تعالی فقط ولدك ثمندن
حصه سنك ردیله اکتفا ایتدیلر بعضیلر عتقده اتفاقا انانك حصه سی رد اولنماز
دیدیلر ﴿ (ولو ولدت) الامة المذکورة (لاکثر من حولین من وقت البیع وصدقه
المشتری ثبت النسب) بتصدیقه (وهی ام ولده) علی المعنی اللغوی (نکاحا) حملا
لامره علی الصلاح ﴾ دخی امه‌ٔ مذکوره بیع وقتندن ایکی سنه‌ده و یا اکثرده بر ولد
کتوروب ومشتریده بایعی انك کندودن اولدیغنی تصدیق ایدرسه تصدیقنه بناءً
نسب کندودن ثابت اولور و بایعك حالنی صلاحه حملا که ولدنی زنایه
نسبت ایتمك ایچون معنای لغویجه نکاحله جاریه کندونك ام ولدی اولورکه
کندونك زوجه‌سی اولوب کندودن ولد کتورمش اولورکه مشتری بعد الاشتراء
کندویه تزویج ایتمش اولور بوقسه معنای اصطلاحیکه ملکنده‌کی جاریه‌یی استیلاد جهه
ام ولدی اولماز علوق ملکنده اولمامقین ولد عبد اولور ولد بطنده ایکی سنه
باقی قالمدیغندن بایع ملکیت دعواسی ایده‌مز ﴿ بقی لو ولدت فیما بین الاقل والاکثر ان
صدقه فحکمه کالاول لاحتمال العلوق قبل بیعه والا لا ملتقی ﴾ بر صورت باقید قالدیکه
ولدی مدت حملك اقلی ایله اکثری بیننده کتورسه جواب نیجه اولور امدی مشتری
بایعی تصدیق ایدرسه انك حکمی مقدمکینك حکمی کبیدرکه ولدك نسبی کندودن
ثابت اولوب وجاریه ام ولد اولور و بیع فسخ اولنوب ثمن رد اولنور علوق بایعك
بیعندن مقدم اولمسی احتماله مبنی واکر مشتری کندویی تصدیق ایتمزسه حکم
اولکی کبی اولماز ﴿ ولو تنازعا فالقول للمشتری اتفاقا ﴾ بایعله مشتری منازعه ایدوب مثلا
بایع بنم سکا جاریه‌یی بیع ایتدیکم مدت برماهدر ولد بنمدر دیوب مشتری التی ماهدن
زیاده‌در ولد سندن دکلدر دیسه‌لر مشتری بایعك بیعی نقض دعواسنی انکار ایتدیکندن
اتفاقا قول کندونك اولور ﴿ وکذا البینة له عند الثانی خلافا للثالث شرنبلالیة
وشرح مجمع ﴾ دخی بینه بویله امام ثانی رضی عنه الرب الباری عندنده بینه ده مشتری ایچون

اولور مدت شرانك زياده سنى اثبات ايتمكله امام ثالثكه امام محمد رحمه الله الاحد
ايچون اختلاف واردر مشار اليه بايع ولدك نسبنى جاريه نك استيلادنى بيعك نقضنى
اثبات ايتديكندن بينه كندونك بينه سيدر ديدى ﴿ وفيه او ولدت عند المشترى
ولدين احدهما لدون ستة اشهر والاخر لاكثر ثم ادعى البائع الاول ثبت نسبهما
بلا تصديق المشترى ﴾ ومجمع شرحنده مذكوردركه جاريه مشترينك نزدنده
ايكى ولد كتورب نهايتى بربنى بيعدن التى ماهدن اقلده ديكرينى اكثرده كتورب
بعده بايع اولكنى بندندر ديو دعوى ايلسه نسبلرى مشترينك كندوبى تصديقسز
كندودن ثابت اولور زيرا ايكزلردر برصودن خلق اولنمشلردر بس ولدلرده بايعك
دعواسى صحيحه اولدقده فصلك اولنده كى مسئله حكمنده اولوب بيع فسخ وثمن
رد اولنور ﴿ (باع من ولد عنده وادعاه بعد بيع مشتريه ثبت نسبه) لكون العلوق
فى ملكه (ورد بيعه) لان البيع يحتمل النقض ﴾ بركسه كندونك عندنده حامل
اولوب ووضع حمل ايدن جاريه سنى بيع ايدوب مشتريده غيرى بركسه يه بيع
ايتدكدنصكره ولدى بندندر ديو دعوى ايلسه نسبى كندودن ثابت اولور علوق كندونك
ملكنده اولمغله كويا علوق مدعاسنه بينهٔ عادله اولدى و بيعك نقضه احتمالى اولمغله
بيعده رد اولنور ﴿ (وكذا) الحكم (لو كاتب الولد او رهنه او آجره او كاتب الام
او رهنها او آجرها او زوجها ثم ادعاه) فيثبت نسبه وترد هذه التصرفات بخلاف
الاعتاق كما مر ﴾ دخى حكم بنه بويله در مزبور مشترى ولدى كتابة قطع ايدوب
ويا رهن ويا ايجار ايدوب ويا امى كتابته كسوب ويا رهن ويا ايجار ويا تزويج ايدوب
بعده ولدى بندندر ديو دعوى ايلسه نسبى ثابت اولوب وتصرفات مذكوره لر رد اولنور
اعتاق بونلرك خلافنه در نتكم ماسبقده مرور ايلدى ﴿ (باع احد التوأمين
المولودين) يعنى علقا وولدا (عنده واعتقه المشترى ثم ادعى البائع) الولد (الاخر ثبت
نسبهما و بطل عتق المشترى) بامر فوقه وهو حرية الاصل لانهما علقا فى ملكه
حتى لو اشتراها حبلى لم يبطل عتقه لانها دعوة تحرير فتقتصر عينى وغيره ﴾
كندونك عندنده تولد ايدوب حملى و ولادتى بر اولان ايكى ايكز ولدك
بربنى بيع ايدوب ومشتريده انى عتق ايتدكدنصكره بايع ولد آخر بندندر
ديو دعوى ايلسه ولدلرك ايكيسنكده نسبى كندودن ثابت اولوب مشترينك
عتقيده كندونك عتق ايتديكنده مافوقنده اولان برامركه حريت اصلدر انكله
باطل اولور زيرا اولدلرك ايكيسيده بايعك ملكنده برصوردن حامل اولديلر اما حمل بايعك
عندنده وجوده كلميوب جاريه يى حامل اوله رق اشترا ايتمش اولسه ويا ولدلرك
ولادتلرندنصكره اشترا ايتسه عتقى باطل اولمز بو دعوت تحرير اولوب دعوت استيلاد
اولمغين كندونك عندنده كى ولده عتق قصر اولنور يايعك نزدنده كى عتق اولنمز

﴿ وجزم به المصنف ثم قال وحيلة اسقاط دعوى البائع ان يقر البائع انه ابن عبده فلان
فلا تصح دعواه ابدا مجتبى ﴾ مصنف والا جناب دخى مضمون مشروحله جزم
ايتدكدنصكره بيورديكه بايعك دعواسنك اسقاطنك حيلهٔ شرعيه سى كندونك
اشبو ولدبنم فلانجه عبدمك اوغلودر ديو اقرار ايتمسيدر امدى اول ولد بندندر
دعواسى ابدا صحيحه اولماز عبد هر نقدر بندن دكلدر ديو انكار ايدرسه ده
﴿ وقد افاده بقوله (قال) عمرو (لصبى معه او مع غيره عينى (هو ابن زيد) الغائب
(ثم قال هو ابنى لم يكن ابنه) ابدا (وان) وصلية (جحد زيد بنوته) خلافا لهما لان النسب
لا يحتمل النقض بعد ثبوته حتى لو صدقه بعد تكذيبه صح ﴾ تحقيقا مصنف مرحوم
مضمون مشروحك عينى اولميه رق نظيرنى كندى قوليله افاده و بيان ايلديكه عمرو
كندونك ويا غيرى كمسه نك معيتنده اولان برصبى يه بو غائب اولان زيدك اوغلودر
ديوب بعده بنم اوغلومدر ديو دعوى ايلسه ابدا اوغلو اولماز زيد هر نقدر
بنوتنى انكار ايدرسه ده زيرا نسب بردفعه ثابت اولدقدنصكره نقض احتمالى اولمز
اما مقرله مقرى تكذيب ندنصكره تصديق ايتسه تصديقى صحيح اولور لكن امامين
ايچون اختلاف واردر مشار اليهما مقر لهك انكارندنصكره مقر كندونك اوغلو
اولديغنى دعوى ايتسه دعواسى صحيحه اولور زيرا مقدمكى اقرارى مقرلهك انكاريله
باطل اولوب اولمامش كبى اولدى ﴿ ولذا لو قال لصبى هذا الولد منى ثم قال ليس منى لا يصح
نفيه لانه بعد الاقرار به لا ينتفى بالنفى فلا حاجة الى الاقرار به ثانيا ولا سهو فى عبارة
العمادى كما زعمه منلا خسرو وكما افاده الشرنبلالى ﴾ بعد التكذيب تصديقده دعوانك
صحتنه مبنى بركسه برصبى يه اشبو ولد بندندر ديوب بعده بندن دكلدر ديسه نفيى صحيح
اولماز زيرا بردفعه اقرارندنصكره نفيله منتفى اولمز بس تكرار بردخى اقراره محتاج
اولوب اول ولد بندندر ديمكه محتاج اولمز امدى علامهٔ خسرو وقدس سره نك زعم ايتديكى
عمادينك قال هذا الولد ليس منى ثم قال هو منى صح عباره سنده سهو واردر بونده اصل
عباره ابتدا بنوتنى اثبات ايدر هذا الولد منى ثانيا نفى ايدن ليس منى ثالثا اثباته عود ايله هو
ابنى ديوب اوچ عباره ايله تعبير اولنه جق محلده ايكيله تعبير ايتدى ديمسى محلنده
دكلدر انده سهو يوقدر شرنبلالينك افاده ايتديكى مثللو ﴿ وهذا اذا صدقه الابن
واما بدونه فلا الا اذا عاد الابن الى التصديق لبقاء اقرار الاب ﴾ اشبو حكم مشروح
ولد بنمدر دعوى ايدن كمسه يى نفسندن تعبيره قادر اولان مزبور صبى تصديق
ايدرسه اولور تصديقسز اولماز زيرا بو غيرى بنم جزءمدر ديو اقرار در غيركده
تصديقى اولاجق اولماز الا ابن مقدما تصديق ايتميوب صكره تصديقه عودت
ايدرسه ابك اقرارينك بقاسنه بناً تصديقى مفيد اولور ﴿ ولو انكر الاب الاقرار
فبرهن عليه الابن قبل ﴾ مزبور اب اقرار مشر وحنى انكار ايتكله ابن اقرارنه

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

اقامهٔ برهان ایتسه مقبوله اولور ٭ واما الاقرار بانه اخوه اقرار اولمغین ٭ فروع لوقال
لست وارثه ثم ادعی انه وارثه و بین جهة الارث صح اذ التناقض فی النسب عفو ٭ برکسه
بن فلانجه کسه نك وارثی دکلم دیوب بعده ورا ثتنی دعوی و نه جهتله وارث اولدیغنی
بیان و ایضاح ایلسه دعواسی صحیحه اولور نسبده تناقض معفو اولمغین ٭ ولو ادعی
بنوة العم لم یصح مالم یذکر اسم الجد ٭ برکسه عم زاده لك دعوی ایدوب دده سنك
اسمنی ذکر ایتمسه دعواسی شرعا صحیحه اولمز ٭ ولو برهن انه اقر انه ابنه تقبل لثبوت
النسب باقراره ولا تسمع الا علی خصم هو وارث اوداین او مدیون او موصی له ٭ برکسه
متوفا زید بنم کندونك اوغلم اولدیغمی اقرار ایتدی دیو دعوی واقامهٔ بینه ایتسه دعواسی
شرعا مقبوله اولور نسب اقرار ایله ثابت اولدیغندن لکن بینه وارث ویاداین ویامدیون
ویاموصی له امثالی انجق خصم اوزرینه مسموعه اولور ٭ ولو احضر رجلا لیدعی
علیه حقا لابیه وهو مقر به اولا فله اثبات نسبه بالبینة عند القاضی بحضرة ذلك
الرجل ٭ برکسه بر رجلی کندو ده باباسنك شو قدر حقی اولدیغنی ادعا ایچون
حضور شرعه احضار ایلسه پس اول رجل مقر اولسون ویا اولسون کندو یه
اول رجلك وقاضینك حضورنده بینه ایله نسبنی اثبات لازمدر ٭ ولو ادعی ارثا
من ابیه فلو اقر به امر بالدفع الیه ولا یکون قضاء علی الاب حتی لو جاء حیا یأخذه
من الدافع والدافع علی الابن ٭ برکسه بر آخر کسه دن بابامدن منتقل میراث
اوله رق سنده شو قدر حقم واردر دیو دعوی ایتدکده مدعی علیه مدعینك انك
اوغلو اولدیغنی ومال موروثی اقرار ایدرسه کندو یه دفعله امر اولنور واشبو امر ابك
اوزرینه قضا وحکم اولمز حتی اب حیا کلسه مالنی دافعدن اخذ ایدر دافعده ابنه
رجوع ایدر ٭ ولو انکر قیل للابن برهن علی موت ابیك وانك وارثه ولا یمین
والصحیح تحلیفه علی العلم بانه ابن فلان وانه مات ثم یکلف الابن البینة بذلك وتمامه
فی جامع الفصولین من الفصل السابع والعشرین ٭ واکر مدعی علیه بنوت
دعواسنی انکار ایدرسه کندو یه بابانك وفات ایدوب وسنك کندو یه وارث اولدیغکه
اقامهٔ بینه ایله دینور یمین اولمز صحیح اولان منکره علم اوزرینه تحلیفدر که بو فلان
کسه نك اوغلو اولوب وانك وفات ایتدیکنه علمك یوقدر دیمکدر والله‌می دینوب بعده
ابنه دعواسی اثبات ایله دینور و بو بحثك تمامی جامع الفصولینك یکرمی یدنجی
فصلنده در ٭ (ولو کان) الصبی (مع مسلم وکافر فقال المسلم هو عبدی وقال
الکافر هو ابنی فهو حر ابن الکافر) لنیله الحریة حالا والاسلام مآلا ٭ واکر
دعوی اولنان صبی مسلمله کافر میانه لرنده بولنوب مسلم بنم عبدمدر دیوب و کافر اوغلومدر
دیسه امدی صبی حر اوله رق کافرك اوغلو اولور حالا حریت ومآ لا اسلامه

نائل اولمغین زیرا دلائل توحید هر بر عاقل ایچون ظاهره وباهره در ٭ وجزم ابن
الکمال بانه یکون مسلما لان حکمه حکم دار الاسلام وعزاه للتحفة فلیحفظ ٭ دخی ابن کمال
صبی مشروحك داره تبعیتله مسلم اولسیله جزم ایلدی مسلمك حکمی دار اسلام
حکمنده اولمغله ومضمون مشروحی تحفه یه عزو ایلدی لکن بوکا سؤال ایراد
ایتمشلرکه احد ابوین بولندقدنصکره داره اعتبار یوقدر امدی کافره ابن اولمسی
دعوته مبنیدر امدی ایکیسیده بنوت دعواسی ایتسه‌لر ترجیحا للطرف الاسلام
ابنه مسلم اولی اولور ٭ (قال زوج امرأة لصبی معهما هو ابنی من غیرها وقالت
هو ابنی من غیره فهو ابنهما) ان ادعیا معا والا فیفید تفصیل ابن الکمال ٭ بر عورتك
زوجی تحت تربیه‌لرنده بولنان صبی یه و بنم بونك غیری بر عورتدن اوغلومدر
دیوب وعورتده بونك غیری زوج آخردن اوغلومدر دیسه امدی صبی ایکیسنك
اولور اکر دعوالری ایکیسی بردن بر وقتده ایتمش اولورلرسه یوقسه انده تفصیل
واردر که زوج ابتدا بشقه عورتدن بنم اوغلومدر دیو دعوای یدوب ولدده کندونك
یدنده انك نسبی زوجه سنك غیریدن ثابت اوله رق صکره زوجه سی دعوی ایتسه
نسب کندودن ثابت اولمز واکر ابتدا عورت بنم زوج آخردن اوغلومدر دیو دعوی
ایدوب ولدده یدنده بولنورسه امدی زوج بوندنصکره ولد بنم غیری عورتدن
ولدمدر دیرسه پس مابینلرنده نکاح ظاهر بولنورسه عورتك قولی مقبول اولمز
ولد ایکیسنك اولور واکر ایکیسنك میانه‌لرنده نکاح ظاهر بولنمزسه قول عورتك
قولی اولمغله ولدك نسبی کندودن ثابت اولور اکر زوج آخر دیدیکی رجلده
عورتی تصدیق ایدرسه لکن بو غلامك کندی نفسندن تعبیره قادر اولدیغنه
نظرادر اما تعبیره قادر اولورسه ابوینك قنغیسنی تصدیق ایدرسه نسبی اندن
ثابت اولور ٭ وهذا (لو غیر معبر والا) بان کان معبرا (فهو لمن صدقه) لان قیام
ایدیهما وفراشهما یفید انه منهما ٭ واشبو مضمون مشروح ابن تعبیره قادر
اولمدیغنده کوره در واکر تعبیره قادر اولورسه پس هرکمی تصدیق ایدرسه انك
اولور ماسبقده فهو ابنهما دیدیکی محلده ولدك ایکیسنك اولمسی یدلرینك
وفراشلرینك قیامنك انك کندولرینك اولدیغنی افاده سنه مبنیدر امدی اشبو لان
قیام ایدیهما تعلیلی اولی اولان فهو ابنهما قولنك عقیبنده اولمق ایدی ٭ (ولو
ولدت امة اشتراها فاستحقت غرم الاب قیمة الولد) یوم الخصومة لانه یوم المنع
(وهو حر) لانه مغرور ٭ برکسه نك اشترا ایتدیکی جاریه بر ولد کتورب بعده
مستحق چیقلسه بابا خصومت کوننده کی قیمتنی ضامن اولور اصل منع کونی اول
کون اولمغین یوم ولادته و یوم قضایه اعتبار اولنمز ولدده حر اولور مشتری مغرور
اولدیغندن معذور در جاریه مستحقك ملکی اولمغله جزئی اولان ولد کندونك

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

اولمغی ایجاب ایتمکله مهماامکن طرفینه مراعاتله بابا حقنده ولدحر الاصل مستحق حقنده
رقیق دینلدی ❊ والمغرور من یطأ امرأته معتمدا علی ملك یمین اونكاح فتلد منه ثم تستحق
فلذا قال (وكذا) الحكم (لوملكها بسبب آخر) بای سبب كان عینی ❊ مغرور شول
بركسه دركه برعورتی ملك یمین ویانكاح اوزره اولدیغنه مبنی وطیٔ ایده وكندودن ولد
حاصل اولدقدنصكره مستحق چیقیله مغرور شخص مشروح اولمغله مصنف مرحوم
حكم ینه بویله دراسباب ملكدن قنغی سببله اولورسه اولسون برسبب آخرایله جاریه یه
مالك اولورسه دیدی مثلا جاریه یه بدل ایجار ویاهبه ویاصدقه ویاوصیت اوله رق مالك
اولمق كبی لكن مغرورك ضامن اولدیغی مبلغله رجوعی انجق اشتراو بدل ایجار وحردر
دیه رك نكاح صورتلرنده اولورموهوبه ومتصدق بها وموصی بهاده اولمز ❊ كذا افاده
ابو السعود ❊ (كالوتزوجها علی انها حرة فولدت له ثم استحقت) غرم قیمة ولده ❊ تنكم
بركسه برعورتی حردر دیه رك تزوج ایدوب كندودن بر ولد كتوردكدنصكره مستحق
چیقلدقده ولدینك ضامن اولدیغی كبی ❊ (فان مات الولد قبل الخصومة فلاشیٔ علی
ابیه) لعدم المنع كامر (وارثه له) لانه حر الاصل فی حقه فیرثه ❊ مزبور ولد قبل الخصومة
وفات ایدرسه باباسنك اوزرینه برشی لازم اولمز منع بولنمامغین نتكم ماسبقده مرور ایلدی
ولد وفات ایدوب برمقدار مال ترك ایتدیكنه نظرا میراثی باباسنك اولور كندونك
حقنده ولد حر الاصل اولمغله اكا وارث اولوروبرشی ضامن اولمز ارث والددن عوض
اولمامغین كندونك مقامنه قائم اولمز امدی ارثك سلامتی ولدك سلامتی كبی دكلدر
❊ (فان قتله ابوه اوغیره) وقبض الاب من دیته قدر قیمته (غرم الاب قیمته) للمستحق
كالوكان حیا ولولم یقبض شیئا لاشیٔ علیه وان قبض اقل لزمه بقدره عینی ❊ مزبور والدی
باباسی ویاغیریسی قتل ایدوب باباسی دیتندن قیمتی قدر مبلغی اخذ ایدرسه بابا قیمتی مستحقه
ضامن اولور حیاتده اولدقده ضامن اولدیغی كبی قتلی صورتنده منع قتلیله بولندیغندن
غرامتی ایجاب ایتدی واكر برشیٔ قبض ایتمزسه اوزرینه برشیٔ ترتب ایتمزواكر
قیمتندن اقل قبض ایدرسه اول قدر لازم كاور ❊ (ورجع بها) ای بالقیمة فی الصورتین
(كما یرجع بثمنها ولوهالكة) علی بائعها ❊ ملك وتزوج صورتلرنده اب ولدك
قیمتیله جاریه نك بایعنه رجوع ایدر جاریه نك اصل ثمنیله رجوع ایتدیكی كبی جاریه
هر نقدر هلاك اولمش اولمغله مستحق مشتری یه انك وولدك قیمتلرینی تضمین ایتدكده
كندوده بایعه جاریه نك اصل ثمنیله وولدك قیمتیله رجوع ایدوب مستحقه ضامن
اولدیغی جاریه نك قیمتیله رجوع ایتمزملك صورتنده بایعه رجوع مشتری یه رجوع
كندونك ثمن بدلنی شرط ایتمسیله یعده ایكی بدلك سلامتی واجبه اولدیغندن كویا
كندوسی كفیل اولمش كبی اولدی وقتاكه ثمن بایعه تسلیم اولندیسه مشتری ایچون
مبیعك سلامتی واجبه اولدی بوایسه بایعك ثمن بدلنی تملیكه بناءً كفیل اولمسیله اولور
وعیبدن جاریه نك سلامتنده ده ضامن اولوب استحقاقده عیب اولمغله بایعه رجوعی

ایجاب ایتدی نكاحده ده تزویج ایدن كسه كویا حریتنده ضامن اولمش اولور ❊ وكذا
لو استولدها المشتری الثانی لكن انما یرجع المشتری الاول علی البائع الاول بالثمن فقط
كما فی المواهب وغیرها) ❊ دخی ینه بویله جاریه یی مشتری ثانی استیلاد ایلسه مشتری ثانی
مشتری اوله ثمنله وولدك قیمتیله رجوع ایدر مشتری اول بایع اوله انجق ثمنله رجوع
ایدوب قیمت ولد ایله رجوع ایتمز ❊ (لابعقرها) الذی اخذه منه المستحق للزومه
باستیفاء منافعها كما مر فی بابی المرابحة والاستحقاق مع مسائل التناقض وغالبها
مر فی متفرقات القضاء ویجیٔ فی الاقرار ❊ مشتری بایعه كندودن مستحقك اخذ ایتدیكی
جاریه نك عقریكه او حسن جمالده عورتك مهر مثلیدر انكله رجوع ایده من انك
كندویه لزومی جاریه نك بضعندن استیفای منافع ایتدیكنه مبنیدر نتكم بوكا دائر
بحث مرابحه واستحقاق بابنده تناقض مسئله لریله برابر مرور ایلدی ومسائل مشروحه نك
اكثریسی قضانك مسائل شتاسنده در واقرارده دخی كاور ❊ فروع التناقض
فی موضع الخفاء عفو ❊ خفا محلنده تناقض معفودر مثلا بركسه نك اشبو قزبنم رضاعا
همشیره مدر دیو اقرارندنصكره خطاسنی اعتراف ایتسه امدی خطا دعواسنده
كندوسی تصدیق اولنوب انی كندویه تزوج جائز اولدیغی كبی وورثه نك برعورتك
زوجه اولدیغنی تصدیقله كندویه میراثی ویروب بعده كندونك بائنا مطلقه اولمسی
ادعاسیله ورثه نك انك استرداد اولنی مطالبه لری ومكاتبك بدل كتابتی تأدیه دنصكره
قبل الكتابة عتقنی دعواسی وبرداری استیجار ایتدكدنصكره مستأجرك اول دارك
كندویه باباسندن منتقل ملك موروثی اولدیغنی موجردن دعواسی وبرهولو درونده
ملفوف ومطوی برثوبی مقدما استیجار ایدوب بعده كشاده ایدوب باقدقده
بنمدر دیو ملكیت ادعاسی مثللو دعوالری مسموعه در مسائل مشروحه ده
هر نقدر تناقض اولور ایسه ده موضع خفا اولمغله بینه لری مقبوله اولور ❊ لاتسمع
الدعوی علی غریم میت الا اذا وهب جمیع ماله لاجنبی وسلمه له فانها تسمع علیه
لكونه زائدا ❊ بومیتك غریمكه دائنی ویامدیونی اوزرینه سائر دائندن ویا مودعدن
دعوی مسموعه اولمز ورثه نك دعوالری مسموعه اولور الا اذا وهب قولنده كی
استثنا منقطعدر یعنی غریم میتدن استثنا دكلدر الا بركسه وفاتندن مقدم حال
مرضنده مالنك جمله سنی براجنبی كمسه یه هبه وتسلیم ایدرسه امدی دائنك
كندونك اوزرینه دعواسی مسموعه اولور مال ثلثك اوزرینه زائد اولمغله
كویاوصیت كبی اولدی موهوب لهده ورثه مقامنده اولدی ❊ لایجوز للمدعی
علیه الانكار مع علمه بالحق الافی دعوی العیب لیبرهن فیتمكن من الرد ❊ مدعی
علیه بر دعواده حق ییلوب معلومی اوله رق انكار ایتمك كندویه جائز ورواد كلدر
الا عیب دعواسنده انكار ایدركه حتی اثبات اولنمغله كندوسیده بایعنه رده متمكن

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

ومقتدر اوله اما کندوسی شرا ایله تملك ایتمش اولیوب وراثتله ویاهبه ویاوصیتله
ویا نتاجله مالك اولمش اولورسه البته انکار ایده مز بیع صورتنده قبل البیع کندوسی
عیبه واقف اولماق لازمدر زیرا قبل البیع عیبی معلومی اولورسه اکا راضی اولمش
اولمغله عیبله رد ایده مز واشبو عیب دعواسنه مبیعه استحقاق دعواسیده الحاق اولنور که
مشتری مبیعك مستحقك مالی اولدیغنی هرنقدر بیلورسه ده ینه انکار ایدر که حتی
مستحق اثبات ایده که کندوسیده بایعه ثمنله رجوع ایده زیرا مشتری اقرار ایدرسه بایعنه
رجوع ایده مز بونلرك اوزرلرینه وکالتله وصیتده زیاده قلنور که برمدعینك وکالت ویا
وصایت دعوالری انجق خصم جاحد اوزرینه اثبات ایتمکله اولور امدی مدعینك مجرد
وکالت و یاوصیت دعوالریله بلابرهان کندولرینه برمقدار مال و یرلسه معطی
ضامن اولور بس ماده معلومی اوله رق انکارك حوازی مسئله لری درت اولدی ۞ وفی
الوصی اذا علم بالدین ۞ بر وصی و یاوارث میتك اوزرنده کی دینی و یاوراثت دعواسی ایدن
کمسه نك نسبنی بیلسه لر معلوملری ایکن ینه کندولرینه انکاری جائزدر اثباتدن لازمدر
زیرا وارثلرك بری بردینی اقرار ایتسه کلیسنی کندی حصه سندن تأدیه لازم کلور
اما انکاری صورتنده بعد الاثبات ورثه نك جمله سنك حصه لرندن تأدیه اولنور
۞ لاتحلیف مع البرهان الافی ثلاث دعوی دین علی میت واستحقاق مبیع ودعوی
آبق ۞ برکمسه دعواسنی شاهدلر ایله اثبات ایتدکدنصکره کندویه یمین ایجاب ایتمز
الا اوچ ماده ده اثباتدنصکره مدعی یه یمین و یریلور اولا میت اوزرینه برکمسه
برمقدار دین دعوی و برنهج شرع شریف اثبات ایتدکدنصکره کندویه قاضی
بلا طلب الوصی والوارث یمین و یرر که سن اشبو دعوی ایتدیککك مبلغی متوفانك
بالذات کندوسندن و یابالواسطه کندی ایچون ادا ایدن کمسه دن اخذ واستیفا
ایتمدیکنه و یا انی سنك طرفکدن سنك امرکله براحد قبض ایتمدیکنه و یا انك
کلیسندن و یابعضیسندن متوفانك ذمتنی ابرا ایتمدیکنه و برکمسه یه انی حواله ایتمیوب
وانك مقابلنده عندنده رهن اولمدیغنه والله می دیر صاحب بحر کنز شرحنده
دیر که متوفایه اولان دینمی ادا ایتدم دیو اثبات ایدن کمسه یه سن اشبو دعواکده کاذب
اولمدیغنه دیو تحلیف احتیاطدر ثانیا مشتریك یدنده برمبیع مستحق چیقیلوب بینه
ایله اثبات اولندقده مستحقه قاضی یمین و یرر که والله سن اشبو مستحق چیقدیغك نسنه یی
برکسه یه بیع و یاهبه و یاتصدق ایتمدکی و یا وجها من الوجوه ملکندن اخراج
ایتمدکی ثالثا عبد ابقك تملکی دعواسنده که قاضی عبد آبقی حبس ایتدکده بر رجل
کلوب اشبو عبد بنم مالمدر دیو دعوی و مدعاسنی اثبات ایتدکده کندویه استحلاف
اولنور که والله حالا بو عبد ملکنده باقی و بیع وهبه مثلاو برشیئله ملکندن اخراج
ایتمدکی بس یمین ایدرسه کندویه تسلیم اولنور مسائل مشروحه قبیلندندر مجهول

الحال برشخصك افلاسیله برازشاهدلر شهادت ایتسه لر کندویه ظاهرا و باطنا مال
اطلاق اولنور برشیئك اولمدیغنه والله می دیو تحلیف اولنور اکر ظاهره برمقدار
مال اخراج اولنورسه حق صاحبی انی اخذ ایدر بینه ظاهرك اوزرینه اقامه اولنمش اولمغله
مفلس مالنك برمقدارینی کتم واخفا ایتمش اولور و برازشاهدلر فلان کمسه نك
اوزرنده فلانك دراهمی واردر دیوب عددنی بیلمیز دیسونلر و یادیمسونلر مدعینك
اوچ درهمی ثابت اولمش اولور اکر اوچدن زیاده یی دعوی ایدرسه مدعی
علیهه بوندن زیاده اولمدیغنه تحلیف اولنور ۞ انتهی ابو السعود ملخصا
۞ الاقرار لایجامع البینة الافی اربع وکالة ووصایة ۞ اقرار یله بینه برماده ده جمع
اولمزلکن درت محلده جمع اولور بری وکالتده که برکمسه اوزرنده کی دینی داینك برکمسه یی
وکیل ایتدیکنی اقراری صورتیدر امدی مدیون هرنقدر وکالت مشرو حه یی
اقرار ایدرسه ده ینه وکیلك اثباتندن لازمدر زیرا بلااثبات دینی ادا ایده جك اولسه
بس موکل وکالتی انکار ایتدکده کندونك ذمتی دیندن بری اولمش اولمامغین
متضرر اولور و بریده وصیتده که بررجل قاضی یه واروب بنی فلان بن فلان الفلانی
وصی مختار نصب ایتدی و وفات ایتدی و اشبو کمسه نك اوزرنده و یاالنده شو قدر
حقی و یاشومقوله متاعی واردر دیدکده کندو یی مدعی علیه تصدیق ایتمکله قاضی
انك مجرد تصدیق و اقراریله وصایتیله حکم ایده مز مادام وصایتنه اقامهٔ بینه
ایتمدکجه زیرا مدعی علیه انك دعوای مجرده سیله بلااثبات مالی ادا ایلسه تبرئهٔ ذمت
ایتمش اولماز وارث وصایتنی انکار ایتدکده تکرار بر دخی کندودن اخذ ایدر اما
بعد الاثبات تأدیه ایدرسه تبرئهٔ ذمت ایتمش اولور ۞ واثبات دین علی میت ۞
میت اوزرینه دین اثباتنده دخی اقرار ایله بینه جمع اولور که مثلا برمتوفا اوزرینه برمقدار
دین ادعا اولندقده ورثه دن بعضیسی اقرار ایلسه ینه مدعی یه اقامهٔ بینه دن لازمدر که
حتی فقط مقرك حصه سندن لازم کلیوب ورثه نك جمله سنك اوزرلرینه اداسی
لازم کله جمله سی اقرار ایتسه لر داین آخر ظهوری احتمالندن ینه اثباتدن
لازمدر ۞ واستحقاق عین من مشتر ۞ دخی برمشترینك یدنده بولنان برمبیعه
استحقاق صورتنده مشترینك اشبو مبیع مستحقکدر دیو اقرارنده بینه ایله اقرار
جمع اولور که حتی مشتری اقرار ایدرسه بایعنه ثمنله رجوع ایده مز مادام اثبات
اولنمدقجه بنابرین معلومی ایکن کندویه انکار جائز اولدی ۞ ودعوی الآبق ۞ دخی
آبق دعواسنده که برکمسه دیکر برشخصك عندنده کی عبده اشبو عبدبندن اباق ایتدی
دیو دعوی ایتدکده اول دخی اقرار ایلسه ینه اقامهٔ بینه دن لازمدر غیره تملیکی احتماله
بناءً ۞ لاتحلیف علی حق مجهول الافی ست اذا اتهم القاضی وصی یتیم ومتولی
وقف ۞ مجهوله یمین اولمز الاالتی محلده اولور اولا برقاضی یتیمك وصیسنی و وقفك

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

متولیسنی خیانتله متهم ایتدکده هر نقدر اوزرلرینه معلوم برشیئه دعوی اقلمزسه ده
یتیمه و وقفه رعایةً قاضی یمین ویرر اما بر رجل شریکندن ربحده خیانت دعواسی
ایدوب بلا بیان تحلیف مراد ایتسه کلامنه اصغا اولنمز مجهوله یمین اولمغله
﴿ وفی رهن مجهول ﴾ دخی رهن مجهولده تحلیف مشروعدرکه مثلا راهن مجهول
برثوب رهن ایتدیکنی دعوی ومرتهن انکار ایتدکده تحلیف اولنور بعض فضلا قنیه یه
عزو ایله رهن اولنان مبلغک مقدارینی مدعی ذکر ایدرسه مجهوله تحلیف مشروع
اولور دیدیلر ﴿ ودعوی سرقة ﴾ دخی دعوای سرقتده مجهوله یمین ویریلور
قاضینک نصاب سرقته بالغ اولوب و یا اولمدیغی معلوم اولمق ایچون مدعینک قیمتنی
ذکر ایتدن لازمدر دیدیکی قطع یده نظرادر تضمینه نظرا دکلدر ﴿ وغصب ﴾
دخی غصبده تحلیف واردر دررغررده مسطوردرکه بر رجل بلا بیان بندن شوقوله
نسنه یی فلان کسه غصب ایتدی لکن حالا عندنده موجود وقائمی و یا هلاک ایتدیمی
بیلم وقیمتی نه اولدیغی معلوم دکلدر دیسه عامهٔ کتب معتبره مذکوردرکه اشبو دعوی
مسموعه‌در زیرا چوق اولورکه انسان مالنک قیمتنی بیلمز قیمتنی بیان ایله دیو کندویه
تکلیفده ضرر اولور بوقدر جهالت فاحشه ایله دعوانک مسموعه اولمسنک ثمره‌سی
خصمک انکاری وقتنده کندویه یمینک توجهی واقرار ایدوب مقدارینی بیانده
یمیندن نکولنده بیانیله جبر اولنمسیدر انتهی ﴿ وخیانة مودع ﴾ امین ظنیله یاننه
بر مقدار نسنه وضع اولنان رجلک خیانتی وقتنده بلا بیان اشبو امانتکده خیانت
ایتمدیکنه واللهمی دیو تحلیف اولنور بس یمین ایدرسه خلاص اولور یوقسه
نکول ایتدیکی مقداری بیانله جبر اولنور ﴿ لایحلف المدعی اذ احلف المدعی علیه
الا فی مسئلة فی دعوی البحر قال وهی غریبة یجب حفظها اشباه ﴾ بر خصوصده مدعی
علیه یمین ایتدکدنصکره مدعی به یمین ویرلمز الا بحرک دعواسنده ذکر اولنان بر مسئله ده که
صاحب بحرانک حقنده حفظی واجب اولان مسئلهٔ غریبه در دیدی ﴿ قلت
وهی ما لو قال المغصوب منه کانت قیمة ثوبی مائة وقال الغاصب لم ادر ولکنها
لاتبلغ مائة صدق بیمینه والزم بیانه فلولم یبین یحلف علی الزیادة ﴾ شارح رحمه الله تعالی
دیرکه مسئلهٔ مشروحه غصب مسئله‌سیدر مغصوب منه مثلا ثوبمک قیمتی یوزغروشدر
دیوب غاصب بیلم لکن اول قدر دکلدر دیسه یمینیله تصدیق اولنوب بیانیله الزام واجبار
اولنور بس بیان ایتمدیکنه نظرا امثلا اللیدن زیاده‌یی دکلدی دیو زیاده‌یه تحلیف اولنور
﴿ ثم نحلف المغصوب منه ایضا ان قیمته مائة ولو ظهر خیر الغاصب بین اخذه او قیمته
فلیحفظ والله تعالی اعلم ﴾ غاصب زیاده‌یه یمین ایتدکدنصکره مغصوب منه‌ده متاعنک
قیمتی یوز اولوب نقصان اولمدیغنه تحلیف اولنور امدی ثوب ظاهر اولورسه غاصب
انک عیننی اخذ ایله و یا قیمتنی اخذی میاننده مخیر اولور ثمرهٔ تحلیف اشبو تخییردر

کویا مال صاحبی یوزه راضی اولمش اولمغله بیع کبی اولدی والله تعالی اعلم
واستغفر الله العظیم

﴿ کتاب الاقرار ﴾

اقرارک مشروعیتی الله جل شانک ﴿ ولیملل الذی علیه الحق ﴾ قول شریفیله ثابتدر زیرا
الله عظیم الشانک مدیونه املال ایله واملا ایله امری انجق اقراریتک مقبولیتنه نظرا
اولور یوقسه املالک بر معناسی اولمز ﴿ وکونوا قوامین بالقسط شهداء لله ولو علی
انفسکم ﴾ نظم کریمندنخی مراد اقراردر سنتله ثبوتی رسول الله صلی الله تعالی علیه
وسلمک ماعزایله غامدیه‌نک اقرارلرینی قبولنه مبنیدر وانسانک اقراری علیهنه
حجت اولمقده امتک اجماع واتفاقلری واردر زیرا عاقل نفس وماله ضررلی نسنه‌یی
کاذبا اقرار ایتمز امدی بر تهمت محلی اولمیوب ونفسنه ولایت تامه‌سی اولمغله کندی نفسنه
اقراری انسانک نفسی حقنده حجت اولوب اقرارلریله فقها کندولرینه حد وقصاص
واجب قلمرلریله مال حقنده اقراری بالطریق الاولی مشروع اولور ﴿ مناسبته ان المدعی
علیه اما منکر او مقر ﴾ اشبو اقرارک ماقبلیکه دعوایه مناسبتی مدعی علیهک دعوی قلنان
نسنه‌یی منکر و یا مقر اولمسیدر لکن مسلمک حال وشاننه لایق وسزاوار اولان حقی اقرار
وحقی دعوادر ناحق مزور دنیا وآخرتده مذموم ورسوادر اقرارک مابعدنده‌کی
ذکر آتی صلحه تقدمی غالبا صلحک انکاره ترتبنه مبنیدر ﴿ وهو اقرب لغلبة الصدق ﴾
اشبو اقرار مسلم وموحد اولان کسه‌نک حالنه اقرب واحرادر زیرا مدعینک
دعواسنده مدعی علیه مقرک اقرارنده صدق غالبدر عاقلک نفسنه و یا مالنه ضررلو شیئی
اقراری متصور اولمدیغندن ﴿ (هو) لغة الاثبات یقال قر الشیء اذا ثبت ﴾ اقرار
لغتده اثبات معناسنه‌در برشی ثابت اولدقده قر الشیء دینور قرار کبی اولان نسنه
محسوسات قبیلندن اولورسه اقره قول وکلام مقوله‌سندن اولورسه اقر به دینیلور اقرار
جحود ایله ثبوت میانلرنده متردد ومتزلزل اولان نسنه‌یی اثباتدر وشرعا
﴿ (اخبار بحق علیه) للغیر (من وجه انشاء من وجه) قید بعلیه لانه لو کان لنفسه یکون
دعوی لا اقرارا ﴾ وشرعا اقرار من جهة غیرک مقرک اوزرنده‌کی حقی اخبار
ومن وجه انشادر ماتن مرحومک مقرک ذمتنده اولان نسنه‌یی اخباره
دلالت ایدن علیه تعبیری ایله تقییدی مناسبدر زیرا انک بدلنه منفعته موضوع انفسه
ایله تعبیر ایلسه دعوی ایتمش اولور اقرار اولمز اما غیرک غیر اوزرینه اولان حقنی اخبار
شهادتدر ﴿ ثم فرع علی کل من الشبهین ﴾ بوندنصکره مصنف والاجناب علیه
رحمة الملک الوهاب شبهینک هر برلریکه اقرارک اخباره و یا انشایه مشابهتلری
اوزرینه مسئله تفریع ایتدیرکه ﴿ (فالوجه الاول) وهو الاخبار (صح اقراره بمال)

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

(مملوك للغير) ومتى اقر بملك الغير (يلزمه تسليمه) الى المقرله (اذاملكه) برهة من الزمان
لنفاذه على نفسه ❊ پس اقرار شرعا من جهة اخبار اولمغين مقرك غيرك ملكى اولان
مالنى كندويه اقرارى صحيح اولدى. وقچانكه بررجل برغيرى كمسه‌نك مالنه
برازوقت مالك اولمغله انك ملكى اولديغنى اقراراتدكده كندويه انى مقرلهه تسليم
لازم اولور مقرك كندى نفسنه نظرا اقرارى صحيح ونافذ اولديغندن حتى مقراقرار
ايتديكى نسنه‌يه مالك اولدقدنصكره انده مقرلهك غير ايچون تصرف ايدوب
مثلا برغيرى كمسه‌يه انى بيع ويا هبه ايلسه نافذ اولمز فضولى بغير حق
تصرف ايتسه نقض اولنور غيرك ملكنده متصرف اولمغله نتكم
ابو السعود بيورر كه بركمسه برغيرى كمسه‌نك يدنده كى برعينى دعوى
ايتدكده برشخص اكا شهادت ايدوب شهادتى برتهمته مبنى وياشاهد
فرد اولديغندن رد اولندقدنصكره شاهد مزبور اكا مالك اولسه مدعى يه
انى تسليمله امر اولنور ❊ انتهى ❊ لوكان انشاء لماصح لعدم وجود الملك ❊ واكر اقرار
انشا اوليدى غيره اقرارى صحيح اولمز ايدى. مالكيتى بولنمامغين صكره هرنقدر
مالك اولسه‌ده ❊ وفى الاشباه اقر بحرية عبد ثم شراه عتق عليه ولايرجع بالثمن ❊
واشباهده مذكوردركه بركمسه برعبدك حريتنى اقرار ايتدكدنصكره انى اشترا
ايتسه اوزرينه عتق اولنور بايعندن ثمنله رجوع ايده‌مز اقرار حجة قاصره اولمغله
غيره تعدى ايتمامكين ❊ او بوقفية دار ثم شراها او ورثها صارت وقفا مؤاخذة له
بزعمه ❊ وياخود بردارك وقفيتيله اقرار بعده انى اشترا ويااكا وارث اولسه اول
داروقف اولور كندى قوليله كندوبى مؤاخذه‌يه بناأ اماغصب ايتديكى دارى
وقف ايدوب بعده اشترا ايلسه مسئلهٔ مشروحه‌نك خلافنده دركه وقفى جائز اولمز
ميانه‌لرنده فرق غاصبك فعلى ملكنك غيريده انشا اولمغله صحيح اولمدى وقفك
صحتنك شرطى وقف اولان نسنه‌نك واقفك ملكى اولمسيدر اقرار اخبار اولوب
انشا اولمامغين غصبك خلافنده اولدى ❊ (ولايصح اقراره بطلاق وعتاق مكرها)
ولوكان انشاء لصح لعدم التخلف ❊ مقرك كرها طلاق وعتاقله اقرارى صحيح
اولماز زيرا اقرار صدق كذبه احتمالى اولان اخباردر كرهده كذبه دليل اولمغله
لفظ وضعنك مدلولنك كندودن تخلفى جائز اولدى اقرارصرف انشا اوليدى
كندويه موضوع اولان معنادن لفظك عدم تخلفنه بناء اقرار صحيح اولور ايدى
❊ وصح اقرار العبد المأذون بعين فى يده ❊ عبد مأذونك يدنده بولنان برعينى بركمسه‌يه
اقرارى صحيح اولدى اقرار انشا اوليدى تبرع اولوب عبدده تبرعه اهل اولمامغين
صحيح اولماز ايدى ❊ والمسلم بخمر ❊ مسلمك خمرايله اقرارى صحيحدر مقرلهه تسليميله
امر اولنور اقرارصرف انشا اوليدى مسلمك خمرى غيره تمليكى اولور ايدى مسلم ايسه

خمرى نه تملكه ونه تمليكه قادر دكلدر ❊ (وبنصف داره مشاعا) ❊ برشخصك قابل
قسمت اولان دارنك مشاعا نصفنى اقرارى صحيحدر اخبار اولوب انشا
اولمديغندن انشا اولسه هبه اولمغله قابل قسمت اولان شيئك هبه‌سنك قبل
التسليم عدم صحتنه مبنى صحيح اولمز ايدى هرنقدر قبض ايتسه دخى اماقابل قسمت
اولميان بيت وحمام صغيرلرك مشاعا نصفلرينى هبه صحيحه وقبضله تمام اولور
❊ (والمرأة بالزوجية من غير شهود) ولوكان انشاء لماصح ❊ دخى عورتك بلاشاهد
بركمسه‌نك زوجى اولديغنى اقرارى دخى صحيحدر واكرانشا اولسه اقرار مشروح
صحيح اولمز ايدى ❊ (ولاتسمع دعواه عليه) بانه اقرله (بشئ) معين (بناء على
الاقرار) له بذلك به يفتى لانه اخبار يحتمل الكذب حتى لو اقر كاذبا لم يحل له لان
الاقرار ليس سببا للملك ❊ مقرلهك مقر اوزرينه كندويه اقرارينه بناأ بكاشو
مقوله شئ معين اقرار ايلدك ديو دعواسى مسموعه اولمز انجق بوقول ايله
فتوى ويريلور اقرار اخبار اولمغين كذبه احتمالنه بناأ حتى مقر كاذبا اقرار ايتمش
اولسه مقرلهه انى اخذ وتناول حلال ومشروع اولمز مجرد اقرار سبب ملك
اولمامغين ديانة جبرا اخذى جائز اولماز مثلا بررجلك زوجه‌سنك كندونك
ذمتنده برشئ يوغيكن كندى منزلنده موجود مالك كليسى عورتكدر ديو
اقرارى كبى اكر اقرار انشا اوليدى اخذى حلال اولور ايدى واشبو قول
مفتى بهك مقابلى جامع الفصولينك دعواى مشروحه‌نك مسموعه اولور قوليدر
❊ نعم لوسلمه برضاه كان ابتداء هبة وهو الاوجه بزازية ❊ بلى مقر مزبور
اقرار ايتديكى نسنه‌يى كندى رضاسيله مقرلهه تسليم ايدرسه اول امردن
هبه ايتمش اولور زياده وجيه اولان بودر ❊ (الاان يقول) فى دعواه (هو ملكى
واقرلى به او يقول لى عليه كذا وهكذا اقربه فتسمع اجماعا لانه لم يجعل الاقرار سببا
للوجوب ❊ الا مقرله دعواسنده مقربهى بنم ملكمدر حتى مقر انى اقرار ايتمشدر
وياخود بنم كندوده شوقدر حقم واردر وانى اقرار ايتمشدر ديو دعوى ايدرسه
اجماعا انك دعواسى مسموعه اولور مجرد اقرارى سبب وجوب قلمامغين ❊ ثم لوانكر
الاقرار هل يحلف الفتوى انه لايحلف على الاقرار بل على المال ❊ مقر اقراردنصكره
انكار ايدوب مقرله ده مقربهى دعوى ايتدكده تحليف اولنورمى ايمدى فتوى اوزرينه
دراقراره تحليف اولنمز بلكه نفس ماله تحليف اولنور ❊ واما دعوى الاقرار
فى الدفع فتسمع عند العامة ❊ امادفعده اقرار دعواسى اكثر علماقتنده مسموعه دركه
مدعى عليه اقامهٔ بينه ايتسه كه مدعى بنم انده حقم يوقدر وياخود اشبو دعوى قلنان
نسنه كندونك ملك صريحيدر ديو اقرار ايتمشدر ديمك مثللو ❊ (و) للوجه
(الثانى) وهو الانشاء (اورد) المقرله (اقراره ثم قبل لايصح) ولوكان اخبارا

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

لصح) ﴾ وجه ثانیکه اقرارك انشا اولدیغنه بنا مقرله مقرك اقرارینی رد ایدوب
بعده قبول ایلیسه صحیح اولماز اخبار اولسیدی بعد الرد قبولی صحیح اولور ایدی ﴿ واما بعد
القبول فلا یرتد بالرده ﴾ بعد القبول اقرار ردایله مرتد اولماز ﴿ ولو اعاد المقر اقراره
فصدقه لزمه لانه اقرار آخر ﴾ مقرله مقرك اقرارینی رد ایتدکدنصکره مقر اقرارینی تکرار
اعاده ایدوب اول دخی اقرارینی تصدیق و قبول ایلسه اقرار آخر اولدیغندن کندویه
اقرار مشروح لازم اولور ﴿ ثم لو انکر اقراره الثانی لا یحلف ولا تقبل علیه بینة قال البدیع
والاشبه قبولها و اعتمده ابن الشحنة و اقره الشرنبلالی ﴾ بعده مقر اقرار ثانیسنی
انکار ایتسه کندویه یمین ویرلمز مقرله دعوی ایدوب اقامهٔ بینه ایتسه مقبوله اولمز
بو دعواسیله اقرار اولی تکذیبی میانه‌لرنده تناقض اولمغین قاضی بدیعکه قنیه
صاحبنك استاذی صواب وقواعده اشبه اولان بینهٔ مقرو حدنك مقبوله اولمسیدر
دیدی وابن شحنه بوکا اعتماد ایدوب بونك حقنده بر بیت بدیع بیوردی ☼ وقد صوب
القاضی البدیع قبولها ☼ وعندی له الوجه الصحیح المنور ☼ وشرنبلالیده مضمون
مشروحی اقرار ایلدی ﴿ (والملك الثابت به) بالاقرار (لا یظهر فی حق الزوائد المستهلكة
فلا یملكها المقرله) ولو اخبار الملكها ﴾ اقرار ایله ثابت اولان ملك زوائد مستهلكه
حقنده ظاهر اولمامغین مقرله زوائد مالك اولمز هرنقدر زوائد مالکیتیله
اخبار ایسه‌ده امدی برکسنه میوه‌سی وجوده کلمش بر باغچه‌یی برآخر کسه‌یه
اقرار ایدوب و میوه‌سنی مقر استهلاك ایدرسه ضامن اولمز کندی باشنده هلاك
اولان میوه‌نك عدم مضمانی اولویتله در حالا موجود اولان میوه مقرلهه تسلیم
اولنور ﴿ (اقر حر مكلف) یقظان طائعا (اوعبد) صبی اومعتوه (مأذون
لهم ان اقر اوتجارة كاقرار محجور بحدوقود والا فبعد عتقه ونائم ومغمی
علیه كمجنون وسیجئ السكران ومر المكره (بحق معلوم او مجهول صح)
لان جهالة المقربه لا تضر ﴾ حر مكلفکه عاقل و بالغ اولان کمسه بیدارلغی
حالده بالطوع الصاف و یاخود برعبدویاصبی و معتوه مأذونلر معلوم و یا مجهول
برحق اقرار ایلسه‌لر صحیح اولور مقر بهك جهالتی اقراره ضرر ویرما مکین
اکر مزبورلر اقرارلری مال تجارت اولورسه زیرا اقرار تجارتك ضروریاتندندر
واقرارلری صحیح اولازسه کندولریله معامله واخذ واعطا ایتزلر مهر
وجنایت و کفالت کبی تجارت متعلقاتندن اولمیان نسنه‌لری مزبورلرك اقرارلری
صحیح اولمز تجارت مبادلة مال بمال ولمغین مهر مالی مالك غیریله مبادله در جنایتده
اصلا مبادله یوقدر کفالت اول امردن تبرعدر امدی اذن تحتنده داخل اولمزلر
اقرار مشروحك صحتی عبد محجورك حدو قودی اقرارینك صحتی کبیدروا کر
محجورك حدو قودی اقرار ایتیوب مال اقرار ایدرسه اقرار یله کندوبی مؤاخذه

عتقدنصکره یه تأخیر اولنور دخی نائمله مغمی علیه مجنون کبیدر وسکرانکده بیانی قریبا
کلور و مکرهکده حکمی مرور ایتدی ﴿ الا اذا بین سببا تضره الجهالة كبیع واجارة ﴾
الا مقر بیع واجاره کبی کندوده جهالتك مضرتی اولور برسبب بیان ایدرسه
اقراری صحیح اولمز مثلا بلا بیان بن برنسنه بیع و یا اجاره و یا اشترا ایتدم دیو اقرار
ایتسه اقراری صحیح اولمز مقرآنی تسلیمله جبر اولنمز اما غصب وجنایت
کبی جهالتك ضرری اولمیان سبب بیانده مقر بهك مجهول اولمسنك اقرارك صحتنه
مانعینی اولمز زیرا بعضا اولورکه مقره حقك ثبوتی مجهول اوله‌رق لازم اولور
برکسه‌نك قیمتی نامعلوم برمالنی اتلاف و یا ارشی نامعلوم جراحتله جرح ایتمك کبی
﴿ واما جهالة المقر فتضر كقوله على احد نالك الف درهم لجهالة المقضی علیه
الا اذا جمع بین عبده ونفسه فیصح ﴾ اقرار ایدن کسه‌نك مجهول اولمسی اقراره ضرر ویرر
مثلا عد واحصاسی ممکن اولان جماعتدن برینك برآخر کسه‌یه سنك بزلردن بریمزك
اوزرنده بیك درهمك وار در دیمسی کبی زیرا مقضی علیه مجهولدر اقرارك کندولرینك
برندن صدوری اندن مطالبه‌نك تعیننی ایجاب ایتمز مقره بیانله جبر اولنمز الا مقر عبدیله
کندونك نفسنی جمع ایدوب ایکیمزك بوقدر دینی وار در دیرسه عبدهر نقدر مأذون
مدیون اولسه‌ده قول ظاهر اوزره اقرار اولنان مبلغك جمیعی مقردن مطالبه اولنور
اقرارك صحتنه بناً ﴿ وكذا تضر جهالة المقرله ان فحشت كلو احد من الناس على كذا
والا لا كلا حد هذین على كذا فیصح ولا یجبر على البیان لجهالة المدعی بحر ونقله
فی الدرر لكن باختصار مخل كما بینه عزمی زاده ﴾ وینه بویله مقرلهك جهالتی اقراره
ضرر ویرر اکر جهالتی فاحشه اولورسه مثلا ناسدن برکسه‌نك اوزرمده شو قدر
حقی وار در دیمك کبی امدی بو اقرارك فائده‌سی باطله اولور کندویه اعتبار اولنمامغین
واکر جهالت فاحشه اولمزسه ضرر ویرمز مثلا اشبو کسه‌نك برینك بنم اوزرمده بوقدر
حقی وار در دیمك کبی بو اقرار صحیح اولور شوقدر وارکه مدعینك جهالتنه بناً
مدعی علیهده بیانله جبر اولنمز بو مضمونی مولانا فاضل خسرو درره نقل ایتدیکه مقرلهده
جهالت فاحشه اولمزسه مثلا اشبو عبدی زیددن و یا عمردن غصب ایتدم دیو برکسه اقرار
ایلسه صحیح اولمز مجهوله اقرار اولمغله برفائده‌یی مفید اولمز وعند البعض اقرار مشروح
صحیحدر اصح اولانده بوقوادر حقی مستحقنه ایصالی موجب اولمغله زیرا مقرلهما مقرك
کندولردن عبدی غصبنه اتفاق ایدرلرسه کندولر یچون حق اخذ وار در
مقر مجهولی بیانله جبر اولنور احمال کندی طرفندن اولمغله کندویه بیانله
امر اولنور ایکی عبدك برینی لا على التعیین عتق ایدن کسه‌یه قاضینك بیانیله جبری
کبی بونده حق صاحبنه حقی ایصال اولمغین لکن مولانا علامهٔ خسروك نقلنده برمخلی
اختصار وارکه انی عزمی زاده بیان ایتدیکه مقره بیانله جبر مقر بهك

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

مجهول او لديغنه نظر ادر مقر اهك جهالتنده دكلدر جبر حق
صاحبي ايچون اولمغله مجهول اولورسه كيمك ايچون جبر اولنور (تنبيه) اقرار بالعام
شرعا صحيح اولور بر جلك آزو چوق ويا عبد ومتاع و بكا نسبت اولنان جميع مافى
اليدم فلان كسه نكدر ديمك كبي بس مقر ايله مقرله حين اقرارده بر عينك
موجود اولوب ويا اولمامسنده اختلاف ايتسه لر قول مقر ايچوندر لكن مقرله اقامهٔ بينه
ايتسه قول مقرله ايچوندر حاشيهٔ شلبي ده خانيه دن نقلا مذكوردر كه بر كسه بنم مافى
اليدمك جمله سى فلانكدر ديسه شمس الائمة السرخسى رضى عنه الملك البارى
بيورديلر كه بيانده مقره مراجعت اولنور قبل البيان نه اولديغى معلوم اولماز ؛ انتهى
﴿ (وازمه بيان ماجهل) كشئ وحق (بذى قيمة) كفلس وجوزة لا بما لاقيمة له كحبة حنطة
وجلد ميتة وصبى حر لانه رجوع فلا يصح ﴾ مقر مشروحه شى وحق كبي مقر به
مجهولى فلس و بر جوزه كبي ذى قيمت نسنه ايله بيان وتفسير لازمدر كندى ايچون بها
وقيمت اولميان بر حبه بغداى وميته دريسى وصبى حر كبي شيلر ايله بيانى مقبول اولماز بو مقوله
شيلر ايله بيان اقرارندن رجوع اولمغله صحيح اولماز مقرك بلا بيان وفاتى صورتنده شيخ
حانوتى توقف ايدوب شيخمز شيخ حسن الشرنبلالى لايق اولان ورثه يه رجوعدر
ديدى ؛ انتهى ؛ لكن ورثه نك معلومى اولمزسه انلره مراجعتكده بر معناسى اولماز
نقل صريحدن لازمدر ﴿ (والقول للمقر مع حلفه) لانه المنكر (ان ادعى المقرله اكثر منه)
ولا بينة ﴾ مقرله مقرك بيان ايتديكى شيدن اكثر نسنه دعوى ايدرسه مقرك منكر اولديغنه
مبنى قول يميله كندونكدر بينه اولمزسه ﴿ (ولا يصدق فى اقل من درهم فى على مال ﴾
مقرك بنم اوزرمده فلانك مالى واردر قولنده بر درهمدن اقل اقرارنده تصديق اولنماز
عرفده اندن اقل مال عد اولنمامغين ؛ انتهى سيد حموى ﴿ (ومن النصاب) اى نصاب
الزكوة فى لاصح اختيار وقيل ان المقر فقير افنصاب السرقة وصحح (فى مال عظيم) او بينه
(من الذهب او الفضة) ﴾ آلتون ويا كمشدن بنم اوزرمده مال عظيمى واردر ديو
اقرارنده قول اصحده زكات نصابيكه ايكيوز درهمدن اقلده تصديق اولنمز شرع
شريف انى مال عظيم اعتبار ايدوب صاحبنى غنى قيلوب فقرايه مواسات واحسان
كندولرينه امر بيورمغين يعنى غنى نوعدن بيان ايدرسه انك نصابى
اعتبار اولنور بعضيلر مقر فقير اولورسه نصاب سرقت كه اون درهم اعتبار اولنور
ديديلر دفقر اقتنده مال قليل عظيم اغنيا نزدنده انك اضعافى عظيم عد اولنمامغين
بو قولده تصحيح اولندى ﴿ (ومن خمس وعشرين من الابل) لانها ادنى نصاب يؤخذ
من جنسه ﴾ ابلدن بنم ذمتمده فلانك مال عظيمى واردر ديو اقرار ايدن دوه دن
يكرمى بشدن اقلده تصديق اولنمز زيرا مبلغ مشروح ابل جنسندن اوله رق زكات
اخذ اولنان نصابك ادناسيدر بوقسه جملك نصابنك ادناسى بشدر لكن اندن خلاف

جنسى اولان قيوندن بر رأس قيون زكات اخذ اولنور ﴿ (ومن قدر النصاب قيمة فى غير مال
الزكات) ﴾ نقدين مثلاو مالنك غيرى عروضده قيمتندن نصاب مقدارى ايكيوز درهمدن
اقلده مقر تصديق اولنمز ﴿ (ومن ثلثة) نصب فى اموال عظام ﴾ اموال عظام اقرارنده
اوچ نصابدن اقلده مقر تصديق اولنماز زيرا اقل جمع اوچ اولمغله متيقن اولديغندن اندن
اقلده تصديق اولنماز ﴿ ولو فسره بغير مال الزكاة اعتبر قيمتها كامر ﴾ مقر اموال عظامى
زكاتك غيرى مثلا اثواب كبي نسنه ايله تفسير و بيان ايدرسه انك قيمتى اعتبار اولنوب قيمتى
اوچ نصابدن اقل اولورسه انده اقرارلرى تصديق اولنماز نتكم ماسبقده مرور ايلدى
﴿ (وفى دراهم ثلثة و) فى (دراهم) او دنانير او ثياب (كثيرة عشرة) لانها نهاية اسم الجمع ﴾
مقرك بنده فلانك دراهمى واردر ديو اقرارى صورتنده اوچ ودراهم ويا دنانير ويا ثياب
كثيره سى واردر ديو اقرارنده اون لازم اولور اوچ ادناى جمع اون نهاية اسم جمع
اولمغين ﴿ (و كذا درهما درهم) على المعتمد ﴾ مقرك على كذا درهما قولنده بر درهم اقرار
ايتمش اولور قول معتمد اوزره وامام اتقانى بونده لايق اولان اون بر درهم لازم اولمقدر احد
عشر مميزى منصوب اولان اسماء عددك اولكى اولمغين ديدى ﴿ واو خفضه لزمه
مائة درهم ﴾ مقر درهمى مميزى مجرور اوله رق على كذا درهم تعبيريله اقرار ايدرسه
يوز درهم كندويه لازم اولور وتوجيهى غاية البيان نام كتابده مسطوردر ﴿ وفى دريهم
او درهم عظيم درهم ﴾ اسم تصغير صيغه سيله دريهم و يا درهم عظيم تعبيرنده بر درهم
اقرار اولور مقدارى معلوم اولمغله صغر و عظمله تفاوت قبول ايتمز ﴿ والمعتبر الوزن
المعتاد الا بحجة زيلعى ﴾ دخى اقرارده معتبر اولان بين الناس بلده ده متعارف درهم
وزنيدر الا حجتله مقر درهمى متعارفك غيريله بيان ايدرسه اولور ﴿ (و كذا كذا) درهما
(احد عشر) ﴾ مقرك على كذا كذا درهما تعبيرنده كندويه اون بر درهم تأديه سى
لازمه اولور زيرا بلا عطف مبهم ايكى عدد ذكر ايتكله عدد مفسردن انك اقلى
اون بر اكثرى اون طقوز اولمغله بلا بيان ذكر اولنديغندن اقلى ادا كندويه لازم اولور
﴿ (و كذا و كذا احد وعشرون) لان نظيره بالواو واحد وعشرون ﴾ وعطفله على كذا
و كذا تعبيريله اقرارده يكرمى بر درهم لازم اولور زيرا حرف عطفله ميانه لرى فصل اولنمغله
عدد مفسردن انك نظيرنك اقلى يكرمى بر اكثرى طقسان طقوز درامدى بلا بيان ذكر
اولنمغله اقلى لازم اولدى زياده سى بيانه محتاجدر ﴿ (ولو ثلث بلا واو فاحد عشر)
اذ لا نظيرله فحمل على التكرار ﴾ بلا واو مبهماتدن على كذا كذا كذا ديه رك اوچ كنايه ذكر
ايدرسه اون بر لازم اولور اسماء عدددن نظيرى اولمامغين صكره كى كذا تكرارده حمل اولنور
﴿ (ومعها فمائة واحد وعشرون ﴾ واو ايله كذا و كذا و كذا تعبيرنده يوز يكرمى بر لازم اولور
﴿ (وان ربع) مع الواو (زيد الف) ﴾ واگر كنايات واو ايله تربيع اولنوب درت
اولورسه بر الفده زياده قيلنوب بيك يوز يكرمى بر واجب اولور واو ايله ذكر اولنان اسماء

عددك دردينك اقللى بو اولمغين ❊ ولوخمس زيد عشرة آلاف ❊ واكر كنايات
بش اولورسه اون بيك زياده قيلنور ❊ ولوسدس زيد مائة الف ❊ واكر تسديس
اولنورسه يوز بيك زياده قيلنور ❊ ولوسبع زيد الف الف وهكذا يعتبر نظيره ابدا ❊
واكر تسبيع اولنورسه بيك كره بيك زياده اولور وبونلرك نظائرى ابدا بو يلجه اعتبار اولنور كه
هرنه زمانكه برواوزياده اولورسه الى مالايتناهى اسماء عدده عادتك جاريه اولديغى
اوزره زياده اولنور ❊ ولوقال له (على او) له (قبلى) فهو (اقرار بدين) لان على
للايجاب وقبلى للضمان غالبا ❊ بركمسه فلانجه نك بنم اوزرمده و ياطرفده حقى واردر
ديسه اشبو قولى اكاديني اقراردر غالبا على ايجاب وقبلى ضمانده استعمال اولنمغله
لفلان قبلى وديعة ديناولور ❊ (وصدق ان وصل به هو وديعة) لانه يحتمله مجازا ❊ مزبور
اقرار مشروحنه هو وديعة قولنى وصل ايدوب متصلا ديرسه قولنده تصديق اولنور مجاز
وديعه نكده حفظى واجب اولمغله على كلمه سنك اكاده احتماله بناءً ❊ (وان فصل لا
يصدق لتقرره بالسكوت ❊ واكر له على وياقبلى قوليله هو وديعة كلامى مياننه ارني
فصل ايدرسه اقرارى سكوتيله تقرر ايتمكله وديعه دعواسنده تصديق اولنماز امدى سائر
استثنا وشرط امثالى شيلر ايله تغييرى جائز اولمديغى كبى بعد السكوت تغيير بونده دخى جائز
دكلدر ❊ (عندى اومعى اوفى بيتى اوفى كيسى اوصندوقى) اقررب (امانة) عملا
بالعرف ❊ مقر فلانك بنم عندمده و يانمله برابر و بامنزلمده و ياكيسه مده و ياصندوغمده
نسنه سى واردر ديرسه عرفله عملا امانتى اقرار ايتمش اولور مواضع مشروحه عينه محل
اولوب دينه محل اولمامغين دينه محل ذمتدر ❊ (جميع مالى اوما املكه له) اوله من مالى
اومن دراهمى كذا فهو (هبة لا اقرار) ولوعبر بفى مالى او بفى دراهمى كان اقرارا
بالشركة (فلابد) لصحة الهبة (من التسليم) بخلاف الاقرار ❊ بركمسه مالمك و يامالك
اولديغمك جميعسى و يامالمدن و يادراهمدن و ياشوقدر دراهم فلانجه نكدر ديسه اشبو
قولى هبه اولور اقرار اولماز امدى هبه نك صحتنده شرط اولان تسليم وتسلم بونده دخى
لازم اولور اقرار اولورسه بونك خلافنه در فى كلمه سيله تعبير ايدوب
بنم مالمده و يا دراهممده فلانك شو قدر حقى واردر ديسه بو شركتى اقرار
اولور ❊ والاصل انه متى اضاف المقر به الى ملكه كان هبة ❊ واشبو اقرارده اصل
اصيل وقاعده وتفصيل بودركه فيمانكه مقر اقرار ايتديكى نسنه يى كندونك
ملكنه مضاف قيلارسه هبه اولور زيرا مقر بهى مقرك كندى نفسنه اضافه
واسنادى اخبار قبيلندن اولوب انشا اولميان اقراره حملنه منافى اولور امدى
نشادن اولان هبه اولمغله هبه ده شرط اولان شى بونده ده شرط اولور.
واكر نفسنه مضاف قلميوب هذا المال لفلان ديرسه بو اقرار اولور مثلا شو دراهمك
ثلثى فلانكدر ديرسه هبه اولور شو دراهمك ثلثى فلانكدر ديرسه اقرار اولور

❊ ولا يردما فى بيتى لانها اضافة نسبة لاملك ❊ امدى بو اصله سابق الذكر
فى بيتى لفلان مضموننده اضافت موجوده ايكن اقرار اولييور ديو سؤال وارد
اولمز زيرا بونده كى اضافت ظرفه اضافت ونسبتدر مظروف اولان ملكه اضافت ونسبت
دكلدر ❊ ولا الارض التى حدود هاكذا لطفلى فلان فانه هبة وان لم يقبضه
لانه فى يده الا ان يكون مما يحتمل القسمة فيشترط قبضه مفرزا ❊ دخى
اصل مشروحه مقرك بنم فلانجه صغير اوغلوم ايچوندر فلان حدلر ايله
محدوده ارض اقراريله سؤال ايراد اولنمسونكه مقر نفسنه مضاف قلمزسه
اقرار اولوردى بونده اولديغى كبى حالبوكه بو هبه در قبض هر نقدر بولنمديسه ده
ابك يدنده بولنمسى صغير ايچون قبض اولور بس صغير حقنده اقرار ايله هبه نك
فرقى يوقدر الا ابك صغيره بعضيسنى هبه ايتديكى نسنه تقسيم قبول ايدر شيلردن
اولورسه انده قبض وافرازدن لازمدر ❊ للاضافة تقديرا بدليل قول المصنف
اقر لآخر بمعين ولم يضفه لكن من المعلوم لكثير من الناس انه ملكه فهل يكون اقرارا
او تمليكا ينبغى الثانى فيراعى فيه شرائط التمليك فراجعه ❊ ذكرى سابق ارض
مسئله سنده ابك صغيره هبه سنده ارضى كندى نفسنه اضافت صراحة يوقسه ده
تقديرا واردر مصنف مرحومك بركمسه نك معين بر نسنه يى بر آخر كمسه يه اقرار
ايدوب نفسنه مضاف قلميوب لكن كندونك ملكى اولديغى ناسدن چوق كمسه نك معلومى
اولسه بو اقرارمى اولور و يا تمليك مى اولور لايق اولان تمليك هبه قبيلندن اولوب كندوده
هبه شرائطى رعايت اولنور امدى شرائط هبه يه مراجعت ايله قولنك دلالته بناءً
❊ (قال لى عليك الف فقال اتزنه او انتقده او اجلنى به او قضيتك اياه او ابرأتنى منه
او تصدقت به على او وهبته لى او احلتك به على زيد) ونحو ذلك (فهو اقرار له بها)
لرجوع الضمير اليها فى كل ذلك عزمى زاده فكان جوابا ❊ اتزن فعل مضارع
صيغه سى اوزره اصلى اجتمع وزننده اوتزن ايدى واوتايه قلب اولنوب تاتايه ادغام اله
اتزن اولدى يعنى بركمسه بركمسه يه بنم سنك اوزرنده بيك غروش حقم واردر
ديدكده انى وزن و يانقد ايدهيم و يا بكا اكا برازمهلت و يرو يا انى بن سكا ادا ايتدم
و يا سن بنم ذمتمى اندن ابرا ايلدك و يا بكا انى تصدق و يا هبه ايتدك و يا بن
سنى انكله زيده حواله ايتدم و بونلر امثالى بنى غريملريكه حواله ايله و يا انى
فلان كمسه بنم ايچون تأديه ايتدى و يا حقنى اخذ واستيفا ايله ديسه اقوال
مشروحه نك كليسنده ضميرلر بيكه راجع اولمغله مدعى عليه انى اقرار ايتمش
اولور مثلا اتزنه كلامنده اتزن الالف التى لك على ديمش اولمغله مدعى يه جواب
اولور رد و يا ابتداى كلام اولمامغين اولكنى اثبات اولور ❊ وهذا اذا لم يكن
على سبيل الاستهزاء فان كان وشهد الشهود بذلك لم يلزمه شئ اما لو ادعى

الاستهزاء لم يصدق ﴾ مار لذكر مدعى عليهك قولنك اقرار اولمسى
اقول مشروحك بروجه استهزا تكلم اولنديغنه نظرادر اما استهزأ تكلم
ولنوب واكا شاهدلرده شهادت ايدرلرسه كندويه برشى لازم اولمز
مجرد استهزا دعواسنده تصديق اولنمز قرائنله استهزايه استدلال اولنور ﴿ (وبلاضمير)
مثل اتزن الى آخره وكذا اتحاسب اوما استقرضت من احد سواك اوغيرك اوقبلك اوبعدك
(لا) يكون اقرار العدم انصرافه الى المذكور فكان كلاما مبتدأ ﴾ مقر مزبور
مثلا اتزن عبارەسنى بلاضمير ايراد ايدرسه مذكوره منصرف اولنمامغله اقرار اولميوب
كندى ايله اول امردن بدا اولنمش بر بشقه كلام اولورينه بويله جوابده حساب كورەلم
وياخود سنك غيرك وياسندن مقدم وياسندن صكره براحددن بن استقراض ايتمدم
ديرسه اقرار اولمز ﴿ والاصل ان كل مايصلح جوابا لاابتداء يجعل جوابا ومايصلح
للابتداء لاللبناء او يصلح لهما يجعل ابتداء لئلا يلزمه المال بالشك اختيار ﴾
مسئلهٔ مشروحه ده اصل وقاعده بودركه هر بر قولكه جوابه صالح وقابل
اولوب ابتدايه صالح اولمزسه جواب اولور وتصدقت على ووهبت لى كبى
ابتدايه صالح اولوب بنايه صالح اولميوب وياتزن كبى ايكيسنه ده صالح اولورسه جواب
اولمسنه تيقن اولنمامغين شك ايله كندويه مال لازم كلمسون ايچون ابتداى كلام عد اولنور
﴿ وهذا اذا كان الجواب مستقلا ﴾ واشبو ضميرك ذكر وعدم ذكرى بيننده
تفصيل جواب مستقل اولوب كندودن بلانظر الى الغير معناى تام فهم
اولنديغنه نظرادر ﴿ فلو غير مستقل كقوله نعم كان اقرارا مطلقا ﴾ واكر جواب
نعم قولى كبى مستقل اولميوب فهمى انجق كندونك اوزرينه بناقلنديغى قوله نظرا حاصل
اولورسه مطلقا اقرار اولوركه لى عليك الف دين كمسەنك قولندنصكره ضمير
ذكريله نعم هو على ديسون ويا ديمسون ﴿ حتى اوقال اعطنى ثوب عبدى هذا اوافتح
لى باب دارى هذه اوجصص لى دارى هذه او اسرج دابتى هذه او اعطنى سرجها
اولجامها فقال نعم كان اقرارا منه بالعبد والدار والدابة كافى ﴾ امدى
بركمسه بنم شو عبدمك ثوبنى وير وياشو دارمك قپوسنى فتح ايله ويادرايمى تجصيص
ايله وياشو دابه‌مى ايرله وياسرجنى وياجامنى ويرديدكده مخاطب نعم ديسه عبدى
وثوبى ودارى ودابه‌نى وسرجنى اقرار ايتمش اولور نعم هر نقدر خبره جواب
اولوب بومقامده كى انشايه جواب اولمزسه ده بونده انشا خبر معناسنى
متضمن اولور كأنه نه ديرسك ديمش اولور ﴿ (قال اليس لى عليك الف
فقال بلى فهو اقرار له بها وان قال نعم لا) وقيل نعم لان الاقرار يحمل
على العرف لاعلى دقائق العربية كذا فى الجوهرة ﴾ بر رجل اليس لى عليك
الف ديو بركمسه‌دن سؤال ايتدكده بلى كلمه‌سيله جواب ويرسه يكى سائل ايچون

اقرار ايتمش اولور نعم ديرسه اولمز بعضيلر اقرار عرفه مبنى اولوب دقايق عربيه‌يه محمول
اولمامغين نعم جوابيله ده اقرار ايتمش اولور ديديلر عرفده نعم ايله بلى جوابلرى بر اولمغله
﴿ والفرق ان بلى جواب الاستفهام المنفى بالاثبات ونعم جوابه بالنفى ﴾ دقايق
عربيه‌يه آشنا اولان ذوات حقايق شناس بلى ايله نعم ميانه‌لرنده فرق بلى نفى ايله اولان
استفهامه اثباتله ونعم نفيله جوابدر ديديلر ﴿ الست بربكم ﴾ نظم مجيدنده اولديغى كبى
﴿ والايماء بالرأس) من الناطق (ليس باقرار بمال وعتق وطلاق وبيع ونكاح
واجارة وهبة بخلاف افتاء ونسب واسلام وكفر) واما ن كافر واشارة محرم لصيد
والشيخ برأسه فى رواية الحديث والطلاق فى انت طالق هكذا اواشار بثلاث اشارة
الاشباه ﴾ نطقه قدرتى اولوب اخرس اولميان شخصك باشيله ايماء واشارتى مالى
وعتق وطلاقى وبيعى ونكاحى واجاره‌يى وهبه‌يى اقرار دكلدر امامفتينك افتاسى
وشوسنك اوغلو كيدر ديو نسبندن واسلامدن وكفرى موجب اولان شيئ
اعتقاد ايدرميسك ديو معتقداتندن وبر كافره امان ويردكمى ديو امانندن سؤالده اشارت
واحرامده اولان كمسه‌نك صياده اشارتى وحديث شريف روايتنده شيخك تلميذينه
وزوجك مثلا اوچ برمغيله اشارة ايده‌رك سن اشبو وجه اوزره بوشسوك ديمسى مار الذكر
اشارتى اقرار اولمينلرك خلافنه دركه بونلر اقرارلردر مثلا طلاقده كه هكذا ده‌كى
ابهامى اوچ برمغيله اشارتى بيان اولور محرمك اشارتيله صياد طيرى قتل ايلسه مشيره
جزا لازم اولور واشباء مشروحه‌ده اخرسك اشارتى مشروعدر ﴿ ويزاد اليمين
كحلفه لايستخدم فلانا اولا يظهر سره اولايدل عليه واشار حنث عمادية ﴾
اشارتك اقرار اولديغى مواضعك اوزرينه يميده زياده قلنوركه مثلا بركمسه‌يى استخدام
وياسرنى اظهار وافشا ايتمم وياكندويه دلالت ايتمكه اولديغى محلى براحده
خبر ويرمم ديو حلف ايدوب بعده اكا اشارت ايتسه حانث اولور ﴿ فتحرر بطلان اشارة
الناطق الافى تسع فليحفظ ﴾ امدى ناطقك اشارتنك طقوز يرك ماعداسده بطلانى تحرير
وبيان اولندى ﴿ (وان اقر بدين مؤجل وادعى المقرله حلوله لزمه) الدين (حالا)
وعند الشافعى مؤجلا بيمينه (كاقراره بعبد فى يده انه لرجل وانه استأجره منه) فلا
يصدق فى تأجيل واجارة لانه دعوى بلاحجة ﴾ برشخص بر رجله برمقدار دين
مؤجل اقرار ايتدكده مقرله انك حلولنى دعوى ايلسه مقره دينك حالا تأديه‌سى لازمه
اولور امام شافعى عليه الرحمه نزدنده مقر حالا اولمديغنه يمين ايدرسه مؤجلا ادا
ايدر مثلا بركمسه‌نك يدنده بولنان برعبدنى بر رجله اقرار ايدوب واندن استيجار ايتدم
دعواسى كبى امدى مقر مشروحلر تأجيل واجاره دعوالرنده تصديق اولنمزلر دعوا
لرى بلادليل دعوى اولمغين ﴿ (و) حينئذ (يستحلف المقرله فيهما بخلاف مالو اقر
بالدراهم السود فكذبه فى صفتها) حيث (يلزمه ما اقربه فقط) لان السود نوع

والاجل عارض لثبوته بالشرط والقول للمقر فی النوع وللمنکر فی العوارض ﴾ امدی
صورت مشروحه لرده مقرله استحلاف اولنور اما دراهم سود اقرار ایدوب مقرله
صفتنده کندوبی تکذیب ایدرسه سابقة الذکر مسئله لرک خلافنه اولور که مقره فقط
اقرار ایتدیکی دراهمی تأدیه لازمه اولور سود نوع اولوب اجل شرطله ثابت اولور امور
عارضه دن اولمغله قول نوعده مقرک عوارضده منکرک اولدی ﴿ (کاقرار الکفیل بدین
مؤجل) فان القول له فی الاجل لثبوته فی کفالة المؤجل بلا شرط ﴾ صورت مزبوره ده کی
اقرار کفیلک دین مؤجلی اقراری کبیدر که اجلده قول کفیلک اولور دین مؤجله کفالتده
اجل بلا شرط ثابت اولمغله کفالتده اجله نوع قبیلندن اولدی ﴿ (وشراؤه) امة
(متنقبة اقرار بالملك للبائع کثوب فی جراب) ﴾ برکسه نک نقابلو برجاریه یی
اشترا اتمسی انک بایعک ملکی اولدیغنی اقرار در ضغرجق دروننده کی ثوب کبی
جاریهٔ غیر متنقبه اشترا ایتمسی بایعک ملکیتنی اقرار اولمسی بالطریق الاولی در
﴿ (وکذا الاستیام والاستیداع) وقبول الودیعة بحر (والاعارة والاستیهاب
والاستیجار ولو من وکیل) فکل ذلك اقرار بملك ذی الید ﴾ و بنه بویله استیامکه
سوم شرا طریقیله برنسنه یی بکا بیع ایدم دیو کتورمك و عندنده ودیعه ایله
دیو ایداعنی طلب و ودیعه اولمسنی قبول و اعاره و استیهاب و استیجار هر نقدر
واضع الید اولان کسه نك و کیلنده اولورسه بونلرک کلیسی ذی الیدک ملکی
اولدیغنی اقراردر جاریه یی استنکاح ملك دعواسنه حره یی استنکاح نکاح دعواسنه
مانعلردر ﴿ فیمنع دعواه لنفسه ولغیره بوکالة او وصایة للتناقض ﴾ صورت
مشروحه لرده کی اقراری وکالتله و یا وصایتله آنی نفسیچون وغیریچون دعواسنه
مانع اولور تناقضنه بناءً زیرا برشیئی بردفعه برکسه نك ملکیدر دیو اقرار
ایتدکدنصکره متروك انی نفسی ایچون و یا غیری ایچون دعواسی تناقضدر
﴿ بخلاف ابرائه عن جمیع الدعاوی ثم الدعوی بهما لعدم التناقض ذکره
فی الدرر قبیل الاقرار ﴾ برکسه نك بررجلك ذمتی عامه دعاویدن ابرا ایدوب
بعده اذن وکالتله و یا وصایتله برنسنه دعواسی تناقض اولمامغین صورت
مذکوره نك خلافنده در که کندونك ابراسی وکالة و یا وصایة غیرک دعواسنی
کورمسنه مانع اولمز ﴿ وصححه فی الجامع ﴾ جامع صغیر صاحبی مار الذکر
استیام و استیجار و استعاره امثالی شیلرك کندودن استیام و استیجار اولنان کسه نك
اولشیئك ملکی اولدیغنی اقرار اولمسنی تصحیح ایلدی ﴿ خلافا لتصحیح الوهبانیة ﴾
قول مزبور وهبانیه نك تصحیح ایتدیکی سابق الذکر استیام امثالی شیلرك ذی الیده
ملکی اقرار اولمامسنه مخالفدر زیرا ممکندرکه مبیع بایعك یدنده عاریه و یا غصب اوله رق
بولنه و یا کندوسی وکیل و یا فضولی اولمغله بایعه ملکك ثبوتنی ایجاب ایتمز ﴿ ووفق

شارحها الشرنبلالی بانه ان قال بعنی هذا کان اقرارا وان قال اتبیع لی هذا
لایؤیده مسئلة کتابته وختمه علی صك البیع فانه لیس باقرار بعدم ملکه ﴾ وهبانیه
شارحی شرنبلالی جامع صغیر ایله وهبانیه میانلرنده کی تعارضی توفیق بیوردیلر که
اشترا ایدن کسه اشبو نسنه یی بکا بیع ایله دیرسه بو اقرار اولور که انك ملکی
اولدیغنه جزم ایتمکله کندودن شراسنه طالب اولمش اولور و اکرسن بونی
بکا بیع ایدرمیسك دیرسه اقرار ملك ایتمش اولمز زیرا احتمالکه بو قولندن
مرادی ذی الیدك حالنی اظهار و یا انکه بقالم ملکیت وجواز بیع دعواسنی ایدرمی
و یا ایتزمی مضمون مشروحی برکسه نك صك بیعکه وثیقهٔ مبایعه یی یازوب
و مهرلمسی مسئله سی تأیید ایدرکه بونلر عدم ملکنی اقرار اولمدیغی مثلا شارحك اتبیع لی
هذا قولیده عدم ملکنی اقرار اولمز امدی بوندنصکره کندی نفسیچون و یا غیری
ایچون دعواسی مشروعه اولور ﴿ (وله علی (مائة ودرهم کلها دراهم) ﴾
برکسه فلان کسه نك بنم اوزرمده یوز و بر درهمی واردر دیسه کلیسی دراهمدرکه
کندویه یوز بر درهم اداسی لازم اولور درهم مائة مبهمه یی تفسیر ایتمکین
﴿ وکذا المکیل والموزون استحسانا ﴾ مکیلکه اولچکه اولچولان وموزون
استحسانا بنه بویله درکه مثلا مائة وقفیز حنطة مائة ومن زعفران دیسه حنطه
و زعفران مبهم مائه یی تفسیر ایدر قیاس اولان معطوفك مقره لازم اولوب معطوف
علیه اولان مائه نك بیانده کندویه رجوعدر امام شافعی رحمه الله تعالی قیاسه
ذاهب اولمشدر ﴿ (وفی مائة وثوب ومائة وثوبان یفسر المائة) لانها مبهمة ﴾ مائة
وثوب ده و مائة وثوبان قولنده مائة کلمه سی مبهمه اولمغله تفسیر اولنمسی لازمدر
اثوابك مکیلات و موزونات کبی کندوده تعامل جاری اولوب ذمتده ثابت اولمامغین
مقداریی بیان لازم اولدی مکیل و موزونی عدد مبهم اوزرینه عطف عادتی مبهمی
بیان اولور استعمالی کثیر اولان شیده نادرك تفسیرنك تکرارنی استثقالاری بناءً ثوب وشاة
وعبد مزبورلرك خلافنده در ﴿ (وفی مائة وثلاثة اثواب کلها ثیاب خلافا للشافعی قلنا الاثواب
لم تذکر بحرف العطف فانصرف التفسیر الیهما لاستوائهما فی الحاجة الیه) ﴾ مقرك مائة وثلاثة
اثواب قولنده جمله سی ثوب اوله رق یوز اوچ ثوب اقرار ایتمش اولور امام شافعی ایچون
اختلاف واردر زیرا بزلر دیرزکه بو قاعده اثواب حرف عطفله ذکر اولنمامغین تفسیر مائه ایله
ثلاثه لفظلرینك کندولرینه صرف اولندی تفسیره احتیاجده ایکیسی مساوی
اولدقلرینه بناءً کورمزمسنکه محاوراتده احد وعشرون درهما دینور ایکی مبهم
عدد ذکر اولنوب عقبلرنده تفسیر بیانیله ﴿ (والاقرار بدابة فی اصطبل تلزمه) الدابة
(فقط) ﴾ آخورده کی دابه یی اقرارده مقره فقط دابه یی ویرمك لازم کلور امامین قتنده
عقارك غصبی تحقق ایتمامکین امام محمد علیه الرحمه نك قیاسی اوزره اصطبل ایله

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

دابه‌نك ایكیسنی بردن اقرار ایتمش اولور (والاصل ان ما یصلح ظرفا ان امكن نقله لزماه
والا لزم المظروف فقط خلافا لمحمد وان لم یصلح لزم الاول فقط كقوله درهم فی درهم درر)
مسئلهٔ مشروحه‌ده اصل اصیل وقاعده وتفصیل بودر كه ظرفه صالح و قابل
اولان چوال وسفینه امثالی شیلرك نقلی ممكن اولورسه مقره ایكیسنی بردن تأدیه
لازمه اولور زیرا بو مظرفی مظروف اوله‌رق اقرار اولنغله ظرفه مظروفك
ایكیسنی بردن اقرار اولور واكر اصطبل كبی نقلی ممكن اولمیان ظرف اولورسه
فقط مظروفی تسلیم لازم اولور امام محمد رحمه الله تعالی ایچون اختلاف وارد روا كر
مقرله علی درهم فی درهم قولی كبی ظرفیته صلاحیتی اولمیان نسنه‌یی ظرف
مقامنده ذكر ایدرسه مجرد اولكه درهمك اداسی لازم اولور (قلت ومفاده
انه لو قال دابة فی خیمة لزماه ولو قال ثوب فی درهم لزمه الثوب ولم ار فلیحرر)
شارح رحمه الله تعالی دیر كه اصل مذكوردن منفهم اولان مقر خیمه‌ده كه دابه
بنده‌در دیسه كندویه دابه ایله خیمه‌نك ایكیسنی بردن ویرمك لازم اولور واكر
درهمده كه ثوب بنده‌در درسه فقط ثوبی تسلیم ایدر درهمك ظرفیته صلاحیتی
اولمامغین لكن مضمون مشروح حقنده كلامی بن كوره‌مدم كه تحریر اولنه (وبخاتم
تلزمه (حلقته وفصه) جمیعا) مثلا هذا الخاتم لك مضمونی بر خاتمی اقرارده مقره
حلقه‌سنی وقاشنی جمیعا ویرمك لازم اولور اسم خاتم ایكیسنه شامل اولدیغندن
حتی خاتمك بلا تسمیة الفص بیعنده فص داخل اولور (وبسیف جفنه وحمائله
ونصله) قلنجی اقرارده قننی وباغنی ودمورنی ویرمك لازم اولور جفن جیمك
فتحی فانك سكونیله حمائل حانك كسریله حماله‌نك جمعیدر سیف من بورلك جمله‌سنه
اطلاق اولنور (وبحجلة) بحاء فجیم بیت من بن بستور وسرر (العیدان
والكسوة) حجیله حانك وجیمك فتحلریله ستره وسریرلر ایله مزین خشب وثیابدن
تخذیبت اقرارنده اخشاب وكسوه لازم اولور و (وتمرة فی قوصرة او بطعام
فی جوالق او) فی (سفینة اوثوب فی منديل او) فی (ثوب یلزم الظرف كالظروف
لما قدمناه) قوصره‌ده كه تمری جوالده ویا سفینه‌ده كه طعامی
ویا مندیلده ویا ثوبده كه ثوبی اقرارده ماسبقده اصلده مرور ایدن بیانه بناً
مقره مظروف كبی ظرفیده تسلیم لازم اولور (ومن قوصرة) مثلا (لا) تلزمه
القوصرة ونحوها (كثوب فی عشرة وطعام فی بیت) فیلزمه المظروف فقط
لما مر اذا العشرة لا تكون ظرفا فالواحد عادة) مسئلهٔ مرسومه‌ده فی بدلنه
من ایرادیله مثلا من قوصرة دیسه مقره قوصره وامثالنی ادالازم اولماز من انتزاعه
موضوع اولمغله منتزعی اقرار ایتمش اولمغین تتكم اون ثوبده كه بر ثوبی وبینده كه
طعامی اقرارده مقره فقط مظروفی ادالازم اولدیغی كبی ماسبقده مرور ایدنه بناً

زیرا عشره عادتا واحده ظرف اولماز فی كلمه‌سنك بین ومع معناسنه اولدیغیده اولور
{فادخلی فی عبادی} آیهٔ كریمه‌سنده اولدیغی كبی (وبخمسة فی خمسة وعنی)
معنی علی او (الضرب فی خمسة) لما مر والزمه زفر بخمسة وعشرین لك
علی خمسة فی خمسة عباره‌سیله اقرار ایدوب وفی كلمه‌سنده علی معناسی ویاخود بشه
ضرب قصد ایتسه مقره بشی ادالازم اولور طلاق بحثنده مرور ایدن ضرب اجزایی
تكثیر ایدوب مالی تكثیر ایتمز مثلا خمسة فی خمسة دینلدكده خمسه‌نك هر بری بش
جزدر دینلمش اولور مضمونه بناً امام زفر علیه الرحمه مقر مذكوره ضرب
حسابنجه یكرمی بش الزام ایلدی (وعشرة ان عنی مع) كما مر فی الطلاق
مقر مزبور فی‌نك مع معناسنه اولمسنی قصد ایدرسه كندویه آنی تأدیه لازمه اولور نتكم
طلاقده مرور ایلدی (ومن درهم الی عشرة اومابین درهم الی عشرة تسعة)
لدخول الغایة الاولی ضرورة اذ لا وجود لما فوق الواحد بدونه بر درهمدن
اون درهمه‌دك ویا بر درهمك مابینیله اونه‌دك بنده‌در دیو اقرارده طقوز لازم اولور
اولی كه برده غایت ضرورة داخل اولدی كندودن ماعدا فوقنده عدد بولنمامغله
درهم ثانی وثالث اولسز تحقق ایتمز امدی غایت مغیاده بالضرورة داخل اولدی
بخلاف الثانیة ومابین الحائطین فلذا قال (و) فی له (كر حنطة الی كر شعیر لزماه
جمیعا (الا قفیزا) لانه الغایة الثانیة) ثانیه كه عشره اولی كه برك خلافنه‌در كه بونده غایت
مغیاده داخل اولمزوله فی داری من هذا الحائط الی هذا الحائط تعبیریله اقراریه اولكینك
خلافنه‌در یعنی حائطینك مابینی اقرار ایدوب حائطلر بانفسهما قائملر اولملریله كندولری
غایتلر ایكن اقرارده داخل اولمزلر مخالفت مشروحه‌یه مبنی مصنف علیه الرحمه
بیوردیلر كه بركسه فلانك بنده بر اولچك بغدایی واردر بر اولچك ارپه‌یه‌دك دیسه
كندویه ایكی اولچك جمیعا لازم اولور الا بری لازم اولماز اول غایت ثانیه اولمغین
(ولو قال له علی عشرة دراهم الی عشرة دنانیر یلزمه الدراهم وتسعة دنانیر عند ابی حنیفة
لما مر نهایة) فلانك بنده اون درهمی واردر اون التونه دك دیرسه امام اعظم رضی الله
تعالی عنه قتنده كندویه اون درهمله طقوز التون لازم كلور سابق الذكر ایكنجیده غایة مغیاده
داخل اولمامغین (وفی) له (من داری مابین هذا الحائط الی هذا الحائط له مابینهما)
فقط لما مر) فلانك بنم دارمده اشبو دیواردن شو دیواره دك مابینی كندونكدر دیسه
فقط مابین الجدارین اولان محلی اقرار ایتمش اولور ماسبقده مرور ایدن مضمونه
بناً (وصح الاقرار بالحمل المحتمل وجوده وقته) ای وقت الاقرار بان تلد لدون نصف
حول او من وجة اولدون حولین لو معتدة لثبوت نسبه) حین اقرارده وجودی احتمالی
اولان جاریهٔ متزوجه‌نك التی ماهدن اقلده ویاخود معتده اولورسه زوج مطلقدن
نسبنك ثبوتی ایچون ایكی سنه‌دن اقلده ولدكتورمسی مثللو حملی اقرار صحیح اولور

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

كرك جاريه‌نك حملی اولسون وكرك غيرينك مثلا حمل امتی ويا حمل شاتی لفلان ديمسی
كبی هرنقدر سبب بيان ايتمسه دخی اولور تصحيحنه وجه بيانی ممكن اولمغله كه برغيری
كمسنه‌نك انی كندويه وصيت ايدوب بعد الوفاة ورثه‌نك حملی اقراری كبی ﴿ (ولو)
الحمل (غيرآدمی) ويقدر بادنی مدة يتصور ذلك عند اهل الخبرة زيلعی ﴾ اقرار
اولنان حمل هرنقدر ادمينك غيريده اولسه اولور حينا قرارده حملك وجودی
مدتی ارباب خبره‌سی نزدنده تصور اولنور ومدتك ادناسيله تقدير اولنور ﴿ لكن فی الجوهرة
اقل مدة حمل الشاة اربعة اشهر واقلها البقية الدواب ستة اشهر ﴾ لكن جوهره‌ده قيونده مدت
حملك اقلی درت سائر حيوانده آلتی آيدر ديو مسطوردر بواستدراك ايچون وجه بوقدر
زيرا بو مثلاوشی اهل خبره‌دن معلوم اولور ﴿ (و) صح (له ان بين) المقر (سببا صالحا)
يتصور للحمل (كالارث والوصية) كقوله مات ابوه فورثه او اوصی له به فلان فيجوز والافلا
كما يأتی ﴾ محتمل الوجود حمل ايچون مقرك اقراری صحيح اولور ارث ووصيت كبی حمل
ايچون ممكن ومتصور اولور سبب صالح بيان ايدرسه مثلا مقرك مقرلهك باباسی وفات
ايتدی واشبو اقرار مبلغی مال موروثندن استهلاك ايتدم وياخود بنم مورثم
فلانه عورتك حمليچون شوقدر شی وصيت ايلدی قولی كبی امدی حمل ايچون
بو مقوله اقرار جائز ومشروع اولور بوقسه اولمز نتكم مصنفك وان فسره قولنده كلور
﴿ (فان ولدته حيا لاقل من نصف حول) مذ اقر (فله ما اقر) ﴾ پس ان حمل مشروحی
والده‌سی مقرك اقراری وقتنده آلتی آيدن اقلده‌سی اوله‌رق دنيايه كتورسه
مقرك اقرار ايتديكی نسنه اول حملك اولور ﴿ (وان ولدت حيين فلهما) نصفين ﴾
واكر حيا‌تده اوله‌رق ايكی اوغلان ولدرسه مال موروث وموصی به بالمناصفه ايكی
ولدك اولورلر ايكيسی بردن حمل اولدقلرينه مبنی ﴿ ولو احدهما ذكر او الاخر انثی
فكذلك فی الوصية بخلاف الميراث ای فانه يعطی للذكر مثل حظ الانثيين ﴾ واكر ولدلرك
بری مذكر وبری مؤنث اولورسه وصيتده ينه بويله مناصفة مستحق اولورلر ايكيسيده
حمل اولدقلرندن احدهما آخره ترجيح اولنماز ميراث بونك خلافنه‌در كه اندده (للذكر
مثل حظ الانثيين) اعطا اولنور ﴿ (وان ولدت ميتا فيرد لورثة) ذلك (الموصی والمورث)
لعدم اهلية الجنين ﴾ واكر ميت طغورسه مال وصيت ايدوب وفات ايدن كمسه‌نك ورثه‌لرينه
رد اولنور جنينك اهليتی اولمامغين ميراثك ووصينك حمله انتقالی حيا ولادتنه نصكره‌در
﴿ (وان فسره بما لا يتصور كهبة او بيع او اقراض او ابهم الاقرار) ولم يبين سببا (لغا) ﴾
واكر هبه ويا بيع ويا اقراض كبی حمل حقنده ممكن ومتصور اولميان شيله
مقر اقرارينی تفسير ايدوب مثلا بكا شو نسنه‌يی فلانه عورتك حملی بيع ايلدی
ثمن مبيع اوله‌رق كندويه شوقدر دينم واردر ديسه وياخود اقراری ابهام
ايدوب سبب بيان ايتمسه اقراری لغو اولور سبب بيان ايتديكی تقديرجه مطلق

اقرار تجارت سببيله اولان اقراره منصرف اولمغله كويا سببی تصريح ايتمش كبی
اولديده انده صحيح اولمادبغی كبی بونده دخی اولمدی ﴿ وحمل محمد المبهم علی السبب
الصالح وبه قالت الثلاثة ﴾ امام محمد عليه الرحمه اقرار مبهمی سبب صالح بيانيله
اولان اقراره حمل ايلدی دخی ائمهٔ ثلثه ده بونكله حكم ايلدی زيرا اقرار حجت
موجبه اولمغله ممكن اولدقچه كندوبی ارث ووصيت كبی سبب صالحه حمل ايله اعمالی
واجب اولمغين صحتك امكانی وار ايكن ابطاله كيدلمز ﴿ (و) اما (الاقرار للرضيع) فانه
(صحيح وان بين) المقر (سببا غير صالح منه حقيقة كالاقراض) او ثمن مبيع لان هذا المقر
محل لثبوت الدين لصغير فی الجملة الاشباه ﴾ اما سود امن صغيره مقرك اقراری صحيحدر
هرنقدر اقراض وثمن مبيع مثللو حقيقة كندودن صدوری متصور اولميان سبب
بيان ايدرسه‌ده زيرا بو مقر نوعا ما صغيرك دينك كندويه ثبوتنه محلدر ﴿ اشباه ﴾ ولينك
رضيعچون تجارتی واسطه‌سيله دينك ثبوتی ممكن اولمغين هرنقدر كندوسی بالذات تجارت
ايده‌مزسه‌ده اما جنين بونك خلافنه‌در ﴿ (اقر بشیء علی انه بالخيار) ثلثة ايام (لزمه
بلا خيار) لان الاقرار اخبار فلا يقبل الخيار ﴾ بر كمسه بر نسنه‌يی اوچ كون خيار
شرطيله اقرار ايدوب مثلا بنده قرض وياغصب اوله‌رق فلانك بيك غروشی
واردر بن اوچ كون مخير اولمق اوزره ديسه بلا خيار اقرار ايتديكی مبلغ كندويه لازم
اولور صيغهٔ ملزم بولنوب واقرار اخبار قبيلندن اولمغله خياری قبول ايتماممكين
وخياردن مقصود فسخ اولوب اقرار ايسه فسخی قبول ايتمديكندن كندويه خيار شرطی
اولميوب اقرار ايتديكی مبلغی لازم كلدی ﴿ (وان) وصلية (صدقه المقر له) فی الخيار
لم يعتبر تصديقه (الا اذا اقر بعقد) بيع (وقع بالخيار له) فيصح باعتبار العقد اذا صدقه او برهن
فلذا قال (الا ان يكذبه المقر له) فلا يصح لانه منكر والقول له ﴾ مسئلهٔ مشروحه‌ده
خياری هرنقدر مقرله تصديق ايتسه‌ده اعتبار اولنمز ان وصليه اولمغله شارحك
لم يعتبر تصديقه قولنه حاجت مس ايتمز الا دينی كندی ايچون خيار ايله واقع
اولان بيع عقدی سببيله اولدی ديو اقرار ايدرسه عقد اعتباريله خيار شرطی
صحيح اولور اكر مقرله كندوبی تصديق وياكندوسی اثبات بينه ايدرسه
بنا برين مصنف مرحوم بيورر كه الا مقری مقرله تكذيب ايدرسه شرط مشروحی
انكار ايتمش اولمغله خيار شرطی صحيح اولمز وقولده كندونك اولور ﴿ (كاقراره
بدين بسبب كفالة علی انه بالخيار فی مدة ولو) المدة (طويلة) او قصيرة فانه يصح
اذا صدقه لان الكفالة عقد ايضا بخلاف ما مر لانها افعال لا تقبل الخيار زيلعی ﴾
خيار ايله وقوع بولان عقد بيع سببيله اولان اقرار مشروح مقرك كفالت سببيله اولان
دينی برمدت مخير اولمق اوزره اقراری كبيدر مدت هرنقدر طويله اولورسه‌ده
اقراری ينه صحيح اولور مقرله كندوبی تصديق ايدرسه كفالت سببيله اولان اقرارك

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

بيعله اولان اقرار كبي اولديغى كفالتك بيع كبي عقد اولديغنه مبنيدر اما ماراالذكر
اقرار بونك خلافنه دركه انلر قرض وغصب كبي افعال قبيلندن اولمغله خبارى
قبول ايتمزلر ﴿ (الامر بكتابة الاقرار اقرار حكما) فانه كما يكون باللسان يكون بالبنان ﴾
بركسه يه شو مضمون اقرارمى كتب ايله ديو امر حكما انى اقراردر زيرا اقرار لسانله
اولديغى مثلاو پارمغله ده اولور بلكه اكتب ديو امر صيغه سيله تعبير اقرار باللسان
دينسه دخى اولور ﴿ فلو قال للصكاك اكتب خط اقرارى بالف على او اكتب بيع
دارى او طلاق امرأتى صح كتب اولم يكتب وحل للصكاك ان يشهد الا فى حد
وقود خانية ﴾ بس بركسه بر كاتبه بنم اوزرمده فلانك بيك غروشى اولديغنى حاوى
اقرار تمسكمى كتب ايله ويا داريمك بيعنى ويا عورتمك طلاقنى كتب ايله ديسه
اقرار مشروحى صحيح اولور كاتب كتب ايتسون ويا ايتمسون وكندويه اول خصوصه
شهادت جائزه اولور الا كتابتيله امر ايتديكى ماده حدو قودى موجب نسنه ايسه
اكا شهادتى مشروعه اولمز ﴿ وقدمنا فى الشهادات عدم اعتبار مشابهة
الخطين ﴾ شهادت بحثنده ذكرى سبقت ايتديكه ايكى خطك برى برينه مشابهتنه
اعتبار اولنمز ﴿ (احد الورثة اقر بالدين) المدعى به على مورثه وجحده الباقون
(يلزمه) الدين (كله) يعنى ان وفى ماورثه به برهان وشرح مجمع (وقيل حصته
واختاره ابو الليث) دفعا للضرر ﴾ ميت اوزرينه دعوى قلنان دينى ورثه نك برى اقرار
وديكرلرى انكار ايلسه لر دينك كليسنى تأديه كندويه لازمه اولور اكر كندويه
اصابت ايدن حصهٔ ارثيه دينى وفا ايدرسه مقردن ضررى دفع ايچون زيرا اقرار
ايتديكى مبلغ تركه نك كليسنه متعلقدر ﴿ ولو شهد هذا المقر مع آخران الدين
كان على الميت قبلت وبهذا علم انه لا يحل الدين فى نصيبه بمجرد اقراره بل بقضاء
القاضى عليه باقراره فليحفظ هذه الزيادة درر ﴾ مقر مزبور شاهد آخرله برابر
دينك ميت اوزرينه اولديغنه شهادت ايدرسه مقبوله اولور واشبو ورثه نك بريله شاهد
آخرك شهادتلرينك قبولندن معلوم اولديكه مذكور مقرك مجرد اقراريله دين
كندونك نصيبنه حلول ايدوب كندويه اداسى لازم كلمز بلكه قاضينك كندونك
اوزرينه اقرارينه بنأ دينك اداسنك لزوميله حكميله اداسى لازم كلور ايمدى اقرارك
دينى انجق قضا ايله ملزم اولمسى زيادسنى حفظ وضبطه سزادر ﴿ (اشهد على الف
فى مجلس واشهد رجلين آخرين فى مجلس آخر) بلا بيان السبب (لزم) المالان
(الفان) كما لو اختلف السبب ﴾ بر رجل سبب بيان ايتمكسزين بر مجلسده بنم فلان
كسه يه بيك غروش ويره جكم واردر ديو اشهاد ايدوب بعده مجلس آخرده ديكر
ايكى رجلى دخى اشهاد ايلسه كندويه ايكى بيكى ويرمك لازم اولور سببلر مختلف
اولدقده لازم اولديغى كبي اختلاف سبب مثلا عبد بهاسى بيك غروش جاريه ثمنى

(بيك)

بيك غروش ديمك كبي اما اقرارينى سبب واحده مضاف قيلوب شو عبدك ثمنى اوله رق
بيك درهم ديمكدر ديو اشهاد بعده ينه اول عبدك ثمنى ديه رك اول مجلسده ويا آخر مجلسده
بيك درهم دخى اقرار واشهاد ايلسه هر حالده اجماعا بر عبد ثمنى بيك لازم اولور
﴿ بخلاف مالو اتحد السبب او الشهود او اشهد على صك واحد او اقر عند الشهود
ثم عند القاضى او بعكسه ابن ملك ﴾ سبب ويا شهود متحد اولوب وياخود بر تمسكه
اشهاد وياخود ابتدا شاهدلر حضورنده وصكره قاضى نزدنده ويا بونك عكسى اوله رق
اقرار ايتسه صورت مشروحه نك خلافنه در ﴿ والاصل ان المعرف او المنكر اذا
اعيد معرفا كان الثانى عين الاول او منكرا فغيره ﴾ بو مسئله ده اصل وقاعده
بودركه معرفكه مثلا بر ماله ايكى اقرارده بر سبب تعيين وبيان ايدوب ويا منكركه
ابتدا سبب بيان ايتميه رك مطلق بيك اقرار ايدوب بعده سبب بيانيله ثمن عبد اوله رق
بيك دخى اقرار ايلسه ايمدى بونلر معرفا اعاده اولنسه لر ثانى اولك عينى اولور
واكر منكرا اعاده اولنوب مثلا ابتدا بيك صكره بيك دخى بلا بيان السبب اقرار ايتمك كبي
معرفى منكرا اعاده ابتدا ثمن عبد اوله رق بيكى اقرار صكره مطلق بيك اقرار كبي
اولورسه ثانى اولك غيرى اولور ﴿ ولو نسى الشهود انى مواطن ام موطنين فهما مالان
مالم يعلم اتحاده وقيل احد وتمامه فى الخانية ﴾ شاهدلر اقرارك بر مجلسده
اولديغنى اونتسه لر ايمدى بر مال اولديغى معلوم اولمادقجه اقرارلرى ايكى مال اولمش
اولورلر وعند البعض شك ايله مال واجب اولمامغين بر مال اولور ﴿ (اقر ثم ادعى)
المقر (انه كاذب فى الاقرار يحلف المقر له ان المقر لم يكن كاذبا فى اقراره) عند
الثانى وبه يفتى درر ﴾ بر مقر بر نسنه يى ابتدا اقرار بعده اقرارنده كاذب اولديغنى
ادعا ايتسه امام ثانى قتنده مقر لهه مقرك اقرارنده كاذب اولمديغنه يمين ويريلور
وانجق بو قول ايله فتوى ويريلور امامين مقرك صكره كى قولنه التفات اولنمز
ديديلر ﴿ (وكذا) الحكم يجرى (لو ادعى ارث المقر) فيحلف (وان كانت الدعوى
على ورثة المقر له فاليمين عليهم بالعلم انا لا نعلم انه كان كاذبا) صدر الشريعة ﴾ دخى
حكم ينه بويله در مقرك وفاتنه نظرا وارثلرى دعواى مشروحه يى ايتسه لر مقر لهه يمين
ويريلور كه مقر متوفا اقرارنده كاذب اولماديغنه والله مى ديو واكر دعوى مقر لهك
ورثه لرينك اوزرلرينه اولورسه كندولرينه مقرك اقرارنده كاذب اولديغنه علمكز
يمديكنه والله مى ديو تحليف اولنورلر والله تعالى اعلم واستغفر الله العظيم

﴿ (باب الاستثناء وما فى معناه) ﴾

﴿ فى كونه مغيرا كالشرط ونحوه ﴾ بو باب اقرارده استثنا كه اقرارى تغيير وشرط امثالى

مغبر اولقده استثنا معناسنده اولان شيلر بيا ننده بر بابدر امدى مقرك على الف ثمن عبد
لم اقبضه قولنده كى لم اقبضه كلامى استثنا معناسنده اولور عطف ورد معنا سنه
اولان شيدن استفعالدر امدى استثنا قائلك مستثنادن حكمى صرف ردى معناسنه
اولور ﴿ (هو) عندنا (تكلم بالباقى بعد الثنيا باعتبار الحاصل من مجموع التركيب
ونفى واثبات باعتبار الاجزاء) ﴾ استثنا مذهب حنفى ده مستثنى ومستثنى منهك مجموعندن
حاصل مضمون اعتباريله بعد الاستثناء باقى يى تكلم واقرار واجزاى تركيب لفظيه يه
نظرا نفيله اثباتدن عبارتدر استثنا كويا ماقبلنى تأكيد كبى اولور زيرا بعد الثنيا تكلم
بالباقى انجق الانك ماقبلنه مابعدينه نظرا اولور امدى مقرك له عشرة الاثلثة كلامنك
مجموعندن حاصل اولان مضمونى له على سبعة در ﴿ فالقائل له على عشرة الاثلثة له عبارتان
مطولة وهى ماذكرناه ومختصرة وهى ان يقول ابتداء له على سبعة وهذا معنى قولهم تكلم
بالباقى بعد الثنيا اى بعد الاستثناء ﴾ امدى بنده فلانجه كسه نك اون غروشى الا اوج
دكل ديه رك يدى يى اقرار ايدن مقر ايجون ايكى عباره ايله تعبير ايتمك واردر برى عبارهٔ
مطوله دركه بزم ذكر ايتديكمز له على عشرة الاثلثة دروبرى مختصره دركه مقر مشروحك
اول امردن بنم اوزرمده انك يدى غروشى واردر ديمسيدر اشبو مصنفمرحومك تكلم
بالباقى بعد الثنيا الخ قولى فقهانك تكلم بالباقى بعد الثنيا كه بعد الاستثناء قوللرينك معنا
سيدر ﴿ (وشرط فيه الاتصال) بالمستثنى منه (الالضرورة كنفس اوسعال اواخذفم)
بويفتى ﴾ استثناده مستثنانك مستثنى منهه اتصالى شرطدر الانفس آلمق و ياسعال
و يا اغزينى طوتمق كبى ضرورته بنا أ اتصال بولنمزسه ضرر ايتمز وانجق بو قول ايله فتوى
و يريلور ﴿ (والنداء بينهما لايضر) لانه للتنبيه والتأكيد (كقوله لك على الف درهم
يافلان الاعشرة) ﴾ مستثنى ايله مستثنى منهك مابيننده مقرك مقر لهه لك على الف
درهم يافلان الاعشرة ديمسى كبى نداسى ضرر ايتمز ندا مقر لهه القباء اولنان كلامله
كندويه تنبيه وتأكيد اولديغى اما منادى مقر لهك غيرى اولورسه آنك استثنايه شرعا
ضررى اولور ﴿ (بخلاف لك على الف فاشهدوا الاكذا ونحوه) مما يعد فاصلا لان
الاشهاد يكون بعد تمام الاقرار فلم يصح الاستثناء ﴾ مستثنى ايله مستثنى منهك ميانه لرينى فاصل
عد اولنور فاشهدوا مثللو كلماتله فصل ايدرسه مار الذكر نداايله فصلك
خلافنه دركه شرعا استثنانك معتبر اولمسنه ضررى اولور زيرا اشهاد اقرارك
تمامندن صكره اولمغله استثنا صحيح ومعتبر اولمدى ﴿ (فمن استثنى بعض ما اقر به
صح) استثناؤه ولو الاكثر عند الاكثر (ولزمه الباقى) ولو مما لايقسم كهذا
العبد لفلان الاثلثه او ثلثيه صح على المذهب ﴾ بر كسه اقرار ايتديكى نسنه نك
بعضينى استثنا ايتسه استثناسى صحيح اولور باقى يى اداكندويه لازم اولور هر نقدر عبد
كبى تقسيم قبول ايتميان شيده اولورسه مثلا اشبو عبد فلانجه نكدر الاثلثى و يا ثلثانى

دكل ديسه مذهب مختار اوزره صحيح اولور هر نقدر استثنا اولنان بعض اول شيئك
اكثرى اولورسه ده علماء نحاتك اكثريسنك عندنده بيله استثناسى صحيح اولور
امام فراء اكثر استثنا جائز اولمز ديدى بين العرب اكثر استثنا ايله تكلم بولنما مغين
جوازنه دليل الله جليلك ﴿ قم الليل الا قليلا نصفه اوانقص منه قليلا اوزد
عليه ﴾ قول كريمى ﴿ وان عبادى ليس لك عليهم سلطان الا من اتبعك من الغاوين ﴾
نظم مجيدبدر امدى عربك عدم تكلمى صحتنه مانع اولمز قواعد عربيه يه موافق
اولدقجه ﴿ (و) الاستثناء (المستغرق باطل ولو فيما يقبل الرجوع كوصية) لان
استثناء الكل ليس برجوع بل هو استثناء فاسد هو الصحيح جوهرة ﴾ استثناى
مستغرق كه اقرار ايتديكى شيئك كليسنى استثنا باطلدر هر نقدر اقرار ايتديكى
شى وصيت كبى كندودن رجوع اولنور شى اولورسه ده زيرا اقرار ايتديكى
شيئك كليسنى اقراردن رجوع دكلدر بلكه استثناى فاسددر انجق صحيح اولان
قول بودر فقهاى عظام تصريح بيورمشلردر كه وصيت ايدن كسه وصيت ايتديكى
شيئك كليسنى استثنا ايتسه استثناسى باطل اولوب وصيتى صحيحه اولور پس استثنا رجوع
اولسه وصيت باطله اولور ايدى كندوده رجوع جائز اولمغين ﴿ وهذا (ان كان)
الاستثناء (ب) عين (لفظ الصدر اومساويه) كما يأتى ﴾ اشبوكه استثنانك باطل اولديغى
استثنانك صدر لفظنك عينيله كه نسائى طوالق الانسائى كبى و يا مساويسيله كه
نسائى طوالق الازوجاتى و يا عبيدى احرارى الامماليكى امثالى عين مستثنى
منه لفظيله اولديغنه نظرا در تكلم كاور ﴿ (وان بغيرهما كعبيدى احرار الا هؤلاء
اوالاسالما وغانما وراشدا) ومثله نسائى طوالق الاهؤلاء اوالازينب وعمرة وهند
(وهم الكل صح) الاستثناء ﴾ واكر استثنا مستثنى منه لفظنك و مساويسنك
غيريله اولورسه عبيدى احرار الا شو عبدلر و يا سالم وغانم وراشد نام عبدلر
دكلردر ديو عبدلرده انلرك كليسى اولمق كبى اولدقده استثناسى صحيح اولور مثال
مشروحك مثليدر عورتلرم بوشاردر الاشونلر و يا زينب وعمرة وهند دكل مضمونى
﴿ وكذا ثلث مالى لزيد الاالفا والثلث الف صح فلا يستحق شيئا اذ الشرط ايهام
البقاء لاحقيقته حتى لو طلقها ستا الا اربعا صح ووقع ثنتان ﴾ وينه بويله بر رجل
مالمك ثلثى زيدكدر الا بيكى دكل ديوب ثلثده بيك اولديغى تقديرجه استثنا
صحيح اولمغله زيد بر شيئه مستحق اولمز زيرا شرطكه استثنا بحسب صورة اللفظ
بقابى موهمدر تصرف لفظى اولمغين حقيقة بقابى ايجاب ايتمز حتى بر كسه
عورتنى آلتى طلاق تطليق ايدوب الا درت دكلدر ديسه دردى استثناسى صحيح
اولوب ايكى طلاق واقع اولور ﴿ (كما صح استثناء الكيلى والوزنى والمعدود الذى
لاتتفاوت آحاده كالفلوس والجوز من الدراهم والدنانير ويكون المستثنى القيمة)

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ATATÜRK KİTAPLIĞI

استحسانا لثبوتها فى الذمة فكانت كالثمنين ❋ صورت مشروحه‌ده استثنانك صحتى
كيلينك ووزنينك وفلوس وجوز امثالى آحادنده تفاوت اولميان عدد متقاربك
دراهم ودنانيردن استثنا سنك صحتى كبيدر بس مستثنا استحسانا مزبورلك قيمتى
اولور قيمت ذمتده ثابته اولمغله كويا ايكى ثمن كبى اولدى مثلا له على مائة درهم الا
قفيز بر او الا دينارا او الامائة جوز ديمك كبى امدى بو استثنا قيمتله صحيح اولور كه
مقره يوز درهمى ادا لازم اولور الا بر اوجك بغدايك وبر دينارك ويوز عدد جوزك
قيمتلرى لازمه اولمز ❋ (وان استغرقت) القيمة (جميع ماافربه) لاستغراقه بغير
المساوى ❋ استثناى مشروح صحيح اولور هرنقدر مستثنانك قيمتى اقرار اولنان
مبلغك جميعنه مستغرق اولورسه‌ده استغراقى مساوينك غيرى يه اولمغين ❋ (بخلاف)
له على (دينار الا مائة درهم لاستغراقه بالمساوى) فيبطل لانه استثناء الكل بحر ❋
بنده فلانك بر دينارى واردر الا يوز درهمى بوقدر مسئلهٔ مشروحه‌نك خلافنه‌دركه
بونده استثنا صحيح دكلدر مساوى مستغرق اولمغله استثنا باطل اولور زيرا درهمله دينار
كويا جنس واحد كبى اولمغله مساوى عد اولنديغندن كلى كلدن استثنا اولدى ❋ (لكن
فى الجوهرة وغيرها على مائة درهم الا عشرة دنانير وقيمتها مائة او اكثر لا يلزمه شئ فيحرر) ❋
لكن جوهره وسائر معتبراتده مسطوردركه بنم اوزرمده يوز درهم واردر الا اون آلتون دكل
ديوب دينارك‌ده قيمتى يوز درهم ويا اكثر اولسه مقره برشى لازم اولمز تحرير اولنور امدى
بو مسئله‌ده ايكى روايت اولديغنه مبنى اولور بر روايتده دراهمله دنانير جنس واحد وبرنده
جنسان اولمسيدر ❋ (واذا استثنى عددين بينهما حرف الشك كان الاقل
مخرجا نحو له على الف درهم الا مائة) درهم (او خمسين) درهما فيلزمه تسعمائة
وخمسون على الاصح بحر ❋ برمقر اقرار ايتديكى مبلغدن ميانه‌لره حرف شك
اولان ايكى عددى استثنا ايدرسه انلردن اقل اخراج اولنمش اولور مثلا فلانك
بنم اوزرمده بيك درهمى واردر الا يوز ياخود اللى درهمى بوقدر ديسه قول اصحده
كندويه طقوز يوز اللى درهم تأديه‌سى لازمه اولور ❋ بحر ❋ استثناده شك كلمه‌سى ذكر
اولنمغله اقلى لازم كلدى ❋ (واذا كان المستثنى مجهولا ثبت الاكثر نحو له على مائة
درهم الا شيئا او) الا (قليلا او) الا (بعضا لزمه احد وخمسون) لوقوع الشك
فى المخرج فيحكم بخروج الاقل ❋ واكر مستثنى مجهول اولورسه اقرار اولنان مبلغدن
مقره اكثرى ثابت اولور مثلا فلان كسه‌نك بنم اوزرمده يوز درهمى واردر
الا برشى ويا آز ويا بعضى بوقدر ديسه كندويه اللى بر درهم لازم اولور استثنا
واخراج اولنان مبلغده شك واقع اولمغله اقلك خروجيله حكم اولنور وقلنده نصف
اولان اللى‌دن بر درهم نقصانله تحقق ايدر ❋ (ولو وصل اقراره بان شاء الله تعالى
اوفلان او علقه بشرط على خطر لا بكائن كان مت فانه يجز (بطل اقراره) ❋

مقر اقرار بنه ان شاء الله تعالى قولنى ويا فلان ديلرسه قيدنى وصل ايدوب وياخود
وجودى محقق اولميان خطرلو برنسنه‌يه اقرارى تعليق ايدوب مثلا يمين
ايدرسك دعوى ايتديكك مبلغ سنكچون ثابتدر ديرسه اقرارى باطل اولور اما الامحالة موت
كبى اوله‌جق نسنه‌يه تعليق ايدرسه بو تنجيز اولوركه وفات ايتسون ويا ايتمسون اقرار
ايتديكى مبلغ لازم اولور تعليق اولميوب اقرارينى تأكيد اولور كويا بعد الوفاة بنى مديون
قومسونلو ديو ورثه‌يه شهادة او ايصا اولمش اولور ❋ بقى لو ادعى المشيئة هل يصدق لم اره
وقدمنا فى الطلاق ان المعتمد لا فليكن الاقرار كذلك لتعلق حق العبد قاله المصنف ❋
بونده مقرك مشيئت دعوى ايتمسى باقى قالديكه بعد الاقرار بن متصلا ان شاء الله تعالى
ديدم ايدى ديو دعوى ايلسه دعواسنده تصديق اولنورمى شارح رحمه الله تعالى
اقرارده فقهانك اكا دائر بركلامنى كورمدم لكن طلاق بحثنده معتمد
اولان تصديق اولنمامقدر ديو ذكر ايتدك حق عبد تعلق ايتمكله اقرارده
او يله اولملى دير بومضمونى مصنفده ديدى وفتواده بوقولك اوزرينه‌در ❋ (وصح
استثناء البيت من الدار لا استثناء البناء) منهما لدخوله تبعا فكان وصفا واستثناء
الوصف لا يجوز ❋ بيتكه ار بع جدار مع السقف دار دن استثنا صحيح اولدى كندودن
جزء اولوب جزئكده كلدن استثناسى صحيح اولمغين اما دارايله بيتدن بناتى استثنا جائز
دكلدر بنا تبعا ومعنا داخل اولوب لفظا اولمامغين وصف اولمغله وصفكده استثناسى
جائز دكلدر مثلا اشبو عبد فلانكدر الا سوادى دكل ديمك كبيدر زيرا دار اسم لما دير عليه
البناء من البقعة‌در ❋ (وان قال بناؤها لى وعرصتها لك فكما قال) لان العرصة هى
البقعة لا البناء حتى او قال وارضها لك كان له البناء ايضا لدخوله تبعا الا اذا قال بناؤها لزيد
والارض لعمرو فكما قال ❋ مقر دارى اقرارنده بناسى بنم عرصه‌سى سنكدر ديرسه ديديكى
كبى اولور عرصه انجق بقعه اولوب بنا اولمامغين حتى دارك ارضى سنكدر ديسه بناده تبعا
داخل اولديغندن ارض كبى اول دخى كندونك اولور الا بناسى زيدك ارضى عمروكدر ديرسه
مقرك ديديكى كبى اولور زيرا بنايى زيد ايچون اقرار ايتمكله كندونك ملكى اولمغله عمرو ايچون
ارى اقرار يله زيدك ملكندن خروج ايتمز غيرك حقنده قولى تصديق اولنمز اما مسئلهٔ
اولى بونك خلافنه‌در بنا مقرك ملكى اولمغله ارضى غيره اقرار يله بناده اكا تابع اولور
اقرارى كندى نفسنه مقبول اولمغين ❋ (و) استثناء (فص الخاتم ونخلة البستان وطوق
الجارية كالبناء) فيما مر ❋ خاتمك فصيكه قاشى وبوستاندن بغير اصول فقط بر نخله‌يى
وجاريه‌نك ذى قيمت اولميان دمور ويا نحاسدن طوقنى استثنا سالف الذكر بنانك
بيتدن ودار دن استثناسنك عدم صحتنده بونلرده بنا كبيدر كه استثنالرى
صحيح دكلدر تبعا داخل اولملريله مستثنالرك جمله‌سى مستثنى منه‌لريله مقر لهك اولور
اما نخله‌يى اصوليله استثنا ايدرسه استثناسى صحيح اولور ❋ (وان قال) مكلف

(له على الف من ثمن عبد ماقبضته) الجملة صفة عبد وقوله (موصولا) باقراره
حال منها ذكره فى الحاوى فليحفظ (وعينه) اى عين العبد وهو فى يد المقرله
بر رجل مكلف بركسه ايچون بنم اوزرمده كندوسنى قبض ايتمديكم عبد ثمنندن
اوله رق بيك غروشى واردر ديو اقرار ايدوب وعبد يده مقرلهك يدنده اوله رق
اشبو عبد در ديو تعيين ايلسه ماقبضته جمله سى عبدك صفتيدر موصولا كندودن
حالدر يعنى اقرار مشروحنى ماقبضته كلامنه وصل ايله متصلا تكلم لازمدر
فصل ايدرسه اولماز (فان سلمه الى المقر لزمه الالف والالا) عملا بالصفة
امدى صورت مشروحه ده مقرله مقره عبدى تسليم ايدرسه عملا بالصفة كندويه
بيكى ادا لازم اولور يوقسه اولماز (وان لم يعين) العبد (لزمه) الالف (مطلقا)
وصل ام فصل وقوله ماقبضته لغو لانه رجوع واكر مقر عبدى تعيين ايتمزسه
ماقبضته قولنى وصل و يا فصل ايتسون مطلقا كندويه بيكى مقرلهه ادا لازم
اولور ماقبضته قولى اقرارندن رجوع اولمغله لغو اولور (كقوله من ثمن خمر
اوخنزير او مال قمار اوحر اوميتة اودم) فيلزمه مطلقا (وان وصل) لانه رجوع
نتكم مقر خمر و يا خنزير و يا حر و يا ميته و يا دم ثمنندن و يا مال قماردن بنم ذمتمده
بيك غروشى واردر ديدكده مطلقا كرك امام اعظم وكرك امامين رحمهم الله
تعالى نزدلرنده هر نقدر وصل ايدرسه ده رجوع اولمغين مقره اقرار ايتديكى مبلغى ادا
لازم اولديغى كبى (الا اذا صدقه او اقام بينة) فلا يلزمه الا مقرله مقرى كلامنده
تصديق و ياخود مقر مدعاسنه اقامهٔ بينه ايدرسه اقرار ايتديكى مبلغى تأديه كندويه لازم
اولمز (ولو قال له على الف درهم حرام او ربا فهى لازمة مطلقا) وصل ام فصل لاحتمال
حله عند غيره بنم اوزرمده حرام و يا ربا اوله رق فلانك بيك درهمى واردر ديرسه
حرام و ربا لفظلرينى وصلله و يا فصلله ديسون مطلقا مبلغ مزبور مقره لازم اولور
كندونك غيرينك مذهبنده حلى احتمالنه بناءً مثلا بركسه اشترا ايتديكى نسنه يى
قبض ايتمدين كندى بايعنه اشترا ايتديكى ثمنندن اقله بيع ايلسه بس اشبو زياده اولان
مبلغ عند الحنفيه حرام و ربادر امام شافعى نزدنده بيع مشروح جائز و ايكى ثمنك بر ينك
زياده سى حرام و ربا دكلدر (ولو قال على زورا او باطلا لزمه ان كذبه المقرله والا)
بان صدقه (لا) يلزمه بنم اوزرمده فلانك زور كه كذب و باطل اوله رق شوقدر شيئى
واردر ديرسه امدى مقرله كندويى تكذيب ايدرسه اول شى مقره لازم اولور واكر تصديق
ايدرسه كندويه برشى لازم اولماز زورا و باطلا لفظلرى حال و يا تمييزلردر (والاقرار
بالبيع تلجئة) هى ان يلجئك ان تأتى امرا باطنه على خلاف ظاهره فانه (على هذا التفصيل)
ان كذبه لزم البيع والالا على وجه التلجئه برنسنه نك بيعنى اقرار دخى سالف
الذكر تفصيل اوزره در كه مقرله مقرى تكذيب ايدرسه بيع لازم اولور يوقسه

اولمز اصل تلجئه خوف عدو كبى برشيئه مبنى مثلا بايعله مشتريك مراد ايتمدكلرى
باطنى ظاهرينك خلافى اولان بر عقدى مضطرا اظهار واتيان ايلريدر بو حقيقتده
بيع دكلدر بلكه هزل كبيدر (ولو قال له على الف درهم زيوف) ولم يذكر
السبب (فهى كما قال على الاصح) بحر بنم اوزرمده فلانك زيوف اوله رق
كه بيت المالك رد ايتديكى بيك درهمى واردر ديوب مبيع ثمنى و يا غصب
و وديعه امثالى بر سببده ذكر ايتمسه امدى قول اصح اوزره ديديكى كبى بيك
زيوف درهمى ادا ايدر (ولو قال له على الف) من ثمن متاع او قرض وهى
زيوف مثلا لم يصدق مطلقا لانه رجوع واكر فلانك بنم اوزرمده متاع و يا قرض
ثمنندن اوله رق بيك درهمى واردر زيوف و يا نبهرجه اولديغى حالده ديسه
مثلا مطلقا كه وصل و يا فصل ايتسون امام اعظم رحمه الله تعالى نزدنده قولنده
تصديق اولنماز رجوع ايتمش اولمغين اما امامين وصل ايدرسه تصديق اولنور
بيورديلر ولو قال (من غصب او وديعة الا انها زيوف او نبهرجة صدق
مطلقا) وصل ام فصل واكر غصب و يا وديعه دندر شوقدر وار كه زيوف
و يا نبهرجه كه تجارك رد ايتديكى درهمدر ديرسه مطلقا كه
وصل و يا فصل ايتسون تصديق اولنور زيرا غصبده مغصوبك
زيوف اولمية رق رائج فى الوقت اولمسى لازم دكلدر غاصب زيوف رائج
راست كلوب تصادف ايتديكى نسنه يى غصب ايدر مودع عنده بولنان
زيوف رائج هر نه ايسه انى ايداع ايدر امدى سلامتلرى لازم دكلدر
(وان قال ستوقة او رصاص فان وصل صدق وان فصل لا) لانها دراهم مجازا
واكر مقر مذكور اقرار ايتديكى دراهمى ستوقه و يا رصاصدر ديرسه بس وصل ايدرسه
تصديق اولنور واكر فصل ايدرسه تصديق اولنماز زيرا بونلر مجازا دراهم اولمغله فصلده
كويا اقرارينى تغيير ايتمش اولور (وصدق) بيمينه (فى غصبته) او اودعنى (ثوبا
اذا جاء بمعيب) ولا بينة بر كمسه بنم غصب ايتديكم و يا بكا ايداع اولنان
ثوب بودر ديو بر قطعه عيبلو ثوب كتورسه يمينله كندوسى تصديق
اولنور مدعى اثباتدن عاجز اولورسه غصبله وديعه سلامت وصفنى
اقتضا ايتمدكلرينه بناءً نتكم بونك ذكرى سبقت ايتدى (و) صدق
(فى له على الف) ولو من ثمن متاع مثلا (الا انه ينقص كذا) اى الدراهم
وزن خمسة لا وزن سبعة (متصلا وان فصل) بلا ضرورة (لا) يصدق لصحة استثناء
القدر لا الوصف كالزيافة مقر فلان كمسه نك بنم اوزرمده بيك غروشى
واردر ومتصلا الا شوقدر وار كه تنقيص اولنور كه اقرارا ولنان مبلغك هر براون
درهمى بش مثقال وزننده در يدى مثقال وزننده دكلدر

دیسه اشبو قولنده تصدیق اولنور قدری استثنا صحیح اولوب زیافت کبی
وصفی استثنا صحیح اولماملغین واکر بلاضرورة فصل ایدرسه تصدیق اولنماز
واقرارنده متاع ویاقرض ثمنندن قولنی زیاده ایتسه دخی ینه تصدیق اولنور
﴿(ولوقال) لآخر (اخذت منك الفا ودیعة فهلكت) فی یدی بلاتعد (وقال الاخر بل
اخذتها منی (غصبا ضمن) المقر لاقراره بالاخذ وهو سبب الضمان ﴾
برکسه برآخر کسه یه بن سندن بیك غروش ودیعه اوله رق اخذ ایتدم
ویدمده بلاتعد ولاتقصیر هلاك اولدی دیوب وآخرده بلکه غصبا اخذ ایتدك
دیسه مقر سبب ضمان اولان اخذی اقرار ایتدیکندن مبلغ مشروحی ضامن اولور
رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم {علی الید ما اخذت حتی ترد} بیور مشدر
غصبا اخذ ایتدیکنه یمین ایدرسه قول کندونك اولور ﴿ (وفی) قوله انت
(اعطیتنیه ودیعة وقال الاخر) بل (غصبته) منی (لا) یضمن بل القول له
لانكاره الضمان ﴾ مقرك مقرلهه سن اشبو نسنه یی بکا ودیعه اوله رق اعطا
ایتدك دیوب انکده بلکه بندن غصب ایتدك قولرنده مقر ضامن اولمز
ضمانی انکار ایتدیکندن قواده کند ونکدر ﴿ (وفی هذا کان ودیعة)
اوقرضا لی (عندك فاخذته) منك (فقال) المقرله (بل هولی اخذه المقرله)
لوقائما والاقیمته لاقراره بالید له ثم بالاخذ منه وهو سبب الضمان ﴾
بررجل بررجلدن دیکر نسنه یی اخذ ایدوب بعده
اشبو نسنه بنم ایدی سنك عندکده امانت ویاقرض اولندیغندن
سندن اخذ ایتدم دیوب مقرلهکه مأخوذنه بلکه بندر بغیر حق اخذ ایتدك
دیسه آنی آخذدن مأخوذنه حالا موجود ایسه عینی یوقسه قیمتی اخذ ایدر
ابتدا مقرلهك ذی الید اولوب بعده کندودن سبب ضمان اولان اخذنی اقرار
ایتدیکندن صکره مقر استحقاق دعواسی ایتمکله کندویه برهاندن لازمدر
﴿(وصدق من قال آجرت) فلانا (فرسی) هذه (اوثوبی هذا فرکبه اولبسه)
اواعرته ثوبی اواسکنته بیتی (ورده اوخاط) فلان (ثوبی هذا بكذا فقبضته)
منه وقال فلان بل ذلك لی فالقول للمقر استحسانا لان الید فی الاجارة ضروریة
بخلاف الودیعة ﴾ برشخص بن اشبو فرسمی ویاثوبمی فلان کسه یه ایجار
ویاثوبمی اعاره ویامنزلمده انی اسکان ایتدم الحالة هذه کندوده
بکارد ایلدی ویاخود فلان کسه بنم اشبو ثوبمی اجرتیله دیکوب
بنده کندودن قبض ایلدم دیدکده مقرله بلکه اول شی بنم ملکمدر بن استیجار مثلاو
برشی ایتمدم دیدکده استحسانا مقر قولنده تصدیق اولنور اجاره واعاره ده
ومعقود علیه اولان منافعی استیفاده ذی الید اولمق ضرورة ثابت اولمغین

ودیعه وقرض مز بورلرك خلافنه درکه انلرده ید مقصوده اولدیغندن کندولرینی ذی
الیدلکی بالذات اقرار اولمش اولور ﴿ (هذا الالف ودیعة فلان لابل ودیعة فلان فالالف
للاول وعلی المقر) الف (مثله الثانی بخلاف هی فلان فالالف للاول وعلی المقر) الف
(مثله للثانی بخلاف هی لفلان لابل لفلان) بلاذکر ایداع (حیث لایجب علیه للثانی شیء)
لانه لم یقر بایداعه ﴾ برکسه اشبو بیك غروش فلانك ودیعه سیدرانك دکل بلکه فلانك ودیعه
سیدر دیسه اول بیك مقدمکی مقرلهك اولوب مقرك اوزرینه مزبور بیکك مثلی ایکنجی مقرله
ایچونده ثابت اولور ابتدا اولکنه اقراری صحیح اولوب بعده بلکه فلانك ودیعه سیدر قولی
رجوع اولمغله انك حقنده رجوعی مقبول اولماملغین ثانی یه آنك مثلنی تضمین کندویه
واجب اولور زیرا انی کندویه اقرار ایدوب مقدمکی اولکنه اقرار ایله انی اتلاف ایتمش
اولمغین مقر ضامن اولدی اما ایداعی ذکر ایتمکسزین همان اول بیك فلانکدر دیرسه صورة
مشروحه نك خلافنه بونده ایداعنی اقرار ایتمدیکندن کندویه ایکنجیه برشی اداسی
لازم اولمز زیرا بونده مقدم اولکنه اقرار ایدوب بعده رجوع ایتمکله رجوعی مشروع
اولمدی ایکنجی یه اقراری نهایتی شهادت اوله جقدر اول دخی مقبول اولمز ﴿ وهذا
(ان كانت معینة وان كانت غیر معینة لزمه ایضا) ﴾ اشبو صور ثانیه ده مقرله ثانی یه برشی
تأدیه سی لازمه اولماملق بیك معین اولدیغنه نظر ادر واکر معین اولمزسه ینه کندویه ثانی یه دخی
بیکی تکرار ادا لازم اولور زیرا بونده ذمتنده دین ویاقرض اولمق مثلاونه تینك قبول
ایده جکی شیئی اقرار ایتمکله اول دخی حقوق شتایی قبول ایدر ﴿ (کقوله غصبت فلانا مائة
درهم ومائة دینار وکرحنطة بل فلانا لزمه لكل واحد منهما كله وان كانت بعینها فهی للاول
وعلیه للثانی مثلها) ﴾ مسئلهٔ مشروحه مقرك بنی فلانده یوز درهم ویوز آلتون وبر
اوچلك بغدای غصب ایتدم بلکه دیکر فلان کسه دن قولنده مقرلهلرك هربری ایچون
مبالغ مشروحه نك کلیسی لازم کلدیکی کبی امدی اقرار اولنان مبالغ معینه اولدقلرینه
نظر اانلر مقدمکی مقرلهك اولور مقر ثانی ایچون انك مثلنی تأدیه لازمه اولور ودیعه ده سبقت ایدن
دلیله مبنی ﴿ (ولوكان المقرله واحدا یلزمه اكثرهما قدرا وافضلهما وصفا) نحو له الف
درهم لابل الفان اوالف درهم جیاد لابل زیوف اوعکسه ﴾ واکر مسئلهٔ مذکوره ده
مقرله بر اولوب مقر اقرارلرینك برنده قدرا ووصفا بر مقدار شی زیاده ایدرسه کندویه اقرار
ایتدیکی شیئك مقدارا اکثرینی ووصفا افضلنی ادا لازم اولور مثلا فلانجه نك بنده بیك
یوق بلکه ایکی بیك درهمی ویابیك رائج زیوف درهمی وار دروبابونلرك عکسنی دیمك کبی
قیاس مقره اقرار اولنان مبالغك ایکیسنکده لزومیدر امام زفرمالنك لزومیله حکم ایلدی نتکم
لفلان الف درهم بل الف دینار قولنده اولدیغی کبی مالنك جنسلری مختلف اولدقده مقره
اجماعا مالك ایکیسنك لزومی کبی ﴿ (ولوقال الدین الذی لی علی فلان) لفلان (اوالودیعة
التی عند فلان) هی (لفلان فهو اقرارله وحق القبض للمقر) لكن (لوسلم الی المقرله

برئ) خلاصة ❊ برکسه بنم فلان کسه‌نك اوزرنده‌کی دینم ویاخود فلانجه‌نك
نزدنده‌کی ودیعه فلانکدر دیسه اشبو کلامی اول کسه‌یه انلری اقراردر لکن
حق قبض مقرکدر کندوسی اقرار ایتدیکی شیلری محللرندن اخذ ومقرلهه
دفع ایدرمدیون ومودع بالذات کندوسی مقرلهه تسلیم ایدرسه مقر اکا تسلیمنه
اذنی اقرار ایدرسه تبرئهٔ ذمت ایتمش اولورلر مودع ودیعه‌یی انکار ایدرسه
مقرمقرلهه ضامن اولورتلف اولدیغی تقدیرجه ❊ لکنه مخالف لما مر انه ان اضاف
لنفسه کان هبة فیلزم التسلیم ولذا قال فی الحاوی القدسی ولولم یسلطه علی القبض
فان قال واسمی فی کتاب الدین عارية صح وان لم یقله لم یصح ❊ لکن متنك خلاصه‌دن نقلا
اشبو ولوقال الدین الخ قولی سابق الذکرمقردینی کندی نفسنه مضاف قیلرسه اقرار اولمز
بلکه هبه اولمغله شروطنه رعایتله تسلیمی لازم اولور مضموننه مخالفدر بنابرین حاوی
القدسی‌ده بیوردیلرکه برکسه بنم زیداوزرنده‌کی حقم عمروکدردیوب کندویی قبضه
مسلط ایتمسه امدی بنم اسمم دین تمسکنده عارية ذکر اولنمشدر دیرسه اقراری صحیح
اولور یوقسه اقراراولمز بلکه هبه اولور ❊ قال المصنف وهو المذکور فی عامة
المعتبرات خلافا للخلاصة فتأمل عند الفتوی ❊ مصنف مرحوم
بیورر که عامهٔ کتب معتبره‌ده ذکر اولنان مضمون بودر اختلاف
فقط خلاصه صاحبنکدر بس فتوی وقتنده تأمل
ایدیکز یعنی اعتبار عامهٔ معتبراتده مذکور اولان
قولك اوزرینه‌در والله تعالی اعلم
واستغفر الله العظیم
ومنه التوفیق

T. C.
İstanbul Belediyesi
Kütüphane ve Müzeler Müdürlüğü Kütüphanesi
No.

عصر محاسن حصر حضرت ظل اللهیده اشبو بیك ایکیوز سکسان یدی سنهٔ
هجریه‌سی شعبان شریفی اواسطنده ترجمهٔ طحطاوی نام مجلهٔ جمیله‌نك سکز جلدندن
اشبو التنجی جلدینك طبعی دخی بوکره بخاری زاده حاجی صالح بنده‌لرینك
معرفتیله مکتب (صنایع) مطبعه‌سنده رسیدهٔ حسن ختام
اوله‌رق دیکرلری دخی در دست طبع وتمثیل
بولنمشدر

مطبعهٔ مکتب صنایع

BELEDİYE
KÜTÜPHANESİ
No.